I
LIMBA LATINĂ A DOMNULUI DE GUISE

ERA MARE SĂRBĂTOARE LA LUVRU în acea zi de luni, 18 august 1572. Ferestrele bătrânei reşedinţe regale — de obicei întunecate — erau luminate din plin; pieţele şi străzile învecinate, care în mod obişnuit erau pustii după ce orologiul de la Saint-Germain-l'Auxerrois bătea ora nouă, erau acum ticsite de lume, deşi era miezul nopţii. Toată această gloată grăbită, gălăgioasă, tâlăzuia ca o mare întunecată şi învolburată, se revărsa pe chei, scurgându-se apoi pe străzile Fosse-Saint-Germain şi Astruce, vuind o dată cu fiecare val; în fluxul său, lovea temelia zidurilor Luvrului, iar în reflux, baza palatului Bourbon şi pe a palatului d'Alengon, care se înălţau peste drum.

In ciuda acestei serbări regeşti — poate tocmai din pricina acestei serbări regeşti —, se ghicea o ameninţare în tălăzuirea acestei gloate, deoarece nu bănuia că solemnitatea la care ea participa ca spectator nu era decât preludiul altei acţiuni care urma să aibă loc peste opt zile, la care avea să fie poftită şi la care urma să petreacă din toată inima.

La Curte se celebra căsătoria prinţesei Margareta de Valois, fiica regelui Henric al II-lea şi a Caterinei de Medici, cu Henric de Bourbon, regele Navarrei. In dimineaţa acelei zile, cardinalul de Bourbon binecuvântase căsătoria lor, cu întreg ceremonialul rezervat căsătoriei unei fiice de rege. Solemnitatea se desfăşurase pe un podium înălţat în faţa catedralei Notre-Dame. Această căsătorie stârnise uimirea tuturor şi-i pusese pc gânduri pe câţiva, care erau mai lucizi decât ceilalţi; lumea nu înţelegea prea bine apropierea celor două partide învrăjbite, cum erau atunci partidul protestant şi partidul catolic, şi se întreba cum îl va

putea ierta tânărul prinţ de Conde pe fratele regelui, ducele de Anjou, pentru moartea tatălui său, asasinat la

Jarnac de către Montesquiou. Se mai întreba cum îl va putea ierta tânărul duce de Guise pe amiralul de Coligny pentru moartea tatălui său, asasinat la Orleans de Poltrot de Mere. Mai mult: Jeanne de Navarra, curajoasa soţie a lui Antoine de Bourbon cel slab de fire, care-1 însoţise pe fiul ei Henric la logodna regală ce se pregătea, murise abia de două luni şi despre această moarte neaşteptată circulau zvonuri ciudate. Se spunea în şoaptă, în câteva locuri se afirma chiar cu glas tare, că ea descoperise o taină cumplită şi, de teama de a nu fi dată în vileag, Caterina de Medici o otrăvise cu nişte mănuşi parfumate confecţionate de Rene, un compatriot de-al ei, foarte iscusit în acest domeniu. Zvonul acesta se răspândise şi se acreditase cu atât mai mult cu cât, după moartea acestei bune regine, fiul ei ceruse ca doi medici, unul dintre ei fiind vestitul Ambroise Pare1, să facă autopsia trupului defunctei, nu şi a creierului. Or Jeanne de Navarra fusese otrăvită prin simţul mirosului, localizat la creier, singurul organ (exclus de la autopsie) care ar fi putut prezenta indicii ale crimei. Am spus crimă, pentru că nimeni nu se îndoia că se comisese o crimă.

1 Ambroise Pare (1517-1590) chirurg francez, unul dintre reformatorii medicinii Renaşterii: Pare a îmbogăţit chirurgia cu observaţii şi procedee operatorii noi, a modificat tratamentul rănilor provocate de arme de foc, propunând legarea arterelor în loc de cauterizarea lor. El a pus bazele marii chirurgii (amputaţii, operaţii articulare etc).

Mai trebuie adăugat ceva: regele Carol, mai ales, sprijinise această căsătorie cu o tenacitate fermă, care semăna mai mult cu îndărătnicia. Săvârşirea acestei căsătorii însemna pacificarea regatului şi atragerea hughenoţilor de vază în Franţa, la Paris. Deoarece viitorii soţi aparţineau unor culte diferite, unul catolic, iar celălalt reformat, se impunea obţinerea unei dispense din partea papei Gregoire al XlII-lea, care-şi avea reşedinţa la Roma. Dispensa se lăsă aşteptată multă vreme, iar întârzierea aceasta nedorită o nelinişti atât de mult pe răposata regină

a Navarrei, încât într-o zi îi mărturisi regelui Carol al IX-lea temerile sale.

— Nu vă faceţi griji, mătuşă dragă, pe dumneavoastră vă cinstesc mai mult decât pe papă, iar pe sora mea o iubesc mai mult decât mă tem de el. Nu sunt hughenot, dar nici prost nu sunt, iar dacă papa se face că nu înţelege ce-i cerem, o voi lua eu însumi pe Margot de mână şi un preot protestant va oficia căsătoria ei cu fiul vostru.

Cuvintele acestea rostite la Luvru se răspândiseră în tot oraşul, bucurându-i pe hughenoţi şi îngrijorându-i pe catolici, care se întrebau, în taină, dacă regele îi trăda, într-adevăr, sau juca o remarcabilă comedie, care, într-o bună zi, va avea un deznodământ neaşteptat.

Purtarea regelui faţă de amiralul de Coligny părea de neînţeles, ţinând seama de faptul că acesta dusese o luptă înverşunată împotriva lui în ultimii cinci-şase ani; după ce pusese un premiu de o sută cincizeci de mii de scuzi de aur pe capul amiralului, regele îl admira acum fără rezerve, aproba tot ce făcea şi îl numea părintele său, declarând sus şi tare că de acum încolo lui îi va încredinţa conducerea armatei, în caz de război.

Până şi Caterina de Medici, care până atunci îndrumase faptele, hotărârile, chiar dorinţele tânărului prinţ, începuse să se îngrijoreze — şi pe bună dreptate — pentru că, discutând despre războiul din Flandra, într-un moment de efuziune, Carol al IX-lea îi mărturisise amiralului:

— Tată, mai trebuie să avem grijă de un lucru, şi anume să nu afle cumva regina-mamă de această acţiune. Ei îi place să-şi vâre nasul peste tot. Să fim atât de prudenţi şi de discreţi, încât ea să nu bănuiască nimic; băgăcioasă cum e, ne-ar nărui toate planurile.

Or, oricât de înţelept şi de mult încercat ar fi fost Coligny, nu putuse să ţină secretă marea onoare ce i se acordase; şi, deşi venise la Paris cu mari dubii, deşi la plecarea din Châtillon o ţărancă se aruncase la picioarele lui, implorându-1: «Oh! domnule, bunul nostru stăpân, nu

vă duceţi la Paris, pentru că dacă vă duceţi acolo, veţi muri, dumneavoastră şi toţi cei ce vor fi alături de dumneavoastră», dubiile sale dispăruseră treptat, rezerva, neîncrederea pieriseră şi din sufletul lui Teligny, ginerele său, căruia regele îi arăta multă prietenie, numindu-1 „fratele lui" — aşa cum îi spunea şi amiralului „părinte" — şi tutuindu-1, aşa cum făcea cu prietenii săi cei mai apropiaţi.

Hughenoţii, cu excepţia unor firi urâcioase şi bănuitoare, erau împăcaţi şi încrezători: regina de Navarra murise în urma unei pleurezii, iar vastele săli ale Luvrului erau pline de toţi acei bravi protestanţi care considerau căsătoria tânărului lor şef, Henric, drept chezăşia unei nesperate schimbări în bine. Amiralul de Coligny, La Rochefoucault, fiul prinţului de Conde, Teligny, toate căpeteniile partidului se mândreau cu cinstirea de care se bucurau la Luvru, fiind foarte bine primiţi la Paris, chiar şi cei pe care regele Carol şi regina Caterina îi condamnaseră la moarte, pregătindu-le spânzurători mai înalte decât cele ale ucigaşilor. Numai mareşalul de Montmorency rămăsese neclintit printre fraţii săi de arme; nici o promisiune nu-1 convinsese, nici o prefăcătorie nu-1 amăgise, trăia retras în castelul lui de la Chantilly, fiind încă foarte îndurerat de moartea tatălui său, conetabilul Anne de Montmorency, ucis de glonţul tras de Robert Stuart, în bătălia de la Saint-Denis. Dar cum acest fapt se petrecuse cu patru ani în urmă, iar sensibilitatea nu era o calitate apreciată în vremea aceea, lumea nu acordase prea multă crezare acestui doliu prelungit peste măsură şi fiecare îl interpreta în felul său. De altfel, excesiva rezervă a mareşalului de Montmorency nu părea deloc justificată; regele, regina, ducele d'Anjou şi ducele d'Alencon erau gazde desăvârşite, cinstind cum se cuvine această festivitate regală.

Ducele d'Anjou primea chiar din partea hughenoţilor elogii bine meritate pentru cele două bătălii, de la Jarnac şi de la Moncontour, pe care le câştigase înainte de a fi împlinit optsprezece ani, dovedindu-se mai precoce decât

Cezar şi Alexandru, cu care era comparat, învingătorii de la Issus şi Pharsalos fiindu-i, fireşte, inferiori; ducele d'Alencon îşi rotea ochii cu o expresie mângâioasă şi prefăcută; regina Caterina, radiind de bucurie, nu mai contenea cu politeţurile, felicitându-1 pe prinţul de Conde pentru recenta sa căsătorie cu Mărie de Cleves; până şi domnii de Guise le zâmbeau duşmanilor de moarte ai familiei lor, iar ducele de Mayenne purta o discuţie însufleţită cu domnul de Tavannes şi cu amiralul, cu privire la războiul iminent ce urma să fie declarat regelui Filip al II-lea al Spaniei.

Printre aceste grupuri, se plimba în sus şi în jos un tânăr de nouăsprezece ani, cu capul uşor plecat, ascultând foarte atent tot ce se spunea; privirea lui era pătrunzătoare, părul negru, tăiat foarte scurt, sprâncenele groase, nasul acvilin, ca un cioc de acvilă imperială, mustaţa şi barba abia mijite, iar zâmbetul maliţios. Tânărul, care se distinsese deocamdată doar în bătălia de la Arnay-le-Duc, unde luptase vitejeşte, fără cruţare, şi care primea acum nenumărate laude, era cel mai îndrăgit discipol al lui Coligny; cu trei luni în urmă, fusese eroul zilei — la vremea aceea mama lui trăia încă — căci primise titlul de prinţ de Bearn; acum era *rege al Navarrei,* până când avea să devină Henric al IV-lea, regele Franţei.

Din când în când, îngândurarea i se citea pe faţă, posomorân-du-1; îşi amintea probabil că trecuseră abia două luni de când murise mama sa şi nici o clipă nu pusese la îndoială faptul că fusese otrăvită. Dar îngândurarea era trecătoare şi dispărea ca o umbră; cei care-i vorbeau, care îl felicitau, cei care se aflau alături de el erau chiar cei care o uciseseră pe dârza Jeanne dAlbret.

La câţiva paşi de regele Navarrei, aproape tot atât de îngândurat, tot atât de îngrijorat, pe cât se arăta Henric de Navarra de vesel şi de prietenos, tânărul duce de Guise stătea de vorbă cu Teligny. Mai favorizat de soartă decât Henric de Navarra, la douăzeci şi doi de ani, gloria lui aproape o egalase pe cea a tatălui său, ilustrul Francois de Guise. Era un gentilom chipeş, înalt, cu o privire

pătrunzătoare şi trufaşă, având o distincţie înnăscută, care impunea tuturor; când îl vedea trecând, lumea spunea că, în comparaţie cu el, ceilalţi principi păreau oameni de rând. Deşi era foarte tânăr, catolicii îl priveau ca pe conducătorul partidului lor, după cum hughenoţii îl socoteau şeful lor pe tânărul Henric de Bdarn. Ducele purtase mai întâi titlul de prinţ de Joinville şi îşi începuse cariera militară luând parte la asediul

Orleans-ului, sub comanda tatălui său care, înainte de a muri în braţele lui, îi destăinuise că amiralul Coligny fusese ucigaşul său.

Atunci, asemenea lui Hanibal, tânărul duce făcuse un legământ solemn: să se răzbune pe amiral şi pe întreaga lui familie, pentru moartea tatălui său, să-i urmărească fără preget pe hughenoţi, socotindu-se trimisul Domnului pe pământ, care va extermina până la ultimul eretic. Spre marea mirare a tuturor, acest prinţ, care avea obiceiul de a-şi respecta cu stricteţe cuvântul dat, era văzut acum dând mâna cu cei pe care-i socotea duşmani de moarte, stând de vorbă prieteneşte cu ginerele celui pe care jurase să-1 ucidă, în faţa părintelui său pe moarte.

Seara aceea stârnea nenumărate nedumeriri şi uimiri, Dacă observatorul privilegiat, căruia îi fusese dat să participe la această solemnitate, ar fi posedat acea facultate de a cunoaşte viitorul, pe care din fericire oamenii nu o au, şi de a citi în sufletele semenilor săi, facultate care, din păcate, nu aparţine muritorilor, ci lui Dumnezeu, atunci acel observator ar fi avut prilejul să asiste la cel mai ciudat spectacol pe care l-ar fi putut prezenta vreodată analele tristei comedii umane.

Observatorul acela nu se afla în galeriile interioare ale Luvrului, ci pe stradă, îndârjit şi ameninţător. Spectatorul acesta era norodul, care, cu instinctul aţâţat de ură, urmărea de departe mişcările duşmanilor săi neîmpăcaţi, fără a putea să-şi precizeze impresiile, ca o persoană curioasă, aflată în faţa ferestrelor unei săli de bal închise ermetic. Muzica îl farmecă şi îl călăuzeşte pe un dansator, în vreme ce curiosul vede doar mişcarea şi râde

de acea marionetă care se agită fără rost, căci curiosul nu aude muzica.

Muzica îi exalta pe hughenoţi, era glasul orgoliului lor. Ochii parizienilor fulgerau în miez de noapte, aprinşi de ura ce avea să le călăuzească viitorul.

înăuntru domnea voia bună, petrecerea continua; la un moment dat, un freamăt a cuprins Luvrul: un murmur de încântare şi de admiraţie vestea întoarcerea în sala de bal a tinerei logodnice, care-şi lăsase veşmintele de mare ceremonie, mantia cu trenă şi vălul lung; era însoţită de cea mai bună prietenă a sa, frumoasa ducesă de Nevers, şi era condusă de fratele ei, regele Carol al IX-lea, care dorea să o prezinte oaspeţilor de vază. Logodnica aceasta era fiica lui Henric al II-lea, era perla care împodobea coroana Franţei, era Margareta de Valois, căreia Carol al IX-lea îi spunea, cu afectuoasă familiaritate, *sora mea Margot.*

Nici o primire, oricât de măgulitoare ar fi fost, nu putea fi mai îndreptăţită decât cea care i se făcea în acel moment noii regine a Navarrei. Margareta abia împlinise douăzeci de ani, fiind slăvită încă de pe acum de toţi poeţii care o comparau cu zeiţa Aurora sau cu Afrodita. Era într-adevăr frumuseţea fără de pereche a Curţii, unde Caterina de Medici avusese grijă să reunească cele mai frumoase femei, ca să-şi poată atinge uşor scopurile, bizuindu-se pe farmecul lor ademenitor. Margareta avea părul negru, pielea albă, ochii languroşi, umbriţi de gene lungi, gura mică şi delicată, buze rumene, un gât gingaş, un mijloc mlădios şi un picioruş de copil, vârât în conduri de mătase. Francezii erau mândri de această floare minunată răsărită pe pământul patriei lor, iar străinii care treceau prin Franţa erau impresionaţi de frumuseţea ei, dacă o vedeau, şi rămâneau uimiţi de cultura ei, dacă aveau prilejul de a sta de vorbă cu ea. Margareta era nu numai cea mai frumoasă, ci şi cea mai cultă femeie a vremurilor sale. Se citau cuvintele unui savant italian care-i fusese prezentat şi care, după ce stătuse de vorbă cu ea timp de o oră, în italiană, spaniolă, latină şi greacă, declarase plin de entuziasm: «Dacă ai văzut Curtea şi nu ai văzut-o pe

Margareta de Valois, înseamnă că nu ai văzut nici Franţa, nici Curtea.»

Discursurile solemne, pline de emfază, adresate atât regelui Carol al IX-lea, cât şi reginei de Navarra nu lipseau; ştim ce oratori iscusiţi erau hughenoţii! In discursurile grandilocvente adresate regelui, se strecurau cu dibăcie nenumărate aluzii la trecut şi solicitări pentru viitor. Regele răspundea acestor aluzii zâmbind cu şiretenie:

«Când am dat-o pe sora mea Margot lui Henric de Navarra, mi-am dăruit inima tuturor protestanţilor din regat.»

Cuvinte care aveau darul de a-i linişti pe unii şi de a-i face să zâmbească pe alţii, pentru că aveau, într-adevăr, două înţelesuri: unul părintesc, cu care Carol al IX-lea nu voia să-şi împovăreze cugetul; altul jignitor pentru mireasă, pentru soţul ei şi pentru însuşi cel ce îl rostea, pentru că amintea de câteva scandaluri tăinuite, pe care Curtea clevetitoare le reţinuse, găsind astfel prilejul de a pângări dalba rochie de nuntă a Margaretei de Valois.

După cum spuneam, ducele de Guise stătea de vorbă cu Teligny, dar nu era atât de absorbit de această conversaţie, încât să nu-i fie îngăduit să întoarcă din când în când capul, ca să poată arunca o privire asupra grupului de doamne în mijlocul cărora strălucea regina de Navarra. Dacă privirea prinţesei o întâlnea atunci pe cea a tânărului duce, un gând fugar înnegura fruntea aceea fermecătoare, încununată de diamante al căror licăr forma o aureolă iar atitudinea ei neliniştită îi trăda înfrigurarea.

Prinţesa Claude, sora mai mare a Margaretei, căsătorită de câţiva ani cu ducele de Lorena, observase acea nelinişte şi, vrând să-i afle pricina, se îndrepta spre ea, când lumea s-a dat la o parte în faţa reginei-mamă, care se apropia sprijinindu-se de braţul tânărului prinţ de Conde; prinţesa a fost obligată să se retragă, departe de sora ei. S-a produs atunci o mică învălmăşeală de care ducele de Guise a profitat, apropiindu-se de doamna de Nevers, cumnata lui, şi prin urmare şi de Margareta.

Prinţesa de Lorena, care nu o scăpase din ochi pe tânăra regină, văzu atunci că îmbu-jorarea luă locul neliniştii care-i posomorâse fruntea.

Ducele se apropie încet şi, când fu la doi paşi de Margareta — care nu părea că-1 văzuse, ci mai degrabă îi simţise prezenţa —, aceasta se întoarse spre el, încercând din răsputeri să se stăpânească, să pară calmă şi nepăsătoare; ducele o salută respectuos şi, plecându-se în faţa ei, îi şopti:

— *Ipse attuli.*

Adică: «Eu l-am *adus* sau *l-am adus eu însumi.*» Margareta, la rândul ei, făcu o reverenţă şi murmură acest răspuns:

— *Noctu pro more.*

Adică «In noaptea asta, ca de obicei.»

Aceste dulci cuvinte, înăbuşite de gulerul înalt al prinţesei, nu au fost auzite decât de persoana căreia îi erau adresate; în ciuda faptului că dialogul fusese atât de scurt, el cuprindea fără îndoială tot ce aveau să-şi spună cei doi tineri, pentru că după acest schimb de cuvinte — unul rostind două, iar celălalt trei — se despărţiră: Margareta, mai visătoare, ducele, mai înseninat.

Această mică scenă trecuse neobservată, pentru că bărbatul cel mai interesat să o remarce nu-i acordase nici cea mai mică atenţie: regele Navarrei, la rândul său, nu avea ochi decât pentru o singură persoană, care avea o suită aproape tot atât de numeroasă ca a Margaretei de Valois. Persoana aceea era frumoasa doamnă de Sauves.

Charlotte de Beaune-Semblancay, nepoata nefericitului Semblanc,ay, soţia lui Simon de Fizes, baron de Sauves, era una din doamnele de onoare — *dame d'atour* — ale Caterinei de Medici şi una dintre cele mai redutabile arme în slujba ţelurilor reginei, care, atunci când nu îndrăznea să ie toarne duşmanilor săi otrava florentină, le oferea licoarea vrăjită a dragostei. Mică, blondă, plină de vervă şi de neastâmpăr sau visătoare, melancolică, gata oricând să se dăruiască dragostei sau intrigilor — cele două ocupaţii de căpetenie ale Curţii în

ultimii cincizeci de ani — femeie în toată puterea cuvântului, de la ochii albaştri languroşi sau plini de văpăi, până la picioruşele neastâmpărate în condurii de catifea, doamna de Sauves avea un farmec de netăgăduit; de câteva luni de zile pusese stăpânire pe toată fiinţa regelui Navarrei, care-şi făcea atunci debutul în dragoste, ca şi în cariera politică, şi îl subjugase atât de mult, încât Margareta de Navarra, superbă şi regală frumuseţe, nu stârnise nici măcar admiraţia soţului ei. Un fapt ciudat, care-i surprindea pe toţi, chiar dacă era iniţiat de un suflet negru şi plin de ascunzişuri: regina-mamă urmărise tot timpul să o căsătorească pe fiica ei cu Henric de Navarra, favorizând totodată, aproape făţiş, dragostea acestuia pentru doamna de Sauves. Dar, în ciuda acestei protecţii atât de înalte şi a frivolităţii moravurilor din acea vreme, frumoasa Charlotte nu cedase. Această rezervă nemaiauzită, această rezistenţă de necrezut, mai mult decât frumuseţea şi spiritul celei ce nu-i cedase, stârnise în inima Bearnezului o patimă care, negăsindu-şi împlinirea, se închisese în sine, mis-tuindu-i timiditatea, orgoliul şi chiar acea nepăsare — pe jumătate filozofică, pe jumătate lenevoasă — care reprezenta fondul caracterului său.

Doamna de Sauves intrase în sala de bal chiar atunci; de ciudă sau de amărăciune, hotărâse să nu asiste la triumful rivalei sale şi, sub pretextul unei indispoziţii, îl lăsase pe soţul ei, care era de cinci ani secretar de stat, să vină singur la Luvru. Zărindu-1 pe baronul de Sauves neînsoţit, regina-mamă, după ce află cauza absenţei preaiubitei Charlotte, îi scrise câteva rânduri, chemând-o la palat. Doamna de Sauves se grăbi să asculte porunca regală. Henric, deşi la început fusese foarte mâhnit de absenţa ei, se simţi mai liniştit văzându-1 pe domnul de Sauves neînsoţit; în clipa în care nu se mai aştepta să o vadă şi se îndrepta resemnat spre drăgălaşa făptură pe care era obligat să o iubească sau cel puţin să o trateze ca pe o soţie, o zări pe doamna de Sauves la capătul galeriei. Henric, cu ochii aţintiţi asupra acestei Circe1 care-1 înlănţuia cu toată puterea vrăjii ci, rămase înmărmurit şi,

în loc să se apropie de soţia lui, făcu o mişcare pe care nici nu căută să o ascundă, — în care şovăiala se datora mai mult uimirii, decât temerii — şi se duse să o întâmpine pe doamna de Sauves.

1 Circe — în mitologia greacă, vrăjitoare din insula Eea. A încercat să-1 reţină pe Ulise, prin farmece, după ce i-a transformat pe însoţitorii săi în porci.

Curtenii, văzând că regele Navarrei — a cărui inimă zburdalnică era cunoscută încă de pe acum — se apropie de frumoasa Charlotte, nu au avut cutezanţa să le stea în cale; se îndepărtară, binevoitori, astfel încât, în clipa în care Margareta de Valois şi domnul de Guise schimbau câteva cuvinte în latină, Henric, ajungând lângă doamna de Sauves, începea o conversaţie însufleţită mult mai puţin misterioasă, într-o franceză pe înţelesul tuturor, nuanţată de un puternic accent gascon:

* Ah! dragă prietenă! spuse el, te-ai simţit mai bine şi ai apărut tocmai în clipa în care aflasem că erai bolnavă şi pierdusem nădejdea să te văd?

* Maiestatea voastră m-ar putea face să cred că năruirea acestei speranţe l-ar fi mâhnit? răspunse doamna de Sauves.

* Fir-ar să fie! cred şi eu! continuă Bearnezul, nu ştiai că eşti soarele care-mi înseninează ziua şi steaua care-mi luminează nopţile? Eram cufundat în cea mai adâncă beznă când ai apărut şi ai luminat deodată totul.

* înseamnă că vă joc o festă urâtă, monseniore.

* Ce vrei să spui, scumpă prietenă? întrebă Henric.

* Vreau să spun că, fiind domnul şi stăpânul celei mai frumoase femei din Franţa, singurul lucru pe care l-aţi putea dori ar fi ca lumina să piară, făcând loc întunericului, pentru că întunericul ne îngăduie desfătarea aşteptată.

* Ştii bine, răutăcioaso, că această fericire se află în mâinile unei singure fiinţe, iar acea fiinţă râde şi îşi bate joc de bietul Henric.

* Oh! spuse baroana, şi eu care credeam contrariul, că acea persoană a ajuns de batjocura regelui Navarrei, jucăria lui.

Henric se sperie de această atitudine ostilă, dar, chibzuind mai bine, se gândi că era o manifestare a ciudei şi ciuda era o mască a dragostei.

— Dragă Charlotte, spuse el, îmi faci într-adevăr un reproş nemeritat şi nu înţeleg cum poate o gură atât de frumoasă să rostească cuvinte atât de crude. Crezi oare că eu sunt cel care doreşte să se căsătorească? Ei bine, nu, pe toţi dracii! Nu sunt eu acela!

* Atunci poate sunt eu! replică baroana cu răutate, dacă poate părea răutăcioasă vocea femeii care ne iubeşte şi ne reproşează că nu e iubită.

* Cu aceşti ochi frumoşi nu ai văzut mai departe, baroană? Nu, nu, nu e Henric de Navarra cel ce se căsătoreşte cu Margareta.

— Ce e, atunci?

— Eh, fir-ar să fie! este vorba de religia reformată care se căsătoreşte cu papa, asta e.

această rezistenţă de necrezut, mai mult decât frumuseţea şi spiritul celei ce nu-i cedase, stârnise în inima Bearnezului o patimă care, negăsindu-şi împlinirea, se închisese în sine, mis-tuindu-i timiditatea, orgoliul şi chiar acea nepăsare — pe jumătate filozofică, pe jumătate lenevoasă — care reprezenta fondul caracterului său.

Doamna de Sauves intrase în sala de bal chiar atunci; de ciudă sau de amărăciune, hotărâse să nu asiste la triumful rivalei sale şi, sub pretextul unei indispoziţii, îl lăsase pe soţul ei, care era de cinci ani secretar de stat, să vină singur la Luvru. Zărindu-1 pe baronul de Sauves neînsoţit, regina-mamă, după ce află cauza absenţei preaiubitei Charlotte, îi scrise câteva rânduri, chemând-o la palat. Doamna de Sauves se grăbi să asculte porunca regală. Henric, deşi la început fusese foarte mâhnit de absenţa ei, se simţi mai liniştit văzându-1 pe domnul de Sauves neînsoţit; în clipa în care nu se mai aştepta să o

vadă şi se îndrepta resemnat spre drăgălaşa făptură pe care era obligat să o iubească sau cel puţin să o trateze ca pe o soţie, o zări pe doamna de Sauves la capătul galeriei. Henric, cu ochii aţintiţi asupra acestei Circe1 care-1 înlănţuia cu toată puterea vrăjii ei, rămase înmărmurit şi, în loc să se apropie de soţia lui, făcu o mişcare pe care nici nu căută să o ascundă, — în care şovăiala se datora mai mult uimirii, decât temerii — şi se duse să o întâmpine pe doamna de Sauves.

1 Circe — în mitologia greacă, vrăjitoare din insula Eea. A încercat să-1 reţină pe Ulise, prin farmece, după ce i-a transformat pe însoţitorii săi în porci.

Curtenii, văzând că regele Navarrei — a cărui inimă zburdalnică era cunoscută încă de pe acum — se apropie de frumoasa Charlotte, nu au avut cutezanţa să le stea în cale; se îndepărtară, binevoitori, astfel încât, în clipa în care Margareta de Valois şi domnul de Guise schimbau câteva cuvinte în latină, Henric, ajungând lângă doamna de Sauves, începea o conversaţie însufleţită mult mai puţin misterioasă, într-o franceză pe înţelesul tuturor, nuanţată de un puternic accent gascon:

* Ah! dragă prietenă! spuse el, te-ai simţit mai bine şi ai apărut tocmai în clipa în care aflasem că erai bolnavă şi pierdusem nădejdea să te văd?

* Maiestatea voastră m-ar putea face să cred că năruirea acestei speranţe l-ar fi mâhnit? răspunse doamna de Sauves.

* Fir-ar să fie! cred şi eu! continuă Bearnezul, nu ştiai că eşti soarele care-mi înseninează ziua şi steaua care-mi luminează nopţile? Eram cufundat în cea mai adâncă beznă când ai apărut şi ai luminat deodată totul.

* înseamnă că vă joc o festă urâtă, monseniore.

* Ce vrei să spui, scumpă prietenă? întrebă Henric.

* Vreau să spun că, fiind domnul şi stăpânul celei mai frumoase femei din Franţa, singurul lucru pe care l-aţi putea dori ar fi ca lumina să piară, făcând loc

întunericului, pentru că întunericul ne îngăduie desfătarea aşteptată.

* Ştii bine, răutăcioaso, că această fericire se află în mâinile unei singure fiinţe, iar acea fiinţă râde şi îşi bate joc de bietul Henric.

* Oh! spuse baroana, şi eu care credeam contrariul, că acea persoană a ajuns de batjocura regelui Navarrei, jucăria lui.

Henric se sperie de această atitudine ostilă, dar, chibzuind mai bine, se gândi că era o manifestare a ciudei şi ciuda era o mască a dragostei.

* Dragă Charlotte, spuse el, îmi faci într-adevăr un reproş nemeritat şi nu înţeleg cum poate o gură atât de frumoasă să rostească cuvinte atât de crude. Crezi oare că eu sunt cel care doreşte să se căsătorească? Ei bine, nu, pe toţi dracii! Nu sunt eu acela!

* Atunci poate sunt eu! replică baroana cu răutate, dacă poate părea răutăcioasă vocea femeii care ne iubeşte şi ne reproşează că nu e iubită.

* Cu aceşti ochi frumoşi nu ai văzut mai departe, baroană? Nu, nu, nu e Henric de Navarra cel ce se căsătoreşte cu Margareta.

— Ce e, atunci?

— Eh, fir-ar să fie! este vorba de religia reformată care se căsătoreşte cu papa, asta e.

— Nu, nu, monseniore, nu mă las eu amăgită de jocul dumneavoastră de cuvinte: Maiestatea voastră o iubeşte pe domniţa Margareta şi nu vă acuz de acest lucru, ferească Dumnezeu! este destul de frumoasă ca să fie iubită.

Henric cumpăni puţin şi un zâmbet abia perceptibil i se ivi în colţul gurii.

— Baroană, spuse el, am impresia că îmi cauţi pricină şi nu ai acest drept; să vedem ce ai făcut ca să mă împiedici s-o iau de soţie pe domniţa Margareta. Nimic; dimpotrivă, m-ai respins mereu.

— Şi bine am făcut, monseniore! răspunse doamna de Sauves.

— Cum aşa?

— Fără îndoială, din moment ce astăzi vă căsătoriţi cu altă femeie.

— Ah! mă căsătoresc pentru că nu mă iubeai.

— Dacă v-aş fi iubit, Sire, mi-ar fi fost dat să mor peste un ceas.

— Peste un ceas? Ce vrei să spui? De ce ai fi murit? Cum?

* Gelozia m-ar fi ucis, pentru că peste un ceas regina de Navarra va porunci doamnelor ei de onoare să o lase singură, aşa cum veţi face şi dumneavoastră cu gentilomii care vă însoţesc.

* Acesta este gândul care te tulbură, cu adevărat, draga mea?

* Nu am spus asta; vreau să spun că, dacă v-aş iubi, gândul acesta m-ar chinui cumplit de mult.

* Ei bine, strigă Henric în culmea fericirii, auzind această mărturisire, prima pe care o primea — dacă regele Navarrei nu le-ar îngădui gentilomilor săi să se retragă în seara aceasta?

* Sire, spuse doamna de Sauves privindu-l pe rege cu o sinceră uimire, vorbiţi despre un lucru imposibil de înfăptuit şi mai cu seamă de crezut.

* Ca să crezi, ce trebuie să fac?

* Ar trebui să-mi dovediţi şi asta e cu neputinţă.

— Ba da, baroană, ba da! Pe sfântul Henric! o să-ţi dovedesc, exclamă regele, învăluind-o cu o privire pătimaşă.

— Oh, Maiestatea voastră! şopti frumoasa Charlotte, plecând ochii. Nu înţeleg... nu e posibil să fugiţi de fericirea ce vă aşteaptă.

— Iubita mea, în sala aceasta se află patru bărbaţi cu numele Henric: Henric al Franţei, Henric de Conde, Henric de Guise, dar unul singur este Henric de Navarra.

— Şi apoi?

— Ei bine, dacă îl vei avea pe acest Henric lângă tine, toată noaptea...

* Toată noaptea asta?

* Da; vei fi atunci sigură că nu se află alături de altă femeie?

— Ah! dacă faceţi asta, Sire... exclamă, la rândul ei, baroana de Sauves.

— Pe cuvântul meu de gentilom, aşa voi face.

Doamna de Sauves îşi ridică ochii mari şi umezi, plini de voluptuoase făgăduieli, şi-i zâmbi regelui, al cărui suflet fu cuprins de o bucurie ameţitoare.

* Oh! în cazul acesta voi spune că într-adevăr sunt iubită de Maiestatea voastră.

* Mii de draci! Aşa vei spune pentru că acesta e adevărul, baroană.

— Cum să facem? şopti doamna de Sauves.

* Oh! Ce Dumnezeu, baroană, nu ai nici o femeie de încredere, vreo cameristă, vreo doamnă de companie pe care să te bizui?

* Oh! O am pe Dariole, care-mi este foarte devotată; s-ar lăsa mai curând tăiată în bucăţi, decât să mă trădeze, e o adevărată comoară.

* Baroană, spune-i fetei acesteia că atunci când voi fi uns rege al Franţei, cum mi-au prezis astrologii, îi voi asigura un trai fericit.

Charlotte zâmbi, pentru că în privinţa făgăduielilor sale, reputaţia gasconă a Bearnezului era deja statornicită.

— Ce-i cere Maiestatea voastră Dariolei?

— Nu mare lucru din partea ei, dar pentru mine ar însemna totul.

tră cu minciuna? spuse doamna de Sauves, cu glas ademenitor de sirenă, care ar fi topit până şi ceara ce-i astupa urechile lui Ulise.

* încearcă, draga mea, încearcă...

* Ah! pe cuvântul meu! mă stăpânesc cu greu.

* Acceptă să fii învinsă; femeile nu sunt niciodată mai puternice decât după ce au fost înfrânte.

* Sire, nu uit promisiunea ce aţi făcut-o Dariolei, când

veţi fi regele Franţei.

Henric scoase un strigăt de bucurie chiar în clipa în care regina Navarrei îi răspundea chipeşului duce de Guise:

«Noctu pro more: în noaptea asta, ca de obicei.»

Henric se despărţi de doamna de Sauves tot atât de fericit pe cât era ducele de Guise, plecând de lângă Margareta de Valois.

La o oră de la această dublă scenă, regele Carol şi regina-mamă se retraseră în apartamentele lor; sălile începură să se golească; acum se puteau vedea soclurile de marmură ale galeriilor. Amiralul şi prinţul de Conde au fost conduşi de patru sute de gentilomi hughenoţi prin mulţimea ce murmura ameninţător în calea lor. Henric de Guise urmat de seniorii loreni şi de catolici ieşiră la rândul lor, însoţiţi de strigătele de bucurie şi de aplauzele norodului.

Cât despre Margareta de Valois, Henric de Navarra şi doamna de Sauves, ştim că locuiau chiar în Luvru.

.ij'iui>_a |,uiiumta uiiui gv-niuuui $i v~ui v-puii-au 11 puuuik inia a.

mai fi nevoie de sabie. Vrând să-1 ia de pe masă, zări un bileţel prins între tăiş şi teacă.

Ducele îl deschise şi citi următoarele: „Nădăjduiesc ca domnul de Guise să nu se întoarcă la Luvru în noaptea aceasta; dacă se va întoarce, să aibă cel puţin grijă să se păzească, luând o cămaşă de zale bine aleasă şi o spadă bună".

— Ah! ah! spuse ducele, întorcându-se către valetul său. Asta-i un avertisment ciudat, jupan Robin. Spune-mi, te rog — care au fost persoanele care au intrat aici în lipsa mea?

* A fost doar una, monseniore.
* Care anume?
* Domnul de Gast.

— într-adevăr, mi s-a părut că-i recunosc scrisul. Eşti sigur că era domnul de Gast? L-ai văzut?

— Mai mult, monseniore, i-am vorbit.

— Bine, atunci îi voi urma sfatul. Dă-mi spada şi tunica de zale.

Valetul, obişnuit cu schimbările de ţinută ale ducelui, aduse şi una şi alta. Ducele îşi puse tunica, ale cărei zale erau atât de fine şi de suple, încât ţesătura lor de oţel nu părea mai groasă decât catifeaua; peste ea puse un pieptar în culorile lui favorite — cenuşiu şi argintiu. îşi trase apoi cizmele lungi, care-i ajungeau la jumătatea coapselor, îşi puse pe cap o mică tocă de catifea neagră, neîmpodobită cu pene sau nestemate, se înfăşură într-o mantie de culoare închisă, îşi puse pumnalul la cingătoare (spada i-o încredinţa pajului; singurul său însoţitor) şi se îndrep

tă spre Luvru. In clipa în care păşea pragul palatului — straja de la Saint-Germain l'Auxerrois anunţa ora unu. In ciuda faptului că trecuse de miezul nopţii şi străzile nu erau deloc sigure pe vremea aceea, nu i se întâmplă nimic cutezătorului prinţ, care ajunse cu bine în faţa masei colosale a bătrânului Luvru. Luminile lui se stinseseră rând pe rând, iar acum palatul se înălţa măreţ şi tăcut, cuprins de beznă. In faţa palatului regal era săpat un şanţ adânc, spre care dădeau, în mare parte, încăperile locuite de prinţi. Apartamentul Margaretei se afla la primul etaj, la care s-ar fi ajuns cu uşurinţă, dacă nu ar fi fost şanţul şi o linie de apărare, ridicată la o înălţime de aproape treizeci de picioare. Primul etaj era practic inaccesibil hoţilor şi îndrăgostiţilor.

Lucrul acesta nu-1 împiedică pe ducele de Guise să coboare cu hotărâre în şanţ. In clipa aceea se auzi zgomotul unei ferestre ce se deschidea la parter. Fereastra era zăbrelită dar o mână apăru, ridicând o gratie desprinsă mai înainte, şi dădu drumul unei frânghii de mătase.

* Tu eşti, Gillonne? întrebă în şoaptă ducele.

* Da, monseniore, răspunse abia auzit glasul unei femei.

* Şi Margareta?

* Vă aşteaptă.

* Bine.

Ducele făcu un semn pajului, care scoase de sub haină o mică scară de frânghie şi o desfăşură. El prinse unul din capetele scăriţei de frânghia de mătase care atârna. Gillonne trase scara aproape de ea şi o fixă bine; prinţul, după ce îşi prinse spada de cingătoare, începu urcuşul şi ajunse sus fără greutate. In urma lui, gratia fu pusă la loc şi fereastra se închise. Pajul, după ce îşi văzu stăpânul intrând nestingherit în Luvru — sub ferestrele căruia îl însoţise în acelaşi fel, de vreo douăzeci de ori —, se duse să se culce, întinzându-se pe iarba şanţului, adăpostit de zidul de apărare al palatului.

Era o noapte neagră şi norii încărcaţi de pucioasă şi de electricitate lăsau să cadă picături de ploaie mari, călduţe.

Ducele de Guise se lăsă călăuzit de Gillonne. Fiică a lui Jacques de Matignon, mareşal al Franţei, nepreţuită confidentă a Margaretei, care nu avea nici o taină faţă de ea, Gillonne era de o fidelitate incoruptibilă; se spunea că ea cunoştea taine atât de înfricoşătoare, încât acestea o sileau să le păstreze şi pe celelalte.

In camere şi pe coridoare nu rămăsese aprinsă nici o lumină; din când în când, un fulger scurt arunca în încăperile întunecate o lumină albăstruie, care dispărea de îndată.

Ducele, condus de călăuza lui care-1 ţinea de mână, ajunse la o scară în spirală, încastrată în grosimea unui zid şi care dădea în anticamera apartamentului Margaretei, printr-o uşă secretă, invizibilă. Anticamera era şi ea cufundată în beznă; Gillonne se opri aici.

— Aţi adus ce doreşte regina? întrebă ea în şoaptă.

* Da, răspunse ducele, dar nu voi înmâna acest lucru decât Maiestăţii sale.

* Veniţi, nu mai pierdeţi nici o clipă! In întunericul de nepătruns se făcuse auzit glasul unei femei.

Ducele tresări, recunoscând glasul Margaretei; în acelaşi timp se ridică o draperie violetă, împodobită cu crini de aur, iar ducele o întrezări atunci pe regină care, în nerăbdarea ei, venise să-1 întâmpine.

— Iată-mă, doamnă, spuse ducele, trecând repede de cealaltă parte a draperiei, care se lăsă în urma lui.

Margareta de Valois îl călăuzi pe prinţ în apartamentul pe care, de altfel, îl cunoştea prea bine. Gillonne rămăsese la uşă, ducând degetul la buze; stăpâna ei, regina, putea fi liniştită.

Margareta, intuind frământarea ducelui, neliniştea lui din gelozie, îl duse până în dormitorul ei.

* Ei bine, spuse ea, eşti mulţumit, domnule duce?

* Mulţumit, doamnă? întrebă el. De ce aş fi, mă rog?

— De dovada pe care ţi-o dau, spuse Margareta cu o uşoară ciudă în glas, că aparţin unui om care, în seara căsătoriei lui, în noaptea nunţii sale, nu e dispus să-mi acorde nici cea mai mică atenţie, care nu a venit să-mi mulţumească măcar pentru cinstea ce i-am făcut-o nu alegându-1, ci acceptându-1 drept soţ.

* Oh, doamnă, spuse ducele cu tristeţe, fii fără grijă, va veni, mai cu scamă dacă o doreşti.

* Tu spui asta, Henric? Tocmai tu, care ştii prea bine că este exact invers! Dacă ar fi avut dorinţa pe care o presupui, crezi că te-aş mai fi chemat la Luvru?

* Margareta, m-ai chemat la Luvru pentru că doreai să ştergi orice urmă a trecutului nostru, pentru că acest trecut trăieşte nu numai în sufletul meu, ci şi în această casetă de argint pe care ţi-o înapoiez.

* Henric, vrei să-ţi spun ceva? spuse Margareta, privindu-1 pe duce drept în ochi. Nu ai vorbit ca un principe, ci ca un tânăr nesăbuit. Eu, să tăgăduiesc că te-am iubit! Eu, să doresc să pun capăt unei iubiri care se va stinge, poate, dar a cărei amintire va dăinui mereu! Pentru că iubirile unor persoane de rangul meu fac să strălucească şi deseori să mistuie întreaga epocă în care trăiesc. Nu, nu, dragul meu duce! Poţi păstra scrisorile Margaretei tale şi caseta pe care ţi-a dăruit-o. Din toate scrisorile din casetă, ea nu-ţi cere decât una, pentru că acea scrisoare e primejdioasă, atât pentru tine, cât şi pentru ea.

* Iţi aparţine totul, spuse ducele, deschizând caseta; alege-o pe cea pe care vrei s-o distrugi.

Margareta scotoci în casetă şi luă, una după alta, vreo douăsprezece scrisori, mulţumindu-se să se uite la adrese, ca şi cum acestea i-ar fi reamintit conţinutul scrisorilor. După ce le cercetă pe toate, Margareta se făcu palidă.

— Domnule, spuse ea, privindu-1 pe duce, cea pe care o caut nu e aici. S-o fi pierdut cumva? S-o fi dat...

* Care scrisoare, doamnă?

* Cea în care îţi spuneam să te căsătoreşti neîntârziat.

— Ca să-ţi scuzi necredinţa? Margareta ridică din umeri.

— Nu, ca să-ţi salvez viaţa. Cea în care îţi spuneam că regele, cunoscând iubirea noastră şi strădaniile mele de a împiedica viitoarea ta căsătorie cu infanta Portugaliei, îl chemase pe fratele lui vitreg, domnul d'Angouleme, şi-i spusese, arătându-i două spade: „Cu aceasta îl vei ucide pe Henric de Guise în seara asta sau te voi ucide eu mâine cu cealaltă". Scrisoarea aceasta unde e?

— Iat-o, spuse ducele de Guise, scoţând-o din sân. Margareta aproape că i-o smulse din mână, o deschise cu înfrigurare şi, încredinţându-se că era într-adevăr scrisoarea pe care o cerea, scoase un strigăt de bucurie şi o apropie de flacăra unei lumânări. Focul o cuprinse îndată şi o prefăcu în scrum. Apoi, ca şi cum s-ar fi temut că ar putea fi căutate rămăşiţele acestei scrisori, Margareta strivi bine cu piciorul cenuşa ce căzuse pe jos.

Ducele urmărise cu atenţie înfrigurarea iubitei sale în timpul desfăşurării acestei acţiuni.

— Ei bine, Margareta, eşti liniştită acum?

— Da, pentru că eşti căsătorit acum cu prinţesa de Porcian şi fratele meu poate ierta dragostea ce mi-o porţi, dar nu mi-ar fi iertat mărturisirea unui secret pe care, în slăbiciunea mea pentru tine, nu am avut tăria să ţi—1 ascund.

* Da, e adevărat, spuse ducele, mă iubeai pe vremea aceea.

* Te iubesc şi acum, Henric, tot atât, mai mult ca oricând.

* Tu?

— Da, eu, iar astăzi, mai mult ca niciodată, am nevoie de un prieten sincer şi devotat. Sunt regină fără tron şi soţie fără soţ.

Prinţul clătină din cap cu tristeţe.

* Când îţi spun şi îţi repet, Henric, că soţul meu nu numai că nu mă iubeşte, ci mă urăşte, mă dispreţuieşte; de altfel, mi se pare că prezenţa ta aici, în camera în care ar trebui să fie el, dovedeşte din plin această ură şi acest dispreţ.

* Nu e încă prea târziu, doamnă, spuse ducele; regele Navarrei a fost probabil nevoit să aştepte plecarea tuturor curtenilor săi. Dacă nu a venit încă, nu va trece mult şi va sosi.

* Şi eu îţi spun că nu va veni, spuse Margareta, cu o ciudă crescândă.

* Doamnă, doamnă, regele Navarrei iese acum din apartamentul său, strigă Gillonne, deschizând uşa şi ridicând draperia.

— Ştiam eu că va veni, exclamă ducele.

* Henric, spuse Margareta hotărât, prinzându-1 de mână pe duce, te vei încredinţa că sunt o femeie de cuvânt şi că se poate conta pe ceea ce am făgăduit cândva. Henric, intră în budoarul acesta.

* Doamnă, lasă-mă să plec, dacă mai e timp. Gândeşte-te că la cea mai mică dovadă de dragoste pe care ţi-o va da, eu voi ieşi de aici şi atunci va fi vai şi amar de el!

* Eşti nebun! Intră, intră odată, răspund cu de toate, spuse Margareta, împingându-1 pe duce în cămăruţă.

Era şi timpul; abia se închise uşa în urma prinţului, că regele Navarrei apăru zâmbind în pragul camerei, escortat de doi paji, care purtau pe două sfeşnice opt făclii de ceară galbenă.

Margareta îşi ascunse tulburarea făcând o adâncă reverenţă.

— Nu v-aţi culcat încă, doamnă? întrebă Bearnezul,

cu aerul lui vesel şi prietenos. Mă aşteptaţi pe mine, oare?

— Nu, domnule, răspunse Margareta, chiar ieri mi-aţi declarat că, ştiind prea bine că este vorba doar de o alianţă politică şi nu de o căsătorie, nu mă veţi sili să mă port ca o soţie.

— Foarte bine! Dar acesta nu e un motiv care să ne împiedice să stăm puţin de vorbă. Paji, închideţi uşa şi lăsaţi-ne singuri.

Margareta, care se aşezase, se ridică şi făcu un gest, vrând parcă să poruncească pajilor să rămână.

— Doriţi să vă chem doamnele de companie? întrebă regele. O voi face, dacă aceasta este dorinţa dumneavoastră, dar vă mărturisesc că aş prefera să fim singuri, pentru ceea ce vreau să vă spun.

Şi regele Navarrei se îndreptă spre cămăruţă.

— Nu, nu, spuse Margareta repezindu-se înaintea lui, inutil, sunt gata să vă ascult.

Bearnezul aflase ceea ce dorea. Aruncă o privire furişă asupra cămăruţei, ca şi cum ar fi vrut să-i pătrundă toate tainiţele, dincolo de draperia ce o ascundea; apoi, întorcându-şi privirea spre frumoasa lui mireasă, care se făcuse palidă de spaimă, spuse cu o voce foarte calmă:

— In acest caz, doamnă, să stăm puţin de vorbă.

— Cum doreşte Maiestatea voastră, spuse tânăra femeie, căzând pe jeţul pe care i-1 arătă soţul ei.

Bearnezul se aşează lângă ea.

— Doamnă, continuă el, cu toate că s-a vorbit mult pe seama căsătoriei noastre, eu cred că avem o căsătorie reuşită. Eu sunt al dumneavoastră şi dumneavoastră sunteţi a mea.

— Dar... spuse Margareta înspăimântată.

— Aşadar, continuă regele Navarrei, părând că nu observă şovăiala Margaretei, trebuie să ne purtăm ca doi aliaţi de nădejde, din moment ce am încheiat o alianţă în faţa lui Dumnezeu. Aceasta este şi părerea dumneavoastră, nu-i aşa?

— Fără îndoială, domnule.

— Cunosc agerimea spiritului dumneavoastră, ştiu, de asemenea, că la curtea regală se pot ivi capcane primejdioase. Doamnă, sunt tânăr şi, cu toate că nu am făcut nimănui nici un rău, am mulţi duşmani. în ce tabără se plasează cea care-mi poartă numele şi care mi-a jurat credinţă în faţa altarului?

— Domnule, aţi putea crede...

— Nu cred nimic, doamnă, nădăjduiesc doar şi vreau să fiu sigur că nădejdea mea e întemeiată. Căsătoria noastră nu e decât un pretext sau o capcană, asta e sigur.

Margareta tresări; poate avusese şi ea acelaşi gând.

— Doamnă, care din acestea două, care anume? continuă 1 Icnric de Navarra. Regele mă urăşte, ducele d'Anjou mă urăşte, ducele dAlencon mă urăşte; Caterina de Medici o ura prea mult pe mama mea, ca să nu mă urască şi pe mine.

— Oh, domnule, ce spuneţi?

— Adevărul, doamnă, continuă regele, şi, ca să nu se creadă că am putut fi înşelat în privinţa asasinatului lui de Mouy şi a otrăvirii mamei mele, mi-aş fi dorit să fie aici cineva care să mă audă.

* Oh, domnule, spuse iute Margareta, cu un aer cât se poate le calm şi de zâmbitor, ştiţi doar că aici suntem numai noi doi.

* Tocmai de aceea vreau să spun tot ce am pe suflet, de aceea îndrăznesc să vă mărturisesc că nu mă las amăgit de avansurile pe care mi le face casa regală, nici de cele pe care mi Le face casa de Lorena.

* Sire, Sire! strigă Margareta.

* Ei, ce s-a întâmplat, draga mea/ întrebă Henric, zâmbind.

* Domnule, astfel de cuvinte sunt foarte riscante.

* Nu, nu când suntem doar noi doi, spuse regele. Deci, cum vă spuneam...

Margareta era vădit foarte stânjenită; ar fi dorit să-1 oprească pe rege, să nu mai rostească vreun cuvânt. Henri continuă, cu aparentă naivitate:

* Vă spuneam, aşadar, că sunt ameninţat din toate

părţile, ameninţat de rege, ameninţat de regina-mamă, ameninţat de ducele d'Anjou, ameninţat de ducele d'Alencon, pe scurt, sunt ameninţat de toată lumea. Acest lucru se simte, instinctiv. Ştiţi asta, doamnă. Ei bine, împotriva tuturor acestor ameninţări care vor deveni în curând atacuri, nu mă pot apăra decât cu sprijinul dumneavoastră. Dumneavoastră sunteţi iubită, sunteţi iubită de toate persoanele care mă urăsc.

* Eu? spuse Margareta.

— Da, dumneavoastră, spuse regele. Navarrei cu o desăvârşită bună-credinţă; da, dumneavoastră sunteţi iubită de regele Carol al IX-lea, sunteţi iubită — şi Henric rosti apăsat acest cuvânt — de ducele d'Alencon, sunteţi iubită de regina-mamă, Caterina de Medici, sunteţi iubită de ducele de Guise.

— Domnule..., murmură Margareta.

* Ei, ce e de mirare că vă iubeşte toată lumea? Cei pe care i-am pomenit sunt fraţii sau rudele dumneavoastră. A-ţi iubi rudele sau fraţii înseamnă a trăi aşa cum îi place bunului Dumnezeu.

* Dar unde vreţi să ajungeţi, domnule? spuse Margareta copleşită.

* Vreau să ajung la ceea ce v-am spus adineaori; dacă dumneavoastră veţi fi — nu aş spune prietena — ci aliata mea, voi putea înfrunta totul. Dacă, dimpotrivă, veţi fi duşmana mea, sunt pierdut.

— Duşmana dumneavoastră, niciodată, domnule! strigă Margareta cu însufleţire.

* Dar prietena mea? Vreodată?

* Poate.

* Dar aliata mea?

* Sigur că da.

Margareta se întoarse, întinzându-i mâna regelui; Henric îi luă mâna şi i-o sărută curtenitor, ţinând-o mai mult decât se cuvenea, mai curând din dorinţa de a încerca să-i afle gândurile, decât dintr-o pornire afectuoasă.

— Ei bine, vă cred, doamnă, şi vă primesc ca aliată a

mea. Să ne înţelegem: am fost căsătoriţi fără să ne cunoaştem, fără să ne iubim. Am fost căsătoriţi fără să fim întrebaţi noi, care ne căsătoream. Nu suntem cu nimic datori să ne purtăm ca soţ şi soţie. Vedeţi, doamnă, preîntâmpin dorinţele dumneavoastră şi vă confirm în seara aceasta ce vă declaram ieri. Dar noi ne aliem în mod liber, fără a fi siliţi de cineva. Ne aliem ca două suflete loiale, ce-şi datorează unul altuia sprijin.

Şi dumneavoastră înţelegeţi tot astfel alianţa noastră?

* Da, domnule, spuse Margareta, încercând să-şi tragă mâna.

* Ei bine, continuă Bearnezul ţintind uşa cămăruţei, cum prima dovadă a unei alianţe sincere este cea mai desăvârşită încredere, o să vă prezint în amănunt planul pe care l-am elaborat pentru a zădărnici aceste duşmănii.

* Domnule, murmură Margareta, întorcând privirea spre cămăruţă în timp ce Bearnezul, văzând că i-a reuşit vicleşugul, îşi râdea în barbă.

* Iată ce am de gând să fac, continuă el, fără să pară că observă tulburarea tinerei femei. O să...

* Sire, strigă Margareta, ridicându-se brusc şi prinzându-l pe rege de braţ, îngăduiţi-mi să respir... emoţia, căldura... mă înăbuş.

într-adevăr, Margareta era palidă, tremura toată, gata să cadă pe covor.

Henric se duse la o fereastră mai depărtată, care dădea spre râu. Margareta îl urmă.

— Tăcere! Tăcere! Sire, vă implor, şopti ea.

- Eh, doamnă, spuse Bearnezul zâmbind cu înţeles, nu tni-aţi spus că suntem singuri?

* Da, domnule, dar se spune că în palat se poate auzi tot introducându-se o sarbacană prin plafon sau prin zid. Nu ştiaţi?

* Bine, doamnă, bine, spuse repede, în şoaptă, Bearnezul. Nu mă iubiţi, e adevărat, dar sunteţi o femeie cinstită.

* Ce vreţi să spuneţi, domnule?

* Vreau să spun că, dacă aţi fi avut intenţia de a mă trăda, m-aţi fi lăsat să continui, pentru că mă trădam eu însumi. M-aţi oprit. Ştiu că cineva e ascuns aici, că sunteţi o soţie necredincioasă, dar tot atât de bine ştiu că sunteţi o aliată cinstită. In clipa aceasta, adăugă Bearnezul zâmbind, mărturisesc că am mai multă nevoie de fidelitate în politică, decât în dragoste.

* Sire... şopti Margareta încurcată.

* Bine, bine, vom mai discuta despre asta mai târziu, când ne vom cunoaşte mai bine. Apoi, ridicând uşor glasul: «Ei bine, respiraţi mai bine acum, doamnă?»

* Da, Sire, da, şopti Margareta.

* In acest caz, nu vreau să vă plictisesc mai mult cu prezenţa mea. Voiam doar să vă prezint omagiile mele şi să vă asigur de prietenia mea. Vă rog să le primiţi aşa cum vi le prezint, din toată inima. Odihniţi-vă, doamnă, noapte bună.

Margareta îşi privi soţul cu ochii strălucind de recunoştinţă şi-i întinse mâna.

* Suntem de acord, spuse ea. Ne-am înţeles.

* Alianţă politică sinceră şi loială? întrebă Henric.

* Sinceră şi loială.

Bearnezul se îndreptă atunci spre uşă, îndemnând-o din ochi pe Margareta să-1 urmeze. îndată ce se lăsă draperia dintre ei şi dormitor, Henric îi şopti repede soţiei sale:

— Mulţumesc, Margareta, mulţumesc. Eşti o adevărată fiică a Franţei. Plec liniştit. Dacă nu mă pot bucura de dragostea dumitale, mă voi putea bucura, în schimb, de prietenia dumitale. Mă bizui pe dumneata aşa cum şi dumneata te poţi bizui pe mine. Cu bine, doamnă.

Henric îi sărută mâna, strângându-i-o încetişor, şi se îndreptă sprinten spre apartamentul său.

— Cine o fi fost la ea? se întreba el în gând, străbătând coridoarele. Ducele d'Anjou, ducele d'Alencpn, ducele de Guise... o fi fost un frate, o fi fost un iubit sau şi unul şi altul? Ce-i drept, aproape că îmi pare rău că i-am

cerut baroanei această întâlnire, dar mi-am dat cuvântul şi Dariole mă aşteaptă... nu are nici o importanţă. Mă tem că baroana se va simţi puţin frustrată pentru că am trecut prin dormitorul soţiei mele înainte de a ajunge la ea, dar pe naiba! Margot asta, cum îi spune cumnatul meu Carol al IX-lea, este o femeie extraordinară!

Cu un pas uşor şovăielnic, Henric urcă scara ce ducea la apartamentul doamnei de Sauves.

Margareta îl urmărise cu privirea pe soţul ei până când acesta se făcuse nevăzut. Intorcându-se în cameră, îl găsi pe duce la uşa cămăruţei. Văzându-1, simţi o uşoară mustrare de cuget.

Ducele era şi el grav, iar încruntarea sa vădea amărăciunea gândurilor sale.

— Margareta e neutră astăzi, spuse ducele, dar peste opt zile Margareta ne va fi vrăjmaşă.

* Ah! Ai auzit tot? spuse Margareta.

* Ce ai fi vrut să fac, închis în cămăruţa aceea?

* Atunci socoteşti că m-am purtat altfel decât s-ar fi cuvenit să se poarte regina Navarrei?

* Nu, dar altfel decât ar fi trebuit să se poarte iubita ducelui de Guise.

* Domnule, răspunse regina, pot să nu-mi iubesc soţul, dar nimeni nu are dreptul să-mi ceară să-1 trădez. Spune-mi deschis, ai trăda secretele prinţesei de Porcian, soţia ta?

* Lasă asta, doamnă, spuse ducele clătinând din cap. înţeleg că nu mai mă iubeşti ca altădată, când îmi spuneai tot ce uneltea regele împotriva mea şi a familiei mele.

* La vremea aceea, regele era cel puternic, iar voi, cei slabi. Acum Henric de Navarra este cel slab, iar voi sunteţi cei puternici. După cum vezi, joc mereu acelaşi rol.

— Numai că treci de la o tabără la alta.

— Este un drept pe care l-am dobândit, domnule, salvându-ţi viaţa.

— Prea bine, doamnă, şi cum la o despărţire îndrăgostiţii îşi înapoiază tot ce şi-au dăruit, vă voi salva şi

eu viaţa şi atunci nu ne vom mai datora nimic unul altuia.

Ducele făcu o plecăciune şi ieşi, fără ca Margareta să schiţeze vreun gest ca să-1 reţină. In anticameră o găsi pe Gillonne, care-1 însoţi până la fereastra de la parter; în şanţ îl aştepta pajul, care-1 escortă până la palatul familiei de Guise.

In timpul acesta, Margareta, visătoare, se aşezase în faţa ferestrei: «Ce noapte a nunţii! şopti ea; soţul fuge de mine şi iubitul mă părăseşte!»

Chiar în clipa aceea, de cealaltă parte a şanţului trecea un student, venind dinspre Turn şi îndreptându-se spre moara Monnaie; mergea cu mâna la şold şi cânta:

De ce atunci când eu am vrut
Ca părul tău să îl sărut
Ca gura ta să o ador,
Cu mâna sânul să-ţi măsor,
Călugăriţă te prefaci că eşti
Şi-n mănăstire vieţuieşti?
Cui îi dai ochii, ce bărbat
Iţi va lua sânul delicat,
Şi fruntea ta şi buzele moi?
Pe Pluton vrei să-1 săruţi mai apoi
După ce Caron tc-o duce în luntrea sa?
De vei muri, acolo, jos,
Iubito, chipul tău frumos
Doar buze albe va avea.
Iar eu când moartă te-oi vedea
Din lume dusă, n-am să spun
Că te-am iubit ca un nebun.
Deci, cât pe lume vei mai fi
Te rog în braţe să îmi vii,
De gura ta nu mă lipsi.
Altfel, atunci când vei muri
Amarnic te vei căi,
Tu, care mi-ai frânt inima.

Margareta ascultă cântecul, zâmbind cu tristeţe; apoi, când glasul studentului se stinse în depărtare, închise fereastra şi o chemă pe Gillonne, pregătindu-se de

culcare.

III
UN REGE POET

ÎN ZILELE URMĂTOARE, serbările, baletele şi turnirele s-au ţinut lanţ. împăcarea celor două partide, buna înţelegere, curte-nia erau atât de evidente, încât şi cei mai recalcitranţi hughenoţi erau descumpăniţi. Părintele Cotton fusese văzut benchetuind cu baronul de Courtaumer şi ducele de Guise fusese zărit împreună cu prinţul de Conde, plimbându-se cu barca pe Sena, ca doi buni prieteni. Regele Carol al IX-lea lăsase deoparte obişnuita-i melancolie şi îşi petrecea tot timpul în compania cumnatului său Henric. Regina-mamă era şi ea atât de veselă şi de preocupată de toalete şi de podoabe, încât îi pierise şi somnul.

încetul cu încetul hughenoţii se lăsau cuceriţi de deliciile acestei noi Capua şi începuseră să poarte jiletci de mătase, să arboreze devize şi să se plimbe ţanţoşi prin faţa anumitor balcoane, ca şi cum ar fi fost catolici. Din toate părţile se semnalau manifestări în favoarea religiei reformate; până şi curtea dădea impresia că e gata să treacă la protestantism.

Amiralul, cu toată experienţa sa, se lăsase ademenit, ca toţi ceilalţi. Era atât de entuziasmat şi de preocupat, încât într-o seară uită să-şi mai morfolească scobitoarea timp de două ore — obişnuita lui preocupare după-amiaza, de la ora două, după ce se sfârşea prânzul, până la ora opt seara, când se aşeza din nou la masă, pentru cină. In seara în care amiralul dăduse dovadă de această incredibilă uitare de sine, regele Carol al IX-lea îi invitase pe Henric de Navarra şi pe ducele de Guise la o gustare, în cerc restrâns. După ce s-au ospătat, regele i-a poftit în camera lui şi a început să le explice mecanismul ingenios al unei capcane pentru lupi, pe care îl născocise el însuşi. La un moment dat, s-a oprit:

* Domnul amiral nu vine în seara aceasta? L-a văzut cineva? Ştie cineva de el?

* Eu, spuse regele Navarrei; dacă sănătatea amiralului o îngrijorează pe Maiestatea voastră, pot să vă liniştesc dat fiind că l-am văzut azi-dimineaţă, la ora şase, şi în seara asta, la ora şapte.

* Ah, ah! făcu regele, a cărui privire, ce părea distrată, se opri asupra cumnatului său, cu iscoditoare curiozitate — prea te scoli de dimineaţă, Henriot, pentru un tânăr căsătorit.

* Da, sire, îi răspunse regelui Bearnezul, voiam să aflu de la amiral, care le ştie pe toate, dacă au pornit la drum câţiva gentilomi pe care-i aştept.

* Alţi gentilomi! Dispuneai de opt sute în ziua căsătoriei tale şi în fiecare zi sosesc alţii; ai de gând să ne cotropeşti? spuse regele râzând.

Ducele de Guise se încruntă.

— Sire, replică Bearnezul, se vorbeşte despre o expediţie în Flandra şi eu strâng în jurul meu pe toţi cei din Beam şi din vecinătate, care ar putea fi de folos Maiestăţii voastre.

Ducele, amintindu-şi de proiectul despre care discutase Bearnezul cu Margareta, în seara nunţii lor, ascultă cu mai multă atenţie.

* Bine, bine! răspunse regele, cu zâmbetul lui înşelător, cu cât sunt mai mulţi, cu atât va fi mai bine. Adu-i, Henric, adu-i. Cine sunt gentilomii aceştia? nişte viteji, de bună seamă?

* Nu ştiu, Sire, dacă aceşti gentilomi vor egala vreodată pe cei aflaţi în slujba Maiestăţii voastre, pe cei ai domnului duce d'Anjou sau pe cei ai domnului de Guise, dar îi cunosc bine şi sunt sigur că vor face tot ce le stă în putinţă, luptând vitejeşte.

* Sunt mulţi cei pe care-i aştepţi?

* încă zece-doisprezece.

* Numele lor?

* Sire, numele lor îmi scapă, cu excepţia unuia, recomandat cu căldură de Teligny, un gentilom desăvârşit

care se numeşte de La Mole... nu aş putea spune mai multe.

* De La Mole! nu e oare un Lerac de La Mole, un provensal? spuse regele, foarte competent în domeniul genealogiei.

* întocmai, Sire, după cum vedeţi, recrutez oameni până şi din Provenţa.

* Iar eu, spuse ducele de Guise cu un zâmbet ironic, merg mai departe decât Maiestatea sa regele Navarrei, merg până în Piemont, ca să adun toţi catolicii loiali, în care mă pot încrede.

* Catolici sau hughenoţi, puţin îmi pasă, viteji să fie! îl întrerupse regele cu un aer atât de nepăsător, încât ducele se minună: regele îi plasa acum pe hughenoţi alături de catolici?

* Maiestatea voastră se ocupă de flamanzii noştri? spuse amiralul, care auzise ultimele cuvinte ale regelui (amiralul obţinuse de câteva zile favoarea de a intra la rege fără a fi anunţat).

* Ah! iată-l pe părintele meu, amiralul, exclamă Carol al IX-lea, deschizând braţele; vorbim despre război, despre gentilomi plini de vitejie şi el vine îndată; e asemenea magnetului care atrage fierul; cumnatul meu de Navarra şi vărul meu de Guise aşteaptă întăriri pentru armata dumneavoastră. Despre asta vorbeam.

* Aceste întăriri sosesc, spuse amiralul.

* Aveţi veşti, domnule? întrebă Bearnezul.

* Da, fiule, în special de la domnul de La Mole; ieri era la Orleans, mâine sau poimâine va fi la Paris.

* Drace! domnul amiral este, deci, necromant, ca să ştie atât de bine ce se petrece la o distanţă de treizeci sau patruzeci de leghe! In ceea ce mă priveşte, ce n-aş da să ştiu cu atâta siguranţă ce se petrece, ce se va petrece sau ceea ce s-a petrecut înainte de a intra în Orleans!

Coligny rămase indiferent la riposta usturătoare a ducelui de Guise, care evident făcea aluzie la moartea lui

Francois de Guise, tatăl său, ucis la porţile Orleans-ului de Poltrot de Mere, bănuind că amiralul pusese la cale crima.

— Domnule, replică el demn şi cu răceală, sunt necromant ori de câte ori vreau să ştiu cu certitudine ceea ce este de prim ordin pentru bunul mers al treburilor mele sau ale regelui. Omul meu de încredere a sosit de la Orleans de o oră şi a parcurs cu diligenta treizeci şi două de leghe, într-o singură zi. Domnul de La Mole, care face tot drumul călare, nu poate străbate mai mult de zece leghe pe zi; va ajunge aici abia pe 24. Aceasta e toată magia mea.

— Bravo, tată, i-ai dat răspunsul cuvenit, spuse Carol al IX-lea. Tinerii aceştia mai au de învăţat; le-ai arătat că nu numai vârsta, ci şi înţelepciunea ţi-au încărunţit părul şi barba. In consecinţă, îi vom lăsa să-şi vadă de treburile lor, de turnirele şi iubirile lor, iar noi doi vom rămâne să chibzuim în linişte, discutând despre războaie. Un rege bun e cel ce are un sfetnic bun. Duceţi-vă, domnilor, trebuie să discut cu amiralul.

Cei doi tineri au ieşit, întâi regele Navarrei, apoi ducele de Guise. După ce au închis uşa, s-au salutat cu răceală şi fiecare şi-a văzut de drum.

Coligny le urmărise toate mişcările cu îngrijorare; două duşmănii atât de aprige şi de bine statornicite nu puteau ajunge la o reconciliere. Amiralul se temea de o nouă ciocnire. Carol al IX-lea îi înţelese frământarea; se apropie de el şi-şi sprijini braţul de al său:

* Fii pe pace, tată; am căderea să cer fiecăruia supunere şi respect. De când nu mai e regină mama mea domnesc cu adevărat şi ea nu mai e regină de când Coligny e sfetnicul meu.

* Oh, Sire! spuse amiralul, regina Caterina...

* Se amestecă în toate şi complică totul. Dacă intervine ea, nu poate fi vorba de pace. Catolicii italieni sunt înverşunaţi şi nu vor să audă decât de lupte sângeroase. Eu, dimpotrivă, vreau să instaurez pacea şi să acord depline drepturi celor ce aparţin cultului reformat. Tată, ceilalţi sunt corupţi, mă scandalizează cu iubirile şi

dezmăţul lor. O să-ţi spun foarte deschis ce gândesc: nu mă încred în cei ce mă înconjoară, cu excepţia noilor mei prieteni. Ambiţia lui Tavannes mi se pare suspectă. Vieilleville preţuieşte doar vinul bun, şi-ar trăda şi regele pentru o tonă de vin grecesc dulce. Pe Montmorency nu-1 interesează decât vânătoarea; îşi petrece timpul cu câinii şi şoimii săi. Contele de Retz e spaniol, familia de Guise e lorena. In Franţa, dacă vreţi să ştiţi, nu mai sunt adevăraţi francezi, în afară de mine, de cumnatul meu de Navarra şi de tine. Din păcate, eu sunt legat de îndatoririle mele de suveran şi nu pot comanda ostile în acelaşi timp.

îmi pot îngădui cel mult o vânătoare la Saint-Germain şi la Rambouillet. Cumnatul meu de Navarra e prea tânăr şi lipsit de experienţă; de altfel, mi se pare că a moştenit firea tatălui său Antoine, pe care femeile l-au dus la pierzanie. Numai tu, tată, îmbini vitejia lui Cezar cu înţelepciunea lui Platon. De aceea, nu ştiu prea bine ce să fac: să te reţin aici, ca sfetnic, sau să te trimit acolo, drept comandant de oşti? Dacă rămâi sfătuitorul meu, cine preia comanda? Dacă tu comanzi, cine mă mai sfătuieşte?

* Sire, spuse Coligny, mai întâi să învingem, după aceea vom avea răgaz de sfat.

* Asta-i părerea ta, tată? Bine, fie! îţi voi asculta sfatul. Vei pleca luni în Flandra, iar eu mă voi duce la Amboise.

— Maiestatea voastră părăseşte Parisul?

— Da, tată. Tot tumultul acesta, toate petrecerile acestea m-au obosit. Nu am firea unui om de acţiune, sunt mai curând un visător. Menirea mea era de a fi poet, nu de a fi rege. Tu vei forma un consiliu care va guverna cât timp vei fi la război, iar dacă mama mea nu va face parte din consiliu, va fi spre binele nostru. Eu l-am şi înştiinţat pe Ronsard că îl aştept la Amboise. Acolo, departe de lume, de vâltoarea ei, departe de toate răutăţile, acolo, în păduricile noastre umbroase, pe malurile râului, ascultând şopotul izvoarelor, vom sta de vorbă amândoi, vom discuta despre lucrările Domnului, singura compensaţie pentru faptele oamenilor.

Ascultă, te rog, versurile pe care i le-am adresat lui

Ronsard; le-am scris azi-dimineaţă.

Coligny zâmbi. Carol al IX-lea îşi trecu mâna pe fruntea sa palidă şi netedă ca fildeşul şi rosti versurile următoare ca pe un cânt ritmat:

Ronsard, eu ştiu, e-a lumii lege, De nu mă vezi, tu uiţi de rege. Dar ţi-amintesc, ca să se ştie, Că eu nu uit de poezie. Ce-am scris să îţi trimit voiesc, Ca spiritul să ţi-1 stârnesc. Deci lasă casa de-ngrijit,

Te lasă de grădinărit, La rege vino, poezii Frumoase, dulci, din nou să scrii Vin' în Amboise, la amicul tău, Că altfel ne certăm iar rău.

* Bravo, Sire, bravo! spuse Coligny. Eu mă pricep mai bine la arta militară decât la arta poetică, dar cred că aceste versuri nu sunt mai prejos de cele mai frumoase poezii scrise vreodată de Ronsard, Dorat, chiar şi de cancelarul Franţei, domnul Michel de l'Hospital.

* Ah, tată! exclamă Carol al IX-lea. Ce fericit aş fi de-ar fi aşa! Titlul de poet e cel pe care-1 doresc mai presus de orice şi, după cum îi spuneam deunăzi dascălului meu, Ronsard:

Arta de a face versuri Chiar de e cu supărare, E mai sus ca o domnie Şi-are preţul mult mai mare. Amândoi purtăm coroană Dar un rege o primeşte Pe când tu, poet de frunte, Dai coroanele celeste. Sufletu-ţi se-nflăcărează Şi divina ta ardoare Străluceşte prin ea însăşi, Eu doar prin a mea grandoare. Dacă de la zei eu caut Să obţin vreun favor, Ronsard este răsfăţatul Eu sunt doar oglinda lor. Lira ta care încântă Cu acorduri dulci, se ştie, Cucereşte minţi şi inimi. Materia îmi rămâne mie. Ea te face aici stăpânul,

Cu puterea ei cerească Pe-un tărâm unde tiranii N-ar putea ca să domnească.

* Sire, spuse Coligny, ştiam că Maiestatea voastră stă la sfat cu Muzele, dar nu ştiam că daţi întâietate sfatului lor.

* După tine, tată, după tine şi, pentru ca dialogul meu cu Muzele să nu fie tulburat, ţie îţi încredinţez gospodărirea treburilor publice. Eu am datoria să răspund

acum unui nou madrigal pe care mi 1-a trimis marele şi dragul meu poet; nu sunt în măsură să-ţi dau în clipa aceasta toate hârtiile necesare care te pot lămuri în privinţa problemei capitale ce ne dezbină, pe Filip al II-lea şi pe mine. Mai e şi un plan de campanie, întocmit de miniştrii mei. O să-ţi caut toate documentele acestea şi ţi le voi înmâna mâine dimineaţă.

— La ce oră, Sire?

— La zece; dacă, din întâmplare, vezi că m-am închis în cabinetul meu de lucru, absorbit de versurile mele, vei intra aici şi vei lua toate hârtiile pe care le vei găsi pe masa asta, rânduite într-o mapă roşie. Culoarea e izbitoare, e imposibil să te înşeli. Eu mă pregătesc acum să-i răspund lui Ronsard.

* Rămas bun, Sire.
* Cu bine, tată.
* Mâna voastră, Sire?

— Mâna? Ce spui? In braţele mele, la pieptul meu, acolo ţi-e locul. Vino încoace, bătrâne luptător, vino! Carol al IX-lea se apropie de Coligny, care se înclina în faţa lui, şi-i sărută părul alb.

Amiralul ieşi ştergându-şi o lacrimă.

Carol al IX-lea îl urmări cu privirea şi ascultă cu atenţie; când nu mai văzu şi nu mai auzi nimic, îşi lăsă capul pe umăr, cum îi era obiceiul, şi se îndreptă spre Sala Armelor. Regele îndrăgea nespus de mult acest loc; aici lua lecţii de scrimă cu Pompee şi lecţii de artă poetică cu Ronsard, aici era expusă o impresionantă colecţie de arme ofensive şi defensive, dintre cele mai frumoase. Un armurier renumit îi adusese chiar în ziua aceea o archebuză minunată, pe ţeava căreia fuseseră încrustate în argint patru versuri compuse de augustul poet.

Păzind a noastră lege Sunt credincioasă şi frumoasă. De-1 duşmăneşti pe rege Sunt crudă şi frumoasă.

Carol al IX-lea intră în această sală şi, după ce închise uşa cu grijă, ridică o tapiserie ce masca un culoar. Acesta dădea într-o cămăruţă, unde o femeie

îngenuncheată îşi spunea rugăciunile.

Mişcarea aceasta se făcuse foarte încet, iar paşii regelui, înăbuşiţi de covorul gros, nu se făcuseră auziţi mai mult decât cei ai unei năluci. Nedesluşind nici un zgomot, femeia îngenuncheată nu se întorsese şi continua să se roage. Carol rămase un timp în picioare, privind-o gânditor.

Era o femeie de treizeci şi patru-treizeci şi cinci de ani, a cărei frumuseţe viguroasă era pusă în valoare de costumul ţărancelor din împrejurimile regiunii Caux. Purta o bonetă înaltă, aşa cum obişnuiau să poarte frumoasele doamne de la curtea Franţei pe timpul lui Isabeau de Baviere. Corsajul ei roşu era brodat cu aur, cum sunt şi în ziua de azi, corsajele ţărancelor din Nettuno şi Sora. Camera pe care o ocupa de aproape douăzeci de ani se afla alături de dormitorul regelui şi era o îmbinare aparte de eleganţă rafinată şi de rusticitate (lucru explicabil, întrucât, într-o proporţie aproape egală, palatul şi căsuţa ţărănească se influenţaseră reciproc). Aşadar, în această încăpere se regăseau atât simplitatea ţărăncii, cât şi somptuozitatea unei doamne din marea nobilime. Astfel, scăunelul pentru rugăciune — pe care îngenunchease — era din lemn de stejar sculptat cu măiestrie, capitonat cu catifea cu franjuri de aur. In schimb, biblia — femeia aceasta era de confesiune reformată — biblia în care îşi citea rugăciunile era o carte veche, aproape ruptă, care se putea găsi şi în casele celor mai sărmani.

Or, totul era pe potriva acelui scăunel de rugăciune şi a acelei biblii.

— Ei, Madelon! spuse regele.

Femeia îngenuncheată înălţă capul zâmbind, la auzul cuvintelor rostite de glasul atât de bine cunoscut:

* Ah, tu erai, fiule!

* Da, doică, vino încoace.

Carol al IX-lea lăsă să cadă draperia din faţa uşii şi se duse să se aşeze pe braţul unui fotoliu.

* Cu ce te pot ajuta, Charlot?

* Vino încoace şi răspunde-mi în şoaptă.

Doica se apropie cu acea familiaritate proprie femeilor care au o dragoste maternă pentru copilul pe care l-au alăptat, dar căreia clevetirile acelei vremi îi atribuiau cauze mai puţin nevinovate.

* Iată-mă, spuse ea, te ascult.
* A sosit omul pe care l-am chemat?
* E aici de o jumătate de oră.

Carol se ridică, se apropie de fereastră, se uită ca să se încredinţeze că nu pândea nimeni, se apropie apoi de uşă, ascultând cu atenţia încordată, ca să desluşească orice zgomot, apoi şterse praful de pe trofeele sale de arme, mângâie un ogar care-1 urma pas cu pas — oprindu-se şi pornind în acelaşi timp cu stăpânul său — şi, în cele din urmă, se întoarse spre doică:

— Bine, adu-1 aici.

Doica ieşi, iar regele se duse să se sprijine de masa pe care erau aşezate felurite arme.

Draperia se ridică din nou, lăsându-l să treacă pe cel aşteptat de rege.

Era un bărbat de aproape patruzeci de ani, cu ochii cenuşii şi vicleni, nasul încovoiat, ca de cucuvea, şi cu pometii proeminenţi. Chipul lui ar fi vrut să exprime respectul, dar pe buzele albite de spaimă nu apăru decât un zâmbet ipocrit.

Carol întinse uşor mâna în spatele său, o puse pe mânerul unui pistol fabricat de curând şi-1 privi pe noul venit cu ochii săi spălăciţi; îl cercetă din cap până în picioare, fluierând foarte exact unul din cântecele sale de vânătoare favorite.

După câteva secunde, în timpul cărora chipul străinului se crispase din ce în ce mai mult, regele spuse:

* Dumneata eşti Francois de Louviers-Maurevel?
* Da, Sire.

* Comandant de artificieri?
* Da, Sire.
* Am vrut să te cunosc. Maurevel făcu o plecăciune.

* Ştii, continuă regele, rostind apăsat fiecare cuvânt, ştii că îmi iubesc deopotrivă toţi supuşii.

* Ştiu, bâigui Maurevel, că Maiestatea voastră este părintele poporului său.

* Şi că hughenoţii şi catolicii sunt copiii mei în aceeaşi măsură.

Maurevel amuţi, uluit; tremurul care-i zguduia trupul nu scăpă privirii pătrunzătoare a regelui, deşi cel căruia i se adresase era aproape ascuns de întuneric.

— Lucrul acesta te supără, continuă regele, pe dumneata care ai dus o luptă atât de îndârjită împotriva hughenoţilor?

Maurevel căzu în genunchi:

* Sire, îngăimă el, vă rog să credeţi...

* Cred, continuă Carol al IX-lea, fixând asupra lui Maurevel o privire care, la început ştearsă, inexpresivă, devenea tot mai aprigă; cred că ţi-ai dorit foarte mult să-l ucizi pe domnul amiral care a ieşit de aici; şi, dacă ai văzut că ai dat greş la Moncontour, ai trecut în rândurile oştii ducelui d'Anjou, fratele nostru; în fine, cred că atunci ai trecut a doua oară în serviciul prinţilor şi te-ai înrolat în compania domnului de Mouy...

* Oh, Sire!

* Un brav gentilom picard?

* Sire, Sire, strigă Maurevel, nu mă năpăstuiţi!

* Era un om de ispravă, un bun oştean, continuă regele — pe măsură ce vorbea, chipul lui căpăta o expresie de cruzime aproape sălbatică —, care te-a primit ca pe un fiu, te-a găzduit, te-a hrănit, te-a îmbrăcat.

Maurevel suspină, deznădăjduit.

— După câte ştiu, îi spuneai „tată", continuă nemilos regele, iar între tânărul de Mouy, fiul lui, şi dumneata se înfiripase o afectuoasă prietenie.

Maurevel, în genunchi, se pleca tot mai mult sub povara cuvintelor rostite de Carol al IX-lea care stătea, în picioare, neclintit ca o statuie la care doar buzele prindeau viaţă.

— Nu era vorba şi de zece mii de scuzi pe care ar fi

trebuit să-i încasezi de la domnul de Guise, dacă l-ai fi ucis pe amiral? întrebă regele.

Ucigaşul, copleşit, îşi lovea fruntea de podea.

— Cât îl priveşte pe domnul de Mouy, bunul părinte al dumi-tale, pe care l-ai însoţit odată într-o acţiune de recunoaştere înspre Chevreux... La un moment dat, de Mouy a scăpat biciul din mână şi a descălecat, vrând să-1 ridice de jos. Erai singur cu el; ai luat atunci un pistol din oblâncul şeii şi, când ai văzut că se apleacă, l-ai lovit, frângându-i şalele. L-ai omorât dintr-o singură lovitură, după care ai luat-o la fugă pe calul dăruit de el. Dacă nu mă înşel, aşa s-au petrecut lucrurile?

întrucât Maurevel amuţise, copleşit de această învinuire în care fiecare amănunt era adevărat, Carol al IX-lea reîncepu să fluiere tot atât de exact acelaşi cântec de vânătoare.

— Domnule ucigaş, spuse regele, ştii că te-aş trimite bucuros la spânzurătoare?

— Oh! Maiestate! strigă Maurevel.

— Ieri, tânărul de Mouy mă ruga stăruitor să o fac şi nu ştiam ce să-i răspund, pentru că cererea lui era cât se poate de întemeiată.

Maurevel îşi împreună mâinile.

— Cu atât mai întemeiată cu cât, după cum spuneai, sunt părintele poporului meu şi acum îi consider pe hughenoţi, cu care m-am împăcat, copiii mei, cum sunt şi catolicii.

— Sire, spuse Maurevel complet descurajat, viaţa mea e în mâinile domniei voastre, dispuneţi de ea.

— Ai dreptate, dar eu nu dau pe ea nici un ban.

* Sire, întrebă ucigaşul, nu există vreo cale să-mi ispăşesc crima?

* Nu cunosc nici una. Totuşi, dacă aş fi în locul dumitale, slavă Domnului că nu sunt!...

— Aşadar, Sire, dacă aţi fi în locul meu?... murmură Maurevel, sorbind cuvintele regelui.

— Cred că m-aş descurca, zise regele.

Maurevel se ridică pe un genunchi, ca să-1 poată privi pe Carol drept în ochi, vrând să se încredinţeze că nu-şi bate joc de el.

— Ţin mult la tânărul de Mouy, fără îndoială, continuă regele, dar ţin mult şi la vărul meu de Guise, iar dacă el mi-ar cere să cruţ viaţa unui om, iar celălalt mi-ar cere ca acel om să fie ucis, mărturisesc că aş fi pus într-o mare încurcătură. Cu toate astea, din considerente politice şi religioase, ar trebui să acţionez potrivit dorinţelor vărului meu de Guise, pentru că de Mouy, deşi e un comandant destoinic, e prea neînsemnat în comparaţie cu un prinţ de Lorena.

Maurevel se ridică încet, ca un om căruia i s-a redat viaţa.

— Or, în situaţia critică în care te afli, ar fi deosebit de important să câştigi bunăvoinţa vărului meu de Guise; în legătură cu asta, îmi amintesc ce-mi povestea ieri.

Maurevel făcu un pas înainte, apropiindu-se.

«închipuiţi-vă, Sire, îmi spunea el, că în fiecare dimineaţă, la ora zece, trece pe strada Saint-Germain-PAuxerrois duşmanul meu de moarte, venind de la Luvru. II văd trecând, de la o fereastră zăbrelită de la parter; este fereastra camerei pe care o ocupă fostul meu preceptor, canonicul Pierre Pile. Aşadar, în fiecare zi îl văd trecând pe duşmanul meu şi mă rog ca o putere diavolească să-1 prăvălească în adâncurile pământului. Ia spune, jupan Maurevel, dacă dumneata ai fi diavolul sau dacă i-ai ţine locul o clipă măcar, nu crezi că asta i-ar face plăcere vărului meu de Guise?»

Maurevel îşi revenise şi zâmbea din nou diabolic:

* Sire, eu nu am puterea de a porunci măruntaielor pământului.

* Mi se pare că ai avut-o, în cazul viteazului de Mouy. îmi vei spune poate că ai făcut-o cu ajutorul unui pistol... Nu-1 mai ai?

* Iertaţi-mă, Sire, reluă tâlharul, care-şi revenise complet şi era mult mai liniştit, trag şi mai bine cu archebuza.

* Oh! făcu Carol al IX-lea, nu are nici o importanţă dacă e pistol sau archebuză; sunt sigur că vărul meu de Guise nu va face nici o obiecţie asupra alegerii mijlocului.

* Dar, spuse Maurevel, mi-ar trebui o armă sigură, cu un dispozitiv de ochire fără greş; s-ar putea să fiu nevoit să trag de la distanţă.

* Am zece archebuze în această încăpere, cu care ochesc un scud de aur de la o sută cincizeci de paşi. Vrei să încerci una? spuse regele.

* Oh, Sire, cu cea mai mare bucurie, strigă Maurevel, îndreptându-se spre una aşezată într-un colţ şi care-i fusese adusă lui Carol al IX-lea chiar în ziua aceea.

* Nu, nu, pe aceea o opresc pentru mine. Intr-una din zile voi lua parte la o mare vânătoare şi nădăjduiesc să-mi fie de folos. Oricare alta pe care o vei alege.

Maurevel desprinse o archebuză.

* Vă rog să-mi spuneţi acum, sire — cine e duşmanul? întrebă ucigaşul.

* De unde să ştiu eu astfel de lucruri? răspunse Carol al IX-lea, aruncându-i o privire nimicitor de dispreţuitoare.

— O să-1 întreb atunci pe domnul de Guise, bâigui Maurevel. Regele ridică din umeri:

— Nu întreba, domnul de Guise nu ţi-ar răspunde. In astfel de situaţii nu se dă nici un răspuns. Celor care vor să scape de spânzurătoare le revine descoperirea acestui indiciu.

— Cum l-aş putea recunoaşte?

* Ţi-am spus că trece prin dreptul ferestrei canonicului în fiecare dimineaţă, la ora zece.

* Multă lume trece prin faţa acelei ferestre. O rog pe Maiestatea voastră să binevoiască să-mi dea un semnalment, pentru a-1 identifica.

* Oh, e foarte uşor! Mâine, de pildă, va ţine sub braţ o mapă de marochin roşu.

— Sire, e de ajuns.

— Mai ai calul dăruit de domnul de Mouy şi care aleargă atât de bine?

* Sire, am un cal arăbesc mai iute ca gândul.

* Oh, nu-mi fac griji pentru dumneata! Dar e bine să ştii că la mănăstire există şi o uşă din spate.

* Mulţumesc, Sire. Rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine.

* Eh! Mii de draci! Mai bine roagă-1 dumneata pe diavol, pentru că numai cu sprijinul lui vei scăpa de spânzurătoare.

* Rămâneţi cu bine, Sire.

* Cu bine. Ah! Mai am să-ţi spun ceva, domnule Maurevel; să ştii că dacă aud vorbindu-se despre dumneata mâine, înainte de ora zece, sau dacă după acea oră numele dumitale nu va fi rostit într-un fel oarecare, te aşteaptă una din temniţele Luvrului, în care vei zăcea uitat de lume.

Şi Carol al IX-lea reîncepu să fluiere, liniştit, cât se poate de exact, cântecul iui favorit.

SEARA DE 24 AUGUST 1572

CITITORUL ÎŞI AMINTEŞTE, desigur, că în capitolul precedent a fost vorba despre un gentilom numit de La Mole, aşteptat cu oarecare nerăbdare de Henric de Navarra. După cum prevăzuse amiralul, acel tânăr gentilom intră în Paris prin poarta Saint-Marcel, spre sfârşitul zilei de 24 august 1572. La stânga şi la dreapta erau înşirate numeroase hanuri cu firme pitoreşti, pe care cavalerul nostru le privi cu un aer destul de dispreţuitor. Se îndreptă apoi spre centrul oraşului. Calul lui, iute şi focos, spumega. Ajunse în piaţa Maubert, străbătu Petit-Pont, Pont Notre-Dame, cheiurile şi se opri la capătul străzii Bresec, numită ulterior Arbre-Sec.

Numele acesta îi plăcu, de bună seamă, pentru că o luă pe strada Bresec. Pe stânga îi atrase atenţia o placă de tablă arătoasă, atârnată de o vergea; scârţâia,

bălăngănindu-se şi făcând să-i sune clopoţeii. Se opri a doua oară, ca să citească cuvintele A *la Belle Etoile,* înscrise pe placă sub o imagine foarte îmbietoare pentru un călător înfometat cum era el: pe un fundal întunecat, deasupra jăraticului, se rumenea frumos o pasăre în frigare. Un bărbat cu o mantie roşie întindea braţele spre această stea călăuzitoare, ţinta dorinţelor sale, oferindu-i o pungă cu bani.

«Iată un han care se prezintă promiţător şi, pe legea mea, cel care-l administrează trebuie să fie tare priceput. Am auzit că strada Bresec se află în cartierul Luvrului, iar dacă hanul este pe potriva acelei firme ispititoare, mă voi simţi de minune poposind aici».

In timp ce noul venit făcea în sinea lui aceste constatări, un alt călăreţ, care intrase prin celălalt capăt al străzii, adică prin strada Saint-Honore, se oprise şi el, cucerit de firma A *la Bellc Etoile.* Cel pe care-l cunoaştem, cel puţin după nume, călărea un cal alb, spaniol. Purta o vestă scurtă împodobită cu mărgele din jais, o mantie de catifea violet închis, cizme negre de piele; mai avea asupra sa o sabie cu mânerul de fier cizelat şi un pumnal de acelaşi fel. Dacă vom trece de la descrierea îmbrăcămintei la înfăţişarea acelui gentilom, vom spune că era un bărbat de douăzeci-douăzeci şi cinci de ani, cu faţa arsă de soare, ochi albaştri, o mică mustaţă şi dinţi de un alb strălucitor, care-i luminau faţa atunci când zâmbea. Gura sa, frumos conturată, avea o aleasă delicateţe, iar zâmbetul îi era blând şi melancolic.

Cel de-al doilea călător oferea un contrast izbitor cu primul venit. De sub pălăria cu borurile îndreptate în sus, se ivea un păr bogat şi creţ, mai mult roşcat decât blond. Ochii lui cenuşii-verzui scăpărau, la cea mai mică neplăcere, devenind aproape negri. Faţa îi era trandafirie; buzele subţiri, umbrite de o mustaţă roşcată, lăsau să se vadă dinţi splendizi. De o oră, de când se uita la toate ferestrele, pe motiv că îl interesau firmele, femeile avuseseră răgazul să-1 privească cu drag. In schimb bărbaţii, care la început fuseseră îndemnaţi să-şi bată joc

de haina lui strâmtă, de pantalonii mulaţi pe corp şi de cizmele învechite, nu au mai avut chef să râdă, ci mai curând să-i ureze din toată inima „Dumnezeu să te ocrotească!", în timp ce-i priveau chipul care într-o clipă putea căpăta zece expresii diferite, bineînţeles, în afara acelei expresii binevoitoare, care-l caracterizează pe provincialul stingherit.

El se adresă cel dintâi celuilalt gentilom, care, după cum ştim, privea hanul Â *la Belle Etoile.*

* Pe toţi dracii, domnule, spuse el cu un accent groaznic, de om de la munte — după care puteai recunoaşte un piemontez dintr-o sută de străini — suntem oare aproape de Luvru? In orice caz, cred că avem aceleaşi gusturi; e măgulitor pentru mine.

* Domnule, răspunse celălalt, cu un accent provensal foarte puternic, şi eu cred că acest han se află în apropiere de Luvru. Cu toate acestea, mă întreb dacă am cinstea de a vă împărtăşi părerea. Mai chibzuiesc puţin.

* Nu v-aţi hotărât, domnule? Totuşi hanul pare îmbietor. La urma urmei, poate că prezenţa domniei voastre m-a îndemnat să mă opresc aici. Nu găsiţi că e frumoasă pictura de pe firmă?

* Oh! fără îndoială, domnule, dar tocmai acest lucru îmi dă de bănuit; o fi cu totul altceva în realitate. Mi s-a spus că Parisul e plin de oameni care abuzează de buna-credinţă a cuiva, aşa că şi o firmă te poate amăgi.

* Pe toţi dracii! Domnule, pe mine nu mă îngrijorează escrocheria pe care o fac, dar dacă hangiul nu-mi va servi o pasăre tot atât de bine rumenită ca în pictura pe care o vedem, îl voi pune pe el la frigare şi-1 voi lăsa acolo până când voi socoti că e fript cum trebuie. Să intrăm, domnule!

* Aţi reuşit să mă convingeţi, spuse provensalul râzând; după dumneavoastră, domnule.

* Oh! în nici un caz, domnule, nu sunt decât prea plecata dumneavoastră slugă, contele Annibal de Coconnas.

* Iar eu, domnule, nu sunt decât contele Joseph

Hyacinthe-Boniface de Lerac de La Mole, la dispoziţia dumneavoastră.

* In cazul acesta, domnule, să ne luăm de braţ şi să intrăm împreună.

Această propunere împăciuitoare a produs efectul dorit: cei doi tineri au descălecat, au aruncat unui rândaş frâiele, s-au luat de braţ şi s-au îndreptat spre intrarea în han. In pragul uşii stătea hangiul; contrar obiceiului acestor negustori, nu le-a dat tinerilor gentilomi nici cea mai mică atenţie, pentru că era adâncit: într-o discuţie importantă cu un vlăjgan uscăţiv şi gălbejit, înfăşurat într-o mantie de culoarea iascăi, ca o bufniţă în penajul său.

Cei doi tineri se apropiaseră foarte mult de hangiu şi de omul cu mantaua de culoarea iascăi; văzând că nu sunt deloc băgaţi în seamă, Coconnas, nerăbdător, îl trase pe hangiu de mânecă:

— Ei, domnule birtaş, nu vezi că vrem să discutăm cu dumneata?

— Ah, iertare, domnilor, nu v-am văzut.

— Ei, pe naiba! Era de datoria dumitale să ne vezi; acum ne-ai văzut, aşa că te poftesc să nu mai spui „domnule", ci „domnule conte".

La Mole stătea deoparte, lăsându-1 pe Coconnas să pună lucrurile la punct; sprâncenele sale încruntate îi trădau încordarea şi intenţia de a interveni la momentul potrivit, sărind în ajutorul însoţitorului său.

* Ei bine, ce doriţi, domnule conte? întrebă hangiul foarte calm.

* Aşa da... e ceva mai bine, nu-i aşa? spuse Coconnas, întor-cându-se spre La Mole, care dădu din cap aprobator. Domnul conte şi cu mine ne-am lăsat atraşi de firma dumitale şi dorim să ne dai găzduire.

* Domnilor, spuse hangiul, sunt deznădăjduit, dar nu am decât o singură cameră şi mă tem că acest lucru nu va fi pe placul domniilor voastre.

* Eh! Nu-i nimic, cu atât mai bine, spuse La Mole; vom căuta în altă parte.

* Ba nu, ba nu, spuse Coconnas. Nu am de gând să plec

de aici, calul meu e istovit. Rămân şi iau eu camera, dacă dumneavoastră nu o vreţi.

* Ah, acum se schimbă vorba, răspunse hangiul, cu acelaşi calm neobrăzat. Dacă rămâne doar unul dintre dumneavoastră, nu pot să vă găzduiesc.

* Drace! exclamă Coconnas, ăsta e un ticălos neruşinat, care-şi bate joc de noi. Adineaori eram prea mulţi, iar acum unul singur nu-ţi ajunge? Deci nu vrei să ne dai găzduire, tâlharule?

ce gândesc.

* Spune, dar spune repede.

* Ei bine, prefer să mă lipsesc de cinstea de a vă găzdui.

* Şi pentru ce? întrebă Coconnas, pălind de mânie.

* Pentru că nu aveţi valeţi şi la o cameră ocupată de stăpâni, două camere de slugi rămân goale. Or, dacă vă dau camera pentru stăpâni, risc să nu le mai pot închiria pe celelalte două.

* Domnule de La Mole, spuse Coconnas, nu credeţi că ar fi cazul să-1 învăţăm minte pe pungaşul ăsta?

* Sigur că da, spuse La Mole, pregătindu-se şi el să-1 snopească în bătaie cu cravaşa pe hangiu.

In ciuda acestor luări de poziţie neliniştitoare, venind din partea unor gentilomi atât de dârzi, hangiul îşi păstră sângele rece şi se mulţumi să facă un pas, intrând în han.

* Mi-am dat seama, spuse el batjocoritor, că domnii vin din provincie. La Paris nu mai suntem pe vremea când hangiilor li se trăgea o bătaie soră cu moartea dacă refuzau să dea găzduire. Acum e rândul marilor seniori să fie bătuţi măr, nu al negustorilor, şi dacă răcniţi prea mult, chem vecinii în ajutor, iar domniile voastre veţi fi snopiţi în bătaie şi asta e înjositor pentru doi gentilomi.

* Pe toţi dracii, ăsta ne râde în nas! strigă Coconnas, scos din răbdări.

* Gregoire, adu-mi archebuza! porunci hangiul valetului său, pe acelaşi ton calm cu care ar fi spus: „Gregoire, adu un scaun acestor domni".

1 înjurătură în limba italiană.

* Trippe del papa!1 strigă Coconnas, trăgându-şi sabia. Domnule de La Mole, pe dumneavoastră nu vă înfinge mânia?

* Câtuşi de puţin, să am iertare; după părerea mea, noi ne vom înfinge, iar cina noastră se va răci.

* Cum! Aşa credeţi? exclamă Coconnas.

* Cred că domnul de la Belle-Etoile are dreptate, numai că nu ştie să se poarte cum se cuvine cu oaspeţii, mai cu seamă când

dcc^Lid **amu gciiLiiuiui.** in ioc sa ac spună Druuai „**inu** va primesc, domnilor", ar fi făcut mai bine să ne spună cu amabilitate: „Poftiţi, domnilor", chiar dacă ar fi trecut în catastiful său: camera pentru stăpâni, atât; camera pentru valet, atât, dat fiind că acum nu avem valeţi, dar vom lua unii în slujba noastră.

Hangiul întinsese deja mâna după archebuză, dar La Mole îl dădu uşor deoparte, îi făcu loc să treacă domnului de Coconnas şi intră după el în han.

* Totuşi, nu pot să-mi vâr liniştit sabia în teacă, până când nu mă conving că ea înţeapă tot atât de bine ca frigările neobrăzatului ăstuia.

* Răbdare, dragă prietene, răbdare! Toate hanurile sunt înţesate de gentilomi sosiţi la Paris fie pentru sărbătorirea căsătoriei regale, fie pentru apropiatul război din Flandra; nu am găsi în altă parte şi, la urma urmei, poate că la Paris acesta e obiceiul de a primi străini.

— Ei, drăcia dracului! Ce îngăduitor sunteţi! protestă Coconnas, răsucindu-şi mustaţa furios şi aruncând-i hangiului o privire ucigătoare. Bine, dar îl sfătuiesc pe jupanul ăsta să ia seama: dacă mâncarea nu va fi bună, dacă patul va fi tare, dacă vinul lui tras în sticlă nu are cel puţin trei ani vechime, dacă valetul lui nu e foarte politicos şi îndatoritor...

— Lăsaţi, nobile domn, spuse hangiul ascuţindu-şi cuţitul de la brâu, nu vă mai frământaţi, aici veţi huzuri după pofta inimii.

Clătinând din cap, şopti:

«O fi vreun hughenot... de când cu căsătoria Bearnezului lor cu domniţa Margot, mişeii ăştia şi-au luat nasul la purtare!»

Adăugă apoi, cu un zâmbet care le-ar fi dat oaspeţilor săi fiori de groază, dacă l-ar fi remarcat:

— Eh! eh! ar fi culmea să-mi fi picat aici nişte hughenoţi şi...

* Hei! ai de gând să ne dai odată de mâncare? îl întrebă Coconnas, cu acreală, curmându-i reflecţiile.

* Când va dori domnul, răspunse hangiul blajin, domolit probabil de gândul ce-i trecuse prin minte.

* Ei bine, vrem să mâncăm acum, cât mai repede, răspunse Coconnas, care se întoarse apoi spre La Mole:

«Aşa, domnule conte, până ni se pregăteşte camera, aş vrea să ştiu părerea dumneavoastră: socotiţi cumva că Parisul e un oraş vesel?»

* Nu, pe cuvântul meu, spuse La Mole; până acum nu am întâlnit decât mutre duşmănoase sau înspăimântate, poate şi din cauză că parizienilor le e teamă de furtună. Vedeţi şi dumneavoastră cât de întunecat e cerul şi cât de apăsătoare atmosfera.

* Spuneţi-mi, domnule conte, căutaţi Luvrul, nu-i aşa?

* Mi se pare că şi dumneavoastră îl căutaţi, domnule de Coconnas.

* Ei bine, dacă sunteţi de acord, îl vom căuta împreună.

* Hm! făcu La Mole, nu credeţi că e prea târziu ca să ieşim?

* Prea târziu sau prea devreme, nu are a face, trebuie să ies: am primit dispoziţii precise, să ajung degrabă la Paris şi, îndată ce am sosit, să iau legătura cu ducele de Guise.

Auzind cuvintele „ducele de Guise", hangiul se apropie, ascultând cu mare atenţie.

* Mi se pare că secătura asta trage cu urechea, spuse Coconnas, care, ca un bun piemontez, era foarte ranchiunos şi nu-i putea ierta stăpânului hanului A *la Belle Etoile* lipsa de politeţe şi de bunăvoinţă pe care o arătase.

* Da, domnilor, vă ascult, spuse hangiul salutând cu mâna la bonetă, vă ascult, ca să vă pot servi mai bine. V-am auzit pomenind numele marelui duce de Guise şi iată-mă, sunt la dispoziţia dumneavoastră. Cu ce vă pot fi de folos?

* Ah! ah! mi se pare că am rostit cuvântul magic, pentru că neruşinatul ăsta s-a făcut pe dată umil. Ce naiba! jupâne, jupâne... cum îţi zice?

* La Huriere, răspunse hangiul, făcând o plecăciune.

* Ei bine, jupâne La Huriere, crezi că am mai puţină putere ca domnul de Guise, care are darul de a te face atât de politicos?

* Nu, domnule, dar puterea lui are bătaie mai mare, replică la Huriere, trebuie să ştiţi că marele Henric este idolul nostru, al parizienilor.

* Care Henric? întrebă La Mole.

* Mi se pare că e doar unul, spuse hangiul.

* Cine anume?

* Henric de Guise.

— Să avem iertare, prietene, mai e unul, pe care te poftesc să nu-1 vorbeşti de rău. Este Henric de Navarra, fără a-1 mai pomeni şi pe Henric de Conde, care merită şi el tot respectul.

— Nu-i cunosc pe aceştia, răspunse hangiul.

— Se poate, dar eu îi cunosc, spuse La Mole, şi întrucât sunt recomandat regelui Henric de Navarra, te poftesc să nu-1 ponegreşti în faţa mea.

Hangiul nu-i răspunse domnului de La Mole, mulţumindu-se să salute cu mâna la bonetă, şi continuă să fie foarte curtenitor cu Coconnas:

— Aşadar, domnul conte va vorbi cu marele duce de Guise? Domnul e un gentilom norocos şi, fără îndoială, a venit la Paris pentru...?

— Pentru ce anume? întrebă Coconnas.

* Pentru sărbătoare, răspunse hangiul cu un zâmbet echivoc.

* Ar trebui să spui pentru sărbători, pentru că la Paris, petrecerile, balurile, banchetele, turnirele nu mai

contenesc. Se distrează lumea la Paris, nu glumă, aşa-i?

* Nu chiar atât de mult, domnule, cel puţin până acum, răspunse hangiul.

* Căsătoria Maiestăţii sale regele Navarrei a atras multă lume în oraşul acesta, spuse La Mole.

* Da, domnule, mulţi hughenoţi, răspunse cu răceală La Huriere; continuând apoi pe un ton mai blând:

* Ah, iertare! spuse el; domnii sunt poate de religie reformată?

* Eu, reformat! strigă Coconnas, ce tot spui? Sunt tot atât de bun catolic ca Sfântul nostru Părinte, Papa.

La Huriere se întoarse spre La Mole, privindu-1 întrebător, dar La Mole, fie că nu-i înţelesese privirea, fie că socotise că nu e cazul să-i răspundă direct, se mulţumi să-i spună:

— Jupâne La Huriere, dacă nu o cunoşti pe Maiestatea sa regele Navarrei, în schimb poate-1 cunoşti pe domnul amiral?

Am auzit că domnul amiral se bucură de oarecare trecere la Curte şi cum îi sunt recomandat, aş dori să-i aflu adresa, dacă poţi să-i rosteşti numele fără să-ţi ia gura foc.

* *Locuia* pe strada Bethisy, domnule, răspunse hangiul cu o mulţumire lăuntrică pe care nu şi-o putea stăpâni.

* Cum, *locuia1.* întrebă La Mole, s-a mutat de acolo?

* Da, de pe lumea asta, poate.

* Ce vrei să spui? exclamară deodată cei doi gentilomi, cum s-a mutat amiralul de pe lumea asta?

* Domnule de Coconnas, continuă hangiul, zâmbind în acelaşi fel ciudat, dumneavoastră sunteţi unul dintre oamenii lui de Guise, cum de nu aţi aflat asta?

* Ce anume?

* Că alaltăieri, trecând prin piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, în faţa casei canonicului Pierre Pile s-a tras cu archebuza asupra amiralului.

* Şi a fost ucis? strigă La Mole.

* Nu, focul de armă i-a rupt doar braţul şi i-a tăiat două degete, dar noi tragem nădejdea că gloanţele au fost otrăvite.

* Ce spui, ticălosule? Tragem nădejdea! strigă La Mole.

* Vreau să zic că aşa crede lumea, se corectă hangiul, să nu ne mâniem pentru un cuvânt nelalocul lui, eu am vrut să spun cu totul altceva.

Şi jupanul La Huriere, întorcându-i spatele lui La Mole, scoase limba într-un fel batjocoritor şi-i făcu cu ochiul lui Coconnas.

* Aşa e! spuse Coconnas, radiind de bucurie.

* Aşa e! şopti La Mole consternat, cu mâhnire.

* S-a întâmplat aşa cum am avut cinstea să vă spun, domnilor, adăugă hangiul.

* In cazul acesta, spuse La Mole, nu mai pierd nici o clipă, mă duc la Luvru. Acolo îl voi găsi oare pe regele Henric?

* Se prea poate, fiindcă acolo locuieşte.

* Merg şi eu la Luvru, spuse Coconnas. II voi găsi oare pe ducele de Guise?

— Cred că da, pentru că l-am văzut trecând adineaori, însoţit de două sute de gentilomi.

* Să mergem, domnule de Coconnas, spuse La Mole.

* Vă urmez, domnule, spuse Coconnas.

— Cum rămâne cu cina dumneavoastră, domnilor.7 întrebă jupan La Huriere.

* Ah! spuse La Mole, voi cina poate la regele Navarrei.

* Şi eu la ducele de Guise, spuse Coconnas.

— Şi eu, spuse hangiul, după ce-i petrecu cu privirea pe cei doi gentilomi care se îndreptau spre Luvru, o să mă duc să-mi lustruiesc sabia, să-mi armez archebuză şi să-mi ascut halebarda. Nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla.

V

DESPRE LUVRU ÎN PARTICULAR ŞI DESPRE VIRTUTE ÎN GENERAL

ÎNDRUMAŢI DE PRIMA PERSOANA care le ieşise în cale, cei doi gentilomi se îndreptară spre strada Averon, trecând apoi pe strada Fosses-Saint-Germain l'Auxerrois.

Curând ajunseră în faţa Luvrului, ale cărui turnuri începeau să se piardă în umbrele nopţii.

* Ce vi s-a întâmplat, ce aveţi? îl întrebă Coconnas pe La Mole, care rămăsese înmărmurit de uimire în faţa palatului şi privea cu nemărginit respect podurile mobile, ferestrele înguste, ornamentele ce împodobeau turnurile de la colţurile acestui edificiu impunător.

* Nu ştiu ce se petrece cu mine, pe cuvântul meu, îmi bate inima şi doar nu mă pierd cu firea atât de uşor. Nu ştiu de ce palatul acesta îmi pare atât de sumbru... chiar înfricoşător.

* Ei bine, nici eu nu ştiu ce-i cu mine, spuse Coconnas. M-a cuprins o bucurie nemaipomenită. Ţinuta mea e cam neîngrijită, continuă el, aruncând o privire cercetătoare asupra hainelor lui. Eh! ce să-i faci! arăt ca un gentilom care a făcut mult drum călare. Pe urmă, dispoziţiile pe care le-am primit erau foarte clare: mi se cerea punctualitate şi rapiditate. Cred că voi fi bine venit, dat fiind că m-am conformat ordinelor primite.

Cei doi tineri şi-au continuat drumul, duşi pe gânduri, tulburaţi de sentimentele pe care le mărturisiseră.

La Luvru, toate posturile de pază fuseseră întărite. La început, cei doi tineri au fost puşi în încurcătură, dar Coconnas, care observase că numele ducelui de Guise era un cuvânt magic pentru parizieni, se apropie de o santinelă şi o întrebă dacă nu putea intra în palat, având în vedere că trebuia să-1 vadă pe duce.

Numele rostit avu asupra santinelei efectul obişnuit; totuşi îi ceru parola.

Constrâns, Coconnas mărturisi că nu o ştia.

«Atunci, la o parte, nobile domn, vedeţi-vă de drum!» spuse soldatul.

In momentul acela, un bărbat care stătea de vorbă cu ofiţerul postului de pază, auzindu-1 pe Coconnas cum stăruia să intre în Luvru, îşi întrerupse convorbirea şi se apropie de el:

* Tumneata ce brea de la tomn de Gouise?

* Eu vreau să vorbesc cu el, răspunse Coconnas

zâmbind.

* Imbosibil! Duce este la rege.

— Dar am o scrisoare adresată domnului duce, pe care trebuie să i-o înmânez.

* Ah! Tumneata aveţi etne1 scrisoare?

* Da, şi vin de foarte departe.

* Ah! Tumneata sosit de voarte tebarte?

* Da, vin din Piemont.

* Pine, pine! Asta altceva. Cum numiţi tumneata?

* Contele Annibal de Coconnas.

* Pun, pun! Taţi scrisoare, domn Annibal, taţi.

1 O (în limba germană).

«Asta-i un om foarte îndatoritor, pe cuvântul meu, îşi zise La Mole; ce n-aş da să găsesc şi eu o asemenea persoană, ca să mă ducă la Maiestatea sa, regele Navarrei!»

* Taţi odat' scrisoare, continuă gentilomul german, întin-zând mâna spre Coconnas, care şovăia.

* Ce naiba! spuse piemontezul, neîncrezător ca orice piemontez, pe jumătate italian, nu ştiu dacă-mi pot permite... nu am cinstea să vă cunosc, domnule.

* Pesme, nume meu; în *dienst1* duce de Gouise.

* Pesme, mormăi Coconnas, nu cunosc numele ăsta... numele ăsta nu mi-e cunoscut.

* Este domnul de Besme, nobile domn, spuse santinela. Pronunţia lui e greşită, asta e. Daţi-i scrisoarea domnului, răspund eu pentru asta.

* Ah! domnul de Besme, exclamă Coconnas, vă cunosc, cum să nu vă cunosc!... cu cea mai mare plăcere, poftiţi scrisoarea. Vă rog să-mi iertaţi şovăiala, dar e mai bine să fii prevăzător când vrei să slujeşti o cauză cu credinţă.

* Pine, pine, spuse de Besme, taţi, nu ai nevoie scuzi.

* Domnule, spuse La Mole, intervenind la rândul său, de vreme ce sunteţi atât de îndatoritor, nu aţi binevoi să luaţi şi scrisoarea mea?

* Cum numeşte tumneata?

* Contele Lerac de La Mole.

* Gonte Lerag de La Mole.

* Da.
* Nu cunoaşte eu.
* Este explicabil, nu am cinstea de a fi cunoscut de domnia voastră, sunt străin şi vin de departe, ca domnul de Coconnas.
* Şi de unde vine?
* Din Provenţa.
* Şi Dumneata ai *eine* scrisoare?
* Da, am şi eu o scrisoare.
* Pentru tomn de Gouise?
* Nu, pentru Maiestatea sa regele Navarrei.

1 In serviciul (în limba germană).

— Eu nu slujeşte rege de Navarra, tomnule, răspunse de Besme, pe un ton brusc neprietenos, nu pot iau scrisoarea vostru.

Intorcându-i spatele lui La Mole, Besme intră în palat, făcân-du-i semn lui Coconnas să-1 urmeze. La Mole rămase singur.

In aceeaşi clipă, pe o poartă a Luvrului, paralelă cu aceea pe care intraseră cei doi tineri gentilomi, ieşea o trupă de vreo sută de călăreţi.

«Ah! ah! îi spuse santinela camaradului său, e de Mouy cu hughenoţii lui; par bucuroşi nevoie mare, le-o fi făgăduit regele condamnarea la moarte a ucigaşului amiralului; dar pentru că tot ăla 1-a omorât pe tatăl lui de Mouy, înseamnă că se dau două lovituri deodată.

— Spune-mi, rogu-te, acel ofiţer e domnul de Mouy? Parcă aşa ai spus, întrebă La Mole.

* Da, nobile domn, el e, răspunse soldatul.
* Şi cei care-1 însoţesc sunt...
* ...nişte nelegiuiţi. Aşa am spus.

— Mulţumesc, spuse La Mole, părând că nu luase în seamă cuvântul dispreţuitor rostit de santinelă. Asta e tot ce voiam să ştiu.

Se îndreptă îndată spre comandantul trupei de călăreţi vrând să-i vorbească:

* Domnule, am aflat că sunteţi domnul de Mouy.
* Da, domnule, răspunse ofiţerul politicos.

* Numele dumneavoastră, bine cunoscut de cei de religie reformată, îmi dă curajul de a mă adresa dumneavoastră, rugân-du-vă să-mi faceţi un serviciu.

* Ce anume, domnule... dar întâi de toate, cu cine am onoarea să vorbesc?

* Cu contele Lerac de La Mole. Cei doi tineri se salutară.

* Vă ascult, domnule, spuse de Mouy.

' Aix-(en-Provence), oraş în sudul Franţei.

— Domnule, vin din Aix1 şi aduc o scrisoare din partea domnului d'Auriac, guvernatorul Provenţei; este adresată regelui Navarrei şi conţine veşti importante, care trebuie să-i parvină

Maiestăţii sale neîntârziat. Cum aş putea să-i înmânez această scrisoare? Puteţi să mă ajutaţi să intru în Luvru?

— La Luvru se intră foarte uşor, răspunse de Mouy, dar mă tem că regele Navarrei este acum peste măsură de ocupat şi atunci nu va putea să vă primească. Nu face nimic, dacă vreţi să mă urmaţi, vă voi conduce până la apartamentul regelui. Restul vă priveşte.

* Vă mulţumesc de mii de ori!

* Haidem, domnule, spuse de Mouy

De Mouy descăleca, îi aruncă frâiele valetului său, se îndreptă spre postul de pază, rosti parola şi îl introduse astfel pe La Mole în palatul Luvru, deschizându-i uşa care dădea spre apartamentul regelui.

— Intraţi, domnule, spuse el, mai departe vă veţi orienta. Salutându-1 apoi pe La Mole, se retrase.

Rămas singur, La Mole privi în jur. Anticamera era goală, era deschisă doar una din uşile interioare. La Mole făcu câţiva paşi şi se pomeni într-un culoar.

Bătu, strigă, dar nimeni nu-i răspunse; în această parte a Luvrului domnea o tăcere deplină.

— Cine-mi spunea că eticheta e foarte strictă? Văd că în palat lumea poate intra şi ieşi ca într-o piaţă.

Mai strigă o dată, fără nici un rezultat. «O să merg drept înainte, spuse La Mole, tot o să întâlnesc pe cineva.»

O porni pe culoar, care, pe măsură ce înainta, devenea tot mai întunecos.

Deodată, se deschise uşa din faţa celei pe unde intrase: apărură doi paji ce purtau făclii, luminând calea unei femei cu ţinută maiestuoasă, cu statură impunătoare şi de o frumuseţe neasemuită.

Lumina căzu asupra lui La Mole, care rămase nemişcat. Femeia se oprise şi ea.

— Ce doreşti, domnule? întrebă ea; glasul ei îi sună tânărului ca un viers ceresc, de o negrăită dulceaţă.

* Oh! doamnă, spuse La Mole plecând ochii, vă rog să mă iertaţi. Domnul de Mouy a avut amabilitatea să mă însoţească până aici; îl caut pe regele Navarrei.

* Maiestatea sa nu e aici, cred că e la cumnatul său, dar în lipsa lui, nu i-aţi putea spune reginei...

* Fără îndoială, doamnă, dacă cineva ar binevoi să mă ducă la domnia sa.

* Vă aflaţi în faţa ei, domnule.

La Mole, uluit, năucit, făcu o mişcare atât de bruscă, încât regina zâmbi.

«Spuneţi repede ce aveţi de spus, domnule, sunt aşteptată de regina-mamă.»

— Oh, doamnă! Dacă sunteţi aşteptată atât de grabnic, îngă-duiţi-mi să mă retrag, nu-mi este cu putinţă să vorbesc acum. Nu sunt în stare să-mi adun gândurile. Ivirea domniei voastre m-a uluit. Nu mai pot gândi, admir doar.

Frumoasă, plină de graţie, Margareta se apropie de tânărul care, fără să-şi dea seama, procedase ca un curtean rafinat.

* Liniştiţi-vă, domnule, spuse ea. Voi aştepta şi voi fi aşteptată.

* Oh! iertare, doamnă, nu am salutat-o pe Maiestatea voastră cu tot respectul pe care i-1 datorează unul dintre cei mai plecaţi supuşi ai săi, dar...

* Dar, continuă Margareta, m-aţi luat drept una din

doamnele mele de onoare.

* Nu, însă drept întruchiparea Dianei de Poitiers1, despre care se spune că îşi face apariţia la Luvru, din când în când.

* Ei bine, domnule, nu mai am nici o grijă în privinţa dumneavoastră, veţi avea mult succes la Curte. Aţi spus că aveţi o scrisoare pentru rege? Nu era necesar, dar nu are a face; unde e scrisoarea aceea? O voi înmâna regelui... Numai vă rog să vă grăbiţi.

1 Diane de Poitiers (1499-1566), favorita regelui Henric al II-lea.

Intr-o clipită, La Mole desfăcu eghileţii tunicii sale şi scoase din sân o scrisoare într-un plic de mătase.

Margareta luă scrisoarea şi se uită cu luare-aminte la scris.

* Nu sunteţi domnul de La Mole?

* Da, doamnă. Oh! Doamne! sunt oare atât de favorizat de soartă, încât numele meu să-i fie cunoscut Maiestăţii voastre?

* A fost rostit de soţul meu, regele, şi de fratele meu, ducele d'Alencon. Ştiu că sunteţi aşteptat.

Strecură apoi în corsajul ei rigid — din pricina broderiilor şi a diamantelor ce-1 acopereau — scrisoarea pe care tânărul o ţinuse sub tunică, în sân, şi care mai păstra căldura trupului său.

La Mole, fermecat, urmărea fiecare mişcare a Margaretei.

— Domnule, spuse ea, veţi coborî acum în galeria de jos şi veţi aştepta până va veni cineva din partea regelui Navarrei sau a ducelui d'Alencon. Vă va conduce unul din pajii mei.»

Acestea fiind zise, Margareta îşi reluă drumul, iar La Mole se dădu deoparte, lipindu-se de perete. Culoarul era atât de îngust, iar juponul scrobit, pus pe cercuri de sârmă, pe care-l purta regina era atât de amplu, încât rochia ei de mătase atinse uşor haina tânărului, lăsând în urmă dâra unui parfum îmbătător. La Mole se înfiora de emoţie şi, clătinându-se, căută să se sprijine de zid.

Margareta dispăru ca o nălucă.

* Veniţi, domnule? spuse pajul care primise misiunea de a-i conduce pe La Mole în galeria de jos.

* Oh! da, da, exclamă La Mole, tulburat, vrăjit, urmându-1 în direcţia pe care o luase Margareta, nădăjduind să o revadă, dacă se grăbea puţin.

într-adevăr, ajungând în partea de sus a scării, o zări la etajul de jos şi, fie din întâmplare, fie că zgomotul paşilor săi fusese auzit de ea, regina îşi ridică ochii şi La Mole putu să o vadă încă o dată.

— Oh! spuse el, urmându-1 pe paj, nu este o muritoare, este o zeiţă, după cum spune Vergiiius Maro:

et vexa incessu patuit dea1.

1 In limba latină: ... şi prin mers s-a arătat o adevărată zeiţă.

* Ei? întrebă pajul.

* Scuză-mă, te urmez, spuse La Mole.

Pajul, precedându-1 pe La Mole, coborî un etaj, deschise o uşă, apoi o deschise pe a doua şi se opri în prag:

— Iată, aici trebuie să aşteptaţi.

La Mole intră în galeria a cărei uşă se închise în urma lui.

Galeria era pustie, doar un gentilom se plimba în sus şi în jos, părând că aşteaptă şi el pe cineva.

Se lăsa seara şi întunericul începea să învăluie bolţile galeriei; deşi cei doi bărbaţi se aflau la aproape douăzeci de paşi unul de altul, nu li se distingea chipul. La Mole se apropie mai mult.

«Doamne, iartă-mă! domnul pe care-1 regăsesc aici e Coconnas!» şopti el, când fu doar la câţiva paşi de cel de-al doilea gentilom.

Auzindu-i paşii, piemontezul se şi întoarse spre el şi-1 privi, nespus de mirat.

«Ei, drăcia dracului! e domnul de La Mole, să mă ia naiba dacă nu e el! Uf! ce m-a apucat? înjur aici, la rege; dar las' că regele înjură mai abitir decât mine şi, după cum se pare, chiar şi în biserici. Eh! iată-ne ajunşi la Luvru!...»

* După cum vedeţi; domnul de Besme v-a călăuzit?

* Da. E un neamţ de treabă acest domn de Besme. Şi pe dumneavoastră cine v-a îndrumat?

* Domnul de Mouy... vă spuneam eu că şi hughenoţii se bucură de oarecare trecere... Şi l-aţi întâlnit pe domnul de Guise?

* Nu, nu încă... dar dumneavoastră aţi fost primit în audienţă de regele Navarrei?

* Nu, am fost condus aici şi mi s-a spus să aştept; cred că nu va dura mult.

* Veţi vedea că o fi vorba de un ospăţ de gală şi că vom fi aşezaţi unul lângă altul. Ce întâmplare ciudată! De două ore, soarta ne leagă unul de altul... Dar ce-i cu dumneavoastră? sunteţi dus pe gânduri...

* Eu? protestă La Mole, tresărind, pentru că era încă sub imperiul vrăjii acelei apariţii; nu, nu, dar locul în care ne aflăm mă îndeamnă la cugetare.

1 Plutarh (către 46-127), istoric grec. Autor a numeroase lucrări cu conţinut filozofic, politic şi moral, de o deosebită însemnătate pentru cunoaşterea istoriei Greciei din perioada clasică şi elenistică.

* Filozofică, nu-i aşa? întocmai ca şi mine. Chiar când aţi intrat, îmi reaminteam poveţele preceptorului meu. Domnule conte, cunoaşteţi opera lui Plutarh?1

* Cum de nu! spuse La Mole zâmbind, este unul din autorii mei preferaţi.

* Ei bine, continuă cu gravitate Coconnas, cred că acest bărbat de seamă nu s-a înşelat când a comparat darurile hărăzite de natură cu nişte flori strălucitoare, dar trecătoare, considerând în schimb virtutea o plantă cu însuşirile unui balsam, al cărei parfum e nepieritor şi a cărei eficacitate este neîntrecută în vindecarea chinurilor sufleteşti.

* Cunoaşteţi limba greacă veche, domnule de Coconnas? spuse La Mole, privindu-1 insistent pe interlocutorul său.

* Nu, deloc, dar preceptorul meu o ştia şi m-a îndemnat stăruitor să discut despre virtute când voi ajunge la Curte.

El spunea că acest lucru face o impresie deosebită. Aşa că vă previn, sunt foarte pregătit în această problemă. Apropo, nu vă e foame?

* Nu.

* Totuşi, mi se pare că vă ispitea pasărea aceea friptă de la *Bclle Etoile.* Eu unul mor de foame.

* Ei, domnule de Coconnas, iată un minunat prilej de a folosi raţionamentele dumneavoastră asupra virtuţii şi de a vă dovedi astfel admiraţia pentru Plutarh, acest mare scriitor care a afirmat: „E bine să-ţi obişnuieşti sufletul cu durerea şi stomacul cu foamea".

* Ei, asta-i! Dumneavoastră ştiţi greaca veche? exclamă Coconnas, uimit.

* Da, pe cuvântul meu! răspunse La Mole. Preceptorul meu m-a iniţiat în această materie.

* Drace! domnule conte, succesul dumneavoastră la Curte e asigurat: veţi face versuri împreună cu Carol al IX-lea şi veţi vorbi limba elenă cu regina Margareta.

— Ca să nu mai spunem că aş putea vorbi în gasconă cu regele Navarrei, adăugă La Mole, râzând.

In clipa aceea, uşa galeriei care ducea la camera regelui se deschise, se auziră paşi şi se contura umbra unui om care se apropia de ei. Umbra aceea se întrupa — era domnul de Besme.

El îi privi scrutător şi, în cele din urmă, îi făcu lui Coconnas (pe care-1 recunoscuse) semn să-1 urmeze.

Coconnas făcu un gest prietenesc cu mâna, salutându-1 astfel pe La Mole.

De Besme îl conduse pe Coconnas până la capătul galeriei, deschise o uşă şi ajunse pe prima treaptă a unei scări. Se opri aici şi privi în jur, când în sus, când în jos:

* Tomn de Coconnas unde locuieşte? spuse el.

* La hanul de la Belle-Etoile, pe strada Bresec.

— Pun, pun! asta doi paşi de aici. Merge repede la han în noapte asta...

Privi din nou de jur-împrejur.

— Ei bine, în noaptea asta? întrebă Coconnas.

— Ei pine, noapte asta vine din nou aici cu cruce alb

la pălărie. Parola e *Gouise.* Sst! Nu scoate o vorbă!

* La ce oră trebuie să fiu din nou aici?

* Când aude *dogsin.*

* Cum? *Dogsinull* întrebă Coconnas.

* Da, dogsinul, aşa: bang! bang!

* Aha! tocsinul!

* Asta spune şi eu.

* Bine! voi fi aici, spuse Coconnas.

II salută pe de Besme şi se îndepărtă, nedumerit.

«Ce naiba a vrut să spună şi de ce va bate tocsinul?

1 Neamţ (în limba italiană).

Nu are nici o importanţă! rămân la părerea mea: domnul de Besme este un *Tedesco1* simpatic. Ce ar fi să-1 aştept pe contele de La Mole?... Ah! Ba nu, probabil va lua masa cu regele Navarrei, la Luvru.»

Şi Coconnas se îndreptă spre strada Bresec, unde îl atrăgea ca un magnet firma de la Belle Etoile.

Intre timp, o uşă a galeriei ce comunica cu apartamentul regelui se deschise şi un paj se apropie de domnul de La Mole.

* Dumneavoastră sunteţi contele de La Mole?» spuse el.

* Eu sunt.

* Unde locuiţi?

* Pe strada Bresec, la hanul A *la Belle Etoile.*

* Bine! e foarte aproape de Luvru. Ascultaţi: Maiestatea sa vă transmite că îi este imposibil să vă primească acum, dar poate va trimite după dumneavoastră în noaptea asta. In orice caz, dacă până mâine dimineaţă nu vi s-a dat de veste, veniţi la Luvru.

* Dar dacă santinela nu mă lasă să trec, aşa cum mi s-a întâmplat în seara asta?

* Ah! aveţi dreptate... Parola este *Navarra;* rostiţi acest cuvânt şi toate uşile vi se vor deschide.

— Mulţumesc.

— Aşteptaţi, nobile domn, am primit ordinul de a vă însoţi până la postul de pază, ca să nu vă rătăciţi prin

Luvru.

«Cum rămâne cu Coconnas? se întrebă La Mole când ieşi din palat. Oh! o fi rămas să ia masa cu ducele de Guise, la Luvru.»

Intorcându-se la jupanul La Huriere, îl zări pe Coconnas, instalat la masă, în faţa unei uriaşe omlete cu slănină.

— Oh! oh! exclamă Coconnas, râzând în hohote, se pare că nici dumneavoastră nu aţi luat masa cu regele Navarrei, după cum nici pe mine nu m-a ospătat ducele de Guise.

* Aşa e.
* Acum vi s-a făcut foame?
* Cred că da.
* Trecând peste afirmaţiile lui Plutarh?

— Domnule conte, spuse râzând La Mole, Plutarh spune în altă parte că cel ce are trebuie să împartă cu cel ce nu are. Nu aţi vrea, de dragul lui Plutarh, să împărţiţi cu mine omleta dumneavoastră şi, cât timp vom sta la masă, să avem răgazul de a vorbi despre virtute?

* Oh! asta nu, spuse Coconnas; se cade să discuţi despre virtute când eşti la Luvru, când ţi-e teamă că te aude cineva şi când ai burta goală. Aşezaţi-vă la masă şi să mâncăm.

* Văd şi eu că din vrerea sorţii suntem nedespărţiţi. Veţi dormi aici?

* Habar n-am.
* Nici eu.
* In orice caz, ştiu eu unde îmi voi petrece noaptea.
* Unde?

— Acolo unde o veţi petrece şi dumneavoastră, fără îndoială. Cei doi tineri râseră cu poftă şi savurară omleta jupanului La Huriere.

VI

DATORIA PLĂTITĂ

Acum, dacă cititorul e curios să afle de ce domnul de La Mole nu fusese primit de regele Navarrei, de ce domnul de Coconnas nu putuse să-1 vadă pe domnul de Guise şi de ce cei doi gentilomi, în loc să ia masa la Luvru, cu fazani, potârnichi şi căprioară, mâncau o omletă cu slănină la hanul „Ă *la Belle Etoile",* trebuie să aibă amabilitatea de a se întoarce împreună cu noi în bătrânul palat al regilor şi de a o însoţi pe regina Margareta de Navarra, pe care La Mole o pierduse din ochi la intrarea în marea galerie.

In timp ce Margareta cobora scara, ducele Henric de Guise — pe care ea nu-1 mai văzuse din noaptea nunţii sale — se afla în cabinetul regelui. Scara aceea pe care cobora Margareta avea o ieşire. Cabinetul unde era domnul de Guise avea o uşă. Or, atât uşa aceea cât şi ieşirea dădeau într-un coridor care ducea la apartamentele reginei-mamă, Caterina de Medici.

Caterina de Medici era singură; stătea la o masă, cu cotul sprijinit pe o carte de rugăciuni întredeschisă, cu capul rezemat pe mâna încă deosebit de frumoasă, graţie cremelor sau loţiunilor pe care i le pregătea florentinul Rene, care avea o dublă îndatorire — de a fabrica produse de înfrumuseţare şi de a pregăti otrăvurile de care avea nevoie regina-mamă.

De la moartea soţului ei, văduva lui Henric al II-lea purta haine de doliu. Era, la vremea aceea, o femeie de cincizeci şi doi-cincizeci şi trei de ani, al cărei trup se împlinise şi ale cărei trăsături îşi păstraseră frumuseţea de odinioară. Apartamentul, ca şi hainele, era cernit. Totul era sumbru: pereţii, tapiseriile, mobila. Făcea excepţie un baldachin aşezat deasupra unui fotoliu regal, pe care se culcase căţeluşa favorită a reginei, un pui de ogar dăruit de ginerele său, Henric de Navarra, şi care primise numele mitologic de Phoebe — deasupra baldachinului era pictat, după natură, un curcubeu, în jurul căruia figura acea deviză grecească pe care regele Henric al II-lea o atribuise soţiei sale, *Phos pherei i de hai ăitzen danen,* ce se poate

traduce prin: Aduce seninul cerului şi liniştea.

Deodată, în clipa în care regina părea cufundată în gândurile sale şi buzele ei date cu carmin schiţau un zâmbet şovăielnic, un bărbat deschise uşa şi ridică draperia; se ivi un chip palid:

— Totul merge prost, spuse el.

Ridicându-şi capul, Caterina îl recunoscu pe ducele de Guise.

— In ce fel merge prost totul, ce vrei să spui, Henric?

* Vreau să spun că, mai mult ca oricând, regele nu se poate lipsi de hughenoţii săi blestemaţi şi, dacă noi vom aştepta să ne dea împuternicirea pentru îndeplinirea planului nostru, vom avea de aşteptat multă vreme, poate nesfârşit de multă.

* Ce s-a întâmplat? întrebă Caterina; chipul ei arăta acel calm obişnuit pe care ştia să-1 păstreze şi pe care-l nuanţa, după împrejurări, cu expresiile cele mai contradictorii.

* Adineaori, pentru a nu ştiu câta oară, am început să discut cu Maiestatea sa problema aceasta, de a şti cât timp vom mai îndura sfidările pe care şi le îngăduie domnii de religie reformată, de când a fost rănit amiralul lor.

— Şi ce ţi-a răspuns fiul meu? a întrebat Caterina.

— „Domnule duce, lumea te-ar putea bănui că eşti făptaşul asasinatului comis asupra celui dc-al doilea părinte al meu, domnul amiral; apără-te cum vei voi. In ceea ce mă priveşte, voi şti să mă apăr singur, dacă voi fi insultat..."

După ce mi-a dat acest răspuns, mi-a întors spatele, ca să se ducă să dea de mâncare câinilor săi.

— Şi nu ai încercat să-1 reţii?

— Ba da, dar mi-a răspuns cu o anumită voce — pe care o cunoaşteţi prea bine — şi m-a privit într-un anumit fel, cum numai el poate privi: „Domnule duce, câinilor mei le e foame şi nu sunt oameni, pe care să pot să-i las să mă aştepte..." Atunci m-am gândit să vin să vă spun.

* Foarte bine ai făcut, spuse regina-mamă.

* Ce ne rămâne de făcut?

* O ultimă încercare.
* Şi cine o va face?
* Eu. Regele e singur?
* Nu! Este cu domnul de Tavannes.

— Aşteaptă-mă aici sau mai bine urmează-mă la distanţă. Caterina se ridică imediat şi se duse în camera în care ogarii favoriţi ai regelui stăteau tolăniţi pe covoare din Turcia şi pe perne de catifea. Pe stinghii fixate în perete, erau cocoţaţi doi sau trei şoimi de rasă şi un sfrâncioc mare, cu care se distra Carol al IX-lea, prinzând din zbor păsările din grădinile Luvrului şi ale Tuileriilor, în curs de amenajare.

Intre timp, regina-mamă îşi pregătise terenul, înfăţişându-se cu chipul palid, răvăşit, pe care se rostogolea ultima lacrimă sau mai curând prima.

* Fiul meu! spuse Caterina cu un tremur în glas, atât de bine simulat, încât regele tresări.

* Ce s-a întâmplat, doamnă? Ce aveţi? spuse regele, întor-cându-se iute spre ea.

* Asta am, fiule, îţi cer permisiunea de a mă retrage într-unui din castelele tale, oricare ar fi, numai să fie cât mai departe de Paris.

* De ce doriţi acest lucru, doamnă? o întrebă Carol al IX-lea, fixându-şi asupra reginei-mamă ochii lipsiţi de expresie, care, în anumite ocazii, deveneau atât de pătrunzători.

* Pentru că în fiecare zi mi se aduc tot felul de afronturi din partea celor de religie reformată, pentru că astăzi am auzit cum te-au ameninţat, chiar în Luvrul tău, şi pentru că nu mai vreau să fiu martoră la astfel de scene.

* Dar bine, mamă, spuse Carol al IX-lea cu o expresie cât se poate de convingătoare, a fost o tentativă de asasinare a amiralului lor. Bieţii oameni l-au mai pierdut şi pe viteazul domn de Mouy, ucis mişeleşte. Ce Dumnezeu, mamă! totuşi trebuie să se facă dreptate în regat.

* Oh! fii pe pace, fiule, spuse Caterina, vor avea parte de dreptate, pentru că dacă tu nu le-o faci, şi-o vor face ei, aşa cum înţeleg să facă, răzbunându-se pe domnul de

Guise astăzi, pe mine, mâine, pe tine, ceva mai târziu.

* Oh, doamnă! spuse Carol al IX-lea, în glasul căruia se ghicea pentru prima dată îndoiala, credeţi că aşa se va întâmpla?

* Ei, fiule, continuă Caterina, izbucnind pătimaşă, nu ştii că nu se discută nici despre moartea domnului Francois de Guise sau despre cea a domnului amiral, nici despre religia protestantă sau cea catolică, ci numai despre înlocuirea fiului lui Henric al II-lea cu fiul domnului de Conde?

* Liniştestc-te, mamă, iar începi cu exagerările taie! spuse regele.

* Atunci care e părerea ta, fiul meu?

— Să aşteptăm, mamă, să aşteptăm. Toată înţelepciunea omenească e cuprinsă în acest cuvânt. Cel mai mare, cel mai puternic, cel mai ager e cel ce ştie să aştepte.

— Aşteaptă dacă vrei, dar eu nu voi aştepta.

Caterina făcu o plecăciune şi se îndreptă spre uşă, vrând să se retragă în apartamentul ei. Carol al IX-lea o opri:

— In concluzie, ce ar trebui să fac, mamă? spuse el. Mai întâi de toate vreau să judec drept şi aş dori ca fiecare să fie mulţumit de mine.

Caterina se apropie.

— Veniţi, domnule conte, îi spuse ea lui Tavannes, care mângâia sfrânciocul regelui, spuneţi-i regelui care e părerea dumneavoastră şi ce ar trebui să facă.

* Cu voia Maiestăţii voastre? întrebă contele.

* Spune, Tavannes, spune.

* Ce face Maiestatea voastră la vânătoare, când mistreţul rănit sare, gata să vă atace?

* Pe naiba, domnule! sunt gata să mă apăr, spuse Carol al IX-lea, îi străpung beregata cu suliţa mea de vânătoare.

* Numai ca să-1 împiedici să-ţi facă vreun rău, adăugă Caterina.

* Şi ca să mă distrez, spuse regele cu un oftat ce-i trăda curajul dus până la cruzime; dar nu m-aş distra omorându-

mi supuşii, pentru că şi hughenoţii sunt supuşii mei, ca şi catolicii.

* Atunci, Sire, spuse Caterina, supuşii tăi, hughenoţii, vor proceda ca mistreţul căruia nu i s-a înfipt suliţa în beregată. Iţi vor nărui tronul.

* Ei! Asta-i părerea dumneavoastră, doamnă, spuse Carol al IX-lea pe un ton care denota că nu dă prea mare crezare prevestirilor mamei sale.

* Dar nu l-ai văzut astăzi pe domnul de Mouy însoţit de oamenii săi?

* Ba da, i-am văzut, adineaori m-am despărţit de ei; nu mi-a cerut decât capul ucigaşului tatălui lui şi cel al asasinului amiralului! Oare noi nu l-am pedepsit pe domnul de Montgommery pentru moartea tatălui meu şi a augustului vostru soţ, cu toate că moartea aceea s-a produs în urma unui accident?

* Bine, Sire, spuse Caterina contrariată, să nu mai vorbim despre asta. Maiestatea voastră este ocrotită de Dumnezeu, care vă dă putere, înţelepciune şi încredere, dar eu, o biată femeie, pe care Dumnezeu o părăseşte din cauza păcatelor sale, eu mă tem şi cedez.

Caterina făcu o nouă plecăciune şi ieşi, făcând-i semn ducelui de Guise, care intrase între timp, să rămână în locul ei, ca să facă o ultimă încercare.

Carol al IX-lea o petrecu pe mama sa cu privirea, fără să o recheme, de data aceasta; după aceea începu să-şi mângâie câinii, fluierând un cântec de vânătoare.

Brusc se întrerupse:

— Mama mea are într-adevăr firea unei suverane, spuse el; e foarte sigură de sine. Să ucidem, cu premeditare, câteva zeci de hughenoţi, numai pentru că au cerut să li se facă dreptate! La urma urmei, e dreptul lor, nu-i aşa?

— Câteva zeci, murmură ducele de Guise.

— Ah! aici erai, domnule! spuse regele, cu prefăcută mirare, ca şi când nu-1 văzuse până atunci; da, câteva zeci; considerabilă pierdere, ce să spun! Ah! dacă ar veni cineva să-mi spună: „Sire, veţi scăpa deodată de toţi duşmanii

domniei voastre şi mâine nu va rămâne cu zile nici unul care să vă impute moartea celorlalţi!", ah! atunci nu zic nu, ar fi cu totul altceva!

— Ei bine, Sire.

— Tavannes, îl întrerupse regele, o oboseşti pe Margot, pune-o din nou pe stinghia ei; ea poartă numele surorii mele, regina Navarrei, dar asta nu înseamnă că trebuie să o mângâie toată lumea.

Tavannes aşează pasărea pe stinghie şi apoi se distra sucind şi răsucind urechile unui ogar.

— Sire, spuse ducele de Guise, dacă cineva i-ar spune Maiestăţii voastre: „Sire, Maiestatea voastră va scăpa mâine de toţi duşmanii săi".

— Şi prin intervenţia cărui sfânt s-ar săvârşi minunea aceasta?

— Sire, astăzi suntem în 24 august, deci ar fi prin mijlocirea Sfântului Bartolomeu.

— Straşnic sfânt, care s-a lăsat jupuit de viu!

* Cu atât mai bine! cu cât a suferit, cu atât îşi duşmăneşte călăii!

* Dumneata, vere, spuse regele, dumneata, cu a dumitale frumoasă sabie cu mâner de aur, tocmai dumneata o să ucizi de azi până mâine zece mii de hughenoţi! Ah! ah! ah! pe cuvântul meu! ştii că ai haz, domnule de Guise?

Şi regele izbucni într-un hohot de râs care sună atât de fals, încât ecoul încăperii îl repercuta pe un ton lugubru.

— Sire, un cuvânt doar, continuă ducele, care se înfiorase auzind râsul acela, ce nu avea nimic omenesc. Un semn. Totul e pregătit. Am de partea mea garda elveţiană, o mie o sută de gentilomi, cavaleria uşoară şi burghezimea; Maiestatea voastră dispune de gărzi, de prieteni, de nobilimea catolică... Suntem douăzeci contra unu...

— Atunci, dacă ai la dispoziţie asemenea forţe, vere, de ce naiba îmi baţi mie capul cu toate astea? Nu ai nevoie de mine, acţionează, acţionează!

Şi regele se întoarse la câinii săi.

In clipa aceea, draperia se ridică şi Caterina se ivi din nou.

— E în ordine, îi spuse ea ducelui, insistă, va ceda. Draperia se lăsă în urma ei, fără ca regele Carol al IX-lea să o vadă sau să pară că a văzut-o.

* Sire, spuse ducele de Guise, înainte de toate trebuie să ştiu că am asentimentul Maiestăţii voastre, dacă voi acţiona aşa cum doresc.

* într-adevăr, vere Henric, îmi pui cuţitul la gât; dar nu mă dau bătut, ce naiba! nu sunt eu regele?

— Nu, nu încă, Sire; dar dacă vreţi, mâine veţi fi rege.

— Ei asta-i! continuă Carol al IX-lea, ar fi ucişi regele Navarrei, prinţul de Conde... în Luvrul meu!... Ah!

Adăugă apoi şoptit:

— In afara palatului, nu zic nu.

* Sire, exclamă ducele, ei ies în oraş în seara aceasta, ca să benchetuiască cu ducele d'Alencon, fratele domniei voastre.

* Tavannes, spuse regele, cu o nerăbdare foarte bine simulată, lasă-mi câinele în pace, nu-1 mai întărâta! Hai, Acteon, vino.

Carol al IX-lea ieşi, nevrând să-şi mai plece urechea la ce spuneau, şi-i lăsă pe Tavannes şi pe ducele de Guise descumpăniţi, ca mai înainte.

în acest timp, o scenă de cu totul alt gen se petrecea la Caterina de Medici; după ce-1 sfătuise pe ducele de Guise să-i ţină piept regelui, se întorsese în apartamentul ei, unde o aşteptau persoanele care asistau de obicei la ceremonialul culcării reginei-mamă. Caterina ieşise mai înainte, vădit tulburată, dar acum se întorsese senină, zâmbitoare. Cu multă afabilitate, îndemnă doamnele de onoare şi curtenii din suita sa să se retragă; curând, nu mai rămase decât prinţesa Margareta, care se aşezase pe o banchetă, aproape de o fereastră deschisă, şi privea cerul, dusă pe gânduri. De două sau trei ori, fiind singură cu fiica ei, regina-mamă voi să-i spună ceva, dar de fiecare

dată, un gând sumbru o făcu să se stăpânească. In acel moment draperia se ridică şi apăru Henric de Navarra. Puiul de ogar care adormise pe tronul regal sări şi alergă spre el.

* Eşti aici, fiul meu! spuse Caterina tresărind; iei masa la Luvru în seara aceasta?

* Nu, doamnă, în seara aceasta colind oraşul, împreună cu domnii d'Alencon şi de Conde. Credeam că-i găsesc la domnia voastră, aducându-vă un omagiu, ca doi buni curteni.

Caterina zâmbi.

* Duceţi-vă domnilor, duceţi-vă. Ferice de voi, bărbaţii, sunteţi liberi să hoinăriţi unde doriţi... Nu-i aşa, fata mea?

* E adevărat, răspunse Margareta, frumoasă şi dulce e libertatea.

* Aceasta înseamnă oare că eu o încătuşez pe a dumneavoastră, doamnă? spuse Henric, înclinându-se în faţa soţiei sale.

* Nu, domnule, nu pe mine mă plâng, ci condiţia femeilor, în general.

* Te vei duce, poate, să-1 vezi pe domnul amiral, fiul meu? spuse Caterina.

— Da, poate.

* Du-te să-1 vezi; dai un exemplu demn de urmat; mâine îmi vei aduce veşti despre el.

* Mă voi duce, doamnă, din moment ce aprobaţi demersul meu.

* Eu nu aprob nimic, spuse Caterina. Dar cine e acolo? Spune că nu primesc pe nimeni.

Henric făcu un pas către uşă, ca să îndeplinească porunca reginei-mamă, dar în aceeaşi clipă, draperia se ridică şi se ivi căpşorui bălai al doamnei de Sauves.

— Doamnă, spuse ea, este Rene, parfumierul, pe care Maiestatea voastră 1-a chemat.

Caterina aruncă asupra lui Henric de Navarra o privire iute şi tăioasă, tânărul prinţ se îmbujora uşor şi îndată deveni îngrozitor de palid. Fusese rostit numele

celui care-i ucisese mama; simţi că figura lui trăda tulburarea şi se duse să se sprijine de o bară a ferestrei.

Puiul de ogar începu să scheaune.

In clipa aceea intrau două persoane: uneia i se anunţase sosirea, iar cealaltă nu avea nevoie de încuviinţarea de a intra.

Prima persoană era Rene, care se apropie de Caterina excesiv de respectuos, servil ca o slugă florentină; ţinea în mână o cutie pe care o deschise, plină cu flacoane şi pudre.

A doua persoană era ducesa de Lorena, sora mai mare a Margaretei. Intrase pe uşa secretă care dădea în cabinetul regelui; palidă, tremurând, nădăjduia să nu fie zărită de Caterina, care examina, împreună cu doamna de Sauves, conţinutul cutiei aduse de Rene. Ducesa de Lorena se duse şi se aşează alături de Margareta, în faţa căreia stătea regele Navarrei, în picioare şi cu mâna la frunte, ca un om care încearcă să-şi revină dintr-o emoţie puternică.

In clipa aceea, Caterina se întoarse spre ci.

— Fiica mea, îi spuse ea Margaretei, poţi să te retragi. Fiule, poţi să pleci să te distrezi în oraş.

Margareta se ridică şi Henric se întoarse pe jumătate. Ducesa de Lorena o apucă pe Margareta de mână.

— Dragă soră, spuse ea iute, în şoaptă, îţi comunic din partea ducelui de Guise, care te salvează, acum, aşa cum l-ai salvat şi tu cândva, să nu ieşi de aici, să nu te duci la tine!

* Hm! ce spui, Claude? întrebă Caterina, întorcându-se.
* Nimic, mamă.
* Ai vorbit cu Margareta în şoaptă.

— I-am urat noapte bună, doamnă, şi i-am transmis multe complimente din partea ducesei de Nevers.

* Şi unde e frumoasa ducesă?
* Alături de cumnatul ei, domnul de Guise.

Caterina aruncă celor două femei o privire bănuitoare şi se încruntă.

— Vino încoace, Claudc! spuse regina-mamă. Claude

se supuse şi Caterina o prinse de mână.

* Ce i-ai spus? indiscretă ce eşti! murmură ea, strângându-i încheietura mâinii până o făcu să ţipe de durere.

* Doamnă, îi spuse soţiei sale Henric, care, fără să audă ce se spunea, urmărise cu atenţie gesturile şi scena dintre regină, Claude şi Margareta; doamnă, îmi faceţi cinstea de a-mi îngădui să vă sărut mâna?»

Margareta îi întinse o mână înfiorată.

— Ce v-a spus? şopti Henric, plecându-se să-i sărute mâna.

— Să nu ies. Pentru numele lui Dumnezeu, nu ieşiţi nici dumneavoastră!

Ca un fulger, lui Henric îi trecu deodată prin minte că era vorba de un complot.

— Nu e tot, spuse Margareta, mai e o scrisoare adusă de un gentilom provensal.

* Domnul de La Mole?

* Da.

— Mulţumesc, spuse el, luând scrisoarea pe care o vârî în tunică. Trecând prin faţa soţiei sale, care se fâstâcise, se duse spre florentin şi-i puse mâna pe umăr.

— Ei, meştere Rene, spuse el, cum merge negoţul?

* Destul de bine, monseniore, destul de bine, răspunse cel ce mânuia otrăvurile, zâmbind perfid.

* Cred şi eu, spuse Henric, un negustor ca dumneata, furnizorul tuturor capetelor încoronate din Franţa şi din străinătate...

* Afară de cel al regelui Navarrei, răspunse florentinul cu neruşinare.

* Ei, drace! meştere Rene, ai dreptate, spuse Henric. Biata maică-mea tot de la dumneata cumpăra şi, înainte de a muri, mi te-a recomandat, aşa că, meştere Rene, vino la mine mâine sau poimâine şi adu-mi cele mai bune produse ale dumitale din domeniul parfumurilor.

* E foarte nimerit, spuse zâmbind Caterina, pentru că lumea spune...

— Că miros urât, continuă Henric râzând; cine ţi-a spus asta, mamă, Margot?

— Nu ea, fiule, spuse Caterina, ci doamna de Sauves.

In momentul acela, ducesa de Lorena, deşi se străduia să se stăpânească, izbucni în hohote de plâns.

Henric nu făcu nici o mişcare, nici nu întoarse capul.

— Dragă soră, ce ai? strigă Margareta, repezindu-se spre ea.

— Nu are nimic, spuse Caterina, aşezându-sc între cele două tinere, nimic; are un acces de febră nervoasă, care trebuie tratat cu substanţe aromatice, aşa cum îi recomandă Mazilie.

Strânse din nou, cu şi mai multă putere, braţul fiicei celei mari şi se întoarse apoi spre mezină:

* Ei, Margot, spuse ea, nu ai auzit când te-am poftit să te retragi în apartamentele tale? Dacă asta nu ajunge, îţi poruncesc să te conformezi dorinţelor mele.

* Iertaţi-mă, doamnă, spuse Margareta, palidă, tremurând, îi doresc Maiestăţii voastre o noapte bună.

* Nădăjduiesc că dorinţa ta va fi îndeplinită. Bună seara, bună seara.

Margareta se retrase, clătinându-se pe picioare şi încercând zadarnic să atragă atenţia soţului ei, care nici măcar nu se întoarse spre ea.

A urmat un moment de tăcere; Caterina nu o scăpa din ochi pe ducesa de Lorena, care, fără să rostească un cuvânt, îşi privea mama cu mâinile împreunate, implorând-o.

Henric era cu spatele, dar urmărea toată scena în oglindă, prefăcându-se că-şi răsuceşte mustaţa cu o pomadă pe care i-o dăduse Rene.

* Şi tu, Henric, spuse Caterina, mai ai de gând să ieşi în oraş?

* Ah! da! adevărat! exclamă regele Navarrei. Ah! pe legea mea! uitasem că sunt aşteptat de ducele d'Alencon şi de prinţul de Conde. Aceste parfumuri îmbătătoare m-au făcut să-mi pierd capul. La revedere, doamnă.

* La revedere! Mâine îmi vei aduce veşti de la amiral,

nu-i aşa?

* Aşa voi face, doamnă. Ei, Phoebe! ce vrei?

* Phoebe! spuse regina-mamă, nerăbdătoare.

— Chemaţi-o, doamnă, spuse Bearnezul, nu vrea să mă lase să plec.

Regina-mamă se ridică, luă căţeluşa de zgardă şi o ţinu lângă ea, în timp ce Henric se îndepărta senin şi zâmbitor, ca şi cum nu i s-ar fi strâns inima, ştiind că viaţa lui era în pericol.

In urma lui, căţeluşa căreia i se dăduse drumul se repezi să-1 ajungă, dar uşa se închise şi ea nu putu decât să-şi strecoare botul ascuţit sub draperie, scoţând un urlet prelungit, lugubru.

— Acum, Charlotte, îi spuse Caterina doamnei de Sauves, adu-i pe domnul de Guise şi pe Tavannes, pe care-i găseşti în paraclisul meu, şi întoarce-te cu ei pentru a-i ţine companie ducesei de Lorena, care trece printr-o stare nervoasă supărătoare.

VII
NOAPTEA DE 24 AUGUST 1572

După ce La Mole şi Coconnas luară o masă frugală — pentru că păsările nu se frigeau decât pe firma hanului A *la Belle Etoile* —, Coconnas îşi răsuci scaunul, îşi întinse picioarele, îşi sprijini cotul de masă şi spuse, degustând ultimul pahar cu vin:

— Aveţi de gând să vă culcaţi imediat, domnule de La Mole?

* Pe cuvântul meu, tare aş vrea, domnule, dar s-ar putea să fiu chemat şi să vină cineva să mă trezească în noaptea asta.

* In aceeaşi situaţie sunt şi eu, spuse Coconnas; în cazul acesta, în loc să ne culcăm şi să-i facem să aştepte pe cei care vin să ne ia, am face mai bine să cerem cărţi şi să jucăm; astfel ne vor găsi treji, pregătiţi de plecare.

* Aş accepta cu plăcere propunerea dumneavoastră,

domnule, dar am prea puţini bani ca să-mi permit să joc; nu dispun decât de o sută de scuzi de aur, asta-i toată averea mea. De mine depinde să trag folos de pe urma lor.

* O sută de scuzi de aur! exclamă Coconnas, şi vă mai plângeţi! Eu, domnule, nu am decât şase.

* Vorbă să fie! v-am văzut scoţând din buzunar o pungă cu bani care mi s-a părut destul de plină, aş zice chiar că era doldora de bani.

* Ah! spuse Coconnas, asta e pentru stingerea unei vechi datorii pe care o am faţă de un vechi prieten al tatălui meu, pe care îl bănuiesc că e cât de cât hughenot ca şi dumneavoastră. Da, am aici o sută de piese de aur pe care e gravat trandafirul, dar aceşti bani aparţin jupanului Mercandon; în privinţa avuţiei mele, ea se reduce, cum v-am spus, la şase scuzi.

* Atunci cum putem să jucăm?

* Tocmai din cauza aceasta voiam să joc. De altfel, îmi venise o idee.

* Care anume?

* Am venit amândoi la Paris cu un scop?

* Da.

* Avem, şi unul şi altul, un protector puternic?

* Da.

* Vă bizuiţi pe al dumneavoastră, cum mă bizui şi eu pe al meu?

* Da.

* Ei bine, mă gândeam să jucăm mai întâi pe banii pe care-i avem, pe urmă pe prima favoare pe care ne-o va acorda Curtea sau iubita...

* într-adevăr, e un procedeu foarte ingenios! spuse La Mole zâmbind, dar vă mărturisesc că nu sunt un jucător atât de împătimit, încât să-mi risc viaţa, acţionând ia noroc, mizând totul pe o carte sau pe aruncarea zarurilor, căci de prima favoare ce ni se va acorda va depinde, probabil, toată soarta noastră.

* Bine, nu mai discutăm despre prima favoare a Curţii, să jucăm pe prima favoare pe care ne-o va acorda iubita.

* Aici nu văd decât un singur inconvenient, spuse La

Mole.

* Care?

* Faptul că nu am nici o iubită.

* Nici eu, ce naiba! dar sper că voi avea una, în curând. Mulţumesc lui Dumnezeu, nu sunt eu bărbatul care să nu poată cuceri o femeie.

* Prin urmare, aşa cum spuneţi, veţi avea parte de femei, domnule de Coconnas; dar, continuă La Mole, cum nu am încredere în steaua care-mi va aduce noroc în dragoste, aş avea impresia că vă fur, dacă aş compara miza mea cu a dumneavoastră. Să jucăm până la concurenţa sumei de şase scuzi ai dumneavoastră şi, dacă aţi avea ghinionul să-i pierdeţi şi aţi dori să jucaţi mai departe, ei bine, sunteţi un gentilom şi cuvântul dumneavoastră e pentru mine valoros ca aurul.

* Foarte bine! exclamă Coconnas, aţi vorbit ca un om înţelept, aveţi dreptate, domnule, cuvântul unui gentilom e valoros ca aurul, îndeosebi când acel gentilom este preţuit de Curte. Vă rog să mă credeţi că nu riscam prea mult jucând cu dumneavoastră pe prima favoare ce mi s-ar acorda.

* Da, fără îndoială, puteţi să pierdeţi, dar nici eu nu pot să câştig, pentru că, slujindu-1 pe regele Navarrei, nu pot obţine nimic de la ducele de Guise.

* Ah! nelegiuitule! murmură hangiul lustruindu-şi coiful, te-am ghicit eu bine! şi îşi întrerupse activitatea, ca să-şi facă semnul crucii.

— Aşadar, hotărât lucru, faceţi parte dintre ei? spuse Coconnas, amestecând cărţile pe care le adusese servitorul.

* Care ei?

* Cei de religie reformată.

* Eu?

* Da, dumneavoastră.

* Ei bine, să zicem că fac parte dintre ei! spuse La Mole, zâmbind. Aveţi ceva împotriva noastră?

* Oh! mulţumesc Iui Dumnezeu, nu; îmi este indiferent.

Urăsc curentul hughenot, dar asta nu înseamnă că nu pot să-i sufăr pe hughenoţi şi, apoi, asta-i la ordinea zilei.

* Da, replică La Mole râzând, am văzut cum s-a tras cu archebuză asupra domnului amiral! Jucăm şi pe trageri cu archebuză?

* Cum doriţi, spuse Coconnas, vreau doar să joc, nu mă interesează pe ce mizăm.

* Jucăm, spuse La Mole, adunându-şi cărţile.

* Jucaţi cu încredere, deoarece, chiar de aş pierde o sută de scuzi de aur, ca ai dumneavoastră, tot voi avea mâine posibilitatea să-i plătesc.

* Bogăţia vă vine pe neaşteptate, în timpul nopţii?

* Nu, mă voi duce eu să o găsesc.

* Unde? merg şi eu cu dumneavoastră!

* La Luvru.

* Vă întoarceţi acolo în noaptea asta?

— Da, am o întrevedere particulară cu marele duce de Guise. De când Coconnas pomenise de Luvru, unde credea că-i stă norocul, La Huriere lăsase lustruitul coifului şi se aşezase în spatele scaunului lui La Mole, astfel încât să fie văzut doar de Coconnas; de acolo îi făcea semne pe care piemontezul, captivat de jocul de cărţi şi de conversaţie, nici nu le băga în seamă.

— Ei, asta-i nemaipomenit! spuse La Mole, aveaţi dreptate când spuneaţi că ne leagă aceeaşi soartă. Şi eu am o întâlnire la Luvru, în noaptea asta, dar nu cu ducele de Guise, ci cu regele Navarrei.

* Aveţi o parolă?

* Da.

* Un semn de recunoaştere?

* Nu.

* Eu am. Parola mea e...

Auzindu-1 pe piemontez rostind cuvintele acestea, La Huriere făcu un gest atât de grăitor, chiar în clipa în care indiscretul gentilom îşi ridicase capul, încât Coconnas se opri, înmărmurit mai mult din cauza acelui gest, decât de neşansa sa la jocul de cărţi, căci pierduse chiar atunci trei scuzi. Văzând uluirea partenerului său, La Mole se

întoarse, dar nu-1 văzu decât pe hangiu, ce-şi pusese pe cap coiful pe care-1 lustruia de zor mai înainte şi care stătea în picioare în spatele lui, cu braţele încrucişate.

— Ce aveţi? Ce vi s-a întâmplat? îi spuse La Mole lui Coconnas.

Coconnas se uita când la hangiu, când la tovarăşul său, fără să răspundă; îi pierise graiul şi nu înţelegea nimic din gesturile repetate ale jupanului La Huriere. La Huriere pricepu că era momentul să intervină.

* Să vă explic, spuse el cu vioiciune, şi mie îmi place foarte mult jocul de cărţi şi, cum mă apropiasem să văd cu ce carte aţi câştigat, domnul m-a văzut cu coiful pe cap şi s-o fi minunat văzând un amărât de burghez echipat ca un ostaş pe care-l aşteaptă o bătălie.

* într-adevăr, straşnic războinic! exclamă La Mole, pufnind în râs.

* Eh, domnule! replică La Huriere cu o candoare simulată, dând din umeri, vrând să-şi arate astfel inferioritatea, noi ăştilalţi nu suntem ostaşi, ţinuta noastră nu e impunătoare, asta e menirea dumneavoastră de bravi gentilomi, să purtaţi coifuri strălucitoare şi spade lungi şi ascuţite... iar nouă ne rămâne îndatorirea de a asigura paza şi liniştea în oraş.

* Ah! ah! spuse La Mole, bătând cărţile, la rândul său — asiguraţi paza?

* Eh! Doamne sfinte, da, domnule conte; sunt sergent într-o companie de miliţie burgheză.

Acestea fiind zise, La Huriere se retrase, ducând un deget la buze, recomandându-i astfel lui Coconnas să păstreze discreţia.

Nedumerit, mai cu seamă că i se cerea să fie prevăzător, Coconnas nu ştia ce să mai creadă. Din cauza aceasta, pierdu a doua oară, tot atât de iute cum pierduse şi la primul joc.

— Ei bine, spuse La Mole, aţi pierdut exact cei şase scuzi pe care-i aveţi! Vreţi să vă luaţi revanşa, scontând pe viitoarea avere?

— Cu plăcere, spuse Coconnas, cu plăcere.

— înainte de a reîncepe jocul, parcă spuneaţi că aveţi o întrevedere cu domnul de Guise?

Coconnas îşi îndreptă privirea spre bucătărie şi-1 văzu pe La Huriere încruntându-se, repetând aceeaţi recomandare.

— Da, spuse el, dar nu e încă timpul, să vorbim puţin despre dumneavoastră, domnule de La Mole.

* Cred că ar fi mult mai bine să vorbim despre joc, dragă domnule Coconnas, pentru că, dacă nu mă înşel, v-am câştigat din nou cei şase scuzi.

* Pe naiba! aşa e... Mi s-a spus mereu că hughenoţii au noroc la jocul de cărţi. Zău că am chef să mă fac hughenot, lua-m-ar dracu!

Ochii lui La Huriere scânteiară ca un fulger, dar Coconnas nu-i zări, fiind preocupat de joc.

— Faceţi-o, conte, faceţi-o, spuse La Mole, deşi această chemare a survenit într-un fel mai neobişnuit, veţi fi bine primit alături de noi.

Coconnas îşi scarpină urechea.

* Dacă aş fi sigur că acolo e binele, vă spun cinstit... căci eu nu ţin chiar atât de mult la liturghie şi, din moment ce nici regele nu prea ţine la ea...

* Şi, apoi, e o religie atât de frumoasă, spuse La Mole, atât de simplă, atât de pură!

* In afară de faptul că e la modă, spuse Coconnas, şi că aduce noroc la joc... pentru că, să mă ia naiba! aşii cad numai în mâna dumneavoastră; v-am studiat cu atenţie, de când am început să jucăm, jucaţi cinstit, nu trişaţi, cred că numai religia reformată vă ajută să câştigaţi.

* îmi mai datoraţi şase scuzi, spuse cu seninătate La Mole.

* Ah, cum mă mai ispitiţi! spuse Coconnas, şi dacă în noaptea asta nu mă voi socoti mulţumit de domnul de Guise...

* Ei?

* Ei bine, mâine vă voi ruga să mă recomandaţi regelui Navarrei şi, fiţi pe pace, o dată ce mă fac hughenot, voi fi mai hughenot decât Luther, decât Calvin, decât

Melanchton şi decât toţi protestanţii din lume!

* Sst! spuse râzând La Mole, vă veţi certa cu hangiul nostru.

* Oh! e adevărat! spuse Coconnas, aruncându-şi ochii spre bucătărie. Nu, nu ne aude, e prea ocupat acum.

* Ce face? întrebă La Mole, care nu-1 putea vedea.

* Stă de vorbă cu... eh! lua-m-ar naiba! El e!

* Care, *eU*

— Individul acela cu care stătea de vorbă când am sosit, omul cu tunică galbenă şi haină de culoarea iascăi, care aduce cu o pasăre de pradă. Dumnezeule! cu câtă patimă discută! Eh! ia spune, jupan La Huriere, nu cumva te ocupi de politică?

De data aceasta, răspunsul jupanului La Huriere a fost exprimat printr-un gest atât de energic şi de categoric, încât Coconnas îşi lăsă cărţile, se ridică şi se îndreptă spre el.

— Ce-i cu dumneata? întrebă La Mole.

— Mai doriţi puţin vin, nobile domn? spuse la Huriere, apucând-1 repede de mână pe Coconnas. Vă servim îndată. Gregoire, adu vin acestor gentilomi.

Apoi îi şopti la ureche:

— Tăcere, dacă ţineţi la viaţa dumneavoastră, tăcere! şi descotorosiţi-vă de tovarăşul dumneavoastră!

La Huriere era atât de palid, iar omul cu tunică galbenă avea un aer atât de sinistru, încât Coconnas se înfiora.

* Dragă domnule de La Mole, spuse el, vă rog să mă scuzaţi. Am pierdut într-o clipită cincizeci de scuzi. Am ghinion în seara aceasta şi n-aş vrea să mă avânt mai departe.

* Prea bine, domnule, prea bine, spuse La Mole, cum doriţi. De altfel nu mi-ar strica să mă lungesc puţin pe pat. Jupan La Huriere!

— Da, domnule conte.

* Dacă mă va căuta cineva din partea regelui Navarrei, te rog să mă trezeşti. Voi fi gata îmbrăcat şi, prin urmare, pregătit de plecare.

* Ca şi mine, spuse Coconnas, ca să nu mă las aşteptat de Alteţa sa, ducele, vreau să-mi pregătesc încă de pe acum semnul de recunoaştere. Jupan La Huriere, dă-mi te rog hârtie albă şi foarfece.

* Gregoire! strigă La Huriere, hârtie albă pentru scrisori şi foarfece, ca să tăiem un plic.

— Asta-i bună, îşi spuse piemontezul, aici se petrece ceva ciudat.

— Bună seara, domnule de Coconnas! spuse La Mole. Şi dumneata, jupâne, fii bun şi arată-mi unde e camera mea. Noroc, prietene!

La Mole se făcu nevăzut, urcând scara în spirală, urmat de La Huriere.

Atunci bărbatul acela enigmatic îl prinse de braţ pe Coconnas şi îl trase lângă el şi-i spuse repede:

* Domnule, de sute de ori aţi fost pe punctul de a trăda un secret de care depinde soarta regatului. Bunul Dumnezeu a vrut să nu deschideţi gura: aţi tăcut la timp; dacă rosteaţi un singur cuvânt riscant, v-aş fi ucis cu archebuza. Din fericire, acum suntem singuri, ascultaţi-mă.

* Cine sunteţi, ca să-mi vorbiţi pe tonul acesta poruncitor? întrebă Coconnas.

* Aţi auzit vorbindu-se despre domnul de Maurevel?

* Ucigaşul amiralului?

* Şi al căpitanului de Mouy.

* Da, bineînţeles.

* Ei bine, eu sunt domnul de Maurevel.

* Oh! oh! făcu Coconnas.

* Ascultaţi-mă cu atenţie.

* Ce dracu! Cum să nu vă ascult?

— Sst! făcu domnul de Maurevel, ducându-şi degetul la buze. Coconnas asculta cu atenţia încordată.

L-au auzit atunci pe hangiu închizând uşa unei camere, apoi uşa coridorului, punând zăvoarele şi întorcându-se apoi în mare grabă la cei doi interlocutori, cărora le oferi un scaun. Se aşeză şi el şi spuse:

— Am ferecat peste tot, domnule de Maurevel, puteţi vorbi. La Saint-Germain l'Auxerrois bătea ora unsprezece.

Maurevel număra fiecare bătaie care răsuna în noapte, puternic şi lugubru; după ce pieri ultimul sunet, se întoarse spre Coconnas, îngrozit de genul de precauţii luate de cei doi bărbaţi, şi-i spuse:

* Domnule, sunteţi un bun catolic?

* Aşa cred, răspunse Coconnas.

* Domnule, continuă Maurevel, sunteţi credincios regelui?

— Din tot sufletul, chiar mă jigniţi, domnule, punându-mi o astfel de întrebare.

— Nu ne vom ciondăni pe tema aceasta, numai că acum trebuie să ne urmaţi.

— Unde?

* Nu are nici o importanţă. Daţi-ne voie să vă conducem, e în joc situaţia şi poate viaţa dumneavoastră.

* Ţin să vă previn, domnule, că la miezul nopţii am treabă la Luvru.

* Chiar acolo mergem.

* Domnul de Guise mă aşteaptă acolo.

* Şi pe noi.

— Oh! oh! dar eu am o anumită parolă, continuă Coconnas, uşor contrariat de faptul că trebuia să împartă onoarea audienţei ce i se acordase cu domnul de Maurevel şi jupanul La Huriere.

* Şi noi.

* Da, dar eu am un semn de recunoaştere.

Maurevel zâmbi şi scoase de sub tunică câteva cruci din pânză albă: una pentru La Huriere, una pentru Coconnas şi una pentru sine.

La Huriere şi-o prinse de coif, iar Maurevel şi-o agăţă de pălărie.

— Cum? spuse Coconnas uimit, va să zică întâlnirea, parola, semnul de recunoaştere priveau pe toată lumea?

— Da, domnule, adică pe toţi catolicii loiali.

— E mare sărbătoare la Luvru, un banchet regesc, nu-i aşa? strigă Coconnas, şi lumea vrea să-i îndepărteze pe aceşti câini de hughenoţi? Bun! Bine! Perfect! Le

ajunge! S-au fudulit destul până acum.

— Da, e mare sărbătoare la Luvru, spuse Maurevel, e un banchet regesc la care sunt invitaţi hughenoţii... Mai mult, ei vor fi eroii serii, ei vor plăti banchetul, şi dacă vreţi să vă alăturaţi cauzei noastre, vom începe cu cel mai de seamă conducător al lor, Gedeon-ul lor, cum îi spun ei, ne vom duce să-1 poftim.

— Pe domnul amiral? exclamă Coconnas.

— Da, bătrânul Gaspard, pe care nu l-am nimerit, ca un prost, deşi am tras asupra lui chiar cu archebuză regelui.

— înţelegeţi acum, nobile domn, de ce îmi lustruiam coiful, îmi ascuţeam cuţitele şi verificam tăişul săbiei, spuse jupan la Huriere, echipat de bătălie.

Coconnas se nelinişti auzind aceste cuvinte şi se făcu alb la faţă; acum începea să înţeleagă ce se petrecea.

* Cum, e posibil! strigă el, sărbătoarea asta, banchetul ăsta e...

* Greu aţi ghicit, domnule, spuse Maurevel, se vede că nu aţi fost sâcâit ca noi de atitudinea neobrăzată a acestor eretici.

* Şi vă asumaţi răspunderea de a vă duce la amiral şi de...? Maurevel zâmbi şi-1 duse la o fereastră.

* Vedeţi, spuse el, în piaţetă, la capătul străzii, în spatele bisericii, o trupă care se aliniază în tăcere, pe întuneric?

— Da.

— Oamenii care compun această trupă poartă o cruce la pălărie, ca jupanul La Huriere, ca mine şi ca dumneavoastră.

-Şi?

— Oamenii aceştia reprezintă o companie de elveţieni din micile cantoane, sub comanda lui Tocquenot; ştiţi că domnii din micile cantoane sunt în strânse relaţii cu regele.

— Oh! oh! făcu Coconnas.

* Acum, vedeţi trupa aceea de călăreţi care trece pe chei, îl recunoaşteţi pe comandantul lor?

* Cum vreţi să-1 recunosc? spuse Coconnas fremătând, am sosit la Paris abia în seara asta.

* Ei bine, este cel cu care aveţi întâlnire la Luvru, la miezul nopţii. El vă aşteaptă acolo.

— Ducele de Guise?

* Chiar el. Cei care-1 escortează sunt Marcel, fostul şef al municipalităţii, şi J. Charon, actualul şef, care vor organiza companiile de burghezi: iată-1 pe căpitanul de sector, cel care intră pe stradă: uitaţi-vă bine la el ce va face.

* Bate la fiecare poartă. Dar ce se află pe porţile la care bate?

* O cruce albă, tinere domn, o cruce asemănătoare cu aceea pe care am prins-o pe pălăriile noastre. Odinioară, Dumnezeu avea grijă să-i recunoască pe cei drept-credincioşi. In ziua de azi suntem mai civilizaţi. II scutim de această îndatorire.

* Dar la fiecare casă la care bate, poarta se deschide şi din fiecare casă ies burghezi înarmaţi.

* Va bate şi la a noastră, cum a făcut la celelalte, şi vom ieşi, la rândul nostru.

* Toată lumea asta înarmată se pregăteşte să ucidă un bătrân hughenot! Ce naiba! e ruşinos! e o treabă de ucigaşi, nu de ostaşi!

* Tinere domn, spuse Maurevel, dacă nu aveţi nici o tragere de inimă pentru cei bătrâni, puteţi alege dintre cei tineri. Vor fi destui, după gustul fiecăruia. Dacă vă displac pumnalele, puteţi folosi spada, sabia, pentru că hughenoţii nu sunt oameni care pot fi doborâţi uşor, ei se apără cu înverşunare şi, atât cei tineri, cât şi cei bătrâni, ştiu să-şi vândă scump pielea.

* Atunci toţi vor fi omorâţi? strigă Coconnas.

* Toţi.

* Din ordinul regelui?

* Din ordinul regelui şi al domnului de Guise.

* Când se va întâmpla asta?

* Când veţi auzi clopotul de la Saint-Germain-

l'Auxerrois.

— Ah! de aceea neamţul acela îndatoritor, care-l slujeşte pe domnul de Guise... cum îl cheamă?

— Domnul de Besme?

— întocmai de aceea îmi spunea domnul de Besme să fiu pregătit şi să vin îndată ce aud prima bătaie a tocsinului?

* Prin urmare, l-aţi văzut pe domnul de Besme?
* L-am văzut şi i-am vorbit.
* Unde?

— La Luvru. El mi-a înlesnit intrarea în palat, el mi-a comunicat parola, el...

* Priviţi.
* Pe toţi dracii! El e.
* Vreţi să vorbiţi cu el?
* Pe legea mea! Mi-ar face plăcere.

Maurevel deschise încetişor fereastra. Chiar atunci trecea Besme, însoţit de vreo douăzeci de oameni.

— Guise şi Lorena! spuse Maurevel.

Besme se întoarse şi, înţelegând că lui i se adresau acele cuvinte, se apropie.

* Ah! ah! tumneafoastră sunteţi, tomnul de Maurefel.
* Da, eu sunt; ce căutaţi?
* Caut han „A la Belle-Etoile", ca să anunţ pe tomn Gogonnas.
* Aici sunt, domnule de Besme! spuse tânărul.
* Ah! pun, ah! pine... Sunteţi bregătit?
* Da, ce trebuie să fac?
* Ce fă fa spune tomn Maurevel. E un pun gatolic.
* Aţi înţeles? spuse Maurevel.
* Da, răspunse Coconnas. Dar dumneavoastră unde vă duceţi, domnule de Besme?
* Eu?... spuse de Besme, râzând.
* Da, dumneavoastră.
* Eu are de spus un cubânt amiralului.
* Spuneţi-i şi două, dacă e nevoie, spuse Maurevel, şi de data aceasta, dacă nu se prăbuşeşte la primul, să fie răpus la al doilea.

* Fie liniştit tomn de Maurefel, fie liniştit, afeţi grijă insdruiţi pine tânăr acest.

* Da, da, fiţi fără grijă, cei din stirpea lui Coconnas sunt copoi remarcabili şi, apoi, aşchia nu sare departe de trunchi.

* La refedere!

* Duceţi-vă.

* Şi dumneavoastră?

* Să înceapă vânătoarea, noi vom sosi când vânatul va fi sfârtecat.

De Besme se îndepărtă şi Maurevel închise fereastra.

— L-aţi auzit, domnule? spuse Maurevel. Dacă aveţi vreun duşman anume, chiar dacă nu e prea hughenot, puneţi-1 pe listă şi va pieri o dată cu ceilalţi.

Coconnas, peste măsură de uluit, de derutat de tot ce vedea şi auzea, se uita când la hangiu, care se credea grozav în postură de combatant, când la Maurevel, care scotea cu mult sânge rece un petic de hârtie din buzunar.

— In ceea ce mă priveşte, asta-i lista mea: trei sute. Dacă fiecare bun catolic va îndeplini a zecea parte din treaba pe care eu o voi duce la bun sfârşit, mâine nu va mai fi nici un eretic în tot regatul!

* Sst! spuse La Huriere.

* Ce-i? spuseră Coconnas şi Maurevel, într-un glas.

Se auzi primul dangăt al clopotului de la Saint-Germain-l'Auxerrois.

— Semnalul! strigă Maurevel. E oare atât de târziu? Mi se spusese că avea să fie pe la miezul nopţii... Cu atât mai bine! Când trebuie să aducem slavă lui Dumnezeu şi regelui, orologiile care merg înainte sunt mult mai potrivite decât cele care rămân în urmă.

Clopotul bisericii sună sinistru; se auzi primul foc şi aproape imediat strada Saint-Germain-l'Auxerrois fu luminată de fulgerarea zecilor de făclii.

Coconnas îşi trecu mâna peste frunte, căci îl cuprinseseră sudori de moarte.

— A început, strigă Maurevel, pornim!

— O clipă, o clipă! spuse hangiul. înainte de a porni

lupta, aş vrea să-mi asigur linia de apărare; nu vreau să-mi găsesc familia măcelărită — nevasta şi copiii — pentru că în casa asta se află un hughenot.

* Domnul de La Mole? exclamă Coconnas, tresărind.

* Da! nelegiuitul s-a aruncat în gura lupului.

* Cum? Ai de gând să-1 răpui pe cel pe care îl găzduieşti?

* Mi-am ascuţit sabia special pentru el.

* Oh! oh! făcu piemontezul, încruntându-se.

— N-am ucis în viaţa mea decât iepurii, raţele şi puii pe care-i aveam în curte, replică onorabilul hangiu; nu mă pricep să ucid un om. Mă voi deprinde omorându-1 pe ăsta. Dacă-mi voi arăta lipsa de îndemânare, cel puţin nu va fi nimeni care să-şi bată joc de mine.

* Pe toţi dracii! E grav! obiectă Coconnas. Domnul dc La Mole e tovarăşul meu, domnul de La Mole a luat masa cu mine, domnul de la Mole a jucat cărţi cu mine.

* Da, dar domnul de La Mole este un eretic, spuse Maurevel. Domnul de La Mole e condamnat şi, dacă nu-1 vom omorî noi, îl vor ucide alţii.

* Unde mai pui că v-a câştigat cincizeci de scuzi, spuse hangiul.

* E adevărat, spuse Coconnas, dar i-a câştigat cinstit, sunt sigur de asta.

* Cinstit sau nu, tot va trebui să-i plătiţi; în schimb, dacă îl omor, scăpaţi de datorie.

* Haideţi! să ne grăbim, domnilor, strigă Maurevel; un foc de archebuză, o lovitură de sabie, o lovitură cu ciocanul, o lovitură cu ce vreţi, numai să se sfârşească odată, dacă vrem să ajungem la timp, aşa cum am făgăduit, ca să-1 ajutăm pc domnul de Guise la amiral.

Coconnas oftă.

A

* II prind eu! strigă La Huriere, aţteptaţi-mă.

* Ce naiba! îşi zise Coconnas, îl va chinui pe bietul băiat, poate că vrea să-l şi fure. Vreau să-i dau eu lovitura de graţie, dacă va fi nevoie, şi nu las pe nimeni să se atingă de banii lui.

îndemnat de acest gând bun, Coconnas urcă scara în urma lui La Huriere, pe care-1 ajunse curând; dar, pe măsură ce urca, La Huriere încetinea pasul, pentru că stătea la chibzuială.

In clipa în care ajunse la uşă, urmat imediat de Coconnas, răsunară mai multe focuri de armă; se trăgea pe stradă. II auziră pe La Mole sărind din pat, iar paşii lui făcură duşumeaua să scârţâie.

* Drace! şopti La Huriere, puţin neliniştit, mi se pare că s-a trezit!

* Aşa cred şi eu, spuse Coconnas.

* Şi o să se apere?

* E în stare. Ia spune, jupan La Huriere, dacă te va omorî, asta ar fi culmea!

* Hm! hm! făcu hangiul.

Se linişti, ştiind că e înarmat cu o archebuză bună, şi forţă uşa, lovind-o cu putere cu piciorul.

II văzură pe La Mole fără pălărie, fără tunică, retras în spatele patului, cu sabia între dinţi şi cu pistoalele în mână.

* Oh! oh! spuse Coconnas, cu nările dilatate, ca o sălbăticiune care adulmecă sângele, începe să devină interesant, jupâne La Huriere. Haide! înainte!

* Ah! vreţi să mă asasinaţi, aşa se pare! strigă La Mole, ai cărui ochi scăpărau. Tu, ticăloşiile...?

Jupanul La Huriere nu răspunse acestei apostrofări decât luându-şi archebuză, ochindu-1 pe tânărul gentilom. Dar La Mole observase mişcarea şi, în clipa în care sc trase, el se azvârli în genunchi şi glontcle îi trecu deasupra capului.

* Ajutor! strigă La Mole, ajutor, domnule de Coconnas!

* Ajutor! domnule de Maurevel, ajutor! strigă La Huriere.

* Pe legea mea, domnule de La Mole! spuse Coconnas, tot ce pot să fac în această împrejurare e să nu fiu împotriva dumneavoastră. Se pare că în noaptea aceasta, hughenoţii vor fi ucişi din porunca regelui. Scăpaţi de

pacostea asta cum veţi putea.

* Ah! trădătorilor! Ah! asasinilor! Aici am ajuns! exclamă La Mole. Ei bine, veţi vedea.

Ochind la rândul lui, apăsă pe trăgaciul unui pistol. La Huriere, care-l urmărea cu atenţie, avu timp să se arunce în lături, dar Coconnas, care nu se aştepta la această ripostă, nu se clintise de la locul lui şi glontele îi atinse umărul.

— Pe toţi dracii! răcni el, ai tras asupra mea; acum, între noi doi, dacă asta ţi-e voia!

Trăgându-şi spada, Coconnas se năpusti asupra lui La Mole.

Fără îndoială, dacă ar fi fost singur, La Mole nu ar (i pregetat să se măsoare cu el; dar în spatele lui Coconnas stătea jupanul La Huriere, care-şi încărca din nou archebuză, fără a-1 mai pune la socoteală pe Maurevel, care se grăbea să vină în ajutorul hangiului, urcând câte patru trepte odată. La Mole se repezi într-o cămăruţă şi închise uşa cu zăvorul.

— Ah! *schelmel1* strigă Coconnas furios, izbind uşa cu mânerul spadei. Aşteaptă, aşteaptă. O să-ţi ciuruiesc trupul cu tot atâtea lovituri de spadă, câţi scuzi mi-ai câştigat în seara asta! Ah! De ăştia îmi eşti! eu vin să te cruţ de un chin, vin ca să nu te fure, şi tu aşa mă răsplăteşti, trântindu-mi un glonte în umăr! aşteaptă, *birbone1,* aşteaptă!

Intre timp, jupanul La Huriere sc apropiase şi, cu patul archebuzei, lovi uşa care se făcu ţăndări.

Coconnas năvăli în cămăruţă, se lovi de zid şi văzu o fereastră deschisă: încăperea era goală.

* S-o fi aruncat, spuse hangiul, dar cum noi suntem la al patrulea etaj, o fi mort, de bună seamă...

* Sau a fugit pe acoperişul casei vecine, spuse Coconnas, încălecând o bară a ferestrei şi pregătindu-se să-1 urmărească pe un loc alunecos şi povârnit.

Dar Maurevel şi La Huriere au sărit să-1 oprească şi l-au tras înapoi în cameră:

* Aţi înnebunit? strigară ei. Vă puneţi viaţa în primejdie.

* Nici vorbă, spuse Coconnas, eu vin de la munte, sunt obişnuit să mă caţăr pe gheţari. De altfel, în momentul în care am fost insultat de cineva, mă duc după omul acela oriunde s-ar afla, urc până la ceruri, cobor în iad, nu mă las până nu-1 găsesc.

* Lăsaţi-o baltă! spuse Maurevel. Sau e mort, sau e departe acum. Veniţi cu noi, iar dacă acesta v-a scăpat, veţi găsi cu miile în locul lui.

* Aveţi dreptate, răcni Coconnas. Moarte hughenoţilor! Trebuie să mă răzbun, cu cât va fi mai curând, cu atât mai bine!

Toţi trei coborâră în mare grabă.

* La amiral! strigă Maurevel.

* La amiral, repetă La Huriere.

— La amiral, dacă aşa vreţi voi, spuse, la rândul său, Coconnas. Toţi trei părăsiră hanul A *la Belle-Etoile,* lăsându-1 în paza lui

1 Schelme (în limba germană) — „pungăşiile!"

2 Birbone (în limba italiană) — „ticălosule!"

Gregoire şi a celorlalte slugi, şi se îndreptară zoriţi, spre palatul amiralului, situat pe strada Bethisy; o vâlvătaie şi zgomotul archebuzelor care trăgeau încontinuu îi îndrumară spre acel loc.

— Ei! care e acolo? strigă Coconnas. Un bărbat fără pălărie, fără tunică, fără eşarfă.

— E unul care vrea să fugă, spuse Maurevel.

* Nu-1 lăsaţi, voi care sunteţi înarmaţi cu archcbuze, strigă Coconnas.

* Ba nu, spuse Maurevel; îmi păstrez praful de puşcă pentru altfel de vânat.

— Hai, La Huriere!

* Aşteptaţi, aşteptaţi, spuse hangiul, potrivindu-şi arma la ochi.

* Da, da, aşteptaţi, exclamă Coconnas, şi în timpul ăsta o să ne scape!

Şi se repezi să-1 prindă pe nenorocitul care era deja rănit; în clipa în care îi striga «Intoarce-te, întoarce-te odată!», pentru că nu voia să-1 lovească pe la spate, se

auzi bubuitura unui foc de archebuză, un glonţ şuieră pe la urechile lui Coconnas şi fugarul se rostogoli ca un iepure în goană, răpus de glonţul vânătorului.

Un strigăt de triumf se făcu auzit în spatele lui Coconnas; piemontezul se întoarse şi-1 văzu pe La Huriere fluturându-şi arma:

* Ah! de data asta l-am nimerit.

* Da, dar era cât p-aci să mă faci praf pe mine.

— Luaţi seama, domnule, luaţi seama! strigă La Huriere. Coconnas făcu un salt în lături. Rănitul se ridicase într-un genunchi şi, orbit de furie, l-ar fi doborât pe Coconnas cu o lovitură de pumnal, dacă hangiul nu l-ar fi prevenit pe piemontez, chiar în clipa aceea.

— Ah, viperă! strigă Coconnas şi, aruncându-se asupra celui rănit îi străpunse pieptul de trei ori, împlântând sabia până la gardă.

Şi acum, exclamă Coconnas, lăsându-1 pe hughenot să se zbată în agonie, la amiral! La amiral!

* Ah! ah! nobile domn, spuse Maurevel, se pare că începe să vă placă.

* Pe legea mea, da, spuse Coconnas. Nu ştiu dacă mă îmbată mirosul prafului de puşcă sau mă întărâtă vederea sângelui, dar am prins gustul măcelului. E ca la o vânătoare cu gonaci şi câini. Până acum nu am vânat astfel decât urşi şi lupi, dar mi se pare mult mai captivant să vânez oameni.

Şi toţi trei porniră în grabă mai departe.

VIII SACRIFICAŢII

casa în care locuia amiralul era situată pe strada Bethisy: era o clădire impunătoare, în fundul unei curţi, cu două aripi care dădeau în stradă. In zidul de incintă era practicată o deschidere, apărată de un grilaj înalt şi de alte două mai mici, care dădea posibilitatea de a pătrunde în curtea aceea.

Când cei trei partizani ai ducelui de Guise ajunseră la capătul străzii Bethisy, în continuarea străzii Fosses-Saint-

Germain-l'Auxerrois, văzură clădirea înconjurată de garda elveţiană, de soldaţi şi de burghezi înarmaţi, care ţineau în mâna dreaptă săbii, suliţe şi archebuze; unii ţineau în mâna stângă făclii care proiectau asupra acestei scene o lumină sinistră, şovăitoare. După mişcarea mâinii, lumina cuprindea caldarâmul, şerpuia de-a lungul zidurilor sau arunca văpăi asupra acelei mări de oameni, făcând să le strălucească armele. In jurul locuinţei amiralului şi pe străzile Tirechappe, Etienne-Bertin Poiree începuse măcelul; se auzeau ţipete de desperare, muschetele păcăneau mereu şi, din când în când, trecea câte un nenorocit, pe jumătate gol, alb la faţă şi plin de sânge, sărind ca o căprioară hăituită, apărând într-un cerc de lumină funebră, în care viermuia o lume de demoni.

Intr-o clipită, Coconnas, Maurevel şi La Huriere, remarcaţi după crucile lor albe, întâmpinaţi cu strigăte de satisfacţie, se pomeniră în mijlocul acestei mulţimi înnebunite, ca o haită, şi nu ar fi putut înainta, dacă unii nu l-ar fi recunoscut pe Maurevel şi nu l-ar fi lăsat să treacă. Coconnas şi La Huriere se strecurară în urma lui.

Astfel, toţi trei pătrunseră în curte.

In mijlocul acestei curţi, unde trei uşi fuseseră sparte, un bărbat înconjurat de ucigaşii care, din respect, rămăseseră la o anumită distanţă, stătea în picioare, sprijinindu-se pe spadă, aţintin-du-şi ochii asupra unui balcon situat la o înălţime de aproximativ cincisprezece picioare, în faţa ferestrei principale a locuinţei. Bărbatul acela bătea din picior, nerăbdător, şi, din când în când, se întorcea ca să ceară lămuriri celor ce se aflau în preajmă.

— încă nimic, murmură el. Nimeni... o fi fost înştiinţat, o fi fugit. Ce părere ai, du Gast?

— Monseniore, nu e cu putinţă.

* De ce? Nu mi-ai spus că, înainte de sosirea noastră, un bărbat cu capul descoperit, cu sabia în mână, fugind ca un om hăituit, venise să bată la poartă şi că i s-a deschis?

* Da, monseniore, dar domnul de Besme a sosit aproape imediat, porţile au fost sfărâmate, iar locuinţa a fost încercuită. Bărbatul acela a intrat, dar mai mult ca sigur

că nu a putut ieşi.

* Eh! dacă nu mă înşel, domnul pe care-l văd aici este domnul de Guise, îi spuse Coconnas lui La Huriere.

* Chiar el, domnule. Da, este marele Henric de Guise, în carne şi oase, care aşteaptă să iasă amiralul, ca să-i facă de petrecanie, aşa cum i-a făcut amiralul tatălui său. Fiecare la rândul lui. Slavă Domnului, acum a venit rândul nostru.

* Hei, Besme! strigă ducele cu vocea lui puternică, nu s-a mai terminat?

Izbea caldarâmul, cu vârful săbiei care vibra odată cu el, făcând să sară scântei.

In acel moment se auziră ţipete, urmate de împuşcături, de tropăiala unor picioare şi de zăngănitul armelor ce se ciocneau. După aceea se aşternu tăcerea.

Ducele făcu o mişcare, gata să se repeadă în casă.

* Monseniore, monseniore, îi spuse du Gast, apropiindu-se de el şi reţinându-1. Titlul înalt pe care-l aveţi vă obligă să rămâneţi pe loc şi să aşteptaţi.

* Ai dreptate, du Gast! îţi mulţumesc, o să aştept! Dar ca să-ţi spun drept, mor de nerăbdare şi de îngrijorare. Ah! numai de nu mi-ar scăpa!

Deodată, se auzi zgomotul unor paşi, în apropiere... Ferestrele primului etaj se luminară, reflectând parcă imensa văpaie a unui incendiu. Fereastra spre care ducele îşi îndreptase privirea de atâtea ori se deschise sau, mai precis, se făcu ţăndări; un bărbat cu faţa palidă, cu gâtul alb şi plin de sânge apăru la balcon.

— Besme! strigă ducele. In sfârşit, tu eşti! Ce se întâmplă?

* Boftim, boftim! răspunse calm neamţul, care se aplecă şi se ridică îndată, dând impresia că ridicase de jos o greutate apreciabilă.

* Dar ceilalţi, întrebă ducele cu nerăbdare, unde sunt ceilalţi?

* Ceilalţi seceră pe ceilalţi.

* Şi tu, tu? Ce ai făcut?

— Eu, feţi fedea; daţi buţin înaboi. Ducele făcu un pas înapoi.

In momentul acela s-a putut distinge obiectul pe care-1 trăgea Besme, cu multă trudă. Era cadavrul unui bătrân. II ridică peste balcon, îl balansa în aer şi-1 azvârli la picioarele stăpânului său.

Zgomotul surd al căderii, valurile de sânge care ţâşniră din trup şi împroşcară caldarâmul îl făcură şi pe duce să se înfioare de groază. Senzaţia aceasta dură puţin şi, împinşi de curiozitate, oamenii făcură câţiva paşi înainte, iar lumina pâlpâitoare a unei făclii căzu asupra victimei.

Atunci s-au putut desluşi o barbă albă, un chip venerabil şi mâinile pe care moartea le înţepenise.

* Amiralul, exclamară douăzeci de glasuri, ce se stinseră de îndată.

* Da, amiralul. El e, spuse ducele, apropiindu-se de cadavru, ca să-1 privească îndelung, cu tăinuită bucurie.

* Amiralul! Amiralul! repetară şoptit toţi martorii acestei scene cumplite, strângându-se unii în alţii, apropiindu-se cu sfială de acest impunător bătrân doborât.

* Ah! te-am prins, Gaspard! spuse ducele de Guise, triumfător, tu ai pus la cale asasinarea tatălui meu! II răzbun, acum!

Ducele cuteză să pună piciorul pe pieptul viteazului protestant. De îndată, ochii muribundului se deschiseră cu greutate, mâna sa, însângerată şi mutilată se încleşta pentru ultima oară şi amiralul, păstrându-şi imobilitatea înfricoşătoare, îi spuse nelegiuitului cu un glas care venea parcă din mormânt:

— Henric de Guise, va veni o zi în care vei simţi şi tu piciorul unui asasin, apăsându-ţi grumazul. Eu nu sunt vinovat de moartea tatălui tău. Fii blestemat!

Ducele, alb la faţă, tremurând fără să vrea, simţi că îi îngheaţă sângele în vene; îşi trecu mâna peste frunte, ca şi cum ar fi vrut să alunge o imagine lugubră; apoi, când îndrăzni să-1 privească pe amiral, ochii acestuia se încinseseră deja, mâna îi atârna neînsufleţită şi un sânge

negru, ce i se scursese din gură, i se prelinsese pe barba albă, după ce rostise acele cuvinte înspăimântătoare.

Ducele îşi ridică sabia, cu un gest ce-i trăda hotărârea nestrămutată.

* Ei pine, tomnule, îi spuse Besme, sunteţi mulţumit?

* Da, prietene, da, răspunse Henric, căci tu ai răzbunat...

* Pe duce Francois, nu-i aşa?

— Religia noastră, spuse Henric cu glasul stins. Şi acum, se adresă el gărzii elveţiene, soldaţilor şi burghezilor care împânzeau curtea şi strada, la treabă, prieteni!

* Eh! Bună ziua, domnule de Besme, spuse atunci Coconnas, apropiindu-se admirativ de neamţ, care era tot pe balcon, ştergându-şi liniştit sabia.

* Dumneavoastră l-aţi curăţat? strigă La Huriere extaziat. Cum aţi izbutit să faceţi asta, onorabile gentilom?

* Oh! voarte pine, voarte simblu: el auzit zgomot, el teschis uşa său şi eu îmblântat sapie meu în trup lui. Dar nu e dot, gred că om ăia, Teligny, a fost lovit, eu aud el urlă.

într-adevăr, în clipa aceea se auziră câteva ţipete de desperare, ce păreau scoase de glasul unei femei; lumini roşietice sclipiră pe una din aripile casei, care forma o galerie. Au fost zăriţi doi bărbaţi fugind, urmăriţi de o ceată de ucigaşi. Unul dintre ei căzu, ucis de tirul unor archebuze. Celălalt găsi în calea lui o fereastră deschisă şi, fără să ţină seama de înălţimea la care se afla, fără să-i pese de duşmanii care-1 pândeau jos, se avântă hotărât şi sări în curte. «Ucide-l! Pe el!» răcniră asasinii, văzând că victima lor era gata să scape.

Bărbatul acela se ridică, îşi luă sabia care îi căzuse din mâini şi o porni la goană, orbeşte; răsturnă vreo doi-trei oameni din gloată, străpunse unul cu sabia şi, învăluit de împuşcăturile şi de blestemele soldaţilor furioşi că nu-1 nimeriseră, trecu ca un fulger prin faţa lui Coconnas, care-1 aştepta la poartă, cu pumnalul în mână.

* L-am atins! strigă piemontezul şi tăişul fin şi ascuţit al

armei sale pătrunse în braţul celui fugărit.

* Laşule! strigă fugarul, zdrobindu-i obrazul cu mânerul săbiei, pentru că nu avea cum să-l lovească cu vârful ei.

* Oh! mii de draci! urlă Coconnas, e domnul de La Mole!

* Domnul de La Mole! repetară La Huriere şi Maurevel.

* El 1-a prevenit pe amiral! strigară mai mulţi soldaţi.

— Ucide-l! Ucide-l! răcneau toţi, din toate părţile. Coconnas, La Huriere şi zece soldaţi se repeziră să pună mâna pe el, dar La Mole, plin de sânge, cuprins de o exaltare fără seamăn, ce-i insufla curaj, gonea pe străzi, îndrumat doar de instinct; paşii şi răcnetele duşmanilor săi, care veneau din urmă, îl mânau mai departe şi-i dădeau aripi; uneori un glonţ trecea şuierând pe lângă urechile lui şi dădea un nou impuls goanei sale, când se mai domolea; atunci, cu un avânt sporit, pornea într-o fugă. Nu mai avea suflu, răsuflarea lui se preschimbase într-un horcăit înăbuşit, într-un urlet răguşit. Sudoarea şi sângele i se prelingeau pe faţă; simţi curând că tunica îi strânge prea tare pieptul, comprimându-i bătăile inimii, şi o scoase; băgă de seamă că mâna lui nu mai putea ţine sabia, ce-i părea prea grea, şi o aruncă departe de el. Uneori avea impresia că paşii se îndepărtau şi nădăjduia că putea scăpa de călăii săi; dar la răcnetele lor răspundeau alţi ucigaşi aţinându-i calea. Deodată, pe stânga, zări fluviul curgând domol; ca un cerb încolţit, simţi o nevoie aprigă de a se arunca în apele lui; doar puterea supremă a raţiunii îl opri. La dreapta se înălţa Luvrul, sumbru, neclintit, din care răzbătea un vuiet înăbuşit sinistru; pe podul mobil intrau şi ieşeau coifuri, cuirase, pe care razele lunii străfulgerau scurt. La Mole se gândi la regele Navarrei, după cum se gândise şi la Coligny. Erau singurii lui protectori. Privi cerul, făcând legământul de a abjura de la credinţa reformată, dacă scăpa din acel măcel cumplit, şi, cu ultimele puteri, făcu un ocol care-l depărta de haita ce-1 urmărea la vreo treizeci de paşi, se îndreptă direct spre Luvru, se avântă

pe pod, laolaltă cu soldaţii, primi o nouă lovitură de pumnal, care alunecă de-a lungul coastelor, şi, cu toate strigătele «Ucide! Pe el!» ce izbucneau în jurul lui, în pofida atitudinii agresive a santinelelor, trecu ca o săgeată prin curte, se repezi într-un vestibul, ajunse la o scară, urcă două etaje, recunoscu o uşă pe care se rezemă şi bătu cu picioarele şi cu mâinile.

— Cine-i acolo? şopti glasul unei femei înspăimântate.

— Oh! Dumnezeule! Sfinte Dumnezeule! şopti La Mole, vin... îi aud... iată-i... îi văd... Eu sunt!... Eu!...

— Cine eu, cine sunteţi? întrebă Gillonne. La Mole îşi aminti parola.

«Navarra! Navarra!» strigă el.

Uşa sc deschise de îndată. La Mole, fără să o vadă pe Gillonne şi să-i mulţumească, dădu buzna într-un vestibul, trecu printr-un coridor, străbătu două sau trei apartamente şi ajunse în cele din urmă la o încăpere luminată de o lampă care atârna de tavan. După perdelele de catifea împodobite cu flori de aur, pe un pat de stejar sculptat, stătea o femeie pe jumătate dezgolită, sprijinindu-sc într-un cot şi privind îngrozită.

La Mole se repezi la ea.

— Doamnă! strigă el, fraţii mei de arme sunt măcelăriţi; vor să mă ucidă şi pe mine. Ah! sunteţi regină. Salvaţi-mă.

Se aruncă la picioarele ei, lăsând pe covor o mare dâră de sânge.

Văzându-1 pe bărbatul acela palid, sleit de puteri, îngenuncheat în faţa ei, regina de Navarra nu mai ţinu seama de rezerva cerută de rangul ei şi se ridică înspăimântată, acoperindu-şi faţa cu mâinile, ţipând după ajutor.

* Doamnă, îi spuse La Mole, făcând un efort să se ridice, pentru numele lui Dumnezeu, nu chemaţi pe nimeni. Dacă vă aude cineva, sunt pierdut! Ucigaşii mă urmăresc, urcau scara în spatele meu. Ii aud. Iată-i! iată-

i!...

* Ajutor! repetă regina Navarrei, care se pierdu cu firea, ajutor!

* Ah! dumneavoastră mă ucideţi! spuse La Mole desperat. Un glas atât de dulce, o mână atât de frumoasă mă condamnă la moarte! Oh! nu credeam că e cu putinţă!

In aceeaşi clipă, uşa se deschise şi o ceată de oameni înverşunaţi, cu feţele mânjite de sânge şi de praf de puşcă, turbaţi, cu archebuzele, halebardele şi săbiile pregătite de atac, năvăliră în cameră.

In fruntea lor se afla Coconnas, cu părul roşu zbârlit, cu ochii săi albaştri măriţi de furie şi cu obrajii zdreliţi de mânerul săbiei lui La Mole, care-i lăsase urme sângerânde; desfigurat, piemon-tezul arăta înfricoşător.

— Pe toţi dracii! Iată-1, iată-1! Ah! de data aceasta l-am prins, în sfârşit, nu ne scapă!

— Ucide-l! Ucide-l! vocifera La Huriere.

La Mole căută în jurul lui o armă şi nu găsi nici una. Ii aruncă o privire reginei şi-i văzu chipul care exprima o milă nesfârşită, înţelese atunci că salvarea lui era doar ea. Se aruncă atunci în patul reginei şi o cuprinse în braţe.

Coconnas făcu un pas înainte şi înfipse vârful săbiei lungi în umărul duşmanului său; câteva picături de sânge cald căzură ca nişte stropi de rouă pe cearşafurile albe şi parfumate ale Margaretei.

Margareta văzu sângele curgând şi simţi că trupul înlănţuit de al ei tremura spasmodic; fără să pregete, se trânti împreună cu el, în spaţiul liber care exista între o parte a patului şi zid, tocmai la timp. La Mole, sfârşit, nefiind în stare să fugă sau să se apere, îşi rezemase capul livid de sânul ei pe jumătate dezvelit, iar degetele lui crispate se agăţau cu desperare de vălurile diafane, fin brodate, care acopereau trupul Margaretei.

— Ah, doamnă! salvaţi-mă! spuse el cu o voce stinsă.

Ochii i se înceţoşară ca cei ai unui muribund, capul ostenit îi căzu pe spate, braţele i se descleştară, se frânse de mijloc şi alunecă pe duşumeaua mânjită cu propriul lui sânge, trăgând-o după el pe regină.

In clipa aceea, Coconnas, scos din minţi de atâtea răcnete, îmbătat de mirosul sângelui, exasperat de hăituiala la care luase parte, întinse braţul şi, în câteva clipe, sabia lui ar fi străpuns trupul lui La Mole şi probabil, în acelaşi timp, pe al Margaretei.

La vederea săbiei scoase, gata să lovească, uluită de această brutală necuviinţă, urmaşa regilor Franţei se ridică, dreaptă şi maiestuoasă, şi scoase un strigăt atât de deznădăjduit de groază, de indignare şi de mânie, încât piemontezul încremeni, cuprins de un sentiment pe care nu-l încercase până atunci; nu e mai puţin adevărat că, dacă această scenă s-ar fi prelungit, între aceleaşi personaje, simţământul acela ar fi pierit ca zăpada bătută de soare, într-o dimineaţă de aprilie.

Brusc, o uşă secretă se deschise şi apăru un tânăr de şaptesprezece ani, îmbrăcat în negru, palid, cu părul răvăşit:

* Aşteaptă, surioară, aşteaptă! Sunt aici!

* Francisc! Francisc! Ajutor, spuse Margareta.

* Ducele d'Alencon! şopti La Huriere, lăsând jos halebarda.

— Drăcia dracului, un vlăstar regal! bâigui Coconnas, retră-gându-se cu un pas.

Ducele d'Alencon privi în jur. O văzu pe Margareta aproape goală, mai frumoasă ca niciodată, rezemată de zid, înconjurată de oameni cărora li se citea în ochi înverşunarea, cu fruntea brobonită de sudoare şi spumegând de mânie.

— Ticăloşilor! strigă el.

— Salvează-mă, dragă frate! spuse Margareta, istovită. Vor să mă ucidă.

Chipul palid al ducelui se îmbujora deodată.

Deşi era neînarmat, încrezându-se numai în rangul lui înalt şi în dreptul de a fi respectat, ca un fiu de rege, se îndreptă hotărât, cu pumnii strânşi, spre Coconnas şi însoţitorii acestuia, care se retraseră din faţa lui, îngroziţi de privirea fulgerătoare a ducelui, ce-i ţintuia.

— Văd că vreţi să ucideţi un fiu de rege! Haide! spuse el. După aceea, văzând că se dau în lături, chemă straja: «Să vină căpitanul gărzilor, să-i ia şi să-i spânzure pe toţi ticăloşii ăştia!»

Atitudinea hotărâtă, neînfricată a acestui tânăr neînarmat, singur, îl sperie pe Coconnas mult mai mult decât o întreagă companie de pedestraşi şi de călăreţi; el se grăbi să iasă. La Huriere coborî treptele cu o vioiciune neaşteptată; soldaţii, cioc-nindu-se unii de alţii, se îmbulzeau în faţa uşii — care li se părea prea îngustă —, mânaţi de marea lor dorinţă de a fugi cât mai iute şi de a ajunge afară.

Intre timp, Margareta aruncase instinctiv cuvertura ei de damasc peste tânărul care-şi pierduse cunoştinţa şi se depărtase de el.

După ce dispăru şi ultimul ucigaş, ducele d'Alencon se întoarse spre sora lui.

— Surioară, strigă el, văzând dârele de sânge, nu eşti rănită? Se repezi spre ea cu o îngrijorare ce i-ar fi făcut cinste, dacă dragostea lui nu ar fi depăşit limitele îngăduite unui frate.

— Nu, spuse ea, nu cred, sau dacă sunt, e foarte superficial.

* Dar sângele acesta de unde provine? spuse ducele, pipăind trupul Margaretei cu mâini tremurânde.

* Nu ştiu, răspunse tânăra femeie. M-a atins unul dintre aceşti nemernici, poate era rănit.

* A vrut să ridice mâna asupra surorii mele! Dacă mi l-ai fi arătat, dacă mi-ai fi spus cine e... ce n-aş da să-1 prind!

* Sst! făcu Margareta.

* De ce? spuse Francisc.

* Pentru că, dacă te-ar găsi cineva în camera mea, la această oră târzie, văzând că eu sunt aproape dezbrăcată, iar tu vădit tulburat, ar putea spune că...

* Ar spune că eşti foarte frumoasă, Margareta, spuse ducele d'Alencon cu înflăcărare, învăluind-o într-o privire

incestuoasă.

* Da, spuse Margareta, cutremurându-se. Dar nu trebuie să dăm prilejul să se spună. Retrage-te, să nu se afle că ai ieşit din camera mea sau că ne-am văzut.

* Da, da, ai dreptate, Margareta. Mă întorc în camera mea. Dar nu poţi rămâne singură în noaptea asta cumplită. Nu vrei s-o chem pe Gillonne?

* Nu, nu, pe nimeni. Pleacă, Francisc, ieşi tot pe unde ai intrat.

— Bine, dar mai înainte...

Tânărul o cuprinse în braţe, îi pecetlui buzele cu un sărut pătimaş şi după aceea fugi.

Margareta scoase un ţipăt, ca şi cum buzele tânărului ar fi ars-o ca un fier roşu. Rămase o clipă năucită, cu braţele întinse, căutând să se rezeme de ceva; îşi veni în fire, auzind un geamăt din spatele patului. Se duse iute la uşa coridorului secret, o încuie cu zăvorul, se repezi apoi la cealaltă uşă, pe care o zăvorî, chiar în clipa în care o ceată de arcaşi şi de soldaţi treceau în iureş la capătul coridorului, hăituind câţiva hughenoţi găzduiţi la Luvru.

Atunci, după ce privi cu atenţie în jur, ca să fie sigură că rămăsese singură, Margareta se întoarse la pat, dădu la o parte cuvertura de damasc, care ferise trupul lui La Mole de privirile cercetătoare ale ducelui d'Alencon, trase cu greutate acel corp inert, îl târî în cameră şi, dându-şi seama că nefericitul tânăr respira încă, se aşeză, îi sprijini capul de genunchii ei şi-1 stropi cu apă pe faţă, ca să-şi vină în fire.

După ce apa înlătură stratul de praf, de pulbere şi de sânge ce acoperise chipul rănitului, Margareta îl recunoscu pe chipeşul gentilom care, plin de viaţă şi de încredere, venise în urmă cu trei-patru ceasuri să-i solicite sprijinul pe lângă regele Navarrei şi care plecase vrăjit de frumuseţea ei, lăsând-o şi pe ea gânditoare.

Margareta scoase un strigăt de spaimă, căci ceea ce simţea pentru bărbatul rănit era mai mult decât milă, era înţelegere şi simpatie; acesta nu mai era un străin oarecare, era aproape o cunoştinţă. Datorită Margaretei,

frumosul chip al lui La Mole se arătă palid şi vlăguit de suferinţă. Aproape la fel de palidă, extrem de neliniştită, ea îi puse mâna pe inimă, care mai bătea încă. Luă atunci de pe masa de lângă ea un flacon cu săruri, pe care i-1 duse la nas, ca să-1 trezească din leşin.

La Mole deschise ochii:

* Oh! Doamne Dumnezeule, unde sunt?

* Salvat! Liniştiţi-vă, sunteţi salvat! spuse Margareta.

La Mole îşi îndreptă privirea spre regină, o sorbi o clipă din ochi şi bâigui:

— Oh! cât de frumoasă sunteţi!

Ca orbit, închise de îndată ochii, suspinând. Margareta scoase un ţipăt uşor. Tânărul se făcuse şi mai palid şi, pentru o clipă, ea crezu că-şi dăduse ultimul suspin.

— Oh! Doamne! Doamne! îndură-Te de el! spuse ea.

In clipa aceea, cineva bătu cu putere la uşa dinspre coridor.

* Cine e? strigă ea.

* Doamnă, doamnă, eu sunt, eu! Eu, ducesa de Nevers.

— Henriette! Oh! nu-i nici o primejdie, e o prietenă, mă auziţi, domnule?

La Mole făcu un efort şi se ridică într-un genunchi.

— încercaţi să vă ţineţi bine în timp ce eu voi deschide uşa, spuse regina.

La Mole se sprijini cu o mână de duşumea şi izbuti să-şi păstreze echilibrul.

Margareta făcu un pas către uşă, dar se opri deodată, tremurând de spaimă:

— Ah! nu eşti singură? strigă ea, auzind zornăitul unor arme.

— Nu, sunt însoţită de doisprezece soldaţi din gardă, pe care mi i-a dat cumnatul meu, domnul de Guise.

— Domnul de Guise! şopti La Mole. Oh! asasinul! asasinul!

* Tăcere, spuse Margareta, nu mai spuneţi nimic. Privi în jur, căutând un loc unde ar fi putut să-1 ascundă.

* Daţi-mi o sabie, un pumnal! şopti La Mole.

— Ca să vă apăraţi? în zadar, nu aţi auzit? Sunt doisprezece şi dumneavoastră sunteţi singur împotriva lor.

— Nu ca să mă apăr, ci ca să nu cad viu în mâinile lor.

— Nu, nu, spuse Margareta, nu, o să vă salvez! Ah! cămăruţa asta! Veniţi, veniţi.

La Mole făcu un efort şi, sprijinit de Margareta, se târî până acolo; Margareta încuie uşa în urma ei şi puse cheia aurită într-o punguţă de mătase, cu fir aurit.

— Să nu se audă nici un strigăt, nici un geamăt, nici un suspin şi sunteţi salvat! îi mai strecură regina.

îşi aruncă pe umeri o mantie şi se duse să deschidă uşa prietenei sale, care i se aruncă în braţe.

— Ah! Nu vi s-a întâmplat nimic, nu-i aşa, doamnă?

* Nu, nimic, spuse Margareta, strângându-şi mantia, ca să nu se observe petele de sânge care-i mânjeau cămaşa.

* Cu atât mai bine; dar, pentru orice eventualitate, las şase soldaţi, ca să vă asigure paza, eu nu am nevoie de o escortă atât de mare. Şase soldaţi din garda ducelui de Guise preţuiesc, în noaptea aceasta, mai mult decât întregul regiment al gărzilor regelui.

Margareta nu îndrăzni să refuze; ea îi instala pe cei şase soldaţi de gardă pe coridor; o îmbrăţişa pe ducesă, care, însoţită de ceilalţi şase soldaţi, se îndreptă spre palatul ducelui de Guise, unde locuia în lipsa soţului ei.

IX
UCIGAŞII

coconnas nu fugise, bătuse în retragere; La Huriere nu fugise, se grăbise să scape pe uşa din dos; unul părăsise terenul ca un tigru, celălalt ca un lup.

Astfel, La Huriere ajunsese deja în piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, în timp ce Coconnas abia ieşea din Luvru. Pomenindu-se singur şi având asupra sa doar archebuză, în mijlocul trecătorilor care goneau, al gloanţelor care şuierau şi al cadavrelor aruncate pe geam, unele întregi, altele sfârtecate, La Huriere începu să se

teamă, încercând, cu multă prudenţă, să ajungă la hanul lui. Trecuse de strada Averon şi ieşise în strada Bresec, când întâlni o trupă de soldaţi din cavaleria uşoară şi din garda elveţiană; comandantul acelei trupe era Maurevel.

* Ei, strigă cel ce se autointitulase „ucigaş în slujba regelui", ai şi terminat? Te întorci acasă, hangiule? unde naiba a rămas gentilomul nostru piemontez? Nu i s-o fi întâmplat vreo nenorocire? Ar fi păcat, se descurca bine.

* Nu, nu cred că a păţit ceva şi nădăjduiesc că ne vom reîntâlni curând.

* De unde vii?

* De la Luvru, unde, trebuie să spun, am fost primiţi destul de urât.

* De către cine?

* De domnul duce d'Alengon. El nu face parte dintre ai noştri?

* Monseniorul duce d'Alencon nu se bagă decât atunci când e interesat s-o facă; propune-i să-i trateze pe cei doi fraţi mai mari ca pe nişte hughenoţi şi nu se va opune, cu condiţia ca toată treaba să fie făcută fără a-1 compromite. Nu ai vrea să-i însoţeşti pe aceşti oameni de ispravă, jupâne La Huriere?

* Unde se duc?

* Oh, Doamne sfinte! pe strada Montorgueil, acolo stă un pastor hughenot pe care-1 cunosc; e cu nevasta şi cu cei şase copii. Nelegiuiţii ăştia sunt foarte prolifici. Veţi vedea, va fi ceva inedit.

* Şi dumneavoastră unde vă duceţi?

* Oh! eu? E o problemă personală.

* Nu vă duceţi fără mine! Dumneavoastră cunoaşteţi locurile cele mai primejdioase şi vreau şi eu să iau parte la această acţiune!

Maurevel tresări auzind glasul ce rostise aceste cuvinte şi spuse:

* Ah! ăsta-i piemontezul nostru!

* E domnul de Coconnas, spuse La Huriere. Vă credeam în urma mea.

— Pe dracu! ai luat-o la picior de-ţi sfârâiau călcâiele!

Pe urmă m-am abătut puţin din drum, ca să arunc în apă un afurisit de copil care striga „Jos papistaşii, trăiască amiralul!". Din păcate, cred că nemernicul ştia să înoate. Cine vrea să-i înece pe ticăloşii ăştia de eretici trebuie să procedeze aşa cum se obişnuieşte cu pisoii nou-născuţi; să nu apuce să facă ochi.

— Ia spuneţi! Veniţi de la Luvru? Hughenotul dumneavoastră se refugiase acolo? întrebă Maurevel.

— Oh, da!

— Am tras asupra lui în clipa în care îşi ridica sabia de jos, în curtea amiralului, dar nu ştiu cum s-a întâmplat de nu l-am nimerit.

— Oh! în ceea ce mă priveşte, nu mi-a scăpat, spuse Coconnas, tăişul săbiei mele i-a pătruns adânc în spate — de vreo cinci degete — şi l-am văzut prăbuşindu-se în braţele reginei Margareta. Ce să zic, frumoasă femeie! Mărturisesc că mi-ar face plăcere să fiu absolut sigur de moartea lui. După părerea mea, individul ăsta e foarte răzbunător din fire şi ar fi în stare să-mi poarte sâmbetele toată viaţa. Parcă spuneaţi că vă duceţi undeva?

— Ţineţi morţiş să mă însoţiţi?

* Ţin să fac ceva, ce naiba! am doar trei sau patru nelegiuiţi la activul meu şi când mă potolesc, începe să mă doară umărul. Să mergem!

* Căpitane, spuse Maurevel, dă-mi trei oameni şi du-te cu ceilalţi, ai grijă, trimite-1 pe pastor pe lumea cealaltă.

Trei soldaţi din garda elveţiană i se alăturară lui Maurevel. Cele două trupe merseră împreună până la strada Tirechappe; de acolo, cei din cavaleria uşoară şi din garda elveţiană o luară pe strada Tonnellerie, iar Maurevel, Coconnas şi La Huriere, împreună cu cei trei soldaţi, porniră pe strada Ferronnerie, trecură pe strada Trousse-Vache şi ajunseră pe strada Saint-Avoye.

* Unde dracu ne duceţi? întrebă Coconnas, care începuse să se sature de acest drum lung, în care nu se trecuse la acţiune.

* Am pornit într-o campanie deosebită şi necesară. După amiral, după Teligny, după prinţii hughenoţi, nu

puteam să vă ofer ceva mai bun. Mai aveţi puţină răbdare. Noi avem treabă pe strada Chaume şi vom fi acolo într-o clipită.

— Spuneţi-mi, strada Chaume se află aproape de strada Vieilles-Haudriettes? întrebă Coconnas.

— Da, de ce?

— Ah! Pentru că acolo stă un bătrân creditor al familiei noastre, un oarecare Lambert Mercandon, căruia trebuie să-i înapoiez o sută de monezi cu blazonul trandafirului1, pe care le am în buzunar. E o datorie a tatălui meu.

* Ei bine, spuse Maurevel, aveţi acum prilejul s-o lichidaţi.

* Cum?

— Astăzi se fac vechile reglări de conturi. Mercandon ăsta nu e hughenot?

* Oh! oh! făcu Coconnas, aşa cred.

* Sst! Am ajuns.

* Ce e cu această clădire măreaţă, păzită de soldaţi?

* Palatul de Guise.

— într-adevăr, spuse Coconnas, era de neconceput să nu fi ajuns aici, din moment ce am venit la Paris sub auspiciile marelui Henric. Ei, drăcie! ce linişte e în cartierul ăsta! Tragerile cu, archebuza abia se aud, parcă am fi în provincie; să mă ia naiba, parcă au adormit cu toţii!

La palatul ducilor de Guise era linişte, ca în vremuri normale. Toate ferestrele erau închise; o singură lumină ardea, la fereastra principală a pavilionului, strecurându-se printr-o jaluzea. Ceva mai departe, la vreo zece paşi de Palatul de Guise, chiar la colţul străzii Grand-Chantier cu strada Quatre-Fils, Maurevel se opri.

* Aceasta e locuinţa celui pe care-1 căutăm, spuse el.

* Adică a celui pe care îl căutaţi, zise La Huriere.

* Din moment ce mă însoţiţi, îl căutăm împreună.

* Cum? Casa asta, care pare că doarme somn adânc?

1 Monedă de aur care a circulat în Franţa şi în Anglia, în a doua jumătate a secolului al XV-lea; avea

gravat trandafirul (roşu sau alb), blazon al familiilor Lancaster sau York (v. Războiul celor Două Roze, încheiat cu victoria casei de York).

— Exact! Dumneata, La Huriere, te vei sluji de înfăţişarea dumitale de om cumsecade, pe care ţi-a hărăzit-o Cerul din greşeală, şi vei bate la poarta acestei case. Dă-i archebuză domnului de Coconnas, se uită la ea cu jind de vreo oră. Dacă eşti poftit înăuntru, cere să vorbeşti cu domnul de Mouy.

* Ah! ah! făcu Coconnas, am înţeles; după cum se pare, aveţi şi dumneavoastră un creditor, în cartierul Temple.

* întocmai, continuă Maurevel. Vei urca la domnul de Mouy, vei face pe hughenotul, îi vei aduce la cunoştinţă tot ce s-a întâmplat; e un viteaz, va coborî.

* Şi după ce a coborât? întrebă La Huriere.

* După ce a coborât, îl vei ruga să încrucişeze sabia cu mine.

— Pe legea mea, aşa procedează un bun gentilom! La fel o să fac şi eu cu Lambert Mercandon şi dacă e prea bătrân ca să accepte provocarea, îl va înlocui vreunul din fiii sau nepoţii lui.

La Huriere se supuse şi bătu în poartă. Ciocăniturile lui răsunau în liniştea nopţii; la Palatul de Guise se deschiseră mai multe uşi şi se iviră câteva capete, dar în palat domnea liniştea, ca într-o fortăreaţă înţesată de soldaţi. Capetele acestea se retraseră imediat, bănuind despre ce era vorba.

— Aşadar, aici locuieşte acel domn de Mouy? întrebă Coconnas, arătând spre clădirea la poarta căreia bătea în continuare La Huriere.

— Nu, aici e locuinţa iubitei sale.

* Mii de draci! Ce cinste îi faceţi, îi daţi prilejul să tragă sabia sub ochii mândrei sale! Atunci noi vom asista în calitate de arbitri, dar vă mărturisesc că tare mi-ar plăcea să mă bat, mă mistuie durerea din umăr stând degeaba.

* La faţa dumitale nu te gândeşti? Nu arată nici ea prea bine, spuse Maurevel.

Coconnas răcni:

— Mii de draci! spuse el, cred că o fi murit, altfel sunt în stare să mă întorc la Luvru ca să-i dau lovitura de graţie.

La Huriere bătea întruna la poartă.

Curând se deschise o fereastră la primul etaj şi un bărbat apăru pe balcon, cu scufia de noapte pe cap, în izmene şi neînarmat.

— Cine-i acolo? strigă el.

Maurevel făcu un semn gărzii elveţiene şi ea se postă într-un colţ, iar Coconnas se lipi de zid.

* Ah! spuse hangiul cu un glas mieros, dumneavoastră sunteţi domnul de Mouy?

* Da, eu sunt. Ce doriţi?

* Eh! domnule, continuă La Huriere, nu ştiţi nimic? Nu aţi aflat? Vor să-1 omoare pe domnul amiral; îi ucid pe fraţii noştri, de aceeaşi credinţă cu noi. Veniţi în ajutorul nostru, repede!

* Ah! exclamă de Mouy, bănuiam cu că se pregătea un complot, n-ar fi trebuit să-mi părăsesc camarazii în noaptea asta. Vin îndată, prietene, aşteaptă-mă.

Nu închise fereastra; din casă se auziră strigătele unei femei înspăimântate, rugăminţile ei înduioşătoare, dar domnul de Mouy îşi puse tunica, mantia şi îşi luă armele.

— Coboară, coboară! murmură Maurevel, palid de bucurie. Voi — fiţi cu ochii în patru! le şopti el elveţienilor.

Luă archebuza din mâinile lui Coconnas şi suflă în fitil, ca să fie sigur că e aprins.

* Poftim, La Huriere, îi spuse el hangiului, care se repliase spre grosul trupei, ia-ţi înapoi archebuza.

* Drace! exclamă Coconnas, şi luna iese dintr-un nor, ca să fie martoră la această importantă întâlnire. Ce n-aş da să fie aici Lambert Mercandon, ca secundant al domnului de Mouy!

* Aveţi răbdare! spuse Maurevel. Domnul de Mouy face cât zece oameni, noi suntem şase şi vom avea de furcă cu el, până îşi va da sfârşitul. Haideţi, înaintaţi, lc spuse el

elveţienilor, făcându-le semn să se furişeze lângă poartă, ca să-1 poată lovi când va ieşi din casă.

* Oh! oh! zise Coconnas, văzând aceste pregătiri, am impresia că lucrurile nu se vor petrece exact cum mă aşteptam.

Se auzi zgomotul produs de bara de fier pe care o trăgea de Mouy. Elveţienii ieşiră din ascunziş şi-şi ocupară locul aproape de poartă. Maurevel şi La Huriere se apropiau pe vârful picioarelor, în timp ce Coconnas, ca un adevărat gentilom, rămăsese pe loc. Nimeni nu sc mai gândea la tânăra care era în casă. Ea apăru pe balcon şi scoase un ţipăt de groază, zărindu-i pe elveţieni, pe Maurevel şi pe La Huriere.

De Mouy, care întredeschisese poarta, se opri.

* Urcă, vino înapoi, îi strigă ea; văd armele cum strălucesc şi fitilul aprins al unei archebuze, vino înapoi! Ţi-au întins o cursă.

* Oh! oh! mârâi tânărul, ia să vedem ce vrea să însemne toată treaba asta.

închise poarta din nou, puse la loc bara de fier, zăvori şi urcă la etaj.

Maurevel schimbă linia de bătaie, când înţelese că de Mouy nu va mai ieşi din casă. Garda elveţiană se postă pe partea cealaltă a străzii, iar La Huriere, cu archebuză pregătită de tragere, aştepta ca vrăjmaşul lor să apară la fereastră. Nu a aşteptat mult. De Mouy se ivi, ţinând două pistoale de o lungime respectabilă, punându-1 pe gânduri pe La Huriere, care-l ochise; gloanţele hughenotului aveau de parcurs tot atâta drum ca să ajungă în stradă, cât avea şi glonţul lui, care ţintea balconul. De bună seamă, se gândi el, pot să-1 ucid pe acest gentilom, dar în acelaşi timp pot fi şi eu ucis de acest gentilom.

Dar cum, la urma urmei, jupanul La Huriere, de meserie hangiu, era soldat numai prin forţa împrejurărilor, gândul acesta îl determină să se retragă, căutând să se adăpostească la colţul străzii Braque, destul de îndepărtată, pentru ca linia lui de ochire să aibă sorţi de izbândă.

De Mouy aruncă o privire în jur şi înainta, luând poziţia unui om care se pregăteşte de duel; văzând că nu se întâmplă nimic, spuse:

— Hei, domnule bun dătător de sfaturi, pare-mi-se că ţi-ai lăsat archebuză la poarta mea. Iată-mă, ce vrei de ia mine?

— Ah! ah! îşi spuse Coconnas, ăsta-i într-adevăr un viteaz.

— Ei bine, continuă de Mouy, fie că sunteţi prieteni, fie că sunteţi duşmani, aştept! Spuneţi ce aveţi de spus.

La Huriere tăcu, Maurevel nu răspunse, iar elveţienii nu sunară o vorbă.

Coconnas aşteptă o clipă, apoi, văzând că nimeni nu reia conversaţia începută de La Huriere şi continuată de către de Mouy, îşi părăsi locul unde se postase, înainta până la mijlocul străzii şi spuse, scoţându-şi pălăria:

* Domnule, nu am venit aici ca să comitem un asasinat, cum aţi putea crede, ci pentru a asista la un duel. însoţesc un domn care ar dori să încrucişeze spada cu dumneavoastră, ca să închidem cum se cuvine discuţia aceasta. Eh! ce naiba! domnule de Maurevel, arătaţi-vă, în loc să întoarceţi spatele; domnul primeşte provocarea.

* Maurevel! strigă de Mouy; Maurevel, asasinul tatălui meu! Maurevel, Ucigaşul în slujba regelui! Ah! Dumnezeule mare, da, primesc!

Ţintindu-1 pe Maurevel, care se pregătea să bată la poarta Palatului de Guise, ca să ceară întăriri, îi găuri pălăria cu un glonţ.

Auzind detunătura şi ţipetele lui Maurevel, soldaţii din gardă, care o însoţiseră pe ducesa de Nevers, ieşiră din palat, însoţiţi de trei sau patru gentilomi escortaţi de pajii lor, şi se îndreptară spre locuinţa iubitei tânărului de Mouy.

A doua împuşcătură doborî un soldat care se afla foarte aproape de Maurevel, în mijlocul trupei. De Mouy rămase fără arme utile, pentru că pistoalele nu mai aveau încărcătură şi sabia nu-i putea lovi pe adversarii săi, la distanţa la care se aflau. Se adăposti după pervazul

ferestrei. Ici şi colo se deschideau ferestrele şi, după starea de spirit, paşnică sau bătăioasă, a celor ce locuiau acolo, se închideau sau se umpleau de muschete şi de archebuze.

* Ajutor, dragul meu Mercandon! strigă de Mouy, făcând-i semn unui om vârstnic, care deschise fereastra unei case situate în faţa Palatului de Guise şi care încerca să înţeleagă ceva din toată învălmăşeala aceea.

* Dumneavoastră aţi strigat, domnule de Mouy? are cineva ceva împotriva dumneavoastră?

* împotriva mea, a dumitale, a tuturor protestanţilor; iată dovada.

In clipa aceea, de Mouy zărise archebuza lui La Huriere îndreptată asupra lui. Se trase, dar tânărul avu timp să se plece şi glonţul făcu ţăndări un geam, deasupra capului lui.

— Mercandon! exclamă Coconnas, care asista la încăierare cu o plăcere de nedescris; uitase de creditorul său, dar interpelarea lui de Mouy îi aminti de el. Mercandon pe strada Chaume, asta e! Ah! locuieşte acolo, bine, vom avea de-a face cu el, fiecare cu omul lui.

In timp ce oamenii care slujeau în Palatul de Guise spărgeau uşile casei unde era de Mouy, în timp ce Maurevel, ţinând în mâini o făclie, voia să dea foc casei, în timp ce o luptă cumplită se încinsese împotriva unui singur om, care, la fiecare împuşcătură, la fiecare lovitură de sabie, răspundea doborând câte un adversar, Coconnas încerca să spargă uşa casei lui Mercandon, cu un pietroi, iar Mercandon, de la fereastra lui, trăgea cu archebuză pe cât era cu putinţă, fără să se sinchisească de strădaniile lui.

Atunci, tot cartierul acesta pustiu şi întunecos fu luminat ca ziua, cu o mulţime de oameni mişunând ca într-un furnicar, căci de la Palatul Montmorency, şase sau opt gentilomi hughenoţi, însoţiţi de slugile şi de prietenii lor, năvăliseră cu furie, atacând cu înverşunare; sprijiniţi de focurile de arme trase de la ferestre, îi siliră pe oamenii lui Maurevel şi pe cei din palatul de Guise să dea înapoi,

împingându-i spre palatul de unde ieşiseră.

Coconnas, care nu izbutise să spargă poarta lui Mercandon, deşi se trudea din răsputeri, fu prins de vălmăşagul acestei retrageri neaşteptate. Rezemat cu spatele de zid, cu sabia în mână, începu să se apere şi să atace cu răcnete atât de înspăimântătoare, încât predominau, în toată învălmăşeala. Se bătea cu toată lumea, lovind în stânga şi în dreapta, duşmani sau prieteni, până când în jurul său se făcu un mare gol. Pe măsură ce sabia lui lungă şi ascuţită se implânta în pieptul cuiva, iar sângele cald ce ţâşnea îi împroşca faţa şi mâinile, Coconnas, cu nările umflate, cu ochii măriţi şi maxilarele încleştate, recâştiga terenul pierdut şi se apropia tot mai mult de casa asediată.

De Mouy, după ce angajase o luptă pe viaţă şi pe moarte pe scară şi în vestibul, îşi părăsise casa incendiată ca un adevărat erou. In timpul luptei, strigase neîncetat: «Unde eşti; Maurevel? Maurevel, eu sunt aici!» adresându-i cele mai jignitoare cuvinte.

In cele din urmă apăru în plină stradă, ţinând-o de braţ pe iubita lui, sumar îmbrăcată şi aproape leşinată. Intre dinţi ţinea un pumnal, iar sabia pe care o rotea descria cercuri albe sau roşii, după cum cădea lumina asupra ei; luna îi arginta tăişul sau o făclie făcea să lucească sângele care o acoperea. Maurevel fugise. La Huriere, respins de de Mouy, până ajunse lângă Coconnas, care nu-1 mai recunoştea şi-1 pândea cu arma în mână, cerea îndurare şi unuia şi altuia. In clipa aceea, Mercandon îl zări şi, întrucât purta o eşarfă albă, ştiu că e unul dintre ucigaşi şi îl ochi. Se auzi un foc; La Huriere scoase un ţipăt, întinse braţele, lăsând să-i scape archebuza, şi, după ce încercă să ajungă la zid, ca să se poată rezema de ceva, căzu cu faţa la pământ.

De Mouy profită de această împrejurare, o luă la fugă pe strada Paradis şi se făcu nevăzut.

Rezistenţa opusă de hughenoţi fusese atât de aprigă, încât slujitorii Palatului de Guise, siliţi să se retragă, se înapoiaseră la palat, zăvorâseră porţile, de teamă să nu fie

asediaţi şi prinşi.

Coconnas, scos din minţi de vărsarea de sânge şi de larma iscată, ajunsese la un grad de exaltare în care curajul se învecina cu nebunia, cum li se întâmplă îndeosebi celor din sudul Franţei. Nu văzuse nimic, nu auzise nimic. Remarcă doar că urechile nu-i mai ţiuiau atât de tare, că mâinile şi faţa începeau să i se usuce; lăsă în jos vârful săbiei şi, în preajma sa, nu mai văzu decât un om lungit, cu faţa scăldată în sânge, iar de jur-împrejur casele care ardeau. După o clipă de răgaz, vru să se apropie de omul acela, închipuindu-şi că era La Huriere, dar chiar atunci se deschise uşa — pe care încercase zadarnic să o spargă — şi bătrânul Mercandon, urmat de fiul său şi de cei doi nepoţi se năpusti asupra piemontezului, care-şi trăgea răsuflarea.

— Uite-1! uite-l! strigară ei într-un glas.

Coconnas se afla în mijlocul străzii; temându-se că va fi încercuit de cei patru bărbaţi care-1 atacau în acelaşi timp, făcu un salt înapoi, cu vigoarea şi agilitatea unei capre negre încolţite, şi se pomeni cu spatele rezemat de Palatul de Guise. Simţindu-se liniştit în privinţa atacurilor prin surprindere, se puse din nou în gardă şi se arătă iarăşi batjocoritor:

— Ah! ah! nu mă recunoşti, moş Mercandon?

— Oh! ticăloşiile, spuse bătrânul hughenot, dimpotrivă, te recunosc, şi încă cum! Mie vrei să-mi faci un rău, mie, prietenul, camaradul tatălui tău?

* Exact aşa. Am venit să-ţi plătesc datoria.

* Şi creditorul lui, nu-i aşa?

* Da, creditorul lui, din moment ce o spui chiar tu.

* Să-1 înşfăcăm, să-1 legăm, le strigă bătrânul tinerilor care-l însoţeau şi care se şi repeziră spre zid.

* O clipă, o clipă, spuse râzând Coconnas. Vă trebuie un mandat de arestare şi mi se pare că aţi uitat să-1 cereţi magistratului.

Acestea fiind zise, puse mâna pe sabie şi începu să se bată cu tânărul care se afla aproape de el; la prima

degajare, îi reteză încheietura mâinii.

Nenorocitul se retrase urlând de durere.

— Unu! spuse Coconnas.

In aceeaşi clipă, fereastra sub care se adăpostise Coconnas se deschise, scârţâind. El tresări, temându-se că va fi atacat din partea aceea; în locul unui duşman, văzu o femeie; în locul unei arme ucigătoare, căreia i-ar fi dat o ripostă pe măsură, îi căzu la picioare un buchet de flori.

— Ia te uită! o femeie! spuse el, salutând-o cu sabia şi aplecându-se să ridice buchetul.

— Fii atent, viteazule catolic, fii atent, îi strigă ea. Coconnas se ridică, dar nu destul de repede; pumnalul celui de-al doilea nepot îi sfâşie mantia şi-i atinse celălalt umăr. Doamna scoase un strigăt ascuţit. Coconnas făcu un gest ca să-i mulţumească şi să o liniştească şi se năpusti asupra celui de-al doilea nepot, care pară lovitura, dar la a doua ofensivă, piciorul îi alunecă pe un şuvoi de sânge. Coconnas se repezi la el cu iuţeala unui tigru şi-i străpunse pieptul cu sabia.

* Bravo, bravo, viteazule cavaler! strigă doamna de la Palatul de Guise, vă trimit ajutoare.

* Nu vă osteniţi pentru atâta lucru, doamnă! Dacă vă stârneşte interesul, urmăriţi mai bine până la sfârşit desfăşurarea

luptei **§1** veţi veuea cum n tratează pe nugnenoţi conteie /mnioai de Coconnas.

In clipa aceea, fiul bătrânului Mercandon trase de aproape şi Coconnas căzu într-un genunchi. Doamna de la fereastră ţipă, dar Coconnas se ridică; se lăsase într-un genunchi numai ca să evite glonţul care nimeri zidul, la o distanţă de două picioare de frumoasa spectatoare.

Aproape în acelaşi timp, de la fereastra locuinţei lui Mercandon se auzi un strigăt de mânie, iar o femeie bătrână, văzându-1 pe Coconnas purtând o cruce şi o eşarfă albă, înţelese că era un catolic şi îi zvârli un ghiveci de flori, care-1 lovi deasupra genunchiului.

— Perfect! spuse Coconnas; una îmi aruncă flori,

cealaltă aruncă cu ghivece; dacă o ţin tot aşa, o să se aleagă praful de case.

— Mulţumesc, maică, mulţumesc! strigă tânărul.

* Du-te, femeie! spuse bătrânul Mercandon, dar fii cu ochii pe noi!

* Aşteptaţi, domnule de Coconnas, aşteptaţi, spuse tânăra doamnă de la Palatul de Guise; o să dau ordin să se tragă de la ferestre.

* Asta-i bună! E un iad populat de femei — unele ţin cu mine, iar altele sunt împotriva mea! exclamă Coconnas. Ce naiba! Să se sfârşească odată!

Scena se schimbase foarte mult şi sc apropia de deznodământ. In faţa lui Coconnas — rănit, e adevărat, dar cu robusteţea celor douăzeci şi patru de ani, deprins cu mânuirea armelor, mai curând iritat, decât slăbit de cele trei-patru zgârieturi pe care lc primise — nu mai rămăsese decât bătrânul Mercandon şi fiul lui, un băieţandru de şaisprezece-optsprezece ani, palid, blând şi firav. Acesta aruncase pistolul devenit inutil, pentru că era descărcat, şi flutura, tremurând, o sabie de două ori mai scurtă decât a piemontezului. Tatăl, înarmat cu un pumnal, cu o archebuza goală, striga după ajutor. O bătrână, de la fereastra casei din faţă, mama tânărului, se pregătea să arunce o bucată de marmură pe care o ţinea în mână. Coconnas, înnebunit pe de o

^ui^ uniciuii^au, uc cuia p<hlc uc încurajări, manuru ca repurtase o dublă victorie asupra hughenoţilor, îmbătat de mirosul pulberii şi al sângelui, luminat de flăcările care cuprinseseră o casă, exaltat la gândul că lupta în prezenţa unei femei a cărei frumuseţe îi părea neîntrecută, după cum şi rangul ei îi părea neîndoielnic, Coconnas, ca ultimul dintre Horaţi, simţise că are puteri înzecite şi, văzând că tânărul şovăie, se năpusti asupra lui şi lupta începu. Două lovituri, aplicate de cumplita sabie a lui Coconnas, făcură să zboare săbiuţa din mâna tânărului. Mercandon căuta să-1 silească pe Coconnas să dea înapoi, ca să poată fi nimerit mai bine de proiectilele lansate de la fereastră. Pentru a neutraliza acel atac dublu, al bătrânului

Mercandon, care voia să-1 străpungă cu pumnalul, şi al mamei tânărului, care căuta să-i spargă capul cu piatra pe care avea de gând să i-o arunce, Coconnas îşi apucă adversarul de mijloc, folosindu-1 drept scut în faţa tuturor loviturilor, şi-1 strânse în braţe cu forţe herculeene.

— Ajutor! ajutor! strigă tânărul, mă gâtuie, îmi rupe oasele! Ajutor!

Glasul lui începea să se stingă într-un horcăit înăbuşit. Atunci Mercandon renunţă la ameninţări şi îl imploră pe Coconnas:

* Iertare, domnule de Coconnas! Vă cer îndurare! e singurul meu copil!

* E fiul meu, e fiul meu! striga biata mamă, el e sprijinul bătrâneţii noastre, toată nădejdea noastră e în el! Nu-1 ucideţi, domnule, nu-1 ucideţi!

* Ah! Nu, zău? spuse Coconnas, izbucnind în hohote de râs. Ce spui? Să nu-1 ucid! Dar el ce avea de gând să-mi facă, înarmat cu pistolul şi cu sabia?

* Domnule, îl rugă cu desperare Mercandon, împreunându-şi mâinile, am la mine actul semnat de tatăl dumneavoastră. Vi-1 dau înapoi, ştergând datoria, am zece mii de scuzi de aur, o să vi-i dau, am bijuteriile familiei noastre, vor fi ale dumneavoastră de acum încolo, dar nu-1 omorâţi, nu-l omorâţi!

— Iar eu am dragostea mea, pe care vi-o făgăduiesc! spuse încet doamna de la Palatul de Guise.

Coconnas chibzui o clipă, apoi îl întrebă pe tânăr deodată:

* Eşti hughenot?

* Da, domnule.

* In acest caz, trebuie să mori! replică Coconnas încruntân-du-se şi apropiind de pieptul duşmanului pumnalul său cu lamă scurtă şi groasă.

* Să moară! strigă bătrânul, bietul meu copil! Să mori!

Se auzi şi ţipătul mamei, exprimând o jale atât de profundă încât zdruncină doar o clipă crunta hotărâre a piemontezului.

* Oh! doamnă ducesă! strigă tatăl, întorcându-se către doamna din Palatul de Guise, fie-vă milă de noi, înduplecaţi-1 şi vă vom pomeni în toate rugăciunile noastre.

* Atunci, să se convertească! spuse doamna de la Palatul de Guise.

* Sunt protestant, spuse tânărul.

* Mori, mori dacă nu accepţi viaţa pe care ţi-o oferă această gură frumoasă.

Mercandon şi soţia lui văzură lucind tăişul nemilos deasupra capului fiului lor.

* Băiatul meu, Olivier al meu, urlă mama, reneagă credinţa noastră, leapădă-tc de ea!

* Reneag-o, dragul meu copil! strigă Mercandon, prăbuşindu-se la picioarele lui Coconnas, nu ne lăsa singuri pe lume.

* Lepădaţi-vă cu toţii! trei suflete şi o viaţă pentru un Crez.

* Accept, spuse tânărul.

* Acceptăm, strigară Mercandon şi soţia lui.

* Atunci, în genunchi! Fiul tău să repete cuvânt cu cuvânt rugăciunea pe care ţi-o voi spune.

Tatăl se supuse cel dintâi.

— Sunt gata, spuse tânărul, îngenunchind la rândul lui. Coconnas începu să rostească, în limba latină, cuvintele

Crezului.

Din întâmplare sau intenţionat, tânărul Olivier îngenunchease aproape de locul unde-i zburase sabia. Văzând-o la îndemâna lui, în timp ce repeta cuvintele rostite de Coconnas, întinse mâna s-o apuce. Coconnas observă mişcarea, dar se făcu doar că nu o vede. In clipa în care tânărul atinse, cu vârful degetelor sale crispate mânerul armei, fu doborât la pământ de Coconnas, care se şi repezise la el.

* Ah! trădătorule! spuse el şi îi înfipse pumnalul în piept. Tânărul scoase un ţipăt, se ridică într-un genunchi, cuprins de spasme, şi căzu fără viaţă.

* Ah! călăule! urlă Mercandon, ne gâtui ca să-ţi însuşeşti cele o sută de monezi cu efigia trandafirului, pe care ni le datorezi.

— Pe cuvântul meu că nu, spuse Coconnas, şi dovada... Coconnas azvârli la picioarele bătrânului săculeţul cu bani pe care i-1 dăduse tatăl lui, înainte de a pleca la Paris, ca să se achite de datoria pe care o avea faţă de creditorul său.

* Şi dovada iat-o, poftim banii dumitale!

* Şi ţie, moarte! strigă mama de la fereastră.

— Luaţi seama, domnule de Coconnas, luaţi seama, spuse doamna de la Palatul de Guise.

Dar înainte de a întoarce capul, ca să urmeze ultimul sfat ce i se dăduse sau ca să scape de prima ameninţare, uri enorm bloc de piatră spintecă aerul, şuierând, şi se prăvăli orizontal pe pălăria piemontezului, îi frânse sabia din mână şi-1 lungi la pământ, surprins, năucit, doborât de lovitură, fără să mai audă strigătele de bucurie sau de necaz, care izbucniseră din dreapta şi din stânga.

Mercandon, cu pumnalul în mână, se repezi îndată asupra lui Coconnas, care-şi pierduse cunoştinţa. Dar în aceeaşi clipă, poarta Palatului de Guise se deschise şi bătrânul fugi, văzând cum lucesc săbiile şi suliţele cu vârful lat. Cea pe care o numise doamna ducesă, luminată de flăcările incendiului, de o frumuseţe impunătoare, strălucitoare, cu nestematele şi diamantele ei, se aplecase pe jumătate peste fereastră, ca să le strige noilor veniţi, cu braţul întins spre Coconnas:

— Acolo! acolo! în faţa mea; un gentilom cu o tunică roşie. Acela, da, da, acela!...

MOARTE, LITURGHIE SAU BASTILIA

DUPĂ CUM AM MAI SPUS, Margareta închisese din nou uşa şi se întorsese în camera ei, fremătând de emoţie. O zări îndată pe Gillonne, care se aplecase să cerceteze dârele de sânge lăsate pe covor, pe pat şi pe mobile, şi privea cu groază uşa cămăruţei.

* Ah, doamnă! exclamă ea, când o văzu pe regină. Oh, doamnă! E mort?

* Tăcere, Gillonne, îi spuse Margareta pe un ton care sublinia importanţa acestui îndemn.

Gillonne tăcu.

Margareta scoase dintr-un săculeţ o cheiţă aurită, deschise uşa cămăruţei şi i-1 arătă pe La Mole. Acesta izbutise să se ridice şi să se apropie de fereastră. Găsise un mic pumnal, cum obişnuiau să poarte femeile pe vremea aceea, şi pusese mâna pe el când auzise uşa deschizându-se.

— Nu vă temeţi, domnule, spuse Margareta, vă jur că sunteţi în siguranţă.

La Mole căzu în genunchi.

* Oh! doamnă, pentru mine nu sunteţi numai regină, sunteţi o divinitate.

* Nu vă mai zbuciumaţi aşa, domnule, sângeraţi încă... Oh! uită-te, Gillonne, cât e de palid! Să vedem unde sunteţi rănit.

* Doamnă, spuse La Mole, încercând să precizeze punctele cele mai dureroase, deşi simţea o durere în tot trupul, cred că am primit întâia lovitură în umăr şi a doua în piept. Celelalte răni nu merită osteneala să vă ocupaţi de ele.

* Rămâne de văzut, spuse Margareta; Gillonne, adu-mi caseta cu alifii şi balsamuri.

Gillonne o ascultă şi se înapoie ţinând într-o mână caseta, iar în cealaltă o carafă din argint aurit şi o bucată de pânză fină de Olanda.

— Ajută-mă să-1 ridic, Gillonne, spuse regina Margareta, pentru că, încercând să se ridice singur, a rămas sleit de puteri.

* Dar, doamnă, spuse La Mole, sunt foarte stânjenit; nu pot accepta să...

* Domnule, vreau să cred că ne veţi lăsa să ne vedem de treabă, spuse Margareta; putem să vă salvăm, ar fi o crimă să vă lăsăm să muriţi.

* Oh! exclamă La Mole, prefer să mor decât să vă văd pe dumneavoastră cu mâinile mânjite de un sânge nevrednic ca al meu... Oh! pentru nimic în lume!

Şi se trase înapoi, cu mult respect.

— Sângele dumneavoastră, nobile domn, spuse Gillonne zâmbind, a mânjit din plin patul şi camera Maiestăţii sale.

Margareta îşi strânse mantia care-i acoperea cămaşa din pânză fină, stropită cu mici pete sângerii. Gestul acesta, de pudoare feminină, îi aminti lui La Mole că o ţinuse în braţe şi o strânsese la piept pe această regină atât de dorită, de frumoasă şi de iubită, şi obrajii palizi ai tânărului se îmbujorară uşor la această aducere aminte, de o dureroasă voluptate.

* Doamnă, bâigui el, nu aţi putea să mă lăsaţi în seama unui chirurg?

* A unui chirurg catolic, nu-i aşa? întrebă regina, cu o expresie grăitoare, pe care La Mole o înţelese, făcându-1 să tresară.

* Nu ştiaţi, continuă regina cu o voce şi un zâmbet de o nespusă blândeţe, că noi, ca fiice de rege, am fost deprinse să cunoaştem însemnătatea plantelor şi să pregătim balsamuri? Datoria noastră de femei şi de regine a fost întotdeauna alinarea suferinţelor! Astfel, suntem tot atât de pricepute ca cei mai buni chirurgi din lume, cel puţin după cum mărturisesc cei ce ne laudă. Faima mea în acest domeniu nu a ajuns încă la urechea dumneavoastră? Haide, Gillonne, la treabă!

La Mole voia din nou să se împotrivească; spuse din nou că prefera să moară, decât să-i prilejuiască reginei o astfel de îndeletnicire, care ar începe din milă şi s-ar sfârşi cu dezgust. Toată această împotrivire îl istovi; se clătină pe picioare, închise ochii, capul îi căzu pe spate şi îşi pierdu cunoştinţa a doua oară.

Alexandre Dumas

Atunci Margareta apucă pumnalul care căzuse din mâna tânărului, îi tăie iute şireturile care-i încheiau tunica,

în timp ce Gillonne, cu o altă lamă, îi descosea sau mai curând îi spinteca mânecile. După aceea, Gillonne, cu o cârpă înmuiată în apă rece, opri sângerarea de la umăr şi de la piept, iar Margareta, cu un ac de aur cu vârful rotunjit, examina rănile cu delicateţea şi măiestria pe care ar fi dovedit-o Ambroise Pare în atare împrejurare.

Rana de la umăr era adâncă; rana de la piept atinsese coastele; nici una nu pătrunsese în cavităţile acestei fortăreţe naturale care protejează inima şi plămânii.

— Rană dureroasă, dar nu mortală. *Acerrinum humeri vulnus, non autem lethale*| murmură frumoasa şi erudita doctoriţă. Gillonne, dă-mi balsamurile şi alifiile şi pregăteşte-mi pansamentele.

Dar Gillonne, căreia regina îi dăduse o nouă poruncă, ştersese deja şi unsese cu alifii balsamice pieptul alb şi neted al tânărului, braţele modelate după un desen antic, umerii traşi spre spate cu graţie, gâtul, pe care cădeau bucle bogate — ce aparţineau mai curând unei statui din marmură de Păros2, decât trupului mutilat al unui muribund.

* Sărmanul tânăr, şopti Gillonne, uitându-se mai mult la cel pe care-1 îngrijise, decât la treaba pe care o făcea.

* Nu-i aşa că e frumos? spuse Margareta, cu o sinceritate regală desăvârşită.

* Da, doamnă, spuse Gillonne, dar cred că ar trebui să-1 ridicăm şi să-1 întindem pe patul de care se reazemă, în loc să-1 lăsăm aşa, culcat pe jos.

* Da, ai dreptate, spuse Margareta.

1 „Rană a umărului foarte adâncă, însă nu mortală" (lat.)

2 Păros, insulă grecească; carierele ei de marmură au dat cea mai frumoasă marmură pentru arta statuară a Greciei antice.

Cele două femei se aplecară şi izbutiră să-1 ridice pe La Mole, aşezându-1 pe o sofa mare cu spătar sculptat, plasată în faţa ferestrei, pe care au întredeschis-o, ca să aibă aer.

Mişcarea îl trezi din leşin, suspină şi deschise ochii. Aşa cum se întâmplă celor răniţi, când îşi dau seama că au revenit la viaţă, La Mole se simţi uimitor de bine, bucuros că găsea, în locul flăcărilor mistuitoare, răcoarea aerului proaspăt, că în locul mirosului respingător al sângelui călduţ putea respira miresmele balsamului.

Bolborosi câteva cuvinte fără şir, cărora Margareta le răspunse printr-un zâmbet, punându-i degetul pe buze. In clipa aceea se auziră câteva bătăi la uşă.

* Cineva bate la coridorul secret, spuse Margareta.

* Cine poate fi, doamnă? întrebă Gillonne, înspăimântată.

— Mă duc să văd, spuse Margareta. Tu rămâi şi nu pleca de lângă el nici o clipă măcar.

Margareta se întoarse în camera ei. După ce închise bine uşa cămăruţei, se duse să deschidă uşa coridorului care ducea la rege şi la regina-mamă.

— Doamna de Sauves! exclamă ea, făcând un pas înapoi, cu o expresie care denota cel puţin ura, dacă nu spaima, pentru că o femeie nu o iartă niciodată pe aceea care i-a furat bărbatul, chiar dacă nu-1 iubeşte. Doamna de Sauves!

— Da, Maiestatea voastră! spuse ea, împreunându-şi mâinile.

— Dumneavoastră aici, doamnă! spuse Margareta, extrem de mirată, pe un ton imperativ.

Charlotte căzu în genunchi.

* Doamnă, vă cer iertare, recunosc că sunt foarte vinovată faţă de domnia voastră; dar dacă aţi şti! Vina nu-i numai a mea şi dacă nu ar fi fost un ordin formal al reginei-mamă...

* Ridicaţi-vă, doamnă, spuse Margareta; cum nu cred că aţi venit aici din dorinţa de a vă justifica faţă de mine, spuneţi-mi mai bine care e scopul vizitei dumneavoastră.

* Am venit, doamnă, spuse Charlotte în genunchi, cu o privire aproape rătăcită, am venit să vă întreb dacă *el* nu e aici.

* Aici, cine? despre cine vorbiţi, doamnă?... Realmente nu înţeleg.

— Despre rege!

* Despre rege? II urmăriţi chiar la mine? Ştiţi bine că el nu vine aici.

* Ah, doamnă! continuă baroana de Sauves, fără să răspundă tuturor aluziilor răutăcioase, dând impresia că nici nu le sesizase; ah! de ar fi dat Dumnezeu să fie aici!

— De ce?

* Eh! Doamne sfinte! Doamnă, pentru că hughenoţii sunt ucişi, iar regele Navarrei e şeful hughenoţilor.

* Oh! strigă Margareta, luând mâna doamnei de Sauves, obligând-o să se ridice. Oh! uitasem! De altfel, nu credeam că un rege poate fi expus unor primejdii ca toţi ceilalţi oameni.

— Mai mult, doamnă, de mii de ori mai mult, spuse Charlotte.

— într-adevăr, ducesa de Lorena mă prevenise. I-am spus să nu iasă din palat. Să fi ieşit...

* Nu, nu, e în Luvru, dar nu e de găsit şi dacă nu e aici...

* Nu e.

* Oh! exclamă doamna de Sauves, cu nestăpânită durere, e pierdut, pentru că regina-mamă îi doreşte moartea.

* Moartea! ah! spuse Margareta. Mă îngroziţi. Nu e cu putinţă!

* Doamnă, continuă doamna de Sauves, cu tăria pe care o dă doar patima, vă spun că nu se ştie unde se află regele Navarrei.

— Şi regina-mamă unde e?

— Regina-mamă m-a trimis după domnul de Guise şi domnul de Tavannes, care erau în paraclisul domniei sale, şi după aceea mi-a îngăduit să mă retrag. Atunci vă cer iertare, doamnă! Am urcat la mine şi, ca de obicei, am aşteptat să vină...

— Soţul meu, nu-i aşa? spuse Margareta.

— Nu a venit, doamnă. L-am căutat în toate părţile, am întrebat pe toată lumea. Un singur soldat mi-a răspuns că îl zărise, în mijlocul gărzilor sale, cu sabia scoasă din teacă, cu puţin timp înainte de începerea măcelului, şi măcelul a început de o oră.

* Vă mulţumesc, doamnă, spuse Margareta; deşi acţionaţi din îndemnul unui simţământ care înseamnă pentru mine o nouă jignire, vă mulţumesc.

* Oh! atunci vă cer iertare, doamnă! mă întorc la mine îmbărbătată, pentru că iertarea dumneavoastră îmi redă curajul; nu îndrăznesc să vă însoţesc, chiar de la distanţă.

Margareta îi întinse mâna.

— Mă duc să o caut pe regina-mamă; înapoiaţi-vă în camera dumneavoastră. Regele Navarrei este sub protecţia mea, am făgăduit că-i voi fi aliată, îmi voi respecta făgăduiala.

— Dar dacă nu veţi putea pătrunde la regina-mamă?

* Atunci voi căuta sprijin la fratele meu, Carol, trebuie să discut cu el.

* Duceţi-vă, doamnă, duceţi-vă, spuse Charlotte, dându-se deoparte, ca să treacă Margareta, bunul Dumnezeu să vă îndrume paşii.

Margareta străbătu coridorul; ajungând la capătul lui, se întoarse ca să se încredinţeze că doamna de Sauves nu rămăsese în urmă. Doamna de Sauves o urma; o văzu urcând scara ce ducea la apartamentul ei.

Margareta se îndreptă spre camera reginei-mamă.

Se petrecuse o mare schimbare; în locul mulţimii de curteni amabili, politicoşi, care de obicei se dădeau deoparte cu respect, plecându-se în faţa reginei, Margareta nu mai întâlnea decât soldaţii din gardă, cu halebardele înroşite şi hainele mânjite de sânge, sau gentilomi cu mantiile sfâşiate, cu feţele înnegrite de praful de puşcă, care transmiteau ordine şi comunicări, intrând şi ieşind; tot acest du-te-vino crea o forfotă de nedescris în galerie. Margareta nu se opri şi ajunse în anticamera reginei-mamă. Dar anticamera era păzită de două şiruri de soldaţi care nu lăsau pe nimeni să intre, în afara celor care

se prezentau cu o anumită parolă. Margareta încercă zadarnic să treacă dincolo de această barieră vie. Ea văzu de mai multe ori deschizându-se şi închizându-se uşa şi, de fiecare dată, prin crăpătura uşii o zări pe Caterina, întinerită de activitatea pe care o desfăşura, plină de energie, ca la douăzeci de ani, scriind, primind scrisori, dcsfăcându-le, dând ordine, adresând unuia o vorbă, altuia un zâmbet, iar cei cărora le zâmbea mai prietenos erau gentilomii cei mai plini de praf şi de sânge.

In agitaţia şi în vuietul care cuprinsese Luvrul circulau zvonuri înspăimântătoare; se auzeau din stradă tragerile tot mai dese ale archebuzelor.

— N-o să pot pătrunde până la ea, îşi spuse Margareta, după ce mai făcuse trei tentative zadarnice pe lângă halebardieri. Decât să-mi pierd timpul aici, mai bine îl caut pe fratele meu.

In clipa aceea trecu domnul de Guise, care îi adusese reginei la cunoştinţă moartea amiralului şi se întorcea la măcel.

— Oh! Henric! strigă Margareta, unde e regele Navarrei? Ducele o privi cu un zâmbet mirat, îi făcu o plecăciune şi, fără a da vreun răspuns, ieşi însoţit de garda sa.

Margareta se grăbi să ajungă la un căpitan care se pregătea să iasă din Luvru şi care înainte de a pleca, dăduse ordin soldaţilor să-şi încarce archcbuzele.

— Regele Navarrei? întrebă ca. Domnule, unde e regele Navarrei?

— Nu ştiu, doamnă, nu fac parte din gărzile Maiestăţii sale.

* Ah! dragul meu Rene!... exclamă Margareta, recunoscân-du-1 pe fabricantul de parfumuri al reginei-mamă; dumneata eşti... ai ieşit de la mama... nu ştii ce se întâmplă cu soţul meu?

* Maiestatea sa regele Navarrei nu-mi este prieten, doamnă... vă amintiţi desigur, de acest lucru. Se spune chiar, adăugă el, cu o strâmbătură care semăna mai mult cu un rânjet decât cu un zâmbet, se spune chiar că el

îndrăzneşte să mă învinuiască de otrăvirea mamei sale, în complicitate cu regina Caterina.

— Nu! Nu! Să nu crezi asta, dragul meu Rene!

— Oh! nu-mi pasă, doamnă! nici regele Navarrei, nici partizanii săi nu mai sunt de temut în clipa aceasta.

Şi îi întoarse Margaretei spatele.

— Oh! domnule de Tavannes, domnule de Tavannes! strigă Margareta, o vorbă doar, vă rog!

Tavannes, care trecea, se opri.

— Unde e Henric de Navarra?

— Doamnă, spuse el cu glas tare, cred că hoinăreşte prin oraş, împreună cu domnii d'Alencon şi de Conde.

Apoi îi spuse pe şoptite, astfel încât să nu audă decât ea:

* Preafrumoasă Maiestate, dacă doriţi să-1 vedeţi pe cel în locul căruia aş vrea să fiu, chiar dacă mi-aş da viaţa, bateţi la uşa sălii de arme a regelui.

* Oh, mulţumesc, Tavannes! spuse Margareta, care nu reţinuse decât informaţia esenţială din tot ce-i spusese Tavannes; îţi mulţumesc, mă duc.

Şi plecă mai departe, murmurând:

— Oh! după tot ce i-am făgăduit, după felul în care s-a purtat cu mine când ingratul de Henric de Guise se ascunsese în cămăruţă, nu pot să-1 las să piară!»

Bătu la uşa apartamentului regelui; înăuntru se aflau două companii de gărzi.

* Nu se poate intra la rege, spuse ofiţerul, întâmpinând-o.

* Nici eu? spuse Margareta.

* Ordinul priveşte pe toată lumea.

* Eu, regina Navarrei! Eu, sora lui!

— Ordinul dat nu admite nici o excepţie, doamnă; vă rog să mă iertaţi.

Şi ofiţerul închise uşa.

— Oh! e pierdut, spuse Margareta îngrijorată, văzând toate acele figuri sinistre care, atunci când nu exprimau răzbunarea, trădau neînduplecarea. Da, da, înţeleg tot. S-au folosit de mine ca de o momeală. Eu sunt capcana în

care sc prind şi se măcelăresc hughenoţii. Oh! o să intru, chiar dacă m-ar omorî.

Margareta alerga, înnebunită, străbătând coridoare şi galerii, când, trecând prin faţa unei uşiţe, auzi un cântec lent, aproape lugubru, din cauza monotoniei lui. Era un psalm calvinist, cântat în încăperea vecină de o voce şovăielnică.

— Doica fratelui meu, regele, buna Madelon, e aici! exclamă Margareta, lovindu-se cu mâna peste frunte, înseninată de un gând. Ea e aici! Dumnezeu al creştinilor, ajută-mă!

Plină de speranţă, Margareta bătu încet la uşiţă.

într-adevăr, după ce primise sfatul Margaretei, după convorbirea cu Rene, după ce plecase de la regina-mamă, deşi micuţa Phoebe, ca un duh ocrotitor, voia să se împotrivească acestei plecări, Henric de Navarra întâlnise câţiva gentilomi catolici, care, sub pretextul că vor să-i aducă cinstirea cuvenită, îl însoţiseră până la apartamentul lui. Acolo îl aşteptau vreo douăzeci de hughenoţi care se întruniseră la tânărul prinţ şi nu mai voiau să-1 părăsească, într-atât era de puternică presimţirea acelei nopţi fatale, care plana asupra Luvrului de câteva ore. Rămăseseră cu toţii şi nimeni nu încercase să le tulbure întrunirea; dar la prima bătaie a clopotului de la Saint-Germain-l'Auxerrois, care răsună în toate inimile ca un dangăt de îngropăciune, intră Tavannes, anunţându-1 pe Henric că regele Carol al IX-lea voia să-i vorbească.

Nimănui nu-i trecu prin gând să se împotrivească; se auzeau scârţâind tavanele, galeriile, coridoarele Luvrului, sub paşii de marş ai soldaţilor îngrămădiţi atât în curţi, cât şi în apartamente — erau aproape două mii. Henric, după ce îşi luă rămas-bun de la prietenii pe care nu avea să-i mai revadă, îl urmă pe Tavannes, care-1 conduse la o mică galerie, în vecinătatea camerei regelui, şi-1 lăsă singur, fără nici o armă, cu sufletul împovărat de toate opreliştile.

Regele Navarrei îndură două ore de aşteptare chinuitoare, numărând fiecare minut, ascultând cu groază crescândă dangătul tocsinului şi tirul archebuzelor; văzând

printr-o ferestruică cum trec fugarii şi ucigaşii, la lumina făcliilor sau a flăcărilor puternice ale unui incendiu; neînţelegând nimic din strigătele celor care îndemnau la omor şi din ţipetele de deznădejde ale altora; neputând bănui drama cumplită care se petrecea în clipa aceea, deşi îi cunoştea prea bine pe Carol al IX-lea, pe regina-mamă şi pe ducele de Guise.

Lui Henric nu-i fusese sortit curajul fizic; în schimb, era înzestrat cu forţă morală; temându-se de primejdie, o înfrunta cu zâmbetul pe buze — era primejdia care-1 pândea pe câmpul de luptă, primejdia care-1 ameninţa în câmp deschis sau în plină zi, primejdia percepută de toţi, însoţită de notele stridente ale trompetelor şi de sunetele impresionante ale tobelor. Acolo, în încăperea în care se afla, era singur, neînarmat, închis, rătăcit într-un semiîntuneric în care abia putea desluşi chipul vreunui duşman care s-ar fi putut strecura până la el şi tăişul săbiei care se pregătea să-l ucidă. Aceste două ore au fost pentru Henric cele mai crunte, poate, din toată viaţa lui.

Zarva se înteţise şi Henric începuse să se lămurească: pe cât se părea, era vorba de un măcel bine pus la cale. Un căpitan veni să-1 conducă pe prinţ la rege. Trecând printr-un coridor, ajunseră în faţa uşii apartamentului regal, care se deschise şi se închise ca prin farmec. Căpitanul avea ordinul să-l însoţească pe Henric până la Sala armelor, unde se afla regele.

Când au intrat, Carol al IX-lea stătea într-un jilţ mare, pe braţele căruia îşi sprijinea mâinile; capul îi căzuse în piept. Auzind zgomotul făcut de cei nou-veniţi, regele îşi ridică capul şi Henric îi văzu fruntea brobonată de sudoare.

«Bună seara, Henriot, spuse cu duritate tânărul rege.

— Tu, La Chastre, lasă-ne singuri.» Căpitanul se supuse.

Se făcu o tăcere apăsătoare.

Henric privi o clipă în jurul lui, nelinişti, şi văzu că era singur cu regele.

Carol al IX-lea se ridică brusc.

«Ce naiba! spuse el, netezindu-şi părul blond şi ştergându-şi fruntea, te bucuri că eşti lângă mine, nu-i aşa, Henriot?

* Fără îndoială, sire, răspunse regele Navarrei, sunt fericit ori de câte ori am prilejul de a fi alături de Maiestatea voastră.

* Te bucuri mai mult decât dacă ai fi acolo, hai? continuă Carol al IX-lea, preocupat mai mult de un gând funest decât de complimentul pe care i-1 făcuse Henric.

* Sire, nu înţeleg, spuse Henric.

* Priveşte şi ai să înţelegi.»

Carol al IX-lea se îndreptă iute sau mai curând se repezi spre fereastră şi, trăgându-1 după el, îi arătă cumnatului lui, cuprins de groază, fioroasele umbre ale ucigaşilor, care, de pe puntea unui vas ucideau şi înecau victimele care li se aduceau neîncetat.

«Dar, pentru numele lui Dumnezeu, strigă Henric, foarte palid, ce se petrece în noaptea asta?

* In noaptea asta, domnule, spuse Carol al IX-lea, în noaptea asta, voi scăpa de toţi hughenoţii. Vezi acolo, deasupra palatului de Bourbon, fumul şi flăcările? fumul şi flăcările provin de la casa amiralului. Vezi trupul acesta pe care catolicii vrednici îl târăsc pe o rogojină ruptă? este trupul ginerelui amiralului, al prietenului tău, Teligny.

* Oh! ce vrea să însemne asta?» strigă regele Navarrei, căutând instinctiv, dar fără folos, mânerul pumnalului său, tremurând de ruşine şi de mânie, pentru că se simţea totodată batjocorit şi ameninţat.

«Asta înseamnă, ţipă Carol al IX-lea, mânios, pălind într-un fel înspăimântător, asta înseamnă că nu mai vreau să am hughenoţi în jurul meu, m-ai auzit, Henric? Nu sunt eu regele? Nu sunt eu stăpânul?

* Dar, Maiestatea voastră...

* Maiestatea mea ucide şi măcelăreşte acum tot ce nu e catolic; asta îi este voia. Eşti catolic, Henric? strigă Carol, a cărui mânie creştea, ca o tălăzuire înfricoşătoare.

* Sire, spuse Henric, amintiţi-vă cuvintele domniei voastre: „Nu contează de ce religie e cel ce mă slujeşte bine!"

* Ah! Ah! Ah! spuse Charles, izbucnind într-un hohot de râs sinistru; vrei să-mi amintesc cuvintele pe care le-am rostit! *Verba volant1,* cum ar spune sora mea Margot. Priveşte-i pe toţi ăştia, adăugă el, arătându-i oraşul, ăştia nu mă slujiseră cu credinţă? Nu-şi dovediseră vitejia în bătălii, înţelepciunea ca sfetnici, devotamentul neabătut? Toţi erau supuşi de nădejde! dar erau hughenoţi şi eu am nevoie numai de catolici.

Henric rămase fără grai.

1 In limba latină: „Cuvintele zboară".

* Dar înţelege-mă odată, Henriot! exclamă Carol al IX-lea.

* Am înţeles, Sire.

* Ei bine?

* Ei bine, nu văd de ce regele Navarrei ar face ceea ce nu au făcut atâţia gentilomi sau oameni din popor. La urma urmei, dacă pier aceşti nenorociţi, este şi din cauză că li s-a propus ceea ce îmi propune Maiestatea voastră şi că ei au refuzat, aşa cum refuz şi eu.

Carol îl prinse de braţ pe tânărul prinţ, aţintind asupra lui o privire a cărei apatie se preschimba cu încetul într-o sălbatică mulţumire:

* Ah! crezi că mi-am dat osteneala să le recomand liturghia celor care sunt ucişi acolo?

* Sire, spuse Henric, desprinzându-şi braţul, nu vă veţi păstra până la moarte religia moştenită de la străbuni?

* Ba da, ce naiba!... dar tu?

* Ei bine, Sire, şi eu, răspunse Henric.

Carol răcni de furie şi cu o mână tremurătoare apucă archebuză care se afla pe masă. Henric, lipit de tapiserie, cu spaima în suflet, dar calm în aparenţă, datorită stăpânirii de sine, urmărea toate mişcările aprigului monarh, cu stupoarea păsării fascinate de şarpe.

Carol îşi încarcă archebuză şi bătu din picior cu o

furie oarbă:

— Accepţi liturghia? întrebă el, orbindu-1 pe Henric cu sclipirile armei fatale, pe care o învârtea în aer.

Henric nu scoase o vorbă.

Ecoul unei înjurături înfiorătoare, cum nu ieşise vreodată din gura unui om, cutremură bolţile Luvrului şi Carol al IX-lea se făcu livid.

— Moarte, liturghie sau BastiliaM exclamă el, ochindu-1 pe regele Navarrei.

— Oh! Sire! M-aţi ucide pe mine, fratele domniei voastre? Henric, cu o prezenţă de spirit fără seamăn, evitase răspunsul pe care i-1 cerea Carol al IX-lea; fără îndoială, dacă răspunsul lui ar fi fost negativ, nu ar mai fi fost în viaţă.

1 Bastilia; fortăreaţă în Paris, construită între 1370-1382; închisoare de stat, din secolul al XV-lea.

După cum furiei ajunse la paroxism îi urmează judecata cumpănită, Carol al IX-lea nu repetă întrebarea pe care i-o

pusese regelui Navarrei şi, după o clipă de şovăială, se întoarse spre fereastra deschisă şi ochi un om care gonea pe celălalt mal al Senei. II doborî. Henric gemu.

* Trebuie să omor pe cineva, strigă Carol al IX-lea, livid ca un cadavru, cu ochii injectaţi de sânge. Cu o însufleţire nebunească, încărca archebuza şi trase fără oprire, scoţând chiote de bucurie ori de câte ori nimerea pe cineva.

* S-a zis cu mine, îşi spuse regele Navarrei; soarta mi-e pecetluită — când nu va mai avea în cine să tragă, mă va omorî.

* Ei bine, spuse cineva, în spatele prinţilor, s-a făcut?

Era Caterina de Medici, care intrase pe neobservate, în timpul ultimei detunături a archebuzei.

* Nu. Mii de draci! urlă Carol, aruncându-şi archebuza. Nu, încăpăţânatul ăsta afurisit... nu vrea!... Caterina nu răspunse; îşi îndreptă privirea spre locul unde stătea Henric nemişcat, asemenea uneia dintre figurile

reprezentate pe tapiseria de care se rezema. După aceea se uită la Carol cu o expresie care-i trăda nedumerirea: «Atunci, de ce mai trăieşte?»

* Trăieşte... trăieşte... murmură Carol care înţelegea prea bine tâlcul acelei priviri, căreia îi răspundea, fără şovăială, cum s-a văzut; trăieşte pentru că... mi-este rudă.

Caterina zâmbi.

Henric observă acest zâmbet şi înţelese că trebuia să lupte îndeosebi împotriva Caterinei.

* Doamnă, îi spuse el, îmi dau seama că domnia voastră aţi pus la cale totul, şi nu cumnatul meu Carol; dumneavoastră aţi plănuit să mă atrageţi într-o cursă; domnia voastră aţi făcut din fiica Domniei voastre momeala care urma să ne piardă pe toţi; domnia voastră m-aţi despărţit de soţia mea, ca să nu aibă neplăcerea de a mă vedea ucis sub ochii ei...

* Şi dacă aşa ar trebui să se întâmple? replică cu duşmănie Caterina, ai cărei ochi fulgerau mai puternic decât cei ai lui Carol, în accesele lui de mânie; dacă aşa ar fi dat să fie?

* Da, dar nu se va întâmpla aşa! strigă un glas înflăcărat, întretăiat de emoţie, pe care Henric îl recunoscu imediat şi care-i făcu să tresară: pe Carol al IX-lea, de uimire, iar pe Caterina, de furie.

* Margareta! strigă Henric.

* Margot! spuse Carol al IX-lea.

* Fiica mea! şopti Caterina.

— Domnule, îi spuse Margareta lui Henric, ultimele cuvinte pe care le-aţi rostit mă învinuiau — aţi greşit, dar aţi avut şi dreptate: m-aţi acuzat pe drept cuvânt, pentru că într-adevăr eu sunt mijlocul de care s-au folosit ca să pieriţi cu toţii; nu aţi avut dreptate, pentru că eu nu ştiam că vă pândea o primejdie de moarte. Eu însămi, domnule, aşa cum vedeţi, am scăpat cu viaţă din întâmplare sau poate că mama m-a uitat; dar îndată ce am aflat că viaţa vă este ameninţată, mi-am amintit de îndatoririle pe care le am. Or, datoria unei soţii este de a împărtăşi soarta soţului ei. Dacă veţi fi exilat, domnule, vă urmez în exil; dacă veţi

fi închis, voi fi şi eu prizonieră; dacă veţi fi ucis, mor şi eu.»

Ii întinse mâna soţului ei, iar Henric i-o prinse, dacă nu cu dragoste, cel puţin cu recunoştinţă.

* Ah! biata mea Margot, spuse Carol al IX-lea, mai bine i-ai spune să treacă la catolicism!

* Sire, spuse Margareta, cu demnitatea care-i era atât de firească, Sire, credeţi-mă, nu se cuvine să-i cereţi unui prinţ care face parte din familia domniei voastre să comită o laşitate.

Caterina îi aruncă lui Carol o privire elocventă.

— Dragă frate, strigă Margareta, care înţelegea, ca şi Carol al IX-lea, pantomima ameninţătoare, dragă frate, gândeşte-te, tu mi l-ai dat drept soţ.

Carol al IX-lea, prins între privirea poruncitoare a Caterinei şi privirea rugătoare a Margaretei, ca între două principii contrare, rămase o clipă în cumpănă, dar în cele din urmă Ormazd1 triumfă.

1 Ormuzd (Ormazd): denumire greacă mai cunoscută a lui Ahuramazda, principiul binelui şi al luminii, opus lui Ahriman, principiul răului şi al întunericului, în vechea religie persană.

* De fapt, doamnă, îi spuse el Caterinei la ureche, Margot are dreptate, Henriot e cumnatul meu.

* Da, răspunse Caterina, şoptindu-i fiului ei la ureche, da... dar dacă nu ar mai fi?

MĂCEŞUL DIN CIMITIRUL INOCENŢILOR'

ajungând din nou în apartamentul ei, Margareta, îngândurată, se străduí în van să ghicească cuvintele şoptite de Caterina de Medici regelui Carol al IX-lea, care curmaseră brusc dezbaterea asupra vieţii sau morţii soţului ei.

îşi petrecu o parte a dimineţii îngrijindu-1 pe La Mole, iar în cealaltă încercă în continuare să dezlege enigma pe care mintea ei nu o putea cuprinde.

1 Irod cel Mare, rege al Iudeii (37-4 î.Hr.), aflase că în Betleemul Iudeii se născuse pruncul Iisus, despre care prorocul spunea că va fi regele iudeilor. Irod, temându-se

de această rivalitate, „a ucis toţi pruncii care erau în Betleem şi în toate hotarele lui, de doi ani şi mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi" (Sfânta Evanghelie după Matei). (Inocenţii erau pruncii ucişi.)

2 Te Deum — vechi imn latin în formă de psalm, de preamărire şi mulţumire a lui Dumnezeu; la catolici, acest imn începe cu cuvintele latineşti Te Deum *laudamus* (Pe Tine, Dumnezeul nostru, Te lăudăm).

Regele Navarrei era prizonier în Luvru. Hughenoţii erau prigoniţi şi hăituţi mai mult ca niciodată. O zi de masacru şi mai îngrozitor succedase nopţii cumplitului măcel. Clopotele nu mai băteau pentru a da alarma, ci pentru preamărirea lui Dumnezeu în Tedeum2, notele voioase ce se răspândeau, printre asasinate şi incendii, erau poate mai tânguitoare la lumina zilei decât dangătul nopţii precedente. Se mai întâmplase un lucru ciudat: un măceş, care înflorise primăvara şi care îşi pierduse podoaba înmiresmată în luna iunie, ca de obicei, înflorise din nou noaptea, iar catolicii socoteau că se întâmplase o minune, făcân-du-1 pe Dumnezeu complicele lor. Pentru a da mai multă amploare acestei minuni, organizaseră o procesiune, cu cruci şi stindarde, la Cimitirul Inocenţilor, unde înflorise măceşul. Această aparentă încuviinţare dată de Ceruri măcelului care se săvârşea sporise zelul asasinilor. In timp ce oraşul continua să prezinte pe fiecare stradă, la fiecare răspântie, în fiecare piaţă

scene cutremurătoare, Luvrul reprezenta încă de pe acum mormântul tuturor protestanţilor care fuseseră reţinuţi acolo când se dăduse semnalul fatal. Numai regele Navarrei, prinţul de Conde şi La Mole rămăseseră în viaţă. Margareta se liniştise în privinţa lui La Mole: rănile lui erau grave, dar nu mortale; acum, unica ei preocupare era de a salva viaţa soţului ei, care era încă în primejdie.

Fără îndoială, primul gând al soţiei fusese dictat de o milă sinceră faţă de cel căruia îi jurase, în faţa altarului, să-i fie alături la bine şi la rău, cel puţin ca aliată, dacă nu ca soţie iubitoare — după cum îi spusese chiar Bearnezul.

Margareta era ambiţioasă. Căsătoria ei cu Henric de Bourbon îi dădea cvasicertitudinea încoronării ei ca regină. Navarra — pe care şi-o smulgeau atât regii Franţei, cât şi regii Spaniei carc-şi făcuseră parte din jumătatea teritoriului ei, în cazul în care Henric de Bourbon şi-ar fi dovedit mai departe cutezanţa şi vitejia arătate în câteva bătălii, ar fi putut deveni un regat autentic, în care toţi hughenoţii din Franţa îi erau supuşi. Cu mintea ei ageră şi subtilă, Margareta văzuse şi calculase toate acestea în perspectivă. Pierzându-1 pe Henric, nu pierdea numai un soţ, ci şi un tron.

Margareta, copleşită de gânduri, auzi un ciocănit la uşa dinspre coridorul secret şi tresări, pentru că numai trei persoane intrau pe acolo: regele, regina-mamă şi ducele d'Alencon. Ea întredeschise uşa cămăruţei, le atrase atenţia lui Gillonne şi lui La Mole să nu scoată o vorbă şi apoi se duse să deschidă.

Cel ce venise în vizită era ducele d'Alencon.

Tânărul nu mai fusese văzut din ajun. La un moment dat, Margareta se gândise să-i ceară să intervină în favoarea regelui Navarrei, dar o idee înspăimântătoare o reţinuse. Căsătoria ei se făcuse împotriva voinţei lui: Francisc nu avea nici o simpatie pentru Henric şi îşi păstrase neutralitatea, în favoarea Bearnczului, numai pentru faptul că era încredinţat că Henric şi soţia lui rămăseseră doi străini, nefiind în relaţii apropiate. Dacă s-ar fi arătat preocupată sau îngrijorată de soarta soţului ei, unul din cele trei pumnale care-l ameninţau pe regele Navarrei s-ar fi apropiat de pieptul lui, în loc să înlăture primejdia.

Margareta se cutremură văzându-i pe tânărul duce, mai mult decât dacă ar fi zărit-o pe regina-mamă sau l-ar fi văzut pe regele Carol al IX-lea. Văzându-1, nimeni nu ar fi putut bănui că în oraş sau în Luvru se petrecea ceva neobişnuit.

Ducele d'Alencon era îmbrăcat cu eleganţa lui obişnuită. Hainele şi lenjeria lui răspândeau miresmele pe care Carol al IX-lea nu le tolera, dar pe care ducele

d'Anjou, împreună cu el, le foloseau permanent. Numai că ochiul pătrunzător al Margaretei observase că, în ciuda unei palori mai mari ca de obicei şi a unui uşor tremur al mâinilor, ducele căuta să-şi ascundă mulţumirea sufletească.

Ducele intră şi, conform protocolului obişnuit, se apropie de sora lui ca s-o îmbrăţişeze. In loc să-i întindă obrazul, aşa cum ar fi făcut cu regele Carol sau cu ducele d'Anjou, Margareta îi întinse fruntea. Ducele d'Alencon suspină şi sărută fruntea surorii sale.

Se aşeză şi începu să-i povestească Margaretei întâmplările sângeroase din noaptea precedentă: moartea lentă şi cumplită a amiralului; moartea instantanee a lui Teligny, ucis de un glonţ. Se oprea din când în când, insistând asupra unor detalii macabre, cu patima celui însetat de sânge, asemenea celor doi fraţi ai săi. Margareta îl lăsă să povestească tot ce voia. In cele din urmă ducele tăcu; spusese tot ce avea de spus.

— Nu ai venit să mă vezi doar pentru a-mi relata aceste întâmplări, nu-i aşa, dragă frate? întrebă Margareta, iar ducele zâmbi.

Mai vrei să-mi spui ceva?

* Nu, răspunse ducele, aştept.

* Ce aştepţi?

* Nu mi-ai spus, iubita mea Margareta, că această căsătorie cu regele Navarrei se încheie împotriva voinţei tale? spuse ducele, apropiindu-şi scaunul de cel al surorii sale.

* Da, frate. Nu-1 cunoşteam pe prinţul de Bearn când mi-a fost propus ca soţ.

* Şi de când îl cunoşti, nu mi-ai declarat că nu simţeai nici o atracţie pentru el?

— Aşa am spus, e adevărat.

* Nu erai tu de părere că această căsătorie însemna o nenorocire?

* Dragul meu Francisc, spuse Margareta, când o căsătorie nu înseamnă fericirea deplină, e mai întotdeauna

cea mai mare suferinţă.

* Ei bine, dragă Margareta, aştept, după cum ţi-am spus.
* Dar ce aştepţi, spune-mi!
* Să-ţi exprimi bucuria.
* Ce prilej aş avea să mă bucur?
* De această neaşteptată ocazie de a-ţi relua libertatea.

* Libertatea! spuse Margareta, care voia să-l silească pe prinţ să mărturisească tot ce avea pe suflet.
* Fără îndoială, libertatea ta; vei fi despărţită de regele Navarrei.
* Despărţită! spuse Margareta, privindu-1 pe duce drept în ochi; tânărul sc strădui la început să-i înfrunte privirea, dar curând o ocoli, încurcat.
* Despărţită! repetă Margareta; să ne gândim puţin, dragă frate, mă bucur că-mi dai posibilitatea de a aprofunda această problemă; care e modalitatea de a ne despărţi?

— Păi, murmură ducele, Henric e hughenot.

* Bineînţeles, dar el nu a tăinuit religia căreia îi aparţine; când ne-am căsătorit, se ştia foarte bine acest lucru.
* Da, dar de când v-aţi căsătorit, ce a făcut Henric? spuse ducele şi o sclipire de bucurie îi însenină chipul.

— Francisc, tu ştii cel mai bine cum îşi petrece timpul Henric, care e mereu alături de tine, la vânătoare, la crochet, la *paume1,*

* Da, aşa îşi petrece zilele, dar nopţile? Margareta tăcu, plecându-şi ochii.
* Nopţile lui, continuă ducele d Alcnoon, e vorba de nopţile lui.

1 Paume (în limba franceză): joc cu mingea, considerat strămoş al tenisului.

— Ei bine, ce-i cu asta? întrebă Margareta, simţind că trebuia să dea un răspuns.

* Ei bine, şi le petrece cu doamna dc Sauves.

* De unde ştii? exclamă Margareta.

* Ştiu, pentru că eram interesat să aflu, răspunse ducele pălind, sfâşiindu-şi broderia de la mâneci.

Margareta începea să bănuiască ce-i şoptise Caterina în mare taină regelui Carol al IX-lea; dar preferă să pară neştiutoare.

* De ce îmi spui asta, dragă frate? răspunse ea, cu o melancolie amăgitoare; vrei să-mi aminteşti că aici nu mă iubeşte nimeni şi că nimănui nu-i pasă de mine? Atât cei pe care mi i-a hărăzit natura ca ocrotitori, cât şi cel pe care biserica mi 1-a dat drept soţ?

* Eşti nedreaptă cu mine, se grăbi să protesteze ducele d'Alencon, apropiindu-şi şi mai mult scaunul de cel al surorii sale, eu te iubesc şi te ocrotesc.

* Dragă frate, spuse Margareta, fixându-1 cu privirea, ai să-mi comunici ceva din partea reginei-mamă.

* Eu? Te înşeli, soră dragă, ţi-o jur; ce te face să crezi asta?

* Ceea ce poate să mă facă să cred aşa ceva e faptul că rupi prietenia ce te leagă de soţul meu; mai e şi faptul că nu mai eşti de partea regelui Navarrei.

* De partea regelui Navarrei! repetă ducele d'Alencon, descumpănit.

* Da, fără doar şi poate. Francisc, să vorbim deschis. Ai recunoscut de mai multe ori că nu puteţi să aspiraţi la un rang mai înalt, chiar să vă susţineţi, decât sprijinindu-vă unul cu altul. Această alianţă...

* Nu mai e posibilă, soră dragă, o întrerupse ducele d'Alencon.

* De ce?

* Pentru că regele are în vedere anumite planuri în privinţa soţului tău, dar am greşit, voiam să spun a lui Henric de Navarra. Mama a intuit desfăşurarea evenimentelor. M-am aliat cu hughenoţii pentru că mi se părea că se bucură de sprijinul Curţii. Dar acum hughenoţii sunt exterminaţi şi în scurt timp nu vor mai rămâne în regat nici măcar cincizeci. I-am întins mâna regelui Navarrei pentru că era soţul tău. Dar acum nu mai

e soţul tău. Acum ce mai ai de spus, tu care eşti cea mai frumoasă femeie din Franţa şi ai mintea cea mai luminată din regat?

* Vreau să spun că îl cunosc pe fratele nostru Carol. L-am văzut ieri într-un acces de furie care-i scurtează viaţa cu zece ani; vreau să spun că aceste crize se înteţesc, din nefericire, şi asta înseamnă că fratele nostru Carol nu va mai trăi mult; vreau să spun, în sfârşit, că regele Poloniei a murit şi că se pune foarte serios problema succesiunii la tron, alegând un principe din casa regală a Franţei; vreau să mai spun că atunci când sunt astfel de circumstanţe, nu e câtuşi de puţin momentul de a-ţi părăsi aliaţii, care pot să te susţină în luptă, cu ajutorul unui popor şi sprijinul unui regat.

* Şi tu, strigă ducele, tu nu mă trădezi şi mai mult, preferân-du-1 pe un străin, în loc să mă susţii pe mine?

* Lămureşte-mă, Francisc; în ce privinţă şi cum te-am trădat?

* I-ai cerut ieri regelui să cruţe viaţa regelui Navarrei?

* Şi? întrebă Margareta cu o naivitate prefăcută.

Ducele se ridică brusc, făcu de două-trei ori ocolul camerei, ca un om tulburat, apoi se întoarse şi-i luă mâna Margaretei. Mâna ei era ţeapănă şi îngheţată.

— Te las, surioară, spuse el; n-ai vrut să mă înţelegi, tu vei purta vina nenorocirilor care s-ar putea abate asupra ta.

Margareta se făcu palidă, dar rămase neclintită. Ducele d'Alencon ieşi, fără ca ea să schiţeze gestul de a-1 rechema; se întoarse curând, ca să-i spună Margaretei:

— Am uitat să-ţi spun ceva: ascultă, Margareta, mâine, la ora aceasta, regele Navarrei va fi mort.

Margareta scoase un ţipăt; nu-şi putea stăpâni groaza, gândindu-se că ea era unealta unui asasinat.

— Şi nu ai de gând să împiedici acest omor? nu o să-l salvezi pe cel mai bun şi mai credincios aliat al tău?

* De ieri, aliatul meu nu mai e regele Navarrei.

* Atunci, cine e?

— Domnul de Guise; stârpindu-i pe hughenoţi, domnul de Guise a devenit regele catolicilor.

* Şi fiul lui Henric al II-lea e cel care-1 recunoaşte drept rege pe un duce de Lorena!...

* Eşti într-o zi proastă, Margareta, nu înţelegi nimic.

* Mărturisesc că încerc în zadar să-ţi descifrez gândurile.

* Soră dragă, te tragi dintr-un neam tot atât de nobil ca doamna prinţesă de Porcian1, iar Guise nu e mai nemuritor decât regele Navarrei. Ei bine, Margareta, să presupunem acum trei lucruri care sunt cu putinţă: primul, ca fratele nostru mijlociu să fie ales rege al Poloniei; al doilea, să mă iubeşti aşa cum te iubesc eu; ei bine, eu sunt regele Franţei, iar tu... iar tu... eşti regina catolicilor.

Margareta îşi ascunse capul în mâini, uimită de perspicacitatea acestui adolescent pe care nimeni de la Curte nu-1 socotea o minte luminată.

— Dar nu eşti gelos pe domnul duce de Guise aşa cum eşti pe regele Navarrei? întrebă ea, după o clipă de tăcere.

— Aşa a fost să fie, spuse ducele d'Alencon, cu glasul înăbuşit; dacă am avut de ce să fiu gelos pe ducele de Guise, ei bine, da, am fost gelos pe el.

* Un singur lucru zădărniceşte realizarea acestui plan.

* Ce anume?

* Nu-1 mai iubesc pe ducele de Guise.

* Atunci pe cine iubeşti?

* Pe nimeni.

Ducele d'Alencon o privi pe Margareta cu uimirea celui ce nu mai înţelege nimic şi ieşi oftând, năucit.

1 Catherine de Cleves, văduva lui Antoine de Croy, prinţ de Porcian, se căsătorise cu Henric de Guise.

Margareta rămase singură, îngândurată. Situaţia se contura limpede şi precis: regele nu avusese nimic împotriva nopţii Sfântului Bartolomeu, dar regina Caterina şi ducele de Guise o înfăptuiseră. Ducele de Guise şi ducele d'Alencon se asociau, ca să beneficieze cât mai mult

de pe urma acelor evenimente funeste. Moartea regelui Navarrei era o consecinţă firească a acelei mari catastrofe. Regele Navarrei fiind mort, regatul lui le-ar fi revenit lor. Margareta rămânea văduvă, fără tron, fără nici o putere, având doar perspectiva unei mănăstiri în care nu ar fi avut nici măcar durerea de a deplânge moartea unui soţ care nu fusese niciodată bărbatul ei.

Aşa stăteau lucrurile când a venit cineva din partea reginei Caterina, s-o întrebe dacă nu era dispusă să ia parte la un pelerinaj, împreună cu toată Curtea, la măceşul din Cimitirul Inocenţilor.

Primul gând al Margaretei a fost de a refuza, dar socotind că această ieşire îi va da prilejul să afle ceva nou în privinţa sorţii regelui Navarrei, se botărî să-i însoţească. Răspunse că e gata să le acompanieze pe Maiestăţile lor, dacă i se punea la dispoziţie un cal.

După cinci minute, un paj o anunţă că, dacă binevoia să coboare, cortegiul va porni de îndată. Margareta îi făcu semn credincioasei Gillonne să aibă grijă de rănit şi coborî.

Regele, regina-mamă, Tavannes şi catolicii de frunte încăle-caseră pe cai; Margareta cercetă dintr-o privire grupul compus din vreo douăzeci de persoane şi constată că regele Navarrei nu se afla printre ele. In schimb, doamna de Sauves era prezentă; din priviri, Margareta înţelese că iubita soţului ei avea să-i comunice ceva.

Cortegiul a trecut mai întâi pe strada Astruce şi a ajuns pe strada Saint-Honore. Lumea sc strânsese şi sc alăturase alaiului, strigând «Trăiască regele! trăiască liturghia! moarte hugheno-ţilor!», când treceau regele, regina Caterina şi catolicii de frunte. Strigătele erau însoţite de fluturarea săbiilor pline de sânge şi a archebuzelor fumegânde, care semnalau participarea fiecăruia la sinistrul eveniment din ziua precedentă.

Pe strada Prouvelles au întâlnit oameni care târau un cadavru fără cap; era al amiralului. Urma să fie spânzurat de picioare la Montfaucon.

în Cimitirul Inocenţilor s-a intrat prin poarta care se deschidea în faţa străzii Champs (în prezent, strada

Dechargeurs). Clerul fusese prevenit de vizita regelui şi a reginei-mamă şi aştepta sosirea maiestăţilor lor, ca să le ţină un discurs solemn.

Doamna dc Sauves profită de împrejurare — Caterina fiind preocupată de discursul care se ţinea în cinstea ei — ca să se apropie de regina Navarrei, ccrându-i îngăduinţa de a-i săruta mâna. Margareta îi întinse mâna, iar doamna de Sauves îşi apropie buzele de mâna reginei, pe care o sărută şi în aceiaşi timp îi strecură în mânecă un bileţel făcut sul.

Cu toate că doamna de Sauves acţionase foarte repede şi foarte discret, regina Caterina a surprins-o şi s-a întors chiar în clipa în care doamna ei de onoare săruta mâna reginei Navarrei.

Cele două femei îi remarcară privirea sfredelitoare, dar rămaseră indiferente. Doamna de Sauves se îndepărtă de Margareta şi-şi reluă locul aproape de regina-mamă.

După ce răspunse discursului ce i se adresase, Caterina făcu un semn reginei Navarrei, ca să se apropie de ea. Margareta se supuse.

— Eh! fiica mea! spuse regina în dialectul ei italian, ai multă prietenie pentru doamna de Sauves?

Margareta zâmbi, iar chipul ei frumos exprima o mare amărăciune.

— Da, mamă, răspunse ea, şarpele a venit să-mi muşte mâna.

* Ah! ah! spuse Caterina, zâmbind, mi se pare că eşti geloasă!

* Vă înşelaţi, doamnă, răspunse Margareta. Nu sunt geloasă pe regele Navarrei, după cum nici regele Navarrei nu e îndrăgostit de mine. Numai că ştiu să disting prietenii de duşmani. Ii iubesc pe cei ce mă iubesc şi nu-i pot suferi pe cei ce mă urăsc. Asta înseamnă că sunt vrednica dumneavoastră fiică, nu-i aşa, doamnă?

Caterina zâmbi, dându-i de înţeles Margaretei că orice urmă dc bănuială se spulberase.

De altfel, în clipa aceea, noi pelerini atraseră atenţia augustului sobor. Ducele de Guise sosea, escortat de o

trupă de gentilomi înfierbântaţi de un recent masacru. Ei însoţeau o litieră bogat împodobită, care se opri în faţa regelui.

— Ducesa de Ne vers! exclamă Carol al IX-lea. Această frumoasă şi înfocată catolică! Să vină să o felicit! Mi s-a spus, dragă

vcrişoară, că, de la propria fereastră, i-ai vânat pe hughenoţi şi l-ai ucis pe unul dintre ci, aruncându-i o piatră? Ducesa de Nevcrs se roşi până în vârful urechilor:

* Sire, spuse ea în şoaptă, îngenunchind în faţa regelui, dimpotrivă, am avut mulţumirea de a putea adăposti un catolic rănit.

* Bun, bun, dragă vcrişoară! sunt două feluri de a mă sluji: exterminându-i pe duşmanii mei sau venind în ajutorul prietenilor mei. Face fiecare ce poate şi sunt convins că, dacă ai fi putut, ai fi făcut mult mai mult.

Mulţimea, entuziasmată de buna înţelegere ce domnea între casa de Lorena şi Carol al IX-lea, striga din răsputeri: «Trăiască regele! trăiască ducele de Guise! trăiască liturghia!»

— Te întorci cu noi la Luvru, Henrictte? o întrebă regina-mamă pe frumoasa ducesă.

Margareta îi făcu prietenei sale un semn cu cotul; ducesa înţelese mesajul şi răspunse:

— Nu, doamnă, în afara cazului în care Maiestatea voastră îmi dă această poruncă; trebuie să o însoţesc pe Maiestatea sa regina Navarrei, avem treabă în oraş.

— Ce aveţi de gând să faceţi? întrebă Caterina.

* Vrem să vedem nişte cărţi în limba greacă, foarte rare şi cu totul aparte, care s-au găsit la un bătrân pastor protestant şi care au fost duse la turnul Saint-Jacques-la Boucherie, răspunse prompt Margareta.

* Mai bine v-aţi duce să vedeţi cum sunt aruncaţi în Sena, de pe podul Morarilor, cei din urmă hughenoţi. Acolo îi găsiţi pe toţi francezii credincioşi.

— Vom merge acolo, dacă este voia Maiestăţii voastre, răspunse ducesa de Nevers.

Caterina le aruncă celor două tinere o privire bănuitoare, dar Margareta, care o observa, îi prinse tâlcul şi îndată se întoarse, privind în jur, neliniştită, părând preocupată de un gând.

Neliniştea aceasta, simulată sau reală, nu trecu neobservată.

* Ce cauţi? o întrebă Caterina.

* Caut... nu mai văd... spuse Margareta.

* Ce cauţi? Pe cine nu mai vezi?

* Pe femeia aceea... doamna de Sauves. S-o fi întors la Luvru?

* Am spus eu că eşti geloasă! îi şopti Caterina fiicei sale. O, bestia!1... Hai, Henriette, continuă ea, ridicând din umeri, du-te cu regina Navarrei.

Margareta se prefăcu iarăşi că mai priveşte în jurul ei, apoi se aplecă şi şopti la urechea prietenei sale:

— Să plecăm cât mai repede de aici. Am să-ţi spun lucruri dc o importanţă capitală.

Ducesa făcu o plecăciune regelui Carol al IX-lea şi reginci-mamă şi se înclină în faţa reginei Navarrei:

* Maiestatea voastră binevoieşte să urce în litiera mea?

* Cu plăcere. Dar după aceea vei fi obligată să mă conduci la Luvru.

* Litiera mea, persoanele care mă escortează, eu însămi suntem la dispoziţia Maiestăţii voastre, răspunse ducesa.

Regina Margareta urcă în litieră; îi făcu semn ducesei de Nevers să urce şi ea, care luă loc, cu tot respectul cuvenit, în faţa reginei.

Caterina şi gentilomii din suita ei se întoarseră la Luvru pe acelaşi drum, dar de data aceasta, regina-mamă îi vorbi regelui la ureche pe tot parcursul, indicând-o de mai multe ori pe doamna de Sauves, printr-un gest.

De fiecare dată, regele râdea în felul lui, dar râsul lui era mai sinistru decât o ameninţare.

După ce litiera se puse în mişcare, Margareta,

nemaiavând de ce să se teamă de privirile iscoditoare ale Caterinei, se grăbi să scoată din mânecă biletul strecurat de doamna de Sauves şi citi mesajul următor:

«Am primit ordinul de a-i înmâna regelui Navarrei, în seara aceasta, două chei: una este a camerei în care e închis, cealaltă e a camerei mele. După ce intră, mi s-a poruncit să-1 reţin până a doua zi, dimineaţa, la orele şase.

1 In italiană: proasto!

O rog pe Maiestatea voastră să chibzuiască, să hotărască, o rog pe Maiestatea voastră să nu ţină seama de viaţa mea.»

«Nu mai încape îndoială, murmură Margareta, biata femeie e unealta de care vor să se folosească pentru a ne compromite pe toţi. Vom vedea dacă vor izbuti atât de uşor să facă din regina Margot, cum îmi spune fratele meu Carol, o biată călugăriţă.»

* De la cine e scrisoarea asta? întrebă ducesa de Nevers, arătându-i hârtia pe care Margareta o citise şi o recitise cu luare-aminte.

* Ah! ducesă! am atâtea să-ţi spun! îi răspunse Margareta, rupând bileţelul în mii de bucăţi.

XII
CONFIDENTELE

— mai întâi, unde mergem? întrebă Margareta. Cred că nu ne îndreptăm spre Podul Morarilor... am văzut destule grozăvii de acest fel, pe ziua de ieri, draga mea Henriette!

— Mi-am luat libertatea să o conduc pe Maiestatea voastră...

— Mai întâi şi înainte de toate, Maiestatea mea te roagă să o uiţi pe Maiestatea sa; mă duci deci...

— La Palatul de Guise, dacă nu hotărăşti altfel.

* Nu, nu, Henriette! să mergem la tine. Nici soţul tău, nici ducele de Guise nu sunt acolo?

* Oh, nu! exclamă ducesa, cu o bucurie oglindită în ochii ei frumoşi, de culoarea smaraldului. Nu! nici cumnatul meu, nici soţul meu, nimeni! Sunt liberă, liberă ca pasărea cerului, liberă ca norul călător... Liberă, draga mea regină! înţelegeţi câtă fericire cuprinde acest cuvânt: liberă?... Mă duc, mă întorc, poruncesc!... ah! biata mea regină! nu sunteţi liberă! de aceea suspinaţi...

* Te duci, vii, porunceşti! Asta-i tot? La ce-ţi foloseşte atâta libertate? Ei, haide, Henriette, mi se pare că eşti prea bucuroasă numai pentru faptul că eşti liberă!

* Maiestatea voastră mi-a dat de înţeles că are să-mi destăinuie lucruri extrem de importante.

* Iar Maiestatea mea; ce Dumnezeu! o să mă supăr pe tine! Ai uitat de pactul nostru?

* Nu, în lume mă supun domniei voastre cu smerenie şi deferentă, iar între patru ochi sunt confidenta ta cea năzdrăvană, nu-i aşa, doamnă, nu-i aşa, Margareta?

* Da, da! spuse regina zâmbind.

* Intre noi nu sunt nici rivalităţi de rang, nici perfidii din dragoste; sinceritate totală; o alianţă ofensivă şi defensivă, cu scopul de a descoperi şi de a prinde din zbor, dacă o găsim, această efemeritate numită fericire.

* Aşa este, draga mea ducesă; să pecetluim pactul nostru printr-o îmbrăţişare.

Cele două tinere fermecătoare, una palidă, cu un aer melancolic, cealaltă îmbujorată, plină de voie bună, ale căror gânduri se îngemănau, se îmbrăţişară.

* Deci, ce mai e nou? întrebă ducesa, fixând-o pe Margareta cu o privire iscoditoare.

* De două zile, totul reprezintă o noutate.

* Oh! eu vorbesc despre dragoste, nu despre politică. Când vom ajunge la vârsta reginei-mamă, ne vom ocupa şi noi dc politică. Dar noi avem douăzeci de ani, frumoasa mea regină, aşa că vom vorbi despre altceva. Spune-mi, eşti de-a binelea măritată?

* Cu cine? spuse Margareta, râzând.

* Ah! mă linişteşti, realmente.

* Ei bine, Henriette, ceea ce pe tine te linişteşte pe

mine mă îngrozeşte. Ducesă, e absolut necesar să fiu măritată sau să par măritată în lege.

* Când?

* Mâine.

* Ah! Biata mea prietenă! E chiar necesar?

* Absolut.

* Drăcia dracului! cum spune o cunoştinţă de-a mea, asta e foarte supărător.

— Tu cunoşti pc cineva care obişnuieşte să spună „drăcia dracului"? întrebă Margareta, râzând.

* Da.

* Cine e acel cineva?

* Tu pui mereu întrebări, în loc să spui tot ce ai pc suflet. Termină şi după aceea încep şi cu.

* Iată despre ce e vorba, pe scurt: regele Navarrei e îndrăgostit şi nu-i pasă de mine. Eu nu sunt îndrăgostită, dar nici mie nu-mi pasă de el. Cu toate acestea, trebuie să ne schimbăm atitudinea sau cel puţin să dăm impresia că ne-am schimbat-o, de ieri până azi.

— Ei bine, schimbă-ţi-o tu! poţi fi sigură că şi-o va schimba şi el.

— Da, dar nu e posibil, pentru că acum, mai mult ca niciodată, nu sunt dispusă să-mi schimb felul de a fi.

* Sper că vorbeşti numai despre soţul tău?

* Henriette, îmi fac scrupule.

* In ce privinţă?

* A religiei. Tu faci vreo deosebire între hughenoţi şi catolici?

* In politică?

* Da.

* Bineînţeles.

* Dar în dragoste?

— Scumpa mea prietenă, noi, femeile, suntem atât de păgâne, încât, în privinţa cultelor, le admitem pe toate, iar în privinţa divinităţilor, noi recunoaştem mai multe.

A

— întruchipată de una singură, nu-i aşa?

* Da, răspunse ducesa, cu o privire pătimaşă; da, ne închinăm celui care sc numeşte Eros-Cupido-Amor, da, celui care are o tolbă, aripi şi e legat la ochi... Drăcia dracului! Trăiască cucernicia!

* Totuşi tu ai un fel de a te închina foarte exclusiv; azvârli pietre în capul hughenoţilor.

* Să acţionăm după cum ne dictează conştiinţa, fără să ne preocupe comentariile... Ah! Margareta, cele mai alese gânduri, cele mai frumoase fapte se schimbă când începe vulgul să le interpreteze!

* Vulgul!... Mi se pare că te-a felicitat chiar fratele meu Carol.

1 Perseu — erou al mitologiei greceşti, fiu al lui Zeus şi al unei femei muritoare, Danae. Lui Perseu i se atribuiau o scrie de isprăvi vitejeşti (de exemplu, tăierea capului Meduzei).

2 Benvenuto Cellini (1500-1571), sculptor, orfevru, gravor şi scriitor italian; una din sculpturile sale celebre îl înfăţişează pe eroul Perseu.

* Fratele tău Carol e un mare vânător, care sună din corn de dimineaţa până seara... e prea pătimaş... de aceea nu mă încred în complimentele lui. De altfel, i-am răspuns fratelui tău Carol... Nu ai auzit răspunsul meu?

* Nu, pentru că vorbeai foarte încet.

* Cu atât mai bine, voi avea mai multe să-ţi spun. Ei, cum se sfârşeşte destăinuirea ta, Margareta?

* înseamnă că...

* Ei?

* înseamnă că, dacă piatra despre care vorbea fratele meu Carol ar fi fost o piatră istorică, m-aş fi oprit aici, spuse regina, râzând.

* Bun! Am înţeles! Ai ales un hughenot; fii liniştită, ca să ai conştiinţa împăcată, îţi făgăduiesc că-mi voi alege şi eu unul, la prima ocazie.

* Ah! dacă nu mă înşel, de data aceasta alesul tău e un catolic?

* Drăcia dracului!

* Bine, bine, am priceput.

* Şi cum arată hughenotul nostru?

* Pe tânărul acesta nu l-am ales eu. Nu e nici o legătură între noi, poate nici nu va fi vreodată vreuna.

* Bine, bine, dar cum arată? poţi să-mi spui, ştii doar cât sunt de curioasă.

* Un biet tânăr, frumos ca Perseul1 lui Benvenuto2 Cellini, care, fiind urmărit, şi-a căutat un refugiu în apartamentul meu.

* Oh! oh!... tu nu-1 încurajaseşi, câtuşi de puţin?

* Bietul băiat! Nu mai râde, Henriette, el se zbate acum între viaţă şi moarte.

* E bolnav?

* E grav rănit.

— Dar asta e foarte neplăcut! Un hughenot rănit şi tocmai în zilele astea; ce se întâmplă cu acest hughenot, cu care nu ai nici o legătură şi nu vei avea vreodată vreuna?

— E în budoar; l-am ascuns acolo şi vreau să-l salvez.

* E frumos, e tânăr, e rănit. Tu îl ascunzi în budoar şi. vrei să-l salvezi; ar trebui ca hughenotul acesta să-ţi poarte o recunoştinţă imensă.

* îmi este de pc acum foarte recunoscător... mi-c teamă că e mult mai mult decât aş dori.

* Şi te interesezi îndeaproape de acest biet tânăr...

* Numai din omenie.

* Ah! omenia, biată regină! Virtutea asta ne pierde pe noi, femeile!

* Da, înţelege-mă: regele, ducele d'Alencon, mama, chiar şi soţul meu pot intra în orice clipă în apartamentul meu...

* Şi vrei să mă rogi să-l găzduiesc pe hughenotul tău, nu-i aşa, cât timp va fi bolnav, cu condiţia să ţi-l dau înapoi când va fi vindecat?

* Eşti pusă pe glume, spuse Margareta. Nu, îţi jur că nu m-am gândit atât de departe. Dar dacă tu ai găsi mijlocul de a-1 ascunde pe bietul băiat; dacă ai putea să-l ajuţi să

rămână în viaţa pe care i-am salvat-o, îţi mărturisesc că ţi-aş fi într-adevăr foarte recunoscătoare! Tu eşti liberă la Palatul de Guise, nu te spionează şi nu te constrânge nimeni, nici cumnatul, nici soţul; în plus, în spatele dormitorului tău e o cameră în care nimeni nu are dreptul de a intra, din fericire pentru tine. Dispui de o cameră mare, ca a mea. Ei bine, lasă-1 pe hughenotul meu să stea acolo până când se va vindeca; după aceea, deschizi colivia şi pasărea îşi va lua zborul.

— Există un singur impediment, scumpă regină, colivia e ocupată.

* Cum! şi tu ai salvat pe cineva?

* Acesta e răspunsul pe care l-am dat fratelui tău.

1 Ajax, unul dintre eroii poemelor homerice; fiul lui Telamon, regele Palaminei, cel mai viteaz erou al aheilor, după Ahile, în războiul troian.

2 Fiul lui Cresus, mut până când îşi văzu tatăl ameninţat şi strigă: „Ostaş, nu-1 ucide pe Cresus!" (Herodot).

* Ah! m-am lămurit; de aceea vorbeai atât de încet, încât eu nu te-am auzit.

* Ascultă, Margareta, povestea mea e minunată, tot atât de frumoasă şi de poetică precum a ta. După ce ţi-am lăsat şase soldaţi de gardă, am ajuns la Palatul de Guise escortată de ceilalţi şase. M-am urcat în camera mea şi, de la fereastră, vedeam cum e jefuită şi incendiată o casă pe care strada Quatre-Fils o desparte de palatul cumnatului meu. Deodată, le aud pe femei ţipând şi pe bărbaţi înjurând şi blestemând. Ies pe balcon şi văd mai întâi o sabie care scapără, luminând întreaga scenă. Admir mişcările tăişului ei cumplit: mie îmi plac lucrurile frumoase!... Am căutat, fireşte, să disting braţul care o mânuia, trupul căruia îi aparţinea braţul. In vălmăşagul acela de lovituri, de răcnete, desluşesc un bărbat... un erou, un Ajax Telamon1; îi aud glasul, un glas foarte puternic, o voce de stentor. M-am entuziasmat şi l-am urmărit tremurând, la fiecare lovitură care-1 ameninţa, la fiecare lovitură pe care o dădea; a fost o emoţie intensă,

care a durat un sfert de oră, dar nu am crezut că pot exista astfel de trăiri. Stăteam acolo, cu sufletul la gură, cu atenţia încordată, fără grai, când eroul meu s-a făcut brusc nevăzut.

* Ce i s-a întâmplat?

* Dispăruse sub o piatră pe care i-o zvârlise o bătrână: atunci, după pilda lui Cyrus2, am prins glas şi am strigat: „Ajutor!" Soldaţii din gardă s-au dus să-1 ridice şi l-au adus în camera pe care mi-o ceri pentru protejatul tău.

* Vai! dragă Henriette, te înţeleg prea bine, pentru că povestea ta seamănă cu a mea.

* Cu o singură deosebire, scumpă regină, slujindu-1 pe rege şi sfânta biserică, nu sunt nevoită să-1 izgonesc pe domnul Annibal de Coconnas.

— Sc numeşte Annihal de Coconnas? spuse Margareta, pufnind în râs.

— Cumplit nume, nu-i aşa? Dar cel ce-1 poartă e demn de el. Ce viteaz fără pereche! Câţi duşmani a răpus, ce măcel a făcut! Pune-ţi masca, doamnă, am ajuns la Palat.

* De ce să-mi pun masca?

* Pentru că vreau să-l vezi pe eroul poveştii mele.

* E frumos?

* Mi s-a părut formidabil, în timpul luptei, c drept că l-am privit noaptea, la lumina flăcărilor. De dimineaţă, la lumina zilei, parcă nu mai era atât de formidabil. Cu toate acestea, cred că îl vei agrea.

* In cazul acesta, protejatul meu nu poate fi primit la Palatul de Guise; îmi pare foarte rău, e ultimul loc unde ar putea fi urmărit un hughenot.

* Câtuşi de puţin; o să-l aduc aici chiar în scara asta; unul va ocupa colţul din dreapta, iar celălalt va fi instalat în colţul din stânga.

* Dar dacă îşi dau seama că unul e protestant şi celălalt e catolic, se vor sfâşia.

* Oh! Nu e nici o primejdie. Domnul de Coconnas nu vede prea bine, din cauza loviturii primite sub ochi;

hughenotul tău abia se poate mişca, în urma loviturii primite în piept... Pe urmă, tu o să-i atragi atenţia să nu discute probleme legate de religie; în felul acesta, totul va merge de minune.

* Bine, fie!
* Ne-am înţeles; să intrăm.

* Iţi mulţumesc, spuse Margareta, strângându-i mâna prietenei sale.
* Aici, doamnă, sunteţi din nou Maiestatea voastră, spuse ducesa de Nevers; vă rog să-mi îngăduiţi să vă primesc în Palatul de Guise, cu toate onorurile cuvenite reginei Navarrei.

Ducesa coborî din litieră şi puse un genunchi în pământ, ca s-o ajute pe Margareta să coboare, la rândul ei; îi arătă apoi poarta palatului, păzită de două santinele purtând archebuze şi o urmă pc regină la o distanţă respectuoasă, conform protocolului.

O dată ajunsă în cameră, ducesa încuie uşa şi îşi chemă camerista, o siciliana foarte ageră:

— Mica, îi spuse ducesa în italiană, cc mai face domnul conte?
* Se simte din ce în ce mai bine.
* Ce face acum?
* Doamnă, cred că mănâncă ceva.

* Bine! spuse Margareta, dacă are poftă de mâncare, e semn bun.
* Ah! e adevărat! uitasem că eşti discipola lui Ambroise Pară. Du-te, Mica.

— De ce îi spui să plece?

— Ca să ne păzească. Mica ieşi.

— Acum, spuse ducesa, vrei să intri să-1 vezi sau vrei să-1 chem?
* Nici una, nici alta; aş vrea să-1 văd fără a fi văzută.
* Ce-ţi pasă, dacă îţi pui masca?

— Poate să mă recunoască după păr, după mâini, după o bijuterie.

* Oh! ce precaută a devenit regina mea de când e măritată! Margareta zâmbi.

* Ei bine, nu rămâne decât o cale, spuse ducesa.

* Care anume?

* Să te uiţi la el prin gaura cheii.

* Fie! du-mă acolo!

Ducesa o luă de mână şi o duse la o uşă acoperită de o tapiserie, se lăsă pe un genunchi şi se uită pe gaura cheii.

— Tocmai bine, spuse ea, el e la masă, cu faţa întoarsă spre noi. Vino.

Regina Margareta luă locul prietenei sale şi privi, la rândul ei. Coconnas stătea la masă şi rănile pe care lc avea nu-1 stânjeneau atât de mult, încât să nu cinstească aşa cum se cuvine bucatele alese care-i erau servite.

— Ah! Doamne sfinte! exclamă Margareta, făcând un pas înapoi.

* Ce s-a întâmplat? Ce e? întrebă ducesa, mirată.

* Nu e cu putinţă! Nu! Ba da! Oh! sunt sigură! el e!

* Cine *ell*

* Sst! făcu Margareta, ridicându-se, luându-i mâna ducesei, cel care voia să-l omoare pe hughenotul meu, cel care 1-a urmărit până în camera mea, care 1-a înjunghiat în braţele mele. Oh! Henriette, ce noroc am avut că nu m-a zărit!

* Ei, şi atunci când l-ai văzut în toiul luptei, nu ţi s-a părut că e chipeş?

* Nu ştiu ce să zic, spuse Margareta, pentru că eu mă uitam la cel fugărit.

* Şi cum se numeşte cel pe care-l hăituia?

* Nu-i vei pronunţa numele în faţa lui?

* Nu, ai cuvântul meu.

* Lerac de La Mole.

* Şi acum, cum ţi se pare?

* Domnul de La Mole?
* Nu, domnul de Coconnas.

— Ca să spun drept, mi se pare... Margareta nu mai continuă.

* Bine, bine, spuse ducesa, văd că îi porţi pică pentru rana pe care i-a făcut-o hughcnotului tău.
* Dar, după cât se pare, hughenotul meu nu i-a rămas dator, iar cicatricea mare care i-a însemnat obrazul...

* Atunci sunt chit şi putem să-i împăcăm. Trimite-mi rănitul.
* Nu, nu încă, mai târziu.
* Când?
* Când îi vei găsi rănitului tău o altă cameră.
* Care?

Margareta se uită la prietena ei, care, după o clipă de tăcere, începu să râdă.

— Fie! spuse ducesa. Ne-am înţeles, alianţă mai mult ca niciodată?

— Prietenie sinceră întotdeauna, răspunse regina.

— Şi parola, semnul de recunoaştere, dacă vom avea nevoie una de alta?

— Triplul nume al triplului tău zeu: Eros-Cupido-Amor. Cele două femei se despărţiră după ce se îmbrăţişară încă o dată şi-şi strânseră mâinile a douăzecea oară.

XIII
DESPRE CHEILE CARE DESCHID UŞI PENTRU CARE NU AU FOST FĂCUTE

La LUVRU, REGINA NAVARREI o găsi pe Gillonne foarte tulburată. In lipsa reginei venise doamna de Sauves şi-i înmânase o cheie ce-i fusese adusă din partea reginei-mamă. Era cheia de la camera unde era închis Henric. Era limpede că regina-mamă urmărea un anumit scop şi conta

pe faptul că Bearnezul îşi va petrece noaptea la doamna de Sauves.

Margareta luă cheia, o suci şi o răsuci, în timp ce Gillonne îi repeta, cuvânt cu cuvânt, ceea ce spusese doamna de Sauves. Bănuind care erau intenţiile Caterinei, luă o pană, o înmuie în cerneală şi scrise:

In loc să mergeţi la doamna de Sauves în seara aceasta, veniţi la regina Navarrei. Margareta

Făcu hârtia sul şi o vârî în corpul tubular al cheii; îi porunci apoi credincioasei Gillonne să o strecoare sub uşa prizonierului, îndată ce se va înnopta.

După ce-şi îndeplini această îndatorire, Margareta se ocupă de sărmanul rănit; încuie toate uşile, intră în cămăruţă şi, nespus de surprinsă, îl găsi pe La Mole îmbrăcat, cu hainele sfâşiate şi pline de sânge.

Văzând-o, încercă să se ridice în picioare, dar se clătină şi căzu pe canapeaua pe care i se aşternuse patul.

— Ce se petrece aici, domnule? spuse Margareta, şi de ce daţi atât de puţină atenţie prescripţiilor medicului dumneavoastră? Vă recomandasem odihna şi, în loc să-mi daţi ascultare, faceţi exact contrariul.

* Oh! doamnă, spuse Gillonne, nu e vina mea. L-am rugat, l-am implorat pe domnul conte să nu facă această nebunie, dar mi-a declarat că în nici un chip nu mai poate rămâne şi că doreşte să părăsească Luvrul.

* Să părăsească Luvrul! spuse Margareta nedumerită, pri-vindu-1 pe La Mole, care plecase ochii. Dar c imposibil! Nu sunteţi în stare să mergeţi, sunteţi palid, fără putere, vă tremură genunchii. Rana de la umăr a sângerat din nou, de dimineaţă.

* Doamnă, aseară i-am mulţumit Maiestăţii voastre că m-a adăpostit; astăzi vă implor să-mi îngăduiţi să plec.

* Nu ştiu cum să calific o hotărâre atât de nebunească; e mai mult decât o lipsă de recunoştinţă.

* Oh, doamnă! exclamă La Mole, împreunându-şi mâinile, vă rog să mă credeţi că în sufletul meu

recunoştinţa pe care vi-o port va dăinui cât voi trăi.

* Atunci nu va dăinui prea mult! spuse Margareta, mişcată de sinceritatea cuvintelor lui; pentru că rănile se vor redeschide şi veţi muri din cauza pierderii de sânge sau veţi fi recunoscut drept hughenot şi, după ce veţi face câţiva paşi, veţi fi ucis.

— Totuşi trebuie să părăsesc Luvrul, murmură La Mole.

— Trebuie! spuse Margareta, privindu-l cu ochii ei pătrunzători şi limpezi.

«Oh, da! înţeleg, domnule! spuse ea, pălind uşor. Fără îndoială, există în afara Luvrului o persoană pe care lipsa dumneavoastră o nelinişteşte amarnic. E drept, e firesc, înţeleg foarte bine. De ce nu mi-aţi spus îndată sau, mai curând, cum de nu m-am gândit eu însămi? Este o datorie, când oferi cuiva ospitalitate, să-i ocroteşti prieteniile în aceeaşi măsură în care cauţi să-i vindeci rănile; trebuie să i se acorde sufletului aceeaşi atenţie de care se bucură trupul.

— Doamnă, din păcate, vă înşelaţi foarte mult. Sunt aproape singur pe lume şi absolut singur la Paris, unde nu mă cunoaşte nimeni. Ucigaşul meu e primul bărbat cu care am vorbit în acest oraş şi Maiestatea voastră sunteţi prima femeie care mi-a adresat un cuvânt.

* Atunci, spuse Maragareta mirată, de ce ţineţi să plecaţi?

* Pentru că, spuse La Mole, noaptea trecută, Maiestatea voastră nu s-a odihnit, iar în noaptea aceasta...

Margareta roşi. «Gillonne, spuse ea, s-a înnoptat, cred că e timpul să duci cheia.»

Gillonne zâmbi şi se retrase.

* Dacă sunteţi singur la Paris, fără nici un prieten, cum vă veţi descurca?

* Doamnă, voi avea mulţi prieteni; cât timp eram urmărit, m-am gândit la mama mea, care era catolică; am avut impresia că o văd păşind uşor în faţa mea, în drum spre Luvru, cu o cruce în mână, şi am făcut un legământ: dacă Dumnezeu mă lasă în viaţă, să trec la religia mamei

mele. Dumnezeu mi-a cruţat viaţa, doamnă, trimiţându-mi unul din îngerii săi, care m-a făcut să preţuiesc viaţa mai mult ca niciodată.

* Dar nu vă ţineţi pe picioare, veţi leşina după câţiva paşi.

* Doamnă, mi-am încercat puterile aici, în cămăruţă; merg încet, cu dureri, e adevărat, dar nu doresc decât să ajung în piaţa Luvrului; pe urmă, ce o da Dumnezeu.

Margareta chibzui îndelung.

* Şi despre regele Navarrei, spuse ea apăsat, nu-mi spuneţi nimic? Schimbându-vă religia, nu mai aveţi dorinţa de a-1 sluji?

* Doamnă, spuse La Mole, alb la faţă, aţi atins un subiect delicat, cauza reală a plecării mele... Ştiu că regele Navarrei trece prin mari primejdii şi toată trecerea de care se bucură Maiestatea voastră, ca fiică de rege, abia îl poate salva de la moarte.

* Ce spuneţi, domnule? ce vreţi să spuneţi, ce fel de primejdii îl pândesc?

* Doamnă, spuse La Mole, şovăind, se aude tot din cămăruţa în care m-aţi instalat.

— E adevărat, spuse foarte încet Margareta, şi domnul de Guise mi-a spus-o.

«Ei bine, adăugă ea, cu glas tare, ce aţi auzit?

— Mai întâi convorbirea pe care Maiestatea voastră a avut-o de dimineaţă, cu fratele domniei voastre.

— Cu Francisc? exclamă Margareta, roşind.

— Cu ducele d'Alencon, da, doamnă; pe urmă, după ce aţi plecat, discuţia domnişoarei Gillonne cu doamna de Sauves.

— Aceste două conversaţii v-au hotărât?

— Da, doamnă. Sunteţi căsătorită abia de opt zile, vă iubiţi soţul. Aşa cum au venit domnul duce d'Alencon şi doamna de Sauves, va veni, la rândul său, şi soţul domniei voastre. El vă va face destăinuiri. Nu trebuie să le ascult; aş fi indiscret... nu pot... nu trebuie... mai cu seamă, nu vreau să fiu!

După tonul lui La Mole când a rostit aceste cuvinte,

după stânjeneala sa, Margareta întrezări adevărul.

— Ah! spuse ea, stând în cămăruţă, aţi auzit tot ce s-a spus până acum în această cameră?

— Da, doamnă, spuse el, cu un glas stins.

— Şi vreţi să plecaţi în seara aceasta, la noapte, ca să nu fiţi silit să auziţi mai multe?

— Chiar în clipa aceasta, dacă Maiestatea voastră binevoieşte.

— Bietul băiat! spuse Margareta, cu duioasă compătimire. Mirat de acest răspuns atât de blând, când se aştepta la o ripostă tăioasă, La Mole îşi ridică ochii cu sfială; privirea sa o întâlni pe a Margaretei, atras ca de o putere magnetică de privirea limpede şi pătrunzătoare a reginei. «Deci nu sunteţi în stare să păstraţi un secret, domnule de La Mole», spuse cu blândeţe Margareta, care, plecându-se pe spătarul scaunului, pe jumătate ascunsă de umbra unei draperii grele, savura prilejul de a citi cu uşurinţă în sufletul lui, dar ea rămânea o taină de nepătruns.

* Doamnă, spuse La Mole, am o fire nenorocită, nu am încredere în mine, iar fericirea altuia mă face să sufăr.

* Fericirea cui? spuse Margareta, zâmbind. Ah! da, fericirea regelui Navarrei! Bietul Henric!

— Vedeţi că el e fericit, doamnă, exclamă La Mole, înflăcărat.

* Fericit?...

* Da, din moment ce Maiestatea voastră îl compătimeşte.

Margareta frământa punguţa ei de mătase, destrămându-i firele aurite.

* Aşadar, refuzaţi să-1 întâlniţi pe regele Navarrei, sunteţi foarte hotărât să procedaţi astfel?

* Mi-e teamă că o voi deranja pe Maiestatea sa, în acest moment.

— Dar pe fratele meu, ducele d'Alencon?

* Oh, doamnă, domnul duce d'Alencon! Nu, nu! şi mai puţin decât pe regele Navarrei.

* Pentru că...? întrebă Margareta atât de tulburată, încât îi tremură vocea.

* Pentru că sunt un hughenot prea nepriceput ca să fiu îndreptăţit să o slujesc pe Maiestatea sa regele Navarrei şi nu sunt încă un catolic destul de vrednic ca să fiu socotit unul dintre prietenii domnului d'Alengon şi ai domnului de Guise.

De data aceasta, Margareta lăsă ochii în jos; cuvintele lui îi pătrunseră în suflet, ca o mângâiere sau ca o durere.

In clipa aceea intră Gillonne. Margareta îi aruncă o privire întrebătoare şi răspunsul ei, cuprins în privire, fu afirmativ. Izbutise să strecoare cheia regelui Navarrei.

Margareta îl cercetă cu atenţie pe La Mole, care stătea în faţa ci, nehotărât, cu capul plecat, palid, ca un om al cărui suflet sângera, ca şi trupul chinuit de durere.

— Domnul de La Mole e mândru, spuse ea, şi stau la îndoială să-i fac o propunere pe care probabil ar refuza-o.

La Mole se ridică, făcu un pas spre Margareta şi vru să se încline în faţa ei, în semn de supunere, dar o durere intensă, ascuţită, mistuitoare îl doborî şi, simţind că va cădea, se agăţă de draperie.

— Domnule, strigă Margareta, repezindu-se la el şi prinzân-du-l în braţe, vă daţi seama că aveţi încă nevoie de mine!

Buzele lui La Mole se mişcară uşor, într-un murmur sfios.

— Oh! da! am nevoie, ca de aerul pe care-1 respir, ca de lumina zilei!

La uşa Margaretei, cineva ciocăni de trei ori.

— Auziţi, doamnă? spuse Gillonne înspăimântată.

* Deja! murmură Margareta.

* Să deschid?

* Aşteaptă. Poate este regele Navarrei.

* Ah! doamnă, exclamă La Mole, oţelit de cuvintele pe care le rostise regina, atât de încet, încât să fie auzite numai de Gillonne. Doamnă! vă rog în genunchi, îngăduiţi-

mi să plec, da, doamnă, viu sau mort. Fie-vă milă de mine! Oh! nu-mi răspundeţi. Atunci o să vorbesc şi, după ce veţi asculta ce vă spun, cred că mă veţi alunga.

* Taci, nefericitule! spuse Margareta, care asculta cu nespusă încântare reproşurile tânărului; te rog să taci!

* Doamnă, continuă La Mole, care nu descoperise în cuvintele Margaretei asprimea la care se aştepta. Doamnă, vă repet, se aude totul din acea cămăruţă. Oh! nu mă faceţi să îndur chinuri mai mari decât cele pe care le-ar născoci cel mai crud călău.

— Tăcere! tăcere! spuse Margareta.

* Oh! doamnă, nu aveţi îndurare, nu vreţi să ascultaţi, nu vreţi să auziţi. Nu înţelegeţi că vă iubesc...

* Tăcere, vă ordon! îl întrerupse Margareta, punând mâna ei parfumată şi caldă pe gura tânărului, care i-o prinse cu amândouă mâinile şi o apăsă pe buzele sale.

— Dar... şopti La Mole.

— Dar taci odată, copilule! ce-i cu răzvrătitul acesta care nu-i dă ascultare reginei?

Ieşi iute din cămăruţă, îi încuie uşa şi se sprijini de perete ca să-şi tragă sufletul şi să-şi domolească bătăile inimii:

— Deschide, Gillonne! spuse ea.

Gillonne ieşi din cameră şi, după câteva clipe, se ivi chipul fin, spiritual şi puţin îngrijorat al regelui Navarrei.

* M-aţi chemat, doamnă?

* Da, domnule. Maiestatea voastră a primit scrisoarea mea?

* Mărturisesc că am primit-o cu oarecare uimire, spuse Henric, privind în jur, bănuitor; dar neîncrederea i se spulberă curând.

* Şi cu oarecare îngrijorare, nu-i aşa, domnule? adăugă Margareta.

* Recunosc că aşa e, doamnă. Cu toate acestea, fiind înconjurat de duşmani înverşunaţi şi de prieteni şi mai primejdioşi decât vrăjmaşii mei, mi-am amintit că într-o seară am văzut în ochii dumneavoastră un licăr de

mărinimie; era în seara căsătoriei noastre; în altă zi, adică ieri, am zărit o scânteie de temeritate, era ziua sortită morţii mele.

* Şi atunci, domnule? spuse Margareta zâmbind, în timp ce Henric lăsa impresia că voia să pătrundă tainele sufletului ei.

* Ei bine, doamnă, gândindu-mă la toate acestea, citind bileţelul dumneavoastră, în care îmi spuneţi să vin, mi-am zis: „Lipsit de prieteni, dezarmat, regelui Navarrei nu-i rămâne decât o singură cale de a muri eroic — o moarte pe care o va consemna istoria —, şi anume, de a muri trădat de soţia sa", şi am venit.

* Sire, răspunse Margareta, vă veţi schimba felul de a gândi când veţi afla că tot ce se petrece acum se datorează unei persoane care vă iubeşte... şi pe care o iubiţi.

Henric, auzind aceste cuvinte, se trase înapoi şi ochii lui cenuşii, umbriţi de sprâncene negre, o întrebau pe regină, cu o curiozitate firească.

* Oh! fiţi pe pace, Sire! spuse regina, zâmbind; nu pretind că aş fi eu persoana aceea!

* Totuşi, doamnă, cheia mi-a parvenit din partea dumneavoastră; scrisul vă aparţine, de asemenea.

* Scrisul este într-adevăr al meu, bileţelul a fost trimis de mine, nu contest acest lucru. In privinţa cheii, lucrurile se schimbă: vă spun' doar că a trecut prin mâinile a patru femei, înainte de a ajunge la dumneavoastră.

* Patru femei! exclamă Henric, uimit.

* Da, prin mâinile a patru femei: prin mâinile reginei-mamă, prin mâinile doamnei de Sauves, prin mâinile Gillonnei şi prin mâinile mele.

Enigma aceasta îl puse pe Henric pe gânduri.

— Să discutăm cu chibzuială, domnule, mai ales clar şi deschis.

E adevărat, aşa cum se zvoneşte, că Maiestatea voastră consimte să abjure de la credinţa sa?

* Zvonul e înşelător, doamnă; nu am consimţit încă.

* Dar sunteţi hotărât să o faceţi.

— Adică stau să judec cum e mai bine. Ce vreţi? Când

ai douăzeci de ani şi eşti aproape rege, ce naiba, sunt lucruri mult mai de preţ decât o liturghie.

— Şi printre altele, chiar viaţa, nu-i aşa? Henric nu-şi putu stăpâni un uşor zâmbet.

* Nu-mi spuneţi tot ce aveţi de gând să faceţi, Sire! spuse Margareta.

* Am rezerve faţă de aliaţii mei, doamnă; pentru că, o ştiţi prea bine, nu suntem încă decât aliaţi; dacă aţi fi aliata mea... şi...

* Şi soţia dumneavoastră, nu-i aşa, Sire?

* Pe cuvântul meu, da... şi soţia mea.

* Atunci?

— Atunci poate că aş judeca în alt fel; poate că aş ţine să rămân regele hughenoţilor, cum spune lumea... Acum trebuie să fiu mulţumit că sunt în viaţă.

Margareta îl privi pe Henric atât de ciudat, încât ar fi trezit bănuielile unei minţi mai puţin agere decât cea a regelui Navarrei.

* Cel puţin, sunteţi sigur că veţi ajunge la acest rezultat? spuse ea.

* Relativ; ştiţi, doamnă, că în lumea aceasta nu eşti nic io-dată sigur de ceva.

* E adevărat, continuă Margareta, că Maiestatea voastră, se declară atât de tolerant şi de dezinteresat, încât, după ce va renunţa la coroană, după ce va renunţa la religia sa, e de aştuep-tat ca Maiestatea voastră să renunţe şi la căsătoria sa cu fiiica unui rege al Franţei.

Cuvintele acestea aveau un înţeles atât de profund, îmcât Henric se înfiora, fără să vrea, dar îşi stăpâni imediat emoţia..

— Vă rog să binevoiţi a vă aminti, doamnă, că în clipa aceasta nu dispun de libertatea necesară ca să-mi impun voinţa. Voi face ce-mi va porunci regele Franţei. In ceea ce mă priveşte, dacă cineva ar dori câtuşi de puţin să-mi ceară părerea asiupra acestei chestiuni, în care e în joc tronul meu, fericirea şi viaţa mea, decât să-mi făuresc viitorul bazându-mă pe drepturile pe care mi le dă

căsătoria noastră silită, prefer să mă închid în vreun castel ca un vânător împătimit sau să mă supun vieţii aspre dintr-o mănăstire, ca penitent.

Calmul resemnat cu care-şi accepta situaţia, renunţarea la treburile lumeşti o speriară pe Margareta, care îşi închipui că desfacerea căsătoriei fusese plănuită de Carol al IX-lea şi Caterina, de comun acord cu regele Navarrei. Şi ei i se putea întinde o cursă, şi ea putea fi o victimă; ar fi scutită de astfel de nenorociri numai pentru faptul că era sora unuia şi fiica celeilalte? Experienţa o învăţase că acestea nu erau temeiuri pe care să se bizuie, punând-o la adăpost de orice pericol. Ambiţia rodea sufletul tinerei femei sau mai exact al tinerei regine, mult prea departe de slăbiciunile comune, ca să se lase stăpânită dc o ciudă din amor propriu; oricare femeie — indiferent de condiţia ei socială —, atunci când iubeşte, nu ţine seama de astfel de nimicuri, pentru că adevărata dragoste este şi ea o ambiţie.

* Maiestatea voastră, spuse Margareta pe un ton de dispreţ batjocoritor, pare că nu are prea mare încredere în steaua ce străluceşte deasupra fiecărui cap încoronat?

* Ah! degeaba caut să o descopăr pe a mea, doamnă, nu o pot vedea, pentru că c mascată de furtuna care se abate asupra mea.

* Şi dacă suflul unei femei ar înlătura această furtună şi ar face ca steaua aceea să strălucească mai mult ca oricând?

* E foarte greu, spuse Henric.

* Contestaţi existenţa acestei femei, domnule?

* Nu, îi contest doar puterea.

* Vreţi să spuneţi... voinţa sa?

— Am spus puterea sa, o repet. Femeia este într-adevăr puternică atunci când dragostea şi interesul ei se îmbină, cu egală intensitate; dacă, dintre aceste două simţăminte, e dominată doar de unul, ea e vulnerabilă, ca Ahile. Or, dacă nu mă înşel, eu nu pot conta pe dragostea acestei femei.

Margareta tăcu.

— Ascultaţi-mă, continuă Henric; când aţi auzit ultimul dangăt al clopotului de la Saint-Germain-l'Auxerrois, v-aţi gândit, desigur, să vă recăpătaţi libertatea, care fusese chezăşia distrugerii partizanilor mei. Eu am fost nevoit să mă gândesc cum să scap cu viaţă. Era problema cea mai presantă. Ştiu bine că pierdeam Navarra; dar Navarra nu înseamnă mare lucru în comparaţie cu libertatea pe care o recăpătaţi, de a putea vorbi cu glas tare în camera dumneavoastră, ceea ce nu îndrăzneaţi să faceţi, când era cineva în cămăruţa alăturată, care vă asculta.

Deşi o copleşeau gândurile, Margareta nu se putu abţine să nu zâmbească. Regele Navarrei se şi ridicase, ca să se înapoieze în apartamentul său; bătuse ora unsprezece şi la Luvru toţi dormeau sau dădeau impresia că dorm.

Henric făcu trei paşi înspre uşă, dar se opri brusc, ca şi cum şi-ar fi amintit abia atunci de împrejurarea care-l adusese la regină:

* Doamnă, nu voiaţi să-mi aduceţi la cunoştinţă anumite lucruri sau voiaţi doar să-mi daţi prilejul de a vă mulţumi pentru răgazul ce mi s-a acordat ieri, datorită prezenţei dumneavoastră cutezătoare în sala de arme a regelui Era şi timpul, doamnă, recunosc; aţi apărut atunci ca o divinitate antică, la momentul potrivit, ca să-mi salvaţi viaţa.

* Nefericitule! spuse Margareta înăbuşit, prinzându-i de braţ pe soţul ei. Cum de nu v-aţi dat seama că nimic nu e salvat, ci dimpotrivă, nici libertatea, nici coroana, nici viaţa dumneavoastră?... Orb! Nebun! Sărman nebun! Nu aţi reţinut din scrisoarea mea decât un lucru, nu-i aşa, o întâlnire; v-aţi închipuit că Margareta, jignită de răceala dumneavoastră, dorea să vă ceară satisfacţie pentru ofensa ce i-aţi adus-o?

— Dar, doamnă, spuse Henric surprins, recunosc că... Margareta ridică din umeri cu o expresie imposibil de redat. In aceeaşi clipă, un zgomot ciudat, ca un râcâit

grăbit, se auzi la uşiţa secretă.

Margareta îl trase pe rege într-acolo.

— Ascultaţi, spuse ea.

* Regina-mamă iese din apartamentul ei, şopti o voce sacadată de groază şi pe care Henric o recunoscu imediat, era glasul doamnei de Sauves.

* Şi unde se duce? întrebă Margareta.

* Vine la Maiestatea voastră.

îndată, foşnetul unei rochii de mătase dovedi că doamna de Sauves se îndepărta, în fugă.

* Oh! oh! strigă Henric.

* Eram sigură că aşa se va întâmpla, spuse Margareta.

* Eu mă temeam că aşa se vor petrece lucrurile, şi, ca dovadă, uitaţi-vă.

Atunci, cu o mişcare rapidă, îşi deschise tunica de catifea neagră şi-i arătă Margaretei o cămaşă subţire din zale de oţel şi un pumnal lung milanez, care scapără în mâna sa ca o viperă încălzită la soare.

* Lăsaţi deoparte arma şi cuirasa! Vă rog, Sire, ascundeţi acest pumnal; e adevărat, e vorba despre regina-mamă, dar regina-mamă vine singură.

* Totuşi...

* Ea e, o aud... tăcere!

Plecându-se apoi la urechea lui Henric, îi şopti câteva cuvinte pe care regele le ascultă cu atenţie, dar şi cu uimire. După aceea se făcu nevăzut, trecând după perdelele patului. La rândul ei, Margareta, cu repeziciunea unei feline, se îndreptă spre cămăruţa în care La Mole aştepta, cu înfrigurare, prin întuneric; regina îi luă mâna şi i-o strânse.

— Tăcere! îi spuse ea, apropiindu-se atât de mult de el, încât tânărul îi simţi suflarea caldă şi înmiresmată învăluindu-1 ca o boare. Tăcere!

Se întoarse iute în camera sa, încuie uşa, îşi desfăcu părul, tăie cu micul său pumnal şireturile rochiei şi se aruncă în pat. Era şi timpul, cheia se rotea în broască. Caterina avea chei care deschideau toate uşile palatului.

— Cine-i acolo? strigă Margareta, în timp ce regina-

mamă posta la uşă patru gentilomi care o însoţiseră.

Părând speriată de această intrare bruscă în camera ei, Margareta ieşi de sub perdelele patului, în cămaşă de noapte albă, sări din pat recunoscând-o pe Caterina şi, cu cea mai senină uimire, care o înşelă chiar pe vicleana florentină, veni să-i sărute mâna mamei sale.

XIV
A DOUA NOAPTE A NUNŢII

REGINA-MAMÂ ARUNCA O PRIVIRE fulgerătoare: văzu, de jur împrejur, papucii de catifea, la piciorul patului, hainele împrăştiate pe scaune, ochii pe care şi-i freca, vrând să alunge somnul, şi se încredinţa că-şi trezise fiica.

Mulţumită că planul ei nu avea să dea greş, zâmbi, îşi trase un fotoliu şi-i spuse Margaretei:

* Să ne aşezăm şi să stăm puţin de vorbă, Margareta.

* Doamnă, vă ascult.

— A sosit momentul potrivit — spuse Caterina, închizând ochii cu încetineala specifică persoanelor care chibzuiesc sau se prefac foarte mult —, a sosit momentul, fiica mea, să înţelegi cât de mult dorim, fratele tău şi cu mine — să te vedem fericită.

Preambulul acesta nu părea a fi de bun augur, pentru cei ce o cunoşteau pe Caterina. «Ce-mi va spune, oare?» se întrebă Margareta.

— Desigur, căsătoria ta a însemnat îndeplinirea unui act politic dictat de interese majore. Dar trebuie să-ţi mărturisesc, biata mea copilă, că nu ne-am închipuit că regele Navarrei îşi va manifesta atât de categoric indiferenţa faţă de tine, care eşti atât de tânără, de frumoasă şi de încântătoare.

Margareta se ridică, îşi potrivi cu multă graţie cămaşa de noapte şi-i făcu mamei sale o plecăciune ceremonioasă.

— Am aflat abia în seara aceasta, altfel aş fi venit să

te văd mai demult, am aflat că purtarea soţului tău nu este câtuşi de puţin cea cuvenită unei femei frumoase, care mai e şi fiica unui rege al Franţei.

Margareta suspină şi Caterina, încurajată de această încuviinţare tăcută, continuă:

— Faptul că regele Navarrei îşi afişează legătura cu una din doamnele mele de onoare, care îl adoră într-un mod de-a dreptul scandalos, că pentru această relaţie de dragoste el nesocoteşte îndatoririle pe care le are faţă de soţia pe care am avut bunăvoinţa să i-o dăm, este un nenoroc pe care nu-1 putem remedia noi, bieţii monarhi atotputernici, dar pentru care i-ar cere socoteală ginerelui său oricare gentilom din regatul nostru.

Margareta lăsă ochii în jos.

— Mi-am dat seama de multă vreme, draga mea copilă, după ochii tăi înroşiţi de plâns, după manifestările tale împotriva acelei doamne de Sauves, că rana care-ţi face inima să sângereze nu mai poate fi tăinuită.

Margareta tresări; perdelele patului se mişcaseră uşor, dar, din fericire, Caterina nu observă nimic.

* Rana aceasta, spuse ea cu şi mai multă blândeţe, rana aceasta nu poate fi vindecată decât de mâna unei mame. Cei care au hotărât căsătoria ta, crezând că îţi va aduce deplină mulţumire, şi care îţi poartă grija, cu toată afecţiunea, constată că, în fiecare noapte, Henric se îndreaptă spre alt apartament decât al tău, cei care nu pot îngădui ca un rege neînsemnat ca el să jignească tot timpul o femeie cu frumuseţea, rangul şi calităţile taie, prin desconsiderarea vădită a persoanei tale, nesocotind urmaşii pe care ar trebui să-i aibă; cei care intuiesc că va profita de o împrejurare favorabilă, că acest neobrăzat şi nesăbuit se va întoarce împotriva familiei noastre şi te va izgoni; aceste persoane nu sunt oare îndreptăţite să-ţi ofere un viitor demn de tine şi de rangul tău, despărţindu-te de el?

* Cu toate acestea, doamnă, răspunse Margareta, în ciuda părerilor Domniei voastre, dictate de dragostea

maternă, şi care mă bucură şi mă onorează, îndrăznesc să-i afirm Maiestăţii voastre că regele Navarrei e soţul meu.

Caterina făcu un gest mânios şi se apropie de Margareta.

— El, soţul tău? Crezi că ajunge binecuvântarea dată de biserică, pentru ca într-adevăr să fiţi soţ şi soţie? Numai cuvintele rostite de preot consfinţesc o căsătorie? El, soţul tău? Eh! fata mea, dacă ai fi doamna de Sauves, ai putea să-mi dai un astfel de răspuns. Dar de când i-ai făcut lui Henric de Navarra cinstea de a te căsători cu el, purtarea lui e contrară aşteptărilor noastre, dându-i alteia dreptul de a se considera soţia lui. Dacă vii cu mine chiar acum, spuse Caterina, ridicând vocea, îţi vei da seama; cheia aceasta deschide uşa apartamentului doamnei de Sauves şi te vei convinge lesne.

— Oh! vă rog, doamnă, vorbiţi mai încet, pentru că, în afara faptului că vă înşelaţi, sc...

* Ce vrei să spui?

* Se va trezi soţul meu.

Margareta se ridică şi, cu o graţie voluptoasă, în cămaşa de noapte ale cărei mâneci scurte lăsau să se vadă braţele ei de o frumuseţe sculpturală şi mâinile de regină, se apropie de pat, luă o făclie de ceară trandafirie şi, ridicând perdelele patului, îi arătă cu degetul, zâmbindu-i mamei sale, profilul mândru, semeţ, părul negru şi gura întredeschisă a regelui Navarrei, care părea cufundat într-un somn adânc şi liniştit, în patul răvăşit.

Albă la faţă, cu privirea rătăcită, trăgându-se înapoi, ca şi când s-ar fi aflat pe marginea unei prăpăstii, Caterina scoase un răcnet înăbuşit.

— Vedeţi, doamnă, spuse Margareta, aţi fost greşit informată. Caterina îi cuprinse cu privirea pe amândoi, asocic în mintea ei ageră fruntea palidă şi umedă, ochii uşor încercănaţi cu zâmbetul Margaretei şi îşi muşcă buzele subţiri cu o furie mocnită. Margareta o lăsă pe mama ei să contemple o clipă acest tablou care o înmărmurise, ca şi cum ar fi văzut capul Meduzei1. Trase perdelele patului şi, mergând în vârful picioarelor, veni să

se aşeze lângă regina-mamă:

1 Meduza — în mitologia greacă, una din cele trei Gorgonc; era o fiinţă cu cap înspăimântător, înconjurat de şerpi, şi a cărui vedere împietrea pe orice muritor.

— Aşadar, doamnă, spuneaţi că...

Florentina o observă cu atenţie, vrând să se încredinţeze de candoarea tinerei femei; calmul Margaretei îi zădărnici privirile bănuitoare.

— Nimic, spuse ea şi ieşi grăbită.

îndată ce nu i se mai auziră paşii pe coridor, perdelele patului fură trase şi Henric, cu ochii umezi, cu respiraţia întretăiată şi cu mâinile tremurânde, îngenunche în faţa Margaretei; văzându-1 cum era îmbrăcat, doar cu pantalonii bufanţi şi cu cămaşa de zale, Margareta nu se putu stăpâni şi pufni în râs.

— Ah, doamnă! Ah, Margareta, vă rămân obligat pentru totdeauna; cum să vă mulţumesc pentru binele făcut?

Şi-i acoperea mâna cu sărutări, care, pe nesimţite, cuprindeau şi braţul tinerei femei.

— Sire, spuse ea, ferindu-se uşor, uitaţi că în clipa aceasta, o biată femeie, căreia îi datoraţi viaţa, suferă şi se tânguie de dragul vostru? Doamna de Sauves, adăugă ea în şoaptă, şi-a jertfit gelozia, trimiţându-vă la mine, şi poate că după ce şi-a sacrificat gelozia, îşi sacrifică şi viaţa, pentru că, o ştiţi prea bine, mânia mamei mele e cumplită.

Henric se înfiora şi, ridicându-se, vru să plece.

* Oh! făcu Margareta cu o cochetărie încântătoare, dacă mă gândesc mai bine, nu am de ce să fiu îngrijorată. Cheia v-a fost dată fără nici o specificare şi se va crede că în seara aceasta mi-aţi acordat prioritate.

* Şi ţi-o acord, Margareta, numai dacă ai accepta să dai uitării...

* Mai încet, Sire, vorbiţi mai încet, replică regina, repetând cuvintele spuse mamei sale cu zece minute înainte; din cămăruţă se aude tot ce spuneţi şi, cum nu sunt pe deplin liberă, Sire, vă rog să nu vorbiţi atât de

tare.

* Oh! oh! spuse Henric, amuzat şi totodată contrariat; e adevărat că uitasem că, după cât se pare, nu sunt eu cel sortit să interpreteze finalul acestei scene puţin obişnuite. Cămăruţa aceasta...

* Să intrăm, Sire, spuse Margareta, voi avea onoarea de a-i prezenta Maiestăţii voastre un brav gentilom rănit în timpul măcelului, care venise la Luvru să o prevină pe Maiestatea voastră de primejdiile ce o pândeau.

Regina se îndreptă spre uşă, urmată de soţul ei. Uşa se deschise şi Henric, uimit, văzu un bărbat în această cămăruţă sortită surprizelor.

La Mole fu şi mai uimit, aflându-se pe neaşteptate în faţa regelui Navarrei. Henric îi aruncă Margaretei o privire ironică, pe care regina o înfruntă cu seninătate.

* Sire, spuse Margareta, mă tem ca acest gentilom să nu fie ucis chiar în apartamentul meu; fiind un slujitor credincios al Maiestăţii voastre, cred că merită să se bucure de protecţia voastră.

* Sire, spuse atunci tânărul, sunt contele Lerac de La Mole, cel aşteptat de Maiestatea voastră, căreia i-am fost recomandat de sărmanul domn de Teligny, care a fost ucis chiar lângă mine.

* Ah! ah! făcu Henric, aşa este, domnule, regina mi-a dat scrisoarea; dar nu aveaţi şi o scrisoare din partea domnului guvernator al Provenţei?

* Ba da, Sire, cu recomandarea de a o înmâna Maiestăţii voastre imediat după sosirea mea la Paris.

— Şi de ce nu aţi procedat cum vi s-a spus?

* Sire, am ajuns la Luvru ieri seară, dar Maiestatea voastră avea atâtea treburi de rezolvat încât nu a avut timp să mă primească.

* E drept, spuse regele, dar nu aţi fi putut să mi-o transmiteţi?

* Domnul d'Auriac mi-a dat dispoziţii stricte, scrisoarea trebuia înmânată direct Maiestăţii voastre; mi s-a spus că nu putea fi încredinţată unui sol obişnuit, deoarece cuprindea o înştiinţare extrem de importantă.

* într-adevăr, spuse regele, luând şi citind scrisoarea; eram sfătuit să părăsesc Curtea şi să mă retrag în Bearn. Domnul d'Auriac face parte dintre bunii mei prieteni, în ciuda faptului că e catolic; ca guvernator al unei provincii, aflase ce se uneltea. Ce naiba, domnule, de ce mi-aţi înmânat scrisoarea aceasta abia astăzi, în loc să mi-o fi dat acum trei zile?

* Pentru că, după cum am avut cinstea să-i declar Maiestăţii voastre, am sosit abia ieri, deşi m-am străduit din răsputeri să ajung mai repede.

* E o situaţie supărătoare, murmură regele, pentru că acum ne-am fi aflat în siguranţă, fie la La Rochelle1, fie pe vreun câmp de bătălie, cu două sau trei mii de călăreţi prin preajmă.

* Sire, faptul e consumat, spuse Margareta cu voce scăzută, şi, în loc să vă pierdeţi vremea acuzând trecutul, gândiţi-vă mai bine la avantajele pe care vi le poate rezerva viitorul.

* Doamnă, dacă aţi fi în locul meu, aţi păstra o fărâmă de speranţă? spuse Henric, privind-o întrebător.

* Da, bineînţeles, aş considera toată această maşinaţie de Curte ca o partidă în trei reprize, din care eu am picrdut-o pe prima.

* Ah, doamnă, şopti Henric, dacă aş fi sigur că sunteţi părtaşă la planurile mele...

* Dacă aş fi vrut să trec de partea adversarilor dumneavoastră, nu ar fi trebuit să aştept atât de mult.

* Aveţi dreptate, spuse Henric, sunt un ingrat şi, după cum spuneţi, mai putem îndrepta ceva chiar acum.

— Sire, spuse La Mole, îi doresc Maiestăţii voastre să se bucure de fericirea dorită, dar acum domnul amiral nu mai e printre noi.

Henric zâmbi, cu zâmbetul lui de ţăran şiret şi perspicace, al cărui tâlc a fost perceput de lumea de la Curte doar în ziua în care a fost încoronat rege al Franţei.

* Doamnă, continuă Henric, privindu-1 pe La Mole cu interes, gentilomul acesta nu mai poate rămâne la

dumneavoastră fără să vă stânjenească, fiind expus şi unor neplăceri neaşteptate. Ce aveţi de gând cu el?

* Sire, nu am putea să-1 ajutăm să părăsească Luvrul? sunt întru totul de părerea domniei voastre.

1 La Rochelle — port la Oceanul Atlantic, situat la 466 km S-V de Paris; locuitorii oraşului erau în cea mai mare parte protestanţi.

— E greu.

* Sire, domnului de La Mole nu i se poate găsi un locşor în suita Maiestăţii voastre?

* Doamnă, din păcate discutaţi cu mine ca şi când aş fi încă regele hughenoţilor şi aş mai avea supuşii mei. Ştiţi bine că sunt pe jumătate convertit şi că nu mai am deloc supuşi.

In locul Margaretei, oricare s-ar fi grăbit să răspundă pe loc: «Şi el e catolic», dar regina dorea să-l facă pe Henric să-i ceară ceea ce voia să obţină de la el. Cât despre La Mole, văzând atitudinea rezervată a protectoarei sale, neştiind încă unde să pună piciorul pe terenul lunecos al unei Curţi atât de primejdioase, cum era cea a Franţei, se abţinu să vorbească.

* Dar ce-mi spune domnul guvernator al Provenţei, spuse Henric, recitind scrisoarea adusă de La Mole, că mama dumitale era catolică şi, datorită acestui fapt, îţi arată multă prietenie?

* Nu-mi spuneaţi şi mie, domnule conte, că aţi făcut un legământ şi că vreţi să vă schimbaţi credinţa? Ideile mele nu sunt prea clare în această privinţă; ajutaţi-mă să le desluşesc, domnule de La Mole. Nu era vorba de o situaţie asemănătoare cu aceea în care se află regele?

* Da, dar Maiestatea voastră mi-a ascultat explicaţiile cu atâta indiferenţă, încât n-am mai cutezat.

* Pentru că toate acestea nu mă priveau, domnule. Vă rog să-i explicaţi regelui ce doriţi.

* Sire, hăituit de nişte ucigaşi, fără avere, aproape muribund din cauza celor două răni, am avut impresia că văd umbra mamei mele, călăuzindu-mă spre Luvru, cu o cruce în mână. Atunci am făcut un legământ; dacă voi

scăpa cu viaţă, voi trece la religia mamei mele, căreia Dumnezeu i-a îngăduit să părăsească mormântul ca să mă călăuzească în timpul acelei nopţi sângeroase. Dumnezeu mi-a îndrumat paşii aici, Sire; sunt sub dubla protecţie a unei prinţese a Franţei şi a regelui de Navarra. Viaţa mi-a fost cruţată printr-o minune; nu-mi rămâne decât să-mi înfăptuiesc legământul, Sire, sunt pregătit să devin catolic.

Henric se încruntă; el era un sceptic şi accepta abjurarea dictată de un interes, dar se îndoia de veridicitatea unei abjurări din convingere religioasă.

«Regele nu doreşte să-1 sprijine pe protejatul meu», îşi zise Margareta.

La Mole, sfios şi încurcat, aflându-se între aceste două voinţe adverse, sesiza absurdul situaţiei sale, fără să-i găsească vreo explicaţie. Margareta, cu delicateţea ei feminină, puse capăt acestei situaţii jenante:

— Sire, spuse ea, uităm că bietul rănit are nevoie de odihnă. Şi eu, nu mai pot de somn. Ei! Vedeţi!

La Mole se făcuse alb ca varul, din cauza ultimelor cuvinte rostite de Margareta, pe care le auzise şi cărora le dăduse o anumită semnificaţie.

— Doamnă, nimic mai simplu; nu putem să-1 lăsăm pe domnul de La Mole să se odihnească?

Tânărul îi aruncă Margaretei o privire rugătoare şi, cu toate că se afla în prezenţa celor două Maiestăţi, căzu pe un scaun, zdrobit de durere şi de oboseală.

Margareta înţelese atât dragostea profundă exprimată de privirea aceea, cât şi desperarea manifestată printr-o stare de slăbiciune.

* Sire, spuse ea, acestui tânăr gentilom, care şi-a riscat viaţa pentru suveranul său, grăbindu-se să ajungă aici, ca să vă anunţe moartea amiralului şi a domnului de Teligny, fiind şi el grav rănit, acestui gentilom i se cuvine ca Maiestatea voastră să-i facă o favoare de care îşi va aminti cu recunoştinţă toată viaţa.

* Ce anume, doamnă? spuse Henric. Sunt gata să vă îndeplinesc dorinţa.

* Domnul de La Mole se va culca în noaptea aceasta la picioarele Maiestăţii voastre, care va dormi pe acest pat improvizat. Cu îngăduinţa augustului meu soţ, adăugă zâmbind Margareta, o voi chema pe Gillonne să-mi pregătească patul; vă rog să mă credeţi, Sire, că sunt şi eu la capătul puterilor.

Henric era spiritual, avea o minte ageră, poate prea mult, după spusele prietenilor şi duşmanilor săi; a înţeles că cea care-1 alunga din patul conjugal dobândise acest drept, pentru indiferenţa pe care i-o arătase. De altfel, Margareta se răzbunase pentru această nepăsare salvându-i viaţa, astfel încât răspunsul lui simplu nu avu nici o umbră de mândrie rănită.

Regina **Margot**
U9

* Doamnă, dacă sănătatea domnului de La Mole i-ar permite să treacă în apartamentul meu, i-aş pune la dispoziţie propriul meu pat.

* Da, replică Margareta, dar acum, apartamentul domniei voastre nu oferă un loc de scăpare sigur nici unuia, nici celuilalt, iar prudenţa vă impune, Maiestate, să rămâneţi aici până mâine.

Fără a mai aştepta răspunsul regelui, o chemă pe Gillonne, o puse să pregătească patul pentru rege şi, la picioarele lui, culcuşul pentru La Mole, care părea atât de încântat şi de fericit de această onoare, încât s-ar fi zis că uitase de rănile care-l chinuiau.

Margareta îi făcu regelui o plecăciune ceremonioasă şi, după ce uşile camerei sale fuseseră zăvorâte, se lungi în pat.

«Acum trebuie să-i găsesc domnului de la Mole un protector, chiar mâine, aici, în Luvru, iar cel ce în seara aceasta nu se lasă înduplecat, mâine se va căi.»

Ii făcu semn Gillonnei să se apropie şi-i şopti:

— E absolut necesar ca mâine, sub un pretext oarecare, fratele meu, ducele d'Alencon, să fie îndemnat să

vină aici înainte de ora opt dimineaţa.»

Orologiile Luvrului băteau ora două.

La Mole discută puţin cu regele despre politică, dar curând regele adormi şi începu să sforăie zdravăn, de parc-ar fi dormit în patul lui de piele, din Bearn.

La Mole ar fi imitat, poate, exemplul regelui, dar ştia că Margareta nu doarme, o auzea cum se întoarce în aşternut de pe o parte pe alta, negăsindu-şi locul, şi acest foşnet tulbura sufletul şi somnul tânărului.

— E foarte tânăr, murmura Margareta, care nu avea somn, e foarte sfios; poate că va deveni chiar ridicol, dar asta rămâne de văzut; are ochi frumoşi... ţinută mândră, e chipeş, are mult farmec; dar dacă nu o fi îndeajuns de viteaz!... fugea... se leapădă de religia lui... păcat, visul începuse frumos... să lăsăm lucrurile să se desfăşoare în voia lor şi să ne încredem în tripla divinitate a nebunaticei acesteia de Henriette.

Către ziuă, Margareta adormi, în sfârşit, şoptind: *Eros-Cupido-Amor*.

DACĂ VREA O FEMEIE, VREA ŞI DUMNEZEU

Margareta nu se Înşelase; mânia acumulată în adâncul sufletului Caterinei, stârnită de această comedie în care ghicea subiectul, fără a avea puterea de a-i schimba deznodământul, trebuia să se abată asupra cuiva. In loc să se înapoieze în apartamentul ei, regina-mamă urcă direct la doamna sa de onoare.

Doamna de Sauves aştepta două vizite: pe una o dorea — era vorba de Henric —, de cealaltă se temea. Stătea culcată când auzi rotindu-se o cheie în broască, apoi desluşi apropierea unor paşi înceţi, înăbuşiţi de covorul gros, şi bănui că cineva îi interzicea Dariolei — care rămăsese de pază în anticameră — să vină s-o anunţe. Se sprijini într-un cot şi aşteptă, înfrigurată.

Draperia se ridică şi tânăra femeie se văzu în faţa Caterinei de Medici.

Caterina părea calmă, dar doamna de Sauves se

obişnuise de doi ani să-i urmărească reacţiile, şi înţelese că acel calm aparent masca gânduri sumbre şi poate răzbunări cumplite.

Zărind-o pe Caterina, doamna de Sauves vru să se ridice din pat, dar un gest imperios al reginei-mamă o obligă să stea nemişcată; biata Charlotte se pregăti să înfrunte cu tărie furtuna ce mocnea.

* I-ai transmis cheia regelui Navarrei? întrebă Caterina cât se poate de firesc, dar buzele ei se înălbiră de mânie.

* Da, doamnă... răspunse Charlotte, încercând zadarnic să pară tot atât de calmă ca regina-mamă.

* Şi l-ai văzut?

* Pe cine?

* Pe regele Navarrei.

— Nu, doamnă, dar îl aştept, am crezut că era el când am auzit rotindu-se cheia în broască.

Răspunsul acesta, care atesta o deplină încredere sau o prefăcătorie desăvârşită, o nemulţumi pe Caterina, care-şi crispa mâna mică şi dolofană.

* Cu toate acestea, tu ştiai prea bine că regele Navarrei nu va veni în noaptea asta, spuse Caterina, cu zâmbetul ei hain.

* Cum, doamnă, nu puteam să ştiu aşa ceva! exclamă Charlotte, prefăcându-se extrem de surprinsă.

— Da, o ştiai.

— Ca să nu vină, înseamnă că nu mai e în viaţă! spuse doamna de Sauves, pe care numai enunţul acestei presupuneri o făcea să se cutremure de groază.

Charlotte avea tăria să mintă astfel pentru că nu avea nici o îndoială că o aştepta o răzbunare înfricoşătoare, în cazul în care mica ei trădare ar fi fost descoperită de regina-mamă.

* Dar tu nu i-ai scris regelui Navarrei, Carlotta mia? o întrebă Caterina cu acelaşi zâmbet crud.

* Nu, doamnă, răspunse Charlotte cu candoare, Maiestatea voastră nu mi-a dat o astfel de dispoziţie.

Caterina o privi în tăcere pe doamna de Sauves, aşa cum priveşte şarpele pasărea pe care vrea s-o ţintuiască locului.

* Te crezi frumoasă, te crezi isteaţă, nu-i aşa? îi spuse brusc Caterina.

* Nu, doamnă, răspunse Charlotte, ştiu numai că Maiestatea voastră s-a arătat uneori prea îngăduitoare cu mine în privinţa isteţimii şi a frumuseţii mele.

* Ei bine, spuse Caterina înverşunată, te-ai înşelat dacă ţi-ai închipuit că este aşa şi eu te-am minţit, dacă ţi-am spus cuvinte de laudă, nu eşti decât o proastă şi o urâtă pe lângă fiica mea Margot.

* Oh! aveţi dreptate, doamnă, aşa este, nu contest adevărul spuselor domniei voastre.

* De aceea regele Navarrei îi dă întâietate fiicei mele şi mi se pare că tu urmăreai cu totul altceva, după cum ne înţele-seserăm.

* Doamnă, dacă aceasta mi-e soarta, sunt foarte nefericită, spuse Charlotte, izbucnind nesilit în hohote de plâns.

* Aşa se petrec lucrurile, cum ţi-am spus, replică regina-mamă, străpungând-o cu privirea.

— Ce vă face să credeţi asta? întrebă Charlotte.

Alexandre Dumas

— Coboară la regina Navarrei, *pazza1,* şi-1 vei găsi acolo pe iubitul tău.

* Oh! făcu doamna de Sauves. Caterina ridică din umeri.

* Eşti cumva geloasă?

* Eu? răspunse doamna de Sauves, vrând să pară dârză, deşi o părăseau puterile.

* Da, tu! sunt curioasă să văd cum se manifestă gelozia unei franţuzoaice.

* Dar, Maiestatea voastră, eu nu pot fi geloasă decât din amor propriu; eu nu-1 iubesc pe regele Navarrei decât atât cât este necesar ca s-o pot sluji pe Maiestatea voastră.

Caterina o privi o clipă, purtată de gânduri.

* Dacă mă gândesc bine, poate că e adevărat tot ce spui.

* Maiestatea voastră pătrunde în adâncul sufletului meu.

* Şi sufletul acesta îmi este pe deplin devotat?

* Porunciţi, doamnă, şi vă veţi convinge.

* Ei bine, dacă tu te jertfeşti ca să-mi fii pe plac, Carlotta, trebuie să te arăţi foarte îndrăgostită de regele Navarrei şi mai cu seamă să fii foarte geloasă, geloasă ca o italiancă.

* Doamnă, dar cum îşi manifestă gelozia o italiancă? întrebă Charlotte.

* O să-ţi spun, zise Caterina.

După ce dădu din cap de două-trei ori, ieşi în tăcere, încet, aşa cum intrase.

Charlotte, fâstâcită de privirea aceea limpede, de ochii măriţi ca de pisică sau de panteră la pândă, de o acuitate extraordinară, o lăsă să plece fără a mai rosti un singur cuvânt, cu răsuflarea tăiată, şi nu se linişti decât atunci când se închise uşa în urma Caterinei şi după ce Dariole îi confirmă că o văzuse îndepărtân-du-se.

1 In limba italiană: „nebuno".

— Dariole, îi spuse ea atunci, trage-ţi un fotoliu lângă patul meu şi rămâi aici, te rog, nu am curajul să stau singură.

Dariole o ascultă, dar cu toate că rămăsese lângă ea camerista ei devotată, cu toate că lăsase lampa aprinsă pentru liniştirea ei, doamna de Sauves nu adormi decât în zorii zilei, chinuită de amintirea obsesivă a glasului dur şi strident al Caterinei.

Deşi la revărsatul zorilor dormea, Margareta se trezi la primul sunet al trâmbiţelor şi la primele lătrături ale câinilor. Se ridică din pat de îndată şi se pregăti să apară într-o ţinută aleasă cu grijă exagerată, ca o dovadă concludentă a intimităţii perechii regale. îşi chemă apoi doamnele de companie şi îngădui gentilomilor care făceau

parte din suita regelui Navarrei să intre în anticameră. Descuie uşa camerei în care se odihneau Henric şi de La Mole, îi adresă acestuia, din privire, un „Bună dimineaţa" prietenesc şi-i spuse augustului ei soţ:

— Sire, nu e destul că am făcut-o pe regina-mamă să creadă ceea ce nu este, e nevoie să convingeţi toată Curtea care vă slujeşte că între noi domneşte o armonie desăvârşită. Dar vă rog să nu vă temeţi, spuse ea râzând, şi să reţineţi cuvintele mele, care capătă o semnificaţie deosebită în clipa de faţă: este ultima oară când o supun pe Maiestatea voastră unei încercări atât de neplăcute.

Regele Navarrei zâmbi şi porunci să intre gentilomii din suita sa. In clipa în care i se închinau, se prefăcu că abia atunci îşi dă seama că mantia lui rămăsese pe patul reginei; sc scuză pentru ţinuta lui neprotocolară, luă mantia din mâna reginei, care se îmbujorase, şi o prinse de umăr. Intorcându-se apoi spre gentilomii săi, le ceru să-i relateze ultimele întâmplări de la Curte şi din oraş.

Margareta urmărea cu coada ochiului mirarea reţinută, exprimată de chipurile acestor gentilomi, martori ai intimităţii existente între regele şi regina Navarrei, când un aprod, urmat de trei sau patru gentilomi, îl anunţă pe ducele d'Alencon.

Ca să-l determine să vină, Gillonne îi strecurase doar informaţia că regele Navarrei îşi petrecuse noaptea cu soţia lui.

Francisc intră atât de năvalnic, încât aproape îi trânti la pământ pe cei ce se aflau în calea lui. Privirea lui se îndreptă întâi spre Henric, apoi spre Margareta. Henric îl salută cu toată

respinsă de Maiestatea voastră. Nu aş dori s-o obosesc pe Maiestatea voastră repetând exprimarea unei dorinţe pe care nu aţi agreat-o.

* Despre ce este vorba? întrebă Francisc, privindu-i pe amândoi foarte mirat.

* Ah! ah! spuse Henric, înroşindu-se de ciudă, am înţeles ce vreţi să spuneţi, doamnă. într-adevăr, regret că nu am posibilitatea de a acţiona cum aş dori. Dacă nu pot să-i ofer domnului de La Mole ospitalitatea cuvenită, întrucât nu ar fi în siguranţă, pot cel puţin să-i recomand, după domnia voastră, fratelui meu d'Alencon persoana căreia îi purtaţi de grijă. Poate că fratele meu va găsi o soluţie care să-i îngăduie domnului de La Mole să rămână aici... aproape de domnia voastră — ceea ce ar fi ideal, nu-i aşa, doamnă?

«Foarte bine, îşi spuse Margareta, împreună vor realiza ceea ce nu ar fi putut înfăptui nici unul dintre ei prin propriile forţe.»

— Domnule, este de datoria domniei voastre să-i explicaţi fratelui meu de ce suntem îndreptăţiţi să ne interesăm de soarta domnului de La Mole.

Henric, prins în cursă, îi istorisi domnului d'Alencon — care era pe jumătate protestant, din spirit de opoziţie, după cum era şi Henric pe jumătate catolic, din prudenţă — în ce împrejurări sosise de La Mole la Paris şi cum fusese rănit venind să-i aducă o scrisoare din partea domnului d'Auriac.

Margareta deschisese uşa cămăruţei şi tânărul se afla acum în faţa ducelui.

Văzându-1 atât de chipeş, atât de palid, deci cu atât mai seducător, Francisc se înfiora, încolţit, pentru că Margareta îi stârnise atât gelozia, cât şi amorul propriu.

— Dragă frate, îi spuse ea, sunt sigură că acest tânăr gentilom va fi un om de nădejde valoros pentru cel ce va şti să-i folosească vrednicia. Dacă îl primeşti în suita ta, el va găsi în tine un stăpân puternic, iar tu vei avea în el un slujitor devotat. Dragă frate, în vremurile acestea trebuie să fii prevăzător şi să-i cunoşti bine pe cei ce te înconjoară, în special, adăugă ea în şoaptă, ca să nu fie auzită decât de ducele d'Alencon, când eşti ambiţios şi ai ghinionul de a fi doar cel de-al treilea fiu al regelui Franţei.

îşi duse degetul la buze, ca să-i atragă atenţia lui Francisc că nu-i spusese totul.

* Poate că tu vei socoti, spre deosebire de Henric, că nu se cuvine ca acest tânăr să şadă atât de aproape de apartamentul meu.

* Dragă soră, răspunse prompt Francisc, dacă domnului de La Mole îi convine, va fi instalat într-o jumătate de oră în apartamentul meu, unde cred că nu are de ce să se teamă. Dacă va ţine la mine, voi ţine şi eu la el.

Francisc minţea, pentru că încă de pe acum nu-1 putea suferi pe La Mole.

«Bun, bun... nu m-am înşelat, murmură Margareta văzându-1 pe regele Navarrei încruntat. Ah! ca să-i pot conduce pe fiecare în parte, văd că trebuie să-1 conduc pe unul prin intermediul celuilalt. Bine ai făcut, Margareta, mi-ar spune Henriette.»

într-adevăr, după o jumătate de oră, La Mole săruta poala rochiei Margaretei, care îl dăscălise serios, şi urca cu destulă sprinteneală pentru un om rănit scara ce ducea la domnul d'Alencon.

Trecură două sau trei zile, iar relaţiile dintre Henric şi soţia lui păreau tot mai strânse. Henric primise încuviinţarea ca abjurarea sa să nu fie publică, dar renunţase la propria credinţă în faţa duhovnicului regelui şi se ducea în fiecare dimineaţă să asculte liturghia care se oficia la Luvru. Seara se îndrepta cu ostentaţie spre apartamentul soţiei sale, intra pe uşa principală, stătea puţin de vorbă cu ea, apoi ieşea pe uşiţa secretă şi urca la doamna de Sauves, care îi vorbise despre vizita reginei-mamă şi îl prevenise că îl ameninţa o mare primejdie. Henric, avertizat din ambele părţi, se arăta şi mai temător faţă de regina-mamă, cu atât mai mult cu cât chipul reginei începuse să capete o expresie de mulţumire. într-o zi, Henric văzu chiar un zâmbet binevoitor mijind pe buzele ei palide. în ziua aceea, el se hotărî cu multă greutate să mănânce şi altceva în afara ouălor pe care le fiersese chiar el şi să bea şi altceva în afara apei care fusese scoasă din Sena în faţa lui.

I87

Măcelurile continuau, cu toate că se împuţinau, încetul cu încetul. Numărul hughenoţilor care scăpaseră cu viaţă era acum foarte redus; cea mai mare parte dintre ei muriseră, mulţi fugiseră, câţiva stăteau ascunşi. Din când în când, câte un cartier vuia de glasurile celor care descoperiseră vreun hughenot ascuns. Execuţia era atunci publică sau nu, după împrejurări, dacă nenorocitul era încolţit în vreun loc de unde nu avea scăpare sau de unde putea fugi. Când avea loc un astfel de eveniment, era mare veselie în tot cartierul; în loc să se domolească, pentru că duşmanii lor se stinseseră, catolicii erau şi mai înverşunaţi, urmărindu-i cu sălbăticie pe puţinii hughenoţi rămaşi în viaţă.

Carol al IX-lea se complăcuse să-i vâneze pe hughenoţi; acum, dacă nu mai participa direct la măcel, îl bucura nespus vâlva pe care o stârnea hăituiala pusă la cale de alţii.

într-o zi, întorcându-se de la o partidă de *mail* — una din distracţiile lui favorite, alături de *paume* şi de vânătoare —, intră foarte voios la regina-mamă, urmat de curtenii lui. Caterina, văzându-1 atât de bucuros, încercase imediat să ghicească motivul acestei bune dispoziţii.

— Mamă, spuse el, îmbrăţişând-o, îţi aduc o veste bună! Ilustrul leş al domnului amiral, despre care nimeni nu ştia unde se află, a fost descoperit, în sfârşit!

— Ah! ah! exclamă Caterina.

— Oh, da, e adevărat! nu ai bănuit, ca şi mine, că el fusese un ospăţ de pomină pentru câini? Nici vorbă de aşa ceva. Poporul, dragul şi bunul meu popor, s-a gândit să-l atârne de cârligul de la Montfaucon.

De *sus în jos Gaspard fu atuncat* Şi apoi *de jos în sus fu înălţat.*

— Şi? spuse Caterina.

— Ei bine, draga mea mamă, de când am ştiut că a murit omul acesta, am dorit să-l revăd. E o zi frumoasă, totul mi se pare minunat, aerul dătător de viaţă te îmbată

cu miresme, eu mă simt mai bine ca oricând; dacă vrei, mamă, încălecăm pe cai şi mergem la Montfaucon.

* Te-a§ însoţi cu multă plăcere; dar sunt obligată să rămân aici, am acordat cuiva o întrevedere şi nu mă pot eschiva. Pe urmă, când se face o vizită unei personalităţi marcante, de talia domnului amiral, se cade să participe întreaga Curte. Va fi un bun prilej pentru observatori să facă observaţii interesante. Vom vedea cine va veni şi cine va rămâne.

* Ai dreptate, mamă, pe legea mea! E mai bine să lăsăm această vizită pe mâine. Tu vei avea invitaţii tăi, eu pe ai mei; sau, mai curând, să nu invităm pe nimeni. Vom anunţa doar unde mergem, iar după aceea vom vedea, fiecare e liber să facă ce pofteşte. Te las cu bine, mamă, mă duc să-mi iau cornul de vânătoare, vreau să-1 aud cum răsună.

* Carol, o să te istoveşti! Ambroise Pare ţi-o spune neîncetat şi are dreptate: efortul e prea mare pentru tine.

* Da' de unde! spuse Carol, ce n-aş da să fiu sigur că din asta mi se trage moartea! I-aş îngropa pe toţi, chiar pe Henriot, care va fi urmaşul nostru, după cum susţine Nostradamus1.

Caterina îşi încruntă sprâncenele.

* Fiule, spuse ea, nu te încrede în lucrurile ce par imposibile, până atunci te rog să te cruţi.

* Doar două sau trei măsuri dintr-o chemare de vânătoare, ca să le fac plăcere câinilor mei, care se plictisesc de moarte, săracii de ei! Mai bine le-aş fi dat drumul să-l atace pe hughenot, asta ar fi fost pe placul lor.

1 Nostradamus (Michel de Notre-Dame) (1503-1588), astrolog şi medic francez. Autor al unei culegeri de profeţii celebre, exprimate în catrene („Centuries").

2 Roland, eroul unui poem epic anonim francez, din Evul Mediu, „Chanson de Roland", care evocă luptele lui Carol cel Mare (Charlemagne) în Spania, împotriva sarazinilor, relevând faptele de eroism ale cavalerului Roland.

Carol al IX-lea părăsi camera mamei sale, intră în

Sala armelor, luă un corn şi suflă în el cu o vigoare care i-ar fi făcut cinste viteazului Roland2. Nimeni nu putea înţelege cum putea emite sunete atât de puternice această fiinţă firavă şi bolnăvicioasă.

Caterina aştepta într-adevăr pe cineva. După ce plecă regele, una din doamnele ei de onoare intră, se apropie de regină şi-i vorbi în şoaptă; regina zâmbi, se ridică, îşi salută curtenii şi o urmă îndată.

In paraclisul reginei se afla Rene, florentinul, cel pe care regele Navarrei îl întâmpinase cu multă diplomaţie, chiar în noaptea Sfântului Bartolomeu.

— Ah! dumneata eşti, Rene! îi spuse Caterina, te aşteptam cu nerăbdare.

Rene făcu o plecăciune.

* Ai primit ieri bileţelul meu?

* Am avut această onoare.

— Ai verificat încă o dată, aşa cum îţi cerusem, horoscopul elaborat de Ruggieri, care se potriveşte atât de bine cu prezicerile lui Nostradamus, ce spun că fiii mei vor domni toţi trei?...

De câteva zile s-au schimbat multe, Rene, şi m-am gândit că ar fi cu putinţă ca destinele să fi suferit şi ele o modificare, devenind mai blânde.

— Doamnă, îi răspunse Rene, clătinând din cap, Maiestatea voastră ştie prea bine că lucrurile nu schimbă soarta; dimpotrivă, lucrurile sunt supuse sorţii.

— Dar ai repetat jertfa, nu-i aşa?

— Da, doamnă, prima mea îndatorire e de a mă supune poruncilor domniei voastre, răspunse Renă.

* Atunci, care-i rezultatul?

* A rămas acelaşi, doamnă.

* Cum? mielul negru a ţipat şi acum de trei ori?

* Da, doamnă.

— Semn că vor fi trei morţi năprasnice în familia mea! murmură Caterina.

* Aşa e, doamnă, din păcate, spuse Rene.

* Şi în cele din urmă?

— In cele din urmă am constatat, ceea ce observasem

şi la primele jertfe, o deplasare ciudată a ficatului, care atârna în sens invers.

— Schimbare a dinastiei. Mereu, mereu, mereu, mormăi Caterina. Totuşi, ar trebui să contracarăm aceste efecte nefaste, Rene.

Rene clătină din cap, sceptic.

* I-am spus Maiestăţii voastre, soarta ne stăpâneşte.

* Asta-i părerea ta? întrebă Caterina.

* Da, doamnă.

* Iţi aminteşti de horoscopul reginei Jeanne d'Albret?

* Da, doamnă.

* Mai spune-mi-1 o dată, eu l-am uitat.

* *Vives honorata, morieris reformidata, regina amplificabere.*

* După câte ştiu, asta înseamnă: *Vei trăi onorată,* dar bietei femei îi lipsea strictul necesar! *Vei muri temută,* şi noi ne-am bătut joc de ea. *Vei fi mai ilustră decât ai fost ca regină,* dar iată că ea a murit şi Măria Sa zace într-un mormânt pe care am omis să-i menţionăm numele.

* Doamnă, Maiestatea voastră tălmăceşte greşit *vives honorata.* Regina Navarrei a trăit într-adevăr onorată, bucurându-se de dragostea copiilor săi, de preţuirea şi de respectul supuşilor, de o sinceritate neîndoielnică, pentru că ea era săracă.

* Bine, spuse Caterina, să trecem cu vederea *vei trăi onorată,* dar acel *morieris reformidata,* cum se interpretează?

* Cum să-1 interpretez? Cât se poate de simplu: *vei muri temută.*

* Şi aşa a fost, a murit temută?

— Atât de temută, doamnă, încât nu ar fi murit dacă Maiestatea voastră nu s-ar fi temut de ea. In sfârşit, *ca regină, vei fi preamărită,* sau *vei fi venerată mai mult decât ai fost ca regină,* şi acest lucru e adevărat, doamnă, pentru că, în schimbul unei coroane vremelnice, a dobândit, poate, ca regină şi martiră, coroana împărăţiei cerurilor; în plus, cine ştie ce rezervă viitorul urmaşilor săi

pe pământ?

Caterina era excesiv de superstiţioasă; se îngrozi mai mult de sângele rece al lui Rene, decât de persistenţa prevestirilor. Pentru ea, un impas însemna prilejul de a depăşi cu îndrăzneală o situaţie supărătoare; purtată de gânduri, i se adresă brusc lui Rene:

* Au sosit parfumuri din Italia?
* Da, doamnă.
* Te rog să-mi trimiţi o casetă plină.
* Din care?
* Din ultimele, din cele... Caterina se opri.

— Din cele care-i plăceau în mod deosebit reginei Navarrei, Jeanne d'Albret?

— Exact.

— Nu e necesar să fie pregătite, nu-i aşa, doamnă? Acum Maiestatea voastră este tot atât de expertă ca mine.

* Asta-i părerea ta? Important e că dau rezultate.
* Maiestatea voastră mai doreşte să-mi spună ceva?

* Nu, nu, spuse Caterina gânditoare; cel puţin aşa cred. Te rog să-mi aduci imediat la cunoştinţă dacă jertfele vor suferi modificări. Mă gândesc să nu mai folosim miei, să încercăm cu găinile.

* Doamnă, tare mă tem că, înlocuind victima, nu schimbăm câtuşi de puţin semnele prevestitoare.

— Fă cum îţi spun. Rene salută şi ieşi.

Caterina rămase gânditoare; se întoarse apoi în dormitorul ei, unde o aşteptau doamnele de onoare, şi le spuse că a doua zi va avea loc un pelerinaj la Montfaucon.

Vestea acestei petreceri a stârnit vâlvă, atât la palat, unde s-a discutat toată seara despre acest eveniment monden, cât şi în oraş. Doamnele şi-au pregătit cele mai elegante toalete, gentilomii armele şi caii de paradă. Negustorii şi-au închis prăvăliile şi atelierele, iar câţiva neisprăviţi, care umblau fără rost, au mai omorât, pe ici pe colo, câţiva hughenoţi, profitând de această ocazie, ca să alcătuiască o escortă potrivită cu leşul amiralului.

A fost zarvă mare, toată seara şi o bună parte din

noapte.

Ziua aceea fusese pentru La Mole una dintre cele mai posomorâte, după trei sau patru zile tot atât de mohorâte.

Domnul d'Alengon, vrând să-i îndeplinească dorinţa Margaretei, îl instalase la el, dar de atunci nu-1 mai văzuse. Se simţea abătut, ca un biet copil părăsit, frustrat, privat de solicitudinea afectuoasă şi delicată a celor două femei, iar imaginea uneia dintre ele îi revenea dureros în minte. Margareta i-1 trimisese pe Ambroise Pare, chirurgul renumit; de ia el mai aflase câte ceva, dar acest domn de peste cincizeci de ani nu lua în seamă sau se prefăcea că nu ia în seamă interesul deosebit pe care-1 purta La Mole celor mai neînsemnate lucruri legate de Margareta; veştile pe care le primea erau jalnic de incomplete, insuficiente. E adevărat că o dată venise Gillonne, din proprie iniţiativă, să vadă cum îi merge rănitului. Vizita aceasta fusese ca o rază de soare într-o temniţă, dar La Mole tot mai nădăjduia să primească vizita *altcuiva.*

Când vestea acelei reuniuni mondene, la care participa toată Curtea, ajunse la urechile convalescentului, el ceru domnului d'Alencon să-i acorde cinstea de a-1 însoţi.

Ducele nu se întrebă dacă La Mole era în stare să suporte această oboseală, răspunse doar:

— Foarte bine! să i se dea unul din caii mei.»

Era tot ce-şi dorea La Mole. Ambroise Pare veni ca de obicei să-1 panseze şi La Mole îi explică situaţia în care se afla, necesitatea de a porni la drum călare, şi îl rugă să-i fixeze bandajele cu şi mai multă atenţie. De altfel, cele două răni se încinseseră, cea de la piept şi cea de la umăr, îl mai chinuia doar cea de la umăr, dar amândouă erau pe cale de vindecare. Savantul medic acoperi rănile cu un pansament special, foarte apreciat pe vremea aceea pentru astfel de cazuri, şi îl asigură pe La Mole că nu va avea nici o neplăcere, cu condiţia de a nu depune eforturi prea mari.

La Mole era în culmea fericirii. In afara slăbiciunii şi a unei uşoare ameţeli pricinuite de pierderea de sânge, se simţea cât se poate de bine. De altfel, Margareta va lua

parte la această cavalcadă, mai mult ca sigur; o va revedea pe Margareta şi când se gândea la binele pe care i-1 făcuse Gillonne, venind să-1 vadă, avea convingerea că va fi cu atât mai binefăcătoare apariţia stăpânei ei.

La Mole folosi o parte din banii pe care-i primise la plecare, de la familia sa, ca să-şi cumpere cea mai frumoasă tunică de satin alb şi cea mai bogată broderie de mantie pe care le avea croitorul cel mai bun din vremea aceea. Tot el îi procură cizme de piele parfumată, cum se purtau atunci. Totul fu livrat dimineaţa, cu o jumătate de oră întârziere faţă de ora stabilită de La Mole, aşa că nu-i mai rămase timp să-şi exprime nemulţumirea. Se îmbrăcă la repezeală, se privi în oglindă şi văzu că e destul de bine îmbrăcat şi parfumat, ca să fie mulţumit de el însuşi; pălăria era destul de frumoasă şi-i venea bine. Se plimbă prin cameră cu paşi repezi, ca să-şi încerce puterile, şi nu vru să ia în seamă unele dureri destul de intense, fiind încredinţat că mulţumirea sufletească biruie neplăcerile fizice.

Mantia de un roşu aprins, executată după gustul lui, era mai lungă decât se purta atunci şi-i venea de minune.

In timp ce această scenă se desfăşura la Luvru, altă scenă, de acelaşi gen, se petrecea la Palatul de Guise. Un gentilom înalt, cu părul roşu, examina în faţa oglinzii o dungă roşiatică ce-i brăzda obrazul. îşi netezea şi îşi parfuma mustaţa şi, în timp ce o parfuma, întindea un strat triplu de colorant alb şi roşu peste acea dungă afurisită, care nu voia să dispară, în ciuda tuturor produselor cosmetice folosite. Avu atunci un gând salvator: soarele de august pârjolea pământul curţii; aşadar coborî în curte, cu pălăria în mână, şi se plimbă timp de zece minute, cu ochii închişi, îndreptându-şi faţa către soare, expunându-se de bună voie acelei văpăi mistuitoare.

După zece minute, gentilomul al cărui chip ars de soare se făcuse atât de rumen, încât dunga roşie părea acum galbenă, contrastând cu restul feţei, nu păru prea contrariat de acest curcubeu; şi mai întinse un strat de

colorant roşu peste acea dungă. După aceea, îşi puse o haină splendidă, pe care i-o adusese un croitor pe care nu-1 chemase şi căruia nu-i făcuse această comandă.

Gătit, parfumat, înarmat din cap până în picioare, coborî a doua oară în curte şi începu să mângâie un cal mare, negru, a cărui frumuseţe nu ar fi avut pereche, dacă nu ar fi avut o mică tăietură făcută de sabia unui mercenar, în cursul ultimelor încăierări civile.

Cu toate acestea, încântat de calul ce i se pusese la dispoziţie, mulţumit de sine, gentilomul nostru, pe care cititorii l-au recunoscut cu uşurinţă, încalecă pe cal cu un sfert de oră înaintea tuturor şi făcu să răsune curtea Palatului de Guise de nechezatul armăsarului său, căruia îi răspundea cu „drăcia dracului", rostit pe toate tonurile, pe măsură ce-1 strunea. După un timp, calul, perfect strunit, îşi recunoştea stăpânul şi i se supunea. Această victorie nu fusese obţinută fără să se ducă vestea, cu multă larmă (poate gentilomul nostru conta pe acest lucru) şi această mare gălăgie atrăsese atenţia unei doamne, care apăru la una din ferestre. îmblânzitorul nostru de cai îi făcu o adâncă plecăciune, iar doamna îi zâmbi foarte prietenos.

După cinci minute, doamna de Nevers chema intendentul

* Domnule, i-aţi servit domnului conte Annibal de Coconnas gustarea de dimineaţă, aşa cum se cuvine?

* Da, doamnă, în dimineaţa aceasta a mâncat cu şi mai multă poftă ca de obicei.

* Bine, domnule, spuse ducesa, întorcându-se apoi spre primul gentilom din suita ei.

* Domnule d'Arguzon, spuse ea, plecăm la Luvru şi vă rog să nu-1 pierdeţi din ochi pe domnul conte Annibal de Coconnas, pentru că e rănit, prin urmare destul de slăbit, şi nu aş vrea să i se întâmple ceva, pentru nimic în lume. Asta i-ar bucura pe hughenoţi, care-1 duşmănesc de la acea binecuvântată noapte a Sfântului Bartolomeu.

Doamna de Nevers, radioasă, încalecă la rândul ei şi se îndreptă spre Luvru, locul de întâlnire al tuturor.

La ora două a după-amiezii, se ivi pe strada Saint-

Denis un alai de călăreţi în haine splendide, bogat împodobite cu aur şi giuvaeruri, îndreptându-se spre colţul Cimitirului Inocenţilor, desfăşurându-se între două rânduri de case întunecoase, ca o reptilă uriaşă ce-şi unduia inelele aurii în bătaia soarelui.

LEŞUL UNUI DUŞMAN MIROASE ÎNTOTDEAUNA FRUMOS

NlCI UN alai, oricât de fastuos ar fi, nu ar putea egala vreodată splendoarea acelui cortegiu. Veşmintele mătăsoase, bogate, strălucitoare, pe care Francisc I1 le lăsase moştenire urmaşilor săi, nu fuseseră încă înlocuite de hainele strâmte şi sobre, preţuite de Henric al III-lea2. Costumul lui Carol, mai puţin bogat, dar mai elegant decât cele din epocile precedente, se distingea prin armonia lui desăvârşită. în zilele noastre, un asemenea cortegiu e de neînchipuit, pentru că fastul nostru se rezumă la simetrie şi la o ţinută strictă.

Pajii, scutierii, gentilomii de rang inferior, câinii şi caii, înşiruiţi pe flancuri sau la ariergardă, însoţeau cortegiul regal ca o adevărată oaste. în urma acestei oşti venea gloata sau, mai bine zis, ea mişuna peste tot. Gloata preceda, escorta, urma, aclama sau huiduia, pentru că în cortegiu se aflau mai mulţi calvinişti convertiţi şi poporul nu uită şi nu iartă.

1 Francisc I (1494-1547), rege al Franţei, din dinastia de Valois. Pe plan extern domnia lui se caracterizează printr-o luptă permanentă împotriva Habsburgilor; a pus bazele armatei permanente; pe plan intern, a consolidat autoritatea centrală, a introdus limba franceză în redactarea actelor oficiale, a întemeiat College de France, imprimeria naţională şi a încurajat artele şi cultura.

2 Henric al III-lea (1551-1589), ultimul rege din dinastia de Valois, fiul lui Henric al II-lea şi al Caterinei de Medici.

Dimineaţă, Carol al IX-lea spusese cât se poate de firesc, în prezenţa reginei-mamă şi a ducelui de Guise, în

faţa lui Henric de Navarra, că vor merge să vadă spânzurătoarea de la Montfaucon, mai exact cadavrul mutilat al amiralului, care fusese spânzurat acolo. Primul imbold al lui Henric fusese de a se eschiva, dar, după primele cuvinte rostite în care îşi manifesta reticenţa, regina-mamă şi ducele de Guise se uitaseră unul la altul cu înţeles şi zâmbiseră. Acesta era momentul prielnic pe care-l aştepta Caterina, numai că Henric le surprinsese privirile şi zâmbetele şi le desluşise tâlcul. Spuse brusc, ca şi când s-ar fi răzgândit:

— De fapt, de ce nu aş merge şi eu? Doar sunt catolic şi sunt dator să îndeplinesc tot ce-mi cere noua mea religie.

Apoi i se adresă regelui Carol al IX-lea:

— Maiestatea voastră poate conta pe mine, voi fi întotdeauna fericit s-o însoţesc oriunde se va duce.

După această declaraţie, se grăbi să privească în jur, ca să numere sprâncenele care se încruntau.

Din întregul alai, o singură persoană stârnea interesul tuturor: era tocmai acel fiu care nu mai avea mamă, acel rege rămas fără regat, acel hughenot trecut la catolicism. Chipul lui prelung, cu trăsături viguroase, înfăţişarea lui comună, familiaritatea cu inferiorii săi, familiaritate aproape deplasată pentru un rege, dar firească pentru un om de munte, cum fusese Henric, familiaritate pe care şi-o păstră până la moarte, atrăgeau atenţia celor care-l recunoşteau. Unii strigau:

* Du-te la liturghie, Henriot, la liturghie!, iar el răspundea:

* Am fost ieri, acum vin de acolo, mâine mă duc din nou. Ce naiba! Cred că mi-am făcut datoria!

Margareta mergea călare; era atât de frumoasă, de proaspătă şi de elegantă, încât laudele nu mai conteneau; trebuie să recunoaştem că unele se adresau prietenei sale, doamna ducesă de Nevers, care i se alăturase şi al cărei cal alb îşi scutura coama, nerăbdător, ca şi cum ar fi fost mândru de povara pe care o purta.

* Ei, ducesă, ce mai e nou? întrebă regina Navarrei.

* Nu ştiu nimic, doamnă, spuse tare Henriette.

Ce i s-a mai întâmplat hughenotului? adăugă ea, în şoaptă.

* I-am găsit un adăpost aproape sigur, răspunse Margareta. Şi tu ce ai făcut cu marele tăietor de capete?

* A vrut să ia parte la festivitate; e un călăreţ fără pereche, a încălecat un cal mare cât un elefant, calul favorit al domnului de Nevers, când pleacă la luptă. I-am îngăduit să vină, gândin-du-mă că hughenotul tău va fi prudent şi nu va veni. Cred că nu avem de ce să ne temem, nu au prilejul de a se întâlni.

— Oh! pe cuvântul meu, chiar dacă ar fi aici, şi nu este, tot nu s-ar fi întâmplat nimic. Hughenotul meu e un bărbat chipeş, dar atât: un porumbel, nu un uliu, gângureşte, nu atacă. La urma urmei, poate că nu e hughenot, cum am crezut noi: poate că e brahman şi religia lui îi interzice vărsarea de sânge, spuse regina, ridicând uşor din umeri.

— Dar ducele d'Alencon? Unde e? Nu-1 zăresc, spuse Henriette.

* Trebuie să sosească; de dimineaţă se plângea că-1 dor ochii şi nu voia să vină. Toată lumea ştie că-i simpatizează pe hughenoţi, ca să contrazică părerile fraţilor săi, Carol şi Henric d'Anjou. Numai când i s-a spus că regele nu va vedea cu ochi buni acest refuz, s-a hotărât să vină. Stai puţin! uită-te acolo, unde-i lumea adunată şi aclamă! El e, a venit poate pe la poarta Montmartre.

* într-adevăr, el e, îl recunosc, arată bine astăzi. Am observat că e foarte îngrijit de la o vreme, poate o fi îndrăgostit. Uite cum se dă lumea în lături, cu respect, când se năpusteşte ca să-şi croiască drum prin mulţime; vezi, acesta-i privilegiul unui vlăstar regesc!

* Aşa e, spuse Margareta râzând; ducesă, pentru numele lui Dumnezeu, spune-le gentilomilor tăi să se ferească, va da peste ei. E unul care riscă să fie călcat în picioare, dacă nu se dă în lături!

— Ei, ăsta-i eroul meu! exclamă ducesa, uită-te bine. Coconnas ieşise din rânduri, dorind să se apropie de

doamna de Nevers. în clipa în care calul său străbătea bulevardul exterior, care despărţea strada de cartierul Saint-Denis, un călăreţ din suita domnului d'Alencon încerca din toate puterile să-şi struneasca armăsarul focos, care gonea, şi se ciocni de Coconnas, pe care-l izbi din plin. Zdruncinat, Coconnas se clătină, prinse la timp pălăria care era să-i cadă de pe cap şi se întoarse, mânios la culme.

* Dumnezeule! e domnul de La Mole! îi şopti Margareta prietenei sale.

* Tânărul acesta chipeş şi palid! exclamă ducesa, care nu-şi putu stăpâni prima impresie.

* Da, da! cel care era pe punctul de a-1 răsturna pe piemon-tezul tău!

* Oh! se vor întâmpla lucruri îngrozitoare! S-au uitat unul la altul şi s-au recunoscut.

Coconnas îl recunoscuse pe La Mole, dar fusese atât de surprins, încât scăpase hăţurile calului; avusese convingerea că-1 ucisese sau că-1 scosese cel puţin din luptă pentru multă vreme. La rândul său, La Mole îl recunoscuse pe Coconnas şi simţise că i se urcă sângele în obraz. In câteva clipe, ura lor mocnită izbucni cu putere, încleştându-se într-o privire înverşunată, care le îngrozi pe cele două femei. La Mole se uită în jur şi înţelese că nu era locul potrivit pentru o răfuială; dădu pinteni calului şi-şi reluă locul în suita domnului d'Alencon. Coconnas rămase o clipă nemişcat, răsucindu-şi mustaţa cu atâta furie, încât vârful ei era gata-gata să-i intre în ochi. Văzându-1 pe La Mole că se îndepărtează fără un cuvânt, porni şi el la drum.

— Ah! ah! spuse Margareta, mâhnită şi dispreţuitoare, nu m-am înşelat! Oh! dar de data aceasta e prea de tot! Şi îşi muşcă buzele până la sânge.

— E foarte chipeş, spuse ducesa cu milă.

Ducele d'Alencon îşi reluase locul în spatele regelui şi al reginei-mamă, astfel încât gentilomii din suita sa erau obligaţi să treacă prin faţa Margaretei şi a ducesei de Nevers. Trecând la rândul său prin faţa celor două

principese, La Mole îşi ridică pălăria, o salută pe regină cu o plecăciune adâncă, atingând astfel grumazul calului, şi rămase cu capul descoperit, aşteptând ca Maiestatea sa să-1 cinstească cu o privire. Dar Margareta întoarse capul cu mândrie. La Mole văzu expresia dispreţuitoare pe care o luase chipul reginei şi se albi la faţă; ca să nu cadă de pe cal, se agăţă de coamă.

* Oh! îi spuse Henriette reginei, ce neîndurătoare eşti! Priveşte-1, o să-şi piardă cunoştinţa!...

* Ei, asta ar mai lipsi!... ai sărurile la tine? spuse regina cu un zâmbet umilitor. Doamna de Nevers se înşelase.

La Mole se clătinase, dar îşi reveni treptat şi avu puterea să stea drept în şa, ca să-1 poată urma pe ducele d'Alencon.

Cortegiul înainta încet; începuse să se contureze silueta lugubră a spânzurătorii înălţate de Enguerrand de Marigny, condamnat în 1315 la spânzurătoare şi executat chiar acolo.

Aprozii şi gărzile înaintară şi înconjurară incinta, făcând un cerc larg.

La apropierea lor, corbii cocoţaţi pe spânzurătoare îşi luară zborul, croncănind deznădăjduiţi.

Spânzurătoarea înălţată la Montfaucon adăpostea de obicei, în spatele stâlpilor ei, câinii care adulmecau prada şi tâlharii filozofi care cugetau la vicisitudinile sorţii. In ziua aceea nu mai erau nici câini, nici tâlhari la Montfaucon — cel puţin aşa părea. Aprozii şi gărzile îi izgoniseră pe primii dimpreună cu corbii, iar ceilalţi se strecuraseră prin mulţime, cu gândul de a da o mare lovitură, care să le îndulcească soarta.

Cortegiul înaintase; regele şi Caterina sosiseră primii, urmaţi de ducele d'Anjou, ducele d'Alencon, regele Navarrei, domnul de Guise şi gentilomii lor; veneau apoi regina Margareta, ducesa de Nevers cu toate doamnele care alcătuiau aşa-numitul „escadron volant" al reginei-mamă; pajii, scutierii, valeţii, mulţimea încheiau cortegiul; în total, zece mii de persoane.

De spânzurătoarea principală atârna o masă amorfă,

un cadavru înnegrit, mânjit de sângele coagulat şi de noroiul albit de noile straturi de praf. Cadavrului îi lipsea capul şi de aceea fusese spânzurat de picioare. Norodul, inventiv ca de obicei, pusese în locul capului un dop de paie, pe care prinsese o mască, iar cineva care cunoştea obiceiurile domnului amiral vârâse în batjocură o scobitoare în gura acelei măşti.

1 Goya (Francisco Jose de ~y Lucientes) (1748-1828) pictor, desenator şi gravor spaniol.

Toţi acei gentilomi eleganţi, toate acele frumoase doamne care se perindau printre scheletele înnegrite şi furcile spânzurătorii, ca într-o procesiune pictată de Goya1, compuneau un tablou lugubru şi fantastic. Veselia zgomotoasă a vizitatorilor contrasta izbitor cu tăcerea posomorâtă şi recea inerţie a acestor cadavre, care îi înfiorau chiar şi pe cei ce le batjocoreau.

Mulţi suportau cu mare greutate scena aceea cumplită; din grupul hughenoţilor convertiţi, Henric se remarca prin paloare, pentru că, oricât ar fi vrut să se stăpânească şi oricât de mare ar fi fost capacitatea sa de a se preface, cu care-1 înzestrase Cerul, nu mai putea rezista. Sub pretextul că duhoarea răspândită de aceste stârvuri devenise supărătoare, se apropie de Carol al IX-lea, care se oprise alături de Caterina în faţa rămăşiţelor pământeşti ale amiralului.

* Sire, spuse el, Maiestatea voastră nu e de părere că acest leş miroase prea urât ca să mai zăbovim aici?

* Aşa ţi se pare, Henriot? spuse Carol al IX-lea, ai cărui ochi luceau de o bucurie feroce.

— Da, Sire.

* Eu nu sunt de părerea ta... pentru mine, leşul unui duşman miroase întotdeauna frumos.

* Sire, spuse Tavannes, dacă Maiestatea voastră ştia că îi vom face o vizită domnului amiral, ar fi trebuit să-1 invite pe Pierre Ronsard, dascălul domniei voastre în arta poetică. Ar fi compus pe loc epitaful bătrânului Gaspard.

* Nu avem nevoie de concursul lui; pot să-1 fac şi eu...

ascultaţi, domnilor, spuse Carol, după o clipă de gândire.

Aici *zace... dar nu, am greşit, Cuvântul e nepotrivit Aici amiralul e spânzurat Din lipsă de cap-de glezne-aninat.*

— Bravo! bravo! strigară într-un glas gentilomii catolici, în timp ce hughenoţii convertiţi tăceau, încruntaţi.

Henric nu auzise, pe cât se pare, întrucât stătea de vorbă cu Margareta şi cu ducesa de Nevers.

— Haide, domnule, spuse Caterina, care, în ciuda parfumu-rilor folosite din belşug, începuse să suporte cu greu duhoarea, să mergem, oricât de plăcută ar fi o companie, tot trebuie să te desparţi de ea. Să ne luăm rămas-bun de la domnul amiral şi să ne întoarcem la Paris.

Făcu un gest ironic cu capul, ca şi cum s-ar fi despărţit de un prieten, şi porni în fruntea coloanei, în timp ce restul cortegiului trecea prin faţa cadavrului lui Coligny.

La orizont apunea soarele.

Mulţimea merse în urma Maiestăţilor lor, ca să se bucure până la sfârşit de fastul alaiului, gustând toate amănuntele acestui spectacol neobişnuit; hoţii se luaseră şi ei după mulţime.

După zece minute de la plecarea regelui, nu mai era nimeni în preajma cadavrului mutilat al amiralului, pe care îl învăluia uşor răcoarea serii.

Ne-am înşelat când am spus „nimeni". Un gentilom, călare pe un uriaş cal negru, care în prezenţa prinţilor nu avusese răgazul că contemple cât ar fi dorit acel trunchi inform, rămăsese ultimul şi cerceta pe toate feţele lanţurile, cârligele, stâlpii de piatră — într-un cuvânt, spânzurătoarea, care i se părea modelul desăvârşit a tot ce poate născoci mai hâd mintea omenească (sosise abia de câteva zile şi nu era la curent cu perfecţionările pe care le aduce capitala oricărui lucru).

Nu mai avem nevoie să le spunem cititorilor că acel gentilom era prietenul nostru Coconnas. Ochiul ager al unei femei îl căutase zadarnic printre călăreţi, cercetase rândurile, dar nu-1 găsise. Aşadar, domnul de Coconnas se

uita, plin de admiraţie, la opera lui Enguerrand de Marigny.

Femeia aceea nu era singura persoană care-l căuta pe Coconnas. Un alt gentilom, care se remarca prin tunica sa de satin alb şi pana elegantă de la pălărie, după ce privi în faţă şi pe lături, se gândi să arunce un ochi şi în spatele lui: pe cerul înroşit de lumina asfinţitului se profila statura impunătoare a lui Coconnas şi silueta uriaşă a calului său.

După ce gentilomul cu tunica de satin alb părăsi drumul pe care se angajase întreg cortegiul, o luă pe o cărăruie şi, făcând un ocol, se îndreptă spre spânzurătoare.

Femeia despre care am vorbit şi pe care am recunoscut-o ca fiind doamna de Nevers se apropie de îndată de Margareta şi-i şopti:.

— Margareta, ne-am înşelat amândouă, piemontezul a rămas în urmă şi domnul de La Mole e pe urmele lui.

— Drăcia dracului! replică Margareta râzând, acum se va întâmpla ceva. Iţi mărturisesc că nu mi-ar părea rău dacă aş fi obligată să retractez cele spuse în privinţa lui. Margareta se întoarse şi-1 văzu pe La Mole efectuând manevra despre care am vorbit. Sosise momentul potrivit să părăsească alaiul şi cele două prinţese; drumul cotea în faţa unei poteci mărginite de garduri înalte, care urca şi ducea la spânzurătoare, la o distanţă de treizeci de paşi. Doamna de Nevers îi şopti ceva căpitanului gărzilor sale. Margareta îi făcu un semn Gillonnei şi cele patru persoane o luară pe acea scurtătură şi se furişară în spatele tufişului celui mai apropiat de locul acţiunii la care doreau să asiste. Erau cel mult treizeci de paşi de la locul acela până la Coconnas, care, încântat, în extaz, gesticula în faţa domnului amiral. Margareta descăleca, urmată de doamna de Nevers şi de Gillonne; căpitanul descăleca, la rândul lui, şi prinse în mâinile sale frâiele celor patru cai. Iarba moale şi deasă de pe un mic dâmb oferea celor trei femei un scaun plăcut şi confortabil.

Aveau în faţă un loc lipsit de vegetaţie, care le

permitea să nu piardă nici cel mai mic amănunt.

La Mole venea la pas, după ce făcuse ocolul, şi se îndrepta spre Coconnas; postându-se în spatele lui, îl bătu pe umăr.

Piemontezul se întoarse.

* Oh! făcu el, deci nu am visat! Tot mai trăieşti!

* Da, domnule, răspunse La Mole, da, mai trăiesc. Nu e din vina dumitale, dar, după cum vezi, trăiesc.

* Drăcia dracului! te recunosc, cum să nu! Cu toate că eşti palid; erai mai rumen când ne-am văzut ultima oară.

* Şi eu te recunosc, cu toată dunga galbenă care-ţi brăzdează obrazul; şi dumneata erai mai palid când ţi-am făcut-o.

Coconnas îşi muşcă buzele, dar păru hotărât să continue discuţia pe un ton ironic:

— E un lucru surprinzător să-1 poţi privi pe domnul amiral atârnat de acest cârlig de fier, în special pentru un hughenot, nu-i aşa, do»mnule de La Mole? Şi când mă gândesc că sunt destui oameni cărora le place să exagereze, învinuindu-ne că am ucis până **şl** pruncii hughenoţilor, luându-i de la sânul mamei!

* Conte, spuse La Mole făcând o plecăciune, nu mai sunt hughenot, am mulţumirea de a fi catolic.

* Vorbă să fie! exclamă Coconnas, pufnind în râs, te-ai convertit, domnule! oh! e foarte ingenios!

* Domnule, continuă La Mole cu aceeaşi seriozitate şi cu aceeaşi politeţe nedezminţită, făcusem legământul de a trece la catolicism dacă scap cu viaţă de la măcel.

* Conte, replică piemontezul, e un legământ foarte precaut, te felicit; ai mai făcut şi alte promisiuni solemne?

* Da, domnule, am făcut şi al doilea legământ, răspunse La Mole cu un calm desăvârşit, mângâindu-şi calul.

— Care anume?

* Să te atârn acolo sus, de cârligul acela care pare că te aşteaptă, acolo, sub domnul de Coligny.

* Cum? spuse Coconnas, chiar aşa, dintr-o dată, mă iei şi mă atârni de viu?

— Nu, domnule, după ce sabia mea te va răpune.

Coconnas se făcu roşu de mânie şi ochii lui verzi fulgerau.

— Nu mai spune, chiar de cârligul acela? spuse el batjocoritor.

— Da, de cârligul acela...

* Nu-1 poţi ajunge, pentru că nu eşti destul de înalt, stimabile! spuse Coconnas.

* Atunci o să mă urc pe calul dumitale, domnule mare ucigaş! răspunse La Mole. Ah! dragă domnule Annibal de Coconnas, crezi că poţi ucide oamenii fără să-ţi pese, folosindu-te de pretextul loial şi onorabil că sunteţi o sută împotriva unuia singur; nu zău! Vine şi ziua în care poţi să-i vii de hac făptaşului; pentru mine cred că a sosit ziua aceea. Tare aş vrea să-ţi zdrobesc căpăţâna asta pocită dintr-o împuşcătură, dar aş ochi prost, mâna îmi tremură din cauza rănilor pe care mi le-ai făcut mişeleşte.

* Căpăţâna mea pocită! răcni Coconnas, sărind de pe cal. Descăleca, domnule conte, şi trage sabia. Aşteptă, cu sabia în mână.

* Mi se pare că hughenotul tău a spus „căpăţână pocită", şopti ducesa de Nevers la urechea Margaretei; ţie ţi se pare pocit?

* E un bărbat fermecător! răspunse Margareta râzând; recunosc că mânia îl face nedrept pe domnul de La Mole! Taci! mai bine să privim.

într-adevăr, La Mole descăleca tacticos, îşi scoase mantia roşu aprins, pe care o puse jos, îşi trase sabia şi se puse în gardă.

* Au! făcu el, întinzând braţul.

* Of! murmură Coconnas, îndreptându-şi braţul; după cum ştim, amândoi fuseseră răniţi la umăr, iar o mişcare prea avântată le redeştepta durerile.

Din tufiş se auzi un hohot de râs nestăpânit. Văzându-i pe cei doi adversari cum îşi freacă omoplatul, strâmbându-se de durere, prinţesele nu putuseră să se abţină şi pufniseră în râs.

Hohotul de râs se făcu auzit de cei doi gentilomi, care nu-şi închipuiau că au martori. Intorcându-se, le văzură pe prinţese, stăpânele gândurilor lor.

La Mole se repuse în gardă, aşteptându-şi adversarul cu hotărâre, iar Coconnas încrucişa spada cu un „drăcia dracului" expresiv.

* Ei, dar se îngroaşă gluma, se bat pe viaţă şi pe moarte, se vor prăpădi dacă-i lăsăm şi nu intervenim. Hei, domnilor, opriţi-vă! strigă Margareta.

* Lasă-i! lasă-i! o rugă Henriette, care-1 văzuse pe Coconnas făcând prăpăd în jurul lui în noaptea Sfântului Bartolomeu şi care nădăjduia din toată inima ca La Mole să fie răpus tot atât de fulgerător ca fiul şi nepoţii lui Mercandon.

* Oh! sunt măreţi amândoi, spuse Margareta, uită-te la ei, parcă mănâncă foc.

într-adevăr, duelul începuse cu ironii şi cuvinte batjocoritoare, dar acum cei doi adversari luptau în tăcere, măsurându-şi puterile cu chibzuială, pentru că o mişcare prea bruscă îi făcea să tresară de durere, din cauza rănilor care nu erau pe deplin vindecate. Privind fix, cu ochii aprinşi, cu gura întredeschisă şi dinţii încleştaţi, La Mole înainta cu paşi mici şi hotărâţi spre adversarul său, care, dându-şi seama că are de-a face cu un maestru al scrimei, dădea înapoi încet, pas cu pas, dar dădea înapoi. Amândoi ajunseră astfel la marginea şanţului, dincolo de care se aflau spectatorii. Acolo Coconnas se opri, vrând să dea impresia că retragerea lui fusese bine gândită, ca să se apropie mai mult de mândra sa doamnă; la o degajare mai amplă a lui La Mole, îl lovi direct, fulgerător şi, în aceeaşi clipă, pe tunica de satin alb a lui La Mole apăru o pată roşie ce se întindea.

* Curaj! strigă ducesa de Nevers.

* Ah! bietul La Mole! strigă Margareta îndurerată.

La Mole auzi strigătul reginei şi-i aruncă o privire adâncă, ce pătrunde în inimă mai mult decât tăişul unei săbii, şi, după o eschivă, fanda din plin.

De data aceasta, strigătele celor două femei se auziră în acelaşi timp. Spada lui La Mole pătrunsese până în spatele lui Coconnas şi vârful ei apăru plin de sânge. Nu căzu nici unul, nici altul.

Cu toate acestea, rămaseră amândoi în picioare, uitându-se unul la altul năuciţi, simţind că la cea mai mică mişcare aveau să-şi piardă echilibrul. In cele din urmă, piemontezul, mai grav rănit decât adversarul său, simţind că-l lăsau puterile pe măsură ce i se scurgea sângele, se lăsă să cadă peste La Mole, cuprinzân-du-1 cu un braţ, iar cu celălalt încerca să-şi scoată pumnalul din teacă. La rândul său, La Mole avu puterea să ridice mâna, lovin-du-1 pe Coconnas cu mânerul săbiei drept în frunte; Coconnas, ameţit de lovitură, căzu, trăgându-1 după el pe La Mole şi amândoi se rostogoliră în şanţ.

De îndată, Margareta şi ducesa de Nevers, văzând că tot încercau să-şi dea lovitura de graţie, deşi erau pe moarte, se repeziră spre ei, însoţite de căpitanul gărzii. Până să ajungă acolo, mâinile celor doi adversari s-au descleştat, ochii li s-au închis şi, scăpând din mâini spada, au rămas înţepeniţi, într-un ultim spasm. In jurul lor se formase o baltă de sânge.

— Oh! viteazule La Mole! strigă Margareta, neputând să-şi stăvilească admiraţia. Ah! iertare, de o mie de ori iertare că m-am îndoit de tine!

Şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Vai! cutezătorule Annibal... Spuneţi-mi, doamnă, aţi mai văzut asemenea viteji dârzi şi neînfricaţi?

Şi izbucni în hohote de plâns.

— Sfinte Dumnezeule! crunte lovituri! spuse căpitanul, încercând să oprească sângele care curgea gârlă... Hei, tu de colo, vino mai iute!

In ceaţa uşoară a serii se ivi un bărbat, aşezat pe capra unei telegi vopsite în roşu şi care cânta un vechi cântec pe care i-1 amintise, desigur, minunea din Cimitirul Inocenţilor: Măceş *drăgălaş ce-nfloreşti Şi-nverzeşti*

Pe lângă malul umbros, Lăurusca te-a încins Cu braţu-i lung te-a prins Te-a îmbrăcat de sus până jos. Cântăreaţa privighetoare Iubita căutându-şi iar, Dragostea să-şi potolească Vine să se cuibărească Ca-n toţi anii, în frunzar. Drăgălaş măceş al meu Să trăieşti mereu. Toporul sau vântul, Flacăra cerească Să nu te lovească Să cazi la

pământ

— Hei, tu de colo! vino odată când te chem! spuse din nou căpitanul. Nu vezi că gentilomii aceştia au nevoie de ajutor?

înfăţişarea respingătoare, chipul aspru al omului cu teleaga nu concordau cu gingăşia acelui cântec pastoral, fiind într-un contrast neobişnuit. Bărbatul se opri atunci, se dădu jos şi se uită la cele două trupuri:

— Frumoase răni, n-am ce zice, dar eu pot să fac răni şi mai cumplite.

* Cine eşti dumneata? întrebă Margareta, cu un fior de groază pe care nu şi-1 putu stăpâni.

* Doamnă, spuse omul acela, făcând o plecăciune până la pământ, sunt jupan Caboche, călăul municipalităţii, venisem să atârn de această spânzurătoare câţiva inşi, ca să-i ţină tovărăşie domnului amiral.

* Ei bine, eu sunt regina Navarrei, spuse Margareta; lasă aici cadavrele, întinde valtrapurile cailor noştri în teleaga dumitale, mergi încet în urma noastră şi adu-i pe aceşti doi gentilomi la Luvru.

XVII
CONFRATELE ILUSTRULUI AMBROISE PARE

mergând în urma grupului care o călăuzea, teleaga se îndreptă spre Paris şi se opri la Luvru, unde jupan Caboche fu răsplătit cu generozitate.

Ambroise Pare a fost chemat grabnic să consulte răniţii, instalaţi la domnul duce d'Alencon. Până la sosirea celebrului chirurg, nici Coconnas, nici La Mole nu-şi veniseră în fire. Starea lui La Mole nu era atât de gravă, spada îl lovise sub axila dreaptă şi nu-i lezase nici un organ vital, în schimb, Coconnas avea plămânul perforat, iar suflul său făcea să pâlpâie flacăra lumânării. Ambroise Pare nu răspundea de viaţa lui Coconnas. Doamna de Nevers era deznădăjduită; se încrezuse prea mult în puterea, măiestria şi curajul piemontezului, nesocotind

abilitatea adversarului său, şi se socotea vinovată că nu o lăsase pe Margareta să pună capăt duelului. L-ar fi adus cu dragă inimă pe Coconnas la Palatul de Guise şi l-ar fi îngrijit şi acum, dar soţul ei urma să sosească foarte curând de la Roma şi poate că nu ar fi privit cu ochi buni instalarea unui intrus în domiciliul conjugal.

Margareta hotărâse să-i ducă pe cei doi tineri la fratele ei, ca să nu fie obligată să dezvăluie adevărata cauză a rănilor lor. Spusese doar că se accidentaseră căzând de pe cal, în cursul

vizitei la Montfaucon. Adevărul ieşi curând la iveală, datorită relatării căpitanului — martor al duelului —, careşi exprimă făţiş admiraţia pentru cei doi răniţi. Curtea află că elita vitejilor se întregise cu doi distinşi gentilomi, careşi câştigaseră un prestigiu binemeritat.

Coconnas şi La Mole, îngrijiţi de acelaşi chirurg, trecură prin diferite stadii de convalescenţă, în funcţie de gravitatea mai mare sau mai mică a rănilor lor. La Mole îşi reveni primul, dar Coconnas, stăpânit de o febră acută, prezenta toate simptomele unui delir cumplit.

Deşi se afla în aceeaşi cameră cu Coconnas, La Mole, trezit din leşin, nu-1 văzu sau nu arătă că l-ar fi văzut; în schimb Coconnas, cum deschise ochii, şi-i pironi asupra lui La Mole; privirea lui avea o expresie sălbatică, ce dovedea că sângele pc care-1 pierduse piemontezul nu domolise înverşunarea firii lui pătimaşe.

Coconnas crezu că visează: în visul lui reapărea duşmanul pe care-1 socotea mort şi visul se prelungea peste măsură. După ce-1 văzu pe La Mole întins în pat, ca el, pansat de chirurg, ca el, îl mai văzu ridicându-se din pat, în timp ce el zăcea, greu bolnav, ţintuit de febră, de slăbiciune şi de durere. Mai târziu îl văzu dându-se jos din pat, făcând întâi câţiva paşi la braţul chirurgului, pe urmă sprijinindu-se într-un baston, pentru ca, în cele din urmă, să meargă singur.

In delirul său, Coconnas urmărea diferitele perioade ale convalescenţei lui La Mole, iar privirea lui, când

toropită, când mânioasă, nu-şi pierdea expresia ameninţătoare. In mintea înfierbântată a piemontezului se învolburau aspecte fantastice şi reale, contopindu-se într-un amestec înspăimântător. Pentru el, La Mole era mort, de două ori mort; cu toate acestea, umbra acelui La Mole i se arăta, culcată într-un pat ca al său; o vedea ridicându-se, mergând şi, ceea ce era şi mai cumplit, îndreptându-se spre patul lui. Intr-o zi, umbra aceasta, de care Coconnas ar fi vrut să scape, chiar dacă ar fi ajuns în fundul iadului, se apropie şi se opri la căpătâiul lui, privindu-1 cu blândeţe şi cu milă, dar Coconnas îşi închipui că era doar o batjocură înfiorătoare.

In mintea aceasta bolnavă — mai mult decât trupul — încolţi gândul răzbunării. Pe Coconnas îl preocupa un singur lucru: procurarea unei arme, de orice fel, cu care să lovească trupul sau umbra lui La Mole, care-l chinuia cu cruzime. Hainele lui pline de sânge, puse la început pe un scaun, fuseseră luate, dar pe scaunul acela rămăsese un pumnal; or, nimeni nu-şi închipuia că avea să se ivească prilejul de a-1 folosi atât de curând. Coconnas văzu pumnalul şi trei nopţi în şir, când La Mole dormea, încercă să întindă mâna până la el; de trei ori efortul îl istovi şi leşină.

In sfârşit, la a patra încercare izbuti să atingă arma, s-o apuce cu degetele lui înţepenite şi s-o ascundă sub pernă, gemând de durere. In ziua următoare se petrecu ceva neobişnuit: umbra lui La Mole — care se restabilea din zi în zi, în timp ce el, obsedat de această apariţie cutremurătoare, îşi irosea puterile urzind un plan care trebuia s-o facă să dispară —, cum spuneam, umbra lui La Mole, tot mai sprintenă, se plimba prin cameră, îngândurată. In cele din urmă îşi puse mantia, îşi prinse sabia la cingătoare, îşi luă o pălărie cu boruri mari, deschise uşa şi ieşi.

Coconnas răsuflă uşurat: fantoma lui La Mole pierise. Timp de două-trei ore, sângele lui circulă mai domolit şi mai răcorit; dacă La Mole ar fi lipsit o zi întreagă, poate că i-ar fi trecut delirul: o absenţă de opt zile l-ar fi vindecat,

probabil; din păcate, La Mole se întoarse după două ore.

întoarcerea aceasta îl surprinse pe piemontez, ca o lovitură de pumnal; cu toate că La Mole nu venise singur, nu-1 învrednici pe însoţitorul său măcar cu o privire! Totuşi, bărbatul acela de vreo patruzeci de ani merita toată atenţia: scund, vânjos, cu părul negru care-i acoperea fruntea până la sprâncene, cu o barbă neagră ce-i ascundea bărbia — contrar canoanelor modei de atunci, dar noul venit nu dădea impresia că l-ar preocupa moda; purta un fel de tunică de piele pătată, cafeniu închis, pantaloni roşu închis, un maiou roşu, ghete solide de piele care-i acopereau gleznele, o bonetă de aceeaşi culoare cu pantalonii; mijlocul lui era cuprins într-o cingătoare lată, de care atârna un cuţit vârât în teacă. Ciudatul personaj — a cărui prezenţă la Luvru părea o

anomalie — îşi aruncă haina cafeniu închis pe un scaun şi se apropie grăbit de patul lui Coconnas (care nu-1 pierdea din ochi pe La Mole, deşi acesta stătea la distanţă). II privi pe Coconnas şi clătină din cap:

— Aţi aşteptat prea mult, nobile domn!

— Nu puteam să părăsesc palatul mai devreme, spuse La Mole.

* Eh! ce naiba! trebuia să trimiteţi după mine. ••
* e cine să trimit?

— Ah! e adevărat, uitasem unde ne aflăm. Le spusesem doamnelor, dar nu au vrut să mă asculte. Dacă aţi fi urmat tratamentul meu, nu pe al imbecilului de Ambroise Pare, aţi fi fost de mult pe picioare, în căutarea unor aventuri amoroase sau a unei noi răfuieli, dacă doreaţi. In sfârşit, voi vedea ce e de făcut. Spuneţi-mi, e lucid prietenul dumneavoastră?

* Nu prea.
* Scoateţi limba, nobile domn.

Coconnas scoase limba, privindu-1 pe La Mole, cu o strâmbătură atât de hidoasă, încât cel care-1 examina pe bolnav clătină din cap a doua oară.

— Oh! oh! murmură el, contracţie musculară. Nu

avem timp de pierdut. Vă trimit chiar în seara aceasta o poţiune gata preparată, care trebuie administrată în trei reprize, din oră în oră: prima, la miezul nopţii, a doua, la ora unu, a treia, la ora două.

* Bine.
* Cine îi va da poţiunea?
* Eu.
* Dumneavoastră?
* Eu însumi.
* îmi daţi cuvântul de onoare?
* Pe onoarea mea de gentilom!

— Şi dacă vreun medic ar dori să-şi însuşească o părticică din poţiune, ca s-o analizeze şi să afle din ce ingrediente e pregătită...

* Aş vărsa-o până la ultima picătură.
* Pe cuvânt de onoare?
* Vă jur că aşa voi face.
* O să vă trimit poţiunea, dar prin cine?
* Prin cine doriţi.
* Dar trimisul meu...
* Ce e cu el?
* Cum va ajunge până la dumneavoastră?

— Am aranjat totul. Va spune că vine din partea domnului Rene, parfumierul.

— Florentinul care locuieşte pe podul Saint-Michel?

— întocmai. Lui îi este îngăduit să intre în Luvru la orice oră din zi sau din noapte.

Omul zâmbi.

— într-adevăr, spuse el, i se cuvine măcar atât din partea reginei-mamă. Ne-am înţeles, va veni cineva din partea par-fumierului Rene. De data aceasta pot şi eu să mă folosesc de numele lui, mai cu seamă că el a exercitat profesiunea mea fără să aibă dreptul de a o practica.

* Atunci pot conta pe dumneata? spuse La Mole
* Cu siguranţă.
* In privinţa plăţii...

* Oh! ne vom socoti când gentilomul nostru se va

însănătoşi.

* Fiţi liniştit, cred că va fi în măsură să vă răsplătească cu mărinimie.

* Aşa cred şi eu. Dar, adăugă el cu un zâmbet ciudat, cum oamenii care au de-a face cu mine nu prea au obiceiul să-mi fie recunoscători, nu m-ar mira câtuşi de puţin dacă prietenul dumneavoastră, odată vindecat, ar uita sau nici măcar nu şi-ar aduce aminte de mine.

* Bine, bine! spuse La Mole, zâmbind la rândul lui, atunci voi avea grijă să-i reîmprospătez memoria.

* Bine, fie! peste două ore veţi primi poţiunea.

* La revedere.

* Ce aţi spus?

— La revedere. Omul zâmbi din nou.

— Eu am obiceiul să spun întotdeauna adio. Adio, domnule de La Mole, veţi avea poţiunea peste două ore. M-aţi înţeles, să fie administrată la miezul nopţii... în trei doze... din oră în oră.

Omul zâmbi şi ieşi, iar La Mole rămase singur cu Coconnas. Coconnas auzise toată conversaţia, din care nu înţelese nimic; percepuse doar zumzetul unor cuvinte, reţinând unul: „miezul nopţii".

Continuă să-1 urmărească cu înfrigurare pe La Mole, iar La Mole continuă să rămână alături de el, plimbându-se visător prin cameră.

Medicul necunoscut se ţinu de cuvânt şi trimise poţiunea la ora stabilită. La Mole o puse deoparte, pe un vas de argint.

După ce îşi luă această măsură de prevedere, se culcă.

Coconnas se mai linişti puţin şi încercă să adoarmă, dar toropeala lui era o continuare a delirului în stare de veghe. Aceeaşi fantomă care-1 urmărea ziua îl hărţuia noaptea. Printre pleoapele sale arse de febră îl vedea mereu pe La Mole, ameninţător, iar un glas îi şoptea la ureche:

„Miezul nopţii! miezul nopţii! miezul nopţii!"

Deodată răsunară cele douăsprezece bătăi ale orologiului.

Coconnas deschise ochii, aprinşi de dorinţa răzbunării, iar suflarea lui fierbinte îi pârjolea buzele; o sete nestinsă îi ardea gâtlejul, lampa mică de noapte ardea şi lumina ei jucăuşă făcea să i se perinde mii de fantome pe sub ochii împăienjeniţi.

Avu o vedenie înfricoşătoare: La Mole cobora din pat, se plimba prin cameră ca un uliu care vrea să se abată asupra prăzii şi se îndrepta spre el, arătându-i pumnul.

Coconnas întinse mâna după pumnal, îl apucă de prăsele şi se pregăti să-şi spintece duşmanul.

La Mole se apropia tot mai mult.

Coconnas murmura:

— Ah! tu eşti! tot tu! tu, mereu! Vino. Aşa, mă ameninţi, îmi arăţi pumnul, zâmbeşti! Vino, vino! Te apropii tiptil, pas cu pas; vino, vino, să te căsăpesc!

Această ameninţare mocnită fu urmată de faptă: tăişul unei arme sclipi ca un fulger, dar efortul făcut de piemontez ca să se ridice îl doborî; braţul îndreptat spre La Mole se frânse, pumnalul scăpă din mâna lui slăbită şi muribundul căzu pe pernă.

— Haide, haide, îi spuse încet La Mole, sprijinindu-l să-şi ridice capul şi ducându-i la gură o ceaşcă, bea asta, sărmanul meu prieten, ai febră mare.

La Mole îi întindea o ceaşcă pe care mintea tulburată a rănitului o luase drept un pumn ameninţător.

Când buzele sale atinseră licoarea binefăcătoare, care-i răcori pieptul, Coconnas îşi recapătă cunoştinţa şi luciditatea şi se simţi împăcat, liniştit, aşa cum nu i se întâmplase vreodată; deschise un ochi lucid, privindu-1 pe La Mole care-l ţinea în braţe şi-i zâmbea, şi din ochiul acela, pe care-l tulbura mai înainte o furie oarbă, se prelinse o lacrimă pe obrazul său înfierbântat.

* Drăcia dracului! spuse Coconnas, rezemându-se de perna de la căpătâiul patului, dacă scap cu viaţă, domnule de La Mole, vei fi prietenul meu.

* O să scapi, prietene, spuse La Mole, dacă o să bei trei

ceşti ca asta pe care ţi-am dat-o şi dacă n-o să mai visezi urât.

După o oră, La Mole, infirmier devotat de bunăvoie, respectând cu sfinţenie recomandările medicului necunoscut, se sculă a doua oară, turnă încă o doză de poţiune şi-i duse ceaşca lui Coconnas. De data aceasta, piemontezul nu-1 mai aşteptă cu pumnalul în mână, ci cu braţele deschise. Bău licoarea cu o mulţumire nespusă şi pentru prima oară adormi liniştit.

A treia ceaşcă avu un efect tot atât de binefăcător. Respiraţia bolnavului se normaliza, deşi mai gâfâia. Membrele lui înţepenite se destinseră şi o uşoară sudoare îi acoperi trupul ars de febră; a doua zi dimineaţă, când Ambroise Pare veni să-l vadă, zâmbi mulţumit şi spuse:

— Din clipa aceasta răspund de viaţa domnului de Coconnas, este unul din tratamentele cele mai eficace pe care le-am aplicat vreodată.

Urmarea acestui episod, pe jumătate dramatic, pe jumătate de un comic burlesc, cu o nuanţă de poezie înduioşătoare, ţinând seama de temperamentul vulcanic al lui Coconnas, a fost reluarea relaţiilor prieteneşti dintre cei doi gentilomi; prietenia lor, înfiripată la hanul „Â la Belle Etoile", curmată de evenimentele sângeroase din noaptea Sfântului Bartolomeu, se strânse puternic, întrecând-o pe cea dintre Oreste şi Pilade, cu cinci lovituri de sabie şi o împuşcătură primite de cele două trupuri.

Rănile vechi sau noi, grave sau uşoare, erau în sfârşit pe cale de vindecare. La Mole, ca un infirmier devotat, nu vru să iasă din casă până la vindecarea completă a lui Coconnas. II ajută să se ridice din pat, când era lipsit de putere, îl ajută să meargă, când putu să se ţină pe picioare, îngrijindu-1 din tot sufletul lui bun şi iubitor.

Robusteţea piemontezului întregi aceste îngrijiri, astfel încât perioada de convalescenţă fu mult mai scurtă decât se credea.

Pe cei doi tineri îi chinuia acelaşi gând; fiecare văzuse, în starea de inconştienţă în care se afla, apropiindu-se femeia care le stăpânea sufletul, dar de când

îşi reveniseră, nici Margareta, nici doamna de Nevers nu intraseră în camera aceea. De altfel, era lesne de înţeles: una era soţia regelui Navarrei, iar cealaltă era cumnata ducelui de Guise; puteau ele, în văzul tuturor, să-şi manifeste interesul pe care-l purtau celor doi gentilomi? Nu. Acesta era răspunsul pe care şi-1 dădeau La Mole şi Coconnas. Lipsa aceasta, care se explica poate şi printr-o uitare totală, era cu atât mai dureroasă.

E drept că gentilomul care fusese de faţă când se luptaseră în duel trecuse din când în când, din proprie iniţiativă, să vadă cum se simt cei doi răniţi. E drept că Gillonne, la rândul ei, procedase la fel. Nici La Mole nu îndrăznise s-o întrebe despre Margareta şi nici Coconnas nu cutezase să-1 întrebe pe gentilom despre doamna de Nevers.

XVIII FANTASME

Tinerii nu-şi împărtăşiseră taina inimilor. într-un moment de efuziune îşi deschiseră sufletul şi-şi mărturisiră gândul ce-i stăpânea. Dovada aceasta de deplină încredere le consfinţi prietenia; se îndrăgostiseră nebuneşte, unul de o prinţesă, celălalt de o regină. Bariera aproape de netrecut care-i despărţea de fiinţa iubită îi îngrozea, dar cum speranţa e adânc înrădăcinată în sunetul omului, cu toată nebunia speranţei lor, ei tot mai sperau.

De altfel, pe măsură ce se însănătoşeau, amândoi acordau o atenţie deosebită înfăţişării lor. Oricare bărbat — chiar cel ce pare delăsător — are, în anumite împrejurări, dialoguri tainice cu oglinda, mărturisiri, înţelegeri după care se desparte de confidentul său, foarte mulţumit de conversaţia purtată. Or, oglinda nu prea avea ce să le reproşeze celor doi tineri. La Mole, zvelt, palid, elegant, avea frumuseţea pe care o conferă distincţia. Coconnas, falnic, vânjos, rumen la faţă, avea frumuseţea dată de forţă şi de vitalitate; boala îl avantajase, căci slăbise, era mai palid şi îi dispăruse acea cicatrice supărătoare, care trecuse prin toate culorile curcubeului, vestind, poate, asemenea fenomenului optic ce apare după

potop, un lung şir de zile luminoase şi de nopţi senine.

Răniţilor li se arăta în continuare o solicitudine deosebită; gesturi pline de gingăşie dovedeau că un protector necunoscut veghea asupra lor: când au putut să se ridice din pat, au găsit un halat de casă, pus pe cel mai apropiat fotoliu; când au putut să se îmbrace, îi aştepta un costum complet; pe deasupra, au descoperit în buzunarul tunicii o pungă plină cu bani, pe care au păstrat-o, cu gândul de a o înapoia la timpul potrivit acelui binefăcător neştiut.

Protectorul necunoscut nu putea fi prinţul care-i găzduise, pentru că prinţul acela nu venise vreodată să-i vadă şi nici nu se interesase de soarta lor.

O vagă speranţă le înflăcăra inimile, şoptindu-le că acel protector necunoscut era femeia iubită.

Aşadar, cei doi răniţi aşteptau cu neţărmurită nerăbdare ziua în care vor putea ieşi din palat. La Mole, vindecat mai repede decât Coconnas, restabilit, ar fi putut să iasă mai demult, dar o înţelegere tacită îl lega de soarta prietenului său. Conveniseră să facă trei vizite în ziua în care li se va îngădui să iasă în oraş.

Prima vizită, la doctorul necunoscut, a cărui poţiune binefăcătoare alinase plămânul inflamat al lui Coconnas, grăbindu-i vindecarea.

A doua, la hanul defunctului jupan La Huriere, unde fiecare îţi lăsase calul şi valiza.

A treia, la florentinul Rene, care nu era numai parfumier, ci şi magician; vindea nu numai produse de înfrumuseţare, ci şi otrăvuri, pregătea licori magice şi făcea profeţii.

După două luni de convalescenţă şi de recluziune, sosi şi ziua mult aşteptată. Am spus recluziune, pentru că este cuvântul potrivit: de mai multe ori încercaseră să devanseze ziua pe care o aşteptau cu nerăbdare, dar de fiecare dată o santinelă îi oprise, pentru că primise ordinul să nu-i lase să iasă decât pe baza unui *exeat1* eliberat de Ambroise Pare. într-o bună zi, iscusitul chirurg, constatând

că cei doi bolnavi se restabiliseră şi erau aproape vindecaţi, le acordă acel *exeat.* La ora două, într-o frumoasă după-amiază de toamnă — pe care Parisul o oferă rareori locuitorilor săi, care se gândesc cu resemnare la venirea iernii —, cei doi prieteni se luară de braţ şi ieşiră din Luvru.

1 Exeat (să iasă, în limba latină) „permis de ieşire".

2 Esculap — numele roman al lui Asclepios, zeul tămăduirii, fiul lui Apolo; este reprezentat însoţit de un şarpe.

La Mole, încântat că îşi regăsise frumoasa lui mantie roşu aprins, pusă pe un fotoliu (mantia pe care o împăturise cu atâta grijă înaintea duelului), se considera călăuza lui Coconnas, iar Coconnas se lăsa călăuzit cu multă docilitate. Ştia că prietenul lui îl ducea la medicul necunoscut, a cărui poţiune, nebrevetată, făcuse minuni într-o singură noapte, în timp ce toate medicamentele prescrise de ilustrul chirurg îi agravaseră starea. Banii din pungă fuseseră împărţiţi în mod egal: adică, din cele două sute de monede de aur cu blazonul trandafirului, o sută era rezervată acelui Esculap2 anonim, care-1 adusese la viaţă. Coconnas nu se temea de moarte, dar era nespus de fericit că trăieşte şi, după cum am văzut, voia să-1 răsplătească din plin pe salvatorul său.

La Mole o luă pe strada Astruce, trecu pc strada Saint-Honore, pe strada Prouvelles şi ajunse curând în Piaţa Halelor. Aproape de vechea fântână, pe locul numit în ziua de azi *Carreau des Halles* (unde se vindeau legume şi fructe), se ridica o construcţie octogonală, având un lanternou de lemn, cu un acoperiş ţuguiat, pe vârful căruia scârţâia o giruetă. Acest lanternou de lemn era prevăzut cu opt ferestre, prin dreptul cărora trecea un fel de roată de lemn, din centrul căreia porneau nişte deschizături practicate în mod special, în care apăreau capul şi mâinile condamnatului sau condamnaţilor, expuşi la una sau la mai multe ferestre.

Această construcţie ciudată, ca un fel de turn, care nu se asemăna cu nici una din clădirile dimprejur, se

numea „stâlpul infamiei"1.

0 casă fără formă determinată, coşcovită şi sărăcăcioasă, şubredă, cu un acoperiş pe care crescuse muşchiul, semănând cu pielea unui lepros, se ridicase ca o ciupercă la piciorul acelui turn. Casa aceea era locuinţa călăului.

La una din ferestre se ivise un bărbat care scotea limba la trecători; era un hoţ care operase în zona din jurul spânzurătorii de la Montfaucon şi care fusese prins asupra faptului.

Coconnas, crezând că prietenul lui îl adusese în mod special ca să vadă acest spectacol neobişnuit, se alătură mulţimii dornice de astfel de scene, care răspundea strâmbăturilor osânditu-lui cu vociferări şi huiduieli.

1 „Stâlpul infamiei", descris cu precizie de Dumas, avea un parter, unde locuia călăul; acesta închiria dughenele aflate de jur-împrejurul „stâlpului".

2 Regele Carol al IX-lea îl socotea pe Coconnas „un gentilom, bărbat viteaz, oştean neînfricat, dar unul dintre cei mai cruzi oameni pe care-i are regatul meu." (după R de l'Estoile, *Oeuvres diverses).*

Coconnas era un om crud2 şi spectacolul îl distra, dar huiduielile şi vociferările nu-1 mulţumeau; ar fi vrut să se arunce cu pietre în osânditul atât de neruşinat, ce scotea limba la nobilii seniori care-i făceau cinstea de a-1 privi.

Când lanternoul mobil se roti, ca să le dea şi altora posibilitatea de a-1 vedea pe osândit, mulţimea se îndreptă în direcţia aceea, iar Coconnas vru s-o urmeze. La Mole îl opri.

* Nu am venit aici pentru asta.
* Atunci de ce am venit aici? întrebă Coconnas.
* O să vezi, răspunse La Mole.

II conduse pe Coconnas drept în faţa casei alipite de „turn"; un bărbat stătea la o ferăstruică, cu coatele sprijinite pe pervazul ei.

* Ah! ah! dumneavoastră sunteţi, monseniore, bine aţi

venit! spuse omul scoţându-şi boneta roşu închis şi rămânând cu capul descoperit. Părul lui negru îi acoperea fruntea până la sprâncene.

* Cine-i omul ăsta? întrebă Coconnas, care-şi amintea vag că văzuse chipul lui, în accesele de febră şi delir.

* Cel care te-a salvat, dragă prietene, cel care ţi-a adus poţiunea aceea răcoritoare, care ţi-a făcut atât de bine.

* Oh! oh! în cazul acesta, prietene... şi Coconnas îi întinse mâna.

Omul, în loc să răspundă acestui gest prietenesc, se retrase, lăsând o anumită distanţă între el şi cei doi gentilomi.

* Domnule, îi spuse el lui Coconnas, vă mulţumesc pentru cinstea pe care mi-o faceţi, dar dacă m-aţi cunoaşte, poate că nu mi-aţi mai face această cinste.

* Pe cuvântul meu, spuse Coconnas, dacă ai fi diavolul în persoană, tot ţi-aş rămâne îndatorat, pentru că fără dumneata aş fi fost mort de mult.

* Nu sunt chiar diavolul, răspunse omul cu boneta roşu închis, deşi mulţi ar prefera să-1 vadă pe diavol, decât să mă întâlnească pe mine.

* Cine eşti dumneata? întrebă Coconnas.

* Domnule, sunt jupan Caboche, călău al municipalităţii.

* Ah! făcu Coconnas, retrăgându-şi mâna.

* Vedeţi? spuse jupan Caboche.

* Nu! o să-ţi dau mâna sau să mă ia dracu! întinde mâna...

* De-a binelea?

* întinde mâna.

* Poftim!

* Ţine palma deschisă... mai mult... aşa!

Şi Coconnas luă un pumn de monede de aur, pe care le destinase medicului anonim şi le puse în mâna călăului.

* Aş fi preferat să-mi daţi doar mâna, spuse jupan Caboche, clătinând din cap, nu-mi lipseşte aurul, dar resimt foarte mult lipsa unor mâini care s-o strângă pe a mea. Nu are nici o importanţă! Dumnezeu să vă binecuvânteze, monseniore!

* Deci dumneata, prietene, spuse Coconnas privindu-l cu luare-aminte pe călău, dumneata eşti cel care pui la cazne, care-i tragi pe roată, care-i supui supliciului sfârtecării, care le tai capetele şi le frângi oasele condamnaţilor. Ah! ah! sunt foarte încântat că am făcut cunoştinţă cu dumneata.

* Domnule, spuse jupan Caboche, nu fac eu totul; după cum dumneavoastră dispuneţi de lachei care fac treburile care nu vă plac, tot astfel şi eu am ajutoare, care fac munca cea mai neplăcută şi care-i trimit pe lumea cealaltă pe ţopârlani. Dacă din întâmplare am de-a face cu gentilomi, cum sunteţi dumneavoastră, mă simt onorat să mă ocup eu însumi de executarea sentinţei, cu toate amănuntele, de la primul până la ultimul, adică începând cu tortura şi sfârşind cu decapitarea.

Pe Coconnas îl trecu un fior de groază, ca şi cum ar fi simţit butucul strângându-i picioarele şi tăişul oţelului atingându-i gâtul. La Mole avu aceeaşi senzaţie, fără să-şi explice cauza.

Coconnas îşi stăpâni emoţia, de care-i era ruşine, şi îşi luă rămas bun de la jupan Caboche, cu o glumă:

— Ei bine, jupâne, când îmi va veni rândul la spânzurătoarea lui Enguerrand de Marigny sau la eşafodul domnului de Nemours, numai dumneata mă vei atinge, nimeni altul, contez pe cuvântul dumitale.

— Vă făgăduiesc că aşa voi face.

— De data aceasta, îţi dau mâna drept chezăşie că mă bizui pe făgăduiala dumitale.

Şi-i întinse călăului mâna, pe care acesta o atinse cu sfială, deşi era evident că ar fi dorit să i-o strângă fără reticenţă.

Această simplă atingere îl făcu pe Coconnas să pălească uşor, dar îşi păstră zâmbetul prietenos. La Mole, stânjenit, văzând că mulţimea urmărea rotirea lanternoului şi se apropia de ei, îi făcu semn lui Coconnas, trăgându-l de haină.

Coconnas dorea în egală măsură să pună capăt acelei

scene în care se implicase mai mult decât trebuia; făcu un semn din cap, în chip de rămas-bun, şi se depărta.

* Pe onoarea mea, spuse La Mole când ajunseră la Croix du Ţrahoir — o piaţă formată la intersecţia străzii Saint-Honore cu străzile Etuves şi Arbre-Sec —, trebuie să recunoşti că ne simţim mai bine aici decât în Piaţa Halelor.

* Ai dreptate, aşa e, dar oricum sunt mulţumit că am făcut cunoştinţă cu jupan Caboche. E bine să ai prieteni peste tot.

— Chiar şi la hanul A *la Belle Etoile,* spuse La Mole râzând.

— Oh! săracul La Huriere! spuse Coconnas, ăsta e mort, e mort de-a binelea. Doar am văzut flacăra archebuzei, am auzit împuşcătura, care a bubuit de parcă s-ar fi tras clopotul cel mare de la Notre-Dame; l-am lăsat lungit în şanţ, îi ţâşnea sângele pe nas şi pe gură. Dacă-1 socotim printre prietenii noştri, atunci avem un prieten pe lumea cealaltă.

Cei doi tineri ajunseră pe strada Arbre-Sec şi se îndreptară spre firma A *la Belle-Etoile,* a cărei placă scârţâia, în continuare, oferind călătorilor imaginea unei vetre imense, la care se pregătea un prânz ispititor.

Coconnas şi La Mole se aşteptau să găsească hanul cernit, văduva nemângâiată şi pe ucenicii bucătari cu brasardă neagră la braţ. Spre marea lor mirare, hanul era în plină activitate, doamna La Huriere era radioasă, arăta minunat, iar ucenicii bucătari, veseli nevoie mare.

— Ah! necredincioasa! spuse La Mole, s-a şi recăsătorit!

1 Aluzie ironică — Artemiza a fost soţia lui Mausol, satrap al Cariei. După moartea soţului ei (353 î. Hr.), a construit un celebru monument funerar la Halicarnas, în memoria lui. Acest monument funerar a devenit una dintre cele şapte minuni ale lumii antice.

— Doamnă, îi spuse el noii Artemize1, suntem doi gentilomi cunoscuţi de sărmanul domn La Huriere. Ne-am lăsat aici doi cai şi două valize, am venit să le luăm.

— Domnilor, răspunse stăpâna casei, care încerca să-

şi amintească ceva, cum nu am cinstea să vă cunosc, vă rog să-mi îngăduiţi să-l chem pe soţul meu... Gregoire, spune-i stăpânului tău să vină aici.

Gregoire trecu în prima bucătărie, un adevărat focar al iadului, apoi într-a doua, care era laboratorul jupanului La Huriere, care, pe când trăia, gătea anumite feluri de mâncare, vrednice de a fi pregătite de mâinile sale pricepute.

* Să mă ia dracu, murmură Coconnas, mă mâhneşte să văd casa asta atât de veselă, când ar trebui să fie atât de tristă! Bietul La Huriere!

* Deşi a vrut să mă omoare, îl iert din toată inima, spuse La Mole.

De-abia rostise aceste cuvinte, că apăru un bărbat ţinând într-o mână o cratiţă în care se prăjea ceapă, iar în cealaltă mână, o lingură de lemn, cu care amesteca ceapa.

La Mole şi Coconnas scoaseră un ţipăt de uimire.

Atunci bărbatul ridică ochii, răspunzând cu acelaşi ţipăt, cratiţa îi căzu din mână, şi rămase cu lingura de lemn în aer.

«In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti1», spuse omul acela, mişcând lingura într-o parte şi în alta, ca un preot care vrea să stropească cu agheasmă, folosind un sfeştoc.

* Jupan La Huriere! strigară cei doi tineri.

* Domnii de Coconnas şi de La Mole! strigă La Huriere.

* Deci nu ai murit?

* Deci sunteţi în viaţă?

— Totuşi, spuse Coconnas, am auzit zgomotul făcut de o împuşcătură care categoric ţi-a zdrobit ceva, nu ştiu ce. Când te-am lăsat, erai doborât, într-un şanţ, şi îţi curgea sângele din nas, din gură şi chiar din ochi.

1 In limba latină: „In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh...", cuvintele pe care le rosteşte preotul catolic, făcându-şi cruce la începutul liturghiei.

— Tot ce spuneţi este perfect adevărat, domnule de Coconnas. Zgomotul pe care l-aţi auzit era cel făcut de glonţul

care a izbit coiful meu şi care, din fericire, s-a turtit; lovitura a fost destul de puternică şi iată dovada, adăugă La Huriere scoţându-şi boneta de bucătar şi arătându-le tinerilor capul complet chel: după cum vedeţi, nu mi-a mai rămas pe cap nici un fir de păr.

Văzând această figură comică, cei doi tineri nu şi-au putut stăpâni râsul.

* Ah! ah! râdeţi! spuse La Huriere, ceva mai liniştit, atunci nu aţi venit cu intenţii rele faţă de mine?

* Dar dumitale, jupan La Huriere, ţi-a pierit cheful de a te răzbŏi?

* Da, pe cuvântul meu, da, domnilor; şi acum...

* Ei? Şi acum...

* Acum am făcut legământul de a mă ocupa numai de focul din bucătăria mea, nu mai vreau să am de-a face cu alt foc.

* Bravo! spuse Coconnas, asta e o hotărâre înţeleaptă. Uite ce e, adăugă piemontezul, am lăsat în grajdurile dumitale doi cai şi în camerele dumitale au rămas două valize pe care vrem să le luăm.

* Ei, drăcie! făcu hangiul, scărpinându-se după ureche.

* Ei?

* Doi cai, aşa aţi spus?

* Da, în grajd.

* Şi două valize?

* Da, în cameră.

* Păi, să vedeţi... aţi crezut că am murit, nu-i aşa?

* Bineînţeles.

* Sunteţi de acord cu mine că, aşa cum v-aţi înşelat dumneavoastră, puteam să mă înşel şi eu.

* Ai crezut că noi am murit? Erai liber să gândeşti aşa.

* Ah! vedeţi, aici e buba... dat fiind că vă socoteam morţi, fără a fi lăsat vreun testament... continuă jupanul La Huriere.

* Ei, şi?

* Am crezut, am greşit, îmi dau seama acum...

* Ce ai crezut, ia spune?

* Am crezut că puteam să vă moştenesc.

— Ah! ah! exclamară cei doi tineri.

— Dar sunt cât se poate de încântat că sunteţi în viaţă, domnilor.

* Ne dai de înţeles că ne-ai vândut caii? spuse Coconnas.

* Din păcate, da! spuse La Huriere.

* Şi cu valizele noastre ce ai făcut? adăugă La Mole.

* Oh! valizele! nu... exclamă La Huriere, am vândut numai ce era înăuntrul lor.

* Mi se pare că avem de-a face cu un tâlhar neruşinat... Ce-ai zice, La Mole, dacă l-am stâlci în bătaie?

Ameninţarea aceasta avu efectul scontat asupra jupanului La Huriere, care îndrăzni să rostească aceste cuvinte:

— Domnilor, cred că ne putem înţelege.

* Ascultă, spuse La Mole, pe mine m-ai păgubit cel mai mult, am toate motivele să mă plâng.

* Fără doar şi poate, domnule conte, îmi amintesc că într-un moment de nebunie am avut cutezanţa să vă ameninţ.

* Da, cu un glonţ care mi-a trecut pe deasupra capului, la o distanţă de două degete.

* Credeţi?

* Sunt sigur.

* Dacă sunteţi atât de sigur, domnule de La Mole, spuse La Huriere, ridicându-şi cratiţa de jos cu un aer nevinovat, nu pot să vă contrazic, sunt sluga dumneavoastră prea plecată.

* Ei bine, spuse La Mole, în ceea ce mă priveşte, nu-ţi cer nimic.

* Se poate, nobile domn!...

* Decât...

* Aoleu! făcu La Huriere.

* Decât un prânz, pentru mine şi pentru prietenii mei, ori de câte ori mă voi afla în cartierul tău.

* Cum de nu! spuse La Huriere încântat, la dispoziţia dumneavoastră, nobile domn, oricând doriţi!

— Atunci, ne-am înţeles?

— Cu dragă inimă... Şi dumneavoastră, domnule de Coconnas, sunteţi de acord cu învoiala noastră?

* Da, dar, ca domnul de La Mole, pun şi eu o anumită condiţie.

* Care?

* Ii vei înapoia prietenului meu, domnul de La Mole, cei cincizeci de scuzi pe care eu îi datorez domniei sale şi pe care ţi i-am încredinţat.

* Mie, domnule? Când?

— Cu un sfert de oră înainte de a-mi vinde calul şi valiza. La Huriere făcu semn că a înţeles.

* Ah! m-am liniştit, spuse el, îndreptându-se spre un dulap din care scoase, bucată cu bucată, cei cincizeci de scuzi pe care-i aduse lui La Mole.

* E-n regulă, domnule, spuse gentilomul, adu-ne o omletă. Cei cincizeci de scuzi sunt pentru domnul Gregoire.

* Oh! exclamă La Huriere, cu adevărat, domnii mei, aveţi o inimă de aur, puteţi conta pe mine pentru totdeauna.

* In cazul ăsta, spuse Coconnas, fă-ne omleta pe care am cerut-o şi nu te zgârci nici la unt, nici la slănină.

Privi apoi pendula şi spuse:

— Pe cuvântul meu că tu ai dreptate, La Mole, trebuie să mai aşteptăm trei ceasuri, mai bine le petrecem aici, decât în altă parte. Cu atât mai mult cu cât cred că ne aflăm aici aproape la jumătatea drumului până la podul Saint-Michel.

Cei doi tineri se aşezară la masa din fundul încăperii, reluân-du-şi locurile pe care le ocupaseră în acea cumplită seară de 24 august 1572, când Coconnas îi propusese lui

La Mole să joace mizând pe prima iubită pe care o vor avea.

Se cuvine să aducem laude moralităţii celor doi tineri, pentru că în seara aceea, nici unuia, nici altuia nu-i trecu prin gând să facă o asemenea propunere.

LOCUINŢA FLORENTINULUI RENE, PARFUMIERUL REGINEI-MAMĂ

Pe vremea aceea, ca să se treacă dintr-o parte a oraşului în cealaltă, nu existau decât cinci poduri, unele din piatră, altele din lemn, care duceau la Cită1, şi anume: Pont des Meuniers, Pont-au-Change, pont Notre-Dame, Petit-Pont şi Pont Saint-Michel.

In unele locuri, unde lipseau podurile, bacurile legau un mal de celălalt. Cele cinci poduri erau străjuite de case, cum este şi în ziua de azi Ponte-Vecchio la Florenţa.

Fiecare pod avea propria lui istorie, dar noi ne vom ocupa acum de podul Saint-Michel.

Podul Saint-Michel fusese clădit din piatră, în 1373; în ciuda aparentei soliditătţi, o revărsare a Senei îl nărui în parte, pe 31 ianuarie 1408; în 1416, fusese reconstruit din lemn, dar în noaptea de 16 decembrie 1547 îl surpă din nou furia apelor; către 1559, ceea ce înseamnă cu douăzeci şi doi de ani înaintea epocii în care se situează povestea noastră, fusese reclădit din lemn şi, cu toate că ar fi necesitat unele reparaţii, trecea drept un pod destul de rezistent.

1 Ile (de la) Cită — insulă pe Sena, constituind nucleul antic al Parisului.

2 Ordinul Templierilor — ordin monaho-cavaleresc, instituit de Hugues de Payns, în 1119, la Ierusalim. Regele Franţei, Filip cel Frumos, vrând să le zădărnicească puterea şi să-şi însuşească averile lor uriaşe, le-a intentat un proces (1307-1314), le-a confiscat averile, iar căpeteniile lor (Jacques de Molay) au fost arse pe rug. (Papa Clement al V-lea, instigat de regele Franţei, suprimase ordinul.)

In mijlocul caselor ce încadrau podul, drept în faţa insuliţei unde fuseseră arşi pe rug Templierii2, unde s-a amenajat ulterior terasamentul pentru Pont-Neuf, se profila o casă cu panouri de lemn, apărată de o streaşină lată, ca pleoapa unui ochi imens. Deasupra unei ferestre şi a unei uşi ermetic închise, de la parter,

la singura fereastră ce se deschidea la primul etaj se întrezărea o luminiţă roşiatică, ce atrăgea atenţia trecătorilor asupra faţadei joase, întinse, zugrăvite în albastru şi ornamentate cu muluri aurite. Un fel de friză, care despărţea parterul de primul etaj, înfăţişa o mulţime de diavoli, în atitudini cât se poate de groteşti, iar o panglică lată, vopsită în albastru, ca faţada, se desfăşura între friză şi fereastra primului etaj, purtând inscripţia:

„Rene, florentin, parfumier al Maiestăţii sale regina-mamă."

Uşa acelei prăvălii era închisă cu zăvorul, dar mijlocul cel mai sigur de a o feri de atacurile nocturne nu consta în trăinicia zăvoarelor sale, ci în renumele fioros al locatarului ei. Cei ce treceau podul prin dreptul acelei prăvălii făceau întotdeauna un ocol, trecând pe partea cealaltă, înfricoşaţi la gândul că emanaţia parfumurilor ar fi putut răzbi până la ei. Mai mult: vecinii din dreapta şi din stânga, de când se instalase Rene pe podul Saint-Michel, temându-se de această vecinătate riscantă, îşi părăsiseră casele; prin urmare, cele două case învecinate cu locuinţa lui Rene rămăseseră pustii şi închise. Cu toate acestea, în ciuda izolării şi a părăsirii lor, câţiva trecători întârziaţi zăriseră o licărire de lumină strecurându-se printre jaluzelele trase şi afirmau că auziseră zgomote, ca un vaier, care dovedeau că în acele case bântuiau făpturi muritoare sau de pe lumea cealaltă. Locatarii caselor vecine cu cele două case părăsite se întrebau şi ei, din când în când, dacă nu ar fi mai înţelept — şi mult mai recomandabil — să procedeze ca vecinii lor care fugiseră de acolo.

Privilegiul de a fi singurul îndreptăţit să nu stingă

focul şi lumina după ora hotărâtă1 se datora, fără îndoială, spaimei unanim recunoscute pe care o inspira Rene. Nici rondul, nici paza de noapte nu ar fi îndrăznit să interpeleze o persoană îndrăgită de Maiestatea sa, în calitate de compatriot şi de parfumier.

1 In secolul al XlII-lea, clopotul suna stingerea la ora stabilită: lumea se retrăgea acasă şi stingea lumina (şi focul).

Presupunând că cititorul nostru, format în spiritul filozofiei secolului al XVIII-lea, nu mai crede nici în magie, nici în magicieni, îl vom invita să pătrundă o dată cu noi în locuinţa ce răspândea o vădită nelinişte în acele vremuri dominate de superstiţii.

Prăvălia de la parter era pustie şi cufundată în întuneric de la ora opt seara, când se închidea, iar uneori se redeschidea a doua zi, destul de târziu; acolo, expertul chimist vindea zilnic par-fumuri, alifii, balsamuri, tot felul de produse cosmetice. Doi ucenici îl ajutau la vânzarea cu amănuntul.

Ei nu erau găzduiţi de Rene, ci se duceau să se culce în strada Calandre; seara, ieşeau puţin înainte de ora închiderii' prăvăliei, iar dimineaţa se plimbau prin faţa uşii până când se deschidea prăvălia.

După cum am spus, prăvălia de la parter era pustie şi cufundată în întuneric; prăvălia, destul de vastă, avea două uşi, dând spre două scări. Prima scară era laterală, furişându-se prin peretele gros; cea de-a doua era exterioară şi putea fi văzută de pe cheiul în prezent Quai des Orfevres. Ambele scări duceau la camera de la primul etaj.

Camera aceea avea aceleaşi dimensiuni cu încăperea de la parter, dar se deosebea de ea prin faptul că o perdea grea, întinsă şi orientată spre podul Saint-Michel, despărţea spaţiul în două compartimente. In fundul primului compartiment se deschidea uşa ce ducea la scara exterioară. Pe partea laterală a celui de-al doilea se deschidea uşa scării secrete; dar uşa aceea nu se vedea, fiind mascată de un dulap înalt, sculptat, fixat de ea cu

scoabe de fier; când se deschidea uşa, implicit se împingea şi dulapul.

Singurele persoane care cunoşteau taina acelei uşi erau regina-mamă şi Rene; pe acolo urca şi cobora Caterina, iar dacă-şi lipea urechea sau ochiul de unul din orificiile practicate în dulap, putea asculta şi vedea tot ce se petrecea în cameră. Pe părţile laterale ale celui de-al doilea compartiment erau alte două uşi, cât se poate de vizibile. Una ducea la o cămăruţă ce primea lumina prin acoperiş, unde se aflau alambicurile, creuzetele, retortele şi o vatră foarte mare; acela era laboratorul alchimistului. Cealaltă uşă ducea la o încăpere mult mai ciudată, pentru că nu era deloc luminată şi nu avea nici covoare, nici mobilă; acolo se

înălţa un fel de altar din piatră. Podeaua era alcătuită dintr-o lespede, înclinată de la centru spre margini; de-a lungul zidului, la margini, era prevăzută o rigolă care ducea la o pâlnie, prin tubul căreia se vedeau curgând apele întunecate ale Senei. De cuiele înfipte în zid atârnau instrumente de o formă stranie, ascuţite sau tăioase, vârful lor era fin ca vârful acului, lama era ascuţită şi tăioasă ca un brici; unele străluceau ca nişte oglinzi, altele, dimpotrivă, erau de un gri mat sau de un albastru închis.

într-un colţ, două găini negre, legate una de piciorul celeilalte, se zbăteau; era sanctuarul augurului1.

Să revenim la camera din mijloc, cea cu două despărţituri. Aici pătrundeau cei ce veneau să-1 întrebe sau să-i ceară părerea expertului Rene; aici se înfăţişau ibişi egipteni, mumii înfăşurate în feşi aurite, un crocodil cu fălcile căscate spre tavan, ţeste de mort, cu ochi goi şi dinţi gata să cadă, cărţi vechi, prăfuite, roase cu veneraţie de şobolani, oferind privirilor un amestec confuz ce stârnea diferite stări emoţionale, abătând firul gândurilor de la calea cea dreaptă. In spatele perdelei se înşirau sticluţele, cutiile cu destinaţie deosebită, amforele cu aspect sinistru; două lămpi mici de argint, identice, ce păreau desprinse dintr-un altar al bisericii Santa-Maria

Novella sau al bisericii Dei Servi, din Florenţa, în care ardea un ulei plin de miresme, răspândeau o lumină gălbuie ce cădea din înaltul boitei de care erau prinse cu trei lănţişoare înnegrite.

Rene, singur, cu braţele încrucişate, se plimba cu paşi mari prin cel de-al doilea compartiment, dând din cap gânditor.

Medita îndelung, cu tristeţe, şi se opri în faţa unei clepsidre.

— Ah! ah! am uitat s-o întorc, poate că s-a scurs de mult tot nisipul.

După aceea privi luna, care abia se ivea dintr-un nor mare, întunecat, ce părea aninat de vârful clopotniţei de la Notre-Dame.

1 Augurului i se atribuia facultatea de a prevesti viitorul şi după măruntaiele animalelor sacrificate (în antichitatea romană).

— E ora nouă, spuse el. Dacă vine ca de obicei, va veni într-o oră sau o oră şi jumătate; voi avea timp pentru toate.

In clipa aceea se auzi un freamăt pe pod. Rene îşi lipi urechea de orificiul unui tub lung, al cărui capăt răspundea în stradă, sub forma unui cap de monstru mitologic1.

— Să fie *edî* Să fie *ele1....* Nu, nu, sunt paşii unor bărbaţi care s-au oprit în faţa casei mele; ei vin aici.

In acelaşi timp se auziră trei ciocănituri scurte. Rene coborî iute şi se mulţumi să^-şi apropie urechea de uşă înainte de a o deschide. Cele trei bătăi în uşă se repetară.

* Cine e? întrebă Rene.

* Este absolut necesar să ne spunem numele? întrebă o voce.

* Absolut necesar.

* In cazul acesta, spuse aceeaşi voce, eu sunt contele Annibal de Coconnas.

* Iar eu sunt contele Lerac de La Mole, rosti altă voce, care se făcea auzită pentru prima oară.

— Aşteptaţi, domnilor, vin îndată.

Rene trase zăvoarele, scoase barele de fier şi deschise uşa, pe care o închise doar cu cheia; îi duse pe cei doi tineri pe scara exterioară şi-i pofti în cel de-al doilea compartiment al încăperii.

Păşind pragul camerei în care intrase, La Mole îşi făcu semnul crucii pe sub manta; mâna îi tremura şi nu-şi putea înfrâna o teamă nelămurită.

Coconnas privi fiecare lucru cu luare-aminte; descoperind uşa ce dădea spre mica încăpere unde se afla altarul de piatră, vru s-o deschidă.

* Cu voia dumneavoastră, nobile domn, cei care-mi fac cinstea de a se afla aici au dreptul de a se folosi numai de această parte a încăperii, spuse Rene cu vocea lui gravă, prinzându-1 de mână pe Coconnas, ca să-l oprească.

* Ah! asta e cu totul altceva; de altfel, vă rog să-mi permiteţi să stau jos.

1 Cu trup de şarpe, aripi de liliac şi labe de purcel.

Se lăsă o tăcere adâncă. Rene aştepta ca cei doi tineri să explice motivul vizitei lor; se auzea doar respiraţia şuierătoare a lui Coconnas, care nu era pe deplin vindecat.

— Meştere Rene, spuse el în cele din urmă, eşti un om iscusit, te rog să-mi spui dacă voi rămâne cu această infirmitate, vreau să spun dacă voi avea mereu această respiraţie scurtă, care nu-mi îngăduie să călăresc, să trag sabia sau spada şi să mănânc omlete cu slănină.

Rene îşi lipi urechea de pieptul lui Coconnas şi ascultă cu atenţie zgomotele plămânilor, în vederea stabilirii unui diagnostic.

* Nu, domnule conte, vă veţi vindeca.
* Adevărat?
* Afirm cu toată tăria.

* Mă bucură ce-mi spuneţi. Altă clipă de tăcere.
* Doriţi să mai aflaţi ceva, domnule conte?
* Da, aş vrea să ştiu dacă sunt cu adevărat îndrăgostit.
* Sunteţi.
* De unde ştiţi?

* Pentru că puneţi această întrebare.

* Drăcia dracului! Cred că ai dreptate. Dar de cine?

* De aceea care rosteşte acum la tot pasul înjurătura pe care aţi pomenit-o adineaori.

* Meştere Rene, eşti într-adevăr un om foarte priceput, spuse Coconnas, uluit. La Mole, e rândul tău.

La Mole roşi, încurcat.

* Ei, ce naiba! vorbeşte odată! îi spuse Coconnas.

* Spuneţi ce doriţi, zise florentinul.

— Eu, domnule Rene, bâigui La Mole, a cărui voce se linişti încetul cu încetul, nu o să vă întreb dacă sunt îndrăgostit, pentru că ştiu bine că sunt şi nu mă feresc s-o spun; eu vă rog să-mi spuneţi dacă voi fi iubit, pentru că, dacă înainte mă agăţăm de o nădejde, acum totul se întoarce împotriva mea.

— Poate că nu aţi făcut tot ce trebuia.

* Ce aş putea face mai mult, decât să-i dovedesc stăpânei inimii mele, prin respectul şi devotamentul meu, că e într-adevăr foarte iubită?

* Ştiţi că uneori astfel de dovezi sunt destul de neînsemnate, spuse Rene.

— Atunci trebuie să-mi pierd orice nădejde?

* Nu, atunci trebuie să recurgem la ştiinţă. Firea omenească are posibilitatea de a birui unele antipatii şi de a atrage unele simpatii. Fierul nu e un magnet, dar, magnetizându-1, atrage fierul, la rândul său.

* Fără îndoială, fără îndoială, murmură La Mole, dar nu-mi place să recurg la practici de magie neagră.

* Ah! dacă vă displace acest lucru, nu trebuia să veniţi la mine.

* Haide, haide! nu fi copil! îl îndemnă Coconnas. Domnule Rene, aş vrea să-l văd pe diavol, mi-1 poţi arăta?

— Nu, domnule conte.

* îmi pare rău, aveam o vorbă cu el, asta poate l-ar fi îmbărbătat pe La Mole.

* Ei bine, fie! spuse La Mole. O să vă spun deschis despre ce este vorba. Am auzit vorbindu-se despre

figurinele de ceară modelate după chipul şi asemănarea fiinţei iubite. Credeţi că ar fi un mijloc?

— Infailibil.

— In cadrul acestei experienţe nu există nici un risc, ca viaţa sau sănătatea fiinţei iubite să fie primejduite?

* Nici unul.

* Atunci să încercăm.

* Vrei să încep eu? întrebă Coconnas.

* Nu, din moment ce m-am hotărât, voi merge până la capăt, răspunse La Mole.

* Ţineţi mult, din tot sufletul, neapărat, să ştiţi ce vă aşteaptă, domnule de La Mole? întrebă florentinul.

In momentul acela se auzi un ciocănit uşor la uşa din stradă, atât de uşor încât îl sesiză numai Rene, poate şi datorită faptului că îl prevăzuse.

Ii puse câteva întrebări banale domnului de La Mole, îşi apropie urechea de tub, cât se poate de firesc, prinse câteva crâmpeie de cuvinte şi se lămuri.

— Concentraţi-vă asupra dorinţei dumneavoastră şi chemaţi persoana pe care o iubiţi.

La Mole îngenunche ca şi cum ar fi trebuit să se adreseze unei divinităţi. Rene trecu în primul compartiment şi se strecură tiptil pe scara exterioară; curând, se auziră paşi uşori străbătând prăvălia.

La Mole se ridică şi-1 văzu în faţa sa pe Rene; florentinul ţinea în mână o mică figurină de ceară, modelată destul de grosolan, care purta o coroană şi o mantie.

* Tot mai doriţi să fiţi iubit de augusta dumneavoastră stăpână? întrebă parfumierul.

* Da, chiar dacă mi-aş da viaţa, chiar dacă mi-aş vinde sufletul, spuse cu înflăcărare La Mole.

* Bine, spuse florentinul, luând cu vârful degetelor câteva picături de apă dintr-o carafă, cu care stropi figurina, pronunţând câteva cuvinte latineşti.

La Mole se cutremură; înţelesese că se săvârşea un

sacrilegiu.

* Ce faceţi?

* Botez această figurină cu numele Margareta.

* In ce scop?

* Ca să stabilesc o apropiere, ca o chemare a dragostei.

La Mole vru să spună ceva, să-1 reţină pe Rene, dar privirea batjocoritoare a lui Coconnas îl făcu să se răzgândească. Rene remarcase această reticenţă şi aşteptă.

— Am nevoie de consimţământul dumneavoastră deplin, deliberat, spuse el.

— Continuaţi, răspunse La Mole.

Rene schiţă pe o mică banderolă de hârtie roşie câteva semne cabalistice, le trecu printr-un ac de oţel şi cu acest ac străpunse inima figurinei.

Lucru ciudat! pe locul împunsăturii apăru o picătură de sânge; pe urmă, Rene dădu foc hârtiei. Acul încins la flacără topi ceara din jurul lui şi uscă picătura de sânge.

— Vedeţi, datorită tăriei acestui imbold, dragostea dumneavoastră va străpunge şi va aprinde inima femeii pe care o iubiţi.

Coconnas, care era un liber-cugetător, râdea pe sub mustaţă şi făcea haz în sinea lui, dar La Mole, îndrăgostit şi superstiţios, simţea că-1 trec sudori de moarte.

— Şi acum, spuse Rene, lipiţi-vă buzele pe buzele figurinei şi spuneţi: «Margareta, te iubesc! vino, Margareta!»

La Mole se supuse.

In clipa aceea se auzi deschizându-se uşa celei de-a doua încăperi şi paşi uşori care se apropiau. Coconnas, curios şi neîncrezător, îşi scoase pumnalul; temându-se ca, în cazul în care ar fi încercat să ridice perdeaua, Rene i-ar fi adus aceeaşi obiecţie ca atunci când vrusese să deschidă uşa, sfâşie perdeaua groasă; uitându-se prin tăietura făcută, scoase un strigăt de uimire, căruia îi răspunseră două strigăte de femeie.

* Ce s-a întâmplat? întrebă La Mole, gata să scape figurina, pe care Rene i-o luă din mâini.

* Ce să fie, răspunse Coconnas, ducesa de Nevers şi prinţesa Margareta sunt aici.

* Ei bine, neîncrezătorilor, spuse Rene cu un zâmbet grav, vă mai îndoiţi de puterea chemării dragostei?

La Mole rămase înmărmurit zărind-o pe regină. Coconnas fu uluit recunoscând-o pe ducesa de Nevers. La Mole îşi închipui că magia lui Rene evocase duhul Margaretei. In schimb, Coconnas, care văzuse că uşa pe care intraseră acele duhuri încântătoare rămăsese întredeschisă, găsi imediat explicaţia acelei minuni săvârşite în lumea muritorilor de rând.

1 Artaxerxe — numele a trei regi persani din dinastia Ahemenizilor (404-359 î. Hr.)

La Mole se închina şi suspina din adâncul inimii, de-ţi era mai mare mila, dar Coconnas avusese răgazul să-şi pună întrebări filozofice şi să alunge Necuratul cu ajutorul cădelniţei numite neîncredere; mai văzuse prin tăietura practicată în perdea uluirea doamnei de Nevers şi zâmbetul uşor sarcastic al Margaretei. Coconnas socoti că era un moment hotărâtor şi folosi acest prilej ca să spună în numele prietenului său tot ce nu ar fi îndrăznit să spună fiind el în cauză; în consecinţă, în loc să se îndrepte spre doamna de Nevers, se duse direct la Margareta, puse un genunchi în pământ (aşa cum e reprezentat marele Artaxerxe1 în spectacolele de bâlci) şi-i adresă următoarea alocuţiune, căreia şuierătura glasului său îi dădea o notă patetică:

— Doamnă, în clipa aceasta, meşterul Rene, la stăruinţa prietenului meu, domnul de La Mole, chema umbra domniei voastre; or, spre marea mea surprindere, aţi apărut însoţită de trupul unei fiinţe care mi-e nespus de dragă şi pe care o prezint prietenului meu. Umbră a Maiestăţii sale regina Navarrei, binevoiţi să-i spuneţi fiinţei ce vă însoţeşte să treacă de cealaltă parte a perdelei?

Margareta începu să râdă şi-i făcu semn Henriettei, care trecu de cealaltă parte.

* La Mole, dragul meu prieten! spuse Coconnas, fii elocvent ca Demostene1, ca Cicero2, ca domnul cancelar de l'Hospital, gândeşte-te că e în joc soarta mea, dacă nu izbuteşti să încredinţezi întruparea doamnei ducese de Nevers că sunt sluga domniei sale cea mai devotată, cea mai supusă, cea mai credincioasă.

* Dar... bâigui La Mole.

* Fă ce-ţi spun; şi dumneata, meştere Rene, ai grijă să nu vină cineva să ne tulbure.

Rene îi îndeplini dorinţa.

1 Demostene (384-322 î. Hr.) om politic şi orator atenian.

2 Marcus Tullius Cicero (106-43 î. Hr.) om politic, orator, filozof şi scriitor roman. Discursurile sale politice (Catilinarele, Filipicele), pledoariile juridice, tratatele de retorică şi de stil au ridicat la un înalt nivel proza şi elocinţa latină.

* Drăcia dracului! Domnule, spuse Margareta, sunteţi un om plin de duh, vă ascult; ce doriţi să-mi spuneţi?

* Vreau să vă spun, doamnă, că umbra prietenului meu, pentru că şi el e un duh şi ca dovadă, i-a pierit graiul, mă imploră să mă folosesc de facultatea de a vorbi ca să vă spun, în locul lui: „Preafrumoasă umbră, gentilomul al cărui trup s-a desprins de lumea reală, a fost răpus, cu trup şi suflet, de neîndurarea ochilor domniei voastre." Dacă v-aş fi văzut aievea, nu aş fi îndrăznit să vorbesc astfel cu fiica regelui Henric al II-lea, cu sora lui Carol al IX-lea şi cu soţia regelui Navarrei; mai curând i-aş fi cerut lui Rene să mă arunce într-o groapă cu pucioasă, decât să fac o astfel de necuviinţă. Dar umbrele, lipsite de orgoliul propriu muritorilor, îngăduie să fie iubite. Doamnă, rugaţi trupul domniei voastre să se îndure de sufletul bietului La Mole, suflet chinuit ca nimeni altul; suflet năpăstuit de prieten, care i-a înfipt de trei ori sabia în pântece; suflet mistuit de ochii domniei voastre, plini de foc, mai ucigători decât flăcările iadului. Fie-vă milă de acest biet suflet, arătaţi-i puţină dragoste umbrei chipeşului La Mole; dacă nu puteţi vorbi, faceţi un gest, adresaţi-i un zâmbet.

Sufletul prietenului meu va înţelege tot; e un spirit foarte subtil. Faceţi ceva, pentru numele lui Dumnezeu, sau îl trec prin sabie pe Rene, ca, prin puterea pe care o are asupra umbrelor, să determine umbra domniei voastre, pe care a chemat-o acum, să facă lucruri mai puţin potrivite unei umbre mândre cum îmi păreţi a fi.

Discursul înflăcărat şi emfatic ai lui Coconnas, care se oprise în faţa reginei ca Enea coborând în Infern, avu darul de a stârni un mare hohot de râs, pe care Margareta nu şi-1 putu stăpâni; tăcu, mai departe, cum se cuvenea unei umbre regeşti în asemenea împrejurare şi-i întinse mâna lui Coconnas.

Acesta îi luă mâna cu delicateţe şi-1 chemă pe La Mole.

«Umbră a prietenului meu, vino îndată aici.

La Mole, nedumerit, înfiorat, se supuse.

— Bun, spuse Coconnas, apucându-1 de ceafă; acum să se apropie umbra frumosului tău chip oacheş de această mână albă şi diafană.

Coconnas apropie mâna aceea gingaşă de buzele lui La Mole, cu mult respect, ţinându-le o clipă lipite una de alta, fără ca mâna să încerce să se desprindă din dulcea îmbrăţişare.

Margareta zâmbea, dar doamna de Nevers, care încă nu-şi venise în fire, după emoţia puternică pricinuită de apariţia neaşteptată a celor doi gentilomi, nu era deloc dispusă să zâmbească.

Era stânjenită şi neliniştea generată de un început de gelozie o făcea să-l învinuiască pe Coconnas, care ar fi trebuit să-şi apere propriile interese, nu pe ale altora.

La Mole observă încruntarea sprâncenelor şi sesiză fulgerul ameninţător al privirilor; cu toate că el trăia o clipă de tulburătoare voluptate, înţelese că trebuia să intervină în favoarea prietenului său, care-şi pusese în primejdie dragostea.

Se ridică, lăsă mâna Margaretei în mâna lui Coconnas, se duse la doamna de Nevers, îi luă mâna şi-i

spuse, plecând un genunchi:

— O, cea mai frumoasă, cea mai minunată dintre femei! mă refer la femeile în viaţă, nu la umbrele lor (îndreptându-şi ochii spre Margareta, zâmbindu-i), îngăduiţi unui suflet desprins de forma lui materială, pământeană, să îndrepte omisiunile unui trup absorbit de o dragoste reală. Domnul de Coconnas, aşa cum îl vedeţi, nu e decât un bărbat cu o fire hotărâtă şi cutezătoare, un bărbat falnic, pieritor ca orice fiinţă: *omnis carofaenum1.* Deşi acest gentilom vă invocă mereu ca pe o divinitate, deşi l-aţi văzut neîntrecut în luptă, acest orator, atât de iscusit când se adresează unei umbre, se sfieşte să stea de vorbă cu o femeie. De aceea s-a adresat umbrei reginei, lăsându-mă pe mine să vă spun că pune la picioarele domniei voastre inima şi sufletul lui, că roagă ochii voştri dumnezeieşti să-1 privească cu îndurare; degetele voastre trandafirii şi mângâietoare să-1 cheme, făcându-i un semn; vocea voastră dulce şi plăcută să-i spună cuvinte ce nu pot fi uitate; în cazul în care nu ar izbuti să vă înduioşeze, m-a rugat să-1 trec a doua oară prin sabie, iar sabia mea este reală — săbiile nu au o umbră decât atunci când sunt expuse soarelui —, pentru că nu mai vrea să trăiască, dacă nu-i veţi îngădui să vă închine toată viaţa sa.

Coconnas rostise un discurs plin de vervă, exagerând bufoneria; La Mole adresase şi o rugăminte plină de sensibilitate, de tandră umilinţă şi de elocventă persuasiune.

1 „Tot trupul este ca iarba... şi toată mărirea lui, ca floarea câmpului!" Biblia, Isaia, cap. 40, pct. 6.

Henriette îl ascultase pe La Mole cu luare-aminte; ochii ei se îndreptară spre Coconnas, ca să se încredinţeze de adevărul cuvintelor rostite. Păru mulţumită, întrucât expresia reflectată de chipul lui Coconnas concorda cu oraţia prietenului său. îmbujorată, învinsă, copleşită de o emoţie puternică, îi spuse lui

Coconnas, cu un zâmbet care-i descoperi două rânduri de mărgăritare prinse în mărgean:

— Adevărat?

* Dumnezeule! strigă Coconnas, fermecat de acea privire, cuprins de acelaşi foc mistuitor şi de acelaşi fluid, e adevărat!... Da, doamnă, e adevărat, vă jur pe toţi sfinţii, vă jur pe tot ce am mai scump pe lume, e adevărat!

* Atunci, vino! spuse Henriette, întinzându-i mâna cu o dăruire oglindită în ochii ei languroşi.

Coconnas îşi aruncă toca de catifea şi dintr-un salt fu alături de tânăra femeie, în timp ce La Mole, chemat de un gest al Margaretei, făcea cu prietenul său un schimb reciproc de locuri, ca într-o figură de cadril al îndrăgostiţilor.

In clipa aceea apăru Rene, la uşa din fund.

— Tăcere!... strigă el, pe un ton atât de grav, încât le stinse înflăcărarea. Tăcere!

In grosimea zidului se auzi scârţâitul strident al cheii în broască şi ai uşii care se întredeschidea.

— Credeam că nimeni nu are dreptul de a pătrunde aici când suntem noi, spuse Margareta cu mândrie.

— Nici chiar regina-mamă? îi şopti Rene la ureche. Margareta se repezi îndată pe scara exterioară, îndemnându-1

pe La Mole s-o urmeze; Henriette şi Coconnas, aproape îmbrăţişaţi, se grăbiră să-i însoţească. Toţi patru îşi luară zborul ca turturelele gingaşe care gânguresc drăgăstos pe o ramură înflorită şi fug, speriate, la cel mai mic zgomot care le tulbură armonia.

GĂINILE NEGRE

cele două cupluri de îndrăgostiţi se strecurasem la timp; Caterina punea cheia în broasca celei de-a doua uşi în clipa în care Coconnas şi doamna de Nevers ieşeau pe uşa din fund. Intrând, Caterina auzi trosnetul scării şi îndată aruncă o privire

iscoditoare în jur; apoi se uită bănuitoare la Rene, care se plecase respectuos în faţa ei, şi-1 întrebă:

* Cine a fost aici?

* Nişte îndrăgostiţi neîncrezători, care au plecat încântaţi pentru că i-am convins că se iubeau cu adevărat şi s-au bizuit pe spusele mele.

* Lasă astea, spuse Caterina, ridicând din umeri, nu mai e nimeni pe aici?

* Nimeni, afară de Maiestatea voastră şi de mine.

* Ai făcut ce ţi-am spus?

* E vorba despre găinile negre?

* Da.

* Sunt pregătite, doamnă.

* Ah! ce păcat că nu eşti evreu! murmură Caterina.

* Eu, evreu? De ce, doamnă?

* Pentru că ai fi fost în măsură să citeşti în limba ebraică acele cărţi extraordinare pe care le-au scris evreii cu privire la sacrificii. Una dintre ele mi-a fost tradusă şi am constatat că ei căutau să descopere prevestirile în configuraţia creierului şi a literelor pe care le schiţează acolo mâna atotputernică a destinului, spre deosebire de romani, care cercetau inima şi ficatul.

* Da, doamnă! Un prieten de-al meu, un bătrân rabin, mi-a vorbit despre acest lucru.

* Literele formate deschid o nouă cale de a face profeţii; numai că savanţii caldeeni recomandă ceva...

* Ce anume? întrebă Rene văzând că pregetă să continue.

* Ei preconizează ca experimentul să fie executat asupra creierelor umane, cele mai dezvoltate şi mai uşor analizabile de către experimentator.

* Doamnă, ştiţi bine că e cu neputinţă, din păcate.

* Spune mai curând că e greu... dacă am fi ştiut acest lucru în noaptea Sfântului Bartolomeu, am fi avut la dispoziţie o mulţime... Ce părere ai, Rene? Primul condamnat la moarte... o să văd. Până atunci, ne mulţumim cu ce e posibil... Camera sacrificiilor e pregătită?

* Da, doamnă.

— Să mergem.

Rene aprinse o lumânare, al cărei miros era când plăcut şi pătrunzător, când greţos şi nedesluşit, din cauza componentelor sale ciudate. Rene, luminând calea reginei, intră primul în altarul sacrificiilor.

Caterina alese un cuţit de oţel albăstrui, iar Rene aduse una din cele două găini, care-şi roteau cu nelinişte ochii de culoarea aurului.

— Cum vom proceda?

— Vom cerceta ficatul uneia şi creierul celeilalte; dacă cele două experimente dau acelaşi rezultat, va trebui să le dăm crezare, mai cu seamă dacă aceste rezultate le confirmă pe cele obţinute anterior.

* Cu ce începem?

* Cu experimentul asupra ficatului.

— Bine, spuse Rene şi prinse găina de două verigi aşezate la marginea micului altar, astfel încât pasărea, răsturnată pe spate, nu se putea clinti din loc, ci putea doar să se zbată.

Caterina îi spintecă pieptul dintr-o singură lovitură. Găina ţipă de trei ori şi muri după ce se zbătuse multă vreme.

— Trei ţipete, mereu trei ţipete... trei semne de moarte, murmură Caterina.

După aceea îi spintecă trupul şi-i analiză măruntaiele.

* Ficatul atârnă în partea stângă, mereu la stânga... de trei ori moarte, urmată de declin. E înspăimântător, Rene!

* Să vedem, doamnă, dacă prevestirea celei de-a doua va coincide cu cea a primei victime.

Rene desprinse stârvul primei găini şi-l aruncă într-un colţ; se îndreptă apoi spre cealaltă pasăre, care văzuse ce soartă avusese surata ei şi încerca să scape cu viaţă, fugind de jur-împrejurul încăperii; văzându-se încolţită, zbură pe deasupra capului lui Rene şi, în zborul ei deznădăjduit, stinse lumânarea magică pe care o ţinea Caterina.

— Vezi, Rene, tot astfel se va stinge şi neamul meu.

Moartea îl va spulbera şi va pieri... Totuşi, sunt trei fii, trei fii!... murmură ea cu mâhnire.

Rene îi luă lumânarea ce se stinsese şi se duse s-o aprindă din nou, în camera alăturată. Când se întoarse, văzu găina cu capul vârât în pâlnie.

— De data aceasta nu-i voi mai auzi ţipetele, spuse Caterina, îi voi reteza capul dintr-o singură lovitură.

După ce găina a fost bine prinsă de verigile micului altar, Caterina îi tăie capul dintr-o singură lovitură, după cum spusese. Dar în spasmele agoniei, ciocul se deschise şi se închise de trei ori.

— Ai văzut? spuse Caterina, îngrozită. Nu au fost trei ţipete, au fost trei chemări spasmodice. Trei, mereu trei. Vor muri toţi trei. înainte de a-şi da sufletul, aceste fiinţe au numărat până la trei şi au strigat de trei ori. Să vedem acum semnele premonitorii ale creierului.

Caterina reteză creasta albită şi deschise cu grijă cutia craniană, ca să poată studia lobii creierului; căută să descopere forma unei litere printre circumvoluţiile creierului.

— Mereu, mereu! strigă ea, plesnindu-şi palmele de ciudă. De data aceasta prevestirea e cât se poate de clară. Vino să vezi.

Rene se apropie.

* Ce literă e asta? îl întrebă Caterina, arătându-i un semn.

* Un H, răspunse Rene.

* De câte ori s-a repetat?

* De patru ori.

* Ei bine, aşa să fie oare? îl văd, semnul arată H, adică e Henric al IV-lea. Oh! izbucni ea, aruncând cuţitul, sunt blestemată, neamul meu e sortit pieirii.

Chipul acelei femei palide ca o moartă, pe care cădea o lumină sinistră, era înspăimântător.

— Va domni, spuse ea într-un suspin deznădăjduit, încleştându-şi mâinile pline de sânge, *el* va domni!

— El va domni, repetă Rene, cufundat în visare.

Cu toate acestea, chipul Caterinei se înseninã curând; în mintea ei zbuciumatã începea sã se contureze un plan.

— Rene, spuse ea, cu capul în piept, întinzând mâna spre florentin, cunoşti cumplita poveste a medicului din Perugia, care şi-a otrăvit atât fiica, cât şi pe iubitul acesteia, folosindu-se de o pomadă?

* Da, doamnă.

* Şi iubitul acela era...

* Era regele Ladislau1, doamnă.

* Ah, da, e adevărat! Cunoşti şi câteva amănunte?

* Am o carte veche, care tratează acest subiect, răspunse Rene.

* Să trecem în cealaltă încăpere, Rene, o să-mi împrumuţi cartea aceea.

* Maiestatea voastră doreşte să-mi dea alte dispoziţii, în vederea unor noi sacrificii? întrebă Rene.

* Nu, Rene, nu! pentru moment sunt destul de lămurită. Vom aştepta până când va cădea capul vreunui condamnat la moarte; în ziua execuţiei, te vei înţelege cu călăul.

Rene încuviinţă, plecându-se în faţa reginei; cu lumânarea în mână, se apropie de rafturile pe care erau aşezate cărţile, urcă pe un scaun, alese o carte şi i-o înmâna Caterinei.

1 Ladislau sau Lancelot de Durazzo (Neapole, 1375-1414), încoronat ca rege al Neapolelui, în 1386, după moartea tatălui său, Carol.

2 Lucea, oraş în Toscana, în vest-nord-vestul Italiei.

3 Lorenzo de Medici (1449-1492) (Laurenţiu Magnificul), conducător al Florenţei, (din 1469), sprijinitor al artelor şi literaturii. Poet şi filozof, a atras la Curtea sa numeroşi artişti şi umanişti, făcând din Florenţa adevăratul centru al Renaşterii italiene.

* Ce vrea să însemne asta, spuse regina-mamă, deschizând cartea: „Despre metoda de a creşte şi de a hrăni şoimii, ereţii şi masculii unor păsări de pradă, ca să fie viguroşi, neînfricaţi şi gata oricând de zbor?"

* Ah! vă rog să mă iertaţi, doamnă, m-am înşelat, acesta

este un tratat de vânătoare, elaborat de un savant din Lucea2, pentru renumitul Castruccio Castracani. Era alături de volumul pe care-l căutaţi şi legat la fel. De altfel, acest tratat reprezintă o lucrare foarte valoroasă, din care au rămas doar trei exemplare: unul aparţine bibliotecii din Veneţia, al doilea a fost cumpărat de străbunul domniei voastre, Lorenzo de Medici3, şi pe care Pietro

de Medici1 l-a oferit regelui Carol al VIII-lea2, cu ocazia trecerii sale prin Florenţa; al treilea e cel pe care-1 vedeţi.

— Apreciez cartea cum se cuvine, pentru că e o raritate, dar cum nu-mi trebuie, ţi-o înapoiez.

întinse mâna dreaptă spre Rene, ca să primească cealaltă carte.

De data aceasta Rene nu se mai înşelase, era cartea dorită de regina-mamă. Rene coborî de pe scaun, răsfoi puţin cartea, o lăsă deschisă şi i-o înmâna. Caterina se aşează la o masă; la lumina flăcării albăstrui a lumânării magice, regina citi câteva rânduri, în şoaptă.

— Bun, spuse ea închizând cartea, asta e tot ce voiam să ştiu.»

Se ridică şi lăsă cartea pe masă, reţinând doar o idee ce încolţise în mintea ei diabolică.

Rene, cu lumânarea în mână, aştepta cu regina-mamă să-i dea noi ordine sau să-i pună alte întrebări, înainte de a pleca.

Caterina făcu câţiva paşi prin cameră, cu capul plecat, cu degetul pe buze, în tăcere.

Se opri deodată în faţa lui Rene, aţintindu-şi asupra lui ochii ei rotunzi, de pasăre de pradă.

1 Pietro de Medici (1472-1503), bunicul Caterinei de Medici

2 Carol al VIII-lea (1470-1498), rege al Franţei, din dinastia de Valois.

3 Filtru — băutură căreia i se atribuie puteri miraculoase, printre care şi aceea de a inspira iubirea.

* Hai, mărturiseşte că i-ai preparat un filtru3.

* Cui, doamnă? întrebă Ren£, tresărind.
* Femeii aceleia, doamnei de Sauves.
* Eu, doamnă? Niciodată!
* Niciodată?
* V-o jur pe tot ce am mai sfânt.
* Nu se poate, e vreo vrajă la mijloc, pentru că el o iubeşte ca un nebun şi nu are nici pe departe faima de a fi statornic.
* *El* cine, doamnă?

— El, Henric, blestematul, cel care va urma la tron celor trei fii ai mei, cel care se va numi Henric al IV-lea, fiul reginei Navarrei, Jeanne d'Albret.

Caterina oftă adânc după ce rosti ultimele cuvinte; Rene se cutremură, amintindu-şi de faimoasele mănuşi pe care le pregătise pentru regina Navarrei, după cum îi poruncise Caterina.

* Se duce şi acum s-o vadă? întrebă Rene.
* Se duce în continuare, răspunse Caterina.
* Am crezut că regele Navarrei e trup şi suflet cu soţia sa.
* Comedie, Rene, comedie. Nu ştiu în ce scop, dar au format o coaliţie, ca să mă amăgească. Propria mea fiică, Margareta, îmi stă împotrivă; poate că şi ea nădăjduieşte să devină regina Franţei, după ce vor muri fraţii ei.
* Da, poate, spuse Rene, cufundat din nou în visare, repetând cumplita bănuială a Caterinei.
* In sfârşit, vom vedea, spuse regina-mamă, îndreptându-se spre uşa din fund, socotind că nu mai era necesar să coboare pe scara secretă, întrucât avea certitudinea că rămăsese singură.

Rene o luă înainte şi curând ajunseră în prăvălia parfumierului.

1 Heliotrop: numele unei plante aromatice, cu frunze ovale, cu flori de culoare albă sau albastru-deschis, întrebuinţate în industria par-fumurilor.

* Mi-ai promis noi produse cosmetice pentru mâini şi pentru buze, Rene; vine iarna şi ştii doar că pielea mea e foarte sensibilă la frig.

* Sunt pregătite, doamnă, o să vi le aduc mâine.

* Mâine seară mă găseşti abia după ora nouă sau zece; în cursul zilei îmi îndeplinesc îndatoririle creştineşti, de bună catolică.

* Bine, doamnă, voi fi la Luvru la ora nouă.

* Doamna de Sauves are mâini frumoase şi buze ispititoare, spuse Caterina pe un ton neutru, ce fel de alifie foloseşte?

* Pentru mâini?

* Da, mai întâi pentru mâini.

* Alifia cu heliotrop1.

* Şi pentru buze?

— Pentru buze va folosi noul preparat creat de mine; voiam mai întâi să-i ofer Maiestăţii voastre o cutie, urmând să-i duc şi doamnei de Sauves o cutiuţă.

Gândul o purta departe pe Caterina.

* De altfel, fiinţa asta e frumoasă, spuse ea, ca o concluzie a gândurilor sale tainice, nu e de mirare că a stârnit iubirea pătimaşă a Bearnezului.

* Doamnă, după câte ştiu, este mai ales foarte credincioasă Maiestăţii voastre.

Caterina zâmbi şi ridică din umeri.

* Când o femeie iubeşte nu poate fi credincioasă altcuiva decât bărbatului iubit! Rene, tu nu i-ai făcut vreun filtru?

* Nu, doamnă, vă jur.

* Bine! Să nu mai vorbim despre asta. Arată-mi preparatul despre care vorbeai şi care trebuie să-i facă buzele şi mai proaspete şi mai trandafirii.

Rene se apropie de un raft şi-i arătă Caterinei şase cutiuţe rotunde de argint, aşezate una lângă alta.

— Acesta este singurul filtru cerut de doamna de Sauves. Preparatul a fost creat pentru ea, în mod special; după cum a spus Maiestatea voastră, buzele ei sunt atât de gingaşe, încât crapă imediat, sub acţiunea soarelui şi a vântului.

Caterina deschise o cutiuţă, în care se afla o alifie de

o încântătoare culoare trandafirie.

— Rene, dă-mi alifia pentru mâini, vreau s-o iau cu mine. Rene luă lumânarea şi se duse să caute, într-un sertar special, ceea ce îi ceruse regina. Nu zăbovi prea mult şi când se întoarse o văzu pe Caterina făcând o mişcare bruscă şi luând o cutiuţă pe care o ascunse în grabă sub mantie. El era prea obişnuit cu furtişagurile reginei, ca să-i mai dea de înţeles că a observat (de altfel, ar fi fost o lipsă de diplomaţie de neiertat!). Aşadar, luă o cutiuţă, o înveli într-o pungă de hârtie împodobită cu flori de crin1 şi i-o înmâna reginei.

1 Emblema regalităţii în Franţa.

— Poftiţi, doamnă.

— Mulţumesc, Rene.

După o clipă de tăcere, Caterina adăugă:

— Nu-i duce doamnei de Sauves preparatul acesta decât peste opt sau zece zile, vreau să fiu eu prima care-l foloseşte.

Regina-mamă era pe punctul de a pleca.

— Maiestatea voastră îmi îngăduie s-o însoţesc?

— Numai până la capătul podului, acolo mă aşteaptă litiera şi gentilomii din suita mea.

Ieşiră amândoi şi ajunseră la colţul străzii Barillerie, unde patru gentilomi călare şi o litieră fără blazon o aşteptau pe regina-mamă.

Intorcându-se acasă, prima grijă a lui Rene fu să numere cutiuţele cu noul preparat. Lipsea o cutiuţă.

XXI
APARTAMENTUL DOAMNEI DE SAUVES

bănuielile caterinei se adeveriseră. Henric îşi reluase obiceiul de a se duce în fiecare seară la doamna de Sauves: mai întâi cu multă precauţie, în mare taină, apoi, încetul cu încetul, cu moderată vigilenţă, fără să se ferească, astfel încât Margareta rămăsese soţia regelui Navarrei doar cu numele, aceasta fiind, de fapt, doamna de Sauves. La

începutul relatării noastre, am menţionat faptul că doamna de Sauves locuia la Luvru; ştim că Dariole îi deschidea uşa regelui Navarrei şi o închidea bine după sosirea lui; până acum nu am avut prilejul să pătrundem în apartamentul care adăpostea în taină dragostea Bearnezului.

Locuinţa era de genul celor pe care prinţii le pun de obicei la dispoziţie unor persoane alese din suita lor, pe prezenţa în palat a cărora să poată conta oricând. Mai ştim că apartamentul era situat la al doilea etaj, aproape deasupra apartamentului lui Henric. Uşa se deschidea pe un coridor al cărui capăt primea lumina de la o fereastră ogivală, cu gemuleţe montate într-o reţea de rame de plumb; chiar în zilele cele mai însorite, lumina pătrundea cu zgârcenie. Iarna, începând cu orele trei ale după-amiezii, se aprindea o lampă, alimentată cu aceeaşi cantitate de ulei atât vara, cât şi iarna, astfel încât la ora zece se stingea de la sine, oferindu-le îndrăgostiţilor mai multă siguranţă.

Apartamentul ocupat de doamna de Sauves se compunea dintr-o anticameră tapetată cu damasc de mătase, imprimat cu flori mari, galbene, o încăpere destinată primirii musafirilor, un dormitor, în care se afla un pat cu coloane torsadate şi cu o perdea de un roşu aprins, o oglindă montată în argint şi câteva tablouri reprezentând dragostea lui Venus1 cu Adonis2; aceasta era locuinţa — în ziua de azi, am spune *cuibul* — încântătoarei doamne de onoare — *dame d'atour* — a Caterinei de Medici.

Dacă ne-am fi uitat cu mai multă atenţie, am fi descoperit, într-un colţ întunecos al camerei, chiar în faţa unei măsuţe de toaletă — încărcate cu toate micile obiecte necesare unei femei tinere şi frumoase —, o uşă care dădea pe un fel de paraclis, în care se aflau două sau trei tablouri cu teme de o religiozitate exaltată. Intre aceste tablouri se găseau arme, atârnate de nişte cuie aurite; în acele vremuri tulburi, femeile purtau arme şi uneori le mânuiau cu tot atâta iscusinţă ca bărbaţii.

In seara aceea, a doua zi după cele întâmplate la

parfumierul Rene, doamna de Sauves, stând pe un divan, în dormitorul ei, îi destăinuia lui Henric temerile şi iubirea sa; îi amintea devotamentul pe care-1 dovedise în noaptea pe care Henric o petrecuse la soţia lui (în noaptea de după Sfântul Bartolomeu). Henric, la rândul său, îşi exprima sentimentele de recunoştinţă; doamna de Sauves era fermecătoare în seara aceea; rochia de casă simplă, din batist3, o prindea de minune, iar Henric se arăta cât se poate de recunoscător.

1 Venus — zeiţa dragostei şi a frumuseţii, la romani.

2 Adonis — tânăr frumos, iubit de zeiţa Venus.

3 Ţesătură din fire subţiri de bumbac sau de in.

Henric era visător şi foarte îndrăgostit. Doamna de Sauves, care, în cele din urmă, acceptase din tot sufletul această dragoste comandată de Caterina, îl privea scrutător pe Henric, urmărin-du-i expresia ochilor, dacă oglindeau şi ei dragostea exprimată în cuvinte.

* Haide, Henric, fii sincer: în noaptea pe care ai petrecut-o în budoarul Maiestăţii sale, regina Navarrei, cu domnul de La Mole, culcat la picioarele tale, nu ai avut nici o părere de rău că acel gentilom se afla acolo, între tine şi dormitorul reginei?

* Da, e adevărat, draga mea, pentru că trebuia să trec prin dormitorul ei ca să ajung în această cameră în care mă simt atât de bine şi sunt atât de fericit.

Doamna de Sauves zâmbi.

* Şi de atunci nu ai mai trecut pe acolo?

* Doar atunci când ţi-am spus.

* Şi n-o să te mai duci fără să-mi spui?

* Niciodată.

* Juri că va fi aşa cum spui?

* Da, bineînţeles, dacă aş mai fi hughenot, dar...

* Dar ce?

— Dar dogmele religiei catolice pe care le studiez acum nu-mi permit să fac jurăminte.

— Fanfaronule, spuse doamna de Sauves, clătinând din cap.

— Charlotte, dacă te-aş întreba, tu ai răspunde

tuturor întrebărilor mele?

— Fireşte; eu nu am nimic de ascuns.

* Scumpa mea, aş vrea să mă lămuresc, o dată pentru totdeauna; ce s-a întâmplat, cum te-ai lăsat înduplecată, după ce mi-ai respins dragostea cu îndârjire, înainte de a mă căsători, şi cum m-ai acceptat pe mine, un Bearnez stângaci, un provincial caraghios, un prinţ prea sărac ca să poată duce mai departe strălucirea coroanei moştenite?

* Henric, îmi ceri cheia enigmei pe care o caută de trei mii de ani filozofii din toată lumea! Henric, nu întreba niciodată o femeie de ce te iubeşte, mulţumeşte-te s-o întrebi doar: „Mă iubeşti?"

— Mă iubeşti, Charlotte?

* Te iubesc, răspunse doamna de Sauves cu un zâmbet adorabil, întinzându-i frumoasa ei mână.

* Mă iubeşti, prin urmare nu te mai întreb şi mă socotesc cel mai fericit om din lume. Dar fericirii îi lipseşte întotdeauna câte ceva. Adam nu era deplin fericit în rai şi a muşcat din mărul nelegiuit, care ne-a sădit curiozitatea şi ne îndeamnă să descoperim necunoscutul. Draga mea, ajută-mă să aflu ce nu-mi este cunoscut: spune-mi, te rog, nu cumva regina Caterina a fost cea care te-a îndemnat mai întâi să mă iubeşti?

* Henric, vorbeşte mai încet când pomeneşti numele regine i-mamă.

* Oh! asta era odinioară, când nu mă înţelegeam cu această bună mamă şi mă temeam de ea, dar acum, de când sunt soţul fiicei ei... spuse Henric pe un ton atât de firesc şi de încrezător, încât doamna de Sauves îl crezu.

* Soţul prinţesei Margareta! spuse Charlotte, îmbujorându-se de gelozie.

* Acum e rândul tău să vorbeşti mai încet. Acum, de când sunt soţul fiicei sale, suntem cei mai buni prieteni. Ce-mi cereau ei? După cât se pare, să trec la catolicism. Ei bine, graţia divină a pogorât asupra mea şi, prin intermediul Sfântului Bartolomeu, am devenit catolic. Trăim acum ca buni creştini şi fraţi drepţi, în familie.

* Şi regina Margareta?

* Regina Margareta este chezăşia legăturii dintre noi.

* Dar tu mi-ai spus, Henric, că regina Navarrei s-a arătat mărinimoasă faţă de mine, răsplătindu-mi astfel devotamentul. Dacă e adevărat, dacă această mărinimie, această bunătate e reală — pentru care îi port cea mai vie recunoştinţă —, legătura voastră nu e decât o convenţie uşor de anulat. Nu poţi să te bizui pe această chezăşie, pentru că nu ai convins pe nimeni cu această aşa-zisă intimitate conjugală.

* Totuşi mă bizui pe ea şi de trei luni aceasta este perna pe care-mi pun capul.

* Atunci, Henric, izbucni doamna de Sauves, înseamnă că m-ai amăgit şi regina Navarrei e în lege soţia ta.

Henric zâmbi.

* Ascultă, Henric! ai un fel de a zâmbi care mă scoate din sărite şi sunt momente când mă stăpânesc cu greu să nu-ţi scot ochii, deşi eşti rege.

* Atunci am reuşit să fac credibilă această aşa-zisă intimitate conjugală, dacă pot fi clipe în care, aşa rege cum sunt, eşti gata să-mi scoţi ochii, doar pentru că îţi închipui că ea există!

* Henric! Henric! Cred că nici bunul Dumnezeu nu mai ştie ce gândeşti cu adevărat.

* Vrei să ştii ce gândesc eu, draga mea? Cred că mai întâi regina-mamă ţi-a impus să mă iubeşti, că după aceea inima te-a îndemnat s-o asculţi, iar acum, când te cheamă aceste două glasuri, tu nu-1 mai auzi decât pe cel al inimii. Şi eu te iubesc din tot sufletul şi, din această cauză, chiar dacă aş avea secrete, nu ţi le-aş destăinui, de teamă să nu te compromit, fireşte... pentru că prietenia reginei e schimbătoare, este ca prietenia unei soacre.

Cuvintele acestea nu au avut darul de a o linişti pe Charlotte; ori de câte ori încerca să pătrundă în tainiţele acestui suflet de nepătruns, i se părea că vălul interpus între ea şi iubitul ei devenea tot mai gros şi se transforma într-un zid despărţitor. I se umplură ochii de lacrimi; în clipa aceea, orologiul bătea orele zece.

— Sire, e timpul să mă culc. Obligaţiile mele de *dame d'atour* mă constrâng să mă prezint mâine dis-de-dimineaţă la regina-mamă.

— Atunci mă alungi în seara asta, draga mea?

* Henric, sunt tristă; fiind tristă, o să par ursuză; fiind ursuză, nu-ţi voi fi pe plac şi n-o să mă iubeşti. După cum vezi, e mult mai înţelept să pleci.

* Fie! dacă tu mi-o ceri, plec, dar ce Dumnezeu! fă-mi măcar hatârul de a mă lăsa să asist la toaleta ta de seară.

* Rămânând lângă mine, nu o vei face pe regina Margareta să aştepte?

* Charlotte, replică Henric cu toată seriozitatea, am convenit să nu mai discutăm despre regina Navarrei, dar în seara asta mi se pare că nu am făcut altceva decât să vorbim despre ea.

Doamna de Sauves oftă şi se aşeză în faţa toaletei. Henric îşi luă un scaun şi-1 apropie de cel al iubitei sale, stând cu un genunchi pe scaun şi cu mâinile sprijinite de spătarul lui:

* Scumpa mea Charlotte, acum vreau să văd cum te pregăteşti să fii şi mai frumoasă, mai frumoasă, numai pentru mine, orice ai spune; Sfinte Dumnezeule! ce de lucruri, ce de borcănaşe cu parfumuri, ce de pungi de pudră, de sticluţe, de cutii!

* Par multe şi, cu toate acestea, sunt prea puţine dacă, cu toată contribuţia lor, nu am găsit mijlocul de a fi unica stăpână a inimii Maiestăţii voastre, spuse oftând frumoasa baroană.

* Să nu ajungem să discutăm iarăşi despre treburile statului, draga mea! Spune-mi mai bine la ce foloseşte această pensulă atât de fină, atât de delicată. Să fie oare pentru fardarea sprâncenelor micului meu Zeus1 Olimpianul?

* Da, Sire, aţi ghicit imediat, răspunse zâmbind doamna de Sauves.

* Dar această mică şi drăguţă greblă de fildeş?

* E un pieptene, pentru potrivirea cărării.

* Şi cutiuţa asta încântătoare de argint, cu capacul fin cizelat?

* Oh! Rene mi-a trimis-o; este faimosul preparat pe care mi 1-a făgăduit de multă vreme, pentru ca aceste buze, pe care Maiestatea voastră le găseşte uneori destul de ispititoare, să fie mai moi şi mai catifelate.

Chipul fermecătoarei femei se însenina, pe măsură ce discuţia aluneca pe făgaşul cochetăriei; Henric, în semn de aprobare, îşi lipi buzele de ale iubitei sale. Charlotte se uita în oglindă; vrând să-i arate lui Henric modul de folosire al acelei alifii trandafirii, puse mâna pe cutiuţă, dar un ciocănit scurt la uşa anticamerei îi făcu pe amândoi să tresară.

*

1 In mitologia greacă, Zeus era socotit drept stăpânul suprem al oamenilor şi al zeilor. Zeus Olympius este denumirea purtată mai ales de Zeus, cel care împărţea dreptatea printre oameni şi zei, suprema expresie a echilibrului şi a ordinii din natură şi din societate. Zeuis domnea în palatul său, care se afla pe crestele înalte ale Olimpului.

* Bate cineva, doamnă, spuse Dariole, vârându-şi capul prin crăpătura draperiei de la uşă.

* Vezi cine bate şi întoarce-te să-mi spui, spuse doamna de Sauves.

Henric şi Charlotte se uitară unul la altul, îngrijoraţi; Henric se şi gândea să se retragă în paraclisul care-l adăpostise de multe ori, când se întoarse Dariole.

— Doamnă, e Ren6, parfumierul.

Auzindu-i numele, Henric se încruntă şi involuntar strânse din buze, nemulţumit.

— Vrei să nu-1 primesc? întrebă Charlotte.

— Nu, în nici un caz; Rene nu întreprinde nimic decât după ce a chibzuit bine; dacă vine la tine, înseamnă că are motive temeinice.

— Atunci vrei să te ascunzi?

— Pentru nimic în lume, pentru că Rene e informat de tot ce se petrece, Rene ştie prea bine că sunt aici.

* Maiestatea voastră e desigur îndreptăţită să considere prezenţa lui Rene foarte neplăcută?

* Eu? spuse Henric, făcând un efort pe care nu reuşi să-l mascheze, cu toată stăpânirea de sine, eu? Ce motiv aş avea? Nici unul! E adevărat, nu eram în relaţii bune, dar, de la seara Sfântului Bartolomeu, ne-am împăcat.

— Să intre! îi spuse Dariolei doamna de Sauves.

După o clipă, Rene intră şi dintr-o privire cuprinse toată încăperea; doamna de Sauves se găsea în faţa măsuţei de toaletă; Henric îşi reluase locul pe divan; Charlotte era în plină lumină, iar Henric, în penumbră.

* Doamnă, spuse Rene cu respectuoasă familiaritate, am venit să vă cer scuze.

* Pentru ce, Rene? întrebă doamna de Sauves cu condescendenţa femeilor frumoase faţă de furnizorii care forfotesc în jurul lor, cu scopul de a contribui la înfrumuseţarea lor.

* Pentru că v-am făgăduit de mult un preparat special pentru aceste buze frumoase şi pentru că...

— Pentru că ţi-ai respectat promisiunea abia astăzi, nu-i aşa?

* Abia astăzi! repetă Rene.

* Da, abia astăzi, chiar în seara aceasta am primit cutiuţa pe care mi-ai trimis-o.

* Ah, da! Aşa e! spuse Rene, privind într-un fel ciudat cutiuţa cu preparatul lui special, care se găsea pe toaleta doamnei de Sauves; cutiuţa era asemenea celor din prăvălia par-fumierului.

* Ştiam eu! mormăi Rene. Aţi folosit din el?

* Nu, nu încă, voiam să-1 folosesc când ai intrat.

Chipul lui Rene luă o expresie meditativă, pe care Henric o sesiză imediat; de altfel, îi scăpau puţine lucruri regelui Navarrei.

* Ce ai, Rene? întrebă regele.

* Eu, Sire? Nimic! spuse parfumierul, aşteptam cu

supunere ca Maiestatea voastră să binevoiască a mi se adresa, înainte de a-i cere doamnei baroane permisiunea de a mă retrage.

* Ce Dumnezeu? Ai nevoie de cuvintele mele ca să fii încredinţat că prezenţa dumitale îmi face plăcere? spuse Henric zâmbind.

Rene privi în jur, făcu de câteva ori înconjurul camerei, ca şi cum ar fi vrut să sondeze, cu văzul şi cu auzul, uşile şi draperiile de la uşă; se opri şi se aşează astfel încât să-i poată cuprinde, dintr-o aruncătură de ochi, pe cei doi îndrăgostiţi.

— Nu ştiu, spuse el.

Henric, prevenit de acel instinct admirabil, asemenea unui al şaselea simţ care-l călăuzise în prima parte a vieţii, ferindu-1 de primejdiile ce-1 pândeau, simţi că se petrecea ceva neobişnuit în sufletul parfumierului; retras în penumbră, se întoarse spre el; pe chipul florentinului cădea din plin lumina.

— Dumneata vii la ora asta, Rene?

— Prezenţa mea a deranjat-o pe Maiestatea voastră, răspunse parfumierul făcând un pas înapoi.

* Nu, deloc. Numai că aş vrea să ştiu un lucru.

* Ce anume, Sire?

* Credeai că mă găseşti aici?

* Eram sigur.

* Mă căutai?

* Sunt bucuros să vă revăd.

* Ai ceva să-mi spui?

* Poate că da, Sire!

Charlotte roşi; se temea ca revelaţia parfumierului să nu se refere la purtarea ei din trecut faţă de Henric; prefăcându-se că nu a auzit nimic, fiind preocupată de toaletă, le întrerupse convorbirea:

— Ah! într-adevăr, Rene, eşti un om nepreţuit, spuse ea, deschizând cutiuţa, această alifie are o culoare minunată şi, pentru că eşti lângă mine, o să încerc preparatul chiar acum, în cinstea dumitale.

Atinse cu vârful degetului alifia trandafirie, care

trebuia să treacă de pe deget pe buze. Rene tresări.

Baroana, zâmbind, apropie preparatul de buze. Rene se făcu palid.

Henric, retras în penumbră, urmărea încordat toată scena, atent la fiecare mişcare a unuia şi la oricare semn care ar fi trădat emoţia puternică a celuilalt.

Mâna Charlottei era aproape să-i atingă buzele, când Rene o opri, prinzând-o de braţ, în momentul în care Henric se ridicase de pe divan, ca să facă acelaşi lucru.

Henric se reaşeză încet pe divan.

— O clipă, doamnă, spuse Rene cu un zâmbet forţat, nu trebuie să folosiţi acest preparat fără a ţine seama de anumite sfaturi.

* Şi sfaturile acelea cine mi le va da?

* Eu.

* Când?

* După ce îi voi spune regelui Navarrei tot ce am de spus.

Charlotte făcu ochii mari, neînţelegând tâlcul acelei conversaţii purtate de Henric şi de Rene şi rămase cu cutiuţa în mână, privind vârful degetului ei înroşit de alifie.

Henric se ridică, îmboldit de un gând — care, ca toate gândurile regelui, prezenta două faţete: una, care părea superficială, iar cealaltă, adâncă —, se duse şi luă mâna Charlottei, făcând gestul de a o duce la buze, aşa înroşită cum era.

— O clipă, spuse Rene impetuos, o clipă! Vă rog, doamnă, să binevoiţi a vă spăla frumoasele mâini cu acest săpun de Neapole, pe care am omis să-1 trimit, odată cu preparatul, dar pe care am cinstea de a vi-1 oferi.

Scoase dintr-un ambalaj argintiu o bucată de săpun verzui, o puse într-un lighean de argint aurit, turnă apă şi, cu un genunchi în pământ, îi întinse vasul doamnei de Sauves.

* Cu adevărat, meştere Rene, nu te mai recunosc, spuse Henric. Curtenia dumitale întrece galanteria tuturor filfizonilor spilcuiţi de la Curte.

* Oh! ce aromă încântătoare! exclamă Charlotte, frecându-şi frumoasele mâini cu spuma sidefie pe care o făcea săpunul parfumat.

Rene îşi îndeplini cu minuţiozitate toate obligaţiile de curtean desăvârşit şi-i întinse doamnei de Sauves un prosop din pânză fină de Frisia1.

— Şi acum, spuse florentinul, Maiestatea voastră poate să facă ce doreşte.

Charlotte îi întinse mâna lui Henric, care i-o sărută, şi se întoarse pe jumătate, ca să asculte cu luare-aminte ce avea să spună Rene; regele Navarrei îşi reluă locul, ferm convins că în sufletul parfumierului se dădea o luptă extraordinară.

— Ei bine? spuse Charlotte.

Florentinul îşi luă inima-n dinţi şi se întoarse spre Henric.

XXII
«SIRE, VEŢI FI REGE»

1 Frisia — Friesland — provincie administrativă a Olandei.

* **SIRE, VREAU** Să **VĂ VORBESC** despre un lucru care mă preocupă de multă vreme.

* Despre parfumuri? întrebă Henric, zâmbind.

* Ei bine, da, Sire... despre parfumuri! răspunse Rene, făcând un semn de încuviinţare ambiguu.

— Spune, te ascult, e un subiect care m-a pasionat întotdeauna.

Rene îl privi lung pe Henric, încercând să desluşească adevărul cuprins nu în cuvintele meşteşugite, ci în adâncul cugetului acestuia de nepătruns; tentativa lui fu zadarnică.

* Unul dintre prietenii mei a sosit de la Florenţa, adăugă el; prietenul acesta şi-a dedicat viaţa studiului astrologiei.

* Da, după câte ştiu, e o pasiune a florentinilor.

* împreună cu cei mai mari savanţi ai lumii a elaborat

horoscoapele celor mai de seamă gentilomi ai Europei.

* Ah! ah! făcu Henric.

* Şi, întrucât casa de Bourbon1 se află în fruntea celor mai ilustre familii, deschizând din contele de Clermont, cel de-al cincilea fiu al Sfântului Ludovic2, se înţelege de la sine că horoscopul Maiestăţii voastre nu a fost ignorat.

Henric ascultă cu şi mai mare luare-aminte.

* Iţi aminteşti ce spunea horoscopul acela? întrebă zâmbind regele Navarrei, vrând să pară indiferent.

* Oh! Horoscopul domniei voastre nu face parte dintre cele ce se pot uita, răspunse Rene, clătinând din cap.

* Ce spui? răspunse Henric, ironic.

* Da, sire, după prezicerile acestui horoscop, pe Maiestatea voastră o aşteaptă un viitor strălucit, plin de măreţie.

Ochii tânărului prinţ sclipiră ca un fulger scurt ce se stinse iute, învăluit de o voită indiferenţă.

1 întemeiată în secolul al X-lea; condusă în 1272 de Robert de France, conte de Clermont, fiul lui Ludovic al IX-lea cel Sfânt. Antoine de Bourbon (1555) devine rege al Navarrei.

2 Ludovic al IX-lea cel Sfânt (1226-1270), din dinastia Capeţie-nilor. A dus o politică de centralizare a statului, reorganizând justiţia, armata şi sistemul monetar.

— Toate oracolele italiene sunt măgulitoare, spuse Henric, or măgulire înseamnă şi minciună. Poate că vreunul a prezis că voi fi comandantul suprem al oştilor! Tocmai eu! Henric pufni în râs, dar un observator mai puţin preocupat de propriile probleme, cum era Rene, şi-ar fi dat seama imediat că râsul lui era forţat.

— Sire, spuse Rene cu calm, horoscopul prezice o slavă mult mai mare.

* Prezice că voi câştiga bătăliile în fruntea vreunei oşti?

* Mult mai mult, Sire.

* Te pomeneşti că voi fi un cuceritor neîntrecut.

* Sire, veţi fi rege.

* Eh! pe toţi dracii! spuse Henric, căutând să-şi domolească bătăile nebuneşti ale inimii, dar sunt rege, încă de pe acum.

* Sire, prietenul meu prevede în cunoştinţă de cauză că „veţi fi nu numai rege, ci veţi domni".

* Atunci, spuse Henric cu acelaşi ton ironic, poate că prietenul dumitale are nevoie de zece scuzi de aur, nu-i aşa, Rene? In vremurile acestea, o asemenea prorocire este foarte îndrăzneaţă. Uite ce e, Rene, nu sunt bogat, aşa că îi voi dărui imediat prietenului dumitale cinci scuzi, iar restul, în momentul în care se va împlini prorocirea.

* Sire, spuse doamna de Sauves, nu uitaţi că aveţi obligaţii faţă de Dariole, nu vă împovăraţi cu prea multe promisiuni.

* Doamnă, spuse Henric, în momentul în care voi fi rege, nădăjduiesc să fiu tratat ca atare; dacă voi respecta jumătate din ceea ce am făgăduit, vă asigur că fiecare va fi foarte mulţumit.

— Sire, continuă Rene, nu am terminat.

* Oh! mai e ceva? spuse Henric. Fie! dacă voi fi împărat, voi dărui de două ori mai mult.

* Sire, prietenul meu s-a întors de la Florenţa cu acest horoscop, pe care 1-a repetat la Paris, dând acelaşi rezultat, şi mi-a încredinţat un secret.

* Un secret care o priveşte pe Maiestatea sa? întrebă prompt Charlotte.

— Aşa cred, răspunse florentinul.

«îşi caută cuvintele, gândi Henric, fără să încerce să-1 scoată din încurcătură; mi se pare că e ceva greu de mărturisit.»

— Spune, Rene, despre ce este vorba? spuse doamna de Sauves.

— Este vorba, spuse florentinul, cumpănind fiecare cuvânt pe care avea să-1 rostească, este vorba despre toate zvonurile de otrăviri care s-au răspândit în ultima vreme la Curte.

0 uşoară umflare a nărilor regelui Navarrei îi trăda încordarea.

1 Actium — denumire romană a oraşului şi promontoriului Arta, din vestul Greciei. Aici a avut loc bătălia navală dintre Octavian August şi Marc Antoniu, încheiată cu victoria primului (31 î.Hr.).

2 August (Caius Iulius Caesar Octavianus Augustus) (27 î.Hr.-14 d.Hr.), primul împărat roman; după bătălia de la Actium a devenit unicul stăpân al Imperiului Roman. Reorganizator al administraţiei şi armatei; a promovat ştiinţele şi artele, înconjurându-se de cei mai iluştri poeţi ai timpului („Secolul lui Augustus").

3 Protestant care ţine de cultul religios calvinist. Jean Calvin (1509-1564), reformator religios şi scriitor francez; autor al operei teologice „Instituţia religiei creştine", devenită baza cultului creştin reformat, numit ulterior calvinism.

4 Conde — familie de nobili francezi, ramură colaterală a familiei Bourbon. Ludovic I de Bourbon, prinţ de Conde (1530-1569).

* Şi prietenul dumitale, florentinul, ştie mai multe despre acest otrăviri?

* Da, Sire.

* Nu-mi explic de ce îmi încredinţezi mie un secret ce nu-ţi aparţine, Rene, mai cu seamă că acest secret este deosebit de important, spuse Henric cât se poate de firesc.

* Acest prieten cere ca Maiestatea voastră să-i dea un sfat.

* Mie îmi cere asta?

* Nu e de mirare, Sire! Amintiţi-vă de bătrânul soldat din Actium1, care, având un proces, s-a dus să ceară sfatul lui August2.

* August era avocat, Rene, şi eu nu sunt.

* Sire, când prietenul meu mi-a încredinţat această taină, Maiestatea voastră era încă în fruntea partidei calviniste3, iar domnul de Conde4 era considerat al doilea conducător, după Domnia voastră.

* Şi? întrebă Henric.

* Acest prieten al meu nădăjduia că vă veţi servi de ascendentul pe care-l aveţi asupra prinţului de Conde, ca

să-l determinaţi să nu-i fie vrăjmaş.

* Rene, te rog, fii mai explicit dacă vrei să înţeleg, spuse Henric cu seninătate; de altfel, chipul şi glasul lui nu trădau nici cea mai mică tulburare.

* Sire, Maiestatea voastră va înţelege îndată; prietenul acesta cunoaşte toate dedesubturile tentativei de otrăvire întreprinse asupra prinţului de Conde.

* A fost o tentativă de otrăvire a prinţului de Conde? întrebă Henric cu o mirare perfect mimată. Ah! într-adevăr, aşa a fost, când?

Rene îşi aţinti privirea asupra lui Henric şi răspunse scurt:

* Acum opt zile, Maiestate.

* Vreun duşman? întrebă regele.

* Da, un duşman pe care Maiestatea voastră îl cunoaşte şi care o cunoaşte pe Maiestatea voastră.

* Da, spuse Henric, mi se pare că am auzit vorbindu-se despre acest caz; dar nu cunosc amănuntele pe care prietenul dumitale doreşte să mi le destăinuiască.

* I s-a oferit prinţului de Conde o mică sferă parfumată; din fericire, medicul lui era acolo, când i s-a adus; medicul a luat-o din mâinile solului şi a mirosit-o, ca să-i poată aprecia aroma şi calitatea. După două zile s-a declarat o umflătură cangrenoasă a feţei, o extravazare a sângelui, o plagă sângerândă care s-a întins pe toată faţa; acesta a fost preţul devotamentului său sau urmările imprudenţei sale.

* Din păcate, răspunse Henric, fiind acum pe jumătate catolic, nu mai am nici o posibilitate de a-1 influenţa pe domnul de Conde; prietenul dumitale greşeşte, nu sunt eu cel căruia trebuia să i se adreseze.

* Maiestatea voastră ar putea să pună o vorbă bună în favoarea prietenului meu, pe lângă prinţul de Porcian1, fratele celui care a fost otrăvit.

* Ascultă, Rene, ceea ce povesteşti e înfricoşător; doleanţa dumitale a intervenit într-un moment nepotrivit. E târziu, convorbirea aceasta e lugubră. Iţi mărturisesc că prefer compania parfumurilor dumitale, spuse doamna de

Sauves.

1 Se pare că Antoine de Croy, prinţ de Porcian, mort pe 7 mai 1567, nu a avut frate.

Charlotte întinse din nou mâna, luând cutiuţa cu alifia trandafirie.

* Doamnă, spuse Rene, înainte de a folosi acest preparat, după cum intenţionaţi, vă rog să ascultaţi ce nenorociri pot dezlănţui oamenii haini.

* Hotărât lucru, Rene, spuse baroana, în seara aceasta ai creat o atmosferă macabră.

Henric se încruntă, dar înţelese că Rene voia să ajungă la un subiect pe care nu-l bănuia încă; se hotărî să ducă până la capăt această convorbire care-i trezea amintiri atât de dureroase.

— Atunci cunoşti şi amănuntele otrăvirii prinţului de Porcian?

— Da, spuse Rene. Se ştie că în fiecare noapte lăsa să ardă o lampă, lângă patul lui; uleiul a fost otrăvit şi el a murit asfixiat de miros.

Henric îşi încleşta mâinile umede, înfiorat.

* Deci cel pe care-l numeşti prietenul dumitale cunoaşte nu numai amănuntele acestei otrăviri, ci şi pe făptaşul ei.

* Da, de aceea ar fi dorit să ştie dacă aveţi vreo înrâurire asupra prinţului de Porcian, care e în viaţă, înduplecându-1 să-l ierte pe ucigaşul care i-a răpus fratele.

* Din păcate, răspunse Henric, pentru că mai sunt pe jumătate hughenot, nu am nici un ascendent asupra prinţului de Porcian; prietenul dumitale nu a apelat la cine trebuie, solicitân-du-mă pe mine.

* Dar ce credeţi despre intenţiile prinţului de Conde şi ale domnului de Porcian?

* Rene, cum aş putea să le cunosc intenţiile? După câte ştiu, Dumnezeu nu mi-a hărăzit privilegiul de a citi în sufletele oamenilor.

* Maiestatea voastră poate să-şi scruteze sufletul; în viaţa Maiestăţii voastre nu s-a ivit vreodată un eveniment atât de sângeros încât să implore îndurarea, atât de dureros încât să fie o piatră de încercare a mărinimiei?

Cuvintele acestea au fost rostite pe un ton care o tulbură şi pe Charlotte: aluzia era atât de directă, atât de sfâşietoare, încât ea întoarse capul ca să-şi ascundă emoţia şi ca să nu-i întâlnească privirea lui Henric.

Henric făcu un efort supraomenesc şi se stăpâni: chipul lui se destinse, deşi la primele cuvinte rostite de florentin era primejdios de ameninţător, şi transformă nobila durere filială care-i strângea inima într-o meditaţie vagă.

«în viaţa mea... vreun eveniment dureros... nu, Rene, din tinereţea mea nu-mi amintesc decât nebuniile şi lipsa de griji, îmbinate cu nevoile mai mult sau mai puţin aprige, impuse de fire şi de încercările date de Dumnezeu.

Rene se înfrâna, la rândul său, şi-şi concentra atenţia când asupra lui Henric, când asupra Charlottei, ca şi cum ar fi vrut să-1 îndemne pe unul şi să-1 reţină pe celălalt; într-adevăr, Charlotte se aşezase din nou în faţa toaletei, ca să-şi mascheze stânjeneala, şi întinsese din nou mâna spre cutiuţa cu preparatul special al lui Rene.

— Sire, dacă aţi fi fratele prinţului de Porcian sau fiul prinţului de Conde şi fratele domniei voastre ar fi fost otrăvit sau tatăl domniei voastre ar fi fost asasinat...

Charlotte scoase un strigăt uşor şi apropie din nou alifia de buzele sale. Rene văzu mişcarea dar de data aceasta nu o opri nici cu vorba, nici cu fapta, strigă doar:

— Pentru numele lui Dumnezeu! Răspundeţi, Sire; Sire, dacă aţi fi în locul lor, ce aţi face?

Henric se reculese, îşi şterse fruntea brobonată de sudoare, se ridică cu gravitate şi răspunse, curmând tăcerea care-i lăsase pe Ren6 şi pe Charlotte fără grai:

— Dacă aş fi în locul lor şi aş fi sigur că voi fi rege, adică reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ, aş face ca bunul Dumnezeu, aş ierta.

— Doamnă, strigă Rene, smulgând cutiuţa din mâinile doamnei de Sauves, doamnă, daţi-mi înapoi această cutiuţă; ucenicul meu s-a înşelat când v-a adus-o; mâine o să vă trimit aLta.

UN NOU CONVERTIT

în ziua următoare trebuia să aibă loc o vânătoare cu gonaci în pădurea de la Saint-Germain.

Henric poruncise ca la opt dimineaţa să-i fie pregătit un căluţ bearnez, pe care se gândea să-l ofere doamnei de Sauves, dar mai înainte voia să vadă cât e de bine strunit. La ora opt fără un sfert, calul era harnaşat; la ora opt, Henric coborî.

Calul, mic, mândru şi focos, îşi zbârlea coama şi tropăia prin curte. Era frig şi o pojghiţă subţire de polei acoperea pământul. Henric, străbătând curtea ca să ajungă la grajduri, unde îl aşteptau calul şi rândaşul, trecu prin faţa unui soldat din garda elveţiană, de strajă la poartă, care-i dădu onorul:

— Domnul să o ocrotească pe Maiestatea sa, regele Navarrei! La această urare, rostită de o voce cu un accent bine cunoscut, Bearnezul tresări. Se întoarse şi făcu un pas înapoi.

* De Mouy! murmură.
* Da, Sire, de Mouy.
* Ce cauţi aici?
* Vă caut.
* Ce treabă ai cu mine?
* Trebuie să vorbesc cu Maiestatea voastră.

— Nefericitule, spuse regele apropiindu-se de el, nu ştii că-ţi pui viaţa în primejdie?

* Ba ştiu.
* Şi atunci?
* Atunci, după cum vedeţi, sunt aici.

Henric păli uşor, căci ştia că primejdia care-l ameninţa pe cutezătorul tânăr îl ameninţa şi pe ei. Privi neliniştit în jur şi mai făcu un pas înapoi, la fel de iute ca prima dată: îl zărise pe ducele d'Alencon la o fereastră.

Henric îşi schimbă pe loc atitudinea: luă muscheta din mâinile lui de Mouy (care, după cum am spus, era de planton), având aerul că o examinează cu atenţie, şi spuse:

* De Mouy, sunt convins că un temei puternic te-a determinat să vii şi să te arunci astfel în gura lupului.

* Nu, Sire, de opt zile vă pândesc şi abia ieri am aflat că Maiestatea voastră doreşte să încerce acest cal în cursul dimineţii, aşa că m-am postat de gardă la poarta Luvrului.

* Dar de unde ai uniforma?

* Căpitanul companiei este protestant şi-mi este prieten.

* Ia-ţi muscheta şi rămâi în post. Suntem supravegheaţi. La întoarcere, voi încerca să stau de vorbă cu tine, dar dacă nu-ţi vorbesc, să nu încerci să mă opreşti. Cu bine!

De Mouy îşi reluă mersul ostăşesc şi Henric se îndreptă spre cal.

* Ce-i cu acest căluţ frumos? întrebă ducele d'Alencon, de ia fereastra sa.

* E un cal bearnez pe care voiam să-1 încalec şi să-1 strunesc în dimineaţa asta, răspunse Henric.

* Dar nu e un cal pentru un bărbat!

* Tocmai de aceea este destinat unei frumoase doamne.

* Ai grijă, Henric, eşti pe cale de a comite o indiscreţie; acea doamnă va fi recunoscută la vânătoare şi dacă acum nu ştiu cine-i doamna căreia i te închini, voi afla cel puţin al cui scutier eşti.

* Nu vei afla, spuse Henric cu prefăcută bonomie, pentru că frumoasa doamnă nu se simte bine şi nu va ieşi din casă în dimineaţa aceasta.

Henric încalecă.

* Ce spui? zise ducele d'Alencon râzând, biata doamnă de Sauves!

* Francisc! Francisc! eşti indiscret.

* Dar ce are frumoasa Charlotte?

* Nu prea ştiu, răspunse Henric, strunindu-şi calul în galop şi învârtindu-1 în cerc, ca la manej, o mare durere de cap, un fel de toropeală, o slăbiciune generală, după câte mi-a spus Dariole.

* Aceasta te va împiedica să vii cu noi?

* Pe mine? De ce? ştii că îmi place la nebunie vânătoarea cu gonaci şi că nimic nu m-ar face să renunţ la

ea!

— Cu toate acestea, nu vei veni la această vânătoare, spuse ducele, după ce se întorsese şi vorbise cu o persoană ce rămăsese ascunsă privirilor lui Henric, pentru că vorbea din fundul camerei; iată, Maiestatea sa mi-a dat de veste că vânătoarea nu poate avea loc.

— Oh! făcu Henric, cu un aer foarte dezamăgit. De ce?

— Pe cât se pare, din cauza unor scrisori foarte importante din partea domnului de Nevers. Regele, regina-mamă şi fratele meu, ducele d'Anjou, ţin un consiliu de coroană.

«Să fi venit oare veşti din Polonia?» gândi Henric.

— In acest caz, spuse Henric cu glas tare, nu are rost să mă aventurez mai mult pe poleiul acesta. Cu bine, frate!

Henric îşi opri calul în faţa lui de Mouy:

— Prietene, cheamă un camarad să-ţi ia locul de strajă. Ajută-1 pe rândaş să deshame calul, pune-ţi şaua lui pe cap şi du-te la meşterul aurar de la şelărie, căci mai are de finisat un ornament pe care n-a avut timpul să-l execute pentru astăzi. Când te întorci, vii să-mi spui ce ai rezolvat.

De Mouy se grăbi să îndeplinească poruncile; ducele d'Alencon se retrăsese de la fereastră şi era evident că bănuia ceva.

într-adevăr, abia ieşise pe poartă, că ducele d'Alencon se şi ivi. In locul lui de Mouy era de planton un soldat din garda elveţiană. Ducele se uită cu atenţie la noua santinelă; întorcân-du-se spre Henric, spuse:

— Adineaori nu vorbeai cu bărbatul acesta, nu-i aşa, frate?

* Celălalt e unul din oamenii mei, pe care l-am înrolat în garda elveţienilor. I-am dat anumite dispoziţii şi s-a dus să le îndeplinească.

* Aşa, făcu ducele, ca şi când acest răspuns i-ar fi fost de ajuns. Şi ce mai face Margareta?

* Mă duc s-o întreb, dragă frate.

* N-ai mai văzut-o de ieri?

— Nu, m-am prezentat la ea aseară, pe la unsprezece, dar Gillonne mi-a spus că era obosită şi se culcase.

— N-o vei găsi în apartamentul ei, a plecat.

— Se prea poate, trebuia să se ducă la mănăstirea Buna Vestire.

Henric părea decis doar să răspundă; conversaţia lor se curmă de la sine. Cei doi cumnaţi se despărţiră: ducele d'Alencon se ducea să afle veştile — după cum spunea —, iar regele Navarrei se întorcea la el acasă.

Abia sosise de cinci minute, că auzi bătăi în uşă.

* Cine-i acolo?

* Sire, răspunse o voce pe care Henric o recunoscu imediat ca fiind a lui de Mouy, vă aduc răspunsul meşterului aurar de la şelărie.

Henric, vădit emoţionat, îl lăsă pe tânăr să intre şi închise uşa în urma lui:

* Tu, de Mouy! nădăjduiam că vei mai chibzui.

* Sire, răspunse de Mouy, de trei luni tot chibzuiesc, este de ajuns, acum a sosit vremea să trecem la fapte.

Henric tresări îngrijorat.

* Nu vă temeţi, Sire, suntem singuri şi mă grăbesc, clipele acestea sunt preţioase. Maiestatea voastră poate să ne redea, printr-un singur cuvânt, tot ceea ce evenimentele din acest an au răpit religiei. Să fim concişi, sinceri şi să vorbim lămurit.

* Ascult, dragul meu de Mouy, răspunse Henric, văzând că nu putea eluda explicaţia.

* Este adevărat că Maiestatea voastră şi-a renegat religia protestantă?

* Este adevărat, răspunse Henric.

* Da, dar de formă sau din convingere?

* Eşti întotdeauna recunoscător lui Dumnezeu când scapi cu viaţă, răspunse Henric, făcând să alunece conversaţia pe alt făgaş — după cum avea obiceiul în astfel de cazuri —, şi Domnul m-a ferit de o mare primejdie.

* Sire, continuă de Mouy, cred că e necesar să mărturisim ceva.

* Ce anume?

* Că n-aţi abjurat din convingere, ci din calcul. Aţi abjurat de nevoie, ca regele să vă lase în viaţă, nu pentru că Dumnezeu v-a salvat de la moarte.

* Oricare ar fi cauza convertirii mele, de Mouy, acum eu sunt catolic.

* Da, dar veţi rămâne catolic pentru totdeauna? Nu vă veţi relua libertatea de opinii şi de conştiinţă cu prima ocazie ce se va ivi? Ei bine, Sire, această ocazie s-a şi ivit: oraşul La Rochelle s-a răsculat, regiunile Roussillon şi Bearn nu aşteaptă decât un cuvânt ca să acţioneze; în Guyenne, toţi sunt pe picior de război. Spuneţi-mi doar că sunteţi un catolic constrâns şi viitorul vă aparţine.

* Un gentilom de neam, ca mine, nu poate fi constrâns, dragul meu de Mouy; ceea ce am făcut, am făcut nesilit de nimeni.

* Dar, Sire, spuse tânărul, consternat de această rezistenţă neprevăzută, nu vă gândiţi că procedând astfel ne părăsiţi... ne trădaţi?

Henric rămase neclintit.

* Sire, ne trădaţi! Mulţi dintre noi au venit, primejduindu-şi viaţa, ca să vă salveze onoarea şi libertatea. Am pregătit totul pentru a vă oferi un tron, la alegere, căci peste două luni veţi putea alege între Navarra şi Franţa.

* De Mouy, zise Henric ferindu-şi privirea, care, fără voia lui, strălucise auzind această propunere, de Mouy, sunt liber, sunt catolic, sunt soţul Margaretei, sunt considerat fratele regelui Carol, sunt ginerele bunei mele mame Caterina. De Mouy, am acceptat deliberat aceste roluri, socotindu-mi şansele, dar şi obligaţiile.

* Dar, Sire, ce trebuie să credem? Ni se spune că nu s-a consumat căsătoria domniei voastre, ni se spune că sunteţi liber în adâncul inimii, ni se spune că ura Caterinei...

* Minciună, minciună, întrerupse grăbit Bearnezul. Ai fost înşelat cu neruşinare, prietene. Iubita mea Margareta îmi este soţie în lege, Caterina îmi este mamă; în fine,

regele Carol al IX-lea este stăpânul vieţii şi al sufletului meu.

De Mouy se cutremură şi schiţă un zâmbet dispreţuitor:

* Deci, Sire, spuse el, lăsându-şi braţele să cadă, descurajat, încercând să pătrundă în cugetul acela plin de taine, iată răspunsul pe care-1 voi duce celor de o religie cu mine: le voi spune că regele Navarrei le întinde mâna celor care ne-au sugrumat, pe care-i îndrăgeşte acum, le voi spune că a devenit prietenul lui Maurevel, că are o atitudine linguşitoare, slugarnică faţă de regina-mamă...

* De Mouy, regele va ieşi din consiliu şi trebuie să aflu de la el care au fost motivele care au determinat renunţarea la un lucru atât de important cum e vânătoarea. Prietene, urmează-i exemplul, părăseşte politica, întoarce-te la rege şi treci la catolicism, ca mine.

Şi Henric îl conduse sau mai bine zis îl împinse până în anticameră pe tânărul a cărui uluire începea să se preschimbe în mânie.

Abia închise uşa, că de Mouy, neputând să se răzbune pe cineva sau pe ceva, îşi mototoli pălăria, o aruncă pe jos şi o calcă în picioare, aşa cum se repede un taur înfuriat asupra mantiei matadorului.

* Ce prinţ netrebnic, exclamă el, mi-aş dori să fiu ucis aici, ca moartea mea să-i păteze numele în veci!

* Sst! domnule de Mouy, se auzi dinspre o uşă întredeschisă. Sst! s-ar putea să vă audă şi altcineva.

De Mouy se întoarse iute şi-1 zări pe ducele d'Alencon, palid, înfăşurat într-o mantie, care aruncă o privire fugară asupra coridorului, vrând să se asigure că erau singuri.

* Domnul duce d'Alencon! exclamă de Mouy. Sunt pierdut.

* Dimpotrivă, murmură prinţul, poate că ai găsit ceea ce căutai şi dovada este că nu te voi lăsa să fii ucis, după cum spuneai. Crede-mă, sângele dumitale poate fi folosit mai bine decât la terfelirea numele regelui Navarrei. După ce rosti aceste cuvinte, ducele deschise larg uşa pe care o

ţinuse întredeschisă.

* Camera aceasta aparţine unor gentilomi din suita mea, spuse ducele. Nimeni nu va veni aici să ne stinghereascâ; prin urinare, putem sta de vorbă în tihnă. Vino, domnule.

— Vă urmez, monseniore, spuse conspiratorul uimit, intrând în cameră; ducele închise uşa în urma lui, la fel de grăbit ca regele Navarrei.

De Mouy intrase furios, scos din minţi şi blestemând; dar, treptat, privirea rece şi fixă a tânărului duce Francisc avu asupra căpitanului efectul gheţii care te trezeşte din beţie.

* Monseniore, dacă am înţeles bine, Alteţa voastră doreşte să vorbească cu mine.

* Da, domnule de Mouy; deşi erai deghizat, mi s-a părut că te recunosc şi când i-ai dat onorul fratelui meu Henric te-am recunoscut de-a binelea. Ei bine, de Mouy, eşti nemulţumit de regele Navarrei?

* Monseniore!

* Ei, hai, vorbeşte deschis, poate că-ţi sunt prieten.

* Domnia voastră, monseniore!

* Da, eu! Vorbeşte!

— Nu ştiu ce i-aş putea spune Alteţei voastre; problemele pe care voiam să le discut cu regele Navarrei se referă la interese pe care Alteţa voastră nu le-ar putea înţelege. De altfel, adăugă de Mouy pe un ton ce dorea să pară indiferent, era vorba de lucruri neînsemnate, nişte fleacuri.

* Fleacuri? întrebă ducele.

* Da, monseniore.

* Fleacuri pentru care ai crezut că trebuie să-ţi rişti viaţa revenind la Luvru, unde, după cum ştii, s-a pus preţ pe capul dumitale. Se ştie că eşti una din căpeteniile hughenoţilor, împreună cu regele Navarrei şi cu prinţul de Conde.

* Monseniore, dacă aceasta este părerea domniei voastre, faceţi cu mine ceea ce trebuie să facă fratele regelui Carol şi fiul reginei Caterina.

* De ce vrei să mă port astfel, din moment ce ţi-am afirmat că-ţi sunt prieten? Spune-mi deci adevărul.

— Monseniore, vă jur...

— Nu jura, domnule, religia reformată condamnă jurământul, mai ales pe cel fals.

De Mouy se încruntă.

— Ştiu totul, spuse ducele. De Mouy continua să tacă.

— Te îndoieşti? spuse prinţul, cu prietenească stăruinţă. Atunci trebuie să te conving, dragul meu de Mouy. Vei vedea dacă mă înşel. Este adevărat sau nu că i-ai propus cumnatului meu Henric, adineaori (şi ducele întinse mâna în direcţia apartamentului Bearnezului), ajutorul dumitale şi al oamenilor dumitale, ca el să revină pe tronul Navarrei?

De Mouy îl privi speriat pe duce.

— Şi el a refuzat, îngrozit! De Mouy încremeni.

* Atunci i-ai amintit de vechea voastră prietenie, de credinţa voastră comună, nu-i aşa? L-ai făcut să întrezărească speranţe atât de strălucite, încât a fost uimit la gândul obţinerii coroanei Franţei. Ei? Spune, sunt sau nu bine informat? Acestea sunt propunerile făcute Bearnezului, da sau nu?

* Monseniore, exclamă de Mouy, totul este atât de exact, încât mă întreb, chiar în clipa aceasta, dacă nu ar fi de datoria mea să o dezmint pe Alteţa voastră; aş stârni astfel o luptă necruţătoare şi, pierind amândoi, ar pieri şi acest secret complet.

* Mai domol, de Mouy, mai domol, zise ducele d'Alengon cu sânge rece; secretul se va stinge mai degrabă între noi doi, dacă suntem în viaţă, şi nu dacă unul dintre noi piere. Pentru a treia oară, îţi spun că-ţi sunt prieten; răspunde, prin urmare, unui prieten. Regele Navarrei nu a acceptat tot ce i-ai oferit?

* Nu, monseniore, o mărturisesc, deoarece această mărturisire nu mă compromite decât pe mine.

* N-ai strigat, ieşind din camera sa şi călcându-ţi în picioare pălăria, că e un prinţ laş, nedemn de a rămâne conducătorul vostru?

* Este adevărat, monseniore, aşa am zis.
* Deci este adevărat! Mărturiseşti, în sfârşit?
* Da.
* Şi ai în continuare aceeaşi părere?
* Mai mult ca oricând, monseniore!

* Ei bine, domnule de Mouy, eu, cel de-al treilea fiu al lui Henric al II-lea, prinţ al Franţei, aş fi oare destul de potrivit pentru a prelua comanda soldaţilor dumitale? Nu crezi că aş fi îndeajuns de loial ca să te poţi încrede în cuvântul meu?

* Domnia voastră, monseniore! Domnia voastră, căpetenia hughenoţilor!

* De ce nu? E vreme convertirilor, o ştii prea bine; Henric s-a făcut catolic, de ce n-aş putea să mă fac protestant?

— Da, fireşte, monseniore, dar aş dori să-mi explicaţi...

— Nimic mai simplu; îţi voi înfăţişa în două cuvinte dedesubturile politice ale tuturor. Fratele meu Carol îi ucide pe hughenoţi, ca să poată domni netulburat. Fratele meu, ducele d'Anjou, îi lasă să fie ucişi pentru că trebuie să-i urmeze la tron fratelui meu Carol, care, după cum ştii, este mai mult bolnav. Dar eu... lucrurile stau cu totul altfel. Eu, care nu voi domni niciodată, cel puţin în Franţa, având în vedere că am doi fraţi mai mari înaintea mea; eu, care sunt îndepărtat de la tron mai mult de ura mamei mele şi a fraţilor mei, decât de legea firii; eu, care nu trebuie să cer nici un pic de afecţiune din partea familiei, nici o glorie, nici un regat; eu, care am totuşi o inimă la fel de nobilă ca a fraţilor mei mai mari; ei bine, de Mouy! eu caut să-mi câştig cu spada un regat în această Franţă pe care ei au scăldat-o în sânge.

Ascultă-mă, de Mouy, iată ce vreau eu. Vreau să fiu

rege al Navarrei, nu prin filiaţie, ci prin alegere. Te rog să reţii că nu-mi poţi obiecta, dat fiind că nu sunt un uzurpator, din moment ce fratele meu refuză propunerile dumitale şi, complăcându-se în apatia sa, recunoaşte sus şi tare că acest regat al Navarrei nu este decât o nălucire. Cu Henric de Bearn nu ai nimic, în timp ce cu mine te bizui pe o spadă şi pe un nume. Francisc d'Alencon, prinţ al Franţei, îşi apără toţi aliaţii sau toţi complicii, după cum îţi place să-i numeşti. Ei bine, ce spui de această propunere, domnule de Mouy?

— Spun că mă uimeşte, monseniore.

— De Mouy, de Mouy, vom avea de învins multe piedici, aşa că e preferabil să nu te arăţi de la început atât de pretenţios şi de recalcitrant faţă de un fiu de rege şi un frate de rege, care-ţi vine în întâmpinare.

* Monseniore, totul s-ar rezolva repede şi definitiv dacă aş fi sigur, dar avem un consiliu şi, ojicât de ademenitoare ar fi propunerea domniei voastre — poate tocmai de aceea —, conducătorii partidului reformat nu vor accepta fără condiţii.

* Asta este altceva şi răspunsul vine din partea unui om prudent, cu sufletul cinstit. După felul în care am procedat, de Mouy, ai putut să-ţi dai seama de integritatea mea. Poartă-te cu mine firesc, aşa cum te porţi faţă de un bărbat pe care-1 preţuieşti, nu mă trata ca pe un prinţ care are nevoie să fie măgulit. De Mouy, crezi că aş avea şanse?

* Monseniore, pe cuvântul meu, dacă Alteţa voastră doreşte să afle părerea mea, toate şansele sunt de partea Alteţei voastre, de când regele Navarrei a refuzat categoric propunerea pe care i-o făcusem. Dar, vă repet, monseniore, este absolut necesar să mă consult cu toate căpeteniile noastre.

* Procedează cum crezi de cuviinţă, domnule, răspunse ducele d'Alencon. Când voi primi răspunsul?

De Mouy îl privi pe prinţ în tăcere; apoi păru că a luat o hotărâre.

— Daţi-mi mâna, monseniore, am nevoie ca această

mână a unui vlăstar regesc al Franţei să o atingă pe a mea, ca să fiu încredinţat că nu voi fi trădat.

Ducele nu numai că îi întinse mâna lui de Mouy, ci mai mult, i-o şi strânse.

* Acum sunt liniştit, monseniore, spuse tânărul hughenot. Dacă vom fi trădaţi, voi spune că nu aveţi nici un amestec; onoarea domniei voastre ar fi pângărită dacă s-ar afla că aveţi cel mai mic amestec în această trădare.

* De ce îmi aminteşti acest lucru, înainte de a-mi spune când vei aduce răspunsul conducătorilor voştri?

* Monseniore, întrebându-mă când veţi obţine răspunsul, mă întrebaţi, implicit, unde sunt capii hughenoţilor şi dacă vă voi răspunde „deseară", veţi şti imediat că şefii cultului reformat sunt la Paris şi se ascund.

Rostind aceste cuvinte, de Mouy, neîncrezător, îi aruncă tânărului duce o privire pătrunzătoare, încercând să desluşească adevărul; ochii lui Francisc exprimau făţărnicia şi şovăiala.

* Haide, haide, domnule de Mouy, mai ai îndoieli? Nu pot să-ţi cer dintr-o dată să ai încredere deplină în mine; mă vei cunoaşte mai târziu, mai bine. Vom fi legaţi de interese comune, care vor face să-ţi piară orice bănuială. Deci ai spus „deseară", domnule de Mouy?

* Da, monseniore, timpul mă zoreşte. Vă rog să-mi spuneţi unde să vin.

— La Luvru, aici, în camera aceasta, îţi convine?

— Camera aceasta este locuită? întrebă de Mouy, arătând spre cele două paturi — unul în faţa celuilalt — care se aflau în încăpere.

* Da, de doi gentilomi din suita mea.

* Cred că nu e prudent să mă întorc la Luvru, monseniore.

* De ce?

— Fiindcă şi alţii pot avea ochi la fel de buni ca ai Alteţei voastre, care m-a recunoscut imediat. Mă voi întoarce la Luvru dacă îmi veţi acorda ceea ce vă solicit.

* Ce anume?

* Un bilet de liberă trecere.

— De Mouy, un bilet de liberă trecere dat de mine şi găsit asupra dumitale pe mine mă pierde şi pe dumneata nu te scapă. Nu pot face nimic pentru dumneata, decât cu condiţia de a părea cu totul străin unul faţă de celălalt. Cea mai mică legătură dintre noi, dovedită mamei mele sau fraţilor mei, m-ar costa viaţa. Pe dumneata te ocroteşte propriul meu interes. Să nu uiţi, de Mouy, că vă pot apăra pe toţi atâta vreme cât sunt liber, în sfera mea de acţiune, şi puternic, dacă intenţiile mele nu sunt descoperite. Bizuie-te pe curajul dumitale şi pe cuvântul meu şi vino deseară la Luvru.

— Cum să apar îmbrăcat astfel în apartamentele regale? Hainele acestea sunt potrivite celor ce slujesc în anticamere sau prin curţi. Toată lumea mă cunoaşte aici şi haina de pe mine nu mă ascunde în nici un fel.

* Stai să mă gândesc... aşteaptă... Cred că... da... iată. Ducele îşi roti privirea şi îi atrase atenţia garderoba de gală a lui La Mole, întinsă pe pat, adică splendida mantie roşu aprins brodată cu aur, alături de o tocă împodobită cu o pană albă, cu o bordură de margarete din aur împletite cu altele din argint, şi o tunică de satin argintie, cu luciu sidefiu şi cu fir de aur.

* Vezi, mantia, pana şi tunica sunt ale domnului de La Mole, unul din gentilomii mei, un tânăr elegant şi rafinat. Hainele acestea au făcut furori la Curte şi domnul de La Mole, îmbrăcat astfel, este recunoscut de la distanţă. Iţi voi da adresa croitorului care i le-a făcut; plătindu-i dublu, vei avea haine asemănătoare până deseară. N-ai să uiţi numele de La Mole, nu-i aşa?

Abia rosti ducele aceste cuvinte că se auziră paşi pe coridor şi o cheie se roti în broască.

* Cine e? întrebă ducele, repezindu-se la uşă şi trăgând zăvorul.

* La naiba, întrebarea mi se pare nelalocul ei. Cine e cel ce întreabă? Asta-i culmea! Vreau să intru în camera mea şi sunt întrebat cine sunt!

* Dumneata eşti, domnule de La Mole?
* Sigur că eu sunt. Dar dumneata, cine eşti?

In timp ce La Mole, nespus de mirat că-şi găsea camera ocupată, încerca să descopere cine era noul locatar, ducele d'Alencon se întoarse repede spre de Mouy, ţinând o mână pe zăvor şi alta pe clanţă:

* II cunoşti pe domnul de La Mole?
* Nu, monseniore.
* Dar el te cunoaşte?
* Nu cred.

— Atunci, e în regulă; de altfel, prefă-te că te uiţi pe fereastră.

De Mouy se supuse îndată; La Mole îşi pierduse răbdarea şi bătea în uşă cu toată puterea.

Ducele d'Alencon aruncă o ultimă privire spre de Mouy şi, văzând că acesta se întorsese cu spatele, deschise uşa larg.

* Monseniorul duce! exclamă La Mole, făcând un pas înapoi, surprins. Oh! iertaţi-mă, monseniore, iertaţi-mă!

* Nu-i nimic, domnule. Am avut nevoie de camera dumitale pentru a primi pe cineva.

* Vă rog, monseniore, vă rog. Vă implor să-mi permiteţi să iau mantia şi pălăria de pe pat, pentru că aseară am fost atacat de nişte hoţi, pe cheiul Greve, şi am rămas fără hainele pe care le aveam.

* într-adevăr, domnule, spuse ducele d'Alencon zâmbind, întinzându-i lucrurile cerute, arăţi destul de ponosit, după cât se pare; ai avut de-a face cu nişte tâlhari îndârjiţi!

Tânărul salută şi se duse să se îmbrace în anticameră, fără să acorde vreo importanţă faptului că ducele avusese nevoie de camera sa. La Luvru exista obiceiul ca locuinţele gentilomilor din suită să fie folosite în diferite scopuri de prinţii pe care-i slujeau.

De Mouy se apropie atunci de duce şi amândoi ascultară cu atenţie, pândind momentul când avea să plece La Mole. După ce îşi schimbă hainele, La Mole se apropie de uşă şi-1 întrebă pe duce:

— Iertaţi-mă, monseniore, Alteţa voastră nu 1-a întâlnit cumva pe contele de Coconnas?

— Nu, domnule conte! Dar a fost de serviciu azi-dimineaţă. «Atunci poate mi l-au omorât», gândi La Mole, în timp ce se îndepărta.

Ducele ascultă zgomotul paşilor care se îndepărtau, apoi deschise uşa, trăgându-1 pe de Mouy în urma sa:

* Priveşte-1 cum merge, are o ţinută aparte, străduieşte-te să-l imiţi.

* Voi încerca pe cât îmi stă în putinţă, răspunse de Mouy. Din păcate nu sunt un curtean rafinat, sunt un oştean.

* In orice caz, te aştept înainte de miezul nopţii, pe acest coridor. Dacă va fi liberă camera gentilomilor mei, te voi primi acolo; dacă nu va fi disponibilă, vom găsi altă încăpere.

* Da, monseniore.

* Deci pe deseară, înainte de miezul nopţii.

* Da, monseniore.

* Şi să nu uit, de Mouy, leagănă cu putere braţul drept, în timpul mersului, asta-i alura domnului de La Mole.

XXIV
STRADA TIZON ŞI STRADA CLOCHE-PERCE1

La mole ieşi în fugă din Luvru, pornind în căutarea sărmanului Coconnas prin toate ungherele Parisului.

Cercetările lui începură cu strada Bresec; intră la hanul ţinut de jupanul La Huriere, amintindu-ţi că piemontezul cita deseori o anumită maximă latină care voia să demonstreze că Amor, Bacchus şi Ceres sunt divinităţi de .care omul are absolută nevoie; se gândi că bunul lui prieten Coconnas urmase îndemnul aforismului roman, rămânând la hanul A *la Belle Etoile,* după o noapte care fusese, probabil, tot atât de agitată ca şi a lui.

Nu află nimic de la jupanul La Huriere; potrivit unei

obligaţii asumate mai demult, acesta oferi gentilomului nostru un prânz, care fu acceptat cu mare plăcere, cu toate că era foarte îngrijorat.

Foamea se domolise, dar cugetul îi rămăsese neîmpăcat. La Mole porni din nou pe urmele lui Coconnas în susul Senei, ca acel bărbat ce-şi căuta nevasta înecată. Ajungând pe cheiul Greve, recunoscu locul unde fusese atacat de nişte tâlhari, cu patru ore în urmă — după cum îi relatase domnului d'Alencon; de altfel, faptul acesta era foarte obişnuit în Parisul acelor vremuri, după cum va dăinui şi peste o sută de ani, când Boileau2 se trezea la şuieratul unui glonţ ce-i trecea prin oblon.

1 Perce = albastru.

2 Boileau-Despreaux (1636-1711), scriitor francez, teoretician al clasicismului. A scris „Arta poetică", „Satire", „Epistole".

0 bucăţică din pana ce-i împodobise pălăria zăcea pe câmpul de luptă. Sentimentul proprietăţii, atât de înrădăcinat în fiinţa omenească, îl făcu pe La Mole să se oprească şi să culeagă de pe jos acea rămăşiţă de pană, deşi avea zeci de pene, unele mai frumoase decât celelalte. Se uita la ea cu jale, când auzi paşi greoi apropiindu-se şi glasuri aspre poruncindu-i să se dea la o parte. Ridicând capul, La Mole văzu o litieră escortată de doi paji şi de un scutier; se trase repede înapoi, litiera i se păruse cunoscută. Nu se înşela.

— Domnule de La Mole! rosti un glas nespus de dulce ce venea din litieră, în timp ce o frumoasă mână albă şi catifelată dădea perdeaua la o parte.

— Da, doamnă, eu sunt, răspunse La Mole, făcând o plecăciune.

* Domnul de La Mole, cu o pană în mână... eşti îndrăgostit şi ai regăsit urme pierdute, dragul meu domn?

* Da, doamnă, sunt îndrăgostit, chiar foarte îndrăgostit, dar pentru moment regăsesc propriile mele urme, deşi nu pornisem în căutarea lor. Maiestatea voastră îmi îngăduie să o întreb cum se simte?

* Minunat, domnule, cred că niciodată nu m-am simţit

atât de bine şi acest lucru se datorează faptului că mi-am petrecut noaptea în reculegere, departe de lume.

— Ah! în reculegere... repetă La Mole, privind-o pe Margareta într-un fel ciudat.

— Da! ce e de mirare?

* Pot s-o întreb pe Maiestatea voastră, fără a comite o indiscreţie, în ce mănăstire s-a retras?

* Desigur, domnule, nu e nici o taină: la mănăstirea călugăriţelor din ordinul Annonciade1. Dar dumneata ce cauţi aici, cu aerul acesta îngrijorat?

* Doamnă, şi eu mi-am petrecut noaptea în reculegere, în preajma aceleiaşi mănăstiri. Acum îmi caut prietenul care a dispărut şi, tot căutându-1, am găsit această pană.

1 Ordin mănăstiresc întemeiat de Jeanne, regina Franţei, fiica lui Ludovic al Xl-lea.

— Care-i aparţine? Mă înspăimânţi, domnule, pentru că locul acesta este nesigur, expus primejdiilor.

— Maiestatea voastră poate fi liniştită, pana este a mea, am pierdut-o în acest loc, pe la ceasurile cinci şi jumătate, scăpând cu greu din mâinile unor tâlhari care voiau să mă ucidă.

Margareta îşi stăpâni o tresărire de spaimă.

* Domnule de La Mole, te rog să-mi povesteşti tot ce s-a întâmplat.

* E foarte simplu, doamnă. După cum am avut cinstea de a-i spune Maiestăţii voastre, era dis-de-dimineaţă, aproape cinci.

* Şi la cinci dimineaţa dumneata erai gata de drum? îl întrerupse Margareta.

* O rog pe Maiestatea voastră să mă ierte, dar atunci abia mă îndreptam spre casă.

* Ah, domnule de La Mole! să te întorci acasă la cinci dimineaţa, atât de târziu! Ţi-ai meritat pedeapsa, spuse Margareta cu un zâmbet pe care toată lumea l-ar fi considerat maliţios, dar domnului de La Mole i se păru adorabil.

* Tocmai de aceea nu mă plâng, doamnă, spuse tânărul înclinându-se respectuos; chiar dacă aş fi fost înjunghiat,

tot m-aş fi socotit de sute de ori mai fericit decât merit. Aşadar, mă întorceam foarte târziu sau foarte devreme — după cum i se pare Maiestăţii voastre —, plecând din casa aceea binecuvântată, în care îmi petrecusem noaptea în reculegere, când vreo patru pungaşi au ieşit de pe strada Martellerie şi m-au urmărit înarmaţi cu tesace1 deosebit de lungi.

E ridicol, nu-i aşa, doamnă? In sfârşit, aşa s-au petrecut lucrurile; am fost nevoit să fug pentru că nu-mi luasem spada.

— Am înţeles, spuse Margareta cu un aer de desăvârşită naivitate, te-ai întors să-ţi iei spada.

La Mole o privi pe Margareta, înfiorat de o bănuială.

1 Tesac — sabie scurtă şi lată, purtată în trecut de infanterişti şi de sergenţi de stradă.

* Doamnă, m-aş întoarce foarte bucuros să-mi iau spada care are un tăiş neasemuit, dar nu ştiu unde se află acea casă.

* Cum, domnule? Nu ştii unde se află casa în care ţi-ai petrecut noaptea?

* Nu, doamnă, să mă osândească Satana dacă am măcar o bănuială.

* Oh! ce ciudăţenie! întâmplarea dumitale e un întreg roman.

* Aţi spus prea bine, doamnă, e un adevărat roman.

* Povesteşte-mi-1.

* E cam lung.

* Nu are nici o importanţă, am tot timpul.

* Şi mai ales pare greu de crezut.

— Domnule, sunt gata să te ascult, eu mă încred lesne în cineva sau ceva.

* E porunca Maiestăţii voastre?

* Da, dacă e nevoie.

* Mă supun voinţei domniei voastre. Aseară, după ce ne-am despărţit de două femei încântătoare, alături de care ne petre-cuserăm seara, undeva pe podul Saint Michel, ne-

am dus la jupanul La Huriere, ca să cinăm.

* Mai întâi spune-mi cine este acest jupan La Huriere, spuse Margareta pe un ton firesc, nevinovat.

* Jupanul La Huriere, doamnă, răspunse La Mole privind-o pe Margareta pentru a doua oară cu acelaşi aer bănuitor, jupanul La Huriere este stăpânul hanului A *la Belle-Etoile,* de pe strada Bresec.

* Bun, îmi închipui scena... deci erai la jupanul La Huriere şi luai masa cu prietenul dumitale Coconnas, nu-i aşa?

* Da, doamnă, cu prietenul meu Coconnas, dar ne-a întrerupt un om care a venit să înmâneze un bileţel fiecăruia dintre noi.

— Biletele erau identice? întrebă Margareta.

— Perfect identice, având un singur rând: „Sunteţi aşteptat; strada Saint Antoine, în faţa străzii Jouy".

— Biletul nu purta nici o semnătură?

— Nu, doar trei cuvinte, trei cuvinte tulburătoare, care făgăduiau acelaşi lucru: o triplă fericire.

* Care erau acele trei cuvinte?

* *Eros - Cupido - Amor.*

* într-adevăr, sunt trei cuvinte încântătoare... şi s-a îndeplinit făgăduiala lor?

* Oh, doamnă, mult mai mult! de sute de ori mai mult! spuse La Mole cu înflăcărare.

* Povesteşte mai departe, domnule, sunt curioasă să aflu ce vă aştepta pe strada Saint Antoine, în faţa străzii Jouy.

* Două femei în vârstă, fiecare cu o batistă în mână; trebuia să ne lege la ochi. Ne-am supus imediat, de bunăvoie. Erau călăuzele noastre; eu am fost dus la stânga, iar prietenul meu a fost îndrumat spre dreapta. în felul acesta m-am despărţit de Coconnas.

* Şi pe urmă? continuă Margareta să-1 iscodească, părând dornică să afle cele mai mici amănunte ale întâmplării.

* Nu ştiu unde a fost condus prietenul meu. Poate în iad. Dar în ceea ce mă priveşte, ştiu că am ajuns într-un loc

pe care nu-1 pot asemăna decât cu raiul.

* De unde ai fost alungat, din pricina curiozităţii dumitale inoportune?

* Aţi ghicit, doamnă. Aşa a fost; aşteptam cu nerăbdare să se facă ziuă, ca să descopăr unde mă aflam, când, pe la patru şi jumătate, intră aceeaşi femeie care mă călăuzise, mă leagă din nou la ochi şi-mi cere să-i făgăduiesc că nu voi încerca să ridic legătura de pe ochi. Ieşim din casă; femeia mă mai însoţeşte o sută de paşi şi mă pune să jur că nu-mi voi scoate legătura de pe ochi decât după ce voi fi numărat până la cincizeci; după ce am numărat până la cincizeci, m-am pomenit pe strada Saint Antoine, în faţa străzi Jouy.

— Şi atunci?

— Atunci, doamnă, m-am simţit atât de fericit, încât nu mi-am dat seama că eram urmărit de cei patru tâlhari, din mâinile cărora am scăpat cu mare greutate. Or, doamnă, regăsind această bucată de pană, am fost copleşit de emoţie şi am luat-o de jos, dorind să o păstrez ca pe o amintire a acelei nopţi fermecate. Fericirea mea ar fi deplină dacă aş şti ce s-a întâmplat cu prietenul meu.

— Nu s-a întors la Luvru?

— Din păcate nu, doamnă. L-am căutat pretutindeni, unde bănuiam că aş putea să-l găsesc: la hanul Â *la Belle Etoile,* la *jeu de paume* şi în multe alte locuri respectabile. Nici urmă de Annibal sau de Coconnas.

Rostind aceste cuvinte însoţite de un gest care-i trăda deznădejdea, La Mole desfăcu braţele şi sub mantie i se văzu tunica găurită în mai multe locuri, prin care ieşea căptuşeala; păreau spărturi elegante, făcute pentru un model special.

* Văd că ai fost ciuruit, zise Margareta.

* Ciuruit, acesta e cuvântul cel mai potrivit, spuse La Mole, căruia îi făcea plăcere să sublinieze pericolul care-l pândise. Priviţi, doamnă, priviţi!

* De ce nu ţi-ai schimbat tunica, domnule, când te-ai întors la Luvru?

* Pentru că era cineva în camera mea.

* Cum, era cineva în camera dumitale? In ochii Margaretei se citea cea mai vie uimire; cine era în cameră?

* Alteţa sa...

1 Traducerea lui Dumas: „Cine stă lângă lectica mea?

— Doi paji şi un scutier.

— Bun! sunt nişte neciopliţi. Spune-mi, La Mole, pe cine ai găsit în camera dumitale?

* Pe ducele Francisc.

* Ce făcea?

* Nu ştiu ce anume.

* Cu cine era?

* Cu un necunoscut."

* Sst! îl întrerupse Margareta. Tânărul tăcu.

* *Qui ad lecticam meam stant?1* îl întrebă ea pe La Mole.

* *Duo pueri et unus eques.*

* *Optime, barbari! Dic, Moles, quem inveneris in cubiculo tuo?*

* *Franciscum ducem.*

* *Agentem?*

* *Nescio quid.*

* *Cum?*

* Cum *ignoto.*

* E ciudat, spuse Margareta. Deci nu ai izbutit să-1 găseşti pe Coconnas? continuă ea, evident preocupată de alte gânduri.

* De aceea, doamnă, după cum am avut onoarea să vă spun, sunt într-adevăr foarte îngrijorat.

* Ei bine, spuse Margareta oftând, nu vreau să te sustrag mai mult de la investigaţiile dumitale, dar nu ştiu ce mă face să afirm că prietenul dumitale va apărea de la sine. Totuşi, du-te să-1 cauţi!

Margareta puse un deget pe buzele tânărului. Or, întrucât frumoasa Margareta nu-i încredinţase nici un secret şi nu-i făcuse nici o mărturisire, La Mole înţelese că

acest gest încântător nu putea fi interpretat ca o recomandare de a păstra tăcerea, având cu totul altă semnificaţie.

Cortegiul porni din nou. La Mole, cu gândul de a-şi continua cercetările, merse din nou în susul apei până la strada Longpont, de unde ajunse în strada Saint Antoine.

Se opri în faţa străzii Jouy.

In locul acela, în ajun, cele două femei în vârstă îi legaseră la ochi pe el şi pe Coconnas. Acum făcu acelaşi lucru şi se pomeni în faţa unei case sau mai degrabă a unui zid, în spatele căruia se ridica o casă; la mijlocul zidului era o poartă cu copertină, pe care erau bătute cuie mari cu floare lată şi pe care erau prevăzute ferestruici pentru aruncarea proiectilelor.

Casa se afla pe strada Cloche-Perce, o străduţă îngustă care începea de la strada Saint Antoine şi se termina la strada Roi-de-Sicile.

«Ce Dumnezeu! aici e... sunt aproape sigur... Când am ieşit din casă, întinzând braţul ca să pipăi terenul, am atins cuiele de pe poartă, pe urmă am coborât două trepte. Omul acela care alerga ţipând după ajutor, care a fost ucis pe strada Roi-de-Sicile, a trecut prin dreptul casei în clipa în care puneam piciorul pe prima treaptă. Ia să vedem.»

La Mole se îndreptă spre poartă şi bătu.

* *Was ist das?1* întrebă portarul.

* Ah! ah! pare-mi-se că am de-a face cu un elveţian. Prietene, spuse el cât se poate de amabil, aş vrea să-mi iau spada pe care am lăsat-o în această casă în care mi-am petrecut noaptea.

* Ich *verstehe nicht.2*

* Spada mea... spuse La Mole.

* *Ich verstehe nicht,* spuse din nou portarul.

* ... pe care am lăsat-o... spada mea pe care am lăsat-o...

* *Ich verstehe nicht...*

* ... în această casă în care mi-am petrecut noaptea.

* *Gehe zum Teufell3*

Şi îi închise poarta în nas.

«Drăcia dracului! dacă aş avea spada pe care i-o cer,

aş împlânta-o cu plăcere în trupul afurisitului ăstuia. Dar cum nu o am, rămâne pentru altă dată.»

La Mole îşi văzu de drum; ajunse pe strada Roi-de-Sicile, o luă la dreapta, făcu aproape cincizeci de paşi, o luă din nou la dreapta şi ajunse deodată în strada Tizon, străduţă paralelă cu strada Cloche-Perce, cu totul asemenea. In plus, avea să constate cu uimire că, după ce făcuse abia treizeci de paşi, se găsea în faţa porţii cu copertină, bătută cu cuie şi prevăzută cu ferestruici de apărare, a celor două trepte şi a zidului: s-ar fi zis că strada Cloche-Perce făcuse o rotire completă, ca să-l vadă trecând.

1 Ce este? (în limba germană).

2 „Nu înţeleg". (în limba germană).

3 „Du-te dracului!" (în limba germană).

La Mole se gândi că poate greşise; crezuse că o ia la dreapta, când de fapt era la stânga; se duse să bată la poartă şi să ceară acelaşi lucru, după cum procedase mai înainte. De data aceasta bătu şi refăcu de două sau trei ori drumul parcurs, ajungând la concluzia foarte firească că existau două intrări ale acelei case: una pe strada Cloche-Perce, a doua pe strada Tizon. Acest raţionament atât de logic nu-1 ajuta câtuşi de puţin să-şi recapete spada şi nici nu-1 lămurea unde putea fi prietenul lui. La un moment dat, se gândi să cumpere o altă spadă şi să-l înjunghie pe ticălosul de portar, care se încăpăţâna să vorbească în limba germană; se răzgândi, închipuindu-şi că portarul era în slujba Margaretei şi dacă Margareta îl alesese pe acesta, însemna că hotărârea ei era bine întemeiată şi ar fi supărat-o pierderea acestui om. Or La Mole nu ar fi vrut s-o supere pe Margareta pentru nimic în lume.

Ca să nu mai fie ispitit să săvârşească o faptă pe care ar fi regretat-o, porni înapoi spre Luvru, către orele două ale după-amiezii.

De data aceasta, camera lui era liberă; avea mare nevoie să-şi schimbe tunica jalnic de ciuruită.

Se îndreptă imediat spre pat, ca să se schimbe şi să-şi pună frumoasa tunică de culoare argintie. Dar, spre

marea lui mirare, primul lucru pe care-l văzu lângă tunică fu acea nepreţuită spadă, uitată în strada Cloche-Perce.

La Mole o luă, o suci şi o răsuci pe toate feţele: era spada lui.

«Ah! continuă el, oftând, dacă l-aş putea găsi pe bietul Coconnas aşa cum mi-am găsit spada!»

La două sau trei ore după ce La Mole verificase drumul parcurs în jurul casei cu dublă intrare, se deschise poarta de pe strada Tizon. Era aproape ora cinci, prin urmare întuneric beznă. O femeie purtând un mantou lung, împodobit cu blănuri scumpe, însoţită de o doamnă de companie, ieşi pe poarta pe care o ţinea deschisă o femeie de vreo patruzeci de ani, se furişă iute pe strada Roi-de-Sicile, bătu la poarta unei case de pe strada d'Argenson, care i se deschise imediat, ieşi pe poarta principală a palatului, care dădea pe strada Vieille-rue-du Temple, ajunse la o uşiţă secretă a Palatului de Guise, o deschise cu cheia pe care o avea în buzunar şi se făcu nevăzută.

Peste o jumătate de oră, un tânăr legat la ochi ieşea pe aceeaşi poartă, a aceleiaşi case, călăuzit de o femeie care-1 însoţi până la colţul dintre strada Geoffroy-Lasnier şi strada Mortellerie. Ajungând acolo, îi porunci să numere până la cincizeci şi după aceea să-şi scoată legătura de pe ochi.

Tânărul i se supuse şi, după ce numără, îşi descoperi ochii.

«Drăcia dracului! exclamă, privind în jurul lui; să mă ia naiba dacă ştiu unde mă aflu! E ora şase! zise el, auzind bătăile orologiului de la Notre-Dame. Bietul La Mole, ce s-o fi întâmplat cu el? Să mă duc iute la Luvru, poate că acolo voi afla ceva.»

Coconnas trecu în fugă pe strada Mortellerie şi ajunse la porţile Luvrului mai iute decât un călăreţ; îi îmbrânci şi îi trânti la pământ pe oamenii care-i stăteau în cale şi care se plimbau în linişte în jurul prăvăliilor din piaţa Baudoyer şi intră în palat. Puse întrebări atât soldatului din garda elveţiană, cât şi santinelei. Soldatul îi

spuse că-1 văzuse parcă pe domnul de La Mole intrând de dimineaţă, dar nu-1 văzuse ieşind. Santinela nu se afla în post decât de o oră şi jumătate şi nu văzuse nimic. Urcă într-un suflet şi deschise uşa cu nerăbdare. In cameră găsi doar tunica ciuruită, ceea ce îi spori neliniştea.

Se gândi apoi la La Huriere şi se duse degrabă la vajnicul stăpân al hanului Â *la Belk-Etoile.* La Huriere îl văzuse pe La Mole, care luase masa acolo. Coconnas se linişti pe deplin şi, cum era flămând, ceru să i se aducă cina.

Coconnas se afla într-o dispoziţie foarte prielnică cinei: avea cugetul împăcat şi o foame nedomolită. Cina lui se prelungi până la orele opt. După aceea, îmbărbătat de două sticle de vin de Anjou, vinişor apreciat de prietenul nostru, care-l degusta cu o plăcere deosebită, clipind din ochi şi plescăind ca un cunoscător, porni din nou în căutarea lui La Mole, făcându-şi loc prin mulţime şi lovind cu pumnii şi cu picioarele, cu o vigoare sporită de sentimentul prieteniei, exacerbat de starea de mulţumire deplină, creată de o masă bună.

Cercetările lui Coconnas au durat o oră; străbătuse străzile din vecinătatea cheiului Greve, trecuse prin portul unde se des-cărcau cărbuni, pe străzile Saint Antoine, Tizon şi Cloche-Perce, unde credea că se întorsese prietenul lui. In cele din urmă, ajunse la concluzia că nu putea trece în mod sigur decât printr-un singur loc: prin faţa gheretei santinelei de la Luvru; se hotărî să-l aştepte până când se va întoarce.

Mai erau o sută de paşi până la Luvru; năvalnicul Coconnas ridică de jos o femeie pe al cărei soţ îl trântise la pământ, când zări, la lumina şovăielnică a unui mare felinar, plasat aproape de podul mobil, mantia din catifea de un roşu aprins şi pana albă a prietenului său, care trecuse prin faţa gheretei; răspunsese salutului santinelei şi dispăruse ca o umbră.

Faimoasa mantie de un roşu aprins era atât de cunoscută, încât nu se putea înşela.

«Ei, drăcia dracului! exclamă Coconnas. El e! se întoarce acasă. Ei, ei! La Mole! ei, prietene! Ce naiba! glasul meu e destul de puternic, cum de nu mă aude? Noroc că am picioare bune, o să-1 ajung din urmă.»

Speranţa aceasta îl făcu să prindă aripi; se repezi şi ajunse într-o clipă la Luvru; deşi se grăbise atât de mult, în momentul în care păşea în curtea Palatului, mantia binecunoscută, părând tot atât de grăbită, dispăru în vestibul.

— Hei! La Mole! strigă Coconnas, gonind din nou, aşteaptă-mă, ce naiba! eu sunt, Coconnas! Ce dracu te-a apucat de alergi aşa? Fugi de cineva?

într-adevăr, mantia roşu aprins nu urca treptele, ci zbura spre al doilea etaj.

— Ah! nu vrei să mă auzi! răcni Coconnas. Ah! vrei să-mi faci în ciudă! eşti supărat! Ei bine, atunci mă las păgubaş, drăcia dracului! Nu mai pot.

Coconnas îl apostrofa astfel pe fugar, stând în capul scării; renunţase să mai alerge după el, dar îl urmărea din ochi: îl văzu pe scara în spirală ajungând în dreptul apartamentului Margaretei. Deodată, o femeie ieşi din acel apartament şi-1 prinse de braţ pe cel urmărit de Coconnas.

— Oh! oh! cred că e regina Margareta. II aştepta. Acum se schimbă lucrurile, înţeleg prea bine de ce nu mi-a răspuns când l-am strigat.

Şi Coconnas se întinse pe balustrada scării, ca să urmărească mai bine scena: după câteva cuvinte rostite în şoaptă, văzu mantia roşie urmând-o pe regină în apartamentul ei.

«Ah! e în regulă! asta era... nu ra-am înşelat. In viaţă treci prin clipe în care prezenţa celui mai bun prieten este inoportună, iar dragul meu La Mole trece acum prin astfel de clipe.»

Coconnas urcă încet scara şi se aşează pe o banchetă de catifea, plasată chiar pe palier, şi chibzui îndelung:

«Fie! mai bine stau să-l aştept, decât să alerg după el... da; dar dacă mă gândesc mai bine, ştiind că el este

acum la regina Navarrei, s-ar putea să-l aştept destul de mult... şi e frig, drăcia dracului! Pot să-l aştept tot atât de bine şi în cameră. Odată şi odată tot trebuie să se întoarcă în cameră, ce naiba!»

Abia rosti aceste cuvinte, urmând să ducă la bun sfârşit hotărârea luată, când, deasupra capului său auzi un pas uşor şi vioi, însoţit de un cântec atât de cunoscut, încât Coconnas ciuli imediat urechile, vrând să desluşească locul de unde se auzeau paşii şi cântecul.

Era La Mole, care cobora de la etajul de deasupra, unde se afla camera lor, şi care, zărindu-1 pe Coconnas, începu să sară câte patru trepte deodată, ca să ajungă mai iute la el şi să-l îmbrăţişeze.

— Oh! drăcia dracului! tu eşti! zise Coconnas. Pe unde naiba ai ieşit?

* Eh! prin strada Cloche Perce, fireşte!
* Nu. Nu vorbesc despre casa de acolo...
* Atunci de unde să fi ieşit?
* De la regină.
* De la regină?
* Da, de la regina Navarrei.

'— Nu am intrat în apartamentul reginei.

— Vorbă să fie!

— Dragul meu Annibal, ai luat-o razna. Am ieşit din camera mea, în care am stat două ore aşteptându-te.

* Ai ieşit din camera ta?
* Da.

— Atunci nu ai fost tu cel pe care l-am urmărit în piaţa Luvru?

— Când anume?

* Adineaori.
* Nu.
* Nu eşti tu cel ce s-a făcut nevăzut acum zece minute, după ce a trecut de ghereta santinelei?
* Nu.
* Nu eşti tu cel ce urca scara ca şi cum ar fi fost urmărit de o bandă de draci?
* Nu.

* Drăcia dracului! exclamă Coconnas, doar vinul de la *Belle Etoik* nu-i atât de păcătos, ca să mă zăpăcească în halul ăsta! Iţi repet, te-am zărit mai adineaori, cu mantia ta roşie şi cu pana ta albă, trecând prin faţa santinelei, şi te-am urmărit pas cu pas, observându-ţi toate mişcările, aşa cum îţi legeni braţul, am notat tot... aici erai aşteptat de o doamnă pe care am bănuit-o a fi regina Navarrei şi care te-a poftit să intri, pe uşa care dă în camera frumoasei Margareta.

* Doamne Dumnezeule! zise La Mole, pălind, să fiu oare trădat atât de curând?

— Foarte bine! spuse Coconnas. înjură şi blesteamă cât doreşti. Dar să nu spui că mă înşel.

Tulburat, La Mole şovăi o clipă, căci îl reţinea respectul datorat reginei, dar gelozia îl chinuia. In cele din urmă, mânat de gelozie, se repezi la uşa la care începu să bată din toate puterile, şi iscă o larmă cumplită, destul de puţin potrivită locaşului regal în care se afla.

* Ne vor aresta, zise Coconnas, dar nu are nici o importanţă, e o situaţie bizară. Ia spune-mi, La Mole, Luvrul o fi bântuit de strigoi?

* Habar n-am, răspunse tânărul, alb la faţă ca pana ce-i cădea pe frunte; întotdeauna mi-am dorit să întâlnesc vreunul, dar, întrucât acum mi se oferă prilejul, voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să fiu pus faţă în faţă cu strigoiul acela.

* Nu am nimic împotrivă, spuse Coconnas, dar te rog să baţi mai încet, dacă nu vrei să-1 înspăimânţi!

La Mole, cu toate că era scos din fire, înţelese justeţea acestei remarce şi continuă să bată, dar mult mai încet.

MANTIA STACOJIE

coconnas nu se înşelase. Femeia care-l întâmpinase pe cavalerul cu mantia stacojie era într-adevăr regina Navarrei; cât despre cavalerul cu mantia stacojie, bănuiesc că cititorul nostru a ghicit că nu era altul decât viteazul de

Mouy.

Recunoscând-o pe regina Navarrei, tânărul hughenot înţelese că era vorba de o confuzie: nu cuteză să spună ceva, temân-du-se să nu fie dat de gol de un ţipăt al Margaretei. Preferă să se lase condus până la apartamentele ei, chiar dacă, o dată ajuns acolo, ar fi fost nevoit să-i spună frumoasei sale călăuze:

«Tăcere pentru tăcere, doamnă.»

într-adevăr, Margareta strânsese uşor braţul celui pe care-l luase drept La Mole, în semiîntuneric, şoptindu-i în limba latină: *«Sola sum; introito, carissime!1»*

De Mouy se lăsă călăuzit, fără a spune un singur cuvânt; uşa abia se închisese în spatele lui şi, cum se aflau în anticamera mai bine luminată decât scara, Margareta îşi dădu seama imediat că nu era La Mole şi nu-şi putu stăpâni un ţipăt uşor. Prudentul hughenot se temuse de reacţia Margaretei, dar, din fericire, nu mai era nici o primejdie.

— Domnul de Mouy! spuse regina, făcând un pas înapoi.

— Eu însumi, doamnă, şi o implor pe Maiestatea voastră să-mi îngăduie să plec, fără a semnala prezenţa mea la Luvru, de care nu trebuie să ştie nimeni.

— Oh! domnule de Mouy, am făcut o gravă confuzie!

— Da, spuse de Mouy, înţeleg; Maiestatea voastră a crezut că e regele Navarrei: aceeaşi statură, aceeaşi pană albă; multe persoane, dorind să mă măgulească, mi-au spus că avem chiar aceeaşi ţinută.

Margareta îl privi pe de Mouy drept în ochi.

1 Tradus de Dumas: «Sunt singură, intră, dragul meu.»

* Ştiţi limba latină, domnule de Mouy?

* Am ştiut-o cândva, dar am uitat-o.

Margareta zâmbi:

* Domnule de Mouy, puteţi să vă bizuiţi pe discreţia mea. Cred că nu-mi este necunoscut numele persoanei pe care o căutaţi în Luvru şi vă pot conduce în mod sigur până la ea.

* Vă rog să mă iertaţi, doamnă, spuse de Mouy, cred că dimpotrivă, vă înşelaţi şi ignoraţi cu desăvârşire...

* Cum? nu-1 căutaţi pe regele Navarrei?

* Din păcate nu, doamnă; regret că sunt constrâns să vă rog să păstraţi taina prezenţei mele la Luvru, mai cu seamă în faţa regelui Navarrei, soţul domniei voastre.

* Domnule de Mouy, spuse Margareta surprinsă; v-am considerat până acum drept unul dintre cei mai statornici şefi ai partidului hughenot, drept unul dintre cei mai credincioşi aliaţi ai regelui, soţul meu; să mă fi înşelat oare?

* Nu, doamnă, pentru că şi azi-dimineaţă eram ceea ce aţi spus.

* Şi care-i motivul care v-a determinat să vă schimbaţi atitudinea, de azi-dimineaţă?

* Doamnă, zise De Mouy, făcând o plecăciune, vă rog să-mi îngăduiţi să nu răspund şi binevoiţi a primi omagiile mele.

Şi de Mouy, păstrând o atitudine respectuoasă, dar hotărâtă, se îndreptă spre uşa pe care intrase. Margareta îl opri:

* Cu toate acestea, domnule, aş îndrăzni să vă cer o mică explicaţie; cuvântul meu nu reprezintă o garanţie suficientă?

* Doamnă, e de datoria mea să tac şi această îndatorire este atât de strictă, încât nu mi-am putut permite să-i răspund Maiestăţii voastre.

* Totuşi, domnule...

* Maiestatea voastră poate să mă compromită, dar nu mă poate determina să-mi trădez noii prieteni.

* Dar cei vechi, domnule, nu au şi ei unele drepturi, nu mai au nici o autoritate asupra dumneavoastră?

* Cei care au rămas credincioşi, da; cei care nu numai că ne-au renegat, ci s-au renegat ei înşişi, nu.

Margareta, gânditoare şi îngrijorată, era gata să răspundă fără îndoială printr-o altă întrebare, când Gillonne intră pe neaşteptate, strigând:

* Regele Navarrei!
* Pe unde vine?
* Prin coridorul secret.
* Condu-1 pe domnul la ieşirea pe cealaltă uşă.
* Cu neputinţă, doamnă. Nu auziţi?
* Bate cineva la uşă?
* Da, la uşa pe care aţi fi vrut să iasă domnul.
* Şi cine bate?
* Nu ştiu.
* Du-te să vezi şi vino să-mi spui.

— Doamnă, zise de Mouy, îndrăznesc să-i atrag atenţia Maiestăţii voastre că dacă regele Navarrei mă vede acum la Luvru, în această ţinută, sunt un om pierdut.

Margareta îl prinse de mână şi se îndreptă spre faimoasa cămăruţă.

— Intraţi aici, domnule, sunteţi la adăpost şi în siguranţă ca în propria casă, pentru că vă puteţi bizui pe cuvântul meu.

De Mouy intră repede; uşa abia se închise şi regele Navarrei se ivi.

De data aceasta, Margareta nu ascundea nici o tulburare; era doar îngândurată, dar nu dragostea o preocupa.

Henric intră, manifestând aceeaşi riguroasă suspiciune care-l făcea să observe cele mai neînsemnate amănunte, în împrejurări câtuşi de puţin primejdioase; cu atât mai mult, în situaţia actuală, teama de a fi trădat îl determina să fie precaut. De aceea, remarcă imediat îngândurarea Margaretei:

* Eraţi preocupată, doamnă?
* Eu? Da, Sire, visam.

— Aveţi dreptate, doamnă, vi se potriveşte visarea. Am şi eu visele mele, dar, spre deosebire de domnia voastră, care preferaţi singurătatea, ea am venit să vă destăinui visele mele.

Margareta îi făcu regelui un semn de bun venit, poftindu-l să se aşeze într-un fotoliu; ea însăşi se aşează

într-un jilţ de abanos, sculptat cu măiestrie. Henric curmă tăcerea:

* Mi-am amintit, doamnă, că visele mele corespundeau cu ale domniei voastre într-un punct: în ciuda faptului că suntem despărţiţi ca soţi, doream amândoi să ne asociem, gândindu-ne la viitor.

* E adevărat, Sire.

* Cred că am înţeles bine şi când aţi afirmat că voi găsi în domnia voastră o aliată credincioasă, o aliată activă, în toate planurile pe care le-aş făuri pentru rangul pe care-1 dorim.

* Da, Sire, nu cer decât un singur lucru: de îndată ce veţi întreprinde ceva, să-mi daţi şi mie prilejul de a acţiona.

* Mă bucur că vă găsesc atât de hotărâtă, doamnă; sper că nu v-aţi îndoit nici o clipă că aş putea renunţa la planul pe care m-am hotărât să-1 aplic chiar în ziua în care am fost aproape sigur că viaţa îmi va fi cruţată, iar acest lucru îl datorez curajoasei voastre intervenţii.

* Domnule, cred că la domnia voastră nepăsarea e doar o mască; eu mă încred nu numai în prezicerile astrologilor, ci şi în harul pe care vi 1-a dat firea.

* Ce aţi zice, doamnă, dacă ar veni cineva şi ne-ar zădărnici planurile şi ne-ar ameninţa că vom fi siliţi să ne mulţumim cu un rang mediocru?

* Aş zice că sunt gata să lupt, din umbră sau făţiş, alături de domnia voastră, împotriva acelui cineva, oricare ar fi el.

* Doamnă, continuă Henric, aveţi posibilitatea de a intra la orice oră la fratele domniei voastre, ducele d'Alencon, nu-i aşa? Vă bucuraţi de încrederea şi de afecţiunea sa. îndrăznesc să vă rog să vă informaţi dacă în clipa aceasta are o convorbire secretă cu cineva?

Margareta tresări.

* Cu cine, domnule?

* Cu de Mouy.

* De ce? întrebă Margareta, stăpânindu-şi tulburarea.

* Pentru că, dacă lucrurile se petrec astfel, ne putem lua adio de la planurile noastre, cel puţin de la ale mele.

* Sire, vorbiţi mai încet, spuse Margareta, făcând un semn elocvent, din ochi şi din buze, arătând cu degetul cămăruţa.

* Oh! Oh! spuse Henric; iar e cineva acolo? într-adevăr, cămăruţa aceasta este ocupată atât de des, încât nu se mai poate sta în camera domniei voastre.

Margareta zâmbi.

* Cel puţin e tot domnul de La Mole?

* Nu, Sire, este domnul de Mouy.

— El? exclamă Henric, cu mirare şi cu bucurie; atunci nu e la ducele d'Alencon? Oh! aduceţi-1, trebuie să-i vorbesc.

Margareta se duse degrabă şi deschise uşa cămăruţei; îl luă de mână pe de Mouy şi-1 duse de-a dreptul în faţa regelui Navarrei.

* Oh, doamnă! spuse tânărul hughenot, pe un ton de reproş, în care se ghicea mai mult mâhnirea, decât amărăciunea, mă trădaţi, vă călcaţi făgăduiala, e urât! Ce aţi zice dacă m-aş răzbuna şi eu, spunând...

* Nu te vei răzbuna, de Mouy, îl întrerupse Henric, strângându-i mâna, sau cel puţin mă vei asculta, înainte de a o face. Doamnă, continuă Henric adresându-sc reginei, vă rog să vă asiguraţi că nu ne ascultă nimeni.

Abia rostise Henric aceste cuvinte că Gillonne intră, foarte speriată, şi îi şopti Margaretei câteva cuvinte care o făcură să sară de pe scaun. în timp ce Margareta se repezea spre anticameră, însoţită de Gillonne, Henric, fără să dea atenţie faptului că un anumit motiv o obligase pe soţia lui să iasă din cameră, începu să cerceteze minuţios patul, nişa din spatele patului, draperiile, pipăind şi zidurile. De Mouy, neliniştit de toate aceste preliminarii, verifică, pentru orice eventualitate, dacă spada sa putea fi scoasă uşor din teacă.

Repezindu-se în anticameră, Margareta îl găsi pe La Mole care, neţinând seamă de rugăminţile Gillonnei, voia cu orice preţ să intre la Margareta.

Coconnas stătea în spatele lui, pregătit să-l îndemne să meargă mai departe sau să-i acopere retragerea.

* Ah! dumneata erai, domnule de La Mole, exclamă regina; dar ce ţi s-a întâmplat, de ce eşti atât de palid şi tremuri tot?

* Doamnă, spuse Gillonne, domnul de La Mole a bătut la uşă în aşa fel încât am fost forţată să-i deschid, deşi încălcăm ordinele Maiestăţii voastre.

* Oh! Oh! Ce înseamnă asta? întrebă regina cu toată severitatea. E adevărat ce mi s-a spus, domnule de La Mole?

* Doamnă, voiam doar s-o previn pe Maiestatea voastră că un străin, un necunoscut, un hoţ, poate, a pătruns în apartamentul domniei voastre, purtând mantia mea şi pălăria mea pe cap.

* Eşti nebun, domnule, văd mantia pe umerii dumitale şi, dacă nu mă înşel, şi pălăria e pe capul dumitale, în timp ce vorbeşti cu regina.

* Oh! iertare, doamnă, iertare! exclamă La Mole, scoţân-du-şi degrabă pălăria, dar martor mi-e Dumnezeu că nu sunt lipsit de respect.

* Nu, atunci de încredere, nu-i aşa? spuse regina.

* Ce să fac? când un bărbat pătrunde în apartamentul domniei voastre îmbrăcat ca mine, folosindu-se poate şi de numele meu, ce să mai cred?

* Un bărbat! zise Margareta, strângând încetişor braţul bietului îndrăgostit; un bărbat! Eşti modest, domnule de La Mole; apropie-te de draperia întredeschisă şi vei vedea doi bărbaţi.

Margareta trase puţin draperia de catifea brodată cu aur şi La Mole îl recunoscu pe Henric, stând de vorbă cu bărbatul cu mantia stacojie; Coconnas, curios, ca şi cum el ar fi fost în cauză, privi şi el şi îl recunoscu pe De Mouy; au rămas amândoi uluiţi.

— Acum cred că te-ai liniştit — cel puţin aşa sper — şi vă rog pe amândoi să vă postaţi la uşa apartamentului meu şi sub nici o formă, dragul meu La Mole, să nu lăsaţi pe nimeni să intre. Dacă cineva se apropie de palier, vă rog

să daţi de ştire.

La Mole, docil ca un copil, ieşi privindu-1 pe Coconnas, care îl privea şi el, şi amândoi se pomeniră afară, năuciţi.

* De Mouy! spuse Coconnas.

* Henric! murmură La Mole.

* De Mouy, cu mantia ta stacojie, pana ta albă, cu felul tău de a-ţi legăna braţul.

* Asta-i bună! dar... din moment ce nu e vorba de dragoste, în mod sigur e vorba de pregătirea unui complot.

— Ah! drăcia dracului! iar ne băgăm în politică, zise Coconnas bombănind. Bine că nu o văd amestecată şi pe doamna de Nevers.

Margareta îşi reluă locul alături de cei doi interlocutori; nu lipsise mai mult de un minut şi timpul trecuse cu folos: cu Gillonne de pază la coridorul secret, cu cei doi gentilomi de strajă la intrarea principală, era în deplină siguranţă.

* Doamnă, credeţi că ar fi cu putinţă ca printr-un mijloc oarecare să fim ascultaţi şi să fim auziţi? întrebă Henric.

* Domnule, camera aceasta capitonată şi lambriurile duble îmi garantează amortizarea sunetelor.

* Am toată încrederea în domnia voastră, răspunse Henric zâmbind. Se întoarse apoi spre de Mouy:

* Spune-mi, ce cauţi dumneata aici? spuse regele şoptit, ca şi când temerile sale nu se risipiseră pe deplin, cu toate asigurările Margaretei.

* Aici?

* Da, aici, în camera asta, repetă Henric.

* Nu căuta nimic, interveni Margareta, eu l-am chemat.

* Deci ştiaţi?...

* Am ghicit totul.

* Vezi, de Mouy, că se poate ghici?

— Domnul de Mouy, continuă Margareta, se afla de dimineaţă la ducele Francisc, în camera celor doi gentilomi din suita sa.

* Vezi, de Mouy, că se ştie totul?

* E adevărat, zise de Mouy.

* Am fost sigur că ducele d'Alencon doreşte să te atragă de partea lui.

* E vina Maiestăţii voastre. De ce aţi refuzat cu atâta îndârjire ce vă propuneam?

* Aţi refuzat! exclamă Margareta. Prin urmare, refuzul pe care-1 intuiam a fost real?

* Doamnă, spuse Henric, clătinând din cap, şi tu, dragul meu dc Mouy, mă faceţi să râd cu indignările voastre. Cum? Se prezintă un bărbat care începe să-mi vorbească despre tron, despre răscoală, despre o răsturnare a situaţiei şi-mi spune toate acestea mie, Henric, prinţ tolerat cu condiţia de a rămâne cu fruntea plecată, hughenot rămas în viaţă cu condiţia de a părea catolic, şi vă închipuiţi că puteam accepta aceste propuneri rostite într-o cameră necapitonată şi fără duble lambriuri? Ce naiba! sunteţi copii sau nebuni!

* Bine, Sire, Maiestatea voastră nu-mi putea lăsa o licărire de speranţă, dacă nu era posibil prin cuvinte, măcar printr-un gest, printr-un semn oarecare?

* Ce ţi-a spus cumnatul meu, de Mouy? întrebă Henric.

* Oh! Sire, acesta nu este secretul meu.

* Eh! ce Dumnezeu, spuse Henric cu o uşoară nerăbdare, pentru că avea de-a face cu un bărbat care înţelegea atât de greşit cuvintele sale, nu te întreb care au fost propunerile pe care ţi le-a făcut, te întreb numai dacă el a ascultat şi a auzit tot ce-mi spuneai.

* Sire, a ascultat şi a auzit.

* A ascultat, a auzit! O spui chiar tu, de Mouy, biet conspirator! Dacă aş fi spus un singur cuvânt, erai pierdut. Nu ştiam, dar bănuiam că era acolo, şi dacă nu ar fi fost el, ar fi fost altcineva, ducele d'Anjou, Carol al IX-lea, regina-mamă; nu cunoşti bine zidurile Luvrului, de Mouy; ele au creat proverbul „Zidul are urechi".

Cum m-aş fi încumetat să vorbesc, ştiind că în Luvru sunt astfel de ziduri? Haide, de Mouy, nesocoteşti bunul simţ al regelui Navarrei şi mă surprinde faptul că, în ciuda

acestei desconsiderări, ai venit să-mi oferi o coroană.

— Totuşi, Sire, mai spuse de Mouy, nu puteaţi să-mi faceţi un semn, chiar atunci când refuzaţi această coroană? N-aş fi crezut că totul este pierdut, că nu mai există nici o ieşire.

* Eh, ce naiba! exclamă Henric, dacă ascultă, nu putea tot aşa de bine să şi vadă? Poftim, de Mouy, spuse regele privind în jur, în acest moment, aici, atât de aproape de tine, încât vorbele mele nu pot fi auzite dincolo de cele trei scaune ale noastre, tot mă tem că voi fi auzit când îţi spun: de Mouy, repetă-mi propunerile pe care ţi le-a făcut.

* Dar, Sire, strigă desperat de Mouy, acum am anumite îndatoriri faţă de domnul d'Alencon.

Margareta pocni din palme, cu ciudă.

— Atunci, este prea târziu?

— Dimpotrivă, trebuie să înţelegeţi că în situaţia aceasta ne-a ocrotit Dumnezeu. Slujeşte-l, de Mouy, pentru că ducele Francisc este salvarea noastră, a tuturor. Iţi închipui că regele Navarrei ar fi chezăşia vieţii voastre? Dimpotrivă, nefericitule! Din cauza mea puteţi fi ucişi toţi, ca urmare a celei mai mici bănuieli. Dar un vlăstar regesc al Franţei... asta e cu totul altceva; strânge dovezi, de Mouy, cere garanţii; dar, credul cum eşti, te-ai angajat din toată inima şi ţi-a ajuns un simplu cuvânt.

* Oh! Sire, desperarea că ne-aţi părăsit m-a aruncat în braţele ducelui; mai era şi teama de a fi trădat, pentru că ne cunoştea secretul.

* Acum află-1 şi tu pe al său, de Mouy, asta depinde de tine. Ce doreşte? Să fie regele Navarrei? Promite-i coroana. Ce vrea? Să plece de la Curte? Oferă-i mijloacele de a fugi, slujeşte-l aşa cum m-ai sluji pe mine, pregăteşte-ţi scutul ca să poată para toate loviturile pe care ni le va da. Când va trebui să fugim, vom fugi — şi el, şi eu; când va trebui să ne luptăm şi să domnim, voi domni doar eu.

* Nu vă încredeţi în duce, spuse Margareta; are o fire închisă şi o minte pătrunzătoare; nu are nici ură, nici prietenie, mereu dispus să-şi trateze prietenii ca pe nişte duşmani şi pe duşmanii săi, ca pe nişte prieteni.

* El te aşteaptă acum, de Mouy?
* Da, Sire.
* Unde?
* In camera celor doi gentilomi.

* La ce oră?
* Până la miezul nopţii.

* Nu este nici unsprezece, spuse Henric; nu mai pierde vremea, de Mouy, du-te.

* Ne bizuim pe cuvântul dumneavoastră, domnule? zise Margareta.

* Ce spuneţi, doamnă? spuse Henric cu acea încredere pe care ştia atât de bine s-o arate faţă de anumite persoane şi în anumite împrejurări, în cazul domnului de Mouy, astfel de întrebări sunt de prisos.

* Aveţi dreptate, Sire, răspunse tânărul; dar eu am nevoie de cuvântul domniei voastre, trebuie să raportez şefilor partidului că am cuvântul Maiestăţii voastre. Nu sunteţi catolic, nu-i aşa?

Henric ridică din umeri.

— Nu renunţaţi la suveranitate? La Navarra?

* Nu renunţ la nici o suveranitate, de Mouy; îmi rezerv dreptul de a o alege pe cea mai bună, adică aceea care-mi va conveni cel mai mult, atât mie, cât şi vouă.

* Dacă până atunci s-ar întâmpla ca Maiestatea voastră să fie arestată, îmi făgăduiţi că nu veţi face nici o dezvăluire, chiar dacă aţi fi supus torturilor, trecând peste imunitatea de care se bucură un rege?

— De Mouy, jur în faţa lui Dumnezeu.

* încă un cuvânt, Sire; cum aş avea posibilitatea de a vă revedea?

* De mâine ţi se va pune la dispoziţie cheia camerei mele. Vei intra ori de câte ori va fi necesar, la orice oră doreşti. Ducele d'Alencon răspunde de prezenţa ta la Luvru. Până atunci, te voi călăuzi până la el, vom urca pe scara cea mică. Regina îi va îngădui atunci să intre mantiei

vişinii, ca a ta, care se afla adineaori în anticameră. Nu trebuie să se facă vreo deosebire între ele şi să se afle că sunteţi de fapt două persoane, nu-i aşa, de Mouy? Nu-i aşa, doamnă?

Henric rosti ultimele cuvinte râzând, privind-o pe Margareta.

* Da, spuse ea foarte calmă; fireşte, domnul de La Mole este în serviciul ducelui, fratele meu.

* In cazul acesta, încercaţi să-l câştigaţi de partea noastră, doamnă, spuse Henric, cu desăvârşită seriozitate. Nu precupeţiţi nici aurul, nici promisiunile. Ii pun la dispoziţie toată bogăţia mea.

* Atunci, spuse Margareta cu un zâmbet pe care-l au doar femeile zugrăvite de Boccaccio1, dacă aceasta este dorinţa Maiestăţii voastre, voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să vă sprijin.

* Foarte bine, doamnă; şi tu, de Mouy? întoarce-te la duce şi încurcă-1 în propria-i capcană.

XXVI MĂRGĂRITA

în tot timpul convorbirii pe care am relatat-o, La Mole şi Coconnas au stat de strajă; La Mole, cu puţină amărăciune, Coconnas, cu puţină nelinişte.

La Mole avusese tot timpul să chibzuiască şi Coconnas nu-l tulburase.

* Ce crezi despre toate acestea, prietene? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

* Cred că la mijloc e o intrigă de Curte, răspunse piemon-tezul.

* Dacă va fi cazul, ai fi dispus să joci un rol în această intrigă de Curte?

1 Giovanni Boccaccio (1313-1375), scriitor renascentist italian. Capodopera sa, „Decameronul", culegere de 100 de nuvele, prezintă un savuros tablou de moravuri, printr-o mare varietate de tipuri surprinse în ipostaze revelatorii. Boccaccio este întemeietorul prozei artistice italiene.

— Dragul meu, ascultă cu atenţie ce-ţi voi spune,

pentru binele tău. In toate aceste urzeli princiare, în toate aceste maşinaţii regale, noi nu putem şi mai cu seamă nu trebuie să

figurăm decât ca nişte umbre trecătoare; acolo unde regele Navarrei îşi va lăsa o bucăţică din pana pălăriei sale, iar ducele d'Alencon îşi va lăsa o bucată din haina sa, noi ne vom lăsa viaţa. Regina are o înclinaţie pentru tine, acesta-i capriciul ei; şi tu eşti atras de ea, nimic mai frumos! Dragul meu, pierde-ţi capul din dragoste, dar nu ţi-l pierde în urzeli politice.

Era un sfat înţelept. La Mole îl ascultă cu tristeţea celui care simte că între raţiune şi nebunie va alege nebunia.

— Pentru mine, regina nu e un capriciu, Annibal, o iubesc şi, din nenorocire sau din fericire, o iubesc din toată inima. E o nebunie, îmi vei spune tu, ai dreptate, sunt nebun. Dar tu, Coconnas, care eşti un înţelept, nu trebuie să suferi consecinţele prostiilor şi nenorocului meu. Du-te, fă-ţi datoria faţă de duce şi nu te compromite.

Coconnas se gândi o clipă şi, ridicând capul, îi spuse:

— Dragul meu, tot ce ai spus e foarte drept; eşti îndrăgostit, procedează ca un îndrăgostit. Eu sunt ambiţios şi tocmai de aceea preţuiesc viaţa mai mult decât îmbrăţişarea unei femei. Dacă va trebui să-mi risc viaţa, voi impune anumite condiţii. Şi tu, bietul meu Medor1, caută să le impui pe ale tale.

Acestea fiind zise, Coconnas îi întinse mâna lui La Mole şi plecă, după un ultim schimb de priviri şi de zâmbete.

La vreo zece minute după ce Coconnas plecase din post, se deschise uşa. Margareta, ivindu-se cu multă prudenţă, îl luă de mână pe La Mole şi, fără a spune o vorbă, trecu din coridor în colţul cel mai retras al apartamentului ei, închizând uşile cu o grijă care dovedea importanţa convorbirii ce urma să aibă loc.

Ajungând în camera ei, Margareta se opri, se aşeză pe frumosul jilţ de abanos şi îl trase spre ea pe La Mole,

cuprinzându-i mâinile într-ale sale:

— Acum, că suntem singuri, să stăm de vorbă cu toată seriozitatea, bunul meu prieten.

1 Medor, soţul Angelicăi din *Orlando furioso* de Ariosto (1474-1533), poet renascentist italian.

— Cu toată seriozitatea, doamnă?

* Sau cu toată dragostea... e mai bine aşa? Pot fi şi lucruri serioase în dragoste, îndeosebi în dragostea unei regine.

* Să vorbim atunci despre acele lucruri serioase, cu condiţia ca Maiestatea voastră să nu se supere de nebuniile pe care i le voi spune.

* Nu mă voi supăra decât de un lucru: La Mole, nu vreau să-mi mai spui „doamnă" sau Maiestate. Pentru tine, scump prieten, sunt doar Margareta.

* Da, Margareta! da, Mărgărita! Da, mărgăritarul1 meu! spuse tânărul cu înflăcărare, sorbind-o din ochi pe regină.

* Aşa e bine, spuse Margareta; deci eşti gelos, frumosul meu gentilom?

* Oh! atât de mult, încât îmi pierd minţile.

* Chiar aşa?

A

* încât sunt nebun, Margareta.

* Pe cine eşti gelos? Spune.

* Pe toată lumea.

* Pe cine anume?

* Mai întâi pe rege.

* Credeam că după tot ce ai văzut şi ai auzit, te-ai lămurit şi eşti liniştit în privinţa lui.

* Pe acest domn de Mouy, pe care l-am văzut azi-dimineaţă pentru prima dată şi pe care-l găsesc seara în preajma ta.

* Pe domnul de Mouy?

* Da.

* Şi ce te face să-l bănuieşti pe domnul de Mouy?

— Ascultă-mă... l-am recunoscut după statură, după culoarea părului şi după sentimentul firesc de aversiune; el

e cel care a fost de dimineaţă la domnul d'Alencon.

— Şi ce legătură are cu mine?

1 In limba latină, *mărgărita* înseamnă „perlă, mărgăritar".

— Domnul d'Alencon e fratele tău. Se spune că ţii foarte mult la el; poate i-ai mărturisit vreo dorinţă a inimii tale, iar el, potrivit obiceiurilor de la Curte, s-a grăbit să-ţi îndeplinească dorinţa, introducându-1 pe de Mouy în intimitatea ta. Acum am

avut prilejul neaşteptat de a-1 vedea împreună cu regele; nu-mi pot explica acest lucru. Doamnă, vă rog, fiţi sinceră cu mine; o dragoste ca a mea are tot dreptul de a cere sinceritate, dacă nu există alt sentiment. Mă plec adânc în faţa voastră, sunt la picioarele voastre. Dacă ceea ce aţi simţit pentru mine nu a fost decât un capriciu de o clipă, luaţi-vă înapoi cuvântul dat, uitaţi de promisiuni, de iubire, eu renunţ la bunăvoinţa domnului d'Alencon, la funcţia mea de gentilom din suita sa, mă duc mai bine ia asediul cetăţii La Rochelle1, unde voi fi ucis, dacă nu cumva dragostea mă va ucide înainte de a ajunge acolo.

Margareta ascultă zâmbind aceste cuvinte pline de farmec, îndreptându-şi privirea spre cel ce le rostise cu atâta fervoare. îşi plecă frumosul chip visător pe mâna lui înfiorată:

— Mă iubeşti?

— Oh, doamnă! mai mult decât viaţa, mai mult decât mântuirea sufletului meu, mai presus de orice; dar tu, tu... tu nu mă iubeşti.

— Biet nebun! murmură regina.

* Eh! da, doamnă, exclamă La Mole, prosternat la picioarele ei, ţi-am spus că sunt nebun.

* Cel mai important lucru din viaţa ta este deci dragostea ta, dragă La Mole?

— Singurul, doamnă, unicul.

* Bine, fie! Voi face din toate celelalte lucruri un accesoriu al acestei iubiri. Mă iubeşti, vrei să rămâi lângă mine?

* II rog pe Dumnezeu să nu mă îndepărteze vreodată de tine, aceasta e rugăciunea mea.

* Ei bine, nu mă vei părăsi; am nevoie de tine, La Mole.

* Ai nevoie de mine? Oare soarele are nevoie de un licurici?

1 Asediul cetăţii La Rochelle nu a început decât în primele zile ale lunii februarie, 1573.

* Dacă ţi-aş mărturisi că te iubesc, mi-ai fi credincios pe de-a-ntregul?

* Doamnă, dar nu vă aparţin de pe acum, pe deplin, fiind devotat numai domniei voastre?

— Da, dar tot te mai îndoieşti, ce Dumnezeu!

* Da, nu am dreptate, sunt un ingrat sau, aşa cum v-am spus şi mi-aţi spus-o, sunt un nebun. Dar de ce se afla în seara aceasta domnul de Mouy în intimitatea voastră? De ce l-am văzut de dimineaţă la domnul duce d'Alencon? De ce acea mantie stacojie, acea pană albă, acel fel de a-mi imita ţinuta? Ah! Doamnă, nu vă bănuiesc pe dumneavoastră, ci pe fratele dumneavoastră.

* Nefericitule! Nefericitule, care crezi că ducele d'Alene, on are atâta bunăvoinţă, încât îi trimite surorii sale un curtean îndrăgostit de ea! Nebun care spune că e gelos şi nu a ghicit adevărul. Ştii, La Mole, că ducele d'Alencon te-ar ucide cu propria lui spadă chiar mâine, dacă ar afla că ai fost în această seară la mine, stând în genunchi în faţa mea, că în loc să te alung, ţi-am spus: „Rămâi acolo unde eşti, La Mole, pentru că te iubesc, chipeşul meu gentilom, auzi? te iubesc!" Ei bine, da, ţi-o repet, te-ar ucide!

* Dumnezeule! exclamă La Mole, dându-se înapoi şi privind-o pe Margareta îngrozit, ar fi cu putinţă?

* Totul e cu putinţă, prietene, în vremurile noastre, la Curtea aceasta; într-un cuvânt: domnul de Mouy, purtând o mantie ca a ta, cu chipul umbrit de o pălărie ca a ta, nu venea la Luvru pentru mine, ci pentru domnul d'Alencon. Eu l-am adus aici crezând că eşti tu. La Mole, el ne

cunoaşte secretul, trebuie să ne purtăm cu ei cu mult tact.

— Prefer să-l ucid, spuse La Mole, e mai rapid şi mai sigur.

* Dar eu, dragul meu gentilom, prefer să fie în viaţă şi tu să ştii absolut tot, pentru că avem nevoie de viaţa lui. Ascultă-mă, drag prieten, şi cântăreşte-mi bine cuvintele înainte de a-mi răspunde: mă iubeşti îndeajuns ca să te bucuri dacă aş fi cu adevărat regină, domnind peste un adevărat regat?

* Doamnă, vă iubesc îndeajuns ca să doresc ceea ce vă doriţi, chiar dacă această dorinţă ar însemna nefericirea mea!

* Vrei să mă ajuţi să-mi realizez această dorinţă, care te va face mai fericit?

* Oh! o să vă pierd, doamnă! spuse cu tristeţe La Mole, ascunzându-şi capul în mâini.

* Nu, dimpotrivă! în loc să fii primul dintre slujitorii mei, vei fi primul dintre supuşii mei. Asta-i tot.

* Oh! nici interes... nici ambiţie, doamnă. Nu pângăriţi iubirea ce v-o port cu astfel de gânduri... în sufletul meu e numai devotamentul pe care vi-1 închin.

* Inimă nobilă! Da, îţi accept devotamentul şi-1 voi preţui cum se cuvine, spuse Margareta, întinzându-i mâinile, pe care La Mole i le acoperi cu sărutări.

* Atunci? întrebă regina.

* Da, răspunse La Mole. Da, Margareta, încep să mă lămuresc în privinţa acelui proiect vag despre care vorbeau hughenoţii mei înainte de noaptea Sfântului Bartolomeu, acel proiect pentru îndeplinirea căruia am fost chemat la Paris, ca atâţia alţi gentilomi, mai vrednici decât mine. Iţi doreşti să domneşti cu adevărat în Navarra, nu în mod fictiv; regele Henric îţi întăreşte această dorinţă. De Mouy conspiră ca să te sprijine, nu-i aşa? Dar ce rol are ducele d' Alencon în toată povestea asta? Eu nu văd nici unul. Or, ducele d'Alencon îţi este îndeajuns de prieten ca să te ajute, fără să ceară nimic în schimbul riscului pe care şi-1 asumă?

* Ducele, dragul meu, conspiră pentru el însuşi. Să-1

lăsăm să se înşele: viaţa lui e pavăza noastră.

* Dar eu, eu care sunt în slujba lui, cum aş putea să-l trădez?

* Să-l trădezi! Ce spui? In ce fel l-ai trăda? Ţi-a încredinţat ceva? Nu te-a trădat el, dându-i lui de Mouy mantia şi pălăria ta — mijloc sigur de a pătrunde la Luvru şi de a ajunge la el? Eşti în slujba lui, dar mai înainte mă slujeai pe mine, îmi aparţineai. Ţi-a dat el vreo dovadă de prietenie mai mare decât mărturisirea mea de iubire?

La Mole se ridică, palid, înmărmurit.

«Oh! şopti el. Avea dreptate Coconnas. Complotul acesta mă învăluie cu toate ascunzişurile sale şi mă va înăbuşi.»

* Ei bine? întrebă Margareta.

* Ei bine, iată răspunsul meu: se spune şi am auzit şi eu — la celălalt capăt al Franţei, unde ilustrul tău nume şi frumuseţea ta unanim admirată erau bine cunoscute —, se spune că ai iubit uneori, că iubirea ta a fost întotdeauna nefastă celor ce te-au

iubit; moartea, geloasă, fără îndoială, ţi-a răpit aproape întotdeauna iubiţii.

— La Mole!...

* Nu mă întrerupe, iubita mea Margareta; se mai spune că tu păstrezi în cutii de aur inimile acestor prieteni credincioşi şi că uneori acorzi acestor triste rămăşiţe o privire pioasă, o melancolică aducere-aminte. Suspini, regina mea, ochii ţi se umplu de lacrimi; e adevărat. Ei bine, fă din mine cel mai iubit şi cel mai fericit dintre favoriţi. Unora le-ai zdrobit inima şi ai păstrat acea inimă; mie îmi ceri şi mai mult, să plătesc cu capul... Margareta, jură-mi în faţa icoanei Dumnezeului care mi-a cruţat viaţa, chiar aici, jură-mi că dacă voi muri pentru tine, aşa cum presimt, jură-mi că vei păstra capul pe care călăul îl va reteza, despărţindu-l de trup; poate că uneori buzele tale îl vor atinge; jură, Margareta, şi promisiunea acestei răsplate, făcute de regina mea, mă va face mut, trădător şi laş, la nevoie, adică devotat cu trup şi suflet, aşa cum

trebuie să fie iubitul şi complicele tău.

* Lugubră nebunie, sufletul meu drag! sinistru gând, dulcea mea dragoste!

* Jură...

* Să jur?

* Da, pe această casetă de argint, pe care se înalţă o cruce. Jură.

* Bine, spuse Margareta. Dacă, ferească Dumnezeu, s-ar adeveri presentimentele tale, frumosul meu gentilom, îţi jur, pe această cruce, că-mi vei sta alături, viu sau mort, cât voi trăi; dacă nu te voi putea salva din primejdia în care te vei afla pentru mine, doar pentru mine, ştiu, voi aduce bietului tău suflet mângâierea pe care o ceri şi pe care vei fi meritat-o din plin.

* încă un cuvânt, Margareta. Pot să mor acum, sunt liniştit în privinţa morţii mele; de asemenea, s-ar putea să trăiesc, să izbândim: regele Navarrei va domni, tu vei fi regină, soţul tău, regele, te va lua alături de el. Legământul pe care l-aţi făcut, de a fi despărţiţi ca soţi, va fi încălcat într-o bună zi şi aceasta va însemna despărţirea noastră, Margareta, scumpa şi preaiubita mea Margareta; dintr-un cuvânt m-ai liniştit cu privire la moartea mea, acum, tot cu un cuvânt, linişteşte-mă cu privire la viaţa mea.

— Oh! nu te teme, sunt a ta cu trup şi suflet, spuse Margareta, atingând crucea de pe casetă; dacă plec, mă vei urma; dacă regele nu acceptă să te ia, atunci eu sunt cea care nu va pleca.

— Nu vei cuteza să i te împotriveşti!

— Iubitul meu Hyacint, nu-1 cunoşti pe Henric; Henric e preocupat de un singur lucru, să fie rege. Pentru realizarea acestei dorinţe, e în stare să sacrifice tot ce are, cu atât mai mult ce nu are. E timpul să ne despărţim.

* Doamnă, spuse zâmbind La Mole, mă izgoniţi?

* E târziu.

* Bineînţeles, dar unde vreţi să mă duc? Domnul de Mouy se află în camera mea, împreună cu ducele d'Alencon.

* Ah! e adevărat, spuse Margareta, cu un zâmbet încântător. De altfel, am încă multe să-ţi spun despre această conspiraţie.

De atunci, din acea noapte, La Mole nu a mai fost un favorit oarecare; a putut să-şi ţină sus capul, căruia, viu sau mort, îi era hărăzit un viitor aparte.

Cu toate acestea, plecându-şi uneori capul, chipul lui îngândurat pălea, gânduri sumbre săpau cute adânci între sprâncenele tânărului, odinioară atât de vesel, dar acum atât de fericit!

XXVII
MÂNA LUI DUMNEZEU

ÎNAINTE **DE** A **SE DESPĂRŢI** de doamna de Sauves, Henric îi spusese:

— Te rog să te aşezi în pat, Charlotte, să te prefaci că eşti foarte bolnavă şi să nu primeşti pe nimeni mâine, sub nici o formă, indiferent de pretextul pe care l-ar invoca.

1 Anglicism *(eccentricity)* introdus în Franţa la mijlocul secolului XVIII.

Charlotte ascultă, fără să-şi dea seama că această recomandare avea un temei serios. începuse să se obişnuiască cu excentricităţile sale, cum se spune în ziua de azi1, sau cu fanteziile sale,

cum se spunea pe atunci. De altfel, ea ştia că Henric purta în suflet taine pe care nu le încredinţa nimănui, că mintea sa făurea planuri pe care nu le pomenea nici în visele sale; de aceea, ea îi îndeplinea toate voile, fiind convinsă că ideile lui cele mai neobişnuite aveau o finalitate.

Chiar în seara aceea, se plânse Dariolei că avea mari dureri de cap, însoţite de ameţeli; acestea erau simptomele

bolii pe care i le sugerase Henric.

A doua zi se prefăcu că vrea să se scoale din pat, dar îndată ce puse piciorul pe podea, se plânse de o mare slăbiciune şi se aşează din nou în pat.

In scurta convorbire cu ducele d'Alencon, Henric menţionase această indispoziţie. Caterina întrebase, foarte calmă, de ce nu apăruse ca de obicei doamna de Sauves, care, în calitatea ei de *dame d'atour,* avea obligaţia de a asista la ceremonialul matinal al trezirii şi îmbrăcării reginei.

— E bolnavă! răspunse ducesa de Lorena, care se afla acolo.

* Bolnavă! repetă Caterina, fără să-i tresară nici un muşchi al feţei, care i-ar fi trădat interesul pentru acest răspuns. Cine ştie ce oboseală de femeie leneşă!

* Nu, doamnă, continuă ducesa. Se plânge de o durere de cap cumplită şi de o slăbiciune generală, încât nu se poate ţine pe picioare.

Caterina nu răspunse, dar, ca să-şi ascundă bucuria, se întoarse spre fereastră şi-1 văzu pe Henric străbătând curtea, după ce stătuse de vorbă cu de Mouy. Ea se ridică, vrând să-l vadă mai bine, şi, îndemnată de conştiinţa care se zbuciumă mereu, tainic, în adâncul sufletelor cele mai deprinse cu crima, îl întrebă pe căpitanul gărzilor sale:

— Nu vi se pare că fiul meu Henric este mai palid ca de obicei?

Henric era foarte sănătos, dar şi foarte îngrijorat.

Treptat, toate persoanele care asistau la ceremonialul sculării reginei se retraseră; rămăseseră doar trei sau patru, dintre cele mai apropiate, pe care Caterina le îndepărtă curând, spunând că doreşte să rămână singură. După ce ieşi ultimul curtean,

Caterina închise uşa în urma lui şi se îndreptă spre un dulap secret — mascat de o tăblie a camerei —, făcu să-i culiseze uşa pe o canelură a lemnăriei şi scoase o carte, ale cărei file mototolite dovedeau că fusese consultată deseori. Puse cartea pe masă, o deschise cu un semn de carte şi îşi sprijini cotul pe masă şi capul pe mână.

«Asta e, murmură ea, în timp ce citea. Durere de cap, slăbiciune generală, durere de ochi, umflarea cerului gurii. Până acum nu au apărut decât durerile de cap şi slăbiciunea… în curând vor urma celelalte simptome.»

Citi în continuare:

«Inflamaţia va cuprinde gâtul, se va întinde, va învălui stomacul şi inima ca un cerc de foc, creierul va plesni, ca lovit de trăsnet.»

Ea reciti în şoaptă, apoi citi mai departe, cu glas scăzut:

«Pentru febră, şase ore; pentru inflamaţia generală, douăsprezece ore, pentru cangrenă, douăsprezece ore, pentru agonie, şase ore, în total treizeci şi şase de ore. Acum, presupunând că absorbţia a fost mai lentă decât deglutiţia, pot trece patruzeci de ore, poate chiar patruzeci şi opt, nu treizeci şi şase. Da, patruzeci şi opt de ore ar fi de ajuns. Dar Henric, el, cum de e încă pe picioare? Pentru că e bărbat şi are o constituţie robustă, poate pentru că o fi băut apă după ce a sărutat-o şi s-o fi şters la buze după ce a băut.»

Caterina aşteptă cu nerăbdare ora prânzului; Henric lua masa zilnic împreună cu regele. Veni, se plânse la rândul său de junghiuri care-i săgetau creierul, nu mancă şi se retrase imediat după masă, spunând că simţea nevoia de a se odihni, pentru că stătuse treaz o bună parte din noaptea precedentă.

Caterina ascultă cum se îndepărta pasul şovăielnic al lui Henric şi puse să fie urmărit. I se raportă că regele Navarrei se ducea la doamna de Sauves.

«Henric se duce să sfârşească alături de ea, în această seară, lucrarea pe care o întâmplare nefericită a lăsat-o, poate, neterminată», îşi zise regina-mamă.

într-adevăr, regele Navarrei se ducea la doamna de Sauves, numai pentru a-i recomanda să continue să-şi joace rolul.

în ziua următoare, Henric nu ieşi din cameră toată dimineaţa şi nu apăru nici la prânzul pe care-l lua cu regele. Doamna de Sauves se plângea că se simte din ce în

ce mai rău, iar zvonul îmbolnăvirii lui Henric, lansat chiar de Caterina, se răspândise ca un presentiment funest, a cărui cauză nu putea fi explicată, dar care era perceput de toţi.

Caterina era mulţumită: încă din ajun, îl îndepărtase pe Ambroise Pare, trimiţându-1 la Saint Germain, la unul din valeţii săi favoriţi, care era bolnav. în această situaţie, era necesar ca cei doi bolnavi, doamna de Sauves şi Henric, să fie îngrijiţi de o persoană credincioasă Caterinei, ca să declare numai ceea ce ar fi dorit ea. Dacă ar fi intervenit vreun alt medic şi ar fi declarat că era vorba de o otrăvire, la această Curte unde se făcuseră auzite de nenumărate ori astfel de declaraţii, regina se bizuia mult pe clevetelile legate de gelozia Margaretei cu privire la aventurile amoroase ale soţului ei. Ne amintim că se făcuse mult caz de această gelozie, care se manifestase în mai multe împrejurări, printre altele în timpul pelerinajului la măceşul înflorit: din Cimitirul Inocenţilor, când regina-mamă o întrebase pe fiica ei, în prezenţa mai multor persoane:

— Aşadar, eşti foarte geloasă, Margareta?

Caterina aştepta clipa în care uşa avea să se deschidă şi un valet, alb la faţă, îngrozit, avea să intre, strigând:

«Maiestate, regele Navarrei e pe moarte, iar doamna de Sauves a murit», şi chipul ei luase deja o expresie potrivită acestui eveniment sinistru.

Se făcu ora patru. Caterina îşi terminase gustarea în voliera ce adăpostea păsări rare, pe care le hrănea ea însăşi. Fărâmiţa pentru ele biscuiţi, când uşa se deschise brusc. Deşi chipul ei părea netulburat, ca întotdeauna, uneori fiind chiar posomorât, inima îi bătea cu putere la cel mai mic zgomot.

— Doamnă, spuse căpitanul gărzii sale, regele Navarrei este...

— Bolnav? întrebă Caterina, nerăbdătoare.

— Nu, doamnă! Slavă Domnului! Maiestatea sa se simte foarte bine.

* Atunci ce vrei să spui?
* Că regele Navarrei e aici.
* Şi ce doreşte?
* Să-i aducă Maiestăţii voastre o maimuţică dintr-o specie extrem de rară.

In clipa aceea intră Henric, ţinând în mână un coşuleţ în care era cuibărit micul animal. Henric zâmbea, captivat, după cât se părea, de drăgălăşenia micuţei vietăţi pe care i-o aducea în dar. Oricât de preocupat ar fi părut, nu pierdu prilejul de a arunca în jur acea privire pătrunzătoare care-1 edifica în împrejurările cele mai complicate.

In schimb, Caterina era foarte palidă şi paloarea i se accentua pe măsură ce constata roşeaţa sănătoasă a obrajilor celui ce se apropia de ea.

Regina-mamă nu se aştepta la această lovitură. înmărmurită, primi darul lui Henric, se tulbură, îi făcu complimente şi îi spuse că arăta foarte bine.

* Sunt cu atât mai bucuroasă să te văd sănătos, fiule, cu cât auzisem că ai fost bolnav şi, dacă mi-aduc aminte, te-ai plâns chiar în faţa mea că nu te simţi bine. înţeleg acum, adăugă ea, încercând să zâmbească, a fost doar un pretext ca să fii pe deplin liber.
* Am fost într-adevăr foarte bolnav, doamnă, dar m-a vindecat repede un leac minunat din munţii noştri, pe care mama m-a învăţat să-1 folosesc.
* Ah! îmi vei da reţeta, nu-i aşa, Henric? întrebă Caterina cu o ironie abia stăpânită, zâmbind de data aceasta cu adevărat.

«Vreun antidot al otrăvii, murmură ea; să văd ce e de făcut. Mai degrabă, nu. Văzând-o pe doamna de Sauves bolnavă, şi-o fi luat măsuri de precauţie. îmi vine să cred că puterea divină îl ocroteşte pe bărbatul acesta.»

Caterina aştepta seara cu nerăbdare; doamna de Sauves nu apăru; la jocul de cărţi, întrebă cum se simte doamna ei de onoare şi i se răspunse că boala i se agravase.

Toată seara se arătă neliniştită; toţi se întrebau ce

gânduri tulburau chipul acela, care era de obicei de nepătruns.

Lumea se retrăsese. Caterina sc pregăti de culcare. Când fu sigură că toţi cei din palat se duseseră la culcare, se ridică, îşi puse un halat lung, negru, luă o lampă şi, dintre toate cheile, o alese pe cea care se potrivea la uşa doamnei de Sauves. Regina-mamă urcă la doamna ei de onoare.

Prevăzuse oare Henric vizita aceasta sau fusese reţinut altundeva? Doamna de Sauves era singură.

Caterina deschise uşa cu grijă, străbătu anticamera, intră în salon, puse lampa pe o mobilă, pentru că o altă lampă ardea lângă patul bolnavei, şi se furişă ca o umbră în dormitor. Dariole, întinsă pe un fotoliu, dormea alături de stăpâna sa. Perdelele patului erau complet trase. Respiraţia tinerei femei era atât de uşoară, încât abia se auzea; o clipă, regina-mamă crezu că nu mai are suflare.

în cele din urmă auzi o respiraţie uşoară şi, cu o bucurie diavolească, trase perdeaua, ca să poată constata ea însăşi efectul otrăvii, înfiorată la gândul că avea să vadă fie paloarea pe care o dă numai moartea, fie roşeaţa mistuitoare a febrei ucigătoare, aşa cum nădăjduia. Aşteptările ei fuseseră înşelate: doamna de Sauves, liniştită, cu ochii închişi lin, cu gura trandafirie întredeschisă şi obrazul uşor transpirat, rezemat pe un braţ arcuit cu graţie, pe când celălalt braţ, a cărui piele proaspătă şi sidefie strălucea, era întins pc cuvertura de damasc roşu-închis, dormea şi parcă zâmbea în somn. Fără îndoială, vreun vis încântător dădea buzelor şi obrajilor ei acel colorit pe care-l dă doar deplina mulţumire sufletească, pe care nimic nu o poate tulbura.

Caterina nu avu puterea să-şi stăpânească ţipătul de mirare, trezind-o pe Dariole. Regina-mamă se repezi în spatele perdelelor patului. Dariole se trezise, dar, doborâtă de somn, nu încercă să descopere ce zgomot o făcuse să deschidă ochii; pleoapele grele i se închiseră şi adormi din nou.

Caterina ieşi din ascunzătoare şi, rotindu-şi privirea

în toate ungherele apartamentului, văzu, pe o măsuţă, o carafă cu vin de Spania, fructe, dulciuri şi două pahare. De bună seamă, Henric cinase împreună cu baroana, care, după cum se vedea, era tot atât de sănătoasă ca şi el.

Caterina se duse atunci la măsuţa de toaletă şi luă o cutiuţă de argint, pe trei sferturi goală. Era aidoma cutiei pe care i-o trimisese Chariottei. Luă din conţinutul cutiuţei o bucată mică, cât o boabă de mărgăritar, o înfipse într-un ac de aur şi i-o oferi micuţei maimuţe dăruite de Henric. Ademenită de aromă, maimuţica o înghiţi cu poftă şi, încolăcindu-se în coşuleţul ei, adormi. Caterina aşteptă un sfert de oră.

«Jumătate din cantitatea pe care a absorbit-o maimuţa a fost suficientă ca să-l ucidă pe câinele meu Brutus, care a murit, umflat, într-un minut. Am fost trasă pe sfoară. De Rene? Nu-i cu putinţă! Atunci, de Henric! E o fatalitate, e limpede, e scris că va domni, că nu trebuie să moară. Poate că otrava nu are efect asupra lui, să încercăm şi cu spada.»

Caterina se culcă, urzind un nou plan, pe care mintea ei diabolică îl puse la punct a doua zi. într-adevăr, căpitanul gărzii sale fu chemat a doua zi; regina îi înmâna o scrisoare, poruncindu-i să o ducă el însuşi la adresa indicată şi să nu o predea decât celui căruia îi era adresată, domnului Louviers de Maurevel, căpitan al artificierilor regelui, strada Cerisaie, aproape de Arsenal.

XXVIII
SCRISOAREA DE LA ROMA

trecuseră câteva zile de la evenimentele pe care le-am relatat.

într-o dimineaţă, o litieră escortată de mai mulţi gentilomi, purtând blazonul familiei de Guise, intră la Luvru. Regina Navarrei fu anunţată că ducesa de Nevers solicita cinstea de a fi primită.

Margareta se afla atunci în compania doamnei de

Sauves; după aşa-zisa boală, frumoasa baroană ieşise acum pentru prima dată, cerând Margaretei îngăduinţa de a-i face o vizită. Aflase că regina discutase cu soţul ei, manifestându-şi îngrijorarea pentru boala ciudată care o doborâse şi care făcuse destulă vâlvă la Curte, toată săptămâna.

Charlotte, nespus de recunoscătoare, voia să-i mulţumească reginei pentru solicitudinea arătată.

Margareta o felicită pentru convalescenţă şi pentru şansa de a fi scăpat de accesul neaşteptat al acestei boli ciudate, de a cărei gravitate nu se îndoia.

* Nădăjduiesc că veţi veni la această mare partidă de vânătoare care a mai fost amânată o dată, dar care va avea loc mâine, negreşit. Deşi e iarnă, vremea e destul de blândă. Soarele a dezmorţit pământul şi toţi vânătorii noştri susţin că va fi o zi foarte prielnică, spuse regina.

* Doamnă, nu sunt încă restabilită, nu ştiu dacă voi fi în stare să vin.

* Ei, veţi face un efort! eu am o fire bătăioasă şi-mi plac astfel de partide. L-am autorizat pe soţul meu să dispună de căluţul de Beam pe care urma să călăresc; vi s-ar potrivi de minune. Nu aţi auzit vorbindu-se despre asta?

* Ba da, doamnă, dar dacă aş fi ştiut că acelui căluţ îi fusese hărăzită cinstea de a fi oferit Maiestăţii voastre, nu l-aş fi acceptat.

* Din mândrie, baroană?

* Nu, doamnă, dimpotrivă, din smerenie.

* Deci veţi veni?

— Sunt copleşită de cinstea pe care mi-o face Maiestatea voastră. Voi veni, dacă mi-o cereţi.

în acel moment se anunţă vizita doamnei de Nevers. Auzind numele celei care venea s-o vadă, Margareta făcu un gest nestăpânit de bucurie; baroana înţelese că cele două femei doreau să stea de vorbă nestingherite; se ridică, vrând să se retragă.

* Pe mâine, spuse Margareta.

* Pe mâine, doamnă.

— Bine că mi-am amintit! Baroană, ştiţi că în public arăt că nu vă pot suferi, fiindcă sunt îngrozitor de geloasă.

* Dar în particular? întrebă doamna de Sauves.

* Oh! nu numai că vă iert, dar vă şi mulţumesc.

* Atunci, Maiestatea voastră îmi îngăduie...

Margareta îi întinse mâna, baroana i-o sărută respectuos, făcu o adâncă plecăciune şi ieşi.

In timp ce doamna de Sauves urca scara, cu vioiciunea unui ied căruia i s-a redat libertatea, doamna de Nevers adresa reginei cuvintele ceremonioase de rigoare, dând astfel gentilomilor care o însoţiseră răgazul de a se retrage.

— Gillonne, strigă Margareta, după ce se închise uşa în urma ultimului gentilom, ai grijă să nu ne deranjeze cineva.

— Da, spuse ducesa, avem de discutat probleme de o deosebită importanţă.

Luând un scaun, se aşeză cât mai comod, fiind sigură că nimeni nu va cuteza să tulbure intimitatea statornicită între ele, întrucât se bucura de privilegiul de a fi cea mai bună prietenă a reginei.

* Ei bine, ce mai face faimosul nostru viteaz, tăietor de capete? întrebă Margareta zâmbind.

* Crede-mă, regina mea dragă, este o fiinţă fantastică, cum n-am mai întâlnit. Are o minte sclipitoare, fără seamăn. Vorbele lui de duh l-ar face şi pe un sfânt din raclă să se prăpădească de râs. In fond, el e un catolic în care zace cel mai inveterat păgân. Dar mie îmi place la nebunie. Tu ce faci cu al tău Apollo?

— Vai! suspină Margareta.

* Oh! oh! mă înspăimântă acest „vai", scumpa mea regină. Chipeşul La Mole este prea respectuos sau prea sentimental? Atunci este opusul prietenului său Coconnas.

* Nu, are şi el toanele sale, dar acel „vai" e în legătură cu persoana mea.

* Cum?

* Mă sperie gândul că-1 iubesc cu adevărat.

* într-adevăr?

* Pe cuvântul meu!

— Oh! cu atât mai bine! Vom duce o viaţă minunată; visul meu era să iubesc puţin; al tău, să iubeşti mult. Ce poate fi mai plăcut decât să-ţi păstrezi judecata limpede, având sufletul senin, şi să poţi zâmbi după delirul dragostei? Nu-i aşa, iubita şi învăţata mea regină? Margareta, presimt că anul acesta va fi darnic cu noi.

* Aşa crezi? Eu, dimpotrivă, nu ştiu cum se face, dar văd totul în negru. Mă preocupă foarte mult politica şi, pentru că veni vorba, te rog să afli dacă Annibal al tău e într-adevăr atât de devotat fratelui meu pe cât pare a fi. Iscodeşte-1, e foarte important.

* El, devotat cuiva sau unei cauze! Se vede că nu-1 cunoşti bine, cum îl cunosc eu. Dacă îşi va consacra vreodată viaţa cuiva, va fi numai pentru a-şi sluji propria ambiţie, atât. Dacă fratele tău este în măsură să-i facă promisiuni ademenitoare, cu atât mai bine, va fi devotat fratelui tău. Dar dacă nu-şi va ţine făgăduiala, va fi vai şi amar de fratele tău, chiar dacă e un vlăstar regesc!

— Chiar aşa?

— Cum îţi spun, Margareta, în anumite momente, tigrul acesta pe care l-am îmblânzit mă înspăimântă şi pe mine. Deunăzi îi spuneam: „Annibal, ia seama, să nu mă înşeli... dacă mă vei înşela, să ştii... Când i-am spus cuvintele acestea, l-am ţintuit cu privirea, cu ochii mei verzi ca smaraldul, care l-au făcut pe Ronsard să scrie versurile:

Când ducesa de Nevers, Cu ochi verzi, ce giuvaier! De sub pleoapa-i liniştită Fulgere vrea să trimită, N-o întrece nici un zeu Când furtuna e pornită, Şi-a ajuns la apogeu.

-Şi?

— Şi am crezut că-mi va răspunde: „Eu, să te înşel? Niciodată!" Ştii ce mi-a răspuns?

— Nu.

— Judecă şi tu ce fel de om este, după răspunsul pe care mi 1-a dat: „Ia seama şi tu, dacă mă vei înşela, pentru

că, aşa prinţesă cum eşti..."; mă ameninţa nu numai din privire, ci şi cu degetul lui lung şi vânjos, cu o unghie tăiată ca un vârf de lance, pe care 1-a întins aproape sub nasul meu. Avea o înfăţişare atât de necruţătoare în clipa aceea, încât am tresărit, draga mea regină, deşi nu sunt temătoare din fire.

* A îndrăznit să te ameninţe pe tine, Henriette?

* Ei, drăcia dracului! doar îl ameninţasem şi eu. La urma urmei, avea dreptate. Vezi bine că îţi poate fi credincios până la un punct sau până la un punct foarte nesigur.

••— In cazul acesta, spuse Margareta visătoare, voi vedea ce-i de făcut, voi vorbi cu La Mole. Voiai să-mi mai spui ceva?

* Sigur că da, ştirea pe care ţi-o aduc te va interesa foarte mult; de altfel, acesta era scopul vizitei mele. Dar, ce vrei! Am discutat despre lucruri mult mai interesante. Margareta, am primit veşti.

* Dc la Roma?

* Da, printr-un curier al soţului meu.

* Ce se aude despre evenimentele din Polonia?

* Decurg cum nu se poate mai bine; peste câteva zile vei scăpa de prezenţa fratelui tău d'Anjou.

* Papa a ratificat alegerea lui1?

* Da, draga mea.

* Abia acum mi-o spui? Dă-mi nişte amănunte, repede.

* Pe cuvântul meu că nu cunosc altele, în afara celor amintite. Mai bine îţi dau să citeşti scrisoarea domnului de Nevers. Uite-o! Nu, nu, am greşit, acestea sunt versurile lui Annibal, versuri îngrozitoare, dar el nu poate crea altele mai bune. Cred că am găsit scrisoarea — ba nu, acesta e un bileţel pe care te rog să i-l transmiţi prin La Mole. In sfârşit, iată scrisoarea despre care vorbeam.

Margareta o deschise şi o citi în grabă: într-adevăr, nu conţinea alte informaţii, în afara celor transmise de prietena ei.

1 Ducele d'Anjou a fost proclamat rege al Poloniei abia pe 11 martie 1573, de către Dietă.

* Cum ţi-a parvenit scrisoarea aceasta? întrebă regina.

* Printr-un curier al soţului meu, care primise ordinul de a se opri mai întâi la Palatul de Guise, înainte de a se prezenta la Luvru, şi de a-mi înmâna mie această scrisoare, înainte de a-i duce regelui scrisoarea ce-i era adresată. Cunoşteam importanţa pe care regina mea o acorda acestei veşti şi-i spusesem domnului de Nevers să procedeze astfel. Vezi, el m-a ascultat, nu ca acest monstru de Coconnas. In tot Parisul sunt doar trei persoane care au aflat vestea: regele, tu şi cu mine, doar dacă omul care-l urmărea pe curierul nostru...

— Cine-i curierul acela?

— Oh! meseria lui e groaznică! Acest curier amărât a sosit istovit, tras la faţă, plin de praf, gonind şapte zile, zi şi noapte, fără a se odihni o clipă.

— Dar omul despre care vorbeai adineaori?

* Aşteaptă, îţi spun îndată. Urmărit în permanenţă de un bărbat cu înfăţişare fioroasă, care se oprea în aceleaşi locuri pentru înlocuirea cailor, care a parcurs patru sute de leghe tot atât de iute, bietul curier se aştepta în fiecare clipă să fie doborât de un glonţ. închipuie-ţi că amândoi au sosit la bariera Saint Marcel în acelaşi timp, că au trecut în galop pe strada Mouffetard, că au străbătut amândoi insula Citi. Ajungând însă la capătul podului Notre-Dame, curierul nostru a luat-o la dreapta, iar celălalt s-a îndreptat spre stânga, gonind pe cheiurile Senei înspre Luvru, trecând ca o săgeată prin piaţa Châtelet.

* îţi mulţumesc, scumpa mea Henriette, îţi mulţumesc. Ai avut dreptate, veştile pe care mi le-ai adus sunt de interes general. Dar la cine se ducea celălalt curier? Trebuie să aflu. Acum, lasă-mă. Pe deseară, în strada Tizon, nu-i aşa? Şi pe mâine, la vânătoare. Ai grijă să ţi se pună la dispoziţie un cal greu de strunit, ca să rămânem singure. Iţi voi spune ce trebuie să afli de la Coconnas al tău.

* Nu vei uita bileţelul meu?

* Nu, nu, fii liniştită. II va primi la timp.

Doamna de Nevers ieşi. Margareta o trimise pe Gillonne la Henric, rugându-l să vină neîntârziat. Regele sosi degrabă şi Margareta îi întinse scrisoarea ducelui de Nevers.

— Oh! oh! exclamă regele.

Margareta îi povesti cum ajunseseră la Paris cei doi curieri.

* De fapt, l-am văzut intrând în palat, spuse Henric.

* Venise poate pentru regina-mamă?

— Nu, doamnă, sunt sigur că nu, pentru că mă postasem pe coridor, pentru orice eventualitate, şi nu am văzut pe nimeni trecând.

* Să fi fost atunci pentru?... spuse Margareta, privindu-şi soţul.

* Pentru ducele d'Alencon, fratele domniei tale, nu-i aşa?

* Da, dar cum să aflăm?

* N-ar putea fi chemat unul din cei doi gentilomi care-1 slujesc şi n-am putea afla de la el... sugeră Henric, cu voită indiferenţă.

* Aveţi dreptate, Sire, spuse Margareta, mulţumită de propunerea soţului ei, care-i convenea de minune. Voi trimite după domnul de Da Mole. Gillonne! Gillonne!

Tânăra apăru.

— Caută-1 pe domnul de La Mole şi adu-1 aici. Trebuie să vorbesc cu el imediat.

Gillonne plecă. Henric se aşeză în faţa unei mese pe care se afla o carte în limba germană, cu gravuri de Albrecht-Durer1, şi începu să o răsfoiască cu mare atenţie, părând atât de absorbit, încât nu-1 auzi pe La Mole intrând şi nici nu-şi ridică ochii de pe carte.

La rândul său, La Mole, văzându-1 pe rege la Margareta, rămase în prag, în picioare, mut de uimire, pălind de îngrijorare. Margareta îl întâmpină.

—Domnule de La Mole, ai putea să-mi spui cine este astăzi de gardă la domnul d'Alencon?

1 Albrecht Diirer (1471-1528), pictor, desenator şi gravor german.

* Coconnas, doamnă...

* încearcă să afli de la el dacă s-a prezentat la duce un om istovit, plin de noroi, ca după un drum lung, făcut pe nerăsuflate.

* Ah, doamnă! mă tem că nu va spune nimic, de câteva zile e foarte morocănos.

* Adevărat? Dar dacă îi vei da acest bileţel, cred că va trebui să te răsplătească într-un fel...

* Din partea ducesei... oh! cu bileţelul acesta, o să încerc.

* Să adaugi, spuse Margareta încet, că în seara aceasta, datorită acestui bileţel, i se vor deschide uşile casei pe care o cunoaşte.

* Şi eu, doamnă, cum voi intra? şopti La Mole.

— Iţi vei spune numele şi va fi de ajuns.

— Doamnă, daţi-mi biletul, spuse La Mole, înfiorat de iubire, vă asigur că voi izbuti.

La Mole plecă.

* Mâine vom afla dacă ducele d'Alencon e la curent cu evenimentele din Polonia, spuse Margareta, calmă, întorcându-se spre soţul ei.

* Acest domn de La Mole e cu adevărat un slujitor nepreţuit, spuse Bearnezul cu zâmbetul lui nedcfinibil; pe sfânta liturghie, îl voi răsplăti regeşte!

XXIX PLECAREA

în ziua următoare, când un frumos soare roşiatic, neînsoţit de raze — cum se întâmplă de obicei în anumite zile de iarnă —, se ivi din spatele colinelor Parisului, era deja mare forfotă în curtea Luvrului; un minunat cal arab, nervos şi zvelt, cu picioare subţiri, pe care vinele se întreţeseau ca o reţea, tropăind nerăbdător, ciulind urechile, îl aştepta pe Carol al IX-lea. Era totuşi mai puţin încordat decât stăpânul său, reţinut de Caterina, care avea să-i comunice lucruri de o deosebită importanţă.

Amândoi se aflau în galeria cu geamlâc; Caterina, rece, palidă şi netulburată ca de obicei, Carol al IX-lea fremătând de nerăbdare, rozându-şi unghiile, lovindu-şi cu

cravaşa câinii de vânătoare favoriţi, cărora li se pusese o îmbrăcăminte din zale de fier, ca să fie apăraţi de colţii mistreţului şi să poată ţine piept sălbăticiunii. Pe pieptarul lor era prins un mic ecuson cu stema Franţei, asemănător celui cusut pe veşmântul pajilor, care invidi-aseră de mai multe ori privilegiile de care se bucurau aceste fericite animale favorite.

— Carol, îţi atrag atenţia că nimeni, în afară de tine şi de mine, nu ştie că se apropie sosirea ambasadorilor polonezi. Totuşi, se pare că regele Navarrei a aflat. Cu toată abjurarea lui, de a cărei sinceritate m-am îndoit întotdeauna, păstrează încă legăturile cu hughenoţii. Ai observat cât de des a ieşit din palat, în ultimele zile? Are bani, el care nu a avut niciodată; cumpără cai şi arme, iar în zilele ploioase stă de dimineaţa până seara să se antreneze la scrimă.

* Doamne, mamă, spuse Carol, sâcâit, să nu-ţi închipui că procedează aşa cu gândul de a mă omorî pe mine sau pe fratele meu d'Anjou; în cazul acesta ar mai avea nevoie de câteva lecţii; ieri l-am atins cu floreta de unsprezece ori, crestându-i pieptarul; ştii prea bine că fratele meu d'Anjou trage sabia mai bine ca mine sau tot atât de bine, cel puţin aceasta e părerea lui.

* Ascultă-mă, Carol, şi nu nesocoti poveţele mamei tale. Vor sosi ambasadorii şi vei vedea atunci! După ce vor ajunge la Paris, Henric va face tot ce-i stă în putinţă ca să le cucerească atenţia. Este abil, şiret, insinuant, îl mai ajută, nu ştiu de ce, şi soţia lui, care va sta de vorbă cu ei în latină, greacă, maghiară, ştiu şi eu! Oh! Carol, crede-mă, Carol, ştii doar că nu mă înşel, îţi repet, se urzeşte ceva în mare taină.

în clipa aceea bătu ceasul. Carol nu o mai ascultă pe regina-mamă, atent la numărul bătăilor.

* Dumnezeule! e şapte! exclamă el. O oră dusul, se va face opt; două ca să ajungem la locul întâlnirii şi să dăm drumul hăitaşilor; goana la mistreţ va începe abia la ora nouă. într-adevăr, mamă, mă faci să pierd prea mult timp! Culcat, Risquetout! culcat, nu înţelegi, hoţomanule!

Şfichiui spinarea molosului1, care urlă de durere, mirat că era pedepsit în loc să fie mângâiat.

* Carol, pentru Dumnezeu, ascultă-mă, nu-ţi bate joc de soarta ta şi de a Franţei. Tu nu te gândeşti decât la vânătoare... Vei avea tot timpul să te ocupi de vânătoare după ce îţi vei îndeplini menirea de rege.

* Ce Dumnezeu, mamă! spuse Carol, palid de nerăbdare; să ne lămurim mai repede, mă faci să fierb. Sunt zile în care nu reuşesc să te înţeleg.

1 Molos — specie de câine de talie foarte mare, cu părul lung şi moale.

Se opri, lovindu-şi cizmele cu mânerul cravaşei.

Caterina socoti că se ivise momentul prielnic, care nu trebuia pierdut.

* Fiule, avem dovada că de Mouy s-a întors la Paris. L-a văzut domnul de Maurevel, pe care-l cunoşti. Nu se poate să se fi întors pentru altcineva decât pentru regele Navarrei. Cred că faptul acesta este destul de grăitor şi-1 putem considera pe Henric suspect mai mult ca oricând.

* Iar îi porţi gând rău bietului Henriot! Vrei să mi-1 ucizi, nu-i aşa?

— Oh, nu!

— Atunci vrei să-l exilezi? cum de nu înţelegi că exilat este mai de temut decât ar putea fi vreodată aici, sub ochii noştri, în Luvru, unde nu poate să facă nici o mişcare fără ca noi să ştim?

* Tocmai de aceea nu doresc să fie exilat.

* La urma urmei, ce doreşti? Spune repede!

* Vreau să fie ţinut într-un loc sigur, cum e Bastilia, cât timp vor sta polonezii aici.

* Nu sunt de acord, nu! Astăzi vânăm mistreţi şi Henriot este unul dintre cei mai buni parteneri de vânătoare. Fără el, vânătoarea îşi pierde farmecul. Ce naiba, mamă, nu faci decât să mă sâcâi.

* Dragul meu fiu, nu spun ca acest lucru să se facă în dimineaţa aceasta. Delegaţii Poloniei sosesc abia mâine sau poimâine. Să-l arestăm după vânătoare... în seara

aceasta... la noapte...

* Asta-i cu totul altceva. Ei bine, vom mai discuta despre acest subiect, vom vedea! după vânătoare, nu sunt împotrivă. Te las cu bine, mamă! Aici, Risquctout! Ai de gând să faci bot?

* Carol, spuse Caterina, prinzându-1 de braţ, cu riscul de a-l vedea izbucnind de mânie pentru această nouă întârziere, sunt de părere să semnezi chiar acum ordinul de arestare, deşi nu vom pune în aplicare planul nostru decât deseară sau la noapte.

* Să semnez, să scriu un ordin, să mă duc să caut sigiliul pentru documentele oficiale, cât timp sunt aşteptat, eu, care nu mă las niciodată aşteptat, mai cu seamă la o vânătoare. Să se ducă naibii!

— Nici vorbă, fiule; ţin prea mult la tine ca să te fac să întârzii; am avut grijă de toate, intră aici, în cabinetul meu.

Caterina, cu sprinteneala unei fete de douăzeci de ani, sări să deschidă o uşă ce dădea în cabinetul ei de lucru şi-i arătă regelui călimara, pana, pergamentul, sigiliul şi o lumânare aprinsă.

Regele luă pergamentul şi-1 citi repede.

«Ordin etc. de a-1 aresta şi a-1 duce la Bastilia pe fratele nostru Henric de Navarra.»

— Gata, s-a făcut, zise regele, semnând dintr-o trăsătură de condei. Cu bine, mamă.

Ieşi degrabă, urmat de câinii săi, voios că scăpase de Caterina atât de iute.

Carol al IX-lea era aşteptat cu nerăbdare şi, întrucât despre punctualitatea sa în privinţa vânătorii se dusese vestea, fiecare se mira de această întârziere. Apariţia lui fu salutată de uralele vânătorilor, de fanfarele hăitaşilor, de nechezatul cailor şi de lătratul câinilor. Toată această zarvă îmbujora obrajii palizi ai regelui, îi bucură sufletul şi Carol se simţi, o clipă doar, tânăr şi fericit.

Regele salută în grabă societatea strălucită întrunită în curtea palatului; îi făcu ducelui d'Alene,on un semn cu capul, un semn cu mâna Margaretei, trecu prin faţa lui

Henric prefăcându-se că nu-1 vede şi se aruncă în şa. Calul, focos, se cabra. Dar după două sau trei uşoare cabrări, bine strunit, calul înţelese că avea de-a face cu un călăreţ căruia trebuia să i se supună.

Regele părăsi curtea Luvrului în sunetul fanfarelor; îl urmau ducele d'Alencon, regele Navarrei, Margareta, doamna de Nevers, doamna de Sauves, Tavannes şi cei mai de seamă gentilomi de la Curte.

Este de la sine înţeles că La Mole şi Coconnas făceau parte din alai.

Ducele d'Anjou se afla de trei luni la asediul oraşului La Rochelle. Până să sosească regele, Henric se dusese să-şi salute soţia, care, în timp ce-i răspundea la salut, îi şoptise:

— Curierul sosit de la Roma a fost introdus la ducele d'Alencon de către domnul de Coconnas, cu un sfert de oră înainte ca trimisul domnului de Nevers să fi ajuns la rege.

— Atunci ştie tot, spuse Henric.

* Sunt convinsă că ştie tot, de altfel e suficient să-l priviţi, cu toată prefăcătoria lui obişnuită, îi strălucesc ochii.

* Ei, drăcie! murmură Bearnezul, cred şi eu! Astăzi hăituieşte vânatul, dar urmăreşte trei prăzi: Franţa, Polonia şi Navarra, nu mai pun la socoteală mistreţul.

îşi salută din nou soţia, se întoarse la locul său şi îl chemă pe unul din slujitorii săi credincioşi, bearnez, ai cărui strămoşi fuseseră în slujba familiei sale de un veac, şi pe care-l folosea ca mesager al aventurilor sale amoroase.

— Orthon, ia cheia aceasta şi du-o vărului doamnei de Sauves, pe care-l cunoşti şi care locuieşte la iubita lui, la colţul străzii Quatre-Fils. îi vei spune că verişoara lui doreşte să stea de vorbă cu el în seara aceasta; să intre în camera mea şi, dacă nu sunt acolo, să mă aştepte; dacă voi întârzia, spune-i să se întindă pe patul meu şi să mă aştepte.

— Trebuie să vă aduc vreun răspuns, Sire?

— Nici unul, vii doar să-mi spui că l-ai găsit. Cheia i-o dai numai lui, m-ai înţeles?

— Da, Sire.

— Aşteaptă, nu te desparţi de mine aici, ce naiba! înainte de a ieşi din Paris, te voi chema, chipurile să strângi chingile calului meu; vei rămâne, fireşte, în urmă; îţi vei îndeplini misiunea şi ne vei ajunge din urmă la pădurea Bondy.

Valetul se supuse şi se îndepărtă.

Tot alaiul porni pe strada Saint Honore şi trecu prin strada Saint Denis, prin suburbie; ajungând pe strada Saint Laurent, i se slăbi chinga armăsarului regelui Navarrei; Orthon veni numaidecât şi totul se petrecu după cum convenise cu stăpânul său, care continuă să urmeze alaiul regal pe strada Recollets, în timp ce credinciosul lui valet ajungea în strada Temple.

Când Henric vru să se alăture regelui, acesta discuta cu însufleţire cu ducele d'Alencon; părea atât de absorbit de convorbirea deosebit de interesantă — cu privire la vreme, la vârsta mistreţului hăituit, care era un solitar1, la sălaşul lui —, încât nu remarcă sau mai curând se prefăcu a nu-1 remarca pe Henric, care rămăsese o clipă în urmă.

In acest timp, Margareta urmărea de la distanţă atitudinea fiecăruia; i se păru că zăreşte în ochii fratelui ei o anumită stingherealâ, ori de câte ori îşi aţintea privirea asupra lui Henric. Doamna de Nevers era de o veselie nemaipomenită, deoarece Coconnas era în ziua aceea foarte voios, făcea tot felul de glume, de bufonerii, făcându-le să râdă pe doamnele din suita ducesei.

La Mole avusese de două ori prilejul de a săruta eşarfa albă cu ciucuri de aur a Margaretei, fără ca acest gest, făcut cu obişnuita dibăcie a celor îndrăgostiţi, să fi fost observat decât de trei sau patru persoane.

Ajunseră la pădurea Bondy pe la opt şi un sfert.

Carol se interesă mai întâi dacă mistreţul nu se depărtase de bârlogul lui, iar hăitaşul care-1 stârnise garanta că totul se va petrece după voia regelui.

Se pregătise o gustare. Regele bău un pahar de vin unguresc şi apoi pofti doamnele la masă. Nerăbdător, ca să-i treacă timpul mai uşor, Carol al IX-lea se duse să

inspecteze adăposturile câinilor de vânătoare, volierele păsărilor şi ceru ca focosul lui cal arăbesc să rămână înşeuat: niciodată nu încălecase un cal mai bun şi mai rezistent.

In timp ce regele îşi făcea inspecţia, sosi şi ducele de Guise, în ţinută de campanie, însoţit de douăzeci sau treizeci de gentilomi, echipaţi ca pentru bătălie, nu pentru vânătoare. întrebă imediat unde se afla regele, se duse după el şi se întoarse stând de vorbă cu acesta.

La ora nouă, regele suflă din cornul lui de vânătoare, dând astfel semnalul de plecare, şi toţi călăreţii se îndreptară spre locul de întâlnire. Pe drum, Henric găsi prilejul de a se apropia încă o dată de soţia lui.

1 Termen de vânătoare, desemnând un mistreţ vârstnic (de peste 5 ani) ce trăieşte izolat de ceilalţi.

— Ei, aţi mai aflat ceva, doamnă?

* Nu, răspunse Margareta, în afara faptului că fratele meu Carol vă priveşte într-un fel ciudat.

* Mi-am dat seama, spuse Henric.

* V-aţi luat măsuri?

* Am o tunică de zale şi la şold port un minunat cuţit de vânătoare spaniol, cu un tăiş fără cusur, ascuţit ca un ac, cu care pot străpunge dublonii1.

— Atunci, zise Margareta, să ne ajute Dumnezeu! Hăitaşul care îndruma alaiul făcu un semn: ajunseseră la bârlogul mistreţului.

XXX MAUREVEL

În timp ce aceşti tineri veseli şi frivoli — cel puţin în aparenţă — se avântau pe drumul care ducea la Bondy, trecând ca un vârtej plin de strălucire, Caterina, răsucind preţiosul document semnat de rege, poftea în cabinetul ei de lucru persoana căreia căpitanul gărzilor îi dusese, cu câteva zile în urmă, o scrisoare, în strada Cerisaie, lângă Arsenal.

0 fâşie lată de tafta, ca o pecete mortuară, acoperea un ochi al acelui bărbat cu pometi proeminenţi, nas acvilin

şi o barbă încărunţită ce-i masca partea de jos a feţei; era îmbrăcat cu o manta lungă şi groasă, sub care se putea ghici un întreg arsenal. Purta pe partea stângă o spadă de campanie — lungă, lată, cu dublă apărătoare metalică pentru mână (deşi cei chemaţi la Curte nu apăreau într-o astfel de ţinută) —, iar mâna ascunsă sub manta strângea mânerul unui pumnal lung.

1 Veche monedă de aur spaniolă.

— Ai venit, domnule, spuse regina, aşezându-se. Ştii că ţi-am făgăduit, după noaptea Sfântului Bartolomeu, când ne-ai adus servicii atât de importante, că nu te voi lăsa să duci lipsa unei activităţi. Acum s-a ivit prilejul, mai bine zis eu l-am creat. Prin urmare, poţi să-mi mulţumeşti.

* Doamnă, cu tot respectul îi mulţumesc Maiestăţii voastre, răspunse bărbatul cu banta neagră pe ochi, pe un ton rezervat, slugarnic şi totodată semeţ.

* Este un prilej deosebit, domnule, care se iveşte o dată în viaţă; aşadar, foloseşte-te de el.

* Aştept, doamnă; mă tem că după această introducere...

* Ca misiunea dumitale să nu fie sângeroasă? Dar nu astfel de misiuni caută cei dornici să se remarce, aşa cum eşti dumneata? Pentru misiunea pe care doresc să ţi-o încredinţez, te-ar invidia chiar şi cei din familia Tavannes sau Guise.

* Oh, doamnă, vă rog să mă credeţi că sunt la ordinele Maiestăţii voastre, oricare ar fi misiunea pe care mi-o veţi da.

* In acest caz, citeşte, spuse Caterina, întinzându-i pergamentul.

Bărbatul îl citi şi se făcu palid.

* Cum?! Ordin de a-1 aresta pe regele Navarrei?

* Ţi se pare de neînchipuit?

* Dar este vorba despre un rege, doamnă! într-adevăr, mă îndoiesc, mă tem că nu sunt gentilomul de rang înalt, potrivit acestei misiuni.

* încrederea mea îţi conferă rangul de prim gentilom al Curţii, domnule de Maurevel.

* Maiestatea voastră mă copleşeşte, spuse asasinul, atât de emoţionat, încât părea că şovăie.

* Deci îmi vei da ascultare?

* Dacă Maiestatea voastră îmi porunceşte, nu este de datoria mea să mă supun?

* Da, aceasta mi-e porunca.

* Atunci mă supun.

* Şi cum ai de gând să acţionezi?

* Nu ştiu prea bine, doamnă; aş dori foarte mult să fiu îndrumat de Maiestatea voastră.

* Te temi că vei avea neajunsuri?

* Mărturisesc că da.

* Ia doisprezece oameni de încredere, mai mulţi, dacă e necesar.

— îi sunt nespus de recunoscător Maiestăţii voastre, îngă-duindu-mi să iau toate măsurile de precauţie, dar unde îl voi aresta pe regele Navarrei?

* Unde ţi-ar conveni să-l prinzi?

* într-un loc sigur, care ar impune prin măreţia lui.

* Da, înţeleg, în vreun palat regal; ce-ai zice de Luvru, de exemplu?

* Oh! dacă Maiestatea voastră mi-ar permite, ar fi o mare favoare.

* Prin urmare, îl vei aresta la Luvru.

* Şi în care parte a Luvrului?

* Chiar în camera sa. Maurevel făcu o plecăciune.

* Şi când va fi momentul potrivit, doamnă?

* în seara aceasta sau mai bine la noapte.

— Bine, doamnă. Acum o rog pe Maiestatea voastră să mai binevoiască să-mi dea o lămurire într-o privinţă.

— Care anume?

* Cum trebuie tratat regele Navarrei? Este vorba despre respectul pe care-l datorez rangului său.

* Respect!... Rang! exclamă Caterina. Dumneata nu ştii, domnule, că regele Franţei nu datorează nimic nimănui din

regatul său şi nimeni nu are un rang egal cu al său?

Maurevel făcu încă o plecăciune.

— Aş insista, totuşi, în această privinţă, doamnă, dacă Maiestatea voastră îmi permite.

— Iţi permit, domnule.

— Dacă regele ar contesta autenticitatea ordinului, ceea ce e puţin probabil, dar, în sfârşit...

* Domnule, dimpotrivă, e sigur.
* Va contesta?
* Cu siguranţă.
* Şi, prin urmare, va refuza să se supună?
* Mă tem că da.
* Şi se va opune?
* E probabil.
* Ei, se complică situaţia... în acest caz...
* In care caz? întrebă Caterina, pironindu-1 cu privirea.
* In cazul în care va opune rezistenţă, ce trebuie să fac?
* Ce faci când trebuie să execuţi un ordin al regelui, adică atunci când îl reprezinţi pe rege şi ţi se ţine piept, domnule Maurevel?
* Dar, doamnă, zise ucigaşul plătit, când am cinstea de a primi o astfel de misiune şi când ordinul se referă la un simplu gentilom, îl ucid.
* Ţi-am spus, domnule, şi nu cred că a trecut de atunci atâta vreme încât să fi uitat, că regele Franţei nu recunoaşte nici o egalitate nimănui din regatul său; aceasta înseamnă că doar regele Franţei este rege şi că, pe lângă el, chiar cei de rangul cel mai înalt nu pot fi decât simpli gentilomi.

Maurevel păli, începea să desluşească tâlcul cuvintelor reginei-mamă.

* Oh! oh! să-1 ucid pe regele Navarrei?...
* Dar cine îţi spune să-1 ucizi? Unde este ordinul de a-1 ucide? Regele doreşte ca el să fie dus la Bastilia şi ordinul nu specifică decât acest lucru. Să se lase arestat şi e în regulă; dar cum nu se va lăsa şi se va opune, cum va încerca să te ucidă...

Maurevel păli.

* Te vei apăra. Un viteaz ca dumneata nu se lasă ucis fără a se apăra; şi, în timp ce te aperi, se poate întâmpla orice. Mă înţelegi, nu-i aşa?

* Da, doamnă, dar, cu toate acestea...

* Vrei ca după cuvintele *ordin de arestare* să adaug cu mâna mea *mort sau viul* Ţii neapărat la această completare?

* Mărturisesc, doamnă, că aceasta mi-ar spulbera scrupulele.

* Aşa voi face, dacă socoteşti că nu poţi să-ţi îndeplineşti misiunea decât cu această condiţie.

Ridicând din umeri, Caterina desfăşură pergamentul cu o mână şi cu cealaltă scrise: *mort sau viu.*

* Poftim, ordinul este acum destul de limpede?

* Da, doamnă, dar o rog pe Maiestatea voastră să-mi lase mâna liberă în îndeplinirea misiunii.

* Ţi-am sugerat ceva care ar putea dăuna acestei acţiuni?

* Maiestatea voastră mi-a spus să iau doisprezece oameni...

* Da, pentru mai multă siguranţă.

* Voi cere îngăduinţa de a nu lua decât şase.

* De ce?

— Fiindcă, doamnă, dacă i se va întâmpla o nenorocire regelui Navarrei, ceea ce nu va fi imposibil, şase oameni ar fi mai uşor de iertat, invocând teama că le va scăpa prizonierul, în timp ce nimeni nu le-ar ierta celor doisprezece că n-au lăsat să fie omorâţi jumătate din camarazii lor, înainte de a ridica mâna asupra unui rege.

— Un rege!... dar un rege fără regat, ripostă Caterina.

* Doamnă, spuse Maurevel, nu regatul îl face pe rege, ci obârşia sa.

* Bine, atunci fă cum crezi de cuviinţă. Dar te previn că dorinţa mea este să nu părăseşti Luvrul.

— Doamnă, cum îmi voi aduna oamenii?

* Bănuiesc că ai un fel de aghiotant căruia i-ai putea cere să împlinească această sarcină.

* II am pe lacheul meu, care-mi este devotat şi care m-a mai ajutat în astfel de misiuni.

* Trimite după el şi sfătuiţi-vă. Ştii unde se află Sala Armelor a regelui, nu-i aşa? Ei bine, acolo vei lua masa şi de acolo îţi vei da ordinele. Locul acela impunător te va linişti. Când fiul meu se va întoarce de la vânătoare, vei trece în paraclisul meu, unde vei aştepta momentul hotărâtor.

* Dar cum vom intra în cameră? Poate că regele are unele bănuieli şi se va încuia în camera sa.

* Eu am chei duble pentru toate camerele, spuse Caterina, şi s-au scos toate zăvoarele din camera lui Henric. Te las, domnule Maurevel, pe curând. Cineva te va conduce la Sala Armelor şi nu uita că ceea ce porunceşte un rege trebuie să fie adus la îndeplinire, cu orice preţ; că nu poate fi admisă nici o scuză; că o înfrângere, chiar un eşec ar compromite onoarea regelui şi acestea sunt fapte deosebit de grave.

Fără a-i lăsa lui Maurevel răgazul de a răspunde, regina-mamă îl chemă pe domnul de Nancey, căpitanul gărzilor, şi-i porunci să-1 conducă pe Maurevel la Sala Armelor.

«Ei, drăcie! îşi spunea Maurevel urmându-şi călăuza, cresc în ierarhia asasinatului: de la un simplu gentilom la un căpitan, de la un căpitan la un amiral, de la un amiral la un rege neîncoronat. Cine ştie dacă nu voi ajunge într-o zi şi la un rege încoronat?... »

XXXI
VÂNĂTOAREA CĂLARE, CU CÂINI'

gonaciul care stârnise mistreţul şi-i spusese regelui că sălbăticiunea nu-şi părăsise vizuina nu se înşelase. Pornit pe urmele lui, limierul2 se vârî în desiş şi-1 sili să iasă din hăţişul în care se ascunsese.

1 Vânătoarea călare cu câini sau, dacă o putem numi astfel, vânătoarea la goană cu câini constă în a prinde un vânat cu o haită de câini porniţi după o urmă sigură şi supusă omului care o conduce. Acest mod de vânătoare este practicat şi în ziua de azi, în Franţa, conform unui cod care asigură respectul animalului vânat şi integritatea confruntării. Vânătoarea călare, constituită dintr-un ansamblu de tradiţii, se ordonează, bineînţeles, în jurul câinelui, al cărui fler îi permite să capteze şi să distingă diverse mirosuri, trecând cele mai dificile probe. Clubul francez încurajează actualmente creşterea câinelui pentru vânătoare la goană. Ancestrală, cum o atestă literatura, pictura şi sculptura, vânătoarea călare cu câini rămâne o bogăţie a patrimoniului şi culturii franceze, graţie uzanţelor tradiţionale. Cornul de vânătoare face parte integrantă din această tradiţie; el este sprijinul câinilor atunci când vocile gonacilor nu mai sunt percepute şi permite semnalarea, între vânători, a circumstanţelor vânătorii (după *Almanahul 2000 Vânătorul şi Pescarul Român).*

2 Limierul — câine de vânătoare care adulmecă şi abate vânatul în direcţia dorită de vânător.

După urmele lăsate, gonaciul ştia că era un mistreţ de talie mare. Sălbăticiunea se năpusti drept în faţa lui, trecu drumul, la vreo cincizeci de paşi de rege, urmat doar de limierul care-l stârnise. Din' locul acela au fost lansaţi imediat vreo douăzeci de câini, pe urmele mistreţului. Vânătoarea era marea pasiune a lui Carol al IX-lea. Animalul abia tăiase drumul şi regele se şi năpustise după el, vestind din corn. II urmau ducele d'Alenşon şi Henric, îndemnat de un semn al Margaretei să rămână cât mai aproape de Carol.

Ceilalţi vânători îi urmau.

In vremea aceea, pădurile regale erau departe de a fi ceea ce sunt în ziua de azi, mari parcuri străbătute de alei carosabile. Pe atunci, pădurile nu erau exploatate. Regilor nu le trecuse încă prin minte să comercializeze şi să parceleze pădurile, formând codri şi pădurici. Arborii nu

fuseseră plantaţi de pădurari învăţaţi, ci de mâna lui Dumnezeu, care azvârlise sămânţa pe aripile vântului; nu erau orânduiţi într-un fel anumit şi creşteau în voie, aşa cum mai cresc şi azi în pădurile virgine ale Americii. In concluzie, la data aceea, pădurea era sălaşul unde mişunau mistreţii, cerbii, lupii şi hoţii. Pădurea de la Bondy avea doar o duzină de poteci care plecau ca nişte raze dintr-un punct, şi era înconjurată de un drum, asemenea obadei unei roţi.

Mergând mai departe cu comparaţia, am putea asemui mijlocul acelei roţi cu singura răspântie din mijlocul pădurii, unde vânătorii rătăciţi se adunau ca să pornească din nou pe urmele vânatului pierdut.

După un sfert de oră, se petrecu ceea ce se petrece mereu în astfel de împrejurări: în goana la mistreţ, vânătorii se loviseră de piedici aproape de netrecut, hămăitul câinilor se stinsese în depărtare, regele se întorsese şi el la răspântie, blestemând şi înjurând, după cum îi era obiceiul.

— Ei bine, d'Alencon, ei bine, Henriot, ce Dumnezeu staţi liniştiţi şi împăcaţi, ca nişte maici care merg în urma stareţei? Eu nu înţeleg vânătoarea în felul acesta. Tu, d'Alencon, arăţi ca scos din cutie şi eşti atât de parfumat, încât, dacă te-ai strecura între vânat şi câinii mei, ai fi în stare să-i faci să nu mai poată adulmeca urmele vânatului. Şi tu, Henriot, unde ţi-e suliţa pentru mistreţ, unde ţi-e archebuză? Nu le văd.

* Sire, la ce mi-ar folosi archebuza? Ştiu că Maiestăţii voastre îi place să doboare jivina când este ţinută de câini. Cât despre suliţă, mărturisesc că nu o mânuiesc cu îndemânare; o astfel de armă nu se foloseşte în munţii noştri, unde vânăm urşii doar cu un pumnal.

* Pe legea mea, Henric! Când te vei întoarce în Pirineii tăi, va trebui să-mi trimiţi o căruţă plină de urşi. Cred că lupta aceea corp la corp cu animalul care te poate zdrobi înseamnă adevărata vânătoare, de toată frumuseţea. Ascultaţi, domnilor, parcă se aud câinii... Nu, m-am înşelat.

Regele suflă în cornul lui de vânătoare şi sunete asemănătoare îi răspunseră. Deodată apăru un gonaci care sufla în corn într-un anumit fel, semnalând prezenţa vânatului.

— După el! După el! strigă regele, care o porni în galop, urmat de toţi vânătorii ce i se alăturaseră.

Gonaciul nu se înşelase. Pe măsură ce se apropia regele, se auzea mai bine hămăitul haitei, de peste şaizeci de câini; se dăduse drumul tuturor limierilor, plasaţi în locurile pe unde trecuse mistreţul. Regele îl văzu trecând pentru a doua oară şi se repezi după el prin codrul des, suflând din corn cât putea de tare.

Prinţii îl urmară un timp, dar regele avea un cal atât de aprig, încât trecea cu uşurinţă pe poteci abrupte, prin desişuri greu de străbătut; astfel, doamnele, ducele de Guise, însoţit de gentilomii săi, ducele d'Alengon şi regele Navarrei au fost nevoiţi să rămână în urmă. Tavannes izbutise să-1 urmeze pe Carol, dar în cele din urmă a fost constrâns să renunţe şi el.

Toată lumea se adună din nou la răspântie, afară de Carol şi de câţiva gonaci care nu-1 părăsiseră, atraşi de răsplata făgăduită.

Ducele d'Alengon şi regele Navarrei se aflau unul lângă altul, pe o potecă lungă. La o sută de paşi de ei se oprise ducele de Guise cu însoţitorii săi. Doamnele rămăseseră la răspântie.

— Bărbatul acesta, îi spuse ducele d'Alencon lui Henric, arătându-1 din privire pe ducele de Guise, cu toată escorta lui înarmată până în dinţi, se crede adevăratul rege. Pe noi, bieţi prinţi, nu ne învredniceşte nici măcar cu o privire.

— De ce i-am cere lui să ne trateze cu mai multă consideraţie decât propriile noastre rude? răspunse Henric. Tu şi cu mine nu suntem oare nişte prizonieri la Curtea Franţei, nişte ostatici ai partidului nostru?

Ducele Francisc tresări şi-1 privi pe Henric lung, ca şi cum ar fi aşteptat o explicaţie mai amplă; Henric îşi îngăduise să spună mai multe decât îi era obiceiul şi

preferă să tacă.

* Ce vrei să spui, Henric? întrebă ducele Francisc, vădit nemulţumit, pentru că, tăcând, cumnatul său îl lăsa să se lămurească singur.

* Spun, dragă frate, că aceşti oameni atât de bine înarmaţi par a fi primit sarcina de a nu ne pierde din ochi şi stau ca nişte paznici care ar trebui să zădărnicească tentativa de fugă a două persoane.

* Fugă? Cum? De ce? întrebă ducele d'Alencon, cu prefăcută mirare şi nevinovăţie.

— Ai un cal mic de rasă spaniolă pe care te poţi bizui, Francisc, spuse Henric, părând că dorea să schimbe subiectul conversaţiei, deşi îşi urmărea propriile gânduri; sunt convins că ar parcurge lesne şapte leghe într-o oră şi douăzeci de leghe, din clipa aceasta până la prânz. Vremea e frumoasă şi te îndeamnă să dai frâu liber calului. Cărarea aceasta pare destul de bună. Ce zici, Francisc, nu te ispiteşte? In ceea ce mă priveşte, aş da pinteni bucuros!

Francisc nu răspunse, dar se înroşi şi păli de mai multe ori; în cele din urmă ciuli urechile, ca şi când ar fi vrut să desluşească larma vânătorii.

«Vestea primită din Polonia îşi face efectul, îşi spuse Henric. Iubitul meu cumnat are în vedere un plan anume şi i-ar conveni de minune să fug, dar nu voi fugi singur.»

Mai mulţi gentilomi recent convertiţi, care reveniseră la Curte de două sau trei luni, sosiseră în galop şi-i salutaseră pe cei doi prinţi, zâmbindu-le încurajator.

Ducele d'Alenţon fusese stârnit de cuvintele rostite de Henric. Dacă ar fi rostit un singur cuvânt, dacă ar fi făcut un singur gest, cei treizeci sau patruzeci de călăreţi care îi înconjurau

ar fi fost gata să înfrunte trupa domnului de Guise şi să le înlesnească fuga. Insă ducele întoarse capul şi, luându-şi cornul de vânătoare, ceru adunarea.

Cu toate acestea, nou-veniţii, atribuind, probabil, şovăiala ducelui d'Alencon prezenţei oamenilor lui de Guise, se strecurasem treptat între aceştia şi cei doi prinţi,

dispuşi pe eşaloane, cu o dibăcie strategică deosebită, dovedind o bună pregătire militară, într-adevăr, pentru a ajunge la ducele d'Alencon şi la regele Navarrei, ar fi trebuit să se treacă peste trupurile lor; în faţa celor doi cumnaţi se aşternea un drum liber până în depărtări.

Deodată, la zece paşi de regele Navarrei se ivi, printre arbori, un gentilom pe care cei doi prinţi nu-1 mai văzuseră. Henric se străduia să ghicească cine era; ridicându-şi pălăria, gentilomul fu recunoscut de regele Navarrei: era vicontele de Turenne, unul din capiii partidului protestanţilor, despre care se credea că se află în Poitou1.

Vicontele schiţă un gest care însemna cât se poate de clar: «Veniţi?»

Dar Henric, după ce privi cercetător chipul indiferent şi ochii goi ai ducelui d'Alencon, îşi suci capul de două-trei ori, ca şi cum l-ar fi jenat ceva la gulerul tunicii.

Era un răspuns negativ. Vicontele înţelese, porni în galop şi dispăru în hăţiş.

In acelaşi timp se auzi haita de câini ce se apropia; văzură mistreţul trecând pe la capătul aleii unde se aflau, urmat de câini, apoi de Carol al IX-lea, care, asemenea vânătorului infernal2 sufla din corn cu toate puterile.

Trei sau patru gonaci îl însoţeau.

Tavannes dispăruse.

1 Poitou — provincie franceză din vestul Franţei.

2 Eroul baladei lui Gottfried August Biirger (1786); contele de Rin este condamnat să călărească veşnic, până la Judecata de Apoi, pentru păcatul de a fi vânat într-o zi de duminică.

— Regele! strigă ducele d'Alencon, pornind după el.

Henric, îmbărbătat de prezenţa bunilor săi prieteni, le făcu semn să nu se depărteze şi se îndreptă spre doamne.

* Ei bine? spuse Margareta, ieşindu-i înainte.

* Ei bine, doamnă, vânăm mistreţul.

* Asta-i tot?

* Da, de ieri dimineaţă vântul şi-a schimbat direcţia; mi se pare că v-am spus că aşa va fi.

* Schimbările acestea ale direcţiei vântului nu sunt prielnice vânătorii, nu-i aşa, domnule? întrebă Margareta.

* Da, spuse Henric, uneori toate preparativele sunt răsturnate şi întreg planul trebuie refăcut.

începu să se audă hămăitul haitei care se apropia cu repeziciune; se ridică un fel de vârtej care-i puse în gardă pe vânători. Toţi ridicară capetele, cu atenţia încordată.

Foarte curând apăru mistreţul; în loc să se îndrepte spre pădure, o luă drept înainte, spre răspântie, unde se adunaseră doamnele, gentilomii din suita lor şi vânătorii care nu izbutiseră să ţină pasul cu ceilalţi.

Treizeci sau patruzeci de câini, dintre cei mai vânjoşi, goneau în spatele jivinei care le simţea răsuflarea. In urma câinilor, la o distanţă de douăzeci de paşi, gonea regele Carol, fără pălărie, fără mantie, cu hainele sfâşiate de mărăcinişuri, cu faţa şi mâinile însângerate. Unu sau doi gonaci rămăseseră alături de rege.

Carol al IX-lea nu-şi lăsa cornul de vânătoare decât ca să întărâte limierii şi nu-i mai asmuţea decât atunci când sufla din corn. Pentru el, lumea întreagă nu mai avea nici un preţ. Dacă ar fi rămas fără cal, ar fi strigat ca Richard al III-lea: «Regatul meu pentru un cal!»1

Calul părea tot atât de nedomolit ca stăpânul său: zbura, iar picioarele lui abia atingeau pământul, de parcă azvârlea flăcări pe nări.

Mistreţul, câinii, regele trecură ca o nălucă.

1 Shakespeare, „Richard al III-lea", actul V, scena IV

— E încolţit! E încolţit! strigă regele, trecând în goană, grăbin-du-se să-şi lipească buzele însângerate de cornul de vânătoare.

La câţiva paşi de rege veneau ducele d'Alene, on şi doi gonaci; caii celorlalţi abandonaseră goana la mistreţ sau se rătăciseră.

Toată lumea porni pe urmele lor; era limpede că mistreţul nu va întârzia să apară.

într-adevăr, în scurt timp, mistreţul părăsi drumul şi se afundă în pădure; ajungând la un luminiş, acesta, fără posibilitatea de a se retrage, se propti de o stâncă, pregătit să înfrunte câinii.

La strigătele lui Carol, care gonise pe urmele lui, năvăli toată lumea.

Se ajunsese la momentul culminant al vânătorii: lovitura de graţie. Fiara părea hotărâtă să se apere cu desperare. Câinii, după o goană de peste trei ore, se repezeau asupra mistreţului cu o înverşunare sporită de strigătele şi de înjurăturile regelui.

Vânătorii se grupaseră în cerc, regele ceva mai în faţă, în spatele lui ducele d'Alengon, cu o archebuza, şi Henric, care nu avea decât cuţitul lui de vânătoare bearnez.

Ducele d'Alencon aprinse fitilul armei sale; Henric îşi pipăi cuţitul, pregătindu-se să-1 scoată din teacă.

Ducele de Guise privea cu dispreţ aceste pregătiri vânătoreşti şi stătea deoparte, rezervat, împreună cu toţi gentilomii săi.

Doamnele formau un grup, o mică trupă, ca o pereche a celei a ducelui de Guise.

Toţi vânătorii împătimiţi aşteptau, înfriguraţi, cu ochii aţintiţi asupra animalului hăituit.

Un gonaci stătea ceva mai departe, încordându-se, ca să poată stăpâni cei doi moloşi ai regelui, care, apăraţi de pieptarele de zale, urlând, repezindu-se, gata să-şi rupă lanţurile, aşteptau clipa în care aveau să apuce mistreţul de urechi.

1 Un picior = 0,3248 m; veche unitate de măsură a lungimii.

Animalul se apăra uimitor de bine, atacat în acelaşi timp de vreo patruzeci de câini, care-1 învăluiau ca o maree tălăzuind sălbatic, încercând să-i sfâşie pielea ţepoasă; mistreţul, cu o lovitură de rât, azvârlea câinele în sus, la o înălţime de zece picioare1; spintecat, cu viscerele atârnând, câinele recădea pe pământ şi se năpustea din nou. Carol, cu părul zbârlit, cu ochii injectaţi şi nările

umflate, aplecat pe grumazul calului ce spumega, suna din corn ca scos din minţi, pentru că mistreţul fusese încolţit.

Douăzeci de câini au fost scoşi din luptă în mai puţin de zece minute.

— Dogii! strigă regele. Daţi drumul dogilor!

La porunca regelui, gonaciul desprinse cârligul fixat de lesă, iar cei doi moloşi se năpustiră în mijlocul măcelului, răsturnând tot ce le stătea în cale; apăraţi de pieptarele lor de zale, ajunseră la mistreţ, pe care-l apucară fiecare de câte o ureche.

Mistreţul, prins astfel, clăpăi din colţi, de furie şi de durere.

— Bravo, Duredent! Bravo, Risquetout! strigă regele. Nu vă lăsaţi, dragii mei! O suliţă! Daţi-mi o suliţă!

— Să vă dau archebuză mea, Sire? spuse ducele d'Alengon.

— Nu, nu ai nici o satisfacţie, nu simţi glonţul cum pătrunde; în schimb, simţi suliţa cum se înfige. O suliţă!

I se aduse regelui o suliţă pentru mistreţi, călită în foc.

— Ia seama, frate dragă, strigă Margareta.

* Pe el! Pe el! strigă ducesa de Nevers. Nu-1 cruţaţi, Sire! Ochiţi-1 bine, daţi-i lovitura de graţie protestantului acestuia afurisit!

* Fii liniştită, ducesă! spuse Carol, năpustindu-se asupra mistreţului care nu a putut evita lovitura, fiind ţinut de urechi de cei doi câini. Văzând suliţa strălucind, mistreţul făcu totuşi o mişcare, trăgându-se într-o parte. In loc să-i pătrundă în piept, arma alunecă pe greabănul înalt şi îşi strivi vârful de stânca pe care se proptise jivina.

* Mii de draci! strigă regele. Nu l-am nimerit... O suliţă! O suliţă!

Un gonaci îi întinse regelui o altă suliţă, dar în aceeaşi clipă, ca şi când ar fi prevăzut soarta ce-1 aştepta şi de care ar fi vrut să scape, mistreţul, întărâtat, izbuti să-şi desprindă urechile sfâşiate, de care se încleştaseră colţii moloşilor, şi, cu ochii însângeraţi, cu părul zbârlit, hidos, cu răsuflarea şuierătoare, ca a unor foaie de fierărie,

clăpăind din colţi, cu capul plecat, se năpusti asupra calului regelui.

Carol era un vânător mult prea încercat ca să nu se fi aşteptat la acest atac; îşi struni calul, care se cabra.

Regele nu-şi calculase prea bine mişcarea, strângând prea mult zăbala; din cauza aceasta sau poate de groază, calul se răsturnă pe spate. Calul căzuse, dar regele avea coapsa prinsă sub el.

Spectatorii acestei scene ţipară, îngroziţi.

— Mâna, Sire, daţi drumul mâinii! spuse Henric.

Regele îşi descleştă mâna de pe căpăstru şi prinse şaua cu mâna stângă, încercând să-şi scoată cuţitul de vânătoare cu mâna dreaptă. Cuţitul, pe care se lăsase toată greutatea corpului său, nu mai putea fi scos din teacă.

— Mistreţul! Mistreţul! ţipă Carol. Ajutor, d'Alencon! Ajutor!

Calul îşi revenise şi, ca şi cum ar fi înţeles primejdia ce-i pândea stăpânul, îşi încorda muşchii şi izbuti să se ridice pe trei picioare. Henric îl văzu pe ducele Francisc pălind înspăimântător; vrând să răspundă chemării regelui, îşi duse archebuza la umăr şi ţinti. Glonţul, în loc să lovească mistreţul, care nu era decât la doi paşi de rege, sfărâmă genunchiul calului, care căzu din nou, cu botul la pământ. In aceeaşi clipă, mistreţul sfâşia cu râtul cizma lui Carol.

— Oh! murmură ducele d'Alencon livid, cred că ducele d'Anjou e regele Franţei şi eu sunt regele Poloniei.

într-adevăr, mistreţul scurma cu râtul coapsa lui Carol. Regele simţi că cineva îi ridică braţul, apoi văzu sclipind o lamă ascuţită şi tăioasă, care se înfipse până la prăsele în grumazul animalului, în timp ce o mână, purtând o mănuşă cu lame de fier, dădea la o parte, de sub hainele regelui, capul mistreţului.

în mişcarea pe care o făcuse calul, regele reuşise să-şi degajeze piciorul. Se ridică cu greutate şi, văzând că şiroia de sânge, se făcu alb la faţă.

— Sire, spuse Henric, care rămăsese în genunchi, ţinând mistreţul lovit în inimă, Sire, nu e nimic, am înlăturat colţul şi Maiestatea voastră nu e rănită.

Henric se ridică, luă mâna de pe cuţitul său de vânătoare şi mistreţul se prăbuşi; din bot i se scurgea un şuvoi de sânge mai mare decât cel din rană.

Carol, înconjurat de toată lumea care aştepta deznodământul cu sufletul la gură, copleşit de strigătele de groază care ar fi zdruncinat curajul cel mai neclintit, avu o clipă de slăbiciune, gata să se prăbuşească alături de sălbăticiunea care agoniza. îşi reveni curând şi, întorcându-se spre regele Navarrei, îi strânse mâna cu o privire în care strălucea pentru prima oară un sentiment cald de recunoştinţă.

— Iţi mulţumesc, Henriot! îi spuse el.

* Bietul meu frate! exclamă d'Alencon, apropiindu-se de Carol.

* Ei, tu eşti, d'Alencon! spuse regele. Ei, ţintaşule fără pereche, ce s-a întâmplat cu glonţul tău?

— S-o fi turtit pe mistreţ, spuse ducele.

— Ei, Doamne sfinte! exclamă Henric, părând foarte surprins. Uită-te, Francisc, glonţul tău a rupt piciorul calului Maiestăţii sale. Ce ciudăţenie!

— Cum? spuse regele. Aşa s-a întâmplat?

* Se prea poate, spuse ducele, încurcat; îmi tremura atât de tare mâna!

* Adevărul este că focul pe care l-ai tras a nimerit alături; nu e o ispravă demnă de un ţintaş iscusit, Francisc! spuse regele, încruntându-se. Iţi mulţumesc încă o dată, Henriot! Domnilor, ne întoarcem la Paris. îmi ajunge.

Margareta se apropiase de Henric, vrând să-l felicite.

— Margot, felicită-l din toată inima, pentru că, dacă nu ar fi fost el, regele Franţei s-ar fi numit acum Henric al III-lea, spuse regele.

— Doamnă, din păcate, domnul duce d'Anjou, care este duşmanul meu, mă va urî şi mai mult, spuse Bearnezul. Dar ce să-i faci? Face fiecare ce poate;

întrebaţi-1 pe domnul d'Alencon.

Henric se aplecă, scoase din trupul mistreţului cuţitul său de vânătoare şi-1 vârî de două sau de trei ori în pământ, ca să-l şteargă de sânge.

XXXII FRATERNITATE

SalvâNDU-I viaţa LUI CAROL, Henric realizase mai mult decât salvarea unui om: evitase înlocuirea suveranilor în trei regate.

într-adevăr, în clipa în care Carol al IX-lea ar fi fost ucis, ducele d'Anjou devenea regele Franţei, iar ducele d'Alencon ajungea, după toate probabilităţile, regele Poloniei. In privinţa Navarrei, întrucât domnul duce d'Anjou era amantul doamnei de Conde, coroana regală i-ar fi fost oferită soţului1, răsplătindu-l pentru înţelegerea acordată soţiei sale.

Or, din toate aceste schimbări, nu ar fi rezultat nimic bun pentru Henric. Ar fi avut alt stăpân, atâta tot. Carol al IX-lea îl tolera, dar urmaşul său la tron, ducele d'Anjou, fiind trup şi suflet cu regina-mamă, îl ura şi jurase să-1 ucidă; fără îndoială, nu ar fi pregetat să-şi respecte legământul.

Toate gândurile acestea îl năpădiseră pe Henric în momentul în care mistreţul se repezise asupra regelui. Am văzut care a fost rezultatul acestor gânduri: certitudinea că propria lui viaţă atârna de cea a lui Carol al IX-lea.

Regele fusese salvat datorită unui devotament generat de un sentiment pe care nu şi-1 explica. In schimb, Margareta înţelesese totul şi admirase curajul neobişnuit al lui Henric, care, asemenea fulgerului, nu se manifesta decât în timpul furtunii.

Din păcate, faptul că scăpase de domnia ducelui d'Anjou nu-i rezolva situaţia: el însuşi trebuia să devină rege. Pentru Navarra, trebuia să se lupte cu ducele d'Alencon şi cu prinţul de Conde. Trebuia să părăsească acea Curte, unde fiecare pas drămuit era pe muchia dintre două prăpăstii, dar trebuia s-o părăsească sub ocrotirea

unui vlăstar regal.

1 Henric I de Bourbon, prinţ de Conde (1552-1588), şeful partidului protestanţilor.

Intre Bondy şi Paris, Henric avu răgazul să analizeze situaţia şi să cumpănească toate eventualităţile; când ajunse la Luvru, planul său era deja stabilit.

Abia sosit de pe drum, plin de praf, mânjit de sânge, se prezentă la ducele d'Alencon, pe care-l găsi foarte agitat, plim-bându-se prin cameră cu paşi mari.

Văzându-1, ducele păru mirat.

* Da, îi spuse Henric, strângându-i mâinile, da, te înţeleg, dragul meu frate; eşti supărat pentru că eu am fost primul care i-a atras atenţia regelui asupra glonţului care lovise piciorul calului său, în loc să nimerească mistreţul, aşa cum aveai de gând. Dar ce vrei? Nu mi-am putut stăpâni mirarea. Oricum, nu crezi că regele şi-ar fi dat seama?

* Probabil, murmură d'Alencon; totuşi, nu pot atribui acest fel de dezvăluire decât unei intenţii duşmănoase. De altfel, i-am constatat efectele: fratele meu Carol pune la îndoială bunele mele intenţii şi mă priveşte cu răceală. Nu ai făcut decât să arunci sămânţa discordiei între noi.

* Vom reveni îndată asupra acestui subiect; în privinţa bunelor sau relelor intenţii pe care le-aş avea faţă de tine, te las să le judeci singur. Am venit la tine în mod special, ca să discutăm.

* Bine, spuse d'Alencon, rezervat ca de obicei. Spune, Henric, te ascult.

* După ce mă vei asculta, Francisc, vei înţelege care sunt intenţiile mele, pentru că mărturisirea pe care ţi-o voi face exclude reticenţele şi prudenţa. După aceea, ai posibilitatea de a mă distruge cu un singur cuvânt.

* Despre ce este vorba? întrebă Francisc, care începuse să se neliniştească.

* Totuşi, continuă Henric, să ştii că până să vin să-ţi mărturisesc pricina pentru care mă aflu aici, am şovăit multă vreme, judecând după atitudinea ta de azi, când te-

ai făcut că nu pricepi.

* Pe cuvântul meu, Henric, nu înţeleg ce vrei să spui, spuse Francisc, pălind.

* Dragă frate, ţin prea mult la interesele tale ca să-ţi ascund faptul că hughenoţii au întreprins demersuri pe lângă mine.

— Demersuri! Ce fel de demersuri? De către cine?

* De pildă, domnul de Mouy de Saint Phale, fiul viteazului de Mouy, asasinat de Maurevel, ştii cine e...

* Da.

* Ei bine, punându-şi viaţa în primejdie pentru mine, a venit să-mi demonstreze că, de fapt, sunt prizonier.

* Ah! Aşa a spus? Şi ce i-ai răspuns?

* Dragul meu frate, ştii că am multă afecţiune pentru Carol, care mi-a cruţat viaţa, şi că pentru mine regina-mamă a înlocuit-o pe mama mea.

Am refuzat toate ofertele pe care mi le-a făcut.

* Ce ţi se oferea?

* Hughenoţii vor să reconstituie regatul Navarrei şi cum în realitate acest regat îmi aparţine, prin moştenire, mi l-au oferit.

* Da; şi domnul de Mouy, în locul încuviinţării pe care o solicitase, a primit renunţarea ta la dreptul pe care-l aveai?

* Categorică... chiar în scris. Dar de atunci...

* Ţi-a părut rău, dragă frate? îl întrerupse d'Alencon.

* Nu, dar am avut impresia că domnul de Mouy, nemulţumit de atitudinea mea, avea de gând să adreseze propunerile sale altcuiva, în altă parte.

* Unde? întrebă Francisc repede.

* Habar n-am. Poate că se gândea la prinţul de Conde.

* Da, s-ar putea, spuse ducele.

* De altfel, am posibilitatea de a afla în mod sigur cine e căpetenia pe care şi-a ales-o.

Francisc se făcu livid.

* Dar hughenoţii sunt dezbinaţi şi de Mouy, aşa curajos şi loial cum este, nu reprezintă decât o jumătate a

partidului. Or, cealaltă jumătate, care nu poate fi ignorată, nu a pierdut nădejdea de a-1 înscăuna pe acest Henric de Navarra, care, după ce a refuzat în primul moment, poate că a mai chibzuit.

* Aşa crezi?

* Oh! în fiecare zi primesc dovezi în acest sens. Trupa aceea, care ni s-a alăturat la vânătoare, ai remarcat din ce fel de oameni era alcătuită?

* Da, din gentilomi convertiţi.

— Pe căpetenia acestei trupe, care mi-a făcut un semn, ai recunoscut-o?

* Da, era vicontele de Turenne.

* Ai înţeles ce aşteptau să facă?

* Da, îţi propuneau să fugi.

— Atunci, îi spuse Henric lui Francisc, vădit neliniştit, nu încape nici o îndoială că există al doilea partid, care doreşte altceva şi nu împărtăşeşte gândurile domnului de Mouy.

— Un al doilea partid?

— Da, şi încă unul foarte puternic; aşadar, pentru a reuşi, ar trebui reunite cele două partide: Turenne şi de Mouy. Conspiraţia evoluează bine, trupele sunt desemnate, nu se aşteaptă decât un semnal.

In această situaţie extremă, când mi se cere un răspuns prompt, am ajuns la concluzia că sunt două posibilităţi de rezolvare şi nu ştiu pe care s-o adopt. Vreau să ţi le prezint, ca unui bun prieten.

* Ai spune mai bine ca unui frate.

* Da, ca unui frate, spuse Henric.

* Vorbeşte, te ascult.

— Mai întâi, trebuie să-ţi spun care este starea mea sufletească, dragă Francisc. Nici o dorinţă, nici o ambiţie, nici o capacitate; sunt un gentilom de ţară, sărac, cu pofte senzuale şi timid; rolul de conspirator are neajunsuri grave, pe care nu le poate compensa îndeajuns perspectiva sigură a unei coroane.

* Ah! dragă frate, te nedreptăţeşti. Aceasta să fie trista soartă a unui prinţ al cărui viitor este îngrădit pe tărâm

strămoşesc sau pe calea dobândirii onorurilor! Nu pot crede ce spui!

* Ceea ce îţi spun este cât se poate de adevărat, frate, încât, dacă aş fi sigur că am un prieten adevărat, aş renunţa în favoarea lui la puterea pe care vrea să mi-o confere partidul care mă susţine; dar, adaugă Henric oftând, nu am un astfel de prieten.

— Poate. Eu cred că te înşeli.

— Nu, pe toţi dracii! spuse Henric. Afară de tine, dragă frate, nu văd pe nimeni în care m-aş putea încrede; de aceea, decât să las să eşueze, din cauza unor crâncene lupte intestine, o tentativă care ar aduce în prim pian vreun om... nedemn... prefer să-1 înştiinţez pe rege, fratele meu; îi voi spune ce se petrece, nu voi da nume, nu voi pomeni nici locul, nici data; dar voi preîntâmpina o catastrofă.

— Sfinte Dumnezeule! exclamă d'Alencon, care nu-şi putea stăpâni groaza, ce spui? Cum? Tu, singura nădejde a partidului, de la moartea amiralului; tu, un hughenot convertit, convertit de formă — cel puţin aşa se credea —, te-ai ridica împotriva coreligionarilor tăi! Henric, Henric, dacă ai face aşa ceva, ai dezlănţui un măcel cumplit, condamnând toţi calviniştii din regat să piară într-o a doua noapte a Sfântului Bartolomeu. Ştii că regina-mamă abia aşteaptă un astfel de prilej ca să-i extermine pe toţi cei care au supravieţuit?

Ducele, tremurând, cu chipul brăzdat de pete roşii şi livide, strângea mâna lui Henric, implorându-l să renunţe la această soluţie care-1 compromitea.

* Cum? spuse Henric, cu un aer de o naivitate desăvârşită, crezi, Francisc, că s-ar întâmpla atâtea nenorociri? Totuşi, bizuindu-mă pe cuvântul regelui, cred că aş putea răspunde pentru cei nesocotiţi.

* Cuvântul regelui Carol al IX-lea, Henric!... Ei, nu 1-a avut şi amiralul? Nu 1-a avut şi Teligny? Tu însuţi... nu l-ai avut? Henric, ascultă ce-ţi spun: dacă vei face aşa ceva, îi condamni pe toţi, şi nu numai pe ei, ci şi pe toţi cei care au avut legături cu ei, direct sau indirect.

Un timp Henric păru gânditor.

— In locul tău, Francisc, aş prelua conducerea acestui partid. Conştiinţa mi-ar fi împăcată, numele şi prestigiul meu ar fi o pavăză pentru viaţa rebelilor. Aş căuta să trag folos mai întâi pentru mine, după aceea în interesul regelui, poate, dintr-o acţiune care, dacă ar eşua, ar aduce mari prejudicii Franţei.

D'Alencon asculta aceste cuvinte cu o bucurie care-i lumina faţa.

— Crezi că această soluţie este realizabilă şi că ne va feri de toate nenorocirile pe care le prevezi?

* Aşa cred, spuse Henric. Hughenoţii ţin la tine: ţinuta ta rezervată, rangul înalt şi totodată prielnic, bunăvoinţa pe care ai arătat-o întotdeauna protestanţilor îi îndeamnă să te slujească.

* Dar partidul e dezbinat, spuse d'Alencon. Cei care te susţin pe tine mă vor susţine oare şi pe mine?

* Am posibilitatea de a-i câştiga, prin două argumente importante.

— Care anume?

— întâi, prin încrederea pe care o au în mine; apoi, prin teama de a fi descoperiţi, întrucât Alteţa voastră le cunoaşte numele...

* Cine îmi va dezvălui numele lor?

* Eu, pe toţi dracii!

* Ai face asta?

— Ascultă, Francisc, ţi-am mai spus-o, continuă Henric, în afară de tine, nimeni nu mi-e drag la Curte; această afecţiune se explică fără îndoială prin faptul că eşti persecutat, cum sunt eu, şi că soţia mea te iubeşte neînchipuit de mult...

Francisc se îmbujora de plăcere.

— Crede-mă, dragă frate, continuă Henric, preia conducerea acestei acţiuni şi domneşte în Navarra; iar dacă îmi vei oferi un loc la masa ta şi o pădure frumoasă în care să pot vâna, mă voi socoti fericit!

— Să domnesc în Navarra! spuse ducele, dar dacă...

— Dacă ducele d'Anjou va fi încoronat ca rege al Poloniei, nu-i aşa? Ţi-am ghicit gândul.

Francisc îl privi pe Henric aproape cu teroare.

— Ei bine, Francisc, ascultă-mă! Din moment ce nimic nu-ţi scapă, iată cum judec eu situaţia, pornind de la această ipoteză: dacă ducele d'Anjou devine regele Poloniei şi s-ar întâmpla ca fratele nostru Carol să moară — să-i dea Dumnezeu viaţă lungă! —, nu sunt decât două sute de leghe de la Pau la Paris, în timp ce între Paris şi Cracovia sunt patru sute de leghe; vei fi aici ca să primeşti succesiunea în momentul în care regele Poloniei abia va afla că este disponibilă. Atunci, dacă eşti mulţumit de mine, Francisc, îmi vei da acest regat al Navarrei, care nu va mai

reprezenta decât una din podoabele coroanei tale; în felul acesta, sunt de acord. Cel mai rău lucru ce ţi se poate întâmpla este să rămâi rege al Navarrei, să-ţi întemeiezi acolo o familie, să laşi urmaşi şi să-ţi duci viaţa alături de mine şi de ai mei. In schimb, aici, cine eşti? Un biet prinţ persecutat, un amărât fiu de rege, cel de-al treilea născut, sclav al celor doi fraţi mai mari, care poate fi trimis la Bastilia dintr-un capriciu.

* Da, da, îmi dau seama atât de bine de tot ce spui, încât nu pot înţelege cum de renunţi atât de uşor la planul pe care mi-1 propui. Nu vibrează nimic aici? şi ducele d'Alencon puse mâna pe inima cumnatului său.

* Există poveri mult prea grele pentru mâinile unora; eu nu mă încumet să o duc pe aceasta. Teama de această împovărare face să-mi piară dorinţa de posesie.

* Aşadar, Henric, renunţi într-adevăr?

* I-am spus-o lui de Mouy şi ţi-o repet.

* In cazul acesta, dragă frate, spuse d'Alencon, nu de cuvinte am nevoie, am nevoie de o dovadă.

Henric respira ca un luptător care simte că adversarul va ceda.

— Ţi-o voi dovedi; deseară, la ora nouă, ţi se va înmâna lista pe care figurează numele căpeteniilor şi

planul acţiunii. Actul prin care renunţ la drepturile mele asupra Navarrei se află deja în mâinile lui de Mouy.

Francisc îi strânse mâna lui Henric cu efuziune. In aceeaşi clipă, Caterina intra la ducele d'Alencon, fără a fi anunţată, după cum îi era obiceiul.

* împreună, ca doi fraţi buni! spuse ea zâmbind.

* Nădăjduiesc că aşa este, doamnă, răspunse Henric cu foarte mult calm, în timp ce ducele d'Alencon devenise palid de îngrijorare.

Henric se retrase puţin, ca s-o lase pe Caterina să discute doar cu fiul ei.

Regina-mamă scoase din săculeţul ei o bijuterie de toată frumuseţea.

* Această agrafă a fost executată la Florenţa; ţi-o dăruiesc, o vei prinde la cingătoarea spadei tale.

* Dacă deseară se va auzi vreun zgomot la bunul tău frate Henric, să nu ieşi din cameră, adăugă ea în şoaptă.

Francisc strânse mâna mamei sale şi spuse:

* Doamnă, îmi îngăduiţi să-i arăt lui Henric darul minunat pe care mi l-aţi făcut?

* Mai mult decât atât; oferă-i acest giuvaier din partea ta şi a mea, deoarece eu mai comandasem unul pentru el.

* Ai auzit, Henric, buna mea mamă mi-a adus această bijuterie căreia îi dublează valoarea, îngăduindu-mi să ţi-o ofer.

Henric se arătă încântat de frumuseţea deosebită a agrafei şi-i mulţumi călduros reginei-mamă.

* Fiule, spuse Caterina, nu mă simt prea bine, mă duc să mă odihnesc; fratele tău Carol se simte şi el foarte obosit după căzătura de la vânătoare şi se va culca. Prin urmare, nu vom lua masa de seară împreună, vom fi serviţi în camerele noastre. Ah! Henric! nu ţi-am mulţumit încă pentru curajul şi iscusinţa ta; i-ai salvat viaţa regelui şi fratelui tău; vei fi răsplătit!

* Sunt răsplătit încă de pe acum, doamnă, spuse Henric, înclinându-se.

* Datorită mulţumirii că ţi-ai făcut datoria, continuă Caterina. Nu e suficient, ne vom gândi, Carol şi cu mine, la cea mai bună modalitate de a ne achita faţă de tine.

* Orice voi primi din partea domniei voastre şi a bunului meu frate va fi bine venit, doamnă.

Henric făcu o plecăciune şi ieşi.

«Ah! frate Francisc, gândi Henric, sunt sigur acum că nu voi pleca singur, iar conspiraţia, care avea un trup, şi-a găsit acum un cap şi un suflet. Dar trebuie să fiu foarte precaut: Caterina îmi face un dar, Caterina îmi promite o răsplată. Aici nu e lucru curat; vreau să mă sfătuiesc cu Margareta chiar în seara asta.»

RECUNOŞTINŢA REGELUI CAROL AL IX-LEA

Maurevel îşi petrecuse o buna parte a zilei în Sala de Arme a regelui; văzând că se apropie ora întoarcerii de la vânătoare, Caterina îl trimise în micul ei paraclis, împreună cu oamenii lui de încredere.

După ce sosi Carol al IX-lea, doica îl preveni că un bărbat stătuse în cabinetul său o parte a zilei; la început, regele se mânie cumplit, pentru că i se îngăduise unui străin să intre acolo. Dar, după ce doica i-1 descrise şi-i spuse că era tocmai bărbatul pe care-1 chemase cu o seară în urmă, regele îl recunoscu pe Maurevel şi, amintindu-şi de ordinul pe care i-1 smulsese de dimineaţă regina-mamă, înţelese totul.

— Oh! Oh! şopti Carol, chiar în ziua în care mi-a salvat viaţa! Momentul e prost ales.

Prin urmare, făcu câţiva paşi, cu intenţia de a coborî la regina-mamă, dar îl opri un gând.

«Dacă voi aborda acest subiect, vom discuta la nesfârşit, fără nici un rezultat; mai bine să procedeze fiecare cum crede de cuviinţă.»

— Doică, spuse el, închide bine toate uşile şi anunţ-o pe regina Elisabeta1 că, fiind puţin suferind în urma unei căzături de pe cal, voi dormi singur la noapte.

Doica plecă şi cum nu sosise încă timpul să-şi pună în

aplicare planul, regele începu să scrie versuri. Pentru Carol al IX-lea era cea mai plăcută îndeletnicire, i se părea că vremea trece în zbor. Când orologiul bătu ora nouă, Carol crezu că era abia şapte. Numără bătăile, una după alta, şi la ultima se ridică.

«Fir-ar să fie! Acum e timpul.»

1 Elisabeta de Austria, fiica lui Maximilian (1459-1519).

Şi, luându-şi mantia şi pălăria, ieşi pe o uşă secretă, practicată în lambriurile peretelui, la cererea sa, şi de care nu ştia nimeni, nici măcar Caterina.

Carol se duse drept la apartamentul lui Henric; acesta, după ce se despărţise de ducele d'Alencon, nu făcuse decât să-şi schimbe hainele în camera sa şi să plece îndată.

«Poate că s-a dus să ia masa cu Margot, îşi zise regele. Mi s-a părut că astăzi se înţelegeau de minune.»

Se îndreptă spre apartamentul Margaretei.

Margareta se întorsese la Luvru însoţită de ducesa de Nevers, de Coconnas şi de La Mole, pe care-i poftise la o gustare cu prăjituri şi dulceţuri.

Carol bătu la uşă şi Gillonne se duse să deschidă. Când îl văzu pe rege, se înspăimântă atât de mult, încât abia avu puterea de a face o plecăciune şi, în loc s-o înştiinţeze degrabă pe stăpâna sa de augusta vizită pe care o primea, îl lăsă pe Carol să treacă, fără a da de veste altfel decât prin ţipătul pe care nu şi-1 putuse stăpâni.

Regele străbătu anticamera şi se îndreptă spre sufragerie, de unde se auzeau râsete.

«Bietul Henriot! râde din toată inima, nu-şi închipuie ce primejdie îl pândeşte.»

— Eu sunt, zise regele ridicând draperia şi ivindu-se în prag, zâmbitor.

Margareta scoase un ţipăt de groază; oricât de zâmbitor ar fi fost acel chip, ei i se păru că văzuse capul Meduzei1.

Fiind aşezată drept în faţa draperiei, Margareta îl

recunoscuse pe Carol.

Coconnas şi La Mole erau cu spatele la rege.

— Maiestate! strigă ea înspăimântată, ridicându-se în picioare.

Dintre cei trei comeseni, numai Coconnas nu-şi pierduse capul; se ridică imediat cu o neîndemânare bine calculată răsturnă masa cu tot ce se afla pe ea — cristale, farfurii, lumânări.

1 Meduza (în mitologia greacă) — vederea chipului înspăimântător al Meduzei era suficientă pentru a transforma în stană de piatră pe orice muritor.

Intr-o clipă se făcu un întuneric de nepătruns şi o tăcere mor-mântală.

— Fugi! îi spuse Coconnas lui La Mole. Hai, repede!

La Mole se grăbi să asculte îndemnul prietenului său: se lipi de perete şi-l pipăi cu mâinile, în căutarea dormitorului de unde ar fi putut intra în cămăruţa pe care o cunoştea atât de bine.

Dar când păşi în dormitor, se ciocni de un bărbat care tocmai intrase, venind prin coridorul secret.

* Ce înseamnă asta, spuse Carol prin întuneric, cu o voce în care se ghicea nerăbdarea, v-am stricat cheful, de faceţi harababura asta văzându-mă? Haide, Henriot, unde eşti? Henriot, răspunde-mi!

* Suntem salvaţi, şopti Margareta, prinzând mâna unui bărbat, crezând că este La Mole. Regele crede că unul dintre comeseni este soţul meu.

* Şi-1 voi lăsa să creadă că aşa este, doamnă, fiţi liniştită, zise Henric, răspunzându-i Margaretei tot în şoaptă.

— Dumnezeule! exclamă atunci Margareta, dând repede drumul mâinii pe care o ţinea şi care era a regelui Navarrei.

— Tăcere! zise Henric.

— Ce naiba aveţi atâta de şuşotit? exclamă regele. Răspunde-mi, Henric, unde eşti?

Se auzi vocea regelui Navarrei.

— Aici sunt, Sire.

* Ei, drăcie! spuse Coconnas, care stătea într-un colţ împreună cu doamna de Nevers. Se încurcă lucrurile.

* Atunci suntem de două ori pierduţi, zise Margareta. Coconnas, a cărui temeritate se învecina uneori cu imprudenţa, se gândi că, la urma urmei, era necesar să aprindă din nou lumânările şi cât mai repede. Plecă de lângă doamna de Nevers şi se duse să ridice de jos un sfeşnic căzut printre cioburi, apropie fitilul lumânării de cărbunii aprinşi ai vasului special pentru încălzit şi încăperea se lumină îndată.

Carol al IX-lea privi în jur, nedumerit.

Henric era lângă soţia sa, ducesa de Nevers era singură, într-un colţ, iar Coconnas, în picioare, în mijlocul camerei, ţinând în mână sfeşnicul, lumina toată scena.

— Scuză-ne, dragă frate, nu te aşteptam, spuse Margareta.

* De aceea ne-a speriat într-atât vizita Maiestăţii voastre, adăugă ducesa de Nevers.

* In ceea ce mă priveşte, spaima a fost atât de năprasnică, încât am răsturnat masa, ridicându-mă, zise Henric, care ghicise totul.

Coconnas îi aruncă regelui Navarrei o privire care voia să spună:

«Iată un soţ care a înţeles dintr-odată, fără vorbe multe, cu atât mai bine!»

* Ce harababură! repetă Carol al IX-lea. Masa ta de seară s-a risipit pe jos, Henriot. Vino cu mine, vom termina masa în altă parte; în seara aceasta te corup.

* Cum, Sire? spuse Henric, Maiestatea voastră mi-ar face cinstea...

* Da, Maiestatea mea îţi face cinstea de a te duce undeva, în afara Luvrului. Imprumută-mi-1, Margot, ţi-1 aduc înapoi mâine dimineaţă.

* Ah! dragă frate, nu ai nevoie de încuviinţarea mea, tu eşti suveranul.

* Sire, mă duc să-mi iau o altă haină şi mă întorc îndată

spuse Henric.

* Nu ai nevoie, Henriot; cea pe care o ai e foarte potrivită.

* Dar, Sire... insistă Bearnezul.

* Ţi-am spus să nu te duci în camera ta, fir-ar să fie! Nu înţelegi ce-ţi spun? Vino odată!

* Da, da, duceţi-vă! interveni brusc Margareta, strângând braţul soţului ei, pentru că o privire a lui Carol, plină de tâlc, o înştiinţase că se petreceau lucruri ciudate.

— Sunt gata să vă urmez, Sire, spuse Henric.

Carol îşi îndreptă privirea spre Coconnas, care-şi vedea de treabă mai departe, aprinzând celelalte lumânări.

— Cine este gentilomul acesta, îl întrebă el pe Henric, măsurându-1 pe piemontez din cap până în picioare. Nu este cumva domnul de La Mole?

— Cine i-o fi vorbit despre La Mole? se întrebă Margareta.

* Nu, Sire, răspunse Henric, domnul de La Mole nu este aici şi îmi pare rău, aş fi avut astfel onoarea de a i-1 prezenta Maiestăţii voastre în acelaşi timp cu domnul de Coconnas, prietenul său. Amândoi, prieteni nedespărţiţi, fac parte din suita domnului d'Alencon, pe care-1 slujesc.

* Ah! Ah! Ţintaşul nostru fără pereche! spuse Carol. Bine!

* Domnul acesta de La Mole nu este hughenot? adăugă el, încruntându-se.

* Convertit, Sire, şi răspund de el ca de mine însumi.

* Dacă tu răspunzi de cineva, Henriot, după tot ce ai făcut astăzi, nu am dreptul să mă îndoiesc de acea persoană. Aş fi vrut să-1 cunosc pe acest domn de La Mole. Nu-i nimic, rămâne pe altă dată.

Carol îşi plimbă încă o dată privirea iscoditoare de jur-împre-jur, o îmbrăţişa pe Margareta şi plecă la braţ cu regele Navarrei.

Henric vru să se oprească la poarta Luvrului, ca să vorbească cu cineva.

* Haide, haide, ieşi mai repede, Henriot, îi spuse Carol. Ţi-am spus doar că în seara aceasta atmosfera Luvrului nu-ţi face bine, ce naiba! Crede-mă!

* Doamne Dumnezeule, şopti Henric, ce se va întâmpla cu de Mouy, singur în camera mea?... Numai de n-ar fi şi mai primejdioasă pentru el atmosfera aceea de care trebuie să mă feresc!

* Ascultă, Henriot, spuse regele după ce trecură peste podul mobil, îţi convine ca slujitorii domnului d'Alencon să-i facă curte soţiei tale?

— Cum aşa, Sire?

— Da, acest domn de Coconnas nu-i face ochi dulci lui Margot?

* Cine v-a spus asta?

* Ei, cine! Mi s-a spus.

— E o glumă, Sire; nu e mai puţin adevărat că domnul de Coconnas face ochi dulci cuiva, dar acea persoană este doamna de Nevers.

* Vorbă să fie!

* Nu i-am spus Maiestăţii voastre decât purul adevăr.

Carol începu să râdă în hohote.

* Ei bine, zise el, îl poftesc pe domnul de Guise să mai vină să-mi spună astfel de năzbâtii! I se va lungi faţa când îi voi povesti isprăvile cumnatei sale. In definitiv, spuse regele răzgândindu-se, nu-mi mai aduc aminte bine dacă a vorbit despre domnul de Coconnas sau despre domnul de La Mole.

* Nici de unul, nici de celălalt, Sire, spuse Henric, răspund pentru sentimentele soţiei mele.

* Bine, Henriot, bine! răspunse regele, prefer să te văd aşa stăpânit, cumpănit, decât altfel şi, pe cinstea mea, eşti un bărbat de treabă, atât de bun, încât până la urmă nu mă voi putea lipsi de tine.

După ce rosti aceste cuvinte, regele începu să fluiere într-un anumit fel şi patru gentilomi care aşteptau la capătul străzii Beauvois li se alăturară, însoţindu-i în oraş.

Bătuse ora zece.

* Ei, ne mai aşezăm la masă? spuse Margareta după plecarea regelui şi a lui Henric.

* Nu, în nici un caz, am trecut printr-o spaimă prea mare. Noroc că există casa din strada Cloche-Perce! Acolo nimeni nu poate intra decât după ce a asediat-o, iar vitejii noştri gentilomi sunt îndreptăţiţi să o apere cu spada. Dar ce cauţi pe sub mobile şi prin dulapuri, domnule de Coconnas?

— II caut pe prietenul meu La Mole, spuse piemontezul.

— îndreptaţi-vă mai bine înspre dormitorul meu, domnule, alături se află o anumită cămăruţă...

— Bine, spuse Coconnas, am ghicit.

Intră în cămăruţă şi din întuneric se auzi o voce:

* Ei, cum stăm? Unde am rămas?

* Ei, drăcia dracului ! Am rămas la desert.

* Şi regele Navarrei?

— Nu a văzut nimic, este un soţ desăvârşit, i-aş dori unul la fel şi soţiei mele. Dar tare mă tem că nu va avea un astfel de soţ decât în a doua căsătorie.

* Şi regele Carol?

* Ah! regele e cu totul altceva; a plecat cu soţul Margaretei.

— Nu zău?

— Cum îţi spun. Mai mult, mi-a făcut cinstea de a mă privi pieziş când a aflat că sunt în slujba domnului d'Alencon şi de a se uita la mine şi mai bănuitor când i s-a spus că sunt prietenul tău.

— Crezi că m-a ponegrit cineva în faţa lui?

— Dimpotrivă, mi-e teamă că te-a lăudat prea mult. Dar nu despre asta e vorba, cred că doamnele doresc să facă un pelerinaj, îndreptându-se spre strada Roi-de-Sicile, şi noi le vom însoţi.

* Nu e cu putinţă! ştii bine.

* Cum, nu e cu putinţă?

* Da, pentru că suntem de serviciu la Alteţa sa regală.

— Drăcia dracului! e adevărat, eu uit mereu că am ajuns la un gradatât de înalt, încât, din gentilomi ce eram,

avem onoarea de a fi consideraţi valeţi.

Cei doi prieteni se duseră să explice reginei şi ducesei de Nevers că era de datoria lor să asiste cel puţin la ceremonialul culcării domnului duce.

* Ei bine, plecăm şi noi, spuse doamna de Nevers.

* putem să ştim şi noi unde vă duceţi? întrebă Coconnas.

* Oh! eşti prea curios, spuse ducesa. *Quaere et invenies1.* Cei ioi tineri salutară şi urcară în grabă la ducele d'Alencon. Ducele îi aştepta în cabinetul său.

* Ah! Ah! sosiţi cam târziu, domnilor.

* E abia ora zece, monseniore» spuse Coconnas. Ducele îşi scoase ceasul.

1 Qvaere et invenies (în limba latină): caută şi vei afla.

* ***I*** adevărat, zise el; totuşi, toată lumea din Luvru s-a dus la culcare.

* Pa, monseniore, suntem la ordinele domniei voastre. Trebuie să-i chemăm în camera Alteţei voastre pe gentilomii care participă la ceremonialul premergător culcării.

* Dimpotrivă, treceţi în sala cea mică şi îngăduiţi-le să se retragă

Cei doi tineri executară ordinele date, care nu au surprins pe nimeni, firea ducelui fiind bine cunoscută.

— Monseniore, spuse Coconnas, Alteţa voastră doreşte să se culce sau să lucreze?

— Nu, domnilor, sunteţi liberi până mâine.

— Să mergem, şopti Coconnas la urechea lui La Mole, în seara asta, după cât se pare, nu rămâne multă lume să doarmă acasă; noaptea e al naibii de ispititoare, să profităm şi noi de ea.

Cei doi tineri urcară scările în fugă, îşi luară mantiile şi spadele pe care le purtau noaptea şi părăsiră Luvrul în grabă, repezindu-se pe urmele celor două doamne, pe care le ajunseră din urmă la colţul străzii Coq-Saint-Honore.

In acest timp, ducele d'Alengon, cu ochii în patru, la pândă, închis în camera lui, aştepta desfăşurarea evenimentelor neprevăzute despre care i se vorbise.

XXXIV DUMNEZEU DISPUNE

după cum le spusese ducele tinerilor, în Luvru era linişte deplină. Margareta şi doamna de Nevers plecaseră spre strada Tizon, Coconnas şi La Mole erau pe urmele lor, regele împreună cu Henric cutreierau prin oraş. Ducele d'Alenşon nu ieşise din camera sa, aşteptând cu înfrigurare evenimentele anunţate de regina-mamă, iar Caterina, culcată în pat, o asculta pe doamna de Sauves, care-i citea dintr-o carte cu poveşti italieneşti, de care regina făcea mult haz.

Caterina nu mai fusese de multă vreme atât de bine dispusă; după ce mâncase cu poftă împreună cu doamnele ei de companie, după ce făcuse socotelile zilnice ale casei sale, ceruse să se facă o rugăciune specială, pentru reuşita unei acţiuni importante, spre binele copiilor ei, spunea ea; era obiceiul Caterinei, de altfel un obicei florentin, de a solicita, în anumite împrejurări, oficierea unor slujbe-rugăciuni şi liturghii, al căror scop era cunoscut doar de Dumnezeu şi de ea.

îl revăzuse şi pe Rene şi alesese câteva noutăţi dintr-un bogat sortiment de produse parfumate.

— Vreau să ştiu dacă fiica mea, regina Navarrei, e la ea, şi dacă e, transmiteţi-i rugămintea mea, de a veni să-mi ţină tovărăşie.

Pajul căruia îi fusese adresată porunca ieşi şi se înapoie, după o clipă, însoţit de Gillonne.

* Eu am chemat-o pe stăpână, nu pe doamna de companie care o slujeşte.

* Doamnă, răspunse Gillonne, am crezut că era de datoria mea să o anunţ eu însămi pe Maiestatea voastră că regina Navarrei a ieşit împreună cu prietena domniei sale, ducesa de Nevers.

* A ieşit la ora aceasta! spuse Caterina, încruntându-se.

Unde s-o fi dus?

* La o şedinţă de alchimie, care are loc în Palatul de Guise, în aripa locuită de doamna de Nevers.

* Şi când se va întoarce?

* Şedinţa se va prelungi până târziu, e posibil ca Maiestatea sa să rămână până mâine dimineaţă la prietena domniei sale.

* Ferice de regina Navarrei, murmură Caterina, are prietene, e regină, poartă coroana regală, i se spune Maiestatea sa, nu are supuşi, ferice de ea!

Această butadă îi făcu pe cei prezenţi să zâmbească în sinea lor.

* Bine, murmură Caterina, dacă e plecată... Parcă aşa ai spus, că a plecat?

* De o jumătate de oră, doamnă.

* Prea bine; poţi pleca. Gillonne făcu o plecăciune şi ieşi.

* Continuă lectura, Charlotte, spuse regina. Doamna de Sauves citi mai departe.

După zece minute, Caterina o întrerupse:

— Mi-am adus aminte, gărzile postate în galerie pot să se retragă.

Acesta era semnalul aşteptat de Maurevel. Ordinul reginei se execută şi doamna de Sauves continuă lectura.

Citise aproape un sfert de oră, fără a fi întreruptă, când se făcu auzit un ţipăt lung, înfiorător, care-i îngrozi pe cei de faţă.

Se auzi o împuşcătură.

* Ce înseamnă asta, de ce nu mai citeşti, Charlotte? întrebă regina.

* Doamnă, nu aţi auzit? spuse doamna de Sauves, palidă de emoţie.

* Ce să aud?

* Ţipătul acela.

* Şi împuşcătura aceea, adăugă căpitanul gărzilor.

* Un ţipăt, o împuşcătură? Eu nu am auzit nimic; de altfel, nu e un lucru neobişnuit să se audă în Luvru câte un ţipăt sau câte o împuşcătură. Citeşte, Carlotta, citeşte mai departe.

* Vă rog să ascultaţi, doamnă, se aud paşi, ocări, blesteme, stărui Charlotte, în timp ce domnul de Nancey — căpitanul gărzilor —, cu mâna pe mânerul spadei, nu îndrăznea să părăsească încăperea fără încuviinţarea reginei.

* Mă duc să văd ce se petrece, doamnă, spuse domnul de Nancey.

* Nicidecum, domnule, vei rămâne aici, spuse Caterina, ridicându-şi capul de pe pernă şi sprijinindu-se într-un cot, vrând să dea mai multă stricteţe ordinului său. Pe mine cine m-ar apăra, dacă s-ar ivi vreo primejdie? Ce să fie? Câţiva soldaţi beţi din garda elveţiană, care se încaieră.

Neclintita stăpânire de sine a reginei, faţă de groaza ce plana asupra tuturor celor de faţă, formau un contrast atât de izbitor, încât doamna de Sauves, cu toată timiditatea ei, o privi stăruitor pe Caterina:

— Doamnă, exclamă Charlotte, s-ar crede că cineva a fost omorât.

— Şi cine să fie omorât?

— Regele Navarrei, doamnă, zarva provine de la apartamentul său.

* Toanta! murmură regina, ale cărei buze aveau un tremur ciudat, pentru că îngăima o rugăciune; toanta asta nu-1 vede decât pe regele Navarrei!

* Doamne sfinte! mai spuse doamna de Sauves, căzând în fotoliu.

* Gata, s-a isprăvit! Căpitane, îi spuse regina domnului de Nancey, nădăjduiesc că vei şti să pedepseşti cu asprime pe cei vinovaţi de scandalul iscat la Palat. Citeşte mai departe, Carlotta.

Caterina rămase cu capul pe pernă, nemişcată; picături mari de sudoare i se prelingeau pe obraji, iar imobilitatea ei păru mai curând o sfârşeală.

Doamna de Sauves se supuse ordinului categoric dat de regina-mamă; ochii ei urmăreau mecanic povestirea, dar gândul o purta departe, la pericolul înfricoşător ce pândea fiinţa iubită. După câteva minute chinuitoare, biruită de emoţie, copleşită de rigorile etichetei, vocea i se stinse, cartea îi căzu din mâini şi leşină.

Deodată se auzi un zgomot şi mai puternic; paşi greoi zguduiau coridorul; două focuri de armă făcuseră geamurile să zăngăne.

Caterina, nedumerită, se ridică, la rândul ei, dreaptă, palidă, cu ochii măriţi: conflictul se prelungise îngrijorător de mult. In clipa în care căpitanul gărzilor vru să se avânte, ea îl opri:

«Să rămână toată lumea aici! Mă voi duce eu însămi să văd ce se petrece.»

Iată ce se petrecea sau, mai bine zis, ce se petrecuse:

La ora nouă şi jumătate, de Mouy îşi încheia tunica de mătase, ce-i ascundea armura mult încercată, îşi prindea spada şi pistoalele la cingătoare şi lua faimoasa mantie stacojie a lui La Mole.

Am văzut cum Henric luase hotărârea de a se duce mai întâi să discute cu Margareta, cum, urcând pe scara secretă, ajunsese la timp în dormitorul reginei, cum, ciocnindu-se de La Mole, îi luase degrabă locul în sufragerie, acolo unde regele Carol al IX-lea se aştepta să-1 găsească. Atunci se prezentase de Mouy la postul de pază de la intrarea în Palat, rostise parola dată de Henric şi, întrucât mantia stacojie era foarte cunoscută, pătrunsese nestingherit în curtea Luvrului. De Mouy urcă direct la regele Navarrei, imitând, cât putea de bine, mersul şi ţinuta lui La Mole. în anticameră îl găsi pe Orthon care-l aştepta.

— Domnule de Mouy, îi spuse credinciosul bearnez, regele a ieşit, dar mi-a poruncit să vă conduc în camera sa şi să vă spun să-l aşteptaţi. Dacă va întârzia mai mult, vă poftеşte să vă lungiţi pe patul său.

De Mouy intră fără a mai cere alte lămuriri, întrucât Orthon nu făcuse altceva decât să-i repete ceea ce îi mai

spusese de dimineaţă.

Ca să-i treacă timpul mai uşor, de Mouy luă o pană şi cerneală şi, apropiindu-se de o hartă a Franţei, foarte bine întocmită, atârnată pe perete, începu să numere şi să stabilească etapele care despărţeau Parisul de Pau1.

Isprăvi într-un sfert de oră şi nu mai ştiu ce să facă; se plimbă prin cameră în lung şi în lat, se frecă la ochi, căscă, se trânti în pat, se ridică şi se trânti din nou. în cele din urmă, profitând de invitaţia lui Henric şi de familiaritatea care exista între prinţi şi gentilomii lor, îşi aşeză pe noptieră pistoalele şi lampa şi se întinse pe patul cel mare cu draperii de culoare închisă, ce se găsea în fundul încăperii.

îşi aşeză de-a lungul coapsei spada scoasă din teacă şi, fiind sigur că nu va fi luat prin surprindere, din moment ce un servitor se afla în camera din faţă, adormi adânc; în curând un sforăit răsunător zgudui baldachinul. De Mouy sforăia ca un adevărat oştean şi, în această privinţă, putea rivaliza chiar şi cu regele Navarrei.

1 Capitala Bearnului.

în acelaşi timp, şase oameni cu spada în mână şi pumnalul la cingătoare se strecurau în tăcere pe coridorul ce comunica atât cu apartamentele Caterinei, printr-o uşă mai mică, cât şi cu apartamentele lui Henric, printr-o uşă mai mare. Bărbatul care mergea în fruntea acestei mici trupe purta o spadă, scoasă din teacă, un pumnal masiv, ca un cuţit de vânătoare, şi pistoale prinse de cingătoare cu agrafe de argint. Bărbatul acela era Maurevel.

Ajungând la uşa lui Henric, se opri şi-1 întrebă pe cel ce părea a fi şeful micii trupe.

* Eşti sigur că santinelele de pe coridor au plecat?

* Nu mai e nimeni la post, răspunse locotenentul.

* Bine. Acum nu ne mai rămâne decât să ne încredinţăm că cel pe care-1 căutăm se află în apartamentul său.

* Dar acesta este apartamentul regelui Navarrei, spuse locotenentul, oprindu-1 pe Maurevel, care pusese mâna pe clanţa uşii.

* Nu contestă nimeni acest lucru, răspunse Maurevel. Acoliţii lui se priviră uimiţi; iar locotenentul făcu un pas înapoi.

* Ei, căpitane, spuse locotenentul, trebuie să arestăm pe cineva la ora aceasta, în Luvru, chiar în apartamentul regelui Navarrei?

* Ce aţi avea de spus, dacă v-aş aduce la cunoştinţă că cel pe care-l veţi aresta este chiar regele Navarrei?

* V-aş spune, căpitane, că este grav şi că, fără a avea un ordin semnat de mâna lui Carol al IX-lea...

* Citeşte! Maurevel scoase ordinul remis de Caterina şi i-l întinse locotenentului.

* E bine, răspunse acesta după ce-l citi; nu mai am nimic de spus.

* Eşti gata?

* Da.

— Şi voi? continuă Maurevel, adresându-se celor cinci complici. Aceştia se înclinară cu mult respect.

* Ascultaţi-mă cu atenţie, domnilor, spuse Maurevel, planul nostru este de a posta doi oameni la această uşă, doi la uşa dormitorului şi doi mă vor însoţi.

* Şi ce trebuie să facem? întrebă locotenentul.

* Vă rog să ţineţi seama de faptul că am primit ordinul de a-l împiedica pe prizonier să strige, să cheme în ajutor, să se împotrivească. Orice abatere de la această poruncă se pedepseşte cu moartea.

* Negreşit i s-a dat mână liberă, spuse locotenentul, adresându-se bărbatului care, şi el, urma să-l însoţească pe Maurevel în camera regelui.

— întocmai, spuse Maurevel.

* Bietul rege al Navarrei, spuse unul dintre acoliţi; îi era scris, acolo sus, să nu scape cu viaţă.

* îi era scris şi pe pământ, spuse Maurevel, luând înapoi ordinul dat de Caterina, pe care-l înmânase locotenentului.

Maurevel roti în broască acea cheie pe care i-o încredinţase Caterina, lăsă doi oameni de pază la uşa exterioară şi pătrunse în anticameră, însoţit de ceilalţi patru.

«Aha, îşi zise Maurevel, auzind respiraţia zgomotoasă a celui ce dormea, se pare că vom găsi aici ceea ce căutam.

Crezând că stăpânul său se întorsese, Orthon îi ieşi în întâmpinare, dar se trezi în faţa unor bărbaţi înarmaţi, care ocupau prima cameră.

Văzând chipul sinistru al celui căruia i se spunea „Ucigaşul în slujba regelui", credinciosul slujitor se retrase puţin şi se aşeză hotărât în faţa celei de-a doua uşi.

* Cine sunteţi şi ce doriţi?

* în numele regelui! Unde e stăpânul tău? spuse Maurevel.

* Stăpânul meu?

* Da, regele Navarrei!

— Regele Navarrei nu se află acum aici, spuse Orthon, neclintit, postat în faţa uşii. Nu puteţi intra.

— Pretext, minciună! La o parte! strigă Maurevel. Bearnezii sunt încăpăţânaţi din fire. Orthon mârâi ca un câine din munţii săi şi, fără să se lase intimidat, declară:

— Nu veţi intra aici, în lipsa regelui. Şi se prinse cu desperare de cadrul uşii.

La un semn al lui Maurevel, patru oameni îl înşfăcară pe cel ce li se împotrivea, îl smulseră de lângă uşa pe care o apăra cu îndârjire şi, când deschise gura ca să strige după ajutor, Maurevel i-o astupă cu palma sa.

Orthon îl muşcă pe Maurevel atât de tare, încât acesta îşi trase mâna cu un ţipăt de durere şi-1 lovi în cap cu mânerul spadei. Credinciosul slujitor al regelui Navarrei se clătină şi căzu, strigând:

— Ajutor! Ajutor! Ajutor!

Vocea i se stinse şi leşină.

Ucigaşii trecură peste trupul lui; doi dintre ei rămaseră de pază la cea de-a doua uşă, iar ceilalţi doi intrară în dormitor, conduşi de Maurevel.

La lumina lămpii de pe noptieră, văzură patul cu perdelele trase.

* Nu mai sforăie, după cât se pare, remarcă

locotenentul.

* Pe el! strigă Maurevel.

Un strigăt răguşit, semănând mai degrabă cu răgetul unui leu decât cu glasul unui om, răspunse celui ce poruncise celorlalţi. Perdelele patului se traseră brusc: văzură un bărbat purtând o cuirasă, un coif ce-i acoperea fruntea până la ochi, cu două pumnale în mâini şi spada pe genunchi.

Maurevel îl recunoscu pe de Mouy; simţi cum i se ridică tot părul în cap; se făcu îngrozitor de palid, cu spume la gură, ca şi când s-ar fi aflat în faţa unui strigoi.

Instinctiv, făcu un pas înapoi.

Bărbatul înarmat se ridică şi făcu un pas înainte, după cum făcuse şi Maurevel unul înapoi; rolurile se schimbaseră: cel urmărit era acum urmăritorul, iar cel ce amenințase, fugarul.

— Ah, ticălosule, spuse de Mouy, cu vocea înăbuşită, ai venit să mă ucizi, aşa cum l-ai ucis şi pe tatăl meu!

Numai cei doi care-1 însoţiseră pe Maurevel în camera regelui auziră aceste cuvinte cumplite rostite de către de Mouy, care-şi îndrepta pistolul asupra lui Maurevel. In clipa în care de Mouy apăsă pe trăgaci, Maurevel se aruncă în genunchi şi glonţul îl ucise pe unul din soldaţii aflaţi în spatele lui Maurevel, rămas descoperit în urma mişcării bruşte pe care o făcuse acesta. Maurevel ripostă, dar glonţul lui se turti de cuirasa lui de Mouy.

Atunci de Mouy se avântă aprig, cu spada în mână, şi sfărâmă capul celui de-al doilea soldat; se întoarse apoi spre Maurevel. îşi încrucişară spadele; înfruntarea a fost înverşunată, dar scurtă. După cel de-al patrulea atac al lui de Mouy, Maurevel simţi răceala oţelului pătrunzându-i în gâtlej; scoase un ţipăt gâtuit şi căzu pe spate, răsturnând lampa, care se stinse.

Profitând de întuneric, viguros şi agil în mişcări ca uri erou al lui Homer1, de Mouy se repezi direct în anticameră, îl răsturnă pe unul dintre soldaţi, îl respinse pe celălalt şi se strecură printre cei ce păzeau uşa exterioară, ţâşnind ca un fulger.

Trase două focuri şi gloanţele zgâriară peretele coridorului. De Mouy socoti că era salvat; îi mai rămăsese un pistol încărcat, pe lângă spada care lovea năprasnic. Şovăi o clipă: să se îndrepte spre domnul d'Alencon, a cărui uşă se deschisese, sau să părăsească Luvrul? Se hotărî să adopte cea de-a doua soluţie; o luă din nou la goană, sărind câte zece trepte deodată, ajunse la ieşire, spuse parola şi se năpusti afară, strigând:

— Duceţi-vă sus, se comite un omor în numele regelui! Uimirea stârnită de aceste cuvinte, asociată cu zgomotul împuşcăturilor, înmărmuri corpul de gardă. In această împrejurare, de Mouy, luând-o la goană, ajunse curând, teafăr, pe strada Coq.

Momentul acesta corespundea celui în care regina-mamă îl oprise pe căpitanul gărzii, spunându-i:

— Stai aici, mă voi duce eu însămi să văd ce se petrece.

* Dar, doamnă, pericolul în care s-ar afla Maiestatea voastră mă îndreptăţeşte să o urmez, răspunsese căpitanul.

* Stai aici, domnule, spusese Caterina, pe un ton mai imperios decât prima dată, stai aici! Nu ştii că regii se bucură de o pavăză cerească mai puternică decât spada oamenilor?

Căpitanul rămase pe loc.

Atunci Caterina îşi puse papucii de catifea, luă o lampă şi ieşi din cameră; trecu pe coridorul încă plin de fumul prafului de puşcă, indiferentă şi rece, ca o umbră, îndreptându-se spre apartamentul regelui Navarrei. Peste tot domnea cea mai deplină tăcere.

1 Homer (probabil între sec. X şi VIII î. Hr.), cel mai mare poet epic antic grec. I se atribuie poemele „Iliada" şi „Odiseea", capodopere ale literaturii antice.

Caterina ajunse la uşa exterioară: îi trecu pragul şi-1 găsi pe Orthon leşinat, în anticameră.

— Ah! iată-1 pe valet, stăpânul lui e pe aproape, fără îndoială, îşi zise ea, trecând dincolo de a doua uşă. Acolo,

piciorul ei se lovi de un cadavru; se aplecă şi-1 văzu pe soldatul căruia de Mouy îi sfărâmase capul. Mai făcu trei paşi şi-1 descoperi pe locotenentul lovit de glonţ, care horcăia, muribund.

In faţa patului, un bărbat palid ca un mort, cu două răni la gât, din care şiroia sângele, încerca să se ridice, cu mâinile încleştate. Era Maurevel.

Caterina se cutremură: văzu patul gol, privi în jur şi-1 căută zadarnic printre cei trei bărbaţi scăldaţi în sânge pe cel căruia îi dorea moartea.

Maurevel o recunoscu pe Caterina; ochii i se măriră şi făcu un gest deznădăjduit.

— Ei bine, unde e? Ce s-a întâmplat cu el? Nenorocitule, nu cumva ţi-a scăpat? şopti regina-mamă.

Maurevel încercă să îngaime câteva cuvinte, dar nu se auzi decât un şuierat nedesluşit; o spumă roşiatică îi acoperea buzele; clătină din cap, în semn de neputinţă şi de durere.

— Vorbeşte odată! se răsti Caterina. Vorbeşte odată! Spune-mi măcar un cuvânt!

Maurevel îi arătă rana şi scoase iarăşi câteva sunete de neînţeles; se strădui încă o dată, dar nu se auzi decât un horcăit înăbuşit. Maurevel leşină.

Caterina privi cu luare-aminte în jurul ei: numai cadavre, muribunzi, sânge şiroind peste tot; o tăcere mormântală se aşternuse peste această scenă lugubră.

I se adresă din nou lui Maurevel, dar acesta nu se trezi din leşin; rămăsese fără grai, nemişcat. O hârtie ieşea din tunica lui: era ordinul de arestare semnat de rege. Caterina îl luă în grabă şi-1 ascunse în sân.

Parchetul scârţâi uşor; regina-mamă se întoarse şi-1 văzu pe ducele d'Alencon în pragul uşii. Venise, atras de zgomot, şi privea înmărmurit scena ce i se înfăţişa.

* Tu aici, Francisc?
* Da, doamnă. Doamne sfinte, ce se petrece aici?
* întoarce-te în camera ta, vei afla în curând totul.

D'Alencon nu era atât de neştiutor cum credea Caterina. Primii paşi care răsunaseră pe coridor îi

atrăseseră atenţia. Văzându-i pe oamenii care intrau la regele Navarrei, îşi amintise cuvintele reginei-mamă şi bănuise ce avea să se întâmple, bucuros că un prieten atât de primejdios era sortit pieirii, din porunca unei persoane mult mai puternice decât el.

împuşcăturile, paşii grăbiţi ai unui fugar îi stârniseră curiozitatea: în fâşia de lumină ce venea dinspre uşa scării zărise mantia stacojie, pe care o cunoştea prea bine ca să se înşele.

«De Mouy! exclamă el. De Mouy, care se face nevăzut, venind de la cumnatul meu Henric de Navarra! E cu neputinţă! Nu! Să fi fost oare domnul de La Mole?... »

Atunci se nelinişti; îşi mai aminti că tânărul îi fusese recomandat de Margareta. Vrând să fie sigur de identitatea celui pe care-l văzuse dispărând, urcă în grabă la cei doi tineri gentilomi; camera lor era pustie, dar într-un colţ era agăţată faimoasa mantie stacojie. Nu mai avea nici o îndoială: nu fusese La Mole, ci de Mouy.

Palid, tremurând, temându-se că hughenotul ar putea fi descoperit şi secretele conspiraţiei date în vileag, se repezi la postul de pază de la intrarea în Palat. Acolo află că mantia stacojie scăpase nevătămată şi prevenise garda că în Luvru se săvârşeau omoruri din porunca regelui.

«S-a înşelat, şopti ducele d'Alencon; erau din porunca reginei-mamă.»

Se întoarse la câmpul de luptă, unde o găsi pe Caterina umblând printre morţi, ca o hienă.

Tânărul duce, calm şi supus în aparenţă, o ascultă pe augusta sa mamă şi se înapoie în camera sa; gânduri cumplite se învolburau în cugetul lui zdruncinat.

Caterina îl chemă pe căpitanul gărzilor şi-i porunci să scoată leşurile, să-l ducă acasă pe Maurevel, care era rănit, şi mai cu seamă să nu-1 prevină pe rege, trczindu-1.

«Oh! murmură Caterina, cu capul în piept, desperată de eşecul acestei tentative, a scăpat şi de data aceasta! Mâna lui Dumnezeu îl apără pe omul acesta, care va domni! Va domni!»

Inapoindu-se în apartamentele ei, Caterina, cu un aer calm, deschise uşa şi intră zâmbind.

— Ce s-a întâmplat, doamnă? întrebară toţi cei de faţă, neliniştiţi, în afară de doamna de Sauves, prea înspăimântată ca să mai pună întrebări.

— Nimic, răspunse Caterina. Zarvă, atâta tot.

— Oh! exclamă deodată doamna de Sauves, arătând cu degetul locul pe unde păşise Caterina, Maiestatea voastră afirmă că nu s-a întâmplat nimic, dar fiecare pas al Maiestăţii voastre lasă urme însângerate pe covor!

XXXV NOAPTEA REGILOR

Carol, sprijinit de braţul lui Henric, era urmat de patru gentilomi şi precedat de doi purtători de făclii.

— Când ies din Luvru, spunea bietul rege, simt o mulţumire asemănătoare celei pe care o am intrând într-o pădure frumoasă: respir, trăiesc, sunt liber.

Henric zâmbi:

* Atunci Maiestatea voastră s-ar simţi bine în munţii Bearnului!

* Da, înţeleg că ai dori să te întorci acolo, dar dacă dorul te va cuprinde prea tare — adăugă Carol râzând —, fii atent, îţi dau un sfat: ţine seama de faptul că mama mea, Caterina, te iubeşte atât de mult, încât nu se poate lipsi de tine.

* Cum doreşte Maiestatea voastră să-şi petreacă seara aceasta? întrebă Henric, ocolind acest subiect primejdios.

* Vreau să-ţi fac cunoştinţă cu cineva, Henric, îmi vei spune ce părere ai.

— Sunt la ordinele Maiestăţii voastre.

— La dreapta, la dreapta, domnilor! Mergem în strada Barres.

Cei doi regi, urmaţi de escorta lor, trecuseră de strada Savonnerie, când, în dreptul palatului Conde, zăriră doi bărbaţi îmbrăcaţi în mantii lungi, ieşind pe o poartă pe care unul dintre ei o închise fără zgomot.

— Oh! oh! îi spuse regele lui Henric, care, după cum

îi era obiceiul, privea şi el, păstrând o tăcere rezervată, se petrece ceva ce nu trebuie trecut cu vederea.

— De ce spuneţi asta, Sire? întrebă regele Navarrei.

* Nu e în legătură cu tine, Henric. Tu ai încredere în soţia ta, adăugă Carol zâmbind, dar vărul tău Conde nu prea are încredere în a lui şi dacă are, greşeşte, pe cuvântul meu!

* Dar ce vă face să credeţi, Sire, că cei doi bărbaţi au fost la doamna de Conde?

* O presimţire. Faptul că cei doi au încremenit în faţa porţii îndată ce ne-au văzut, o anumită croială a mantiei celui mai scund dintre ei... La naiba! Ar fi ciudat ca?...

— Ce anume?

— Nimic, mi-a trecut prin minte un gând... atâta tot. Să mergem.

Se îndreptară spre cei doi bărbaţi, care, înţelegând atunci că fuseseră observaţi, făcură câţiva paşi ca să se depărteze.

* Staţi, domnilor! Opriţi-vă! zise regele.

* Cu noi vorbiţi?

Carol şi însoţitorul său tresăriră auzind glasul celui care pusese întrebarea.

— Ei bine, Henric, recunoşti acum glasul acesta?

* Sire, spuse Henric, dacă fratele domniei voastre, ducele d'Anjou, n-ar fi la La Rochelle, aş jura că el a fost cel ce a vorbit.

* Ei bine, el nu se află la La Rochelle, după cum se vede, zise Carol.

* Dar cine este alături de el?

* Nu-1 recunoşti pe celălalt?

* Nu, Sire.

— Are totuşi o statură care nu te poate înşela... O să-l recunoşti îndată. Hei!... Staţi! Opriţi-vă! repetă regele. N-aţi auzit, ce naiba?

* Sunteţi cumva paza de noapte, ca să ne opriţi? întrebă cel mai înalt, scoţându-şi braţul din faldurile mantiei.

* Să zicem că da şi opriţi-vă când vi se porunceşte, zise

regele, care-i şopti apoi iui Henric: «Vei vedea cum scoate flăcări vulcanul.»

* Sunteţi opt, zise bărbatul mai înalt, arătându-şi nu numai braţul, ci şi faţa; chiar dacă aţi fi o sută, tot v-aş sfătui să vă vedeţi de drum şi să ne lăsaţi în pace!

* Ah! Ducele de Guise! exclamă Henric.

* Ah! Vărul nostru, ducele de Lorena! făcu regele. In sfârşit, ştim cu cine avem de-a face!

* Regele! exclamă ducele.

La auzul acestor cuvinte, celălalt bărbat se înfăşură mai bine în mantie şi rămase nemişcat, după ce îşi scoase pălăria în semn de respect.

* Sire, zise ducele de Guise, îi făcusem o vizită cumnatei mele, doamna de Conde.

* Da... şi te-a însoţit unul din gentilomii dumitale? Care anume?

* Sire, răspunse ducele, Maiestatea voastră nu-1 cunoaşte.

* Atunci vom face cunoştinţă, zise regele, şi se îndreptă spre celălalt bărbat, făcând semn unui valet să se apropie cu o făclie.

* Iartă-mă, frate, zise ducele d'Anjou, desfăcându-şi mantia şi făcând o plecăciune, cu o ciudă pe care o ascunse cu greu.

* Ah! Henric! Tu eşti! Nu, nu este cu putinţă... Mă înşel... Fratele meu d'Anjou nu s-ar fi dus nicăieri în vizită înainte de a trece pe la mine; el ştie că pentru prinţii de sânge care sosesc în capitală, Parisul nu are decât o poartă de intrare; aceea a Luvrului.

* Iertaţi-mă, sire, o rog pe Maiestatea voastră să scuze fapta mea necugetată.

* Da, da! Bineînţeles, spuse regele ironic. Şi ce căutai, mă rog, în Palatul Conde?

— Ei! Ceea ce spunea adineaori Maiestatea voastră, spuse regele Navarrei maliţios, şoptindu-i regelui la ureche câteva cuvinte, după care izbucni în râs.

— Şi ce-i cu asta? întrebă ducele de Guise cu trufie; după cum făceau toţi cei de la Curte, luase şi el obiceiul de

a-1 trata de sus pe bietul rege al Navarrei. De ce nu m-aş duce s-o văd pe cumnata mea? Domnul duce d'Alencon nu se duce s-o vadă pe a sa?

Henric se îmbujora uşor.

* Care cumnată? întrebă Carol. Nu cunosc decât una, şi aceea este regina Elisabeta.

* Iertaţi-mă, Sire, ar fi trebuit să spun sora sa, doamna Margareta, pe care am văzut-o trecând pe aici în urmă cu o jumătate de oră, însoţită de doi tineri spilcuiţi, care călăreau de o parte şi de alta a litierei.

— Ce spui? Ei, Henric, ce ai de zis? întrebă Carol al IX-lea.

— Sire, regina Navarrei este liberă să meargă unde doreşte, dar mă îndoiesc că ar fi plecat din Luvru.

— Eu sunt sigur că da, spuse ducele de Guise.

* Şi eu, afirmă ducele d'Anjou, şi aş mai adăuga că s-a oprit în strada Cloche-Perce.

* E posibil ca şi cumnata dumneavoastră — dar nu aceasta, zise Henric, arătând spre Palatul Conde, ci cealaltă — şi indică Palatul de Guise — să fie împreună cu ea, pentru că toată lumea ştie că sunt prietene de nedespărţit.

* Nu înţeleg ce vrea să spună Maiestatea voastră, răspunse ducele de Guise.

* Dimpotrivă, totul este limpede şi am înţeles de ce erau doi tineri gentilomi care însoţeau litiera.

* Ei bine, spuse ducele, dacă regina şi cumnatele mele stârnesc vreun scandal, apelez la hotărârea regelui, ca să curmăm această situaţie compromiţătoare.

* Ei, la naiba! Lăsaţi-le în pace pe doamnele de Conde şi de Nevers! Regele nu-şi face griji pentru sora sa, iar eu am încredere în soţia mea, zise Henric.

* Nicidecum, nicidecum! Vreau să fiu lămurit, spuse Carol. Să lămurim chiar noi lucrurile. Spui că litiera s-a oprit în strada Cloche-Perce, vere?

— Da, Sire.

* Ai recunoaşte casa unde s-a oprit?

* Da, Sire.

* Atunci să mergem şi dacă va fi nevoie să dăm foc casei, ca să descoperim cine se află înăuntru, îi vom da foc.

Cei patru mari seniori ai Franţei se îndreptară spre strada Saint Antoine, într-o dispoziţie câtuşi de puţin liniştitoare pentru cei despre care era vorba. Ajungând în strada Cloche-Perce, regele, dorind să-şi rezolve treburile în familie, nu-i reţinu pe gentilomii din suita sa, care urmau să se prezinte abia a doua zi, la şase dimineaţa, pe lângă Bastilia, cu doi cai gata înşeuaţi.

Pe strada Cloche-Perce nu erau decât trei case; astfel, căutările nu le-au fost îngreunate, cu atât mai mult cu cât două dintre ele li s-au deschis fără greutate; o casă era situată spre strada Saint Antoine, iar cealaltă spre strada Roi-de-Sicile. Cea de-a treia casă era păzită de un portar neamţ, care era de neînduplecat. In acea noapte, Parisul părea sortit să ofere cele mai memorabile exemple de credinţă1 a slugilor.

Ducele de Guise îl ameninţă zadarnic în cea mai curată limbă saxonă, Henric d'Anjou îi oferi în zadar o pungă cu galbeni, Carol pretinse în van că este comandantul pazei de noapte, incoruptibilul neamţ nu se lăsă înduplecat nici de declaraţii, nici de bani, nici de ameninţări. Constatând că stăruinţele deveneau supărătoare, portarul strecură printre drugii de fier ai uşii vârful unei archebuze. Demonstraţia aceasta de forţă îi făcu să râdă pe asediatori, în afară de Henric de Navarra, care stătea deoparte, ca şi când nu-1 interesa planul celorlalţi; nu avea de ce să se teamă, pentru că arma nu putea să-şi schimbe direcţia, fiind înţepenită între drugii de fier, şi nu ar fi primejduit viaţa nimănui, decât dacă vreun orb s-ar fi postat drept în faţa ei.

1 Vezi capitolul precedent, aluzie la Orthon, credinciosul slujitor al regelui Navarrei.

Văzând că paznicul nu putea fi intimidat, corupt sau înduplecat, ducele de Guise s-a prefăcut că pleacă împreună cu suita sa. Această retragere nu dură mult; la colţul străzii Saint Antoine, ducele găsi ceea ce căuta: una din acele pietre pe care Ajax,

Telamon şi Diomedes1 le mânuiau cu măiestrie cu trei mii de ani în urmă.

Luă bolovanul pe umăr şi făcu semn celorlalţi să-l urmeze. In clipa aceea, portarul, care îi văzuse depărtându-se pe cei pe care îi socotise răufăcători, închidea poarta, dar nu avusese răgazul de a trage zăvoarele. Ducele de Guise profită de împrejurare şi azvârli bolovanul în poartă. Broasca zbură odată cu bucata de zid în care era prinsă. Poarta se deschise, răsturnându-1 pe neamţul care căzu, scoţând un ţipăt care-i preveni pe cei ce riscau să fie luaţi prin surprindere.

In acel moment, La Mole traducea împreună cu Margareta o idilă de Teocrit2;

Coconnas, pretextând că ar fi grec, bea cu mare plăcere vin grecesc de Siracuza, împreună cu Henriette.

Conversaţia poetică şi cea bahică au fost întrerupte brusc. La Mole şi Coconnas se grăbiră să stingă mai întâi lumânările, apoi deschiseră ferestrele, se repeziră pe balcon, unde întrezăriră patru bărbaţi şi începură să le arunce toate proiectilele pe care le aveau la îndemână; mai făceau şi un zgomot înfiorător, lovind pereţii cu latul spadei. Cel mai înverşunat asediator se trezi cu o carafă de argint pe umăr, ducele d'Anjou cu o compotieră plină cu compot de chitră şi de portocale, iar ducele de Guise cu o halcă de vânat.

Henric de Navarra îl iscodea în şoaptă pe portarul pe care domnul de Guise îl legase de poartă şi care nu răspundea decât: „Ich verstehe nicht"3.

Femeile îi încurajau pe bravii asediaţi, înmânându-le proiectilele care cădeau ca o grindină.

1 Ajax, Diomedes, Telamon (în mitologia greacă) — eroi care au participat la războiul troian.

2 Teocrit (310-250 î. Hr.) — poet grec, creator al poeziei bucolice.

3 In limba germană: „Nu înţeleg."

— Ce naiba! Se îngroaşă gluma! exclamă Carol al IX-lea, lovit în cap de un taburet care-i turti pălăria, înfundându-i-o până la nas. Să mi se deschidă imediat sau

îi trimit la spânzurătoare pe toţi cei de sus.

* Fratele meu! îi spuse Margareta lui La Mole, cu glas scăzut.

* Regele! îi spuse acesta Henriettei, în şoaptă.

* Regele! Regele! îi spuse ducesa lui Coconnas, care împingea de zor un scrin spre fereastră, vrând să-i dea o lovitură ucigătoare ducelui de Guise, pe care avea necaz, fără a-1 cunoaşte. Regele! E regele!

Coconnas lăsă scrinul şi privi mirat:

* Regele?

* Da, regele — batem în retragere!

* Atunci?

* Haide, La Mole şi Margareta au fugit deja!

* Pe unde?

* Haide odată, când îţi spun!

Henriette îl luă de mână şi-1 călăuzi spre uşa secretă ce dădea în casa vecină. După ce închiseră uşa în urma lor, toţi patru părăsiră casa, luând-o spre ieşirea dinspre strada Tizon.

* Oh! zise Carol, cred că se predă garnizoana. Aşteptară câteva minute, dar nu se mai auzi nici un zgomot.

* Ni se pregăteşte cine ştie ce şiretlic, spuse ducele de Guise.

* Sau mai degrabă a fost recunoscută vocea fratelui meu şi au luat-o din loc, adăugă ducele d'Anjou.

* Totuşi, vor fi nevoiţi să treacă pe aici, spuse Carol.

* Da, continuă ducele d'Anjou, dacă nu există şi altă ieşire.

* Vere, îi spuse regele ducelui de Guise, ia bolovanul şi loveşte cu el şi în uşa aceasta.

Ducele îşi dădu seama că era de prisos să recurgă la acest procedeu, observase că cea de-a doua uşă era mai şubredă decât prima şi o deschise lovind-o cu piciorul.

— Făcliile! Făcliile! strigă regele.

Lacheii se apropiară. Făcliile erau stinse, dar aveau la ei tot ce le trebuia ca să le reaprindă. Se făcu lumină. Carol luă o făclie şi ducele d'Anjou alta. Ducele de Guise mergea în fruntea lor, cu spada în mână. Henric încheia

plutonul.

Ajunseră la primul etaj: în sufragerie se servise cina, mai bine zis se strânsese masa, pentru că aceasta oferise majoritatea proiectilelor. Sfeşnicele erau răsturnate, mobilele răvăşite şi, cu excepţia vaselor de argint, celelalte erau sparte.

Trecură în salon; nici acolo nu găsiră mai multe indicii cu privire la identitatea personajelor; cărţi în latină şi greacă, câteva instrumente muzicale.

Dormitorul nu dezvăluia nici o taină. O lampă ardea într-un glob de alabastru, atârnat de plafon. Părea că nimeni nu intrase în acea încăpere.

* Mai este o ieşire, zise regele.

* Probabil că da, declară şi ducele d'Anjou.

* Dar unde o fi? întrebă ducele de Guise. Căutară prin toate părţile şi nu o găsiră.

* Unde e portarul? întrebă regele.

* L-am legat de uşă, răspunse ducele de Guise.

* Ia-1 la întrebări, vere.

* Nu vrea să spună, nu răspunde orice aş face.

— Ei, asta-i! O să-i pregătim un foc de toată frumuseţea în jurul picioarelor şi va fi nevoit să vorbească, zise regele râzând.

Henric de Navarra se uită cu atenţie pe fereastră.

* Nu mai este acolo.

* Cine să-l fi dezlegat? întrebă mânios ducele de Guise.

* La dracu! exclamă regele, nu vom afla nimic.

* într-adevăr, Sire, vedeţi că nimic nu dovedeşte că soţia mea şi cumnata domnului de Guise ar fi fost în această casă.

* Aşa este, răspunse Carol. Sfânta Scriptură ne învaţă că există trei lucruri care nu lasă urme: pasărea în aer, peştele în apă şi femeia... nu, mă înşel, bărbatul1...

— Deci, întrerupse Henric, ceea ce avem mai bun de făcut...

1 Referire la Pildele lui Solomon, cap. 30, 18-19: „Trei lucruri mi se par minunate, ba chiar patru, pe care

nu le pot pricepe: calea vulturului pe cer, urma şarpelui pe stâncă, mersul corăbiei în mijlocul mării şi calea omului la o fecioară".

— Da, zise Carol, eu am o vânătaie de îngrijit, dumneata, d'Anjou, trebuie să-ţi ştergi siropul de portocale, iar dumneata, de Guise, să-ţi cureţi petele de grăsime de mistreţ.

Acestea fiind zise, plecară fără a se mai osteni să închidă uşa în urma lor. Ajunseră din nou în strada Saint Antoine.

* încotro mergeţi, domnilor? îi întrebă regele pe ducele d'Anjou şi pe ducele de Guise.

* Sire, ne ducem la Nantouillet, care ne aşteaptă la cină, pe vărul meu, ducele de Guise, şi pe mine. Maiestatea voastră nu doreşte să vină cu noi?

* Nu, mulţumesc! mergem în direcţia opusă. Aveţi nevoie de unui dintre purtătorii mei de făclii?

* Vă mulţumim foarte mult, Sire, spuse grăbit ducele d'Anjou.

* Bine, îi e frică să nu-1 spionez, şopti Carol la urechea regelui Navarrei.

* Vino, Henric, zise Carol al IX-lea, luându-1 de braţ, eşti invitatul meu la cină în această seară.

— Nu ne întoarcem la Luvru? întrebă Henric.

— Nu, încăpăţânat afurisit ce eşti! Vino cu mine, dacă îţi spun să vii! Vino!

Amândoi porniră pe strada Geoffroy-Lasnier.

XXXVI ANAGRAMA

Mijlocul străzii Geoffroy-Lasnier se întretăia cu strada Garnier-sur-l'Eau; la capătul acesteia se afla strada Barres.

Făcând câţiva paşi către strada Martellerie, la dreapta, descopereai o căsuţă izolată în mijlocul unei grădini împrejmuită cu un zid înalt; o poartă masivă străjuia intrarea. Carol scoase din buzunar o cheie, descuie poarta, lăsându-i să intre pe Henric şi pe lacheul cu făclie,

şi o încuie la loc. O mică fereastră era luminată; Carol, zâmbind, i-o arătă lui Henric.

* Sire, nu înţeleg, spuse acesta.

* O să înţelegi îndată, Henric.

Regele Navarrei îl privi pe Carol cu mirare. Glasul, chipul său luaseră o expresie atât de diferită de cea obişnuită, încât Henric nu-1 mai recunoştea.

* Dragă Henric, îi spuse regele, ţi-am spus că atunci când părăsesc Luvrul părăsesc infernul. Când intru aici, intru în rai.

* Sire, răspunse Henric, sunt fericit că Maiestatea voastră mă socoteşte demn de a-1 însoţi în această călătorie spre Cer.

* Drumul este îngust, spuse regele, începând să urce o scară, dar aceasta numai ca să justificăm comparaţia1.

* Şi cine este îngerul care păzeşte intrarea în Edenul domniei voastre?

— Vei vedea, răspunse Carol al IX-lea.

Ii făcu lui Henric semn să-l urmeze, fără zgomot, deschise o uşă, apoi încă una şi se opri în prag.

— Priveşte, spuse el.

Henric se apropie şi i se înfăţişă unul dintre cele mai fermecătoare tablouri pe care îi fusese dat să le vadă vreodată.

0 femeie tânără, de optsprezece-nouăsprezece ani2, îşi rezema capul de piciorul patului în care dormea un copilaş, ţinându-i picioruşele în mâini, aproape de buzele sale, iar pletele ei lungi o învăluiau într-o pulbere de aur.

Semăna cu un tablou de Albani3, reprezentând Fecioara şi Pruncul.

* Sire, cine este această făptură încântătoare? întrebă regele Navarrei.

* Este îngerul meu, Henric, singura fiinţă care mă iubeşte pentru mine.

Henric zâmbi.

— Da, ea mă iubeşte pentru mine, repetă Carol, ea m-a iubit înainte de a şti că sunt rege.

1 „Pe căi înguste, către astre" (în 1. latină, Per

augusta ad augusta).

2 Mărie Touchet, născută în 1553, îi dăruise un fiu regelui Carol al IX-lea.

3 Francesco Albani, pictor italian (1578-1660), autor al unor compoziţii cu subiect religios sau mitologic.

— Dar de când a aflat?

— După ce a aflat, spuse Carol cu un oftat care dovedea cât de apăsătoare îi părea uneori această suveranitate crâncenă, mă iubeşte şi acum. Iţi dai seama?

Se apropie încetişor şi atinse cu buzele obrazul gingaş al tinerei femei; sărutarea lui a fost blândă, uşoară, asemenea sărutului dat de o albină unei flori de crin.

Totuşi tânăra se trezi.

* Carol, şopti ea, deschizând ochii.

* Vezi, spuse regele, îmi spune Carol, regina îmi spune Sire.

* Oh! exclamă tânăra. Nu eşti singur, regele meu!

* Nu, draga mea Mărie. Am vrut să-ţi aduc un alt rege, mai fericit decât mine, pentru că nu are coroană, dar mai nefericit decât mine, fiindcă nu are o Mărie Touchet. Dumnezeu le orân-duieşte drept pe toate.

* Sire, este regele Navarrei? întrebă Mărie.

— Chiar el, draga mea. Apropie-te, Henriot. Regele Navarrei se apropie; Carol îi luă mâna dreaptă.

— Uită-te la această mână, Mărie; este mâna unui frate bun şi a unui prieten sincer. Fără această mână, să ştii...

— Ce s-ar fi întâmplat, Sire?

— Fără această mână, Mărie, copilul nostru nu ar mai fi avut tată.

Mărie căzu în genunchi şi luă mâna lui Henric, pe care o sărută.

* Foarte bine, Mărie, foarte bine, spuse Carol.

* Şi ce aţi făcut, Sire, pentru a-i mulţumi?

— Am făcut pentru el ceea ce a făcut şi el pentru mine. Henric îl privi pe Carol, nedumerit.

— Cândva vei înţelege ce am vrut să spun, Henriot.

Până atunci, vino să vezi.

Se apropie de patul în care copilaşul dormea, netulburat.

1 Nota lui Alexandre Dumas: «într-adevăr, dacă acest fiu natural, nimeni altul decât faimosul duce dAngouleme, decedat în 1650, ar fi fost recunoscut ca fiu legitim, Henric al IlI-lea, Henric al IV-lea,

— Ei, dacă băieţaşul acesta dolofan ar dormi la Luvru şi nu în această căsuţă de pe strada Barres, s-ar schimba multe lucruri în prezent şi poate şi în viitor1.

* Sire, spuse Mărie, cu voia Maiestăţii voastre, prefer să doarmă aici, doarme mai bine.

* Să nu-i tulburăm somnul, e atât de bine să dormi când nu visezi!

* Sire, spuse Mărie, întinzând mâna spre una din uşile încăperii.

* Da, ai dreptate, Mărie, să cinăm.

* Iubitul meu Carol, îi vei spuse regelui Navarrei să mă scuze, nu-i aşa?

* Pentru ce?

* Pentru că am dat drumul servitorilor, Sire, continuă Mărie, adresându-se regelui Navarrei. Trebuie să vă mărturisesc că dragul meu Carol vrea să fie servit numai de mine.

* Ce Dumnezeu! Cred şi eu! spuse Henric.

Cei doi bărbaţi trecură în sufragerie, în timp ce mama, grijulie şi iubitoare, îl învelea pe micul Carol cu o pătură călduroasă.

Băiatul, datorită somnului sănătos de copil nevinovat, pentru care îl invidia tatăl său, nu se trezise.

Mărie li se alătură.

* Nu sunt decât două tacâmuri, spuse regele.

* Ingăduiţi-mi să le servesc pe Maiestăţile voastre.

* Ce să spun, îmi aduci ghinion, Henriot.

* Cum, Sire?

* Nu ai auzit?

* Iertare, Carol, iertare.

* Te iert, dar aşază-te aici, lângă mine, între noi, spuse

Carol al IX-lea.

* Aşa voi face, spuse Mărie.

Ea mai aduse un tacâm, se aşează între cei doi regi şi îi servi.

Ludovic al XlII-lea şi Ludovic al XlV-lea nu ar mai fi domnit. Nu poate găsi un răspuns potrivit, deoarece tainele acestei întrebări rămân de nepătruns».

— Nu-i aşa, Henriot, că e atât de bine să ai un locşor în lume în care să poţi bea şi mânca, fără să fie nevoie ca mai înainte să fie verificate mâncărurile şi băuturile care ţi se servesc?

* Sire, spuse Henric surâzând, răspunzând printr-un zâmbet veşnicei nelinişti a cugetului său, vă rog să credeţi că ştiu să apreciez fericirea mai mult ca oricare altul.

* De aceea, Henriot, spune-i că pentru a rămâne fericiţi, nu trebuie să se amestece vreodată în politică şi mai cu seamă nu trebuie să o cunoască pe mama.

* Regina Caterina o iubeşte pe Maiestatea voastră atât de mult, încât ar putea fi geloasă pe oricare altă dragoste, răspunse Henric, încercând să scape, pe căi ocolite, de încrederea riscantă pe care i-o arăta regele.

* Mărie, îţi prezint pe unul dintre cei mai subtili şi mai spirituali bărbaţi, din câţi cunosc. La Curte, i-a păcălit pe toţi; şi asta înseamnă ceva; eu sunt singurul care a desluşit, poate, ce este în mintea sa, dar nu aş putea spune şi în inima sa.

* Sire, răspunse Henric, îmi pare rău că, exagerând meritele uneia, vă îndoiţi de sinceritatea celeilalte.

* Nu exagerez câtuşi de puţin, Henriot, spuse regele; de altfel, într-o bună zi, lumea te va cunoaşte cu adevărat.

Se întoarse apoi spre tânăra femeie:

* Se pricepe de minune să facă anagrame încântătoare. Cere-i să facă anagrama numelui tău şi te asigur că o va face.

* Oh! cum credeţi că s-ar putea găsi ceva în numele unei biete fete ca mine? Ce gând delicat poate izvorî din această grupare de litere pe care soarta a scris „Mărie

Touchet"?

* Oh! anagrama acestui nume este prea uşoară, Sire, şi nu am nici un merit deosebit găsind-o.

— Ah! ah!... a şi făcut-o, spuse Carol. Vezi, Mărie?» Henric scoase din buzunarul tunicii un carnet, rupse o foaie şi, sub numele Mărie *Touchet,* scrise: Je charme tout („farmec pe oricine") Ii înmâna foaia tinerei femei.

* într-adevăr, exclamă ea, nu-mi vine să cred!

* Ce a scris? întrebă Carol.

* Sire, nu îndrăznesc să spun.

* Sire, spuse Henric, în numele Mărie Touchet există, literă cu literă, şi făcând din I un J, după cum se obişnuieşte, am format anagrama: *Je charme tout.*

* Aşa este, literă cu literă, exclamă Carol. Mărie, aceasta va fi deviza ta, auzi, Mărie? Nici o deviză nu a fost vreodată mai bine îndreptăţită. Iţi mulţumesc, Henriot! Mărie, o să ţi-o dăruiesc scrisă cu diamante.

Cina luă sfârşit; orologiul de la Notre-Dame bătu ora două.

— Acum, zise Carol, ca să-l răsplăteşti pentru anagrama lui curtenitoare, Mărie, o să-i pregăteşti un fotoliu în care să doarmă până dimineaţă, dar cât mai departe de noi, pentru că sforăie îngrozitor. Dacă te trezeşti înaintea mea, să mă trezeşti şi pe mine, căci la ora şase dimineaţa trebuie să fim la Bastilia. Noapte bună, Henriot, fă-ţi culcuşul cum vrei şi cum îţi place. Dar, adăugă el, apropiindu-se de regele Navarrei, şi punându-i mâna pe umăr; promite-mi... e vorba de viaţa ta, înţelegi, Henric? Promite-mi că nu vei pleca de aici fără mine, mai ales pentru a te întoarce la Luvru.

Henric bănuise prea multe lucruri din tot ce-i rămăsese nelămurit, ca să nu ţină seama de aceste sfaturi.

Carol al IX-lea intră în camera sa, iar Henric, ca un om călit de la munte, se instala cât mai comod în fotoliu şi foarte curând sforăitul lui îndreptăţi precauţia luată de rege, de a sta cât mai departe de el.

A doua zi în zori, Carol îl trezi şi, întrucât rămăsese îmbrăcat, fu gata de plecare imediat. Regele era fericit şi

zâmbitor cum nu-1 văzuse nimeni vreodată, la Luvru. Timpul pe care-l petrecea în căsuţa din strada Barres era pentru el senin, luminos.

Cei doi bărbaţi trecură prin dormitor. Mărie dormea în patul ei, copilaşul dormea în leagăn. Amândoi zâmbeau în somn. Carol îi privi o clipă cu nesfârşită duioşie; se întoarse apoi spre regele Navarrei:

— Henriot, dacă vei afla vreodată binele pe care ţi l-am făcut în această noapte şi dacă mie mi s-ar întâmpla vreo nenorocire, aminteşte-ţi de acest copil care doarme în leagănul său.

îi sărută pe frunte pe amândoi, fără să-i mai dea lui Henric răgazul de a-1 întreba.

— La revedere, îngerii mei, spuse el. Şi ieşi. Henric îl urmă, gânditor.

La Bastilia îi aşteptau caii ţinuţi de căpăstru de gentilomii cărora regele le dăduse întâlnire. Carol îi făcu semn lui Henric să încalece, se săltă şi el în şa şi ieşi prin grădina Arbalete, îndrep-tându-se spre bulevardele de centură.

— Unde mergem? întrebă Henric.

— Mergem să vedem dacă ducele d'Anjou s-a întors numai pentru doamna de Conde şi dacă în sufletul acela ambiţia este tot atât de mare ca dragostea, lucru de care mă îndoiesc.

Henric nu înţelegea nimic din toată explicaţia dată de regele Carol al IX-lea, dar îl urmă pe rege fără un cuvânt.

Ajungând în Marais1, şi cum dincolo de palisade se înfăţişa ceea ce se numea atunci foburgul Saint Laurent, Carol îi arătă lui Henric, în ceaţa cenuşie a dimineţii, un grup de bărbaţi înfăşuraţi în mantii lungi şi purtând pe cap căciuli.

Ei veneau călare, în faţa unui furgon foarte încărcat. Pe măsură ce se apropiau, puteau fi văzuţi mai bine. In fruntea lor, călare, ca şi ei, vorbind cu ei, se afla un bărbat purtând o mantie lungă, cu fruntea umbrită de o pălărie cum poartă francezii.

— Ah! ah! bănuiam eu! spuse Carol, zâmbind.

1 Vechi cartier al Parisului (actualmente în arondismentele III şi IV).

* Ei, Sire, dacă nu mă înşel, cavalerul cu mantia este ducele d'Anjou.

* El însuşi, spuse Carol al IX-lea. Dă-te puţin deoparte, Henriot, n-aş vrea să fim văzuţi.

* Dar, mai întrebă Henric, bărbaţii cu mantii şi căciuli cine sunt? Şi ce se află în furgon?

* Acei bărbaţi sunt ambasadorii polonezi şi în furgon se află o coroană. Şi acum, adaugă regele dând pinteni calului şi luând-o din nou pe drumul care ducea la poarta Temple, vino, Henriot, am văzut tot ce voiam să văd.

XXXVII ÎNTOARCEREA LA LUVRU

când regina-mamă socoti că în camera regelui Navarrei se făcuse ordine, că trupurile celor ucişi fuseseră ridicate, că Maurevel fusese transportat la el acasă, că se spălaseră covoarele, le îngădui femeilor care o slujeau să se retragă; era aproape miezul nopţii şi Caterina avea nevoie de odihnă. Dar lovitura fusese prea grea şi decepţia prea mare. Henric, pe care-l ura, care scăpa mereu de capcanele ei ucigătoare, părea ocrotit de o putere de nebiruit, pe care Caterina se încăpăţâna s-o numească întâmplare, deşi în adâncul sufletului ei, o voce îi spunea că numele adevărat al acestei puteri era destinul. Gândul că această nouă tentativă avea să fie cunoscută şi comentată în Luvru şi în afara Luvrului, dându-i lui Henric şi hughenoţilor mai multă încredere în viitor, o scotea din minţi. Dacă, în clipa aceea, acel hazard împotriva căruia lupta cu îndărătnicie i-ar fi scos în cale duşmanul, ea nu ar fi şovăit şi, folosind micul pumnal florentin pe care-l purta la cingătoare, ar fi zădărnicit acea ursită care-l privilegiase atât de mult pe regele Navarrei.

Orele nopţii s-au scurs una după alta, dar orele acelea treceau prea încet pentru cea care aştepta, fără să poată dormi. O mulţime de noi proiecte se înfiripau în mintea ei bântuită de năluciri. în fine, în zori se ridică din pat, se îmbrăcă şi se îndreptă spre apartamentul lui Carol

al IX-lea.

Gărzile, obişnuite s-o vadă ducându-se la rege la orice oră din zi sau din noapte, o lăsară să treacă; Caterina trecu prin anticameră şi ajunse în Sala Armelor. Acolo stătea de pază doica lui Carol.

— Fiul meu? spuse regina-mamă.

— Doamnă, a poruncit să nu intre nimeni în camera sa înainte de ora opt.

— Porunca aceasta nu mă priveşte, doică.

— E pentru toată lumea, doamnă. Caterina zâmbi.

* Da, ştiu prea bine, adăugă doica, ştiu prea bine că nimeni nu are dreptul de a i se împotrivi Maiestăţii voastre, prin urmare o implor pe Maiestatea voastră să asculte rugămintea unei biete femei şi să se oprească aici.

* Doică, trebuie să vorbesc cu fiul meu.

* Doamnă, nu voi deschide decât dacă Maiestatea voastră îmi dă un ordin categoric.

* Deschide, doică, aceasta mi-e vrerea!

Glasul reginei-mamă, poruncitor, respectat şi temut mai mult decât cel al regelui Carol al IX-lea, o înduplecă pe doică, iar aceasta îi înmâna cheia. Dar Caterina nu avea nevoie de cheie; scoase din buzunar cheia ce se potrivea la uşa fiului ei. Uşa se deschise: camera era goală, patul lui Carol era neatins şi ogarul regelui, Acteon, culcat pe blana de urs de lângă pat, veni să-i lingă mâinile ivorii.

— Ah! zise regina, încruntându-se. A ieşit! O să-1 aştept.

Adâncită în reflecţii sumbre, se duse să se aşeze în dreptul ferestrei ce dădea spre curtea Luvrului, de unde se vedea postul de pază de la intrarea principală.

Nemişcată, palidă, ca o statuie de marmură, aşteptă două ore până când zări un grup de călăreţi în fruntea cărora se aflau Carol şi Henric de Navarra.

Atunci înţelese totul. In loc să stea să discute cu ea despre arestarea cumnatului său, Carol plecase cu el, salvându-i viaţa.

«Orb! orb! orb!»şopti ea.

Aşteptă.

Curând auzi paşi în camera de alături, care era Sala Armelor.

* Sire, acum, când ne-am întors la Luvru, spuneţi-mi de ce aţi vrut să părăsesc Luvrul şi care este serviciul pe care mi l-aţi făcut, spuse Henric.

* Nu, nu, nu e momentul, Henriot, răspunse Carol râzând. Poate vei afla într-o bună zi. In clipa de faţă este un mister. Iţi spun că din cauza ta se va isca o ceartă cumplită între mine şi mama mea.

Rostind aceste cuvinte, Carol ridică draperia şi se află faţă în faţă cu mama sa.

In spatele regelui, peste umărul lui, apărea chipul palici şi neliniştit al Bearnezului.

* Ah! sunteţi aici, doamnă! spuse Carol, încruntându-se.

* Da, fiule, trebuie să-ţi comunic ceva.

* Mie?

* Da, numai ţie.

— Ce să fac, spuse regele, întorcându-se către cumnatul său; din moment ce nu există scăpare, e mai bine să discut cât mai repede.

— Vă las, Sire, spuse Henric.

— Da, da, lasă-ne, răspunse Carol, şi întrucât eşti catolic, Henriot, du-te la liturghie în locul meu, eu rămân la predică.

Henric salută şi ieşi.

Carol al IX-lea veni în întâmpinarea întrebărilor pe care urma să i le pună Caterina:

* Ei bine, doamnă, zise el, încercând să prezinte lucrurile sub o formă hazlie. Mă aştepţi aici ca să mă certi, nu-i aşa? Ţi-am contracarat micul plan pe care-l ticluiseşi. Eh! ce naiba, nu puteam să las să fie arestat şi dus la Bastilia un om care-mi salvase viaţa. Nu doream nici să mă cert, sunt un fiu bun. Şi apoi, spuse el încet, bunul Dumnezeu îi pedepseşte pe copiii care se ceartă cu mama lor, dovada a dat-o fratele meu, Francisc al II-lea. Iartă-mă, deci, din toată inima, şi recunoaşte că gluma a fost bună.

* Sire, spuse Caterina, Maiestatea voastră se înşală; nu este vorba despre o glumă.

— Ba da, ba da! până la urmă, aşa o vei considera, crede-mă!

* Sire, prin greşeala Domniei voastre, aţi dejucat un plan care ne-ar fi dezvăluit lucruri uimitoare.

* Ei, ce înseamnă un plan? Pe domnia ta te stinghereşte un plan eşuat, mamă? Vei ticlui altele şi îţi făgăduiesc că atunci te voi sprijini.

* Acum, chiar dacă m-ai sprijini, e prea târziu; acum este prevenit şi-şi va lua toate măsurile de precauţie.

* Haide, mamă, să nu ocolim subiectul. Ce ai împotriva lui Henriot?

— Ii reproşez că unelteşte.

* Da, înţeleg, asta-i învinuirea pe care i-o aduci mereu; dar oare nu toată lumea unelteşte, mai mult sau mai puţin, în această plăcută reşedinţă regală, numită Luvru?

* Dar el unelteşte mai mult decât oricare altul şi este cu atât mai primejdios, cu cât nimeni nu-1 bănuieşte.

— Ia te uită, un nou Lorenzino! spuse Carol.

— Ascultă, spuse Caterina, posomorându-se; numele acela îi amintea una dintre cele mai sângeroase catastrofe ale istoriei florentine. Ascultă! ar fi un mijloc prin care mi-ai putea dovedi că mă înşel.

* Care anume, mamă?

* Intreabă-1 pe Henric cine se afla în camera sa azi-noapte.

* In camera sa... în noaptea asta?

* Da. Şi dacă el îţi va spune...

* Ei?

* Ei, sunt gata să recunosc că m-am înşelat.

* Dar dacă era o femeie, nu-i putem pretinde ca...

* O femeie?

* Da.

— O femeie care a ucis doi soldaţi din gardă şi care 1-a rănit, poate mortal, pe domnul de Maurevel?

* Oh! oh! spuse regele, e grav. S-a vărsat sânge?

* Trei bărbaţi au fost doborâţi la pământ.

* Şi cel care i-a adus în starea aceasta?

* A fugit, teafăr şi nevătămat.

1 Gog şi Magog reprezintă personificări ale Răului, în literaturile mozaice, creştine şi musulmane.

* Pe Gog şi Magog!1 zise Carol, bărbatul acela este un viteaz şi ai dreptate mamă, vreau să-1 cunosc.

* Ei bine, ţin să-ţi spun că nu-1 vei cunoaşte, cel puţin nu prin intermediul lui Henric.

* Atunci prin domnia ta, mamă? Bărbatul acela nu a fugit fără să fi lăsat vreun indiciu, fără ca îmbrăcămintea lui să prezinte vreun semnalment...

* S-a remarcat doar mantia stacojie foarte elegantă în care se înfăşurase.

— Ah! ah! o mantie stacojie, spuse Carol; nu cunosc decât una, la Curte, destul de bătătoare la ochi.

* întocmai, spuse Caterina.

* Şi atunci?

— Atunci aşteaptă-mă la tine, fiule, mă duc să văd dacă ordinele mele au fost îndeplinite.

Caterina ieşi; Carol rămase singur, plimbându-se în lung şi în lat, cu un aer absent, fluierând un cântec de vânătoare, ţinându-şi o mână în tunică, cealaltă mână fiind linsă de ogarul său, ori de câte ori se oprea.

Henric îl părăsise pe cumnatul său, tulburat şi foarte îngrijorat; în loc să treacă prin coridorul obişnuit, urcă pe scara secretă — despre care a fost vorba în mai multe rânduri —- care ducea la al doilea etaj. Abia urcase patru trepte că, la prima cotitură a scării, zări o umbră. Se opri, punând mâna pe pumnal. Recunoscu îndată o femeie, al cărei glas fermecător îi era familiar şi care-i spuse, prinzându-1 de mână:

— Slavă Domnului, Sire, că vă văd teafăr! Mi-a fost teamă că vă era viaţa în mare primejdie; fără îndoială, Dumnezeu mi-a ascultat rugăciunile.

— Ce s-a întâmplat? spuse Henric.

— Veţi afla când veţi intra în apartamentul domniei voastre. Nu vă faceţi griji pentru Orthon, e la mine.

Şi tânăra femeie coborî, grăbită, trecând pe lângă Henric, ca şi când l-ar fi întâlnit din întâmplare pe scări.

«Asta-i ciudat, îşi zise Henric. Dar ce s-o fi petrecut?

ce i s-o fi întâmplat lui Orthon?»

întrebarea nu putea fi auzită, din păcate, de doamna de Sauves, pentru că doamna de Sauves era acum departe de el.

In capul scării, Henric văzu deodată ivindu-se o altă umbră; de data asta, era un bărbat.

* Sst! spuse acesta.

* Ah! ah! tu eşti, Francisc!

* Nu-mi pronunţa numele.

* Ce s-a întâmplat?

— Du-te la tine şi vei afla; după aceea, furişează-te pe coridor, uită-te bine în toate părţile, dacă nu cumva te pândeşte cineva, şi intră la mine, uşa va fi doar împinsă.

Dispăru şi el, ca acele fantome care dispar printr-o trapă, pe scena unui teatru.

«Pe toţi dracii! murmură Bearnezul, enigma nu e dezlegată, dar dacă la mine se află cheia ei, să mă duc acolo, vom vedea despre ce e vorba.»

Henric îşi continuă drumul, cu destulă emoţie; firea lui era dăruită cu sensibilitate, această superstiţie a tinereţii. Acest suflet recepta totul, ca suprafaţa netedă a unei oglinzi, şi tot ce auzise până acum prevestea o nenorocire.

Ajunse la uşa apartamentului său şi ascultă. Nu se auzea nici un zgomot. De altfel, dacă Charlotte îl sfătuise să se ducă în apartamentul lui, era limpede că nu avea de ce să se teamă. Aruncă o privire cercetătoare în anticameră; nimic nu arăta că s-ar fi petrecut ceva.

«într-adevăr, Orthon nu e aici.»

Trecu apoi în cea de-a doua cameră.

Aici i se explică totul: pete mari roşii stăruiau pe pardoseală, deşi se aruncase apă din belşug; o mobilă era sfărâmată, draperiile fuseseră sfâşiate cu lovituri de spadă, o oglindă veneţiană fusese spartă de un glonţ şi o mână însângerată sprijinită de zid îşi lăsase amprenta cumplită, dovedind că în această încăpere se dăduse o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Henric, buimăcit, înregistra toate amănuntele

acestea; îşi trecu mâna peste fruntea umedă.

«Ah! acum înţeleg ce serviciu mi-a făcut regele; veniseră să mă ucidă... Şi... Ah! de Mouy, ce au făcut ticăloşii cu de Mouy? Poate că l-au omorât!

Henric, la fel de dornic să afle veştile pe cât era ducele d'Alencon să i le dea, se mai uită o dată în jurul lui, privi lucrurile care-1 înconjurau, ieşi iute din cameră, ajunse pe coridor, se încredinţa că nu-1 pândea nimeni şi, împingând uşa întredeschisă, pe care avu grijă să o închidă, se grăbi să se ducă la ducele d'Alencon.

Ducele îl aştepta în prima încăpere. II luă pe Henric de mână şi, făcându-i semn să tacă, îl duse într-o cămăruţă având aspectul unui turnuleţ, complet izolată, care nu putea fi spionată, datorită configuraţiei ei.

* Ah! dragă frate, ce noapte îngrozitoare! spuse ducele.

* Ce s-a petrecut? întrebă Henric.

* Au venit să te aresteze.

* Pe mine?

* Da, pe tine.

* Pentru care motiv?

* Nu ştiu. Unde erai?

* Regele m-a luat cu el şi am cutreierat oraşul.

* Atunci regele ştia, spuse ducele. Dar dacă nu erai acasă, cine se afla la tine?

* Era cineva la mine? întrebă Henric, ca şi când n-ar fi ştiut acest lucru.

* Da, a fost un bărbat. Când am auzit zgomotul, am alergat să dau o mână de ajutor, dar era prea târziu.

— Bărbatul fusese arestat? întrebă Henric, neliniştit.

— Nu, fugise, după ce-1 rănise grav pe Maurevel şi ucisese doi acoliţi de-ai lui.

— Ah! viteazule de Mouy! exclamă Henric.

— Aşadar, era de Mouy? spuse ducele iute. Henric îşi dădu seama că făcuse o greşeală.

* Cel puţin aşa bănuiesc, pentru că îi dădusem întâlnire ca să discutăm despre fuga ta şi ca să-i spun că îţi transmisesem toate drepturile mele la tronul Navarrei.

* Atunci, dacă se află lucrul acesta, suntem pierduţi, spuse d'Alencon, pălind.

— Da, pentru că Maurevel va mărturisi.

* Maurevel a primit o lovitură de spadă în gâtlej; m-am informat şi am aflat de la chirurgul care 1-a pansat că nu va putea articula nici un cuvânt decât peste opt zile.

* Opt zile! e mai mult decât îi va trebui lui de Mouy ca să ajungă undeva, la adăpost de orice pericol.

* La urma urmei, spuse d'Alencon, poate că era altcineva şi nu era de Mouy.

* Aşa crezi? întrebă Henric.

* Da, bărbatul acela s-a făcut degrabă nevăzut, nu am zărit decât mantia sa stacojie.

* într-adevăr, o mantie stacojie e potrivită unui domnişor spilcuit, nu unui oştean. Cunoscându-i firea, nimeni nu şi-ar închipui că de Mouy se afişează cu o mantie stacojie.

* Nu. Dacă ar fi suspectat cineva, ar fi mai curând... spuse d'Alencon şi se opri aici.

* Ar fi mai curând domnul de La Mole, încheie Henric.

* Cu siguranţă, pentru că eu însumi m-am îndoit o clipă, când l-am văzut fugind.

* Te-ai gândit că s-ar putea să fie el. într-adevăr, nu este exclus să fi fost domnul de La Mole.

* Nu ştii nimic? întrebă d'Alencon.

* Absolut nimic, cel puţin nimic important.

* Dragă frate, zise ducele, acum sunt cu adevărat convins că el era.

* Drace! dacă e el, regina va fi foarte mâhnită, pentru că îi arată multă bunăvoinţă şi se interesează de soarta lui.

* Spui că o interesează soarta lui? întrebă d'Alencon, descumpănit.

* Fără îndoială. Nu-ţi aminteşti, Francisc, că sora ta ţi 1-a recomandat?

* Ba da, spuse ducele, cu glasul stins; de aceea nu aş vrea s-o mâhnesc şi, ca dovadă, de teamă ca mantia stacojie să nu-1 compromită, am urcat în camera lui şi am adus-o aici.

* Oh! oh! spuse Henric, ai procedat foarte prudent, acum nu spun că aş paria, ci aş jura că el a fost.

* Ţi-ai menţine afirmaţia chiar în faţa justiţiei? întrebă Francisc.

* Da, pe cuvântul meu, răspunse Henric, poate că venise să-mi aducă vreun mesaj din partea Margaretei.

* Dacă aş fi sigur că mărturia ta va sprijini afirmaţia mea, l-aş acuza.

— înţelegi, dragă frate, că dacă l-ai acuza, nu te-aş contrazice.

* Dar regina? spuse d'Alencon.

* Ah! da! regina...

* Trebuie să ştiu ce va avea de gând să facă.

* îndatorirea aceasta îmi revine mie.

— Ce naiba, Henric! regina ar greşi dacă ar tăgădui, căci acestui tânăr i s-a creat faima de viteaz fără pereche, pe care nu a dobândit-o cu multă greutate, căci a dobândit-o pe încrederea ce i s-a acordat. Nu e mai puţin adevărat că ar putea să-şi justifice faima cu prisosinţă.

— Ce vrei? totul se plăteşte pe lumea asta! spuse Henric. Salutându-1 pe d'Alencon cu un gest şi cu un zâmbet, Henric deschise uşa, cercetă cu atenţie coridorul, se încredinţa că nu era nimeni la pândă şi se furişă repede pe scara secretă ce ducea la Margareta.

Regina Navarrei nu era mai liniştită decât soţul ei. Expediţia din noaptea aceea, întreprinsă de rege, de ducele d'Anjou, de ducele de Guise şi de Henric, pe care-l recunoscuse, îndreptată împotriva ei şi a ducesei de Nevers, o îngrijora nespus de mult. Desigur, nu exista nici o dovadă compromiţătoare, paznicul fusese dezlegat de La Mole, iar Coconnas îi spusese că neamţul nu scosese o vorbă. Dar cei patru seniori, cei mai de vază din tot regatul Franţei, cărora le ţinuseră piept doi simpli gentilomi ca La Mole şi Coconnas, nu porniseră în această expediţie fără a avea un temei serios şi fără a şti pe cine urmăreau. Margareta se întorsese la Luvru în zori, după ce-şi petrecuse restul nopţii la ducesa de Nevers. Se culcase imediat, dar nu putea adormi, tresărea la cel mai mic

zgomot.

Zbuciumată, neliniştită, ea auzi o bătaie uşoară la uşa secretă; după ce Gillonne îl recunoscu pe vizitator, îi deschise imediat, la porunca reginei.

Henric se opri în prag; nimic din înfăţişarea sa nu trăda jignirea suferită ca soţ; îşi păstrase zâmbetul obişnuit şi nici un muşchi al feţei nu exprima emoţiile cumplite prin care trecuse.

Din priviri o întrebă pe Margareta dacă îi îngăduia să rămână numai ei doi. Margareta le înţelese tâlcul şi-i făcu semn Gillonnei să plece.

* Doamnă, spuse Henric, ştiu cât sunteţi de legată de prietenii domniei voastre şi mă tem că vestea pe care v-o aduc vă va necăji.

* Ce vreţi să spuneţi, domnule? întrebă Margareta.

* Unul dintre slujitorii noştri cei mai dragi este grav compromis în momentul de faţă.

* Cine?

* Dragul nostru conte de La Mole.

* Domnul conte de La Mole, compromis! Cum? pentru care motiv?

* Pentru întâmplarea din noaptea aceasta.

Margareta, cu toată stăpânirea de sine, se îmbujora şi făcu un efort ca să întrebe cu calm:

* Ce întâmplare?

* Cum? nu aţi auzit zarva din noaptea aceasta, în Luvru?

* Nu, domnule.

* Oh! vă felicit, doamnă, aceasta dovedeşte că aveţi un somn de invidiat, spuse Henric cu o naivitate convingătoare.

* Ei bine, ce s-a întâmplat?

* S-a întâmplat că buna noastră mamă îi poruncise domnului de Maurevel şi celor şase oşteni din garda sa să mă aresteze.

* Pe domnia voastră, domnule!

* Da, pe mine.

* Care era învinuirea ce vi se aducea?

* Oh! cine ar desluşi motivele pe care le are o minte atât de profundă ca aceea a mamei noastre? Ii respect motivele, dar nu le cunosc.

* Nu eraţi acasă, Sire?

* Din întâmplare, nu. Aţi ghicit, doamnă, nu eram acasă; ieri seară, regele m-a poftit să-1 însoţesc; deci, dacă eu nu eram acasă, altcineva se afla acolo.

* Cine era acest „altcineva"?

* Se pare că era contele de La Mole.

— Contele de La Mole! spuse Margareta, mirată.

* La dracu! neînfricat bărbat, provensalul acesta, continuă Henric, un viteaz care 1-a rănit pe Maurevel şi a ucis doi soldaţi din garda sa.

* L-a rănit pe domnul de Maurevel şi a ucis doi soldaţi... cu neputinţă!

— Cum, vă îndoiţi de curajul său, doamnă?

— Nu, dar afirm că domnul de La Mole nu putea să se afle în camera domniei voastre.

— De ce nu putea să se afle la mine?

* Pentru că... pentru că... spuse Margareta, vădit încurcată, pentru că era altundeva.

* Ah! dacă poate invoca un alibi, e altceva; va spune unde era şi totul se va încheia cu bine.

— Unde era? interveni brusc Margareta.

— Fireşte... In cursul zilei va fi arestat şi interogat. Dar, din păcate, există dovezi...

— Dovezi... care dovezi?

* Bărbatul care s-a apărat cu atâta înverşunare purta o mantie stacojie.

* Dar domnul de La Mole nu este singurul gentilom care poartă o mantie stacojie. Mai cunosc pe cineva cu mantie stacojie.

* Bineînţeles, îl cunosc şi eu; iată ce ne aşteaptă: dacă nu a fost la mine domnul de La Mole, înseamnă că a fost celălalt bărbat, tot cu o mantie stacojie. Or, celălalt bărbat, ştiţi despre cine e vorba...

— Dumnezeule!

— Aţi sesizat primejdia, doamnă, ca şi mine; emoţia

domniei voastre mi-o dovedeşte. Să discutăm acum ca două persoane preocupate de cel mai râvnit lucru... de un tron... şi de bunul cel mai preţios pe care-l are un om... de viaţă. Dacă de Mouy e arestat, suntem pierduţi.

— Da, înţeleg prea bine.

— In schimb, domnul de La Mole nu compromite pe nimeni... doar dacă îl credeţi capabil să inventeze ceva, de pildă că avea o întâlnire cu anumite doamne... mai ştiu eu ce?

* Domnule, spuse Margareta, dacă nu vă temeţi decât de acest lucru... vă asigur că nu va spune aşa ceva.

* Cum? făcu Henric, nu va spune un cuvânt, plătind cu moartea tăcerea sa?

* Nu va spune nimic, domnule.

* Sunteţi sigură?

* Absolut sigură.

* Atunci, totul se va rezolva cu bine, spuse Henric, ridicân-du-se.

* Vă retrageţi, domnule? întrebă grăbită Margareta.

* Da, doamnă. Asta-i tot ce voiam să vă spun.

* Ce veţi face?

* Voi încerca să ieşim din impasul pe care ni 1-a creat afurisitul acela cu mantia stacojie.

* Oh! Doamne Dumnezeule! bietul tânăr! murmură Margareta, îndurerată, frângându-şi mâinile.

* într-adevăr, spuse Henric, la plecare, ce slujitor devotat este dragul conte de La Mole!

XXXVIII
CINGĂTOAREA REGINEI-MAMĂ

carol se întorsese la Palat vesel şi zâmbitor, dar după o conversaţie de zece minute cu mama sa, s-ar fi zis că aceasta îi transmisese mânia şi paloarea, păstrând pentru sine buna dispoziţie a fiului ei.

* Domnul de La Mole, spunea Carol, domnul de La Mole!... trebuie să discut cu Henric şi cu ducele d'Alencon; cu Henric, pentru că tânărul e hughenot; cu ducele d'Alencon, pentru că se află în slujba sa.

* Cheamă-i, dacă vrei, fiule, dar nu vei obţine nimic. S-ar putea ca Henric şi Francisc să fie în relaţii mult mai strânse decât se pare. A-i supune unui interogatoriu înseamnă a le trezi bănuieli; cred că ar fi mai bine să lăsăm să treacă câteva zile; în felul acesta i-am pune la încercare încet, dar sigur. Dacă îi laşi pe vinovaţi să nu mai simtă primejdia, dacă îi laşi să creadă că ţi-au înşelat vigilenţa, vor îndrăzni şi mai mult, bizuindu-se pe o viitoare izbândă; atunci îţi vor oferi un prilej mult mai bun de a lua măsuri împotriva lor. Noi vom fi atunci pe deplin lămuriţi.

Carol se plimba nehotărât, stăpânindu-şi cu greu mânia, ca un cal care-şi muşcă zăbala; mâna lui crispată căuta să înăbuşe bătăile inimii stăpânite de bănuieli.

— Nu, nu, zise el în cele din urmă. Nu am de gând să aştept. Nu ştii ce înseamnă aşteptarea când eşti încolţit de fantome, cum sunt eu. De altfel, aceşti filfizoni devin tot mai obraznici, din zi în zi; chiar în noaptea aceasta, domnişorii aceştia au îndrăznit să ne înfrunte şi să ni se împotrivească. Dacă domnul de La Mole e nevinovat, e bine; dar nu sunt sigur unde se afla domnul de La Mole azi-noapte, când soldaţii din garda Luvrului erau bătuţi şi eram şi eu bătut, pe strada Cloche-Perce. Să fie chemaţi ducele d'Alencon şi Henric. Vreau să-i întreb pe fiecare în parte. Poţi rămâne, mamă.

Caterina se aşeză. Pentru o minte neînduplecată ca a ei, orice incident, condus de mâna ei atotputernică, putea să o îndrepte spre ţinta râvnită, chiar dacă în aparenţă o îndepărta de ea. Din oricare ciocnire izbucneşte o rumoare sau o scânteie. Rumoarea călăuzeşte, scânteia luminează.

Ducele d'Alencon intră; convorbirea cu Henric îl pregătise pentru această întrevedere, aşadar era destul de calm.

Răspunsurile sale au fost extrem de precise. Cum regina-mamă îi recomandase să rămână în apartamentul

său, era complet străin de evenimentele nopţii precedente. Insă apartamentul său se afla pe acelaşi coridor cu cel al regelui Navarrei; la început i se păruse că aude zgomotul pe care-l face o uşă forţată, apoi au urmat ocări şi blesteme, împuşcături. Abia atunci cutezase să întredeschidă uşa şi văzuse fugind un bărbat cu o mantie stacojie.

Carol şi mama sa se uitară unul la altul.

* Cu o mantie stacojie? zise regele.

* Cu o mantie stacojie, afirmă d'Alencon.

— Şi această mantie stacojie nu tc-a făcut să bănuieşti pe cineva? Ducele d'Alencon se strădui din răsputeri să mintă, cu aerul cel mai firesc:

* La prima vedere, trebuie să-i mărturisesc Maiestăţii voastre că am recunoscut mantia stacojie a unuia dintre gentilomii mei.

* Care-i numele acelui gentilom?

* Domnul de La Mole.

* De ce domnul de La Mole nu se afla la tine, după cum îi era datoria?

* Eu îi spusesem că nu am nevoie de el, spuse ducele.

* Bine, poţi pleca, spuse Carol.

Ducele d'Alenfon se îndreptă spre uşa pe care intrase.

— Nu pe uşa aceea, ci pe cealaltă, spuse Carol. II îndrumă spre uşa care dădea în camera doicii.

Carol voia să evite întâlnirea dintre Francisc şi Henric. Nu ştia că se văzuseră o clipă, că acea clipă fusese de ajuns ca cei doi cumnaţi să se înţeleagă asupra mărturisirilor pe care le vor face.

După ducele d'Alenşon, la un semn al lui Carol, intră şi Henric, la rândul său.

El preîntâmpină întrebările lui Carol.

— Sire, zise el, mă bucur că am fost chemat de Maiestatea voastră, mă pregăteam să vin cu rugămintea de a mi se face dreptate.

Carol se încruntă.

* Da, dreptate, spuse Henric. Mai întâi îi mulţumesc Maiestăţii voastre că mi-a făcut cinstea de a-1 însoţi şi ştiu acum că în acest fel mi-a salvat viaţa. Ce fărădelege săvârşisem ca să se pună la cale să fiu asasinat?

* Nu era un asasinat, interveni brusc Caterina, era o arestare.

* Fie şi aşa, spuse Henric. Ce crimă comisesem ca să fiu arestat? Dacă sunt vinovat, sunt la fel de vinovat în dimineaţa aceasta, cum eram şi aseară. Spuneţi-mi de ce mă învinuiţi, Sire.

Carol se uită la mama sa, stingherit de răspunsul pe care nu ştia cum să-1 dea.

— Fiule, zise Caterina, primeşti oameni suspecţi.

— Bun, şi aceşti oameni suspecţi mă compromit, nu-i aşa, doamnă?

— Da, Henric.

* Spuneţi-mi numele lor! Care sunt suspecţii? Puneţi-mă faţă în faţă cu ei!

* E adevărat, spuse Carol, Henriot are tot dreptul să ceară o explicaţie.

* Şi o cer! continuă Henric, care, simţind superioritatea atitudinii sale, voia să se folosească de ea. Cer să-mi facă dreptate fratele meu Carol şi buna mea mamă Caterina. De când m-am căsătorit cu Margareta, nu m-am purtat ca un soţ bun? întrebaţi-o pe Margareta — nu sunt un bun catolic? Intrebaţi-1 pe duhovnicul meu — nu am dovedit că sunt o rudă bună? Intre-baţi-i pe toţi cei care au asistat la vânătoarea de ieri.

* Da, e adevărat, Henriot, spuse regele. Dar ce vrei? se spune că unelteşti.

* împotriva cui?

* împotriva mea.

— Sire, dacă aş fi uneltit împotriva domniei voastre, nu aveam decât să asist la desfăşurarea evenimentelor, când calul cu genunchiul zdrobit nu se mai putea ridica pe picioare şi când mistreţul, întărâtat, se năpustea asupra Maiestăţii voastre.

* Eh! fir-ar să fie! Mamă, ştii că are dreptate?

* Bine, dar cine se afla la tine în noaptea aceea?

* Doamnă, în vremurile acestea, când foarte puţini oameni îşi asumă răspunderea faptelor lor, eu nu m-aş încumeta să răspund pentru faptele altora. Am ieşit din apartamentul meu la ora şapte; la ora zece, fratele meu Carol m-a luat cu el şi mi-am petrecut toată noaptea în tovărăşia Maiestăţii sale. Nu puteam să stau alături de Maiestatea sa şi să ştiu totodată ce se petrecea în apartamentul meu.

* Nu e mai puţin adevărat că unul dintre oamenii tăi a ucis doi soldaţi din garda Maiestăţii sale şi 1-a rănit pe domnul de Maurevel.

* Unul dintre oamenii mei? întrebă Henric. Cine anume, doamnă? dezvăluiţi-i numele...

* Toată lumea îl acuză pe domnul de La Mole.

* Domnul de La Mole nu mă slujeşte pe mine, ci pe ducele d'Alencon, căruia i-a fost recomandat chiar de fiica domniei voastre.

* In concluzie, Henriot, domnul de La Mole era bărbatul care se afla în camera ta?

* De unde să ştiu, Sire? Nu spun nici da, nici nu... domnul de La Mole e un slujitor foarte devotat reginei, căreia îi este foarte recunoscător că 1-a recomandat domnului duce d'Alencon; este foarte îndatoritor, îmi aduce deseori mesaje din partea Margaretei sau din partea domnului duce. Nu aş putea afirma că nu a fost domnul de La Mole.

* El era, spuse Caterina; a fost recunoscută mantia lui stacojie.

* Deci domnul de La Mole are o mantie stacojie?

* Da.

* Şi bărbatul care mi-a răpus doi soldaţi din gardă şi i-a dat o lovitură năprasnică domnului de Maurevel...

* Avea o mantie stacojie? întrebă Henric.

* întocmai, spuse Carol.

* N-am nimic de spus, adăugă Bearnezul, Dar, după

părerea mea, nu trebuia să mă chemaţi pe mine, care nu eram acasă, ci trebuia să-1 întrebaţi pe domnul de La Mole, pentru că spuneţi că el era acolo. Am o singură obiecţie, pe care o supun Maiestăţii voastre.

* Care anume?

* Dacă eu m-aş fi împotrivit, în loc să mă supun ordinului semnat de suveranul meu, aş fi fost vinovat şi aş fi meritat orice sancţiune; dar nu eram eu, ci un necunoscut, la care nu se referea ordinul; nevrând să fie arestat pe nedrept, bărbatul acela s-a apărat — poate s-a apărat prea bine —, dar era în drept s-o facă.

* Cu toate acestea... murmură Caterina.

* Doamnă, ordinul specifica arestarea mea? spuse Henric.

* Da, chiar Maiestatea sa 1-a semnat.

— Ordinul specifica în plus şi arestarea celui ce s-ar fi aflat în apartamentul meu, dacă eu nu eram acolo?

— Nu, spuse Caterina.

— Ei bine, în cazul în care nu se dovedeşte că eu uneltesc, că bărbatul care se afla în camera mea unelteşte împreună cu mine, socotesc că acel om e nevinovat.

Sire, continuă Henric, întorcându-se către Carol al IX-lea, eu nu voi părăsi Luvrul. Sunt gata să mă prezint, dacă Maiestatea voastră o doreşte, la oricare închisoare de stat. Dar, până la proba contrarie, am dreptul să mă declar şi mă voi declara mereu supusul foarte credincios şi fratele Maiestăţii voastre.

Henric îl salută pe Carol şi se retrase cu o demnitate aparte, pe care nu o manifestase până atunci.

* Bravo, Henriot! spuse Carol, după ce ieşise regele Navarrei.

* Bravo, pentru că ne-a înfrânt? spuse Caterina.

* De ce nu aş recunoaşte-o şi nu l-aş felicita? Când facem scrimă şi primesc o tuşă, nu-i spun tot „bravo"? Prin urmare, mamă, nu ai dreptate dispreţuindu-1 pe omul acesta.

* Dragul meu fiu, spuse Caterina, strângând mâna lui

Carol al IX-lea, eu nu-1 dispreţuiesc, mă tem de el.

* Ei bine, greşeşti, mamă, Henriot îmi este prieten şi, după cum a spus şi el, dacă ar fi uneltit împotriva mea, ar fi lăsat mistreţul să mă sfâşie.

* Da, pentru ca domnul duce d'Anjou, duşmanul său personal să fie regele Franţei?

* Mamă, indiferent de motivul pentru care Henric mi-a salvat viaţa, faptul rămâne fapt, el mi-a salvat-o şi... pe toţi dracii! nu vreau să aibă neplăceri. Cât despre domnul de La Mole, voi discuta cu fratele meu d'Alencon, pentru că face parte dintre oamenii suitei sale.

Carol al IX-lea îi dădea astfel de înţeles mamei sale că era momentul să se retragă. Caterina plecă, încercând să-şi precizeze bănuielile confuze.

Domnul de La Mole era destul de neînsemnat şi nu corespundea intereselor ei.

Intrând în camera sa, regina-mamă o găsi pe Margareta, care o aştepta.

* Ah! ah! tu eşti, fiica mea; trimisesem după tine aseară, cerusem să vii să-mi ţii companie.

* Ştiu, doamnă, dar ieşisem.

* Şi în dimineaţa aceasta, ce te aduce la mine?

* Doamnă, în dimineaţa aceasta am venit să-i spun Maiestăţii voastre că va face o mare nedreptate.

* Care?

* II veţi aresta pe domnul conte de La Mole.

* Te înşeli, fiica mea, eu nu fac arestări, regele e cel care dă ordinul de arestare.

* Doamnă, să nu ne jucăm cu cuvintele, când împrejurările sunt deosebit de grave. Domnul de La Mole va fi arestat, nu-i aşa?

* Se prea poate.

* Fiind învinuit că s-a aflat noaptea trecută în camera regelui Navarrei, că a ucis soldaţi din gardă şi 1-a rănit pe domnul de Maurevel?

* Aceasta este învinuirea care i se aduce.

* Este învinuit pe nedrept, doamnă, spuse Margareta, domnul de La Mole nu este vinovat.

* Domnul de La Mole este nevinovat! spuse Caterina, cu o tresărire de bucurie, presimţind că din spusele Margaretei avea să licărească o dovadă în sensul dorit de ea.

* Nu, continuă Margareta, nu este vinovat şi nici nu poate fi pentru că nu se afla la regele Navarrei.

* Dar unde era?

* La mine, doamnă.

* La tine!

* Da, la mine.

Mărturisirea acestui vlăstar regal ar fi stârnit indignarea reginei-mamă, care i-ar fi aruncat fiicei sale o privire fulgerătoare, dar Caterina se mulţumi să-şi încrucişeze mâinile pe cingătoarea sa.

* Atunci, spuse ea după o clipă de tăcere, dacă domnul de La Mole va fi arestat şi va fi interogat...

* Va spune unde era şi cu cine era, mamă, spuse Margareta, deşi era sigură că nu va proceda astfel.

* Dacă aşa stau lucrurile, ai dreptate, fiica mea, domnul de La Mole nu trebuie arestat.

Margareta se înfiora: i se păru că desluşeşte un sens tainic, îngrozitor în felul în care mama ei rostise acele cuvinte. Nu mai avea nimic de spus, i se acordase ceea ce solicitase.

— Bine, dar atunci, la regele Navarrei, dacă nu era domnul de La Mole, era un alt bărbat?

Margareta tăcu.

* II cunoşti, fiica mea, pe celălalt bărbat?

* Nu, mamă, spuse Margareta cu o voce şovăielnică.

* Haide, nu eşti încredinţată decât pe jumătate.

* Vă repet, doamnă, nu-1 cunosc, răspunse Margareta, pălind fără să vrea.

* Bine, bine, spuse Caterina, cu un aer nepăsător, ne vom informa. Du-te, fiica mea, linişteşte-te, mama ta îţi apără onoarea.

«Ah! şopti Caterina, se asociază împotriva mea; Henric şi Margareta sunt înţeleşi: dacă soţia e mută, soţul

e orb. Sunteţi foarte iscusiţi, copiii mei, vă credeţi foarte puternici, dar puterea voastră constă în faptul că v-aţi unit, iar eu vă voi distruge unul după altul. De altfel, va veni şi ziua în care Maurevel va putea vorbi sau va pronunţa un nume, sau va rosti şase litere... şi în ziua aceea vom afla totul. Da, dar până atunci, vinovatul se va afla într-un loc sigur. Cred că ar fi mai bine să-i dezbin imediat.»

Bizuindu-se pe acest raţionament, Caterina se îndreptă din nou spre apartamentul fiului ei, pe care-l găsi stând de vorbă cu d'Alengon.

— Ah! ah! spuse Carol, încruntându-se, domnia ta, mamă!

* De ce nu ai adăugat *iarăşi7.* Cuvântul nu a fost rostit, dar l-ai gândit, Carol.

* Conţinutul gândurilor mele îmi aparţine, doamnă, spuse regele cu tonul brutal pe care-l lua uneori chiar faţă de Caterina. Ce doreşti de la mine? Spune repede.

* Ei bine, aveai dreptate, Carol, iar tu, d'Alencon, greşeai.

* In ce fel, doamnă? întrebară cei doi prinţi.

* Nu era domnul de La Mole cel ce se afla la regele Navarrei.

* Ah! spuse Francisc, pălind.

* Atunci cine era? întrebă Carol.

* Nu ştim încă, dar vom afla când Maurevel va putea vorbi. Să lăsăm această problemă care nu poate fi lămurită acum şi să revenim la domnul de La Mole.

* Ce-i mai reproşezi domnului de La Mole, mamă, din moment ce nu era el la regele Navarrei?

* Nu, nu se afla la rege, dar se afla la regină.

* La regină! spuse Carol, râzând nervos.

* La regină! murmură d'Alencon, palid ca un mort.

* Nu, nu e posibil, spuse Carol. Guise mi-a spus că întâlnise litiera Margaretei.

* Aşa e, are o casă în oraş!

* Pe strada Cloche-Perce! exclamă regele.

* Oh! asta le întrece pe toate! spuse d'Alencon, vărându-şi unghiile în carne, sfâşiindu-şi pieptul. Mi 1-a

recomandat chiar mie!

* Ah! acum înţeleg! spuse regele brusc, atunci el e cel ce ne-a ţinut piept, azi noapte, şi mi-a aruncat în cap o carafă de argint. Ticălosul!

* Oh! da, repetă Francisc, ticălosul!

— Aveţi dreptate, copii, spuse Caterina, părând că nu înţelege pornirea fiecăruia, motivul care-i determina pe cei doi prinţi să vorbească astfel. Aveţi dreptate, o simplă indiscreţie a acestui gentilom poate isca un scandal îngrozitor; să compromiţi o fiică de rege, o prinţesă din casa regală a Franţei, e foarte uşor, e de ajuns o clipă de beţie.

— Sau de vanitate, spuse Francisc.

— Fără îndoială, spuse Carol; dar nu putem apela, în acest caz, la competenţa judecătorilor... doar dacă Henriot consimte să fie reclamantul.

— Dragul meu fiu, spuse Caterina, punând mâna pe umărul lui Carol, apăsându-1 într-un fel destul de semnificativ ca să-i atragă atenţia asupra propunerii pe care voia s-o facă: ascultă ce-ţi voi spune — e vorba despre o crimă şi poate izbucni un scandal.

Dar astfel de delicte de lezmaiestate nu se sancţionează prin hotărâre judecătorească sau recurgând la călăi; dacă aţi fi simpli gentilomi, nu ar trebui să vă spun ce aveţi de făcut, pentru că amândoi sunteţi curajoşi; dar, în calitatea voastră de prinţi, nu puteţi încrucişa spada cu oricare boiernaş. Gândiţi-vă cum puteţi acţiona ca nişte prinţi.

— Fir-ar să fie! spuse Carol, ai dreptate mamă, o să chibzu-iesc cum e mai bine.

— Sunt alături de tine, frate, exclamă Francisc.

— Iar eu, spuse Caterina, desfăcându-şi cingătoarea neagră înfăşurată de trei ori în jurul mijlocului şi ale cărei capete terminate cu un ciucure atârnau până la genunchi; eu mă retrag, dar vă las cingătoarea în locul meu. Şi Caterina o aruncă la picioarele celor doi prinţi.

* Ah! ah! spuse Carol, înţeleg.

* Cingătoarea aceasta... spuse d'Alencon, ridicând-o de

jos.

— înseamnă pedeapsa şi tăcerea, spuse Caterina, victorioasă; dar cred că n-ar fi rău să-l luaţi părtaş şi pe Henric.

Regina-mamă ieşi.

* Ce Dumnezeu! spuse d'Alencon, asta-i foarte uşor şi când Henric va afla că soţia lui îl înşală... Atunci, adăugă el întorcân-du-se spre regele Carol al IX-lea, eşti de acord cu propunerea mamei noastre?

* Sunt întru totul de acord, declară Carol, fără să bănuiască durerea lui d'Alencon, care simţea cum i se înfig pumnale în inimă. Asta o va supăra pe Margareta, dar Henriot va fi mulţumit.

Apoi chemă un ofiţer din garda sa şi-i porunci să-i spună lui Henric că e aşteptat de rege. Dar se răzgândi:

— Nu, nu, mai bine mă duc eu însumi. Tu, d'Alencon, anun-ţă-i pe d'Anjou şi pe de Guise.

Regele ieşi din apartamentul său şi porni pe scara în spirală care ducea la al doilea etaj, la uşa regelui Navarrei.

XXXIX
PLANURI DE RĂZBUNARE

henric, puţin mai liniştit în urma interogatoriului în care îşi susţinuse cauza strălucit, se grăbi să se ducă la doamna de Sauves. Acolo îl găsi pe Orthon, care-şi venise în fire după leşin. Orthon îi spuse doar că intraseră cu forţa câţiva bărbaţi, că şeful lor îl lovise în cap cu mânerul spadei, ameţindu-1 atât de mult, încât leşinase. Caterina, văzându-1 leşinat, crezuse că e mort. După aceea, nimeni nu se mai întrebase ce se făcuse cu el.

In răstimpul dintre plecarea reginei-mamă şi sosirea căpitanului gărzilor, care primise ordinul de a face să dispară toate urmele încăierării din acea cameră, Orthon îşi revenise şi se refugiase la doamna de Sauves.

Henric o rugă pe Charlotte să-l mai adăpostească

până când de Mouy îi va da de veste din locul unde se ascunsese; atunci avea să-1 trimită pe Orthon cu răspunsul aşteptat de către de Mouy; Henric se putea bizui astfel pe doi oameni devotaţi. După ce puse la punct acest plan, regele Navarrei se întoarse în apartamentele sale. Se plimba prin cameră gânditor, când uşa se deschise brusc şi apăru regele.

* Maiestatea voastră! exclamă Henric, grăbindu-se să-1 întâmpine.

* Eu însumi... Henriot, tu eşti un bărbat foarte cumsecade şi eu ţin la tine din ce în ce mai mult.

* Sire, Maiestatea voastră mă copleşeşte.

* Tu nu ai decât un cusur, Henriot.

— Care? cel pe care mi 1-a reproşat Maiestatea voastră în mai multe rânduri, că prefer vânătoarea călare, cu câini şi gonaci, celei cu şoim?

* Nu, nu, nu vorbesc despre cusurul acesta, vorbesc despre altul.

* O rog pe Maiestatea voastră să facă unele precizări, spuse Henric, care înţelese că regele era bine dispus, pentru că zâmbea. Voi face tot posibilul să mă îndrept.

* Cu ochii buni pe care-i ai, nu înţeleg de ce nu vezi mai bine.

* Sire, s-ar putea să fiu miop, fără să-mi dau seama?

* Mult mai rău, Henriot, mult mai rău, eşti orb.

* Ah! aşa crede Maiestatea voastră, spuse Bearnezul. Oare această nenorocire nu survine decât atunci când închid ochii?

* Da, da! zise Carol, aşa crezi tu. In orice caz, eu voi avea grijă să-ţi deschid ochii.

— Dumnezeu a spus: „Să fie lumină" şi s-a făcut lumină1. Maiestatea voastră îl reprezintă pe Dumnezeu în această lume; el poate face pe pământ ceea ce Dumnezeu face în ceruri: ascult.

* Când Guise ţi-a spus ieri seară că soţia ta trecuse, escortată de un domnişor spilcuit, n-ai vrut să-l crezi!

* Sire, cum puteam să cred că sora Maiestăţii voastre

comite o asemenea imprudenţă?

* Când ţi-a spus că soţia ta se oprise în strada Cloche-Perce, n-ai vrut să-l crezi nici atunci!

* Sire, cum să bănuiesc că un vlăstar regesc, o mândră prinţesă a Franţei, se încumetă să-şi pună în primejdie onoarea?

* Când am asediat casa din strada Cloche-Perce şi m-am pomenit lovit în umăr de o carafă de argint, când ducelui d'Anjou i s-a aruncat în cap compotiera cu compot de portocale, iar de Guise a fost lovit peste faţă de o halcă de mistreţ, tu n-ai văzut două femei şi doi bărbaţi?

* N-am văzut nimic, Sire, Maiestatea voastră îşi aminteşte că-1 interogam pe paznic.

1 Geneza, I, 3.

* Da, dar eu i-am văzut, ce naiba!

* Dacă Maiestatea voastră i-a văzut, e cu totul altceva.

* Adică am văzut doi bărbaţi şi două femei. Acum ştiu cu siguranţă că una dintre cele două femei era Margot, iar unul dintre bărbaţi era domnul de La Mole.

* In acest caz, domnul de La Mole nu era în Luvru, dacă se afla pe strada Cloche-Perce.

* Nu, nu era în Palat, dar acum nu discutăm despre persoana care era aici, o vom afla când neghiobul de Maurevel va fi în stare să vorbească sau să scrie. Acum este vorba despre Margot, care te înşală.

* Sire, nu daţi crezare bârfelor.

* Ţi-am spus eu că eşti mai mult decât miop, că eşti orb! Ce naiba! tot nu vrei să mă crezi, încăpăţânatule? Iţi spun că Margot te înşală şi că-1 vom sugruma deseară pe iubitul ei!

încremenit de mirare, Henric tresări şi-1 privi pe cumnatul său.

* Spune drept, Henric, în fond asta nu te supără. Margot o să sară ca muşcată de şarpe, dar n-am ce-i face, pe cuvântul meu. Dacă prinţul de Conde este înşelat cu ducele d'Anjou, nu-mi pasă, Conde e duşmanul meu. Dar tu eşti fratele meu, eşti mai mult decât fratele meu, eşti prietenul meu.

* Dar, Sire...

* Nu vreau să fii batjocorit, nu vreau să fii păcălit; eşti ţinta batjocurilor acestor filfizoni de prea multă vreme. Ei vin aici ca să culeagă firimiturile pe care le lăsăm noi şi ca să facă ochi dulci soţiilor noastre. N-au decât să vină sau să revină, fir-ar să fie! Ai fost înşelat, Henriot, lucrul acesta se poate întâmpla oricui, dar îţi jur că vei fi răzbunat. Mâine lumea va spune: «Se pare că regele Carol ţine foarte mult la fratele său Henric, din moment ce azi-noapte 1-a făcut pe domnul de La Mole să se căiască amarnic!»

* Sire, hotărârea Maiestăţii voastre este nestrămutată?

* Categorică, definitivă, irevocabilă! Tinerelul nu va avea de ce să se plângă. Acţiunea aceasta ne priveşte pe noi, pe mine, pe d'Anjou, pe d'Alencon şi pe de Guise, adică un rege, doi prinţi ai casei regale franceze, şi un prinţ suveran, fără a te mai pune şi pe tine la socoteală.

* Cum fără a mă pune la socoteală?

* Da, pentru că vei lua parte şi tu.

* Eu?

* Da, tu, împlântă-ţi pumnalul ca un rege în individul acesta, iar noi îl vom sugruma.

* Sire, bunătatea Maiestăţii voastre mă covârşeşte, spuse Henric, dar de unde ştiţi toată povestea?

* Ei, pe naiba! se pare că ticălosul s-a lăudat că sunt împreună când la Luvru, când în strada Cloche-Perce. Se spune că fac versuri; tare aş vrea să văd versurile pe care le face filfizonul ăsta, nişte pastorale, de bună seamă. Ei discută despre Bion şi Moschus, despre Daphnis şi Coryndon. Henric, ia-ţi cel puţin un pumnal1 care nu cruţă.

* Sire, spuse Henric, chibzuind mai bine...

* Ce e?

* Maiestatea voastră va înţelege că nu voi putea lua parte la o asemenea acţiune. Cred că participarea mea ar fi nepotrivită, pentru că eu sunt în cauză, cel lezat, şi intervenţia mea ar putea fi interpretată ca o cruzime, un act bestial. Maiestatea voastră apără onoarea surorii sale, pentru că un lăudăros, un îngâmfat s-a lăudat că e iubit de soţia mea, calomniind-o. Este foarte clar: Margareta — şi

eu susţin că e nevinovată — nu poate fi compromisă dacă acţionaţi în numele domniei voastre. Dacă intervin eu, e altceva; participarea mea ar însemna o răzbunare, nu repararea unei nedreptăţi. Nu ar mai fi vorba despre o execuţie, ci despre un asasinat; în cazul acesta, soţia mea nu mai e calomniată, ci vinovată.

* Fir-ar să fie! Henric, ai vorbit înţelept; i-am spus eu mamei că ai o minte al naibii de ascuţită!

Carol se uită cu drag la cumnatul său, care făcu o plecăciune, răspunzând astfel complimentului adresat.

1 In limba franceză *misericorde* (îndurare): mic pumnal din epoca feudală;,după ce duşmanul era doborât la pământ, cavalerii îl ucideau cu acest pumnal, dacă nu cerea îndurare.

— Totuşi, eşti mulţumit că te scăpăm de tinerelul acesta prea sclivisit şi prea curtenitor? adăugă regele.

* Tot ce face Maiestatea voastră este bine făcut, răspunse regele Navarrei.

* Bine, lasă-mă pe mine să fac treaba asta şi fii liniştit, o voi îndeplini cât se poate de bine.

* Am toată încrederea în Maiestatea voastră, spuse Henric.

* La ce oră obişnuieşte să se ducă la soţia ta?

* Către ora nouă, seara.

* Şi la ce oră pleacă de acolo?

* înaintea sosirii mele, pentru că niciodată nu-1 găsesc acolo.

* Către...

* Către ora unsprezece.

* Bine, în seara aceasta coboară la miezul nopţii, atunci totul va fi rezolvat.

Carol îi strânse mâna lui Henric cu multă prietenie, îi spuse din nou că-1 consideră un frate bun şi ieşi fluierând cântecul lui de vânătoare favorit.

«Ei drace! îşi spuse Bearnezul, însoţindu-1 pe Carol cu privirile, să mă ia dracu dacă toată urzeala asta diavolească nu e opera reginei-mamă! într-adevăr, nu ştie

ce să mai născocească pentru a ne învrăjbi pe soţia mea şi pe mine, care avem o căsnicie atât de reuşită!»

Şi Henric începu să râdă din toată inima, aşa cum râdea când nimeni nu-1 putea auzi.

In aceeaşi zi în care avuseseră loc toate evenimentele acestea, într-una din camerele Luvrului, un tânăr chipeş se dichisea în faţa oglinzii, fredonând un cântecel şi plimbându-se de colo-colo.

Alături de el dormea sau mai bine zis lenevea un alt tânăr. Unul era prietenul nostru La Mole, care fusese toată ziua în centrul atenţiei celor de la Curte, fără să aibă cea mai mică bănuială, iar celălalt era prietenul lui nedespărţit, Coconnas.

Furtuna care se stârnise trecuse pe lângă el; La Mole nu auzise nici bubuitul tunetului, nici strălucirea fulgerelor. Se întorsese acasă pe la trei dimineaţa şi rămăsese culcat până la trei după amiaza, dormind, visând, clădind castele pe nisipurile mişcătoare numite viitor. După ce se trezise, se dusese la baia publică la modă, unde petrecuse un ceas; cinase la jupanul La Huriere şi, întors la Luvru, se îmbrăca cu tot dichisul, pregătin-du-se pentru obişnuita vizită la regină.

* Şi zici că ai luat masa? îl întrebă Coconnas, căscând.

* Da, cu mare poftă, pe legea mea!

* De ce nu m-ai luat şi pe mine, egoistule?

— Dormeai atât de adânc, încât n-am vrut să te trezesc. Dar ştii ceva? o să iei masa de seară în locul celei de prânz. Mai cu seamă, nu uita să-i ceri jupanului La Huriere din vinişorul acela de Anjou, pe care 1-a primit de curând.

* E bun?

* Cere-1 şi bea-1, nu-ţi spun mai mult.

* Şi tu, unde te duci?

* Eu? spuse La Mole, mirat că prietenul lui îi punea o astfel de întrebare. Unde mă duc? Să-i prezint reginei omagiile mele.

* Dacă mă gândesc mai bine, ce ar fi să mă duc la

căsuţa noastră din strada Cloche-Perce? Au mai rămas multe bunătăţi de ieri şi mai e şi vinul acela de Alicante care te înzdrăveneşte.

* Ar fi imprudent, prietene, după cele petrecute azi-noapte. De altfel, ne-am dat cuvântul de onoare că nu ne vom duce singuri acolo. Dă-mi, te rog, mantia.

— Ai dreptate, uitasem. Dar unde ţi-e mantia?... Ah! uite-o.

* Nu, tu mi-o dai pe cea neagră şi eu o vreau pe cea stacojie. Regina mă place mai mult cu aceea.

* Ah! caut-o şi tu, spuse Coconnas, după ce se uitase în toate părţile, eu nu o văd.

* Cum nu o găseşti? unde o fi?

* Poate că ai vândut-o.

* Crezi că era necesar? Mi-au mai rămas şase scuzi.

* Atunci, pune-o pe a mea.

* Ah, da! sigur... o mantie galbenă cu o tunică verde, aş arăta ca un papagal.

* Prea eşti cusurgiu. Imbracă-te cum vrei! In clipa aceea, după ce La Mole răscolise toate lucrurile, tocmai când începuse să-i înjure pe hoţii care se furişau chiar în Palatul Luvru, veni un paj al ducelui d'Alencon cu preţioasa mantie, atât de căutată.

— Ah! exclamă La Mole, iat-o, în sfârşit!

— Mantia dumneavoastră, domnule?... spuse pajul. Da, domnul duce d'Alencon a dorit s-o vadă, ca să-i precizeze nuanţa, pentru că făcuse un pariu.

— Oh! zise La Mole, aveam nevoie de ea fiindcă voiam să ies, dar dacă Alteţa sa mai are nevoie...

— Nu, domnule conte, s-a lămurit. Pajul ieşi. La Mole îşi prinse mantia.

— Ei, ce ai hotărât? îl întrebă La Mole pe prietenul său Coconnas.

* Nu ştiu încă.

* Te găsesc aici, deseară ?

* De unde să ştiu?

* Vrei să spui că nu ştii ce vei face peste două ore?

— Ştiu prea bine ce voi face, dar nu ştiu ce mi se va cere să fac.

* Adică, ducesa de Nevers?

* Nu, ducele d'Alencon.

— într-adevăr, spuse La Mole, am observat că de câtăva vreme îţi arată multă prietenie.

* Aşa este, spuse Coconnas.

* Atunci, viitorul tău e asigurat, spuse râzând La Mole.

* Da de unde! El e doar fiul cel mai mic al regelui!

— Aşa este, dar râvneşte locul fiului celui mare şi nădăjduieşte că Dumnezeu va face o minune în favoarea sa, spuse La Mole. Deci nu ştii unde te vei afla în seara aceasta?

* Nu.

* La dracu, atunci... mai degrabă, la revedere.

— La Mole ăsta e nemaipomenit, zise Coconnas, vrea să ştie mereu unde voi fi. De unde să ştiu? De altfel, cred că mă toropeşte somnul.

Se culcă din nou. La Mole se grăbi să ajungă la regina Navarrei. Ajungând în coridorul pe care-1 cunoaştem, se întâlni cu ducele d'Alencon.

* Ah! dumneata eşti, domnule de La Mole? întrebă ducele.

* Da, monseniore, răspunse La Mole, salutându-1 respectuos.

— Ieşi din Luvru?

— Nu, Alteţă; mă duc să prezint omagiile mele Maiestăţii sale regina Navarrei.

* Pe la ce oră pleci de la ea, domnule de La Mole?

* Alteţa voastră doreşte să-mi dea dispoziţii?

— Pentru moment, nici una, dar vreau să stăm de vorbă în seara aceasta.

* La ce oră?

* Intre nouă şi zece.

— Voi avea cinstea de a mă prezenta la Alteţa voastră la ora aceea.

— Bine, contez pe dumneata.

La Mole salută şi merse mai departe.

«E ciudat, zise el, sunt momente în care ducele e de o paloare cadaverică.»

Bătu la uşa reginei; Gillonne îi deschise îndată şi-1 conduse la Margareta.

Aceasta era ocupată cu o lucrare care părea istovitoare; în faţa ei se găseau o hârtie plină de ştersături şi un volum al lui Isocrate1.

Regina îi făcu semn lui La Mole s-o lase să sfârşească un paragraf. Apoi, terminându-1 (ceea ce n-a durat prea mult), îşi puse pana jos şi-1 pofti să ia loc lângă ea.

La Mole strălucea. Niciodată nu fusese atât de frumos, atât de vesel.

— In limba greacă! exclamă el, aruncându-şi ochii asupra cărţii, o lucrare a lui Isocrate! Ce nevoie aveţi de ea, doamnă? Oh! Oh! pe foaia de hârtie văd scris în limba latină. *Aci Sarmatiae legatos reginae Margaritae concio2.*

Le adresaţi acestor barbari o cuvântare în limba latină?

1 Isocrate (Isokrates) (436-338 î.Hr.), scriitor şi orator atenian. A scris discursuri celebre şi a fost întemeietorul unei renumite şcoli de retorică la Atena.

2 „Discursul reginei Margareta către ambasadorii sarmaţi".

— Sunt obligată s-o fac, din moment ce ei nu vorbesc limba franceză.

* Dar cum puteţi să le răspundeţi înainte de a fi ascultat discursul lor?

* O femeie mai şireată decât mine te-ar lăsa să crezi că a fost o improvizare, dar faţă de tine, dragul meu Hyacint, nu mă folosesc de astfel de şiretlicuri, mi s-a comunicat discursul şi eu îi răspund.

* Sosesc curând ambasadorii aceştia?

* Mai mult, au sosit în această dimineaţă.

* Nu ştie nimeni?

* Au sosit incognito. Primirea lor oficială a fost amânată

şi cred că va avea loc mâine. De altfel, vei vedea, continuă Margareta cu un aer satisfăcut, din care nu lipsea pedantismul, discursul meu este destul de ciceronian; dar să nu mai vorbim despre aceste fleacuri. Spune-mi mai bine ce ţi s-a întâmplat.

* Mie?

* Da.

* Ce să mi se întâmple?

* Ah! degeaba faci pe viteazul, eşti cam palid.

* Pentru că am dormit prea mult — recunosc cu smerenie.

* Haide, haide, nu mai face pe fanfaronul, ştiu tot.

* Fii bună şi pune-mă la curent, mărgăritarul meu nepreţuit, căci eu nu ştiu nimic.

* Răspunde-mi cu toată sinceritatea. Ce te-a întrebat mama mea?

* Regina-mamă, pe mine! Avea să-mi spună ceva?

* Cum, n-ai văzut-o?

* Nu.

* Nici pe regele Carol?

* Nu.

* Nici pe regele Navarrei?

* Nu.

* Dar pe ducele d'Alengon l-ai văzut?

* Da, adineaori, l-am întâlnit pe coridor.

* Ce ţi-a spus?

* Că îmi va da anumite dispoziţii între orele nouă şi zece.

* Nu ţi-a mai spus ceva?

* Nu.

* E ciudat.

* Dar ce vi se pare atât de ciudat, doamnă, spuneţi-mi?

* Că nu ai aflat şi că nu ştii nimic.

* Dar ce s-a întâmplat?

* Nefericitule, toată ziua te-ai aflat pe marginea prăpastiei.

* Eu?

* Da, tu.

* Din ce cauză?

— Ascultă: de Mouy, găsindu-se azi-noapte în camera regelui Navarrei, care urma să fie arestat, a ucis trei oameni şi a fugit, fără să fie recunoscut, unicul indiciu al identităţii sale fiind faimoasa mantie stacojie.

-Şi?

* Această mantie stacojie, care o dată m-a indus şi pe mine în eroare, i-a amăgit şi pe alţii; ai fost bănuit, chiar învinuit de acest triplu omor. Azi-dimineaţă voiau să te aresteze, să te judece, ce ştiu eu? să te condamne, poate, pentru că nu ai fi mărturisit unde ai fost, nu-i aşa? Chiar dacă acesta era preţul salvării tale!

* Să spun unde am fost! exclamă La Mole. Să te compromit, frumoasa mea regină! Ai dreptate! Aş fi murit cântând, numai ca să nu verse o lacrimă frumoşii tăi ochi.

* Dragul meu gentilom! frumoşii mei ochi ar fi vărsat lacrimi amare, spuse Margareta.

* Dar cum s-a rezolvat acest impas?

* Ghiceşte!

* Nu ştiu cum.

— Rămăsese o singură posibilitate de a dovedi că nu ai fost în camera regelui Navarrei.

* Care anume?

* Aceea de a mărturisi unde erai.

* Şi atunci?

* Am spus eu unde te aflai.

* Cui?

* Mamei mele.

* Şi regina Caterina...

* Ştie că eşti iubitul meu.

* Doamnă, după ce ai făcut atâta pentru mine, poţi cere orice slujitorului tău. Viaţa mea îţi aparţine, regina mea! E frumos, e măreţ ce ai făcut, Margareta!

* Aşa să fie, pentru că viaţa ta a fost smulsă din ghearele morţii şi acum eşti salvat.

* Tu mi-ai salvat viaţa, regina mea adorată! exclamă La Mole.

In aceeaşi clipă, un zgomot puternic îi făcu să tresară. La Mole se dădu deoparte, cuprins de o spaimă nelămurită; Margareta ţipă, privind geamul spart al unei ferestre. Fusese aruncată o piatră de mărimea unui ou, care se rostogolea încă pe parchet.

La Mole văzu şi el geamul spart şi pricina spargerii lui.

* Cine e neobrăzatul... ? exclamă şi se repezi spre fereastră.

* O clipă, spuse Margareta; mi se pare că de piatra aceasta e prins ceva.

— într-adevăr, spuse La Mole, parcă ar fi o hârtie. Margareta luă în grabă ciudatul proiectil şi smulse hârtia împăturită ca o panglică îngustă ce înfăşură piatra. Hârtia era legată cu o sfoară, care ieşea prin spărtura geamului. Margareta desfăcu foaia de hârtie şi citi.

— Nefericitule! exclamă ea, întinzându-i hârtia lui La Mole, care stătea în picioare, nemişcat ca o statuie a groazei.

La Mole, cu inima strânsă de o presimţire sumbră, citi următorul mesaj:

«Domnul de La Mole este aşteptat de câteva spade lungi pe coridorul care duce la domnul d'Alencon. Poate i-ar conveni mai mult să iasă pe fereastra aceasta şi să se ducă la Nantes, după domnul de Mouy...

— Ei! oare spadele acelea sunt mai lungi decât a mea? întrebă La Mole după ce citi.

— Nu, dar s-ar putea să fie zece împotriva unei singure spade.

— Cine o fi prietenul care ne trimite acest bilet? întrebă La Mole.

Margareta îl luă din mâinile tânărului şi-1 cercetă cu atenţie.

— Scrisul regelui Navarrei! Dacă el ne previne, înseamnă că primejdia e reală. Fugi, La Mole, fugi, eu te rog să părăseşti degrabă locul acesta.

* Bine, dar cum să fug? întrebă La Mole.

* Fereastra aceasta, nu e vorba despre fereastra aceasta?

* Porunceşte, regina mea, şi voi sări de pe această fereastră, chiar dacă voi pieri prăbuşindu-mă.

* Stai puţin, spuse Margareta, mi se pare că atârnă o greutate de sfoara aceasta.

— Să vedem, zise La Mole.

Trăgând obiectul atârnat de sfoară, amândoi văzură cu nespusă bucurie capătul unei scări din păr de cal şi mătase.

* Ah, eşti salvat! strigă Margareta.

* E o minune cerească!

* Nu, este ajutorul dat de regele Navarrei.

— Dar dacă, dimpotrivă, este o capcană? Dacă această scară se va rupe îndată ce pun piciorul pe ea? Doamnă, nu ai mărturisit astăzi că-ţi sunt drag? întrebă La Mole.

Margareta, pe care bucuria o înviorase, se făcu din nou extrem de palidă.

— Ai dreptate, e posibil, spuse ea şi se îndreptă iute spre uşă.

— Doamnă, ce ai de gând să faci? întrebă La Mole, îngrijorat.

* Să mă conving eu însămi că eşti aşteptat pe coridor.

* Nu, pentru nimic în lume! Ca să cazi pradă mâniei lor!

— Ce rău i-ar putea pricinui unei prinţese de sânge? Ca femeie şi ca vlăstar regesc sunt de două ori intangibilă.

Regina rosti aceste cuvinte cu atâta demnitate, încât La Mole înţelese că ea nu risca nimic şi că trebuia s-o lase să procedeze cum credea de cuviinţă.

Margareta îl lăsă pc La Mole în paza devotatei Gillonne; în funcţie de cursul evenimentelor, acesta se putea hotărî să fugă sau să aştepte întoarcerea ei.

Margareta porni pe coridorul care, printr-o ramificaţie, ducea la bibliotecă şi la mai multe saloane de recepţie şi care, dacă era parcurs în toată lungimea lui, ajungea la apartamentele regelui, ale reginei-mamă şi la

scara secretă pe care se urca la ducele d'Alencon şi la Henric. Deşi era abia ora nouă, toate luminile erau stinse, iar coridorul era cufundat în întuneric; doar la punctul de ramificaţie era o lumină slabă, abia întrezărită. Regina Navarrei înainta fără să şovăie; dar când ajunse la o treime din coridor, auzi şoaptele unor voci care se străduiau să nu fie auzite. Toate aceste precauţii aveau o notă de mister înfricoşătoare. Şoaptele încetară, ca şi când s-ar fi supus unui ordin suprem; bezna cuprinse din nou coridorul, iar licărirea aceea abia se mai distingea.

Margareta merse mai departe, drept spre primejdia care o pândea. Părea calmă, deşi mâinile ei încleştate trădau o stare de tensiune nervoasă foarte puternică. Pe măsură ce se apropia, tăcerea sinistră era şi mai înspăimântătoare, iar o umbră, asemenea unei mâini, acoperea lumina aceea slabă şi tremurătoare. Ajunse la ramificaţia coridorului; deodată, un bărbat făcu doi paşi înainte, ţinând în mână un sfeşnic de argint aurit care lumină locul.

— Uite-1! strigă el.

Margareta se pomeni faţă în faţă cu fratele ei Carol; în spatele lui era ducele d'Alencon, cu o cingătoare de mătase în mână; în fund se profilau două umbre, una lângă cealaltă; spadele lor, trase din teacă, străfulgerau.

Margareta înţelese totul dintr-o privire. Făcu un efort supraomenesc şi-i răspunse zâmbind lui Carol:

— Vreţi să spuneţi *„Uite-o!",* Sire!

Carol făcu un pas înapoi; ceilalţi rămaseră nemişcaţi.

* Tu, Margot! Unde te duci la ora asta?
* La ora asta! este chiar atât de târziu?
* Te-am întrebat unde te duci.

— Să iau un volum din discursurile lui Cicero, cred că l-am lăsat la mama noastră.

* Aşa, pe întuneric?
* Credeam că e luminat coridorul.
* Şi vii de la tine?

— Da.

—: Ce faci tu în seara aceasta?

— îmi pregătesc discursul pe care-l voi adresa solilor polonezi. Nu se ţine mâine Consiliul şi nu ne-am înţeles ca fiecare să supună Maiestăţii voastre discursul pe care 1-a elaborat?

— N-ai pe nimeni care să te ajute la lucrarea aceasta? Margareta se străduí să pară calmă.

* Ba da, Sire, domnul de La Mole, care este un adevărat erudit.

* Atât de erudit, încât îl rugasem să vină la mine să mă îndrume, pentru că eu nu sunt de talia ta; bineînţeles, după ce termini tu lucrarea, spuse ducele d'Alene, on.

* II aşteptai, dragă frate? întrebă Margareta, cât se poate de firesc.

* Da, spuse d'Alencon, nerăbdător.

* In acest caz, ţi-1 trimit imediat, noi am isprăvit.

* Şi cartea pe care o cauţi? întrebă Carol.

* O voi trimite pe Gillonne s-o ia. Cei doi fraţi îşi făcură semne.

* Du-te, Margot, spuse Carol; noi ne continuăm rondul.

* Rondul? spuse Margareta. Ce căutaţi?

* II căutăm pe omuleţul roşu. Nu ştiai că există un omuleţ roşu care bântuie din când în când bătrânul Luvru? Fratele meu d'Alencon susţine că 1-a văzut şi noi suntem în căutarea lui.

* Succes în acţiunea de urmărire, spuse Margareta şi se retrase. Privind în urma ei, văzu conturându-se pe peretele coridorului cele patru umbre, care păreau antrenate într-o deliberare.

într-o clipă ajunse la uşa apartamentului ei.

— Deschide Gillonne, deschide!

Margareta se repezi în apartament şi-1 găsi pe La Mole aşteptând-o, calm şi hotărât, cu spada în mână.

— Fugi, nu mai pierde nici o clipă! Fugi! Te aşteaptă pe coridor ca să te ucidă.

— E porunca reginei mele?

— Asta mi-e voia. Trebuie să ne despărţim, ca să ne revedem odată.

Cât timp lipsise Margareta, La Mole prinsese scara de o bară a ferestrei. înainte de a pune piciorul pe prima treaptă, sărută cu neţărmurită dragoste mâna reginei.

* Dacă această scară este o capcană şi dacă-^u este scris să mor pentru tine, Margareta, aminteşte-ţi de făgsVduiala pe care mi-ai făcut-o.

* Nu este o făgăduială, La Mole, este un jurământ. Nu te îndoi! Rămas-bun.

La Mole, îmbărbătat, nu coborî, ci alunecă uş^r pe scară, în aceeaşi clipă, cineva bătea la uşă.

Margareta îl urmărise cu privirea pe La Mole *li*| coborâşul lui, expus primejdiilor, şi nu se întoarse decât atunci când fu sigură că picioarele lui atinseseră pământul.

* Doamnă, doamnă! spuse Gillonne.

* Ce este?

* Regele bate la uşă.

— Deschide. Gillonne se supuse.

Cei patru prinţi, care-şi pierduseră răbdarea aşteptând, erau în prag.

Carol intră.

Margareta îl întâmpină cu zâmbetul pe buze. Regele aruncă o privire pătrunzătoare în jur.

— Ce cauţi, dragă frate? întrebă Margareta.

— Ce caut... caut... ei, fir-ar să fie! îl caut p<j domnul de La Mole.

* Pe domnul de La Mole!

* Da, unde este?»

Margareta îl luă de mână pe fratele ei şi-1 duSe la fereastră. Chiar atunci, doi bărbaţi se îndepărtau în g^lop; ajungând aproape dc turnul de lemn, unul dintre ei îşi scoase eşarfa albă şi o flutură în semn de rămas bun. Cei doi bărbaţi erau La Mole şi Orthon.

Margareta îi arătă lui Carol pe cei doi bărbaţi.

— Ce vrea să însemne asta? întrebă regele.

— înseamnă că domnul duce d'Alencon poate să-şi pună în buzunar cingătoarea, iar domnii d'Anjou şi de

Guise pot să-şi vâre spada în teacă, dat fiind că domnul de La Mole nu va mai trece pe coridor în seara aceasta.

XL ATRIZII1

De Când se întorsese la paris, Henric d'Anjou nu avusese prilejul de a sta de vorbă nestingherit cu mama sa Caterina, fiind, după cum se ştie, fiul ei preferat.

Pentru el, această întrevedere nu însemna conformarea la o etichetă a Curţii sau un ceremonial supărător, ci îndeplinirea unei datorii plăcute, pentru că, chiar dacă nu-şi iubea mama, era sigur că este iubit de ea cu toată duioşia.

într-adevăr, Caterina îl prefera pe fiul acesta fie pentru vitejia sa, fie pentru frumuseţea sa; ducele d'Anjou îi amintea reginei-mamă — conform cronicilor de scandal — de o perioadă fericită a tinereţii sale, cu amoruri tăinuite.

1 Atrizi (în mitologia greacă) — familie celebră pentru blestemul care i-a urmărit pe membrii săi (Agamemnon, Menelau, Egist, Electra, Oreste), blestem datorat nelegiuirilor strămoşului ei, Atreu.

Atreu — rege al cetăţii Micene, tatăl lui Agamemnon şi Menelau, întemeietorul neamului Atrizilor. Pentru a se răzbuna pe fratele său Tieste, care îi sedusese soţia, i-a ucis acestuia trei fii, oferindu-i apoi la un banchet mâncăruri gătite din carnea lor.

Caterina era singura care ştia de întoarcerea ducelui d'Anjou la Paris, iar Carol al IX-lea nu ar fi fost încunoştinţat, dacă întâmplarea nu l-ar fi călăuzit spre Palatul Conde chiar în clipa în care fratele său ieşea de acolo. Carol se aştepta să-l vadă abia a doua zi, iar Henric d'Anjou nădăjduia să păstreze taina celor două demersuri care-l făcuseră să se întoarcă mai devreme cu o zi, şi anume vizita la frumoasa Mărie de Cleves, prinţesă de Conde, şi întrevederea sa cu ambasadorii polonezi.

Ducele d'Anjou dorea să discute cu regina-mamă despre cel de-al doilea demers şi să-i explice intenţiile sale,

de care regele Carol nu era sigur. Acum se va lămuri şi cititorul nostru care, asemenea regelui Navarrei, înţelesese greşit demersul ducelui.

Când ducele d'Anjou, îndelung aşteptat, intră în camera mamei sale, Caterina, atât de rece şi de stăpânită de obicei, Caterina, care, de la plecare fiului ei iubit, nu-l îmbrăţişase cu atâta avânt decât pe Coligny — de altfel ucis a doua zi1 —, deschise braţele şi-l strânse la piept pe fiul care era rodul iubirii ei, cu o duioşie nebănuită la un suflet împietrit ca al său.

II îmbrăţişa, îl privea, se îndepărta puţin ca să-l privească mai bine şi-l îmbrăţişa din nou.

1 In Noaptea Sfântului Bartolomeu.

* Ah! doamnă, spuse el, devreme ce Cerul mi-a hărăzit mulţumirea de a-mi îmbrăţişa mama fără martori, alină suferinţa celui mai nefericit om din lume.

* Sfinte Dumnezeule! dragul meu copil, ce ţi s-a întâmplat?

* Nimic nou, mamă, decât că sunt îndrăgostit, că sunt iubit şi această dragoste mă face nefericit.

* Nu înţeleg, lămureşte-mă, fiule.

* Eh! mamă... ambasadorii aceştia... plecarea aceasta...

* Da, spuse Caterina, ambasadorii au sosit, se apropie plecarea.

* Nu e nici o grabă, mamă, dar fratele meu va grăbi plecarea. Nu mă poate suferi, îi stârnesc invidia, vrea să scape de mine.

* Oferindu-ţi un tron, săracul de tine, nefericit cap încoronat!

* Oh! Oricum, mamă, continuă Henric, neliniştit, nu vreau să plec. Sunt fiu de rege, crescut în mediul rafinat şi cultivat al Curţii franceze, având-o alături pe cea mai bună mamă, fiind iubit de una dintre cele mai fermecătoare femei din lume; cum o să mă duc acolo, să mă îngrop în zăpezile acelea, la capătul lumii, sfârşindu-mă încetul cu încetul printre acei oameni neciopliţi, care se îmbată de dimineaţa până seara, care judecă destoinicia unui rege după volumul conţinut într-un butoi? Nu, mamă, nu vreau

să plec, aş muri de supărare!

— Haide, Henric, acesta-i adevăratul motiv? spuse Caterina, strângându-i mâinile.

Henric îşi plecă ochii, ca şi cum nu ar fi îndrăznit să-i mărturisească chiar mamei ce se petrecea în sufletul său.

* Nu cumva e un alt motiv, mai puţin romantic, dar mai raţional, mai politic?

* Mamă, nu e vina mea dacă acest gând mi-a rămas întipărit în minte şi poate că mă preocupă mai mult decât ar trebui, dar nu mi-ai spus chiar dumneata că horoscopul făcut la naşterea fratelui meu Carol prevestea că va muri tânăr?

* Da, răspunse Caterina, dar un horoscop poate să nu se adeverească, fiule; acum am ajuns să doresc ca aceste horoscoape să nu se împlinească.

— Dar horoscopul lui nu prezicea astfel?

* Horoscopul lui se referea la un sfert de veac, dar nu se preciza dacă erau ani de viaţă sau ani de domnie.

* Ei bine, mamă, fă tot posibilul ca să rămân. Fratele meu are aproape douăzeci şi patru de ani1; într-un an, lucrurile se vor lămuri.

* Da, firește, spuse Caterina, după ce chibzuise îndelung, ar fi mult mai bine aşa, dacă ar fi cu putinţă.

* Oh! gândeşte-te, mamă, exclamă Henric, cât de deznădăjduit aş fi dacă acea coroană oferită de Polonia m-ar face să pierd coroana unui regat ca Franţa! Să stau acolo, chinuit de gândul că aş fi putut domni la Luvru, la această Curte elegantă şi rafinată, lângă cea mai bună mamă din lume, ale cărei sfaturi mi-ar fi uşurat munca şi strădania şi care, obişnuită să poarte împreună cu tatăl meu o parte din povara conducerii statului, ar fi avut îngăduinţa de a o mai purta, alături de mine! Ah! mamă! Aş fi fost un mare rege!

1 Regele se născuse pe 27 iunie 1550.

— Haide, dragul meu copii, liniştește-te, spuse Caterina, pentru care viitorul evocat de Henric însemna cea mai mare mângâiere, nu despera. Nu te-ai gândit şi tu la vreun mijloc de a aranja lucrurile?

* Oh, da, bineînţeles! M-am întors cu două sau trei zile mai devreme tocmai în acest scop, lăsându-1 pe fratele meu Carol să creadă că venisem numai pentru doamna de Conde; după aceea i-am ieşit în întâmpinare lui Lasco, cel mai de vază mesager, m-am prezentat şi în cadrul acelei convorbiri m-am străduit să fiu cât mai nesuferit şi cred că am reuşit.

* Ah! nu -e bine, dragul meu copil. Interesele Franţei sunt mai presus decât micile tale aversiuni.

* Mamă, în cazul în care i se întâmplă o nenorocire fratelui meu, interesele Franţei cer ca domnia să revină ducelui d'Alencon sau regelui Navarrei?

* Oh! regelui Navarrei niciodată, niciodată, murmură Caterina, al cărei chip brusc îngrijorat trăda neliniştea pe care i-o stârnea acest subiect.

* Pe legea mea, fratele meu d'Alencon nu e mai presus decât el şi nici nu te iubeşte mai mult.

— In sfârşit, ce a spus Lasco?

* Lasco a şovăit şi el când am stăruit să ceară audienţă. Oh! n-ar putea să scrie în Polonia, ca să anuleze alegerea aceasta?

* Gânduri nebuneşti, dragul meu fiu, ceea ce a consfinţit o dietă trebuie respectat.

* La urma urmei nu-i putem determina pe polonezii aceştia să-1 accepte pe fratele meu în locul meu?

— Este foarte greu, dacă nu chiar imposibil, răspunse Caterina.

— N-are a face! încearcă mamă, vorbeşte cu regele, convinge-1; pune totul pe seama iubirii mele pentru doamna de Conde; spune-i că sunt foarte îndrăgostit, că dragostea aceasta mi-a luat minţile.

Regele m-a văzut ieşind din palatul prinţului împreună cu de Guise, care se poartă faţă de mine ca un prieten adevărat.

— Da, ca să constituie Liga. Tu nu vezi acest aspect, dar eu îl văd.

* Ba da, mamă, îmi dau seama, dar până atunci mă

folosesc de el. Nu suntem mulţumiţi când cineva ne slujeşte, slujindu-se şi pe sine?

* Şi ce a spus regele când te-a întâlnit?

* L-am lăsat să creadă ceea ce afirmasem: că numai iubirea faţă de doamna de Conde mă zorise să mă întorc la Paris.

* Dar nu te-a întrebat cum îţi vei petrece restul serii?

* Ba da, mamă, dar am fost la masă la Nantouillet, unde am făcut un scandal de pomină, de care regele va afla fără îndoială şi astfel va avea certitudinea că am fost acolo.

* Nu ştie nimic despre vizita ta ia Lasco?

* Absolut nimic.

* Bine, cu atât mai bine. Voi încerca să-i vorbesc, susţinând cauza ta, dragul meu copil; dar ştii şi tu că asupra acestei firi aprige nu are efect nici o influenţă.

* Oh! mamă, mamă, ce fericit aş fi dacă n-aş pleca, cât de mult te-aş iubi, mai mult decât te iubesc, dacă aşa ceva ar fi cu putinţă.

* Dacă rămâi, vei fi trimis din nou la război.

* Oh! nu-mi pasă, totul este să nu părăsesc Franţa.

* Rişti să fii ucis.

* Mamă, moartea nu ţi se trage de la loviturile primite, ci de la durerea care te macină, de la tristeţe. Dar Carol nu-mi va îngădui să rămân; mă urăşte.

* Te invidiază, frumosul meu învingător, este ştiut; de ce eşti atât de viteaz, încununat de victorii1?

De ce, la douăzeci de ani abia împliniţi, ai câştigat bătălii ca Alexandru2 şi ca Cezar3?

1 Bătăliile de la Jarnac şi de la Moncontour.

2 Alexandru Macedon (356-323 î. Hr.), rege al Macedoniei.

3 Cezar (Caius Iulius Caesar) (100-44 î. Hr.), om polititc, general, scriitor talentat şi orator roman.

Acum, să nu te destăinui nimănui, să pari resemnat şi să fii cât mai respectuos şi mai îndatoritor cu regele. Astăzi se ţine un consiliu privat, ca să se citească şi să se analizeze discursurile care

vor fi rostite la ceremonie; joacă-ţi rolul de rege al Poloniei şi de rest am eu grijă. Bine că mi-am adus aminte — cum s-a desfăşurat expediţia voastră de ieri seară?

* A dat greş, mamă; amorezul a fost înştiinţat şi a fugit pe fereastră.

* Până la urmă tot voi afla cine e acel duh al răului, care-mi zădărniceşte toate planurile... Am o bănuială şi va fi vai şi amar de el!

* Deci, mamă!... spuse ducele d'Anjou.

— Lasă-mă pe mine să rezolv treaba aceasta. Ii sărută ochii cu dragoste şi-1 zori să plece.

Curând sosiră prinţii. Carol era bine dispus, cutezanţa surorii sale Margot îl amuzase, mai mult decât îl şocase; nu-i purta pică lui La Mole; îl aşteptase cu nerăbdare pe coridor numai pentru că era un fel de pândă, ca la vânătoare.

D'Alencon, dimpotrivă, era foarte preocupat. Repulsia pe care o avusese mereu faţă de La Mole se preschimbase în ură, de când aflase că e iubit de sora lui.

Margareta era totodată visătoare şi prudentă, ea avea datoria de a-şi aminti şi de a veghea.

Deputaţii polonezi trimiseseră textul discursurilor solemne pe care aveau să le rostească.

Nimeni nu discutase cu Margareta despre scena din ajun, ca şi când n-ar fi existat; ea citi discursurile şi, în afară de Carol, fiecare îşi prezentă răspunsul. Carol o lăsă pe Margareta să răspundă cum dorea. Se arătă foarte exigent faţă de alegerea termenilor folosiţi de d'Alencon, iar la discursul lui Henric d'Anjou, Carol arătă nu numai rea voinţă, ci şi înverşunare, corectându-1 tot timpul.

Acest consiliu, în care conflictul mocnea, înveninase relaţiile dintre membrii lui.

Henric d'Anjou, care trebuia să-şi refacă aproape în întregime discursul, ieşi, ca să se apuce de lucru. Margareta, care nu mai avusese alte veşti de la regele Navarrei în afara celor primite în dauna geamurilor de la fereastra sa, se întoarse la ea, sperând că va veni s-o vadă.

Ducele d'Alencon, care sesizase şovăiala din ochii

fratelui său d'Anjou şi care surprinsese un schimb de priviri complice între el şi mama sa, se retrase ca să se gândească mai bine la ceea ce socotea o uneltire abia înfiripată. La rândul său, Carol voia să se ducă la atelierul lui de fierărie, ca să termine o suliţă de vânătoare făcută chiar de el, când îl opri Caterina.

Carol, care bănuia că va întâmpina o oarecare opoziţie din partea mamei sale, cu privire la hotărârile luate, se opri şi o privi stăruitor:

— Ei bine, ce mai e?

* O precizare, Sire. Am uitat câtă importanţă are. Ce zi fixăm pentru şedinţa publică?

* Ah! e adevărat, spuse regele, aşezându-se din nou, să discutăm despre asta, mamă. Când ai dori să fie?

* Credeam că în tăcerea Maiestăţii voastre, în această aparentă omisiune se ascunde un plan bine gândit.

— Nu, spuse Carol; de ce ar fi fost aşa, mamă?

* Pentru că, adăugă Caterina cu multă blândeţe, socotesc că n-ar trebui să dăm polonezilor impresia că alergăm după această coroană.

* Dimpotrivă, mamă, zise Carol, ei s-au grăbit, făcând un marş forţat de la Varşovia până aici. Răspundem la cinste cu cinste, la politeţe, cu politeţe.

* Maiestatea voastră poate avea dreptate într-un sens, după cum şi eu pot avea dreptate în altul. Prin urmare, părerea Maiestăţii voastre este ca şedinţa publică să aibă loc neîntârziat?

— Da, mamă, nu-mi împărtăşeşti părerea?

* Ştii bine că părerile mele sprijină prestigiul tău; dar cred că grăbindu-te atât de mult, ai putea fi acuzat că nu vrei să pierzi prilejul de a despovăra casa regală a Franţei de obligaţiile pe care le impune fratele tău, de care el se achită cu prisosinţă, prin devotament şi prin faimă.

* Mamă, spuse Carol, când va părăsi Franţa, fratele meu va fi înzestrat de mine cu atâtea bogăţii, încât nimeni nu va cuteza să gândească aşa cum te temi tu că o va face.

— Bine, spuse Caterina, sunt de acord, dacă la fiecare obiecţie a mea ai răspunsuri atât de bune... Dar

pentru a-i primi

cum sc cuvine pe soni acestui popor ae razDomici, care judecă puterea unui stat după manifestările exterioare, e necesară o amplă desfăşurare a trupelor şi nu ştiu dacă în Ile-de-France1 pot fi strânse atâtea câte ar trebui.

* Să avem iertare! Mamă, m-am pregătit în vederea acestui eveniment. Am rechemat două batalioane din Normandia, unul din Guyenne2; compania mea de arcaşi a sosit ieri din Bretagne3; cavaleria uşoară din Touraine4 va ajunge la Paris în cursul zilei; în timp ce lumea crede că dispun de patru regimente, pot alinia douăzeci de mii de oameni.

* Ah! ah! spuse Caterina, surprinsă; atunci nu mai lipseşte decât un singur lucru, dar vom face rost şi de acela.

* Ce anume?

* Banii, cred că nu ai peste măsură de mulţi.

* Dimpotrivă, doamnă, dimpotrivă, spuse Carol al IX-lea, am un milion patru sute de mii de scuzi la Bastilia; am primit din veniturile mele opt sute de mii de scuzi, pe care i-am ascuns în pivniţele mele din Luvru; la nevoie, Nantouillet îmi stă la dispoziţie, cu trei sute de mii de scuzi.

Caterina tresări; până atunci, Carol se arătase violent, nestăpânit, nu bănuise că putea fi şi prevăzător.

1 Provincie istorică în nordul Franţei Centrale, în zona bazinului parizian, centrul unificator al Regatului Francez, constituind astăzi o regiune ce regrupează Parisul şi departamentele vecine.

2 Guyenne — provincie istorică în sud-vestul Franţei, cuprinsă între poalele de nord ale Munţilor Pirinei şi Golful Gasconiei.

3 Bretagne — peninsulă în nord-vestul Franţei, cuprinsă între Oceanul Atlantic şi Marea Mânecii.

4 Touraine — regiune din sud-vestul Bazinului parizian, de o parte şi de alta a fluviului Loara.

* într-adevăr, Maiestatea voastră s-a gândit la toate, este admirabil; dacă s-ar grăbi şi croitorii, brodezele şi giuvaiergii, Maiestatea voastră ar putea fixa data şedinţei publice înainte de şase săptămâni.

* Şase săptămâni! exclamă Carol. Mamă, croitorii, brodezele şi giuvaiergii au început să lucreze din ziua în care s-a aflat numirea rrateiui meu. m caz ae extrema necesitate, totul ar ti gata chiar astăzi, dar negreşit totul va fi pregătit peste trei sau patru zile.

— Oh! murmură Caterina, eşti chiar mai grăbit decât credeam, fiule.

— Răspund cinstei cu cinste, ţi-am spus, mamă.

— Bine, atunci cinstea făcută casei regale franceze te măguleşte, nu-i aşa?

— Fără doar şi poate.

— Dorinţa ta cea mai mare este să vezi înscăunat ca rege al Poloniei un prinţ al Franţei, nu-i aşa?

— E foarte adevărat.

* Atunci te interesează în cel mai înalt grad faptul, lucrul în sine, nu omul şi oricare ar fi cel ce domneşte acolo...

* Nu, nu, mamă, ce naiba! Să rămână cum am hotărât! Polonezii au făcut o alegere bună. Oamenii aceştia sunt iscusiţi şi puternici! Naţiune de militari, popor de soldaţi, îşi aleg drept conducător un prinţ, e logic, fir-ar să fie! D'Anjou corespunde aşteptărilor lor: eroul de la Jarnac şi Moncontour le convine de minune... Pe cine ai vrea să le trimit? pe d'Alencon? Ar lua-o la goană la primul glonţ care i-ar şuiera pe la ureche. In schimb, Henric d'Anjou este un războinic cu spada în mână, mereu în fruntea celorlalţi, pe jos sau călare!... Hai! străpunge, respinge, doboară, ucide! Ah! fratele meu d'Anjou este un adevărat bărbat, un viteaz, care-i va mâna în bătălii de dimineaţă până seara, din prima până în cea din urmă zi a anului.

E adevărat că nu prea ştie să bea, dar el îi va trimite la măcel cu mult sânge rece. Asta e! Va fi acolo în mediul lui favorit, dragul de Henric! La luptă! Pe câmpul de luptă! Bravo, trompeţii şi toboşarii! Trăiască regele! Trăiască

învingătorul! Trăiască generalul! Va fi proclamat *imperator1* de trei ori pe an!

Va fi măreţ pentru casa regală franceză şi dinastia de Valois... Va fi ucis, poate, dar, ce Dumnezeu, va fi o moarte demnă de un erou!

1 Titlu onorific care se conferea generalilor romani de către soldaţi sau de către senat, după repurtarea unei mari victorii.

Caterina se cutremură şi ochii ei scăpărară.

* Spune mai bine că vrei să-1 îndepărtezi pe Henric d'Anjou, recunoaşte că nu-ţi iubeşti fratele!

* Ha! ha! ha! făcu regele, izbucnind într-un râs nervos, ai ghicit că voiam să-1 îndepărtez? Ai ghicit că nu-1 iubesc? Şi dacă ar fi aşa? Să-mi iubesc fratele! De ce l-aş iubi? Ha! Ha! ha! vrei să glumeşti... (pe măsură ce vorbea şi se înflăcăra, obrajii lui palizi se aprindeau). Oare el mă iubeşte? Dumneata mă iubeşti? In afară de câinii mei, de Mărie Touchet şi de doica mea, m-a iubit vreodată cineva? Nu, nu, nu-mi iubesc fratele, mă iubesc numai pe mine, înţelegi! Şi nu-1 împiedic pe fratele meu să gândească la fel ca mine.

* Sire, spuse Caterina cu patimă, dacă ţi-ai deschis inima, trebuie să spun şi eu ce am pe suflet. Procedezi ca un rege slab, ca un suveran prost sfătuit; îl îndepărtezi pe cel de-al doilea frate, reazemul firesc al tronului, demn de a fi urmaşul tău, în cazul în care ţi s-ar întâmpla vreo nenorocire, lăsând astfel coroana în voia sorţii; pentru că, după cum spuneai, d'Alencon e tânăr, incapabil, slab, mai mult, e laş!... Şi Bearnezul stă în spatele lui, aşteptând să-i vină rândul, m-ai înţeles?

* Eh! pe toţi dracii! strigă Carol, nu-mi. pasă ce se va întâmpla când eu nu voi mai fi! Spui că Bearnezul îşi înalţă capul în spatele fratelui meu? La naiba! Cu atât mai bine!... Spuneam adineaori că nu iubesc pe nimeni... mă înşelam, mi-e drag Henriot; da, ţin la el, la acest Henriot care este atât de cumsecade: atitudinea lui e sinceră, mâna pe care mi-o întinde e caldă, în timp ce în jurul meu nu

întâlnesc decât priviri false şi nu ating decât mâini îngheţate. Sunt sigur că nu m-ar trăda. De altfel, trebuie să-i ofer o compensaţie bietului băiat! i-a fost otrăvită mama de cineva din familia mea, după câte am auzit. Acum mă simt bine, dar dacă aş fi bolnav, pe el l-aş chema, n-aş vrea să plece de lângă mine, n-aş lua ceva decât din mâna lui şi când voi fi pe patul de moarte pe el îl las urmaş, rege al Franţei şi al Navarrei... Şi în loc să râdă, la moartea mea, cum ar face-o fraţii mei, ar plânge sau cel puţin s-ar preface că plânge.

Dacă trăsnetul ar fi căzut la picioarele Caterinei ar fi îngrozit-o mai puţin decât aceste cuvinte. Era consternată şi-1 privea pe Carol cu un aer buimac; după câteva clipe, izbucni:

* Henric de Navarra! Henric de Navarra, rege al Franţei, luând locul copiilor mei! Ah! Sfântă Fecioară! vom vedea! Deci acesta era motivul pentru care voiai să-l îndepărtezi pe fiul meu?

* Fiul dumitale... eu ce sunt? Fiul lupoaicei, ca Romulus! strigă regele, tremurând de mânie, cu ochii aprinşi. Fiul dumitale! ai dreptate, regele Franţei nu e fiul dumitale, regele Franţei nu are fraţi, regele Franţei nu are mamă, regele Franţei are numai supuşi. Regele Franţei nu are nevoie de sentimente, el are de dat porunci. Se poate lipsi de afecţiunea celorlalţi, dar cere să fie ascultat.

* Sire, ai interpretat greşit cuvintele mele; am vorbit despre fiul meu, adică despre cel care e pe punctul de a mă părăsi. II iubesc mai mult acum, pentru că acum mi-e teamă că-1 voi pierde. Este oare o crimă ca o mamă să dorească să nu fie părăsită de copilul ei?

* Iar eu îţi spun că te va părăsi; îţi spun că va părăsi Franţa, că va pleca în Polonia şi asta se va întâmpla peste două zile; dacă mai adaugi un cuvânt, va pleca mâine; şi dacă nu-ţi pleci fruntea, dacă nu-ţi dispare ameninţarea din priviri, îl voi sugruma în seara aceasta, aşa cum voiai să fie sugrumat iubitul fiicei dumitale. Dar mie nu-mi va scăpa, aşa cum ne-a scăpat La Mole.

La această primă ameninţare, Caterina îşi plecă

fruntea, dar şi-o ridică numaidecât:

* Ah! Bietul meu copil, fratele tău vrea să te ucidă! Ei bine, fii pe pace, mama ta te va apăra!

* Ah! sunt înfruntat! exclamă Carol. Ei bine, jur că va muri, nu în seara aceasta, nu în curând, ci chiar acum. Ah! unde e o armă? un pumnal, un cuţit!... Ah!

După ce se uită zadarnic în jurul lui, căutând ceea ce cerea, Carol zări micul pumnal pe care mama sa îl purta la cingătoare; se aruncă asupra lui, îl smulse din teaca de şagrin, încrustată cu argint, şi se repezi afară din cameră, încrâncenat, vrând să-l lovească pe ducele d'Anjou oriunde l-ar fi aflat. încordarea lui fusese atât de chinuitoare încât, ajungând în vestibul, îl părăsiră puterile: întinse braţul, lăsă să-i scape arma ascuţită care se înfipse în parchet, scoase un ţipăt jalnic şi se prăbuşi. Sângele îi ţâşni pe gură şi pe nas.

— Isuse, mă omoară! Ajutor! Ajutor!»

Caterina, care îl urmase, îl privi o clipă, nepăsătoare, neclintită; dar, îndemnată nu de dragostea maternă, ci de gravitatea situaţiei, deschise larg uşile şi strigă:

— Regelui îi este rău! Ajutor! Ajutor!

La acest strigăt, în jurul tânărului rege se adunară o mulţime de servitori, ofiţeri şi curteni. Dar înaintea tuturor se avântă o femeie, făcându-şi loc printre cei de faţă şi ridicându-l pe Carol ca pe un cadavru.

* Mă omoară, doică, mă omoară, murmură regele, pe care şiroia sângele; sudoare de moarte îi acoperea trupul.

* Te omoară, dragul meu Carol! exclamă femeia aceea bună şi iubitoare, aruncându-le celor de faţă o privire atât de pătrunzătoare, încât până şi regina-mamă făcu un pas înapoi. Cine te omoară?

Carol suspină uşor şi îşi pierdu cunoştinţa.

* Ah! spuse doctorul Ambroise Pare, care fusese chemat de urgenţă. Ah! regele e foarte bolnav!

* Acum, de voie sau de nevoie, îşi zise neînduplecata regină-mamă, va fi silit să acorde o amânare.

II părăsi pe rege, ca să-1 revadă pe cel de-al doilea fiu, care aştepta în paraclis, cu îngrijorare, rezultatul

acelei întrevederi atât de importante pentru viitorul lui.

XLI
HOROSCOPUL

După ce ieşise din paraclisul unde o aşteptase Henric d'Anjou, ca să afle rezultatul discuţiei purtate cu regele Carol al IX-lea, Caterina îl găsi pe Rene în camera ei.

Nu se mai văzuseră de la vizita pe care regina o făcuse astrologului, la prăvălia lui de pe podul Saint-Michel. Acum Rene venise să-i aducă reginei-mamă răspunsul la scrisoarea trimisă în ajun.

* Ei bine, l-ai văzut? îl întrebă Caterina.
* Da.
* Cum se simte?
* Mai bine, nu mai rău.
* Poate să vorbească?
* Nu, spada i-a străpuns laringele.
* In cazul dat, îţi recomandasem să-l pui să scrie.

— Am încercat şi el s-a străduit din toate puterile, dar mâna lui nu a putut contura decât două litere, aproape indescifrabile, şi a leşinat. I se deschisese vena jugulară şi sângele pe care 1-a pierdut 1-a sleit de puteri.

* Ai văzut literele acelea?
* Iată-le.

Rene scoase din buzunar o hârtie împăturită şi i-o întinse Caterinei, care o desfăcu plină de înfrigurare.

«Un M şi un O... spuse ea. Să fie într-adevăr acest La Mole şi scena jucată de Margareta să fie doar un mijloc de a-mi abate bănuielile?

— Doamnă, spuse Reni, dacă aş îndrăzni să-mi spun părerea într-o problemă în care Maiestatea voastră stă în cumpănă, aş declara că domnul de La Mole este mult prea îndrăgostit, ca să mai fie preocupat de politică.

— Aşa crezi?

* Dar, mai presus de orice, este prea îndrăgostit de regina Navarrei, ca să fie şi un slujitor credincios al

regelui, pentru că se ştie că nu există dragoste adevărată fără gelozie.

* Atunci crezi că într-adevăr este îndrăgostit nebuneşte de Margareta?

* Sunt sigur de asta.

* A apelat la serviciile tale?

* Da.

* Ţi-a cerut vreo licoare, vreun filtru cu puteri miraculoase?

* Nu, am recurs doar la figurina de ceară.

* înţepată în inimă?

* înţepată în inimă.

* Mai există figurina aceasta?

* Da.

* E la tine acasă?

* E la mine.

* Ar fi uimitor, spuse Caterina, ca aceste practici cabalistice să aibă cu adevărat efectul care li se atribuie.

* Maiestatea voastră este în măsură să le aprecieze mai bine decât mine.

* Regina Navarrei îl iubeşte pe domnul de La Mole?

* II iubeşte atât de mult, încât nu pregetă să se compromită de dragul lui. Ieri 1-a salvat de la moarte, punându-şi în joc viaţa şi onoarea. Aţi constatat acest fapt, doamnă, şi cu toate acestea vă îndoiţi.

* De ce mă îndoiesc?

* De puterea ştiinţei.

* Pentru că ştiinţa mi-a înşelat încrederea, spuse Caterina privindu-1 ţintă pe Rene, care rămase neclintit.

* în care împrejurare?

* Oh! ştii ce vreau să spun, în afara cazului în care am fost amăgită de omul de ştiinţă, nu de ştiinţa propriu-zisă.

* Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, doamnă, răspunse florentinul.

* Rene, parfumurile tale şi-au pierdut mirosul?

* Nu, doamnă, dacă le folosesc eu, dar e cu putinţă ca,

trecând prin mâinile altora...

Caterina zâmbi şi clătină din cap.

* Preparatul tău a făcut minuni, Rene, doamna de Sauves are buzele mai moi şi mai trandafirii ca niciodată.

* Nu este rezultatul obţinut de preparatul meu, doamnă, şi nu este cazul să-1 lăudaţi. Doamna de Sauves, cu dreptul pe care-1 are o femeie frumoasă de a fi nestatornică, nu mi 1-a mai cerut. In ceea ce mă priveşte, am urmat sfatul Maiestăţii voastre şi am socotit că nu trebuie să i-1 trimit. Toate cutiuţele se află încă la mine acasă, aşa cum le-aţi lăsat; doar una a dispărut, fără să ştiu cine a luat-o şi ce a făcut cu ea.

— Bine, Rene, spuse Caterina; poate vom reveni asupra acestei chestiuni mai târziu; până atunci, să vorbim despre altceva.

* Vă ascult, doamnă.

* Cum se poate calcula durata posibilă a vieţii unui om?

— Mai întâi trebuie să se cunoască exact ziua naşterii, vârsta şi zodia persoanei respective.

— Şi după aceea?

* E nevoie de puţin sânge din sângele său şi de o şuviţă de păr.

* Dacă îţi aduc puţin sânge şi o şuviţă de păr, dacă îţi spun în ce zodie a văzut lumina zilei, ce vârstă are şi în care zi s-a născut, vei putea prevesti data probabilă a morţii sale?

— Da, cu o aproximaţie de câteva zile.

— Bine. Am o şuviţă de păr; îţi voi aduce şi sângele de care ai nevoie.

* Persoana aceea s-a născut ziua sau noaptea?

* Seara, la ora cinci şi douăzeci şi trei de minute.

— Să fiţi mâine la ora cinci la mine; experienţa trebuie făcută la ora exactă a naşterii.

— Bine, spuse Caterina, *vom fi acolo.*

Rene făcu o plecăciune şi ieşi, fără să dea de înţeles că sesizase acel *„vom fi acolo",* care însemna că regina-mamă va fi însoţită, contrar obiceiurilor ei.

A doua zi, în zori, Caterina se duse să-şi vadă fiul.

Vrând să afle cum se mai simte regele, i se răspunsese, la miezul nopţii, că Ambroise Pare era la căpătâiul bolnavului şi se pregătea să-i ia sânge; starea de agitaţie nervoasă a regelui se menţinuse.

Carol mai tresărea în somn, palid, din cauza sângelui pierdut, cu capul pe umărul credincioasei sale doici, care stătea rezemată de patul lui, nemişcată, de teama de a nu tulbura somnul copilului ei drag.

O uşoară spumă apărea uneori pe buzele bolnavului şi doica o ştergea cu o pânză fină, brodată. La capul patului se găsea o batistă cu mari pete de sânge.

Caterina avu mai întâi intenţia de a lua batista, dar se răzgândi: sângele acela, amestecat cu saliva ce-1 diluase, nu putea da rezultatul scontat; o întrebă pe doică dacă medicul îi luase sânge fiului ei, după cum i se spusese.

Doica îi răspunse că i se luase mult sânge şi regele leşinase de două ori.

Regina-mamă, care avea unele cunoştinţe de medicină, ca toate prinţesele din acea vreme, vru să vadă sângele. Medicul ceruse să fie păstrat, ca să-l analizeze; în acest scop fusese pus într-un lighean, în cămăruţa de alături. Caterina se duse să-1 vadă îndeaproape; umplu un flacon cu acea substanţă lichidă de culoare roşie şi se înapoie, ascunzându-şi în buzunare degetele ale căror vârfuri trădau sacrilegiul pe care-1 înfăptuise.

In clipa în care apăru din nou în pragul camerei, Carol deschise ochii şi o văzu. I se redeşteptară toate gândurile pline de ranchiună.

—Ah! dumneata eşti, mamă? spuse el. Ei bine, anunţă-1 pe Henric d'Anjou, fiul dumitale preaiubit, că solemnitatea va avea loc mâine:

— Dragul meu Carol, spuse Caterina, va avea loc în ziua în care vei dori. Linişteşte-te şi odihneşte-te.

Carol închise ochii, ca şi cum i-ar fi ascultat sfatul; Caterina i-1 dăduse ca unui bolnav sau unui copil, căruia vrei să-i alini suferinţa. Dar în urma ei, imediat ce auzi uşa

închizându-se, Carol se ridică în capul oaselor şi strigă, cu glasul sugrumat, din cauza crizei care-1 chinuia încă:

— Cancelarul meu! Curtenii! Să vină aici! Să mi se aducă sigiliile!

Doica, cu duioasă autoritate, puse din nou capul regelui pe umărul ei, încercând să-1 legene, ca să-1 facă să adoarmă, aşa cum făcea când era copil mic.

— Nu, nu, doică, n-o să mai dorm. Cheamă oamenii de care am nevoie, vreau să lucrez în dimineaţa aceasta.

Când regele Carol al IX-lea vorbea astfel, trebuia să te supui; cu toate privilegiile pe care i le păstrase vlăstarul regesc pe care-1 alăptase, doica nu cuteza să i se împotrivească. După ce au fost întruniţi toţi cei în cauză, s-a hotărât ca solemnitatea să aibă loc nu în a doua zi, pentru că era cu neputinţă, ci peste cinci zile.

La ora stabilită, la ora cinci, regina-mamă şi ducele d'Anjou ajunseră la Rene, care făcuse toate pregătirile pentru desfăşurarea acelei şedinţe tainice.

In camera din dreapta, camera sacrificiilor, pe o vatră în care ardea focul, se încingea o lamă de oţel menită să reprezinte, prin arabescuri capricioase, evenimentele însemnate ale unei vieţi, pe care avea să le tălmăcească oracolul; cartea ursitelor fusese pusă pe altar. In timpul nopţii, care fusese foarte senină, Rene studiase cu atenţie mersul şi poziţia constelaţiilor.

Henric d'Anjou intră primul; purta o perucă, o mască ce-i acoperea faţa şi o haină amplă, care-i ascundea statura.

Regina-mamă îl urmă; dacă nu ar fi ştiut că cel ce o aştepta acolo era fiul ei, nu l-ar fi recunoscut. Caterina îşi scoase masca, dar ducele d'Anjou o păstră pe a sa.

* Ai făcut azi-noapte toate cercetările necesare? întrebă Caterina.

* Da, doamnă; răspunsul astrelor mi-a înfăţişat trecutul. Cel de soarta căruia vă interesaţi are, ca toate persoanele născute în zodia Racului, o fire năvalnică şi o mândrie fără seamăn. A trăit aproape un sfert de secol, este puternic şi până acum Cerul i-a hărăzit faimă şi bogăţie. Aşa este,

doamnă?

* S-ar putea, spuse Caterina.
* Aţi adus părul şi sângele, aşa cum v-am cerut?
* Iată-le.

Caterina îi dădu astrologului o buclă de păr blond-roşcat şi un mic flacon cu sânge.

Rene luă flaconul, îl agită, ca să se omogenizeze fibrina cu serul, şi lăsă să cadă o picătură pe lama încinsă la foc; sângele sfârâi şi se răspândi îndată, alcătuind desene fantastice.

— Oh, doamnă! exclamă Rene. II văd zvârcolindu-se de durere! îl auziţi cum geme, cum strigă după ajutor? Vedeţi cum în jurul lui e numai sânge? Vedeţi cum se pregătesc mari bătălii în clipa în care el este pe patul de moarte? Aici sunt lăncile, colo sunt spadele.

— Va duri* mult? înirebă Caterina, tulburata, reţinând mâna lui Henric d'AnJou> caie se aplecase deasupra vetrei încinse, cu nestăpânită curiozitate.

Rene se apropie de altar şi rosti o rugăciune cabalistică cu atâta ardoare §> convingere, fricât venele de la tâmple i se umflaseră şi e^l m zguduit de convulsii profetice şi de zvâcnete nervoase, asemenea P^iilor1 din mitologia greacă, ce făceau profeţii, aşezate *pe* trepied^ ion în sfârşit, *e ridică

§' spuse ca pregătirile se încheiasem. Ren£ luă cu o mân£ flaconul p[m pc trei sferturi, iar cu cealaltă şuviţa de păr; îi cer»-1 aP°i C&,termei să deschidă la întâmplare cartea ursitelor şi să se oprească asupra primului fragment ivit; vărsă pe lama de oţel tot sângej^ aruncă în foc bucla de păr, rostind o frază cabalistică, cu termeni ebraici, pe care nici el nu îi cunoştea.

Ducele d'AnJ°u §i regina-inan*ă văzură de îndată cum pe lama încinsă £e contur^ un chip alb ca al unui cadavru, înfăşurat în giulgiul săti- Un alt ^ljpj care părea a fi cel al unei femei, era înclinat asupfa celui dimâi.

în acelaşi timp păru{ se aprinse, transformându-se

într-o flacără vie, stfaulcitoare) asen>'nea unei limbi de foc roşii.

— Un an! exclamă Rene; rana într-un an, acest bărbat va fi mort şi o singura femei^ \\ va flânge. Ba nu, văd acolo, la capătul lamei, o altă femeie. care ţi,ie un copil în braţe.

Caterina î§i privi fiull ca $ cum ar fi dorit, ca mamă, să-1 întrebe cine etău cele cjoua fe(iei.

Abia rostii Rene *aKce|e* cu'inte, că placa de oţel se făcu din nou albă, fiindcă totul se şters^e treptat.

1 Pitia era cel mai cunioscut **op**c°1 al lui Apollo, la Delphi; ea dădea răspunsuri prcfet»ce ce^lor veni: să ° consulte pentru a cunoaşte viitorul.

Atunci Caterina dej;scruse \} întâmplare cartea ursitelor şi citi, cu glas gâtuit de o emc3tje nesăpânită, distihul următor: *Şi-n acest fel p*,icri ce[p care oricine se terne, Mai devreme, de|'eme> c& nu & fost precaut.*

Se făcu deplină tăcere; după un timp, Caterina îl întrebă pe Rene:

* In privinţa celui pe care-l cunoşti, ce prevesteşte luna aceasta?

* Prosperitate, doamnă, ca întotdeauna. Categoric, viitorul îi aparţine acestui om, în afara cazului în care soarta lui va suferi o schimbare dictată de lupta între atotputernici. Deşi...

— Deşi, ce anume?

— Una din stelele care-i compun pleiada a fost acoperită de un nor negru cât timp am studiat astrele.

— Ah! exclamă Caterina... Să mai fie oare vreo nădejde?

— Despre cine vorbiţi, doamnă? întrebă ducele d'Anjou. Caterina îşi duse fiul departe de lumina vetrei încinse şi îi vorbi în şoaptă.

In acest timp, Rene îngenunchease şi, la lumina flăcării, văr-sase pe mâna lui ultima picătură de sânge rămasă în flacon.

— Ciudată contradicţie, care dovedeşte cât de puţină temeinicie au mărturiile ştiinţei rudimentare, de care se

folosesc oamenii de rând! Pentru oricare altul, fie medic, fie savant, fie chiar Ambroise Pare, sângele acesta curat, bogat, în care clocoteşte viaţa, făgăduieşte mulţi ani de viaţă trupului căruia îi aparţine; cu toate acestea, vigoarea i se va stinge curând; viaţa aceasta se va curma înainte de a trece un an!

Caterina şi Henric d'Anjou se întoarseră spre Rene şi-1 ascultau. Masca prinţului nu-i putea tăinui strălucirea ochilor.

* Ah! continuă Rene, savanţilor obişnuiţi le aparţine doar prezentul, nouă ne aparţin trecutul şi viitorul.

* Aşadar, îţi menţii părerea că va muri înainte de un an? întrebă Caterina.

* Sunt tot atât de convins că se va petrece astfel, pe cât sunt de sigur că aici se află trei fiinţe vii care-şi vor găsi odihna veşnică într-un sicriu.

* Totuşi, spuneai că sângele era curat şi bogat, că se putea aştepta la o viaţă lungă...

* Da, dacă evenimentele s-ar desfăşura după cursul lor firesc, dar e posibil ca un accident...

* Ah! da, auzi, un accident... îi spuse Caterina iui Henric.

* E un motiv în plus ca să rămân.

* In privinţa aceasta, nici să nu te gândeşti, este cu neputinţă. Henric d'Anjou se întoarse spre Rene şi-i spuse, schimbându-şi vocea:

— Mulţumesc, ia punga aceasta cu galbeni, îţi mulţumesc.

— Să mergem, *domnule conte,* spuse Caterina, dându-i fiului ei acest titlu cu scopul de a încurca presupunerile lui Rene.

Regina-mamă plecă însoţită de ducele d'Anjou.

— Oh! mamă, vezi, spuse Henric, un accident!... şi dacă se întâmplă acest accident, eu voi fi departe de tine, la patru sute de leghe...

— Patru sute de leghe pot fi parcurse în opt zile, fiule.

* Da, dar cine ştie dacă oamenii aceia mă vor lăsa să mă

întorc? Nu pot oare să rămân şi să aştept, mamă?

* Mai ştiu şi eu? Accidentul despre care vorbeşte Rene să fie oare cel care, de ieri, îl ţintuieşte la pat pe rege? Dragul meu copil, întoarce-te singur la Luvru; eu voi intra la mănăstirea Augustinelor pe la poarta cea mică; curtenii mei mă aşteaptă acolo. Du-te, Henric, du-te şi nu căuta să-1 mânii pe fratele tău, dacă-1 vezi.

XLII
DESTĂINUIRILE

îndată ce sosi la Luvru, ducele d'Anjou fu înştiinţat că primirea solemnă a ambasadorilor avea să aibă loc peste cinci zile. Croitorii şi giuvaiergii îl aşteptau pe prinţ cu veşminte bogate şi podoabe de preţ, pe care regele Carol al IX-lea le comandase pentru el.

In timp ce ducele d'Anjou le încerca înăbuşindu-şi mânia care-i umplea ochii de lacrimi, Henric de Navarra privea cu nespusă mulţumire un colier de smaralde de o deosebită frumuseţe, o spadă cu mâner de aur şi un inel, pe care i le trimisese în dar Carol, chiar în dimineaţa aceea.

Ducele d'Alengon primise o scrisoare şi se încuiase în cameră, ca s-o citească în linişte.

Cât despre Coconnas, îl căuta pe prietenul lui pretutindeni şi-i întreba pe toţi cei din Palat.

într-adevăr, la început, Coconnas nu fusese surprins de faptul că La Mole lipsise toată noaptea; în cursul dimineţii începuse să se îngrijoreze şi, prin urmare, pornise în căutarea prietenului său, mai întâi la hanul „A *la Belle Etoile",* apoi pe strada Cloche-Perce, pe strada Tizon, ajungând la Podul Saint Michel şi, de acolo, înapoi la Luvru.

Investigaţiile lui s-au îndreptat şi asupra celor din Palat, dar felul lui de a se adresa, uneori original, alteori imperios, a impus unele explicaţii, cerute de trei seniori de la Curte şi care, după obiceiul acelor vremuri, s-au încheiat

printr-un duel. Coconnas proceda cu toată conştiinciozitatea în astfel de situaţii şi nu pregeta să-şi arate iscusinţa; aşadar, îl ucise pe primul şi-i răni pe ceilalţi doi, spunând de fiecare dată, ca încheiere:

«Bietul La Mole! ce bine ştia el latineşte!»

Repetarea acestei fraze era atât de sâcâitoare, încât ultimul curtean, baronul de Boissey, îi ceruse, căzând la pământ:

«Ce Dumnezeu, Coconnas! mai schimbă şi tu puţin, spune măcar că ştia limba greacă.»

In cele din urmă s-a aflat ce se întâmplase pe coridor; Coconnas, foarte îndurerat, crezu în clipa aceea că toţi regii şi prinţii aceia îi uciseseră prietenul şi-1 aruncaseră în vreo temniţă subterană.

Află că şi ducele d'Alencon fusese de faţă şi, trecând peste respectul datorat unui prinţ de sânge, încălcând toate regulile protocolului, se duse la el şi-i ceru o explicaţie, aşa cum ar fi procedat cu un simplu gentilom.

D'Alencon vru la început să-l dea afară pe neobrăzatul care-şi îngăduise să-i ceară socoteală de faptele sale; dar glasul lui Coconnas era atât de tăios, ochii lui fulgerau atât de ameninţător, cele trei dueluri rezolvate în mai puţin de douăzeci şi patru de ore îi aduseseră piemontezului un renume atât de impresionant, încât în cele din urmă, ducele Francisc se gândi că era mai înţelept să-i răspundă cu un zâmbet prietenos:

* Dragul meu Coconnas, e adevărat că regele, furios că i se aruncase o carafă de argint care-1 lovise în umăr, că ducele d'Anjou, supărat că-i căzuse pe cap o compotieră plină cu compot de portocale, că ducele de Guise, insultat că fusese pălmuit cu o halcă de mistreţ, au plănuit să-1 ucidă pe La Mole; dar un prieten al prietenului dumitale le-a zădărnicit planul. Iţi dau cuvântul meu de prinţ că încercarea lor a dat greş.

* Ah! făcu Coconnas, pufăind uşurat, după ce primi această asigurare. Ah, drăcia dracului! monseniore, asta e o veste bună şi aş vrea să-1 cunosc pe acel prieten, ca să-i arăt recunoştinţa mea.

Domnul d'Alene,on nu răspunse, dar zâmbi şi mai binevoitor, ceea ce îl făcu pe Coconnas să creadă că acel prieten era chiar prinţul.

— Ei bine, monseniore, continuă el, dacă aţi avut bunătatea de a-mi spune începutul, încheiaţi această faptă bună povestin-du-mi sfârşitul. Mi-aţi spus că voiau să-1 ucidă, dar până la urmă nu l-au ucis; atunci ce au făcut cu el? Sunt curajos, fiţi pe pace! pot să fac faţă unei veşti cumplite. L-au azvârlit în vreo celulă subterană, nu-i aşa? Asta îl va învăţa minte, să fie mai prevăzător. Nu vrea să-mi asculte sfaturile. De altfel, o să-l scot de acolo, drăcia dracului! Pietrele nu sunt neclintite pentru toată lumea.

D'Alencon clătină din cap.

* Dragul meu Coconnas, partea cea mai proastă este că de atunci prietenul tău a dispărut şi nu mai ştim nimic despre el.

* Drăcia dracului! exclamă piemontezul, pălind din nou, şi dacă ar fi ajuns în iad, tot voi afla unde-1 pot găsi!

* Ascultă, spuse ducele d'Alencon, care avea cu totul alte motive de a descoperi unde se ascundea La Mole, o să-ţi dau un sfat prietenesc.

* Daţi-mi, monseniore, spuse Coconnas, daţi-mi.

* Du-te la regina Margareta, ea trebuie să ştie ce s-a mai întâmplat cu cel pe care-1 plângi.

* Trebuie să-i mărturisesc Alteţei voastre că mă gândisem, dar nu am îndrăznit să fac acest demers; în afara faptului că regina Margareta îmi impune un respect deosebit, mi-era teamă să n-o găsesc în lacrimi. Dar dacă Alteţa voastră mă asigură că La Mole nu a murit şi că Maiestatea sa trebuie să ştie unde se află, îmi voi lua inima-n dinţi şi mă voi duce la domnia sa.

— Du-te, prietene, du-te, spuse ducele Francisc. Şi când vei avea veşti, dă-mi şi mie de ştire; de fapt, sunt la fel de îngrijorat ca tine. Nu uita de un lucru, Coconnas...

— Ce anume?

* Nu-i spune reginei că vii din partea mea; făcând această imprudenţă, s-ar putea să nu afli nimic.

* Monseniore, zise Coconnas, din moment ce Alteţa

voastră îmi cere să păstrez secretul, nu voi scoate o vorbă, tăcut ca peştele sau ca regina-mamă.

«Ce prinţ cumsecade, ce prinţ bun şi mărinimos», murmură Coconnas, îndreptându-se spre apartamentele reginei Navarrei.

Margareta îl aştepta pe Coconnas pentru că se dusese vestea desperării sale şi, aflând cu ce arme îşi manifestase această desperare, aproape că-1 iertase pentru felul lui destul de nestăpânit de a se purta cu prietena ei, doamna ducesă de Nevers; cu două sau trei zile în urmă se certaseră crunt şi de atunci piemontezul nu-i mai vorbise.

Coconnas fu primit de regină îndată.

El intră cu sfială, intimidat mai mult de superioritatea minţii decât de rangul reginei, dar zâmbetul Margaretei îl linişti din primul moment.

— Doamnă, spuse el, vă implor să-mi daţi înapoi prietenul sau cel puţin să-mi spuneţi ca s-a întâmplat cu el; nu pot trăi dacă nu-1 ştiu alături de mine. Inchipuiţi-vi-1 pe Euryal fără Nisus, pe Daman fără Pythias sau pe Oreste fără Pylade1.

Fie-vă milă de suferinţa mea, în amintirea unuia dintre eroii pe care i-am menţionat şi a căror inimă, vă jur, nu era mai iubitoare decât a mea.

1 In mitologia greacă, prietenia acestora era celebră.

Margareta zâmbi şi, după ce-1 rugă pe Coconnas să păstreze secretul, îi povesti cum fusese salvat La Mole, evadând pe fereastră. In privinţa locului în care se afla, regina păstră o tăcere abso-

Iută, cu toate stăruinţele piemontezului. Coconnas nu era pe deplin mulţumit; în consecinţă, se lansă în presupuneri diplomatice subtile, provenind din cele mai înalte sfere. Margareta înţelese foarte clar că ducele d'Alengon era şi el interesat să afle ce se întâmplase cu La Mole.

* Ei bine, spuse regina, dacă vrei neapărat să afli ceva precis despre prietenul dumitale, întreabă-1 pe regele Navarrei, el e singurul care are dreptul să vorbească; tot

ce-ţi pot spune e că cel pe care-l cauţi trăieşte — crede-mă pe cuvânt.

* Mă încred într-un fapt şi mai neîndoielnic, doamnă, răspunse Coconnas, frumoşii ochi ai Maiestăţii voastre nu au plâns.

Apoi, socotind că nu mai era nimic de adăugat unei fraze care-i exprimase gândurile şi totodată subliniase preţuirea pe care o acorda vitejiei lui La Mole, Coconnas se retrase, gândin-du-se la o împăcare cu doamna de Nevers, nu numai de dragul ei, ci mai mult ca să afle de la ea ceea ce nu putuse afla de la Margareta.

Marile dureri reprezintă situaţii nefireşti, pe care mintea omenească încearcă să le înlăture cât mai iute. Gândul de a se despărţi de Margareta îi zdrobise inima lui La Mole, în primul rând; acceptase să fugă mai curând din dorinţa de a salva reputaţia reginei, decât din voinţa de a-şi apăra viaţa.

De aceea, chiar de-a doua zi, seara, se întorsese la Paris ca s-o revadă pe Margareta la balconul ei. Iar Margareta, ca şi când un glas tainic ar fi înştiinţat-o că tânărul se întorsese, îşi petrecuse toată seara stând la fereastră; amândoi se revăzură cu acea fericire nespusă care însoţeşte bucuriile neîngăduite. Mai mult: firea melancolică şi romanţioasă a lui La Mole le găsea un anumit farmec acestor oprelişti neprevăzute. Totuşi, ţinând seama de faptul că îndrăgostitul sincer nu-şi găseşte fericirea decât în clipa în care vede sau posedă, suferind cât timp nu este lângă fiinţa iubită, La Mole, nerăbdător să o revadă pe Margareta, se ocupă de organizarea cât mai grabnică a evenimentului care urma să i-o redea, şi anume fuga regelui Navarrei.

Margareta se bucura de fericirea de a fi iubită cu un devotament atât de pur. Uneori îşi făcea reproşuri pentru ceea ce considera drept o slăbiciune; ea, cu firea ei independentă şi energică, dispreţuind mediocritatea unei iubiri banale, pentru care toate amănuntele care fac din iubire cea mai dulce, cea mai gingaşă şi cea mai dorită fericire nu aveau nici o importanţă, socotea că ziua trecuse

sau se încheiase în mod fericit când, spre ora nouă seara, apărea la balconul ei, îmbrăcată într-o rochie de casă albă şi zărea pe chei, în umbră, un cavaler care-şi ducea mâna la buze, apoi la inimă; urma o tuse plină de tâlc, care-i amintea îndrăgostitului glasul iubit. Uneori mai era şi câte un bileţel aruncat cu putere de o mână micuţă, în care era înfăşurat un giuvaier de preţ, a cărui valoare era mult mai mare, pentru că aparţinuse celei care i-1 trimitea şi care se rostogolea cu zgomot pe caldarâm, la câţiva paşi de La Mole. Atunci el se repezea ca un uliu asupra acestei prăzi, o punea în sân, răspundea în acelaşi fel şi Margareta nu pleca de la balcon decât după ce auzea pierzân-du-se în noapte tropotul calului care gonise la venire, dar care se îndepărta cu greu, la plecare, ca şi când ar fi fost neînsufleţit, asemenea faimosului cal care a adus căderea Troiei.

Iată de ce regina nu era îngrijorată de soarta lui La Mole, căruia, de teama de a nu fi pândit, îi refuza cu îndărătnicie oricare altă posibilitate de întâlnire, afară de acele întrevederi furişe, după moda spaniolă, care se repetau în fiecare seară, până când avea să aibă loc primirea ambasadorilor, care fusese amânată câteva zile, conform recomandaţiei categorice date ilustrului său bolnav de medicul Ambroise Pare.

In ajunul acelei primiri solemne, seara, spre orele nouă, cum toată Curtea era ocupată cu pregătirile pentru ziua următoare, Margareta deschise fereastra şi ieşi pe balcon; o scrisoare, azvârlită cu îndemânare, îi căzu la picioare. La Mole, mai grăbit, i-o trimisese înainte de a o primi pe a ei. Margareta înţelese că acea scrisoare avea o însemnătate deosebită. Se întoarse în cameră ca s-o citească.

Pe prima pagină figurau cuvintele:

„Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarrei. Este o problemă urgentă. Aştept".

Pe a doua pagină erau cuvintele următoare, care puteau fi despărţite de primele, desprinzând cele două foi:

„Doamna şi regina mea, procedaţi astfel încât să vă

pot da una din sărutările pe care vi le trimit. Aştept".

Abia isprăvise de citit a doua parte a scrisorii, că auzi vocea lui Henric de Navarra, care, cu obişnuita lui comportare rezervată, bătea la uşă şi o întreba pe Gillonne dacă putea intra.

Regina desprinse îndată cele două pagini ale scrisorii, pe una o puse în sân şi pe cealaltă o vârî în buzunar; închise iute fereastra şi se duse la uşă.

— Intraţi, Sire, spuse ea.

Oricât de uşor, de iute şi de dibaci fusese închisă fereastra, zgomotul fusese perceput de Henric, ale cărui simţuri permanent încordate, în mijlocul acelei societăţi în care nu avea nici o încredere, căpătaseră o acuitate foarte mare, asemenea omului primitiv, care trăieşte în sălbăticie. Dar regele Navarrei nu făcea parte dintre acei tirani care nu le îngăduie soţiilor lor să stea la fereastră, respirând aerul proaspăt sau contemplând stelele.

Henric era zâmbitor şi amabil, ca de obicei.

— Doamnă, spuse el, în timp ce curtenii încearcă hainele lor de gală, m-am gândit să schimb câteva cuvinte cu domnia voastră, cu privire la problemele mele, care sunt şi ale domniei voastre, dacă nu mă înşel?

— Fără îndoială, domnule, interesele noastre nu sunt aceleaşi?

* Da, doamnă, şi tocmai de aceea voiam să vă întreb ce credeţi despre felul ostentativ al ducelui d'Alencon, care mă evită de câteva zile, atât de mult încât a preferat să se retragă la Saint Germain, de alaltăieri. Nu ar fi acesta un mijloc de a pleca singur, pentru că e supravegheat destul de puţin, sau ar fi mijlocul de a nu mai pleca deloc? Doamnă, spuneţi-mi, vă rog, părerea domniei voastre; pentru mine va avea multă însemnătate, pentru a-mi întări convingerile mele.

* Maiestatea voastră are dreptate să se îngrijoreze de tăcerea fratelui meu. M-am gândit şi eu la acest lucru şi, după părerea mea, dacă împrejurările s-au schimbat, şi-a schimbat şi el atitudinea o dată cu ele.

— Adică, văzându-1 pe regele Carol bolnav, pe ducele

d'Anjou rege al Poloniei, i-ar conveni de minune să rămână la Paris, cu ochii asupra coroanei Franţei, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Fie. Nu am nimic împotrivă, să rămână, spuse Henric; numai că acest lucru ne schimbă tot planul; ca să plec singur, am nevoie de trei ori mai multe garanţii decât aş fi cerut plecând cu fratele domniei voastre, al cărui nume şi a cărui participare mi-ar fi fost o pavăză. Mă mir că nu am primit veşti de la domnul de Mouy. Nu are obiceiul de a sta degeaba, fără a întreprinde ceva. Aţi primit cumva veşti de la el, doamnă?

— Eu, Sire? spuse Margareta, mirată. Cum aş fi putut...

* Ei, dragă prietenă, ar fi foarte firesc; aţi avut bunăvoinţa de a-1 salva pe tânărul La Mole, ca să-mi faceţi plăcere... Băiatul s-a dus la Nantes... şi dacă te-ai dus, poţi tot atât de bine să te întorci...

* Ah! aceasta este cheia enigmei pe care încercam zadarnic s-o descopăr, răspunse Margareta. Lăsasem fereastra deschisă şi când m-am întors în cameră, am găsit pe covor un fel de scrisoare.

— Ia te uită! spuse Henric.

— O scrisoare din care la început nu am înţeles nimic şi căreia nu i-am dat nici o importanţă; poate că am greşit şi a fost trimisă de el.

* E posibil, spuse Henric; aş îndrăzni să spun că e chiar probabil. Pot vedea acea scrisoare?

* Desigur, Sire, răspunse Margareta, dându-i regelui foaia de hârtie pe care o pusese în buzunar.

Regele îşi aruncă ochii asupra paginii.

* Nu este scrisul domnului de La Mole? întrebă el.

* Nu ştiu, scrisul mi se pare contrafăcut.

— Nu are a face, să vedem, spuse Henric. Citi următoarele:

«Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarrei. E o problemă urgentă. Aştept.»

* Ah! da, bineînţeles!... zise Henric. Vedeţi, spune că aşteaptă!

* Văd şi eu... spuse Margareta. Dar ce doriţi?

* Eh, ce naiba! vreau să vină.

* Să vină! exclamă Margareta, ţintindu-şi frumoşii ei ochi miraţi asupra soţului ei. Cum puteţi cere aşa ceva, Sire? Un om pe care regele a vrut să-1 ucidă... care e urmărit, pândit, ameninţat... să vină! aşa doreşte Maiestatea voastră; dar oare este cu putinţă?... Uşile sunt într-adevăr făcute pentru cei care au fost...

* Constrânşi să fugă pe fereastră... vreţi să spuneţi?

* Da, Sire, mi-aţi completat gândul.

* Atunci, dacă ei cunosc drumul, escaladând fereastra, să ajungă aici pe aceeaşi cale, dacă nu le este îngăduit să intre pe uşă. E foarte simplu.

* Credeţi? spuse Margareta, îmbujorându-se de plăcere la gândul că va fi mai aproape de La Mole.

* Sunt absolut sigur.

* Dar cum să se caţere până aici? întrebă regina.

* N-aţi păstrat scara de frânghie pe care v-am trimis-o? M-ar mira, pentru că ştiu cât de prevăzătoare sunteţi de obicei.

* Ba da, Sire, zise Margareta.

* Atunci e foarte bine, spuse Henric.

* Ce porunceşte Maiestatea voastră?

* E o treabă simplă: prindeţi-o de balconul domniei voastre şi lăsaţi-o să atârne. Dacă cel care aşteaptă este de Mouy... aşa cum sunt înclinat să cred... dacă de Mouy aşteaptă şi va dori să urce, va urca, prietenul acesta de nădejde.

Fără a-şi pierde cumpătul, Henric luă o lumânare, ca s-o ajute pe Margareta, care voia să găsească scara. Căutarea nu a durat mult, căci scara era încuiată într-un dulap din bine cunoscuta cămăruţă.

— Bun, am găsit-o, spuse Henric; acum, doamnă, dacă nu abuzez de bunăvoinţa domniei voastre, prindeţi, vă rog, scara aceasta de balcon.

* De ce s-o prind eu şi nu Maiestatea voastră? întrebă Margareta.

* Pentru că cei mai buni conspiratori sunt cei mai

prudenţi; poate că prietenul nostru s-ar nelinişti, văzând un bărbat. Mă înţelegeţi, doamnă?

Margareta zâmbi şi prinse bine scara.

— Foarte bine, spuse Henric, rămânând ascuns într-un colţ al apartamentului; să vadă cât mai bine că e regina Navarrei; acum arătaţi-i scara. Perfect: sunt convins că de Mouy va urca.

într-adevăr, după zece minute, un bărbat sări pe balcon, în culmea fericirii, dar, văzând că regina nu-1 întâmpină, rămase câteva clipe în loc, şovăind. în locul Margaretei îl întâmpină Henric:

— Ei, spuse el cu amabilitate, nu este domnul de Mouy, este domnul de La Mole. Bună seara, domnule de La Mole, intraţi, vă rog.

La Mole rămase încurcat; poate că, dacă s-ar mai fi aflat pe scară, ar fi căzut pe spate.

— Aţi dorit să vorbiţi cu regele Navarrei despre probleme care nu suferă nici o amânare. Maiestatea sa a fost înştiinţată şi se află acum în faţa dumneavoastră, spuse Margareta.

Henric se duse să închidă fereastra.

— Te iubesc, îi şopti Margareta tânărului, strângându-i mâna.

* Ei bine, domnule, spuse Henric, oferindu-i un scaun lui La Mole, ce doreaţi să-mi spuneţi?

* Voiam să vă spun, Sire, că m-am despărţit de domnul de Mouy la barieră; vrea să ştie dacă Maurevel a vorbit şi dacă prezenţa lui în camera Maiestăţii voastre este ştiută de toţi.

* Nu încă, dar se va afla în curând; deci trebuie să ne grăbim.

* Părerea Maiestăţii voastre este şi a sa; dacă mâine, în cursul serii, ducele d'Alencon e gata de plecare, de Mouy va aştepta la poarta Saint-Marcel, însoţit de o sută cincizeci de oameni; la Fontainebleau veţi fi aşteptaţi de alţi cinci sute de oşteni: de acolo veţi ajunge la Blois, Angouleme şi Bordeaux.

— Doamnă, spuse Henric, întorcându-se spre soţia

lui, în ceea ce mă priveşte, eu voi fi gata mâine; dar domnia voastră veţi fi pregătită?

La Mole o privi stăruitor pe Margareta, cu multă îngrijorare.

— Contaţi pe cuvântul meu, Sire, oriunde vă veţi duce, vă voi urma; dar, după cum prea bine ştiţi, domnul d'Alencon trebuie să plece o dată cu noi. Cu el nu există cale de mijloc, este alături de noi sau ne trădează; dacă e nehotărât, nu facem nici o mişcare.

* Cunoaşte planul nostru, într-o oarecare măsură? Ce spuneţi, domnule de La Mole? întrebă Henric.

* Cred că a primit o scrisoare de la domnul de Mouy, acum câteva zile.

* Ah! ah! spuse Henric, şi mie nu mi-a spus nimic!

* Aveţi grijă, domnule, feriţi-vă, spuse Margareta.

* Fiţi liniştită, mi-am luat toate măsurile de precauţie. Cum i-aş putea răspunde domnului de Mouy?

* Se poate rezolva fără nici o greutate, Sire. Mâine, în timpul ceremoniei primirii ambasadorilor, el va fi acolo, la dreapta sau la stânga Maiestăţii voastre, fie că-1 veţi vedea sau nu: un cuvânt în discursul reginei îl va lămuri dacă sunteţi de acord sau nu, dacă trebuie să fugă sau să vă aştepte. Dacă ducele d'Alencon refuză, de Mouy nu are nevoie decât de cincisprezece zile ca să organizeze din nou totul, în numele Maiestăţii voastre.

* De Mouy este într-adevăr un om nepreţuit. Doamnă, puteţi intercala în acel discurs fraza pe care o aşteaptă?

— Este foarte simplu, răspunse Margareta.

— Atunci, mâine îl voi vedea pe domnul d'Alencon; de Mouy să fie la locul stabilit şi să subînţeleagă răspunsul nostru.

— Va fi acolo, Sire.

— Ei bine, domnule de La Mole, duceţi-i răspunsul meu. Cred că aveţi prin preajmă un cal, un slujitor?

— Orthon mă aşteaptă pe chei.

— Duceţi-vă, domnule conte. Nu, nu pe fereastră,

acesta-i modul de rezolvare a situaţiilor primejdios de urgente. Aţi putea fi văzut şi, deoarece nu s-ar şti că vă expuneţi unor riscuri pentru mine, aţi compromite-o pe regină.

* Dar pe unde, Sire?

* Dacă nu puteţi intra singur în Luvru, puteţi ieşi împreună cu mine, cunosc parola. Ne vom înfăşură bine în mantiile noastre şi vom trece prin faţa postului de pază fără nici o greutate. De altfel, mă voi folosi de acest prilej ca să-i dau anumite dispoziţii lui Orthon. Aşteptaţi-mă aici, mă duc să văd dacă nu e cineva pe coridor.

Henric ieşi cât se poate de firesc, ca să sondeze terenul. La Mole rămase singur cu regina.

* Oh! când vă voi revedea, doamnă? spuse La Mole.

* Mâine seară, dacă fugim; într-una din seri, în casa de pe strada Cloche-Perce, dacă nu fugim.

* Domnule de La Mole, puteţi veni, nu e nimeni, spuse Henric, intrând în cameră.

La Mole făcu o respectuoasă plecăciune în faţa reginei.

— Daţi-i mâna să v-o sărute, doamnă; domnul de La Mole nu face parte din categoria slujitorilor obişnuiţi.

Margareta îi ascultă îndemnul.

— Să nu uit, doamnă, puneţi bine scara de frânghie, este un obiect de mare valoare pentru conspiratori; în clipa în care te aştepţi cel mai puţin s-ar putea să ai nevoie de ea. Să mergem, domnule de La Mole, să mergem.

XLIII AMBASADORII

1 Intrarea ambasadorilor a avut loc pe 19 august 1573.

A doua zi1, toata populaţia parisului se îndreptă spre foburgul Saint Germain, locul stabilit pentru intrarea solemnă a ambasadorilor polonezi. Un cordon de soldaţi din garda elveţiană asigura ordinea, domolind avântul mulţimii, şi un detaşament de călăreţi înlesnea trecerea seniorilor şi a doamnelor de la Curte, care întâmpinau cortegiul.

Curând, în dreptul abaţiei Saint Antoine1 se ivi o trupă de călăreţi purtând uniforme în roşu şi galben, cu căciuli şi mantii îmblănite, şi ţinând în mână săbii lungi cu lama curbată, ca iataganele turceşti.

Ofiţerii erau plasaţi pe flancurile liniilor. In spatele primei trupe se afla cea de-a doua, într-o ţinută de un lux oriental cu totul deosebit. Ea preceda ambasadorii — patru la număr —, care reprezentau în mod strălucit cel mai fabulos regat cavaleresc al secolului al XVI-lea.

Episcopul Cracoviei2 făcea parte dintre ambasadori; veşmintele sale, împodobite cu aur şi pietre preţioase, erau cele ale unui pontif care era totodată şi războinic. Calul său alb, cu coama fluturând şi pasul săltat, era plin de neastâmpăr; nimeni n-ar fi crezut că de o lună, acest animal de rasă străbătea zilnic cincisprezece leghe, pe drumuri desfundate, pe care vremea rea le făcuse aproape impracticabile. Alături de episcop mergea palatinul3 Lasco, un senior puternic care poseda atât bogăţia, cât şi orgoliul unui rege. După cei doi ambasadori principali, însoţiţi de alţi doi palatini aparţinând vechii nobilimi, treceau în şir seniori polonezi ai căror cai, cu hamuri şi şei împodobite cu mătase, aur şi pietre preţioase, stârneau admiraţia norodului, care şi-o manifesta zgomotos.

într-adevăr, călăreţii francezi, cu toată bogăţia echipamentelor lor, erau complet eclipsaţi de nou-veniţii, pe care-i numeau cu dispreţ „barbari".

1 Abaţia regală Saint Antoine des Champs, împrejmuită cu ziduri înalte, era una dintre cele mai bogate mănăstiri de călugăriţe din Paris.

2 Episcopul de Posen era conducătorul ambasadorilor, cel ce i-a adresat discursul Margaretei.

3 Palatin — titlul dat în Evul Mediu, în Europa, unui mare demnitar care îndeplinea anumite funcţii la Curtea sau la palatul unui rege sau al unui mare senior.

Caterina nădăjduise până în ultima clipă că solemnitatea primirii va fi din nou amânată, că hotărârea regelui se va schimba, din cauza sănătăţii sale şubrede, care nu se ameliorase. Dar în ziua stabilită, când îl văzu pe

Carol, palid ca o fantomă, punându-şi pe umeri splendida mantie regală, regina-mamă înţelese că trebuia să se supună în aparenţă acestei voinţe de fier şi începu să creadă că, pentru Henric d'Anjou, cea mai sigură rezolvare era plecarea în măreţul exil la care părea condamnat.

In afara celor câteva cuvinte rostite când deschisese ochii, în clipa în care mama sa ieşea din încăpere, regele Carol al IX-lea nu mai vorbise cu ea de la scena cumplită care-i provocase criza cu urmări atât de dureroase. La Luvru, toată lumea ştia că regele şi regina-mamă avuseseră un violent schimb de cuvinte, dar nu cunoşteau cauza acelei neînţelegeri profunde. Cei mai îndrăzneţi se temeau de această răceală şi de această tăcere, tremurând ca păsările îngrozite de liniştea ameninţătoare, premergătoare furtunii. Luvrul se pregătise, e adevărat, nu pentru o sărbătoare, ci mai curând pentru o ceremonie jalnică. Supunerea fiecăruia fusese dictată de apatie sau de pasivitate. Se ştia că reginei-mamă îi fusese aproape teamă şi de aceea toată lumea se temea. Marea sală de recepţie a palatului fusese pregătită şi, cum acest fel de şedinţe aveau loc de obicei în public, gărzile şi santinelele primiseră ordinul de a-i lăsa să intre, o dată cu ambasadorii, pe toţi cei care pătrunseseră în apartamente şi în curţi. Cât despre Paris, într-o astfel de împrejurare, aspectul lui îi trăda nerăbdarea şi curiozitatea. Numai cel care ar fi studiat cu atenţie mulţimea în ziua aceea ar fi remarcat, printre grupurile compuse din burghezi cumsecade cu chipuri mirate, un număr destul de mare de bărbaţi înfăşuraţi în mantii ample, care se înţelegeau din priviri sau prin semne cu mâna, dacă erau departe unul de altul, schimbând şoptit câteva cuvinte cu tâlc ori de câte ori se apropiau mai mult. Bărbaţii aceştia păreau foarte interesaţi de cortegiu, fiind primii care-l urmau, şi păreau că se supun ordinelor unui bătrân venerabil, ai cărui ochi negri, ageri, contrastând cu barba lui albă şi sprâncenele cărunte, dovedeau cu prisosinţă destoinicia sa. într-adevăr, acest bătrân, fie prin propriile mijloace, fie cu ajutorul însoţitorilor săi, izbutise să se strecoare printre primii în

Luvru şi, datorită bunăvoinţei căpeteniei gărzilor elveţiene, un vrednic hughenot, prea puţin catolic cu toată convertirea lui, ajunse şi în spatele ambasadorilor, chiar în faţa Margaretei şi a regelui Navarrei.

Henric, anunţat de La Mole că de Mouy avea să participe la şedinţă, deghizat, se uita în toate părţile. In cele din urmă, de Mouy îi spulberă toate îndoielile regelui Navarrei. El se deghizase atât de bine, încât până şi Henric nu crezuse că acel venerabil bătrân cu barbă albă era una şi aceeaşi persoană cu neînfricatul şef al hughenoţilor, care se apărase cu atâta înverşunare cu cinci sau şase zile în urmă.

Un cuvânt al lui Henric, şoptit la urechea Margaretei, o făcu să se uite cu atenţie la de Mouy. După aceea, ochii ei frumoşi cercetară sala; îl căuta pe La Mole, dar în van. La Mole nu era acolo.

începuseră discursurile. Cel dintâi era adresat regelui. Lasco îi cerea, în numele dietei, consimţământul să poată oferi coroana Poloniei unui prinţ din familia regală franceză.

Carol răspunse, exprimându-şi acordul scurt şi precis şi prezentându-1 pe fratele său, ducele d'Anjou, căruia îi lăudă mult curajul. Carol vorbea în limba franceză, iar un interpret traducea răspunsul său; de fiecare dată, regele putea fi văzut ducând la buze o batistă care se umplea de sânge.

După răspunsul dat de Carol al IX-lea, Lasco se întoarse spre ducele d'Anjou, se înclină şi-şi rosti discursul în limba latină, în care îi oferea tronul, în numele naţiunii poloneze.

Ducele răspunse tot în limba latină, cu un glas în care vibra emoţia, că primea cu recunoştinţă cinstea ce i se făcea. Cât timp şi-a rostit discursul, Carol a stat în picioare, cu buzele strânse, privindu-1 stăruitor, neclintit şi ameninţător, cu ochi ca de vultur.

După alocuţiunea ducelui d'Anjou, Lasco luă coroana Jagelloniior1 de pe perna de catifea roşie şi o depuse în mâinile lui Carol, în timp ce doi seniori polonezi îi puneau

ducelui d'Anjou mantia regală.

1 Jagello, dinastie de origine lituaniană, care a domnit în Polonia între 1386 şi 1572.

Carol îi făcu un semn fratelui său. Ducele d'Anjou înge-nunche în faţa lui şi Carol îi puse coroana pe cap; atunci, cei doi regi se îmbrăţişară, cu atâta duşmănie cum nu s-au îmbrăţişat niciodată doi fraţi.

Un herald1 vesti de îndată:

«Alexandru Eduard Henric al Franţei, duce d'Anjou, a fost încoronat rege al Poloniei. Trăiască regele Poloniei!» Toată adunarea repetă într-un glas: «Trăiască regele Poloniei! »

Atunci Lasco se întoarse spre Margareta. Discursul frumoasei regine fusese lăsat la urmă, ca o dovadă de curtenie, menită să sublinieze talentul ei oratoric. Răspunsul Margaretei, pe care-l compusese ea însăşi, urma să fie rostit în limba latină. Discursul lui Lasco fu mai degrabă o preamărire. In ciuda faptului că era un sarmat2, fusese învins de farmecul reginei Navarrei, care stârnea admiraţia tuturor; folosindu-se de limba lui Ovidiu, exprimându-se în stilul lui Ronsard, spuse că atât el, cât şi însoţitorii săi, plecaţi din Varşovia la miezul nopţii, pe un întuneric de nepătruns, nu ar fi găsit drumul dacă nu ar fi fost călăuziţi de două stele, asemenea Crailor de la Răsărit3, stele care deveneau tot mai strălucitoare pe măsură ce se apropiau de Franţa; acum îşi dădeau seama că acele stele nu erau altceva decât frumoşii ochii ai reginei Navarrei.

In fine, trecând de la Evanghelie la Coran, de la Siria la Arabia, de la Nazaret la Mecca, îşi încheie discursul afirmând că era dispus să procedeze ca înflăcăraţii adepţi ai profetului, care după ce avuseseră fericirea de a-i contempla mormântul, îşi scoteau ochii, considerând că după ce priviseră perfecţiunea, nimic din această lume nu mai merita să fie admirat.

1 Herald — în Evul Mediu, dregător având sarcina, printre altele, de a anunţa proclamaţiile solemne.

2 Sarmaţi — veche populaţie indo-europeană

nomadă, înrudită cu sciţii. Francezii îi socoteau „barbari".

3 Cei trei Crai de la Răsărit (Melchior, Gaspar şi Baltazar) care au pornit, călăuziţi de o stea, spre Betleem, ca să se închine Pruncului Iisus.

Discursul fu primit cu aplauze, atât din partea celor care vorbeau limba latină, pentru că împărtăşeau părerea oratorului, cât

şi din partea celor care nu înţelegeau limba latină, dar voiau să pară că au înţeles-o.

Margareta îi făcu la început o reverenţă graţioasă curtenitorului sarmat, apoi, răspunzând ambasadorului şi privindu-1 pe de Mouy, începu astfel:

«Quod nune hac in aula insperati adestis exultaremus ego et con-jux, nisi ideo irnminerat calamitas, scilicet non solum fratris sed etiam amici orbitas.»1

Aceste cuvinte aveau două înţelesuri: se adresau lui de Mouy, dar se adresau tot atât de bine lui Henric d'Anjou, care salută, în semn de recunoştinţă.

Carol nu-şi aminti să fi citit această frază în discursul prezentat cu câteva zile în urmă; dar el nu dădea mare importanţă cuvintelor Margaretei, pentru că ştia că era un discurs de simplă curtenie. De altfel, nu prea înţelegea limba latină.

Margareta continuă:

«Adeo dolemur a te dividi ut tecum proficisci maluissemus. Sed idem fatum quo nune sine ulla mora Lutetia cedere juberis, hac in urbe detinet. Proficiscere ergo, frater; proficiscere, amice; proficiscere sine nobis; proficiscentem sequentur spes et desideria nostra.»2

1 Traducerea lui Dumas: «Prezenţa nesperată a Domniei voastre la Curtea aceasta ne-ar copleşi de bucurie, pe mine şi pe soţul meu, dacă nu ne-ar aduce o mare tristeţe; este vorba nu numai de pierderea unui frate, ci şi a unui prieten.»

2 Traducerea lui Dumas: «Suntem deznădăjduiţi să fim despărţiţi de domnia voastră, când am fi preferat să plecăm împreună. Dar aceeaşi soartă care vă impune să

părăsiţi degrabă Parisul ne reţine în acest oraş. Pleacă deci dragă frate; pleacă deci prieten drag, pleacă fără noi. Speranţa şi dorinţele noastre te însoţesc».

De Mouy asculta cu vie atenţie aceste cuvinte adresate ambasadorilor, care erau rostite numai pentru el. Henric îşi clătinase capul de două sau de trei ori, în semn de negare, ca să-1 facă pe tânărul hughenot să înţeleagă că ducele d'Alencon refuzase, dar acest gest, care putea fi întâmplător, nu l-ar fi lămurit pe deplin pe de Mouy, dacă nu ar fi fost confirmat de cuvintele Margaretei.

Or, în timp ce o privea pe Margareta şi o asculta cu sufletul la gură, ochii săi negri, atât de pătrunzători, umbriţi de sprâncenele cărunte, îi atraseră atenţia Caterinei care tresări, ca şi când ar fi zguduit-o o emoţie puternică, şi nu-şi mai desprinse privirile de partea aceea a sălii.

«Ciudat personaj, murmură ea, în ciuda faptului că atitudinea şi expresia chipului ei dădeau impresia că urmăreşte desfăşurarea ceremonialului, cine o fi bărbatul acesta care se uită la Margareta atât de atent şi pe care-l privesc tot atât de atent Margareta şi Henric?»

Regina Navarrei îşi continua discursul, răspunzând cuvintelor amabile ale trimisului polonez; Caterina se străduia să descopere numele bătrânului aceluia, când se apropie de ea maestrul de ceremonii şi-i înmâna o punguţă de satin parfumat, în care se afla o hârtie împăturită în patru.

Ea deschise punguţa, scoase hârtia şi citi următoarele:

«Datorită administrării unui întăritor, Maurevel şi-a recăpătat puterile şi a reuşit să scrie numele celui care se afla în camera regelui Navarrei. Bărbatul acela era domnul de Mouy.»

«De Mouy! îşi zise regina, presimţeam că el este. Dar bătrânul acela — Ei! ***cospetto1...*** bătrânul acela este...»

Caterina rămase încremenită; apoi se aplecă la urechea căpitanului gărzilor, care stătea de pază, alături de ea:

— Uită-te bine, domnule de Nancey, dar cât mai discret; îl vezi pe seniorul Lasco, cel ce vorbeşte în momentul acesta. In spatele lui... aşa... vezi un bătrân cu barbă albă, în haine de catifea neagră?

* Da, doamnă, răspunse căpitanul.
* Bine, ţine-l sub continuă observaţie.
* Cel căruia regele Navarrei îi face un semn?

1 Interjecţie în limba italiană : „drace!"

— Acela. Postează-te la poarta Luvrului cu zece oameni şi când va ieşi, invită-1 la masă din partea regelui. Dacă te va urma, du-1 într-o cameră în care-l vei reţine ca prizonier. Dacă opune rezistenţă, pune mâna pe el, mort sau viu. Du-te! Du-te!

Din fericire, Henric, pe care nu-1 interesa prea mult discursul Margaretei, nu o scăpase din ochi pe Caterina şi sesizase expresia chipului ei. Văzând că regina-mamă îl fixa pe de Mouy cu înverşunare, Henric se alarmă; o mai văzu dându-i un ordin căpitanului gărzilor şi atunci înţelese totul.

In clipa aceea făcu gestul remarcat de domnul de Nancey, care în limbajul semnelor voia să spună: «Eşti descoperit, fugi cât mai repede.»

De Mouy înţelese gestul, care încheia atât de grăitor partea de discurs care-i era adresată. Se pierdu în mulţime şi dispăru.

Henric se linişti când îl văzu pe domnul de Nancey întorcân-du-se la regina-mamă şi, după expresia contrariată a chipului ei, înţelese că o anunţa că sosise prea târziu.

Audienţa se sfârşi; Margareta mai schimbă câteva cuvinte neoficiale cu Lasco.

Regele se ridică, şovăielnic, salută şi ieşi, rezemându-se pe umărul medicului Ambroise Pare, care nu-1 mai părăsise de când boala îl ţintuise la pat.

Caterina, palidă de mânie, şi Henric, mut de durere, îl urmară.

Ducele d'Alencon nu dorise să fie remarcat în timpul

ceremoniei. Privirea regelui Carol al IX-lea nu se oprise asupra lui, pentru că îl urmărea stăruitor pe ducele d'Anjou.

Noul rege al Poloniei se simţea pierdut. Departe de mama sa, printre barbarii aceia din Nord, avea impresia că este asemenea lui Anteu1, fiul Geei, care-şi pierdea puterea când era ridicat de braţele lui Hercule. O dată trecută frontiera, ducele d'Anjou se credea îndepărtat de tronul Franţei pentru totdeauna. In consecinţă, în loc să-1 urmeze pe rege, se duse la regina-mamă.

1 Anteu (Antaeus) — în mitologia greacă, unul dintre giganţi, fiul lui Poseidon şi al Geei (Pământul). Era invulnerabil datorită faptului că-şi reînnoia puterea ori de câte ori atingea Pământul. Hercule (Heracles) a izbutit să-1 ucidă ţinându-1 suspendat în aer.

Caterina era posomorâtă şi îngrijorată în aceeaşi măsură ca şi fiul ei. Se gândea la mintea aceea pătrunzătoare, la chipul acela zeflemitor, la Bearnezul acela căruia destinul îi făurea drumul, înlăturând din calea sa regii, prinţii, asasinii, duşmanii şi piedicile pe care ea i le pusese.

Văzându-şi fiul preaiubit palid, cu toată coroana de rege, zdrobit, cu toată mantia regală ce-l acoperea, împreunându-şi frumoasele lui mâini — pe care le moştenise de la ea — ca pentru rugă, Caterina se ridică şi se aşează lângă el.

* Oh! mamă, exclamă regele Poloniei, iată-mă condamnat să mor în exil!

* Dragul meu fiu, ai uitat atât de repede prezicerile lui Rene? Fii pe pace, n-o să stai acolo multă vreme.

* Mamă, te implor, la primul zvon, la prima bănuială că tronul Franţei ar putea fi liber, înştiinţează-mă...

* Fii fără grijă, dragul meu copil, până când va sosi ziua pe care o aşteptăm amândoi, în grajdurile mele se va găsi mereu un cal înşeuat, iar în anticamera mea se află în permanenţă un curier gata să plece în Polonia.

XLIV ORESTE ŞI PILADE

O dată cu plecarea ducelui Henric d'Anjou, s-ar fi zis că pacea şi fericirea se instauraseră din nou în familia acestor Atrizi.

Carol nu mai era înclinat spre melancolie; îşi recăpătase sănătatea viguroasă, vânând cu Henric şi vorbind cu el despre vânătoare în fiecare zi în care nu putea vâna; nu-i reproşa decât un singur lucru, şi anume că nu-l atrăgea vânătoarea cu şoimi; după părerea sa, Henric ar fi fost un prinţ desăvârşit dacă ar fi ştiut să dreseze şoimul, gaia şi uliul la fel de bine pe cât ştia să dreseze câinii şi copoii de vânătoare.

Caterina redevenise o mamă bună: blândă cu Carol şi cu ducele d'Alencon, afectuoasă cu Henric şi Margareta, binevoitoare cu doamna de Nevers şi cu doamna de Sauves; sub pretextul că Maurevel fusese rănit executând un ordin al ei, îşi arătase recunoştinţa vizitându-1 de două ori, în timpul convalescenţei sale, în casa lui din strada Cerisaie.

Margareta îşi continua întâlnirile de dragoste după moda spaniolă. In fiecare seară deschidea fereastra şi comunica cu La Mole prin semne şi prin scrisori; şi în fiecare din scrisorile sale, tânărul îi reamintea frumoasei sale regine că-i promisese câteva clipe în strada Cloche-Perce, ca răsplată pentru surghiunul său.

Un singur om era singur şi stingher în Luvrul redevenit calm şi paşnic.

Acest om era prietenul nostru, contele Annibal de Coconnas. Desigur, nu era puţin lucru să-1 ştie pe La Mole în viaţă; însemna mult să fie, în continuare, favoritul doamnei de Nevers, cea mai veselă şi mai capricioasă dintre femei. Dar cu toată bucuria întâlnirilor pe care frumoasa ducesă i le acorda, cu toate asigurările date de Margareta în privinţa lui La Mole, acestea nu valorau pentru piemontez cât o oră petrecută cu prietenul său la jupanul La Huriere, în faţa unei ulcele de vin dulce, sau cât o escapadă insolită prin toate acele unghere ale Parisului, unde un gentilom cumsecade putea să se aleagă cu pielea,

hainele şi punga ciopârţite.

Trebuie să mărturisim cu toată rezerva că doamna de Nevers îndura greu această rivalitate cu La Mole. Şi nu fiindcă nu i-ar fi fost simpatic provensalul, chiar dimpotrivă, căci, mânată de acea pornire de neînvins care o îndeamnă pe orice femeie să fie cochetă, fără voia ei, cu iubitul unei alte femei, mai ales dacă această femeie îi este prietenă, Coconnas ar fi putut să-1 invidieze pe prietenul său pentru caldele strângeri de mână şi nenumăratele drăgălăşenii ale ducesei, în zilele în care se arăta capricioasă, când steaua piemontezului începea să pălească pe cerul frumoasei şi cochetei sale iubite. Dar Coconnas, care ar fi sugrumat cincisprezece persoane pentru o simplă privire pe care ar fi aruncat-o doamna sa, era atât de puţin gelos pe La Mole, încât îi şoptise adeseori la ureche, în unna unor atitudini uşuratice ale ducesei, anumite propuneri care îl făcuseră pe provensal să roşească.

Aşadar Henriette, pe care absenţa lui La Mole o priva de voioşia lui Coconnas, de hazul nesfârşitelor sale ghiduşii, se hotărî să se ducă la Margareta, cu rugămintea de a-i îngădui lui La Mole să se întoarcă. Prezenţa acestuia era absolut necesară, pentru că, în lipsa lui, gândurile şi sufletul lui Coconnas nu-şi aflau liniştea.

Margareta, înţelegătoare ca întotdeauna şi, de altfel, îndemnată atât de stăruinţele lui La Mole, cât şi de dorinţele propriei sale inimi, stabili o întâlnire cu Henriette, pentru a doua zi, la casa cu două intrări, ca să discute în linişte într-un loc în care nimeni nu le putea tulbura.

Coconnas primi fără prea mare plăcere biletul din partea Henriettei, prin care îl chema în strada Tizon, la ora nouă şi jumătate. Se duse totuşi la locul de întâlnire, unde o găsi pe Henriette foarte supărată, deoarece sosise prima.

* Ei, domnule, zise ea, ce neîngăduită impoliteţe, să faci să te aştepte — nu zic o prinţesă, ci o femeie!

* Să aştepte! spuse Coconnas; ce cuvânt nepotrivit ai folosit! Aş zice mai degrabă că am sosit amândoi mai

devreme.

* Eu, da.

* Ei, şi eu; sunt cel mult orele zece.

* Da, dar în biletul meu era scris nouă şi jumătate.

— Tocmai de aceea am plecat de la Luvru la ora nouă şi trebuie să-ţi amintesc, în treacăt, că sunt de serviciu la ducele d'Alencon, ceea ce înseamnă că mă voi vedea obligat să te părăsesc într-o oră.

— Ceea ce te încântă?

* Pe legea mea, nu! Mai ales că domnul d'Alencon este un stăpân posac, cu multe toane şi, dacă tot trebuie să fiu mustrat, prefer să fiu dojenit de buze frumoase ca ale tale, decât de o gură urâtă ca a lui.

* Ei, zise ducesa, aşa e mai bine... Spuneai că ai ieşit pe la nouă din Luvru?

* Oh, Doamne! desigur, şi cu intenţia de a veni direct aici, când, în colţul străzii Grenelle, găsesc un bărbat care semăna cu La Mole.

* Bun! Iarăşi La Mole!

* Iarăşi, cu sau fără voia ta.

* Necioplitule!

* Bun! zise Coconnas, o luăm de la început cu amabilităţile.

* Nu, dar termină-ţi povestirea.

* Nu am avut de gând să amintesc această întâmplare, tu m-ai întrebat de ce am întârziat.

* Bineînţeles că da; eu sunt cea care trebuie să sosească prima?

* Eh! tu n-aveai pe nimeni de căutat.

* Eşti enervant, dragul meu, dar continuă. In sfârşit, la colţul străzii Grenelle, ai găsit un bărbat care semăna cu La Mole. Dar ce ai pe tunică? Sânge!

* Ia te uită! încă unul care m-o fi stropit, căzând.

* Te-ai bătut?

* Ba bine că nu.

* Pentru La Mole al tău?

* Dar pentru cine ai fi vrut să mă bat? Pentru o femeie?

* Mulţumesc.

* îl urmăresc, deci, pe acel bărbat, care avea obrăznicia de a-i semăna prietenului meu. II ajung din urmă pe strada Coquillere, i-o iau înainte, mă uit la el la lumina unei prăvălii. Nu era el.

* Bine! Aşa-ţi trebuie.

* Da, dar lui i-a căzut rău: „Domnule — i-am spus, sunteţi cam imprudent că vă permiteţi să semănaţi de la distanţă cu prietenul meu, domnul de La Mole, care este un cavaler desăvârşit, în timp ce de aproape se vede că dumneavoastră nu sunteţi decât un om de nimic." Acestea fiind zise, el a pus mâna pe spadă, eu am făcut la fel; la al treilea atac, ca să vezi până unde a mers bădăranul... a căzut şi în cădere m-a stropit.

* Dar l-ai ajutat, cel puţin?

* Tocmai voiam s-o fac, când a trecut un călăreţ. Ei, de data asta am fost sigur că era La Mole. Din păcate, calul galopa prea repede. Am început să alerg după cal şi oamenii care se adunaseră, văzând că mă bat, s-au luat după mine. întrucât puteam fi luat drept hoţ, cu toată lumea aceea care mă urmărea urlând în spatele meu, am fost nevoit să mă întorc şi s-o pun pe fugă, ceea ce a durat un timp, în care călăreţul a dispărut. Am încercat să-i dau de urmă, am întrebat, am spus ce fel de cal avea — degeaba! Nimeni nu-1 văzuse. In cele din urmă m-am lăsat păgubaş, neavând încotro, şi am sosit aici.

* Nu aveai încotro! exclamă ducesa. Ce cuvinte curtenitoare !

* Ascultă, dragă prietenă, spuse Coconnas, tolănindu-se într-un fotoliu, iar mă persecuţi din cauza bietului La Mole. Ei bine, greşeşti: căci, în fine, asta-i prietenia... Mi-ar fi plăcut să am mintea sau cultura lui şi atunci aş fi găsit vreo comparaţie care te-ar fi făcut să înţelegi mai bine ce gândesc. Prietenia, vezi tu... este o stea, în timp ce dragostea... iată că am găsit comparaţia... dragostea nu este decât o lumânare. îmi vei spune că există mai multe feluri de...

— Iubiri?

— Nu! De lumânări şi că printre acestea se află unele preferate, cea trandafirie, spre exemplu... să spunem că cea trandafirie... este cea mai bună; dar oricât de trandafirie ar fi, lumânarea se consumă, în timp ce steaua străluceşte mereu. La aceasta, mi-ai putea răspunde că atunci când lumânarea se stinge, se pune alta în sfeşnic.

* Domnule de Coconnas, eşti un încrezut.
* Ia te uită!
* Domnule de Coconnas, eşti un obraznic.
* Şi mai bine!
* Domnule de Coconnas, eşti un netrebnic.

— Doamnă, îţi atrag atenţia că mă vei face să-l regret şi mai mult pe La Mole.

— Nu mă mai iubeşti.

* Dimpotrivă, ducesă, nu ai înţeles nimic: te idolatrizez. Dar pot să te iubesc, să te îndrăgesc, să te idolatrizez, dar, în anumite clipe de răgaz, îmi pot lăuda şi prietenul.

* „Anumite clipe" — aşa numeşti dumneata clipele petrecute alături de mine?

* Ce vrei? Acest La Mole se află neîncetat în gândurile mele.

* Mi-1 preferi, asta întrece măsura! Ştii ce, Annibal, te urăsc. Fii cinstit şi spune-mi că îţi este mai drag decât îţi sunt eu! Annibal, îţi spun că dacă ţi-e mai drag altcineva pe lume...

* Henriette, cea mai frumoasă dintre toate ducesele! Pentru liniştea ta, nu-mi mai pune întrebări indiscrete! Te iubesc mai mult decât pe oricare altă femeie, iar pe La Mole îl iubesc mai mult decât pe oricare alt bărbat.

— Bun răspuns, se auzi deodată o voce străină.

Şi o draperie de damasc, ridicată în faţa unei uşi glisante practicate în grosimea zidului, care făcea ca cele două apartamente să comunice, îl lăsă pe La Mole să apară în cadrul acelei uşi, ca un frumos portret de Tiţian' în ramă aurită.

— La Mole! strigă Coconnas, fără a o lua în seamă pe

Margareta şi fără a mai pierde timpul să-i mulţumească pentru surpriza pe care i-o făcuse — La Mole, prietenul meu, dragul meu La Mole!

Şi se aruncă în braţele prietenului său, răsturnând fotoliul pe care se aşezase şi măsuţa ce-i stătuse în cale.

La Mole îi răspunse cu aceeaşi căldură şi în acelaşi timp îi spuse ducesei de Nevers:

* Iertaţi-mă, doamnă, dacă numele meu, rostit în faţa dumneavoastră, a putut tulbura uneori o prietenie atât de încântătoare; desigur — adăugă el, privind cu nespusă dragoste spre Margareta —, nu a depins de mine ca să ne revedem.

* Vezi, zise Margareta la rândul ei, vezi, Henriette, că m-am ţinut de cuvânt?

* Să cred oare că datorez această fericire doar rugăminţilor doamnei ducese? întrebă La Mole.

* Doar rugăminţilor ei, răspunse Margareta. Şi întorcându-se spre La Mole spuse: „La Mole, îţi dau voie să nu crezi un cuvânt din ce-ţi spun!"

1 Tiţian (Tiziano Vecellio) (1488-1576), pictor italian.

în acest timp Coconnas, care-l strânsese de zece ori la piept pe prietenul său, care se învârtise de douăzeci de ori în jurul lui, care apropiase candelabrul de chipul acestuia pentru a-1 vedea mai bine, îngenunche în faţa Margaretei şi îi sărută poalele rochiei.

* Ce bine, zise ducesa de Nevers, acum poate mă vei găsi şi pe mine pe placul tău.

* La naiba! exclamă Coconnas, o să te găsesc ca de obicei, încântătoare; doar că acum ţi-o voi spune cu mai multă înflăcărare. Dacă ar fi prin preajmă vreo treizeci de polonezi, sar-maţi sau alţi barbari... i-aş face să mărturisească pe loc că eşti regina tuturor frumoaselor.

— Fii atent, Coconnas, zise La Mole, atunci doamna Margareta cine este?

* Nu-mi retrag cuvintele, exclamă Coconnas, pe un ton pe jumătate comic, care îl caracteriza - doamna Henriette este regina frumoaselor şi doamna Margareta este frumoasa reginelor. Orice ar fi putut zice sau face,

piemontezul era atât de fericit că îl regăsise pe dragul lui La Mole, încât nu avea ochi decât pentru el.

* Vino, vino, frumoasa mea regină, zise doamna de Nevers, vino şi să-i lăsăm pe aceşti doi buni prieteni să stea de vorbă o oră; au mii de lucruri să-şi spună şi nu ne-am putea amesteca în discuţiile lor; este singurul leac în măsură să-l vindece pe domnul Annibal. Nouă ne vine greu, dar acceptă, de dragul meu, iubita mea regină! Ce să fac, dacă sunt atât de nesocotită şi-1 iubesc pe căposul acesta, cum îi spune La Mole?

Margareta strecură câteva cuvinte la urechea lui La Mole, care, oricât de dornic ar fi fost să-şi revadă prietenul, ar fi preferat ca el să fie mai puţin acaparator. în acest timp, Coconnas încerca să aducă din nou un zâmbet sincer pe buzele Henriettei, şi să obţină un cuvânt afectuos, lucru pe care-l izbuti cu uşurinţă. Atunci, cele două femei trecură în camera de alături, unde le aştepta cina. Cei doi prieteni rămaseră singuri. In primul rând — este de la sine înţeles — Coconnas întrebă ce se întâmplase în seara fatală ce era să-l coste viaţa pe prietenul său. Pe măsură ce La Mole povestea, piemontezul, care, după cum se ştie, nu se speria uşor, tremura din tot trupul.

* Dar de ce, zise el, în loc să alergi pe toate coclaurile, aşa cum ai făcut-o, şi în loc să mă îngrijorezi într-atâta, de ce nu te-ai refugiat la stăpânul nostru? Ducele te-ar fi ascuns. Aş fi trăit prin preajma ta, m-aş fi prefăcut necăjit şi astfel i-aş fi păcălit pe toţi neghiobii de la Curte.

* Stăpânul nostru, zise şoptit La Mole, ducele d'Alencon?

* Da. După câte mi-a spus, am înţeles că lui îi datorezi viaţa.

* Ii datorez viaţa, răspunse La Mole, regelui Navarrei.

* Oh! făcu Coconnas, eşti sigur?

* Nu mă îndoiesc.

* Ce rege bun! Ce rege admirabil! Dar ce căuta ducele d'Alencon în treaba asta?

* El ţinea în mână cingătoarea cu care trebuia să mă

sugrume.

* La naiba! exclamă Coconnas, eşti sigur de ceea ce spui, La Mole? Cum, acest prinţ palid, acest ticălos, acest personaj jalnic să-mi sugrume prietenul? La naiba! De mâine îi voi spune ce cred despre această treabă!

* Eşti nebun!

* Ai dreptate, va mai încerca... dar ce are a face? Lucrurile nu se vor mai petrece la fel.

* Haide, haide, Coconnas, linişteşte-te şi încearcă să nu uiţi că a sunat de unsprezece şi jumătate şi că eşti de serviciu!

* Puţin îmi pasă de serviciul lui! Asta-i bună! Să mă aştepte! Eu, să slujesc unui om care a ţinut în mâini ştreangul! Glumeşti!... Nu!... Aşa vrea soarta; era scris să te întâlnesc, ca să nu te mai părăsesc. Rămân aici.

* Nenorocitule, gândeşte-te bine, doar nu eşti beat!

* Din fericire, căci dacă aş fi, aş da foc Luvrului!

* Haide, Annibal, reluă La Mole, fii înţelegător. întoarce-te acolo. Serviciul este sfânt.

* Te întorci cu mine?

* Cu neputinţă.

* Vor mai încerca să te ucidă?

— Nu cred. Sunt prea neînsemnat ca să se urzească un nou complot împotriva mea. Au vrut să mă omoare dintr-un capriciu şi asta-i tot. Prinţii aveau chef să se distreze în această seară.

* Şi atunci ce faci?

* Eu? Nimic; rătăcesc, mă plimb.

— Atunci mă voi plimba cu tine, voi rătăci cu tine, o ocupaţie cât se poate de plăcută. Apoi, dacă eşti atacat, vom fi doi şi o să le venim de hac. Ah! să poftească gângania aceea de duce! II voi ţin tui ca pe un fluture pe zid!

* Cere-i cel puţin un concediu!

* Da, un concediu definitiv!

* Anunţă-1 că-1 părăseşti, în cazul acesta.

* Foarte corect. Sunt de acord. Ii voi scrie.

* Să-i scrii, ...e cam mare îndrăzneala, Coconnas! Să-i scrii unui prinţ de sânge!

* Da, de sânge! De sângele prietenului meu. Ia seama că nu voi respecta regulile etichetei!

* De fapt, murmură La Mole, peste câteva zile el nu va mai avea nevoie nici de prinţ, nici de nimeni altcineva, căci dacă vrea să vină cu noi, îl vom lua.

Coconnas luă deci pana, fără ca prietenul său să se împotrivească, şi compuse îndată acest text elocvent.

„Monseniore,

Alteţa voastră, cunoscând autorii Antichităţii, nu poate să ignore povestea emoţionantă a lui Oreste şi Pilade, cei doi eroi vestiţi pentru nefericirile lor şi pentru prietenia lor. Prietenul meu La Mole nu este mai puţin nefericit decât Oreste şi eu nu sunt mai puţin afectuos decât Pilade. El are acum anumite preocupări importante şi are nevoie de ajutorul meu. îmi este cu neputinţă să mă despart de el. Aceasta înseamnă că, fără îngăduinţa domniei voastre, îmi iau un mic concediu, hotărât să-mi leg soarta de a lui, oriunde m-aş duce. Vreau să-i spun Alteţei voastre cât de greu îmi părăsesc slujba şi cum sper să obţin iertarea, îndrăznesc să mă numesc, mai departe,

Al Alteţei Voastre regale, Monseniore, Preaumilul şi supusul Annibal, conte de Coconnas, Prieten de nedespărţit al domnului de La Mole."

O dată terminată această capodoperă, Coconnas i-o citi cu voce tare lui La Mole, care ridică din umeri.

* Ei bine, ce zici? întrebă Coconnas, care nu văzuse gestul lui La Mole sau s-a prefăcut că nu 1-a văzut.

* Cred că domnul d'Alencon va râde de noi, răspunse La Mole.

* De noi?

* Da, de amândoi.

* Tot e mai bine, mi se pare, decât să ne sugrume pe fiecare în parte.

* Ei, zise La Mole râzând. Poate că una n-o s-o împiedice pe cealaltă.

* Cu atât mai rău! Fie ce-o fi, trimit scrisoarea mâine dimineaţă. Unde vom dormi, după ce plecăm de aici?

* La jupan La Huriere. Ştii, în cămăruţa aceea în care era să înfigi pumnalul în mine, pe vremea în care nu eram încă Oreste şi Pilade.

— Bine, voi trimite scrisoarea la Luvru, prin gazda noastră. In acel moment, uşa se deschise.

* Ei bine, întrebară în acelaşi timp cele două prinţese, unde au rămas Oreste şi Pilade?

* Pe legea mea, doamnă! răspunse Coconnas, Pilade şi Oreste au rămas sfârşiţi de foame şi de dragoste.

într-adevăr, a doua zi, jupanul La Huriere duse la Luvru, la nouă dimineaţa, respectuoasa scrisoare a domnului Annibal de Coconnas.

XLV ORTHON

CHIAR DUPĂ REFUZUL DUCELUI d'Alencon, care răsturna tot planul şi primejduia până şi viaţa lui Henric, acesta devenise — dacă se poate numi astfel — un prieten şi mai bun al prinţului, decât fusese înainte.

Din strânsa prietenie a celor doi prinţi, Caterina trase concluzia că aceştia nu numai că se înţelegeau, dar chiar conspirau împreună. Ea o întrebă pe Margareta dacă ştia ceva în această privinţă, dar Margareta era demna ei fiică şi regina Navarrei, al cărei talent principal era evitarea oricărei explicaţii riscante; se ferea atât de bine de întrebările mamei sale, încât, după ce răspunse la toate, o lăsă mai încurcată decât la început. Florentinei nu-i mai rămăsese decât instinctul uneltirilor, pe care îl adusese din Toscana — cel mai intrigant stat dintre micile state ale vremii —, şi acea ură pe care o învăţase de la curtea Franţei, care întrunea cele mai diferite interese şi păreri din epoca respectivă.

Ea înţelese mai întâi că o parte din. puterea Bearnezului se datora alianţei sale cu ducele d'Alencon şi

se hotărî să-l izoleze.

Din ziua în care luase această hotărâre, ea îl învăluise pe fiul ei cu talentul şi răbdarea pescarului care, aruncându-şi undiţa departe de peşte, o trage încet, până ce se apropie de prada care, trebuie să muşte momeala. Ducele Francisc remarcă atitudinea afectuoasă şi binevoitoare a mamei sale şi, la rândul său, se arătă îndatoritor. In ceea ce îl privea pe Henric, se prefăcu că nu vede nimic şi-şi supraveghe aliatul cu şi mai mare atenţie.

Fiecare aştepta să se întâmple ceva.

Or, în timp ce fiecare era în aşteptarea unui eveniment — sigur pentru unii, probabil pentru alţii —, într-o dimineaţă în care soarele se ridicase împrăştiind acea căldură blândă şi acel parfum suav care anunţă o zi frumoasă, un bărbat palid, spri-jinindu-se într-un baston şi mergând cu greu, ieşi dintr-o căsuţă din spatele Arsenalului şi o porni pe strada Petit-Musc.

în apropiere de poarta Saint Antoine şi după ce străbătu promenada care înconjura, ca o câmpie mlăştinoasă, şanţurile Bastiliei, lăsă la stânga marele bulevard şi intră în grădina Arbaletei, fiind primit de portar cu multe plecăciuni.

Nu era nimeni în acea grădină care, după cum îi arăta şi numele, aparţinea unei societăţi particulare — aceea a arbaletri-erilor. Dacă ar fi fost lume, bărbatul palid ar fi putut, pe drept cuvânt, să atragă atenţia. Mustaţa sa lungă, pasul care păstra alura militară — deşi era încetinit din cauza durerii - dovedeau că era un ofiţer rănit de curând, care îşi încerca puterile prin acea plimbare cumpătată la soare, menită să-1 învioreze. Totuşi se petrecea ceva ciudat! Ori de câte ori se desfăcea mantia în care, cu toată căldura, se înfăşurase acel bărbat în aparenţă paşnic, puteau fi văzute două pistoale lungi cu agrafe de argint, agăţate de cingătoare, un pumnal lat şi o spadă lungă, enormă, care părea greu de dus: instrumentele acestea de luptă se loveau de picioarele lui slăbite şi tremurătoare. In plus, omul care se plimba solitar se uita în jur cu precauţie, cercetând fiecare colţ de alee,

fiecare tufiş, fiecare şanţ care i-ar fi putut răspunde la o întrebare. în felul acesta, bărbatul înainta prin grădină şi ajunse încetişor la un fel de boltă acoperită cu verdeaţă şi care dădea spre bulevardele de care nu era despărţită decât printr-un gard viu foarte des şi printr-un mic şanţ. Acolo, el se întinse pe iarbă, în apropierea unei mese la care, în scurtă vreme, îngrijitorul locului, portar şi ospătar totodată, îi aduse un fel de băutură întăritoare.

Convalescentul se afla acolo de vreo zece minute şi dusese la gură de mai multe ori ceaşca de faianţă — al cărei conţinut îl sorbea cu înghiţituri mici —, când deodată faţa sa, atât de palidă, luă o expresie înfricoşătoare. El zărise venind dinspre Croix-Faubin, pe o cărare ce este astăzi strada Lappe, un cavaler înfăşurat într-o mantie lungă, care se oprise lângă bastion şi aştepta.

Stătea acolo de cinci minute şi bărbatul palid, în care cititorul 1-a recunoscut probabil pe Maurevel, abia îşi venise în fire după emoţia stârnită de prezenţa acestuia, când un tânăr cu o haină strânsă pe corp, ca aceea a unui paj, apăru pe aleea ce avea să devină mai târziu strada Fosse-Saint-Nicolas şi-i veni în întâmpinare cavalerului.

Ascuns sub bolta de frunziş, Maurevel putea să vadă şi chiar să audă totul cu uşurinţă şi, aflând că cei doi erau de Mouy şi Orthon, înţelegem de ce el era numai ochi şi urechi.

Şi unul şi celălalt priviră în jurul lor cu prudenţă; Maurevel îşi ţinea răsuflarea.

* Puteţi vorbi, domnule, spuse Orthon care, fiind foarte tânăr, era şi foarte încrezător — nimeni nu ne vede şi nu ne aude.

* Bine, zise de Mouy. Te vei duce la doamna de Sauves şi îi vei da ei însăşi acest bilet, dacă o găseşti acasă. Dacă nu este, vei pune biletul în spatele oglinzii, acolo unde regele obişnuia să le pună pe ale sale; apoi vei aştepta la Luvru. Dacă ţi se va da un răspuns, îl vei aduce, ştii unde; dacă nu, vei veni deseară, cu un muscheton1 de nădejde, în locul pe care ţi l-am arătat şi de unde vin eu acum.

— Bine, răspunse Orthon, ştiu.

— Eu te las, am multe de făcut astăzi, dar nu te grăbi, nu ar avea rost. Nu e nevoie să ajungi la Luvru înainte ca *el* să fie acolo şi cred că în această dimineaţă *el* este la o lecţie de vânătoare cu şoimi. Hai, du-te şi dovedeşte-te curajos. Eşti din nou sănătos, îi vei mulţumi doamnei de Sauves pentru toată grija pc care ţi-a arătat-o în timpul convalescenţei. Du-te, copile, du-te!

1 Muscheton — veche armă de foc, cu calibru mai mare decât muscheta.

Maurevel asculta, cu privirile aţintite, cu părul zbârlit şi fruntea năduşită. Prima lui mişcare a fost să desprindă din agrafă unul din pistoale şi să tragă în de Mouy; dar o mişcare pe care acesta a făcut-o lăsă să i se vadă sub mantie o platoşă solidă, de care glonţul s-ar fi turtit sau ar fi ajuns în altă parte a trupului, fără a-1 răni mortal. De altfel, mai ştia că de Mouy, puternic şi bine înarmat, putea uşor să-l răpună în starea în care era. Aşa că, oftând, puse înapoi pistolul, pe care-l şi îndreptase spre hughenot.

«Ce nenorocire, murmură Maurevel, că nu-1 pot ucide aici, fără nici un martor, pe acest tâlhar, căruia un al doilea glonţ i-ar fi căzut atât de bine!»

In acea clipă, Maurevel se gândi că biletul dat lui Orthon şi pe care acesta trebuia să-1 înmâneze doamnei de Sauves era poate chiar mai important decât viaţa căpeteniei hughenote.

«Ah, îşi zise el, îmi scapi şi în această dimineaţă, fie! Pleacă bine sănătos, dar îmi voi lua revanşa mâine, chiar de-ar fi să te urmez până în iadul din care ai ieşit ca să mă pierzi, dacă nu cumva te voi pierde eu.»

In acel moment, de Mouy şi-a acoperit faţa cu mantaua şi s-a îndepărtat, îndreptându-se spre mlaştinile Temple. Orthon porni pe lângă şanţurile care-1 duceau la malul râului.

Ridicându-se cu mai multă putere şi sprinteneală decât s-ar fi putut bănui, Maurevel ajunse în strada Cerisaie, intră în casă, dădu ordin să se pună şaua pe cal şi, aşa slăbit cum era, cu riscul de a i se redeschide rănile, porni în galop pe strada Saint Antoine, ajunse la cheiuri şi

intră în Luvru.

La câteva clipe după ce trecuse de postul de pază, Caterina ştia deja ce se petrecuse şi Maurevel primi cei o mie de scuzi de aur care-i fuseseră promişi pentru arestarea regelui Navarrei.

— Oh! exclamă Caterina, dacă nu mă înşel, acest de Mouy s-ar putea să fie pata neagră pe care Rene a găsit-o în horoscopul acestui Bearnez blestemat.

La un sfert de oră după Maurevel, intra şi Orthon în Luvru, cu îndrăzneală, după cum îl sfătuise de Mouy, îndreptându-se spre apartamentul doamnei de Sauves, după ce schimbase câteva cuvinte cu mai mulţi obişnuiţi ai palatului.

Dariole era singură, deoarece Caterina tocmai o chemase pe doamna de Sauves să-i transcrie unele scrisori importante şi de vreo cinci minute se afla la regină.

— Ei bine, zise Orthon, voi aştepta.

Profitând de faptul că era un obişnuit al casei, tânărul se duse în dormitorul baroanei şi, după ce se asigură că era singur, ascunse biletul în spatele oglinzii.

Caterina intră chiar în clipa în care el îşi îndepărta mâna de la oglindă. Orthon se făcu palid, căci se părea că privirea grăbită şi pătrunzătoare a reginei se aţintise mai întâi asupra oglinzii.

* Ce cauţi aici, copile? întrebă Caterina. Nu cumva o cauţi pe doamna de Sauves?

* Ba da, doamnă, nu am mai văzut-o de mult şi nu voiam să fiu considerat un nerecunoscător, pentru că a trecut atâta timp şi eu nu am venit să-i mulţumesc.

* Ţii mult la draga noastră Charlotte?

* Din tot sufletul, doamnă.

* Şi îi eşti credincios, după cât se spune?

* Maiestatea voastră va înţelege că este ceva firesc, când va afla că doamna de Sauves a avut faţă de mine o grijă pe care nu o meritam, fiind un simplu slujitor.

* Şi în ce împrejurare a avut ea atâta grijă? întrebă

Caterina, prefăcându-se că nu ştie ce i se întâmplase băiatului.

* Atunci când am fost rănit, doamnă.
* Ah! Biet copil! zise Caterina. Ai fost rănit?
* Da, doamnă.
* Şi când a fost asta?

— In seara în care au venit să-l aresteze pe regele Navarrei. Mi-a fost atât de frică văzându-i pe soldaţi, încât am ţipat, am strigat după ajutor; unul dintre ei m-a lovit în cap şi am căzut, pierzându-mi cunoştinţa.

* Bietul băiat! Şi acum eşti complet restabilit?
* Da, doamnă.
* Şi îl cauţi pe regele Navarrei ca să-ţi reiei slujba?

— Nu, doamnă. Regele Navarrei, aflând că mă împotrivisem ordinelor Maiestăţii voastre, m-a gonit fără milă.

— Ce spui! zise Caterina cu bunăvoinţă. O să rezolv eu această problemă. Dar dacă o aştepţi pe doamna de Sauves, o aştepţi zadarnic, este ocupată sus, la mine.

Şi Caterina, crezând că Orthon nu avusese timp să ascundă bileţelul în spatele oglinzii, intră în salonul doamnei de Sauves, pentru a-1 lăsa nestingherit pe tânăr.

în aceeaşi clipă când Orthon se întreba cu îngrijorare dacă apariţia neaşteptată a reginei-mamă nu ascundea vreo uneltire împotriva stăpânului său, auzi trei bătăi uşoare în plafon — era semnalul pe care trebuia să-1 dea stăpânului său, dacă se ivea vreo primejdie când acesta se afla la doamna de Sauves şi el făcea de strajă.

Acele trei bătăi uşoare îl făcură să tresară; un instinct tainic îi spunea că semnalul respectiv i se adresa lui însuşi.

Se duse la oglindă şi luă biletul pe care îl pusese. Printr-o fantă a draperiei, Caterina urmărea toate mişcările băiatului; îl văzu repezindu-se la oglindă, dar nu se lămuri dacă ascundea biletul sau îl lua.

«Ei bine, murmură nerăbdătoarea florentină, de ce

întârzie şi nu pleacă?»

Se întoarse imediat în cameră, zâmbitoare.

— Mai eşti aici, băieţaş? întrebă ea. Ce mai aştepţi? Nu (i-am spus că mă voi ocupa de soarta ta? Te îndoieşti de cuvântul meu?

— Oh, doamnă! Ferească Dumnezeu! răspunse Orthon. Apropiindu-se de regină, băiatul puse un genunchi în pământ şi-i sărută poala rochiei. Ieşind grăbit, îl văzu în anticameră pe căpitanul gărzilor, care o aştepta pe Caterina. Bănuielile lui Orthon sporiră.

După ce Orthon ieşi, Caterina se repezi la oglindă. Cu o mână care tremura de nerăbdare, pipăi în spate, dar nu găsi nici un bilet.

Totuşi, era convinsă că-1 văzuse pe băiat apropiindu-se de oglindă; fie pentru a lua înapoi biletul, fie pentru a-1 pune. Soarta le hărăzea putere adversarilor săi. Un copil devenea bărbat din momentul în care lupta împotriva ei.

Scotoci, privi, cercetă, dar nu găsi nimic.

— Oh, nenorocitul! exclamă ea. Nu-i voiam răul, dar iată că, luând înapoi biletul, şi-a pecetluit soarta. Ei, domnule de Nancey, vino aici!

Vocea puternică a reginei-mamă străbătu salonul şi ajunse până în anticamera în care se afla, după cum am spus, căpitanul gărzilor.

Domnul de Nancey veni în grabă.

* Iată-mă, doamnă. Ce doreşte Maiestatea voastră?
* Erai în anticameră?
* Da, doamnă.
* Ai văzut ieşind un tânăr, un copilandru?
* Chiar adineaori.
* Nu sc poate să fi ajuns prea departe...
* Abia la jumătatea scării.
* Cheamă-1 înapoi.
* Cum se numeşte?

— Orthon. Dacă refuză să vină, adu-1 cu forţa. Totuşi, nu-1 speria dacă vine de bunăvoie. Trebuie să-i vorbesc chiar acum.

Căpitanul gărzilor plecă în goană.

După cum bănuise, Orthon ajunsese la mijlocul scării; cobora încet, în speranţa că avea să-i întâlnească pe scară sau pe vreun coridor pe regele Navarrei sau pe doamna de Sauves.

Auzi că este rechemat şi tresări.

Prima lui intenţie a fost să fugă, dar, cu o matură înţelepciune, înţelese că dacă fugea, pierdea totul. Se opri.

— Cine mă strigă?

— Eu, domnul de Nancey, răspunse căpitanul gărzilor, coborând mai multe trepte deodată.

— Dar sunt foarte grăbit, zise Orthon.

— Din partea Maiestăţii sale, regina-mamă, spuse domnul de Nancey, ajungând lângă el.

Băiatul îşi şterse năduşeala ce-i curgea pe frunte şi urcă din nou.

Căpitanul îl urmă.

Primul plan pe care îl făcuse Caterina era de a-1 aresta pe tânăr şi de a pune pe cineva să-i scotocească prin buzunare, pentru a găsi biletul care se afla la el. Prin urmare, se gândise să-l acuze de furt, chiar îşi desprinsese de pe rochie o agrafă cu diamante, vrând să dea vina pe băiat; se gândi, totuşi, că era primejdios, căci ar fi trezit bănuielile tânărului, care şi-ar fi anunţat stăpânul. Acesta, la rândul său, ar fi devenit mai bănuitor şi n-ar fi fost uşor de prins.

Desigur, îl putea trimite pe băiat într-o temniţă, dar zvonul despre arestarea sa, deşi s-ar fi făcut în mare taină, ar fi ajuns oricum în Luvru şi un singur cuvânt despre arestare l-ar fi pus în gardă pe Henric.

Dar Caterinei îi trebuia biletul, căci un bilet de la domnul de Mouy, adresat regelui Navarrei, un bilet care trebuia pus într-un ioc sigur, cu multă atenţie, se referea desigur la o întreagă conspiraţie.

îşi prinse aşadar agrafa din nou la locul ei.

«Nu, nu, zise ea, este o idee de zbir; este o idee proastă. Doar pentru un bilet... care poate nici nu merită atâta osteneală, continuă ea atât de şoptit, încât nici ea însăşi nu auzea ce spunea. Eh! ce să fac, nu-i vina mea, e a

lui! De ce n-o fi pus neisprăvitul ăsta biletul unde trebuia să-1 pună? Am nevoie de acest bilet.»

In acea clipă, Orthon intră.

Fără îndoială, faţa Caterinei avea o expresie înfricoşătoare, căci tânărul se opri în prag, pălind de spaimă. Era încă prea tânăr ca să aibă o stăpânire de sine desăvârşită.

— Doamnă, spuse el, mi-aţi făcut onoarea de a mă rechema. Cu ce aş putea fi de folos Maiestăţii voastre?

Chipul Caterinei se însenină, ca şi când l-ar fi luminat o rază de soare.

— Te-am rechemat, copile, zise ea, pentru că îmi place caracterul tău şi, întrucât ţi-am promis că mă voi ocupa de soarta ta, vreau să-mi ţin promisiunea fără întârziere. Noi, reginele, suntem învinovăţite că ne uităm făgăduielile. Inima noastră nu uită, dar gândurile noastre sunt abătute de cursul evenimentelor. Mi-am adus aminte că regii ţin în mâna lor viitorul oamenilor şi te-am rechemat. Vino, copile, urmează-mă.

Domnul de Nancey, care lua lucrurile în serios, privea cu uimire înduioşarea Caterinei.

* Ştii să călăreşti, copile? întrebă Caterina.

* Da, doamnă.

— Dacă este aşa, vino la mine. O să-ţi dau un mesaj pe care îl vei duce la Saint Germain.

* Sunt la ordinele Maiestăţii voastre.

* Să i se pregătească un cal, Nancey. Domnul de Nancey plecă.

* Vino, copile, zise Caterina. O luă înainte. Orthon o urmă.

Regina-mamă coborî un etaj, apoi merse pe coridorul unde se aflau apartamentele regelui şi ale ducelui d'Alencon, ajunse la scara în spirală, mai coborî un etaj şi deschise o uşă care dădea într-o galerie rotundă, a cărei cheie nu o avea nimeni cu excepţia ei şi a regelui. II introduse aici pe Orthon şi intră şi ea, închizând uşa în urma ei. Această galerie înconjura, ca un zid de apărare, anumite porţiuni ale apartamentelor regelui şi ale reginei-

mamă. Era, asemenea galeriei castelului San Angelo din Roma şi a celei din palatul Pitti din Florenţa, un adăpost pregătit în caz de primejdie. După ce închise uşa, Caterina trecu prin acest coridor întunecat împreună cu Orthon; regina mergea înainte, iar Orthon o urma. După vreo douăzeci de paşi, Caterina se întoarse brusc şi Orthon revăzu pe chipul ei acea expresie înfricoşătoare, pe care o avusese cu zece minute mai devreme.

Prin întuneric, ochii ei rotunzi, ca cei ai unei pisici sau ai unei pantere, aruncau văpăi.

— Stai! făcu ea.

Orthon simţi un fior învăluindu-i spatele ca o mantie de gheaţă; un frig ca de mormânt cuprindea locul acela sinistru, iar pardoseala era întunecată ca lespedea unui mormânt. Privirea Caterinei era tăioasă ca un pumnal care se înfigea în pieptul tânărului.

Orthon se trase înapoi, lipindu-se de zid şi tremurând.

* Unde este biletul pe care trebuia să-l dai regelui Navarrei?

* Biletul? se bâlbâi Orthon.

— Da, cel pe care trebuia să-l pui în spatele oglinzii, în absenţa sa.

— Eu, doamnă? întrebă Orthon. Nu ştiu ce vreţi să spuneţi.

— Biletul pe care ţi 1-a dat de Mouy, acum o oră, în spatele grădinii Arbaletei.

— N-am nici un bilet, zise Orthon, Maiestatea voastră se înşală, desigur.

. — Minţi, spuse Caterina. Dă-mi biletul şi-mi ţin promisiunea pe care ţi-am făcut-o.

* Ce promisiune, doamnă?

* Te fac un om bogat.

* N-am nici un bilet, doamnă, mai zise băiatul. Caterina scrâşni din dinţi, apoi zâmbi:

* Vrei să mi-1 dai şi vei primi o mie de scuzi de aur?

* N-am nici un bilet, doamnă.

* Două mii de scuzi.

* Cu neputinţă. Dacă n-am nici un bilet, n-am ce să vă dau.

* Zece mii de scuzi, Orthon.

Orthon, care vedea mânia reginei crescând ca un val tumultuos şi întunecându-i chipul, se gândi că nu mai avea decât o soluţie: să înghită biletul. Duse mâna la buzunar. Caterina îi ghici intenţia şi îi opri mâna.

— Hai, copile! zise ea râzând. Bine, eşti devotat. Când regii vor să aibă un slujitor credincios, nu fac nici un rău dacă vor să-1 pună la încercare. Ştiu că mă pot bizui pe tine. Ţine punga mea, ca o primă răsplată. Du-te la stăpânul tău, dă-i biletul şi spune-i că, începând de azi, eşti în slujba mea. Du-te, poţi ieşi fără mine pe uşa pe care am venit: se deschide pe dinăuntru.

Şi Caterina, punând punga în mâna tânărului uimit, făcu câţiva paşi înainte şi-şi puse mâna pe zid.

Cu toate acestea tânărul stătea în picioare, şovăielnic. Nu-i venea să creadă că primejdia pe care o simţise abătându-se asupra capului său se depărtase.

— Haide, nu mai tremura aşa, zise Caterina, nu ţi-am spus că eşti liber să pleci şi că, dacă vrei să te întorci, ai viitorul asigurat?

— Mulţumesc, doamnă, zise Orthon. Atunci, mă iertaţi?

— Mai mult decât atât, te şi răsplătesc, eşti un bun aducător de scrisori de dragoste, un drăguţ mesager al dragostei. Ai uitat, însă, că stăpânul tău te aşteaptă.

— Da, este adevărat, zise tânărul grăbindu-se spre uşă.

Dar abia făcu trei paşi, că podeaua îi fugi de sub picioare, se împiedică, întinse braţele şi, scoţând un ţipăt îngrozit, se prăbuşi în temniţa Luvrului, prin trapa pe care Caterina o deschisese apăsând pe o pârghie.

«Aşa, murmură Caterina, acum, din cauza încăpăţânării acestui nemernic, voi fi nevoită să cobor o sută cincizeci de trepte.»

Caterina se întoarse la ea, aprinse o lanternă oarbă,

reveni pe coridor, puse la loc pârghia, deschise uşa unei scări în spirală, ce părea să ducă în străfundurile pământului, şi, mânată de o curiozitate nestăvilită, care nu era decât un mijloc de a-şi manifesta ura, ajunse la o uşă de fier care se deschidea pe dinăuntru şi dădea în temniţă.

Acolo, însângerat, zdrobit, răpus de căderea de la o sută de picioare, zăcea bietul Orthon, care încă mai respira. Dincolo de zidul gros se auzea curgând apa Senei, care se infiltrase până în fundul scării.

Caterina pătrunse în groapa umedă şi rău mirositoare care, fără îndoială, de când exista, fusese martora multor căderi asemănătoare celei a lui Orthon. Ea scotoci în hainele băiatului, găsi scrisoarea, se asigură că era cea pe care o căuta, împinse cu piciorul cadavrul şi apăsă pe altă pârghie; fundul gropii se mişcă, iar trupul alunecă în direcţia râului.

închizând uşa, ea urcă, se încuie în camera sa şi citi biletul care suna în felul următor:

«La orele zece, deseară, în strada Bresec, la hanul „A la Belle-Etoile". Dacă veniţi, nu răspundeţi, dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului acestui mesaj.

De Mouy de Saint Phale»

In timp ce citea biletul, un zâmbet stăruia pe buzele Caterinei; se gândea chiar la victoria pe care avea s-o obţină, fără a se gândi la preţul ei.

De altfel, cine era Orthon? O inimă credincioasă, un suflet devotat, un băiat tânăr şi frumos, atâta tot.

Ne închipuim cu uşurinţă că toate acestea atârnau puţin în acea balanţă neînduplecată în care se judecau destinele regatelor.

După ce citi biletul, Caterina urcă degrabă la doamna de Sauves şi-1 puse în spatele oglinzii. La intrarea pe coridor, îl întâlni pe căpitanul gărzilor.

* Doamnă, zise domnul de Nancey, potrivit ordinelor pe care le-a dat Maiestatea voastră, calul este pregătit.

* Dragul meu baron, zise Caterina, nu mai avem nevoie

de cal, am stat de vorbă cu băiatul şi este prea prostănac pentru misiunea pe care doream să i-o încredinţez. Credeam că era lacheu, dar era cel mult un rândaş. I-am dat câţiva bani şi l-am scos afară, pe poarta cea mică.

* Dar comisionul pe care doreaţi să i-1 încredinţaţi? mai întrebă domnul de Nancey.

* Ce comision? repetă Caterina.

* Cel pe care urma să-1 facă la Saint Germain. Maiestatea voastră vrea să-1 preiau eu sau unul din oamenii mei?

* Nu, nu, zise Caterina, dumneata şi oamenii dumitale veţi avea altceva de făcut deseară.

Caterina se întoarse la ea, sperând că în acea seară avea să ţină în mâinile ei soarta blestematului rege al Navarrei.

XLVI
HANUL „Â LA BELLE-ETOILE"

La două ore după întâmplarea pe care tocmai am relatat-o şi care nu lăsase nici o urmă pe chipul Caterinei, doamna de Sauves, după ce terminase scrisorile cerute de regină, a urcat la apartamentul ei. După ea intră şi Henric; ştiind de ia Dariole că Orthon venise, se duse drept la oglindă şi luă biletul. El suna astfel după cum am mai spus:

«La orele zece, deseară, în strada Bresec, la hanul „A la Belle-Etoile". Dacă veniţi, nu răspundeţi, dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului acestui mesaj.»

Nu exista nici o semnătură.

«Henric nu va lipsi de la întâlnire, îşi spuse Caterina, şi chiar dacă n-ar vrea să se ducă, nu-1 va mai găsi pe aducătorul biletului, pentru a-i spune NU.» In această privinţă, Caterina nu se înşelase. Henric întrebă de Orthon; Dariole îi spuse că plecase cu regina-mamă şi, întrucât găsise biletul la locul lui şi ştiindu-1 pe sărmanul băiat incapabil de trădare, nu se îngrijoră.

Cină, ca de obicei, la masa regelui, care îşi bătu joc

de el din cauza neîndemânării lui la vânătoarea cu şoimi.

Henric se scuză, întrucât era om de la munte şi nu de la câmpie, dar îi promise lui Carol că se va deprinde şi cu vânătoarea cu şoimi. Caterina se arătă foarte prietenoasă şi, ridicân-du-se de la masă, o rugă pe Margareta să-i ţină tovărăşie toată seara.

La ora opt, Henric, împreună cu doi gentilomi, ieşi pe la poarta Saint Honore; făcu un înconjur mare, se întoarse pe la Tour-de-Bois, trecu Sena cu bacul de la Nesle, o luă în sus până la strada Saint Jacques şi acolo le dădu drumul celor doi gentilomi, ca şi când ar fi avut o întâlnire de dragoste. La colţul străzii Mathurin, un bărbat călare, înfăşurat într-o mantie, se apropie de el.

«Mantes», zise bărbatul. «Pau», răspunse regele.

Bărbatul descăleca de îndată. Henric se înfăşură în mantia stropită cu noroi, încalecă pe calul care spumega, se întoarse prin strada La Harpe, trecu peste podul Saint Michel, străbătu grăbit strada Barthelemy, trecu din nou peste râu pe Pont-aux-Meuniers, coborî de-a lungul cheiurilor, o luă pe strada Bresec şi bătu la uşa hanului jupanului La Huriere.

La Mole se afla în sala pe care o cunoaştem şi îi scria o scrisoare de dragoste celei pe care o ştiţi prea bine.

Coconnas era în bucătărie cu La Huriere, privind cele şase potârnichi care se perpeleau în frigare şi discutând cu prietenul său hangiul despre cel mai potrivit moment de a scoate potâr-nichile din frigare.

In acest moment bătu la uşă Henric. Gregoire îi deschise şi duse calul la grajd, în timp ce călătorul intra călcând apăsat cu cizmele pe podea, ca şi când ar fi vrut să-şi încălzească picioarele amorţite.

— Hei, jupâne La Huriere, zise La Mole fără a se întrerupe din scris, te caută un gentilom.

La Huriere se apropie, îl măsură pe Henric din cap până în picioare şi, întrucât mantia din stofă grosolană nu-i inspira prea mare respect, îl întrebă:

— Cine sunteţi?

— Ei, drăcie! zise Henric, arătându-1 pe La Mole. Domnul ţi-a spus: sunt un gentilom din Gasconia, care vine la Paris pentru a se prezenta la Curte.

* Ce doriţi?

* O cameră şi ceva de mâncare.

* Hm! făcu La Huriere, aveţi un lacheu?

După cum se ştie, aceasta era întrebarea lui obişnuită.

* Nu, răspunse Henric, dar nădăjduiesc să-mi iau unul când mă voi îmbogăţi.

* Nu închiriez numai o cameră, pentru stăpân, zise La Huriere.

* Nici dacă îşi ofer o plată regească pentru cină şi mâine vom mai discuta despre preţ?

* Oh, sunteţi foarte generos, domnule! spuse La Huriere, privindu-1 bănuitor pe Henric.

* Nu, dar cu gândul că voi petrece seara şi noaptea în hanul dumitale, pe care mi 1-a recomandat călduros un gentilom din ţinutul meu, am invitat la masă un prieten. Ai un vin bun de Arbois?

* Nici Bearnezul nu bea un vin mai bun decât cel pe care îl am eu.

— Bine, îl plătesc separat. Ah! Iată oaspetele meu! într-adevăr, uşa se deschise şi intră un al doilea gentilom —

cu câţiva ani mai în vârstă decât primul —, ţinând la şold o spadă enorm de mare.

— Ah! Ah! Eşti punctual, prietene! Pentru un om care a făcut două sute de leghe, e frumos să fii punctual!

— Dânsul este oaspetele? întrebă La Huriere.

— Da, zise primul, mergând spre tânărul cu spada cea mare şi strângându-i mâna. Serveşte-ne cina.

* Aici sau în camera dumneavoastră?

* Unde vrei.

* Jupâne, zise La Mole, chemându-1 pe La Huriere, scapă-ne de figurile astea de hughenoţi. In faţa lor, Coconnas şi cu mine nu vom putea scoate o vorbă despre

treburile noastre.

* Veţi lua cina în camera numărul doi, de la etajul trei, zise La Huriere. Urcaţi, domnilor, urcaţi.

Cei doi călători îl urmară pe Gregoire, care mergea înaintea lor, luminându-le calea.

La Mole îi urmări cu privirea până ce dispărură şi, întorcân-du-se, văzu capul lui Coconnas în dreptul uşii de la bucătărie; ochii mari şi gura deschisă îi exprimau uimirea.

La Mole se apropie de el.

* Drăcia dracului! îi zise Coconnas. Ai văzut?
* Ce să văd?
* Cei doi gentilomi? ••
* i, şi?
* Aş fi jurat că erau...
* Cine?
* Păi regele Navarrei şi bărbatul cu mantie stacojie.
* Jură, dacă vrei — dar nu prea tare.
* I-ai recunoscut şi tu?
* Desigur. ••
* e caută aici?
* Vreo aventură trecătoare.
* Crezi?
* Sunt convins.

— La Mole, prefer loviturile de spadă în locul unor aventuri amoroase. Adineaori era să jur, am pus prinsoare.

* Pe ce?
* Că e vorba de vreo conspiraţie.

* Ah! Eşti nebun.
* Eu îţi spun că...
* Iar eu îţi spun că dacă ei uneltesc, îi priveşte.
* Este adevărat. La urma urmei, spuse Coconnas, nu mai sunt în serviciul domnului d'Alencon, n-au decât să facă ce vor.

Şi cum potârnichile păreau destul de rumenite, atât cât îi plăceau lui Coconnas, piemontezul îl strigă pe jupanul La Huriere, ca să le scoată din frigare.

In acest timp, Henric şi de Mouy luau loc în camera lor.

* Ei, Sire, Sire, zise de Mouy după ce Gregoire pusese masa, l-aţi văzut pe Orthon?

* Nu, dar am găsit biletul pe care 1-a pus în spatele oglinzii. Băiatul s-o fi speriat, după câte bănuiesc. Regina Caterina a venit, în timp ce el se afla acolo, astfel încât a plecat fără să mă aştepte. Am avut o clipă de nelinişte, când Dariole mi-a spus că regina-mamă a stat mult de vorbă cu el.

* Nu e nici o primejdie, puştiul este isteţ şi chiar dacă regina îşi cunoaşte meseria, el îi va ţine piept.

* Dar dumneata, de Mouy, l-ai revăzut?

* Nu, dar îl voi revedea deseară, trebuie să vină să mă ia la miezul nopţii şi să-mi aducă un muscheton bun. îmi va povesti pe drum ce i s-a întâmplat.

* Şi bărbatul care se afla în colţul străzii Mathurins?

* Ce bărbat?

* Bărbatul care mi-a dat mantia şi calul?

* Este unul dintre cei mai credincioşi slujitori. De altfel, el nu o cunoaşte pe Maiestatea voastră şi nu ştie cu cine s-a întâlnit.

* Putem, deci, să vorbim despre treburile noastre în linişte?

* Fără îndoială. De altfel, La Mole stă de pază.

* De minune.

* Ei bine, Sire, ce spune domnul d'Alencon?

* Domnul d'Alencon nu mai vrea să plece, de Mouy, a spus-o clar. Alegerea ducelui d'Anjou ca rege al Poloniei şi boala regelui Carol al IX-lea l-au făcut să-şi schimbe intenţiile.

* Deci, el este cel care ne zădărniceşte planul?

* Da.

* Ne trădează, atunci?

* încă nu, dar ne va trăda cu prima ocazie care i se va ivi.

* Ce inimă laşă! Ce minte perfidă! De ce nu a răspuns la

scrisorile pe care i le-am scris?

* Ca să aibă dovezi şi să nu existe nici una din partea lui. Până una, alta, totul este pierdut, nu-i aşa, de Mouy ?

* Dimpotrivă, Sire, totul este câştigat. Ştiţi bine că întregul partid, cu excepţia fracţiunii prinţului de Conde, vă susţinea pe Domnia voastră şi nu se folosea de duce — dând impresia că luase legătura cu el — decât ca de o pavăză. Ei bine, de când a avut loc ceremonia primirii ambasadorilor, am pregătit totul numai pentru Maiestatea voastră. O sută de oameni vă erau suficienţi pentru a fugi împreună cu domnul duce d'Alencon. Acum am recrutat o mie cinci sute, iar peste opt zile vor fi pregătiţi, dispuşi pe eşaloane, pe drumul spre Pau. Nu va mai fi o fugă, ci o retragere. Vă ajung o mie cinci sute de oameni, Sire, sau v-aţi simţi în siguranţă dacă aţi dispune de o armată?

Henric zâmbi.

* Ştii, de Mouy, spuse regele bătându-1 pe umăr, tu eşti singurul care ştie că regele Henric al Navarrei nu e atât de sperios din fire, cum îl crede lumea.

* Ei, Doamne! Cum să nu ştiu, Sire, şi sper ca în curând Franţa întreagă s-o ştie, aşa cum o ştiu şi eu.

* Dar când conspiri, trebuie să reuşeşti. Prima condiţie a reuşitei este hotărârea; şi pentru ca hotărârea să fie rapidă, sinceră, eficace, trebuie să fii convins că vei reuşi.

* Ei, bine! Sire, care sunt zilele de vânătoare?

* Tot la opt sau zece zile, vânătoare cu hăitaşi sau cu şoimi.

* Când s-a mai vânat?

* Chiar azi.

* De azi în opt sau zece zile, se va vâna, deci, din nou.

* Fără îndoială, poate chiar mai înainte.

— Ascultaţi-mă: cred că a sosit momentul prielnic. Ducele d'Anjou a plecat, nimeni nu se mai gândeşte la el. Regele se însănătoşeşte pe zi ce trece. Prigoana împotriva noastră aproape

că a încetat. Fiţi curtenitor cu regina-mamă, fiţi cât

se poate de prevenitor cu domnul d'Alencon, spuneţi-i în continuare că nu puteţi pleca fără el, faceţi astfel încât să vă şi creadă, ceea ce este mai greu.

* Fii pe pace, va crede.

* Socotiţi că are atât de multă încredere în Domnia voastră?

* Nici vorbă, ferească Sfântul! Dar crede tot ce-i spune regina Navarrei.

* Iar regina este cu totul de partea noastră?

* Oh! Am dovada. De altfel, este ambiţioasă şi coroana care-i lipseşte îi arde fruntea.

* Ei bine, cu trei zile înainte de această sărbătoare, anunţa-ţi-mă unde are loc: la Bondy, la Saint Germain sau la Rambouillet. Mai spuneţi-mi şi dacă sunteţi pregătit, iar când îl veţi vedea pe domnul de La Mole luând-o în galop înaintea dumneavoastră, galopaţi în urma lui. După ce aţi ieşit din pădure, dacă regina-mamă vrea să vă prindă, va trebui să gonească; sper însă că nici unul din caii ei normanzi nu va vedea nici măcar potcoavele cailor noştri arabi sau spanioli.

* Ne-am înţeles, de Mouy.

* Aveţi bani, Sire?

Henric făcu grimasa pe care o făcea de obicei auzind această întrebare.

* Nu prea mulţi, zise el, dar cred că are Margot.

* Ei bine, fie de ia dumneavoastră, fie de la ea, luaţi cât mai mulţi.

* Şi tu ce-o să faci până atunci?

* După ce m-am ocupat de treburile Maiestăţii voastre destul de susţinut, după cum se vede, Maiestatea voastră îmi va îngădui să mă ocup şi de ale mele?

* Desigur, de Mouy, desigur, dar care sunt treburile tale?

* Ascultaţi, Sire, Orthon (care este un băiat foarte deştept şi pe care îl recomand Maiestăţii voastre) mi-a spus aseară că-1 întâlnise pe lângă Arsenal pe ticălosul de Maurevel, care şi-a revenit datorită îngrijirilor date de

Rene şi care se încălzea la soare, ca un şarpe ce este.

— Ah! Da, înţeleg, zise Henric.

* Ah! înţelegeţi, bine... Veţi fi rege într-o zi Domnia voastră, Sire, şi dacă aveţi vreo răzbunare ca a mea, vă veţi răzbuna ca un rege. Eu sunt un soldat şi trebuie să mă răzbun ca un soldat. Prin urmare, atunci când toate treburile noastre vor fi puse la punct, ceea ce îi va da ticălosului un răgaz de cinci sau şase zile pentru a se înzdrăveni, mă voi duce şi eu prin preajma Arsenalului şi-1 voi ţintui la pământ din patru lovituri bune de spadă, după care voi pleca din Paris cu inima împăcată.

* Vezi-ţi de treburile tale, prietene, vezi-ţi de treburile tale, zise Bearnezul. Ia spune-mi, eşti mulţumit de La Mole, nu-i aşa?

* Ah, este un bărbat de treabă, care vă este devotat trup şi suflet, Sire, şi pe care puteţi conta la fel cum contaţi pe mine... curajos...

* Şi mai ales discret. Să vină cu noi în Navarra, de Mouy, şi, o dată ajunşi acolo, vom vedea în ce fel l-am putea răsplăti. Henric tocmai rostise aceste cuvinte, cu un zâmbet maliţios, când uşa se deschise sau, mai bine zis, fu dată în lături şi cel al cărui elogiu se făcuse apăru, palid şi tulburat.

* Aveţi grijă, Sire — strigă el —, aveţi grijă! Casa este împresurată din toate părţile.

* împresurată! exclamă Henric ridicându-se. De către cine?

* De gărzile regelui.

* Oh! zise de Mouy scoţându-şi pistoalele de la cingătoare. Se pare că va urma o încăierare. Da, da! zise La Mole, vorbiţi despre pistoale, despre o încăierare! Ce vreţi să faceţi împotriva a cincizeci de oameni?

* Are dreptate, spuse regele, şi dacă ar fi vreo posibilitate de retragere...

* Există una pe care am folosit-o deja şi dacă Maiestatea voastră vrea să mă urmeze..

— Şi de Mouy ?

— Domnul de Mouy poate veni în urma noastră, dacă doreşte, dar trebuie să vă grăbiţi amândoi. S-au auzit paşi pe scări.

— E prea târziu, zise Henric.

* Ah! Dacă ar putea fi reţinuţi preţ de cinci minute, exclamă La Mole, l-aş salva pe rege.

* Atunci salvează-1, domnule, zise de Mouy, mă voi ocupa eu de ei. Duceţi-vă, Sire, duceţi-vă.

* Dar ce vei face?

* Nu vă faceţi griji, Sire, duceţi-vă.

Şi de Mouy începu prin a ascunde farfuria, tacâmurile şi paharul regelui, astfel încât să se creadă că fusese singur la masă.

* Veniţi, Sire, veniţi, exclamă La Mole, luându-1 pe rege de braţ şi trăgându-1 spre scară.

* De Mouy ! Bunul meu de Mouy ! strigă Henric, întinzân-du-i mâna tânărului.

De Mouy sărută acea mână, îl împinse pe Henric afară din cameră şi închise uşa în urma lui, punând zăvorul.

* Da, da, înţeleg, zise Henric, se va lăsa prins, în timp ce noi vom scăpa; dar cine naiba ne-a trădat?

* Veniţi, Sire, veniţi, ei urcă, urcă mereu.

într-adevăr, lumina făcliilor începea să se facă văzută pe scara îngustă, în timp ce de jos se auzea un fel de zăngănit de spadă.

— Atenţie! Sire! Atenţie! spuse La Mole.

Şi călăuzindu-1 pe rege prin întuneric, mai urcară două etaje, ajungând în faţa uşii unei cămăruţe pe care La Mole o închise cu zăvorul. Se îndreptă apoi spre o fereastră:

* Sire, Maiestatea voastră se teme de plimbările pe acoperişuri?

* Eu? răspunse Henric, să fim serioşi, eu, un vânător de capre negre din munţii Pirinei?

* Atunci să mă urmeze Maiestatea voastră, cunosc drumul şi îi voi sluji drept călăuză.

— Haide, te urmez, zise Henric.

Şi La Mole ieşi primul pe fereastră şi merse în lungul streşinii, la capătul căreia era un fel de vale, formată din două acoperişuri; această vale dădea într-o mansardă fără ferestre şi într-un pod nelocuit.

— Sire, zise La Mole, aţi ajuns la liman.

* Ah! răspunse Henric, cu atât mai bine. Şi îşi şterse fruntea palidă, cu broboane de sudoare.

* De asemenea, zise La Mole, lucrurile se vor aranja de la sine. Podul de pe scară ajunge pe o alee care se termină în stradă. Am mai făcut acelaşi drum, Sire, într-o noapte şi mai îngrozitoare ca aceasta.

— Hai, hai, spuse Henric, înainte!

La Mole se strecură primul prin fereastra deschisă, ajunse la uşă, o deschise, se văzu la capul unei scări în spirală şi, punând în mâna regelui frânghia ce slujea drept rampă, zise:

— Veniţi, Sire.

Ajuns pe la mijlocul scării, Henric se opri, ajunsese în dreptul unei ferestre care se deschidea spre curtea hanului „A la Belle-Etoile". Puteau fi văzuţi soldaţii care alergau pe scara din faţă, unii cu spadele în mână, alţii cu făclii.

Deodată, în mijlocul unui grup, regele Navarrei îl văzu pe de Mouy. îşi pierduse spada şi cobora liniştit scara.

* Bietul băiat, zise Henric, ce suflet neînfricat, curajos şi devotat!

* Sire, spuse La Mole, cred că Maiestatea voastră va observa cât este de calm, poftim, chiar râde! Fără îndoială că se gândeşte cum să-i păcălească, pentru că, după cum ştiţi, de Mouy râde rareori.

* Şi tânărul care era cu dumneata?

* Domnul de Coconnas, întrebă La Mole?

* Da, domnul de Coconnas, ce s-a întâmplat cu el?

— Ei, Sire, nu-mi fac griji pentru el. Văzând soldaţii, mi-a spus doar atât: «Este vreo primejdie pentru noi?»

«Doar să plătim cu capul!»

«Şi vei scăpa?»

«Sper.»

«Şi eu», mi-a răspuns. Şi vă jur că va scăpa, Sire. Sunt convins că nu va fi prins Coconnas câtă vreme nu-i convine lui să se lase prins.

— Atunci, spuse Henric, e în ordine, să încercăm să ajungem la Luvru.

— Ah! Doamne! făcu La Mole, nimic mai simplu, Sire. Să ne înfăşurăm în mantie şi să ieşim. Strada este plină de curioşi care au dat năvală auzind zarva. Vom fi luaţi drept nişte curioşi.

într-adevăr, Henric şi La Mole găsiră poarta deschisă şi ieşiră, fără să le stea nimic în cale, în afara mulţimii care umplea strada. Izbutiră să se strecoare prin strada Aveyron, ajungând în strada Poulies, şi văzură cum de Mouy şi escorta sa, condusă de căpitanul gărzilor, domnul de Nancey, traversau piaţa Saint Germain-l'Auxerrois.

* Ah, zise Henric, îl duc la Luvru, după cât se pare. Drace! Posturile de pază de la intrare vor fi închise. Se va înregistra numele tuturor celor care vor intra după el şi, văzându-mă venind în urma lui, se va crede că am fost cu el.

* Dar, Sire, spuse La Mole, puteţi intra în Luvru şi pe altă cale.

* Dar cum vrei să intru?

* Maiestatea voastră nu poate folosi fereastra reginei de Navarra?

* La naiba! Domnule de La Mole, zise Henric, ai dreptate! Şi eu nici nu mă gândeam... Dar cum s-o anunţăm pe regină?

* Oh! răspunse La Mole plecându-se cu mult respect — Maiestatea voastră aruncă atât de bine pietrele!

XLVII
DE MOUY DE SAINT PHALE

De data aceasta, Caterina fusese atât de

prevăzătoare, încât era sigură de reuşită.

Prin urmare, spre ora zece, o lăsase pe Margareta să plece, convinsă — şi, de fapt, acesta şi era adevărul — că regina de Navarra nu ştia ce se uneltea împotriva soţului ei. Regina-mamă se duse apoi la rege, rugându-1 să nu se pregătească încă de culcare.

Intrigat de aerul triumfător pe care mama sa nu şi-1 putea stăpâni, Carol o iscodi pe Caterina, care răspunse:

— Nu-i pot spune decât un lucru Maiestăţii voastre, şi anume că în seara aceasta va scăpa de doi dintre cei mai cruzi duşmani ai săi.

Carol ridică din sprâncene, făcând gestul celui care îşi spune sieşi: «Bine, bine, vom vedea.» După ce-şi chemă ogarul cel mare, care veni spre el târându-se pe burtă, ca un şarpe, punân-du-şi apoi capul fin şi inteligent pe genunchiul stăpânului, Carol aşteptă.

După câteva minute în care Caterina îşi concentra atenţia, fiind numai ochi şi urechi, se auzi o împuşcătură în curtea Luvrului.

— Ce e cu zgomotul acesta? întrebă Carol încruntându-se, în timp ce ogarul se ridică brusc, ciulindu-şi urechile.

* Nimic, zise Caterina; un semnal, atâta tot.

* Şi ce înseamnă acest semnal?

* înseamnă, Sire, că începând cu această clipă, unicul şi adevăratul vostru duşman nu vă mai poate aduce nici un prejudiciu.

* A fost ucis un om? întrebă Carol, aruncându-i mamei sale o privire de suveran, care însemna că cele două atribute inerente puterii regale erau asasinatul şi graţierea.

— Nu, Sire, doar că au fost arestaţi doi oameni.

— Oh, murmură Carol, mereu urzeli ascunse, mereu comploturi de care regele nu ştie! La naiba, mamă, sunt totuşi om în toată firea, destul de mare ca să-mi port singur de grijă şi să n-am nevoie nici de tutelă, nici de ajutoare. Du-te în Polonia, cu fiul dumitale, Henric, dacă

vrei să domneşti, aici însă greşeşti dacă urmăreşti acest lucru.

— Fiule, spuse Caterina, este ultima dată când mă mai amestec în treburile tale. Dar era o acţiune iniţiată demult, în care nu mi-ai dat dreptate, şi ţineam foarte mult să-ţi dovedesc că nu greşisem.

în acel moment, mai mulţi bărbaţi se opriră în vestibul; se auzi zgomotul făcut de patul muschetelor pus pe lespezi de o

mică trupă. Aproape imediat, domnul de Nancey ceru permisiunea de a intra la rege.

«Să intre», spuse repede Carol.

Domnul de Nancey intră, îl salută pe rege şi, întorcându-se către Caterina, spuse:

* Doamnă, ordinele Maiestăţii voastre au fost executate: el este prins.

* Cum ***el*** este? exclamă Caterina tulburată, n-ai prins decât unul?

* Era singur, doamnă.

* Şi s-a apărat?

— Nu, cina liniştit într-o cameră şi şi-a predat spada la prima somaţie.

— Cine a fost? întrebă regele.

— Veţi vedea, zise Caterina. Aduceţi prizonierul, domnule de Nancey.

Peste cinci minute, fu adus de Mouy.

— De Mouy! exclamă regele. Ce s-a întâmplat, domnule?

* Eh! Sire, zise de Mouy cu un calm desăvârşit, dacă Maiestatea voastră îmi îngăduie, îi voi pune aceeaşi întrebare.

* In loc să-i pui această întrebare regelui, domnule de Mouy, spune-i mai bine fiului meu cine este cel ce se afla în camera regelui Navarrei într-o noapte anume şi care, împotrivindu-se ordinelor Maiestăţii sale, ca un adevărat rebel, a ucis doi soldaţi din gardă şi 1-a rănit pe domnul de

Maurevel.

* Da, zise Carol încruntându-se, ştii cumva numele acelui bărbat, domnule de Mouy?

* Da, Sire, Maiestatea voastră doreşte să-1 afle?
* Recunosc că mi-ar face plăcere.
* Ei bine, Sire, se numeşte de Mouy de Saint Phale.
* Dumneata?
* Eu însumi!

Caterina, mirată de această îndrăzneală, făcu un pas înapoi.

— Şi cum ai îndrăznit să te opui ordinelor regelui? zise Carol al IX-lea.

— In primul rând, Sire, nu ştiam că ar fi existat un ordin din partea Maiestăţii voastre; n-am văzut decât un singur lucru — sau mai bine zis un singur om —, pe domnul de Maurevel, asasinul tatălui meu şi al domnului amiral. Atunci mi-am adus aminte că, în urmă cu un an şi jumătate, în aceeaşi încăpere în care ne aflăm, în seara de 24 august, Maiestatea voastră mi-a promis că-1 va pedepsi pe ucigaş, or, cum de atunci s-au petrecut evenimente grave, m-am gândit că, fără să vrea, regele a fost împiedicat să-şi ţină promisiunea. Şi văzându-1 pe Maurevel la mâna mea, am crezut că mi-1 trimisese Cerul. Maiestatea sa cunoaşte urmarea: l-am lovit ca pe un asasin şi am tras în oamenii săi ca în nişte bandiţi.

Carol nu răspunse, prietenia sa faţă de Henric îl făcuse, de la o vreme, să judece multe lucruri dintr-un alt punct de vedere, diferit de cel pe care-l adoptase până atunci şi care de multe ori îi inspira groaza.

In legătură cu noaptea Sfântului Bartolomeu, regina-mamă reţinuse mai multe cuvinte rostite de fiul ei şi care puteau fi interpretate drept remuşcări.

— Dar, zise Caterina, ce căutai la regele Navarrei la acea oră?

— Oh! răspunse de Mouy, este o poveste întreagă, prea lungă pentru a fi povestită, dar dacă totuşi Maiestatea sa are răbdarea de a o asculta...

— Da, zise Carol, vorbeşte, îţi ordon.

— Mă voi supune, Sire, zise de Mouy, făcând o plecăciune. Caterina se aşeză, aţintind asupra tânărului o privire neliniştită.

— Ascultăm, zise Carol. Aici, Acteon.

Câinele îşi reluă locul pe care îl avea înainte ca prizonierul să fi fost adus.

— Sire, începu de Mouy, venisem la Maiestatea sa regele Navarrei ca trimis al concetăţenilor mei, credincioşi Domniei voastre, supuşii de religie hughenotă.

Caterina îi făcu un semn lui Carol al IX-lea.

— Fii pe pace, mamă, zise acesta, nu pierd nici un cuvânt. Continuă, domnule de Mouy, continuă, de ce veniseşi la rege?

* Cu scopul de a-1 preveni pe regele Navarrei, continuă domnul de Mouy, că trecerea sa la catolicism 1-a făcut să piardă încrederea partidului hughenot, dar că, totuşi, în amintirea tatălui său, Antoine de Bourbon, şi mai ales în memoria mamei sale, curajoasa Jeanne d'Albret, al cărei nume ne este atât de drag, hughenoţii îi datorau această dovadă de respect şi-1 rugau să renunţe la drepturile sale asupra coroanei Navarrei.

* Ce spune/ strigă Caterina care, cu toată puterea ei de stăpânire, nu putea primi în tăcere lovitura neaşteptată care o izbea.

* Ah! zise Carol, dar această coroană a Navarrei, pe care, fără îngăduinţa mea, o văd zburând de colo-colo, pe mai multe capete, mi se pare totuşi că mi-ar aparţine puţin şi mie.

* Sire, hughenoţii recunosc din plin acest principiu de suzeranitate pe care regele 1-a enunţat adineauri. Tocmai de aceea ei speră s-o determine pe Maiestatea voastră să aşeze coroana pe un cap care îi este drag.

* Eu! zise Carol, pe un cap care îmi este drag! Mii de draci! Despre ce cap vrei să vorbeşti, domnule? Nu te înţeleg.

* Despre capul domnului duce d'Alencon.

Caterina se făcu palidă ca o moartă şi îl fulgeră pe de Mouy cu o privire mistuitoare.

* Şi fratele meu d'Alencon ştie aceasta?

* Da, Sire.

* Şi acceptă această coroană?

* Cu condiţia să fiţi de acord, Sire, ne spunea să ne adresăm în acest sens Maiestăţii voastre.

* Oh! zise Carol, într-adevăr este o coroană care i s-ar potrivi de minune fratelui nostru d'Alencon. Şi eu care nici nu m-am gândit! Mulţumesc, de Mouy, mulţumesc! Ori de câte ori vei avea astfel de idei, vei fi bine venit la Luvru.

* Sire, aţi fi fost de mult încunoştinţat de acest proiect, fără acea nefericită confruntare cu Maurevel, care m-a făcut să mă tem că aş fi căzut în dizgraţia Maiestăţii voastre.

* Da, dar ce părere avea Henric despre acest proiect? întrebă Caterina.

* Regele Navarrei, doamnă, se supunea dorinţei concetăţenilor săi şi renunţarea sa era pregătită.

* In acest caz, exclamă Caterina, ar trebui să ai această renunţare?

* într-adevăr, doamnă, zise de Mouy, din întâmplare o am la mine, semnată de el şi datată.

* Cu o dată anterioară scenei de la Luvru? întrebă Caterina.

* Da, din ajun, mi se pare.

Şi domnul de Mouy scoase din buzunar o renunţare în favoarea ducelui d'Alecon, scrisă şi semnată de mâna lui Henric şi având data indicată.

* Pe cinstea mea, zise Carol, totul este în ordine.

* Şi ce cerea Henric în schimbul acestei renunţări?

— Nimic, doamnă, prietenia regelui Carol — ne-a spus — îl despăgubea cu prisosinţă de pierderea unei coroane.

Caterina îşi muşcă buzele de furie şi îşi frânse frumoasele ei mâini.

* Toate acestea sunt foarte adevărate, de Mouy, mai

adăugă regele.

* Atunci, reluă regina-mamă, dacă totul era stabilit între dumneata şi regele Navarrei, ce scop urmărea întrevederea pe care ai avut-o cu el în această seară?

* Eu, doamnă? Cu regele Navarrei? se miră de Mouy. Domnul de Nancey, care m-a arestat, va depune mărturie că eram singur. Maiestatea sa poate să-l cheme.

— Domnule de Nancey! strigă regele. Căpitanul gărzilor se reîntoarse.

— Domnule de Nancey, spuse repede Caterina, domnul de Mouy era chiar singur la hanul „A la Belle-Etoile"?

* în cameră, da, doamnă, dar în han, nu.

* Ah! zise Caterina, cine era cel care-l însoţea?

— Nu ştiu dacă îl însoţea, doamnă, ştiu doar că a scăpat pe o portiţă din spate, după ce i-a culcat la pământ pe doi dintre soldaţii mei.

* Şi l-aţi recunoscut pe acel gentilom, fără îndoială?

* Eu nu, dar gărzile mele, da.

* Şi cine era? întrebă Carol al IX-lea.

* Domnul conte Annibal de Coconnas.

* Annibal de Coconnas, repetă regele, încruntat şi visător. Este cel care a măcelărit atâţia hughenoţi în noaptea Sfântului Bartolomeu?

* Domnul de Coconnas, gentilom din suita domnului d'Alencon, zise domnul de Nancey.

* Bine, bine, spuse Carol al IX-lea; puteţi să vă retrageţi, domnule de Nancey, şi altă dată să vă amintiţi de un lucru...

* De ce anume, Sire?

* Că sunteţi în slujba mea şi că îmi datoraţi supunere numai mie.

Domnul de Nancey se retrase, salutând respectuos. De Mouy îi zâmbi ironic Caterinei. O clipă se făcu tăcere.

Regina îşi răsucea capetele cingătoarei, Carol îşi mângâia câinele.

* Dar care vă era scopul, domnule? continuă Carol. Aţi

fi acţionat prin violenţă?

* împotriva cui, Sire?

* împotriva lui Henric, a lui Francisc sau a mea.

* Sire, noi avem renunţarea cumnatului dumneavoastră, acordul fratelui şi, după cum am avut onoarea să vă spun, eram pe punctul de a solicita încuviinţarea Maiestăţii voastre, tocmai când a avut ioc acea fatală întâmplare de la Luvru.

* Ei bine, mamă, zise Carol, eu nu văd nimic rău în toate acestea. Aveaţi tot dreptul, domnule de Mouy, să cereţi un rege. Da, Navarra poate fi şi trebuie să fie un regat separat. Mai mult, acest regat pare să fie anume potrivit fratelui meu d'Alencon, care a avut întotdeauna dorinţa de a poseda o coroană, căci ori de câte ori eu o purtam pe a mea, el nu-şi mai putea lua ochii de la ea. Singura piedică în calea înscăunării sale era dreptul lui Henriot, dar dacă Henriot renunţă de bunăvoie...

* De bunăvoie, Sire.

* Se pare că este voinţa Domnului! De Mouy, eşti liber să te întorci la concetăţenii dumitale, pe care i-am nedreptăţit...

poate cam aspru; dar aceasta este o treabă între mine şi Dumnezeu. Spune-le că, dacă îl vor ca rege al Navarrei pe fratele meu d'Alengon, regele Franţei vine în întâmpinarea dorinţei lor. Din acest moment, Navarra este un regat şi suveranul ei se numeşte Francisc. Nu cer decât opt zile, pentru ca fratele meu să poată părăsi Parisul cu tot fastul şi toată strălucirea cuvenite unui rege. Du-te, domnule de Mouy, du-te!... Domnule de Nancey, lasă-1 să treacă pe domnul de Mouy, este liber.

— Sire, zise de Mouy făcând un pas înainte, Maiestatea voastră îmi îngăduie?

— Da, răspunse regele.

Şi-i întinse mâna tânărului hughenot.

De Mouy îngenunche şi sărută mâna regelui.

— Ah! zise Carol, reţinându-1 în clipa în care se ridica, nu mi-ai cerut să-ţi fac dreptate în privinţa ticălosului de Maurevel?

— Da, Sire.

* Nu ştiu unde se află, că ţi-aş face-o, căci el se ascunde — dar dacă îl întâlneşti, fă-ţi dreptate singur, îţi îngădui aceasta şi încă din toată inima.

* Ah, Sire! exclamă de Mouy, mă copleşiţi. Maiestatea voastră se poate încrede în mine, nici eu nu ştiu unde se află, dar îl voi găsi, fiţi pe pace.

După ce i-a salutat respectuos pe regele Carol şi pe Caterina, de Mouy se retrase fără să întâmpine nici o opoziţie din partea soldaţilor care-l escortaseră. El străbătu coridoarele, ajunse repede la una din ieşiri şi, părăsind palatul, nu făcu decât un salt din Piaţa Saint Germain-lAuxerrois până la hanul „Â la Belle-Etoile", unde-l aştepta un cal, datorită căruia, peste trei ore de la scena pe care tocmai am povestit-o, tânărul se afla apărat de zidurile cetăţii Nantes.

Caterina, plină de ciudă, se duse în apartamentul ei, de unde trecu în cel al Margaretei.

Acolo îl găsi pe Henric în haină de casă şi părând a fi gata de culcare.

— Satana, murmură ea, ajut-o pe o biată regină, pentru care Dumnezeu nu mai vrea să facă nimic!

DOUA CAPETE PENTRU O SINGURĂ COROANĂ

«Domnul d'Alenqon este rugat sâ vină la mine», spusese Carol când se despărţise de mama sa.

In urma solicitării regelui, domnul de Nancey luase hotărârea de a se supune numai ordinelor primite de la Carol al IX-lea; astfel, se grăbi să-i comunice ducelui d'Alencon invitaţia făcută de augustul său frate.

Ducele d'Alencon tresări; întotdeauna tremurase în faţa lui Carol şi cu atât mai mult acum, când avea motive întemeiate de a se teme, conspirând împotriva lui. Se duse, cu toate acestea, la fratele său, cu o grabă bine stăpânită. Carol era în picioare şi fluiera încet semnalul pe care-1 dau vânătorii, când e încolţit animalul hăituit. Intrând, ducele d'Alencon surprinse în privirea ştearsă a lui Carol o expresie de ură înveninată, pe care o cunoştea foarte bine.

* Maiestatea voastră m-a chemat, zise el. Ce doreşte Maiestatea voastră?

* Vreau să-ţi spun, dragă frate, că, pentru a răsplăti marea afecţiune pe care mi-o porţi, m-am hotărât să-ţi îndeplinesc astăzi cea mai mare dorinţă.

— Mie?

* Da, ţie. încearcă să-ţi aminteşti un lucru pe care ţi-1 doreşti de la o vreme şi pe care nu cutezi să mi-1 ceri. Lucrul acesta pe care-1 râvneşti, ţi-1 dăruiesc!

* Sire, zise Francisc, vă jur ca unui frate, nu doresc decât ca regele să fie sănătos.

* Atunci o să fii mulţumit, d'Alencon; mi-a trecut indispoziţia de care am suferit când au sosit polonezii. Mulţumită lui Henriot, am scăpat şi de un mistreţ furios, care voia să mă sfâşie. Acum mă simt atât de bine, încât n-aş avea de ce să-i invidiez nici pe cei mai sănătoşi din regat. Prin urmare, chiar dacă eşti un frate iubitor, poţi să-ţi doreşti şi altceva decât să mă bucur în continuare de o sănătate care, de altfel, este excelentă.

— Nu-mi doresc nimic, Sire.

— Ba da, Francisc, zise Carol pierzându-şi răbdarea, îţi doreşti coroana Navarrei, întrucât te-ai înţeles cu Henric şi cu de Mouy — cu primul te-ai înţeles să renunţe şi cu al doilea să te ajute s-o obţii. Ei bine, Henriot renunţă la coroană! De Mouy mi-a transmis dorinţa ta şi această coroană la care râvneşti...

* Şi atunci? întrebă d'Alcngon, cu o voce tremurătoare.

* Şi atunci, la naiba! Este a ta.

Ducele d'Alencon păli, îngrozit; inima îi zvâcnea, sângele îi năvălise în obraz. In acel moment, generozitatea regelui îl ducea la desperare.

* Sire, spuse el, tremurând de emoţie şi căutând zadarnic să-şi revină în fire, n-am dorit nimic şi mai ales n-am cerut nimic asemănător.

* Se prea poate, zise regele, pentru că tu eşti foarte discret; dar cererea pe care mi-au adresat-o se referea numai la tine, dragă frate.

* Sire, vă jur că niciodată...
* Nu jura, duce.
* Sire, atunci mă trimiteţi în surghiun?

— Asta numeşti tu surghiun, Francisc? Pe naiba! Eşti pretenţios... ce-ai fi vrut mai bine?

Ducele d'Alencon îşi muşcă buzele de necaz.

* Pe cinstea mea! continuă Carol, arătându-se binevoitor, credeam că te bucuri de mai puţină popularitate, Francisc, mai ales pe lângă hughenoţi; dar ei te cer şi trebuie să-mi mărturisesc mie însumi că m-am înşelat. De altfel, nu-mi puteam dori ceva mai bun, decât să am un om al meu, pe fratele meu care mă iubeşte şi care nu este în stare să mă trădeze niciodată, în fruntea unui partid care se războieşte cu noi de treizeci de ani; se va restabili pacea ca prin farmec, fără a mai socoti faptul că vom fi cu toţii regi în familie. Dar bietul Henriot nu va căpăta nici un titlu, decât cel de a-mi fi prieten. Dar cum nu este ambiţios şi nimeni nu râvneşte acest titlu, i-1 voi dărui.
* Sire, vă înşelaţi, eu vă cer acest titlu... cine are mai multe drepturi la acest titlu, decât mine? Henric nu este decât un cum

nat, în timp ce eu sunt fratele de sânge şi mai ales de suflet al Maiestăţii voastre. Sire, vă implor, lăsaţi-mă să rămân lângă Domnia voastră.
* Nicidecum, Francisc, răspunse Carol; ar însemna să te nefericesc.
* Cum aşa?
* Dintr-o mie de motive.
* Gândiţi-vă, Sire, aţi putea găsi vreun prieten mai credincios decât mine? Din copilărie, încă, n-am plecat niciodată de lângă Maiestatea voastră.
* Da, da, ştiu foarte bine şi uneori chiar aş fi vrut să fii mai departe.
* Ce vrea să spună regele?
* Nimic, nimic...Vei avea parte de o vânătoare splendidă acolo! Francisc, te invidiez! Ştii că în munţii aceia sălbatici

se vânează ursul, aşa cum se vânează mistreţul aici? O să dăruieşti tuturor blănuri minunate. Acolo se vânează ursul cu pumnalul, ştii? Este pândit, stârnit, întărâtat; se apropie de vânător şi, când se află la patru paşi de el, se ridică pe labele din spate. Acesta este momentul în care i se înfige lama de oţel în inimă, aşa cum a făcut Henric cu mistreţul, la ultima vânătoare, ştii bine. Este primejdios, dat tu eşti curajos, Francisc, şi această primejdie va fi o adevărată plăcere pentru tine.

* Maiestatea voastră îmi sporeşte mâhnirea, căci nu vom mai vâna împreună.

* Cu atât mai bine! zise regele. Când vânam împreună, nici unul din noi nu făcea o ispravă prea mare!

* Ce vrea să spună Maiestatea voastră?

* Că atunci când vânezi cu mine, plăcerea este atât de mare şi te emoţionezi atât de mult, încât tu, care eşti dibăcia întruchipată, tu care, cu prima archebuza ce-ţi cade în mână, dobori o coţofană de la o sută de paşi, la ultima noastră vânătoare, deşi ai folosit o armă cu care eşti deprins de multă vreme, trăgând de la douăzeci de paşi, nu ai nimerit un mistreţ mare, dar în schimb ai rupt piciorul celui mai bun cal al meu. Ce naiba, Francisc, să ştii că asta dă de gândit!

* Sire, iertaţi-mi emoţia, zise ducele d'Alenţon, livid.

* Ei, da, continuă Carol, emoţia, desigur. Tocmai din cauza acestei emoţii pe care o apreciez la justa ei valoare, fii convins că e mai bine să vânăm departe unul de celălalt, mai ales când ai astfel de emoţii.

Gândeşte-te la asta, dragă frate, nu în prezenţa mea, căci ea te tulbură, văd prea bine, ci când vei fi singur. Atunci vei înţelege că am toate motivele să mă tem că la o nouă vânătoare te va cuprinde o altă emoţie şi, cum nimic nu te poate face să ridici mâna aşa cum te face emoţia, o să ucizi călăreţul în locul calului, regele în locul animalului. La naiba! Un glonţ trimis mai sus sau mai jos poate schimba o cârmuire şi avem astfel de exemple în familie. Când Montgomery 1-a ucis pe tatăl nostru Henric al II-lea, poate tot din prea mare emoţie, fratele nostru

Francisc al II-lea a ajuns pe tron, iar tatăl nostru, Henric, la Saint Denis1. Dumnezeu are nevoie de foarte puţin pentru a îndeplini mult! La şocul acesta atât de neprevăzut şi atât de crâncen, ducele simţi sudoarea şiroindu-i pe frunte. Regele îi spusese fratelui său cât se poate de limpede că ghicise totul.

Carol, ascunzându-şi mânia sub un ton glumeţ, era poate mai de temut decât dacă ar fi lăsat să se reverse lava plină de ură care îi mistuia inima. Răzbunarea sa părea pe măsura ranchiunei sale şi creşteau amândouă deopotrivă. Pentru prima dată, ducele d'Alencon avu remuşcări sau mai degrabă regretul de a fi urzit o crimă care nu izbutise.

Făcuse faţă atât cât putuse, dar sub această ultimă lovitură, el îşi plecă încet capul şi Carol văzu cum în ochii săi se aprinde flacăra aceea mistuitoare care, la fiinţele cu o fire sensibilă, precedă lacrimile.

Dar ducele d'Alencon făcea parte dintre cei care nu plângeau decât de ciudă.

1 Saint Denis — catedrala Saint Denis este necropola regilor Franţei.

Carol îl ţintuise cu privirea sa de vultur, sesizând toate sentimentele care se învolburau în inima tânărului. Aceste sentimente i se înfăţişau cât se poate de exact, pentru că îşi cunoştea bine familia şi putea citi în inima ducelui ca într-o carte deschisă.

Tăcu un timp, lăsându-1 pe duce zdrobit, nemişcat şi mut. Apoi spuse, pe un ton hotărât, plin de ură:

— Frate, ţi-am comunicat hotărârea noastră şi hotărârea noastră e nestrămutată, vei pleca.

Ducele d'Alencon făcu o mişcare. Carol nu păru să o fi observat şi continuă:

* Vreau ca Navarra să fie mândră de a avea drept cârmuitor un frate al regelui Franţei. Aur, putere, onoruri - vei avea tot ceea ce este potrivit rangului tău, după cum a avut şi fratele tău Henric. Şi tot ca el — a adăugat Carol zâmbind —, mă vei binecuvânta... de departe. Dar n-are a face, binecuvântările nu cunosc distanţele.

* Sire...

* Acceptă sau mai degrabă resemnează-te. Odată devenit rege, ţi se va găsi o soţie demnă de un vlăstar al Franţei. Cine ştie? Şi care îţi va aduce, poate, încă un tron1.

* Dar, zise ducele d'Alengon, Maiestatea sa îl uită pe bunul său prieten Henric.

* Henric! Doar ţi-am spus că nu râvnea la tronul Navarrei! Ţi-am spus că ţi-1 cedează! El este un băiat vesel şi nu un posac cum eşti tu; el vrea să râdă şi să petreacă după bunul său plac şi nu să lâncezească, aşa cum suntem noi sortiţi, cei care purtăm o coroană.

Ducele d'Alencon oftă.

* Deci, Maiestatea voastră îmi porunceşte să mă ocup de...

* Nu, nicidecum. Nu te îngrijora, Francisc, mă ocup eu de toate; bizuie-te pe mine, ca pe un frate bun. Şi acum, fiindcă totul este stabilit, du-te; spune-le prietenilor tăi sau nu le spune nimic despre discuţia noastră. Voi lua măsuri ca lucrurile să fie cunoscute în curând. Hai, du-te, Francisc.

Nu mai era nimic de adăugat; ducele salută şi plecă, clocotind de mânie.

1 Aluzie la eventualitatea unei căsătorii cu Elisabeta a Angliei.

Ardea de nerăbdare să-1 întâlnească pe Henric, ca să discute cu el despre toate cele petrecute. Dar nu o găsi decât pe Caterina.

De fapt, Henric fugea de această convorbire, iar regina-mamă o dorea.

Văzându-o pe Caterina, ducele îşi înăbuşi amărăciunea şi schiţă un zâmbet. Mai puţin norocos decât Henric d'Anjou, el nu-i cerea sprijinul Caterinei ca unei mame, ci ca unei aliate. Prin urmare, trebuia să se prefacă faţă de ea, ţinând seama de faptul că pentru a forma alianţe trainice, e nevoie de puţină înşelăciune reciprocă.

Se apropie de Caterina cu o faţă pe care nu se mai vedea decât o urmă uşoară de îngrijorare.

— Ei bine, doamnă, zise el, avem veşti importante. Le

cunoaşteţi?

* Ştiu că este vorba să fii încoronat, domnule.

* Fratele meu a dat dovadă de o mare bunătate, doamnă.

* Nu-i aşa?

— Dar sunt înclinat să cred că o parte din recunoştinţa mea vi se cuvine; dacă Maiestatea voastră 1-a sfătuit să-mi dăruiască un tron, îi datorez acest tron Maiestăţii voastre, deşi trebuie să mărturisesc că-mi pare rău să-l deposedez astfel pe regele Navarrei.

— Ţii mult la Henriot, fiule, după cât se pare?

— Sigur că da; de câtăva vreme, relaţiile noastre sunt foarte apropiate.

* Crezi că şi el ţine la tine tot atât de mult?

* Aşa vreau să cred, doamnă.

— O astfel de prietenie este pilduitoare, nu-i aşa? Mai ales între prinţi... Prieteniile de la Curte nu sunt prea durabile, dragul meu Francisc.

— Mamă, gândeşte-te că nu suntem doar prieteni, ci şi aproape fraţi.

Caterina zâmbi ciudat.

— Bine, zise ea, există oare frăţie între regi?

— Oh! In privinţa aceasta, mamă, când s-a înfiripat prietenia noastră, nici unul dintre noi nu era rege şi nici nu se întrevedea posibilitatea de a deveni vreodată; iată de ce ţineam unul la altul.

* Da, dar lucrurile s-au schimbat mult de atunci.

* Cum adică, s-au schimbat mult?

— Desigur. Cine vă spune acum că nu veţi fi amândoi regi? După tresărirea nervoasă a ducelui, după roşeaţa care-i năpădi fruntea, Caterina înţelese că răsucise cuţitul în rană.

* El? Henriot rege? Şi al cărui regat, mamă?

* Al unuia dintre cele mai minunate ale creştinătăţii, fiule.

* Ah, mamă! zise ducele d'Alencon, pălind de ciudă, ce spui?

* Spun ceea ce o mamă bună este datoare să-i spună fiului ei, ceva la care şi tu te-ai gândit de mai multe ori, Francisc.

* Eu? zise ducele, nu m-am gândit la nimic, doamnă, vă jur.

* Vreau să te cred; căci prietenul tău, fratele tău Henric, după cum îl numeşti tu, este, sub cumsecădenia lui aparentă, un om foarte abil şi foarte şiret, care îşi păstrează secretele mult mai bine decât tine, Francisc. Ia să vedem, ţi-a spus vreodată că de Mouy este omul său de încredere?

Rostind aceste cuvinte, Caterina îşi înfipse privirile ca un pumnal în sufletul lui Francisc.

Dar ducele nu avea decât o calitate sau mai degrabă un viciu evident: prefăcătoria. înfruntă netulburat acea privire.

* De Mouy! făcu el surprins, ca şi când acel nume ar fi fost rostit pentru prima dată în faţa sa.

* Da, hughenotul de Mouy de Saint Phale, chiar cel care era gata să-1 ucidă pe domnul de Maurevel şi care, pe ascuns şi mereu altfel deghizat, străbate Franţa şi capitala, unelteşte şi adună o armată pentru a-1 susţine pe fratele tău Henric împotriva familiei tale.

Caterina, care ignora că în această privinţă fiul ei Francisc era mai bine informat decât ea, se ridică atunci, pregătindu-se să se retragă plină de măreţie.

Francisc o opri.

— Mamă, zise el, încă un cuvânt, te rog. Dacă ai binevoit să mă înveţi cum să tălmăcesc evenimentele, spune-mi cum, cu mijloace atât de slabe şi fiind atât de puţin cunoscut, cum ar izbuti Henric să ducă un război atât de primejdios, încât familia mea să se îngrijoreze?

— Copilule, zise regina zâmbind, îl crezi slab pe Henric şi lipsit de mijloace. Află atunci că este susţinut de peste treizeci de mii de soldaţi, că în ziua în care va rosti un singur cuvânt, aceşti treizeci de mii de oameni vor apărea ca din pământ. Şi mai află că aceşti treizeci de mii de oameni sunt hughenoţi, gândeşte-te, adică cei mai

vajnici soldaţi din lume. Şi apoi, el se mai bucură de o protecţie pe care tu n-ai ştiut sau n-ai vrut să ţi-o câştigi.

— Care anume?

— II are pe rege, regele care îl iubeşte, îl sprijină, regele care, din gelozie faţă de fratele tău din Polonia şi din ciudă faţă de tine, îşi caută alţi succesori. Doar că, orb aşa cum eşti, nu vezi că îi caută în afara familiei sale.

— Regele!... Crezi, mamă?

— Nu ţi-ai dat seama că-1 îndrăgeşte pe Henriot, pe Henriot al său?

— Ba da, mamă, ba da.

* Şi că el îi răspunde la fel? Căci acelaşi Henriot, uitând că regele, cumnatul său, a vrut să-l ucidă în noaptea Sfântului Bartolomeu, face sluj în faţa lui, ca un câine credincios care linge mâna care 1-a bătut.

* Da, da, murmură Francisc, am văzut că Henric este foarte smerit în faţa fratelui meu Carol.

— Destul de abil ca să-i fie mereu pe plac.

* într-atât încât, necăjit de a fi mereu luat în derâdere pentru nepriceperea lui în domeniul vânătorii cu şoimi, vrea să înceapă să studieze acest fel de vânătoare. Chiar ieri, da, chiar ieri m-a întrebat dacă nu am cumva vreo carte bună care să-trateze această artă.

* Stai puţin, zise Caterina, ai cărei ochi sclipiră ca şi când o idee subită îi trecuse prin minte. Stai... şi ce i-ai răspuns?

— Că voi căuta în biblioteca mea.

— Bine, zise Caterina, bine, trebuie să-i procurăm această carte.

— Dar am căutat, doamnă, şi n-am găsit nimic.

— Voi găsi eu, voi găsi... şi îi vei da cartea ca şi când ar fi din partea ta.

* Şi ce va urma?

* Ai încredere în mine, d'Alencon?

* Da, mamă.

* Vrei să mă asculţi orbeşte în privinţa lui Henric pe care, orice ai zice, nu-1 iubeşti?

Ducele d'Alencon zâmbi.

* Şi pe care eu îl detest, continuă Caterina.

* Da, vă voi asculta, doamnă.

* Vino poimâine să iei cartea de aici, o să ţi-o dau şi tu i-o vei da lui Henric şi...

-Şi...?

— Lasă-1 pe Dumnezeu sau providenţa sau întâmplarea să facă restul.

Francisc o cunoştea îndeajuns pe mama sa, ca să fie convins că nu lăsa în seama lui Dumnezeu, a providenţei sau a întâmplării grija de a-i favoriza prieteniile sau duşmăniile — dar s-a ferit de a mai spune vreun cuvânt şi, salutând ca un om ce se supune misiunii încredinţate, se retrase.

«Ce vrea oare să spună? se gândi tânărul în timp ce urca scara, nu înţeleg nimic. Dar ceea ce am reţinut din toată povestea asta, este faptul că avem un duşman comun, s-o lăsăm să facă ce ştie!»

Intre timp, Margareta primise, prin intermediul lui La Mole, o scrisoare de la de Mouy. Şi întrucât în politică cei doi iluştri soţi nu aveau secrete, ea deschise scrisoarea şi o citi. Fără îndoială, scrisoarea i se păru interesantă şi, profitând de întunericul ce începea să se lase peste zidurile Luvrului, se strecură în coridorul secret, urcă scara în spirală şi, după ce privi cu atenţie în toate părţile, dispăru în anticamera regelui Navarrei.

Această anticameră nu mai era păzită de nimeni, după dispariţia lui Orthon.

Această dispariţie, despre care n-am mai vorbit de când cititorul a văzut felul tragic în care s-a produs, îl îngrijorase mult pe Henric. Se destăinuise doamnei de Sauves şi soţiei sale, dar nici una, nici cealaltă nu ştiau mai mult decât el. Totuşi, doamna de Sauves îi oferise câteva informaţii din care Henric dedusese că bietul Orthon fusese victima unei uneltiri puse la calc de regina-mamă şi că aceeaşi uneltire pregătise arestarea sa şi a lui de Mouy, la hanul „Â la Belle-Etoile".

Un altul decât Henric ar fi păstrat tăcerea şi nu ar fi cutezat să scoată o vorbă. Dar regele Navarrei prevăzuse

totul: tăcerea lui l-ar fi trădat; de obicei, stăpânul nu pierde un slujitor devotat, un confident, fără a se interesa, fără a face cercetări. Ii întrebă pe toţi, în prezenţa regelui şi a reginei-mamă, începând cu santinela de la postul de pază şi sfârşind cu căpitanul gărzilor, de strajă în anticamera regelui. Toate întrebările şi toate demersurile se dovediră zadarnice. Henric păru atât de afectat de dispariţia acestui slujitor, încât declară că nu-1 va înlocui decât în clipa în care va avea certitudinea că pierise pentru totdeauna.

După cum am spus, anticamera era goală când Margareta a ajuns la Henric.

Ea împinse uşa de la dormitor şi îl găsi pe Henric în faţa ferestrei, bătând distrat în geam cu degetele.

Oricât de uşori erau paşii reginei, Henric îi auzi şi se întoarse.

* Dumneavoastră, doamnă! exclamă el.

* Da, Sire, răspunse Margareta. Citiţi repede. Şi îi dădu scrisoarea deschisă.

Ea cuprindea rândurile următoare:

«Sire, a sosit momentul să punem în aplicare proiectul nostru de fugă. Poimâine va fi o vânătoare cu şoimi de-a lungul Senei, de la Saint Germain până la Maisons, adică pe toată lungimea pădurii.

Duceţi-vă la această vânătoare, deşi este o vânătoare cu şoimi; puneţi sub haină o tunică solidă din zale; luaţi cea mai lungă spadă; încălecaţi pe cel mai focos cal pe care-l aveţi în grajd.

Spre amiază, adică în toiul vânătorii şi când regele va goni după şoimi, retrăgeţi-vă pe furiş, singur, dacă veniţi singur, împreună cu regina, dacă regina vă va însoţi.

Cincizeci de oameni dintre ai noştri vor fi ascunşi în pavilionul lui Francisc I, a cărui cheie o avem; nimeni nu va şti că ei se vor afla acolo, întrucât vor veni în ajun, noaptea, şi jaluzelele vor fi trase.

Veţi trece prin aleea Violetelor, la capătul căreia eu voi sta de pază; la dreapta acestei alei, într-un luminiş, se

vor afla domnii de La Mole şi Coconnas, cu doi cai de rezervă. Aceşti cai odihniţi îi vor înlocui pe al dumneavoastră şi pe cel al Maiestăţii sale regina Navarrei, dacă se va întâmpla ca aceştia să fie obosiţi.

Adio, Sire. Să fiţi pregătiţi, şi noi vom fi.»

— Zarurile au fost aruncate! spuse Margareta, rostind după o mie şase sute de ani aceleaşi cuvinte pe care le-a spus Cezar pe malurile Rubiconului1.

— Aşa e, draga mea, nu-ţi voi înşela aşteptările.

— Sire, veţi deveni un erou, nu e greu; realizaţi-vă planul şi să-mi pregătiţi un tron frumos - zise fiica iui Henric al II-lea.

Un zâmbet imperceptibil flutură pe buzele subţiri ale Bearnezului; îi sărută mâna Margaretei şi ieşi primul, ca să scruteze coridorul, în timp ce fredona refrenul unui cântecel vechi:

Cel ce bătu de zor la poartă Nu *pătrunse în castel.* Această precauţie fu bine venită: în momentul în care deschidea uşa de la dormitor, ducele d'Alencon o deschidea pe cea a anticamerei sale. Ii făcu un semn cu mâna Margaretei, apoi spuse cu voce tare:

— Ah! Dumneata eşti, frate! Fii bine venit.

Regina înţelese semnul soţului ei şi se ascunse imediat în cabinetul de toaletă, în faţa uşii căruia atârna o draperie grea. Ducele d'Alengon intră şovăielnic şi privi în jurul său.

1 Alea iacta est (în limba latină) — Zarul a fost aruncat.

* Suntem singuri, frate? întrebă el şoptit.
* Complet singuri. Ce s-a întâmplat? Pari tulburat.
* Suntem descoperiţi, Henric.
* Da, de Mouy a fost arestat.
* Ştiu.
* Ei bine, de Mouy i-a spus totul regelui.
* Ce a spus?

* A spus că râvneam tronul Navarrei şi că unelteam spre

a-1 obţine.

* Ah! Vai de noi! zise Henric, eşti compromis, sărmanul meu frate! Cum de nu eşti încă arestat?

* Nu ştiu nici eu; regele şi-a bătut joc de mine, prefăcându-se că-mi oferă tronul Navarrei. Spera, desigur, să-mi smulgă o mărturisire, dar am tăcut.

* Şi bine ai făcut, fir-ar să fie, zise Bearnezul, să nu ne dăm bătuţi, este în joc viaţa amândurora.

* Da, reluă Francisc, situaţia este delicată; iată de ce am venit să-ţi cer sfatul, frate. Ce crezi că trebuie să fac; să fug sau să rămân?

* L-ai văzut pe rege, doar ai vorbit cu el?

* Fireşte.

* Atunci bănuieşti ce gânduri are! Urmează-ţi inspiraţia.

* Aş prefera să rămân, răspunse Francisc.

Oricât de stăpân era pe el însuşi, Henric lăsă să-i scape un gest de bucurie; şi oricât de imperceptibil a fost acel gest, Francisc îl observă.

* Rămâi atunci, zise Henric.

* Şi tu?

* Dacă rămâi, nu am nici un motiv să plec, răspunse Henric. Plecam numai din dorinţa de a te urma, din devotament, ca să nu mă despart de un frate pe care îl iubesc.

* Deci, zise ducele d'Alencon, s-au năruit toate planurile noastre, părăseşti terenul fără a lupta, la primul semn neprielnic al soartei?

* Mie nu mi se pare o neşansă dacă rămân aici, zise Henric; cu firea mea nepăsătoare, mă simt bine pretutindeni.

* Ei bine, fie! spuse ducele d'Alencon, să nu mai vorbim despre asta, dar dacă iei o altă hotărâre, înştiinţează-mă.

* Fii sigur că aşa voi face, răspunse Henric. Nu ne-am înţeles să nu avem secrete unul faţă de celălalt?

Ducele d'Alencon nu insistă mai mult. Se retrase

gânditor, căci la un moment dat i se păruse că se mişcase draperia din dreptul cabinetului de toaletă.

într-adevăr, de abia ieşise ducele d'Alencon, că draperia se ridică şi Margareta reapăru.

* Ce crezi despre această vizită? întrebă Henric.

* Că a apărut ceva nou şi important.

* Şi ce anume?

* încă nu ştiu nimic, dar voi afla.

* Şi până atunci?

* Până atunci, Sire, vă aştept negreşit mâine seară.

— Voi veni neapărat, doamnă! zise Henric, sărutându-i curtenitor mâna soţiei sale.

Margareta se întoarse la ea, cu aceleaşi precauţii pe care le luase şi la venire.

XLIX
TRATATUL DE VÂNĂTOARE

treizeci şi şase de ore trecuseră de la întâmplările pe care le-am povestit. La revărsatul zorilor, tot palatul fremăta, ca de obicei în zilele de vânătoare. Ducele d'Alencon se ducea atunci la regina-mamă, după cum fusese invitat. Aceasta nu era în dormitorul ei, dar poruncise ca el s-o aştepte.

După câteva clipe, ea ieşi dintr-un cabinet secret, unde nu intra nimeni în afară de ea şi unde se retrăgea pentru a-şi face experienţele chimice.

Fie prin uşa întredeschisă, fie impregnat pe hainele reginei-mamă, o dată cu ea pătrunse un miros puternic, înţepător, iar d'Alencon observă un fum dens, aşa cum este cel produs de arderea unei plante aromate, care învăluia ca un nor alb laboratorul din care ieşise regina.

Ducele nu-şi putu stăvili curiozitatea din priviri.

— Da, zise Caterina de Medici, da, am ars nişte pergamente vechi şi aceste pergamente emanau un miros atât de urât, încât a trebuit să arunc în jăratec nişte ienupăr. De aceea miroase astfel.

Ducele d'Alencon se înclină.

— Ei bine, zise Caterina ascunzându-şi în mânecile largi ale rochiei de casă mâinile cu pete de un galben-roşiatic — ce mai e nou de ieri?

* Nimic, mamă.
* L-ai văzut pe Henric?
* Da.
* Refuză în continuare să plece?
* Categoric.
* Fătarnicul!
* Ce părere ai, mamă?
* Eu spun că pleacă.
* Crezi?
* Sunt sigură.
* Atunci, ne scapă?
* Da, zise Caterina.
* Şi îl laşi să plece?

— Nu numai că îl las să plece, ci îţi spun mai mult: trebuie să plece.

— Nu te înţeleg, mamă.

— Ascultă bine ce-ţi voi spune, Francisc. Un medic foarte priceput, acelaşi care mi-a dat acest tratat de vânătoare pe care i-1 vei duce lui Henric, mi-a declarat că regele Navarrei va fi în curând atins de una din bolile rare care nu iartă şi pentru care ştiinţa nu a găsit încă nici un leac. Or, înţelegi că dacă este condamnat să moară de o boală atât de necruţătoare, d'Alencon, e preferabil să moară departe de noi, decât sub ochii noştri, la Curte.

— într-adevăr, spuse ducele, ne-ar îndurera foarte mult.

— Fratele tău Carol ar fi peste măsură de mâhnit. Dar dacă Henric va muri după ce se va constata că s-a purtat ca un răzvrătit, regele va considera moartea acestuia ca pc o pedeapsă a Cerului.

* Ai dreptate, mamă, zise Francisc plin de admiraţie, trebuie să plece. Dar eşti sigură că va pleca?

* Toate măsurile sunt luate. întâlnirea este în pădurea de la Saint Germain. Va avea o escortă de cincizeci de

hughenoţi până la Fontainebleau, unde îl aşteaptă alţi cinci sute.

* Şi sora mea Margot pleacă împreună cu el? întrebă ducele d'Alencon, cu o uşoară şovăială şi o paloare vădită.

* Da, răspunse Caterina, aşa este stabilit. Dar Henric, odată mort, Margot se întoarce la Curte, văduvă şi liberă.

* Şi Henric va muri, doamnă, eşti sigură?

* Cel puţin medicul care mi-a dat cartea m-a asigurat că aşa se va întâmpla.

* Şi unde este cartea aceea, doamnă?

Caterina se îndreptă încet spre cabinetul misterios, deschise uşa, intră şi reapăru după o clipă, ţinând cartea în mână.

— Iat-o, zise ea.

Ducele d'Alencon privi cu groază cartea pe care i-o întindea mama sa.

* Ce fel de carte este, doamnă? întrebă ducele, înfiorat.

* Ţi-am mai spus, fiule, este un tratat privind arta de a creşte şi de a dresa şoimii, ereţii şi găile, scris de un om foarte învăţat pentru seniorul Costruccio Costracani, tiranul din Lucea1.

* Şi ce trebuie să fac?

* Să-i duci tratatul bunului tău prieten Henriot, care ţi 1-a cerut, după câte mi-ai spus, pentru că doreşte să înveţe arta vânătorii cu şoimi. întrucât chiar azi vânează şoimi, împreună cu regele, va citi negreşit câteva pagini, pentru a-i dovedi acestuia că-i urmează sfatul şi că ia lecţii. Totul este să-i dai cartea chiar lui.

* Oh! zise ducele d'Alencon tremurând, nu voi îndrăzni.

1 Lucea — oraş din Toscana (Italia).

— De ce? întrebă Caterina. Este o carte ca oricare alta, exceptând faptul că a fost atâta vreme nedeschisă, încât paginile sunt lipite unele de altele. Prin urmare, tu să nu încerci să le citeşti, Francisc, căci nu le poţi parcurge decât înmuindu-ţi degetul în gură şi întorcând filă cu filă, ceea ce necesită mult timp şi este foarte anevoios.

— Astfel încât doar cineva care doreşte cu stăruinţă să se instruiască poate să piardă acest timp şi să se

ostenească atât? întrebă ducele.

— Aşa este, fiule. Văd că ai înţeles.

* Iată-l deja pe Henriot în curte, zise Francisc. Dă-mi cartea, mamă, dă-mi-o. Voi profita de absenţa lui, să duc cartea în apartament. O va găsi la întoarcere.

* Aş prefera să i-o dai tu însuţi, Francisc. Pentru mai multă siguranţă, zise Caterina.

* Doamnă, v-am spus că nu îndrăznesc, spuse ducele.

* Bine, du-te. Dar cel puţin pune cartea într-un loc vizibil.

* Deschisă? Prezintă vreun inconvenient dacă o las deschisă?

* Nu.

* Daţi-mi-o atunci, doamnă.

Ducele d'Alencon luă cu o mână tremurătoare cartea pe care Caterina i-o întindea cu o mână sigură.

— Ia-o, ia-o, zise Caterina. Nu este nici un pericol, din moment ce eu o ating, de altfel ai şi mănuşi.

Această precauţie nu i se păru de ajuns ducelui, care înveli cartea în mantia sa.

— Grăbeşte-te, zise Caterina. Henric poate urca dintr-o clipă în alta.

— Aveţi dreptate, doamnă, mă duc.

Şi ducele plecă, împleticindu-se de emoţie.

Cititorul a fost condus până acum, de câteva ori, în apartamentul regelui Navarrei, asistând la scenele petrecute acolo, vesele sau îngrozitoare, după cum surâdea sau ameninţa spiritul protector al viitorului rege al Franţei.

Dar poate că niciodată zidurile pătate de sângele omorurilor, stropite de vinul orgiilor, îmbibate de miresmele dragostei, niciodată acest colţ al Luvrului nu văzuse un chip mai palid decât cel al ducelui d'Alencon, deschizând, cu cartea în mână, uşa de la dormitorul regelui Navarrei.

După cum se aştepta ducele, nu era nimeni în cameră, nimeni nu-i aruncă vreo privire întrebătoare,

curioasă sau neliniştită, cu privire la fapta pe care avea s-o săvârşească. începea să se facă ziuă, luminând apartamentul pustiu.

Pe perete atârna, gata pregătită, acea spadă pe care de Mouy îl sfătuia pe Henric s-o ia. Câteva verigi ale unei cingători din zale erau împrăştiate pe parchet. Pe o mobilă erau aşezate o pungă plină cu bani şi un mic pumnal, iar o cenuşă uşoară mai plutea încă în cămin. Toate acestea îi spuneau limpede ducelui d'Alencon că regele Navarrei îşi îmbrăcase o cămaşă de zale, ceruse bani vistiernicului său şi arsese câteva hârtii compromiţătoare.

«Mama nu s-a înşelat — îşi zise ducele —, făţarnicul ne trăda.»

Această convingere îl întări pe tânărul duce, căci, după ce cercetă din priviri toate colţurile camerei, după ce ridică toate perdelele din dreptul uşilor, după ce zgomotul din curte şi liniştea din apartament îl încredinţară că nimeni nu-1 spiona, scoase cartea de sub mantie şi o aşeză grăbit pe mobila unde era punga cu bani, sprijinind-o de un pupitru din stejar sculptat. Indepărtându-se puţin, întinse braţul şi, cu o şovăială care îi trăda temerile, deschise cartea cu mâna înmănuşată, în dreptul unei gravuri reprezentând o scenă de vânătoare.

Odată deschisă cartea, ducele d'Alencon făcu trei paşi înapoi şi, scoţându-şi mănuşa, o aruncă pe jăratecul încă încins, care tocmai distrusese scrisorile. Pielea moale sfârâi pe cărbuni, se răsuci şi se întinse asemenea cadavrului unei mari reptile, iar în cele din urmă rămase doar un reziduu negru, inform.

Ducele d'Alencon rămase până ce flacăra mistui cenuşa cu totul, apoi împături mantia în care învelise cartea, o luă sub braţ şi se grăbi către camera sa. In timp ce intra, cu inima strânsă, auzi paşi pe scara în spirală şi, fiind convins că era Henric care se întorcea, închise uşa degrabă.

Apoi se repezi la fereastră, dar de la fereastră nu se vedea decât o parte din curtea Luvrului. Henric nu se afla în acea parte a curţii şi ducelui i se întări convingerea că

regele Navarrei fusese cel care se întorsese.

Ducele se aşeză, deschise o carte şi încercă să citească. Era o istorie a Franţei de la Pharamond1 până la Henric al II-lea şi care se tipărise din ordinul dat de Carol al IX-lea, la câteva zile după urcarea sa pe tron.

Dar gândurile îl purtau departe, febra aşteptării îl mistuia. Zvâcnirile tâmplelor sale îi răsunau în creier, ca într-un vis sau într-un extaz hipnotic. Lui Francisc i se părea că vede prin ziduri şi privirea lui pătrundea în camera lui Henric, cu tot triplul obstacol care îl despărţea de el.

Pentru a alunga din gândurile sale obiectul înfricoşător pe care-l vedea cu ochii minţii, ducele încercă să se ocupe de altceva decât de cartea aceea macabră, deschisă pe pupitrul din lemn de stejar, în dreptul unei gravuri. In zadar îşi cercetă armele, una câte una, îşi privi giuvaierurile, unul după altul, se plimbă de o sută de ori în lungul camerei — fiecare amănunt al acelei gravuri pe care ducele abia o întrezărise îi rămăsese în minte. Prezenta un senior călare, care, îndeplinind el însuşi oficiul unui valet de la crescătoria de şoimi, azvârlea momeala, chemând şoimul şi alergând în galop printre ierburile unei mlaştini. Oricât de puternică era voinţa ducelui, amintirea aceasta era covârşitoare.

In închipuirea lui, nu vedea doar cartea, ci şi pe regele Navarrei apropiindu-se, privind ilustraţia, încercând să întoarcă filele, dar, neizbutind s-o facă, o dezlipea pe fiecare în parte, muindu-şi degetul în gură.

Şi în faţa acestei evocări, oricât de închipuită şi de fantastică ar fi fost, ducele d'Alencon se împleticea şi se sprijinea de o mobilă cu o mână, în timp ce cu cealaltă îşi acoperea ochii, ca şi când ar fi putut scăpa de scena care-l chinuia.

1 Pharamond — şef franc legendar, coborâtor din troianul Priam.

Acea scenă era propriul său cuget. Deodată, ducele d'Alencon îl văzu pe Henric traversând curtea. Acesta se opri câteva clipe în faţa unor oameni care încărcau pe doi

catâri cele necesare pentru vânătoare, altceva decât bani şi haine de călătorie; apoi, după ce le dădu câteva ordine, tăie curtea în diagonală şi se îndreptă spre poarta de intrare.

Ducele d'Alencon stătea nemişcat. Prin urmare, nu fusese Henric cel care urcase pe scara secretă. Toate spaimele care îl încercaseră de un sfert de oră fuseseră fără rost. Ceea ce crezuse sfârşit sau aproape de sfârşit trebuia luat de la început.

Ducele d'Alencon deschise uşa camerei sale şi, după ce-o închise, se duse să asculte la cea dinspre coridor. De data aceasta, nu se putea înşela, era cu siguranţă Henric. Ducele îi recunoscu mersul şi zgomotul deosebit pe care-1 făceau pintenii săi.

Uşa de la apartamentul lui Henric se deschise şi se închise.

«Bine! — îşi zise el — iată ce se petrece acum: el a străbătut anticamera, prima încăpere, apoi a ajuns în dormitor. Odată ajuns acolo, şi-a căutat din priviri spada, apoi punga cu bani şi pumnalul şi atunci a găsit cartea deschisă.

Ce este cu cartea aceasta? se va fi întrebat. Cine mi-o fi adus-o?

Apoi s-a apropiat şi a văzut gravura reprezentând călăreţul care-şi chema şoimul, apoi... a vrut să citească, apoi a încercat să întoarcă paginile.»

O sudoare rece acoperi fruntea lui Francisc.

«Va striga oare? îşi zise. Să aibă cumva otrava un efect imediat? Nu, nu, fără îndoială, dacă mama mi-a spus că moartea lui va fi lentă.»

Acest gând îl linişti întrucâtva.

Trecură astfel zece minute, un secol de agonie, trăind cu groază fiecare secundă şi fiecare secundă îi înfăţişa tot ce poate crea imaginaţia, ca spaime nebuneşti — o lume de năluci.

Ducele d'Alene,on nu mai avea răbdare; se ridică şi străbătu anticamera care începea să se umple de gentilomi.

— Vă salut, domnilor, cobor la rege, zise el.

Şi, pentru a-şi domoli neliniştea cumplită, pentru a-şi pregăti poate un alibi, ducele coborî într-adevăr la fratele său. De ce cobora? Nu ştia. Ce avea să-i spună? Nimic! Nu-l căuta pe Carol, adevărul era că fugea de Henric.

O luă pe scara în spirală şi găsi uşa regelui întredeschisă.

Gărzile îl lăsară pe duce să intre; în zilele de sărbătoare nu se ţinea seama de etichetă, nici de parolă.

Francisc străbătu pe rând anticamera, salonul şi dormitorul, fără a găsi pe cineva; în fine, se gândi că regele se afla, fără îndoială, în sala sa de arme şi împinse uşa ce dădea din dormitor spre aceasta.

Carol stătea în faţa unei mese, într-un jilţ încăpător, cu spetează înaltă; era cu spatele la uşa pe care intrase Francisc.

Ducele se apropie în vârful picioarelor; Carol citea.

«La naiba! exclamă el deodată, iată o carte admirabilă. Auzisem eu vorbindu-se despre ea, dar n-am crezut că putea fi găsită în Franţa.»

Ducele d'Alencon deveni mai atent şi făcu încă un pas.

— Afurisite pagini, zise regele ducând un deget la buze şi apăsând cartea, pentru a dezlipi pagina pe care o citise de cea pe care urma s-o citească; s-ar zice că foile au fost lipite pentru a ascunde de privirile oamenilor minunăţiile pe care le conţine.

Ducele d'Alencon făcu un salt înainte. Cartea pe care o studia Carol era cea pe care el o lăsase la Henric.

Un geamăt înăbuşit îi scăpă.

— Ah! Tu eşti, d'Alenşon? zise Carol. Fii bine venit şi vino să vezi cel mai frumos tratat de vânătoare cu şoimi care a fost scris vreodată.

Primul gest al ducelui fusese să smulgă cartea din mâinile fratelui său; dar un gând drăcesc îl (intui locului, un zâmbet hain trecu pe buzele sale livide; îşi duse mâna la ochi, ca un om cuprins de ameţeală.

Apoi, revenindu-şi puţin câte puţin, dar fără să facă un pas înainte sau înapoi, întrebă:

— Sire, cum a ajuns în mâinile Maiestăţii voastre această carte?

— Foarte simplu: de dimineaţă am urcat la Henriot, ca să văd dacă este gata; nu mai era în apartament, era desigur la grajduri sau la cuştile câinilor. In locul său, am descoperit această comoară, pe care am luat-o cu mine ca s-o citesc în linişte.

Şi regele mai duse o dată degetul la gură, pentru a întoarce o filă rebelă.

* Sire, îngăimă ducele d'Alencon, al cărui păr se zbârli şi care se simţea cuprins de o nelinişte cumplită, Sire, venisem să vă spun...

* Lasă-mă să termin acest capitol, Francisc, zise Carol, şi pe urmă îmi vei spune tot ce vrei... Iată că am citit cincizeci de pagini, adică le-am înghiţit mai degrabă.

«A gustat otrava de douăzeci şi cinci de ori — se gândi Francisc —, fratele meu va muri.»

Atunci îşi zise că există un Dumnezeu în cer şi că nu se datora totul întâmplării.

Francisc îşi şterse cu mâna tremurătoare broboanele de sudoare de pe frunte şi aşteptă, în tăcere, după cum îi poruncise fratele său, să termine de citit capitolul.

L
VÂNĂTOAREA CU ŞOIMI

Carol citea în continuare. Mânat de curiozitate, el înghiţea, după cum am spus, paginile care erau lipite una de alta, din cauza umezelii în care fuseseră ţinute sau din cauza vreunui alt motiv.

Ducele d'Alencon îl privea deznădăjduit, fiind singurul care ştia cum avea să se sfârşească totul.

«Oh! murmură el, ce se va întâmpla aici? Cum? Să plec, să mă condamn singur la exil, să alerg după un tron imaginar, în timp ce Henric, la prima veste despre

îmbolnăvirea lui Carol, se va întoarce în vreo cetate întărită aflată la douăzeci de leghe de capitală, pândind această pradă pe care hazardul ne-o oferă? Dintr-un singur salt ar putea ajunge în capitală, astfel încât, înainte ca regele Poloniei să afle de moartea fratelui meu, dinastia va fi schimbată! Nu, este cu neputinţă!»

Acestea au fost gândurile care au dominat asupra sentimentului involuntar de groază, care îl împingea pe Francisc să-l oprească pe Carol. Era acea fatalitate tenace care părea să-l ocrotească pe Henric şi să-i urmărească pe cei din dinastia Valois. Ducele avea să mai încerce o dată să combată soarta.

Intr-o clipă, întregul său plan cu privire la Henric se schimbase; Carol, şi nu Henric citise cartea otrăvită. Henric trebuie să plece, dar condamnat. Din momentul în care fatalitatea îl mai salvase o dată, Henric trebuia să rămână, căci Henric, prizonier la Vincennes sau la Bastilia, era mai puţin de temut decât regele Navarrei în fruntea a treizeci de mii de oameni.

Ducele d'Alencon îl lăsă pe Carol să-şi încheie lectura. Când regele ridică ochii, îi spuse:

* Frate, am aşteptat deoarece Maiestatea voastră mi-a poruncit astfel, dar am făcut-o cu mare regret, căci aveam să-i spun lucruri de cea mai mare importanţă.

* Ei, pe dracu! zise Carol, ai cărui obraji se îmbujorau puţin câte puţin, fie că se ostenise prea mult citind, fie că otrava începea să lucreze - pe dracu! dacă vii să-mi vorbeşti iarăşi despre acelaşi lucru! Vei pleca, aşa cum a plecat şi regele Poloniei. Am scăpat de el, voi scăpa şi de tine şi încheiem discuţia despre asta.

* De aceea, dragă frate, nu despre plecarea mea e vorba, ci despre plecarea altuia. Maiestatea voastră ignoră sentimentele mele profunde, devotamentul meu de frate, fidelitatea mea de supus al Maiestăţii voastre, căreia ţin să-i dovedesc că eu nu sunt un trădător.

* Ei, haide, zise Carol rezemându-şi coatele de carte, încru-cişându-şi picioarele şi privindu-1 pe duce ca un om

care, contrar obiceiurilor sale, doreşte să se înarmeze cu răbdare; haide, ce zvon mai e acum, ce acuzaţie matinală?

* Nu, Sire. O certitudine, un complot pe care vi l-am ascuns doar dintr-o delicateţe prostească.

* Un complot! zise Carol. Ia să vedem despre ce complot e vorba.

* Sire, spuse Francisc, în timp ce Maiestatea voastră va vâna cu şoimi în lungul râului şi pe câmpia de la Vesinet, regele

Navarrei se va duce în pădurea Saint Germain. O trupă de prieteni îi aşteaptă acolo şi el va fugi împreună cu ei.

* Ei, bănuiam eu că vei spune aşa ceva! zise Carol. încă o calomnie împotriva bietului meu Henriot. Oare când îl veţi lăsa în pace?

* Maiestatea voastră nu va avea mult de aşteptat, măcar pentru a se convinge că ceea ce am onoarea să-i spun este sau nu o calomnie.

* Cum?

— Pentru că deseară, cumnatul nostru va fi plecat. Carol se ridică.

— Ascultă, zise, sunt de acord; pentru ultima dată, o să las impresia că dau crezare născocirilor tale, dar vă spun, ţie şi mamei, că este pentru ultima dată.

Apoi, ridicând vocea:

— Să fie chemat regele Navarrei!

Un soldat din gardă făcu gestul de a pleca, dar Francisc îl opri cu un semn.

— Nu aşa, frate — zise el —, în felul acesta nu vei afla nimic. Henric va nega, îşi va anunţa complicii, care vor dispărea; apoi mama şi cu mine vom fi acuzaţi nu numai că născocim tot felul de lucruri, dar şi că suntem calomniatori.

— Ce vrei, atunci?

— Ca, în numele frăţiei noastre, Maiestatea voastră să mă asculte şi ca, în numele devotamentului meu, de care se va convinge, să nu forţeze lucrurile. Faceţi astfel

încât adevăratul vinovat, acela care de ani de zile o trădează pe Maiestatea voastră cu gândul să fie în sfârşit demascat printr-o dovadă de netăgăduit, înainte de a o trăda cu fapta, şi să fie pedepsit aşa cum merită.

Carol nu răspunse; merse spre o fereastră şi o deschise. Simţea cum i se urca sângele la cap. Apoi, întorcându-se brusc, spuse:

— Ei bine, tu ce ai face? Spune, Francisc.

— Sire, răspunse ducele d'Alencon, aş înconjura pădurea Saint Germain cu trei detaşamente de cavalerie uşoară, care, la

o oră stabilită, de exemplu, la unsprezece, ar porni şi i-ar împinge pe toţi cei aflaţi în pădure spre pavilionul lui Francisc, desemnat ca din întâmplare drept loc de întâlnire pentru masa vânătorească.

Apoi, prefăcându-mă că-mi urmăresc şoimul, nu-1 voi scăpa din priviri pe Henric, atunci când se va îndepărta şi va cădea în cursă, împreună cu toţi complicii lui de la locul întâlnirii.

— Ideea e bună, zise regele, să fie chemat căpitanul gărzii mele.

Ducele d'Alengon îşi scoase din haină un fluier de argint, atârnat de un lanţ de aur, şi fluieră. Domnul de Nancey apăru.

Carol se duse spre el şi îi dădu ordinele sale, şoptit. In acest timp, ogarul său Acteon înhăţase o pradă pe care o tăvălea prin cameră şi o sfâşia cu colţii, cu mici salturi nebunatice.

Carol se întoarse şi înjură cumplit. Prada pe care o înhăţase Acteon era tocmai preţiosul tratat de vânătoare din care nu se aflau, după cum am spus-o, decât vreo trei exemplare în toată lumea.

Pedeapsa a fost pe măsura crimei. Carol apucă biciuşca şi cureaua şuierătoare se răsuci de trei ori în jurul animalului. Acteon urlă şi dispăru sub o masă acoperită cu un covor imens, care era ascunzătoarea lui.

Carol luă cartea de jos şi văzu cu bucurie că nu lipsea

decât o filă, care nu avea text, ci numai o gravură.

Puse cartea cu grijă, pe un raft la care Acteon nu putea ajunge. Ducele d'Alengon îl privea cu îngrijorare pe rege.

Acum, când cartea îşi îndeplinise misiunea cumplită, ar fi vrut s-o şţie departe de mâinile lui Carol.

Bătu ora şase.

Era ora la care regele trebuia să coboare în curtea ticsită de cai bogat împodobiţi, de bărbaţi şi de femei frumos îmbrăcate. Hăitaşii îşi purtau pe braţ şoimii lor cu capetele acoperite, câţiva slujitori purtau de-a curmezişul pieptului corni de vânătoare pentru cazul în care — aşa cum se întâmpla adeseori —, obosit de vânătoarea cu şoimi, regele gonea câte un cerb sau o căprioară.

Regele coborî şi închise uşa de Ia Sala Armelor.

Ducele d'AlenQon îi urmărea fiecare mişcare cu o privire aprinsă şi îl văzu punându-şi cheia în buzunar.

Coborând scara, regele se opri şi duse mâna la frunte.

— Ciudat, zise el, mi se pare că se apropie o furtună. Picioarele ducelui d'Alencon nu tremurau mai puţin decât cele ale regelui.

* într-adevăr, bolborosi el, mi se pare şi mie că se apropie o furtună.

* Furtună în luna ianuarie? zise Carol. Eşti nebun! Nu, am ameţeli, pielea mi-e uscată, sunt slăbit — asta-i tot.

Apoi, cu voce joasă:

— Mă vor ucide, cu ura şi comploturile lor.

Dar păşind în curte, aerul proaspăt al dimineţii, strigătele vânătorilor, salutul gălăgios a o sută de persoane adunate acolo au produs asupra lui Carol efectul lor obişnuit.

Respiră liber şi voios.

îl căută pe Henric din priviri. Acesta se afla lângă Margareta. Aceşti doi minunaţi soţi se iubeau atât de mult, încât erau nedespărţiţi.

Văzându-1 pe Carol, Henric îşi struni calul şi, din trei salturi, ajunse lângă cumnatul său.

— Ah! zise Carol, eşti în ţinuta unui vânător de cerbi, Henriot, deşi ştiai că azi este o vânătoare cu şoimi.

Apoi, fără a aştepta răspunsul:

— Să mergem, domnilor, să mergem. Vânătoarea trebuie să înceapă la ora nouă, spuse el încruntat, pe un ton aproape ameninţător.

Caterina urmărea toată scena de la o fereastră a palatului. I se vedea doar chipul palid, după o perdea ridicată; în penumbră nu i se distingea trupul înveşmântat în negru.

La ordinul lui Carol, toată acea mulţime îmbrăcată strălucitor, cu haine brodate şi parfumate, se îndreptă spre poarta Luvrului; avându-1 pe rege în frunte, trecu ca un iureş pe drumul spre Saint Germain, în mijlocul ovaţiilor populaţiei care îl saluta pe tânărul rege, îngrijorat şi gânditor, călare pe calul său alb ca zăpada.

* Ce v-a spus? îl întrebă Margareta pe Henric.
* M-a felicitat pentru frumuseţea calului meu de rasă.
* Doar atât?
* Doar atât.
* Atunci ştie ceva.
* Mă tem că da.
* Să fim prudenţi.

Faţa lui Henric se lumină de unul din acele obişnuite zâmbete subtile, care, pentru Margareta mai ales, însemna: «Fii pe pace, draga mea!»

In ceea ce o priveşte pe Caterina, de îndată ce întregul cortegiu părăsise curtea Luvrului, ca lăsă perdeaua să cadă din nou în dreptul ferestrei.

Nu-i scăpase, însă, un lucru: paloarea lui Henric, tresăririle sale nervoase şi discuţia şoptită dintre el şi Margareta.

Henric era palid întrucât, nefiind o fiinţă colerică, în toate împrejurările în care viaţa îi era în primejdie, în loc ca sângele să i se urce la cap aşa cum se întâmplă cu oamenii nestăpâniţi, îi năvălea spre inimă.

Iar tresăririle nervoase se datorau felului în care îl

întâmpinase Carol, atât de diferit de cel obişnuit, şi care îl tulburase în mod deosebit.

In fine, discutase cu Margareta fiindcă, după cum ştim, în ceea ce priveşte politica, între cei doi soţi exista o alianţă ofensivă şi defensivă.

Caterina, însă, înţelesese lucrurile cu totul diferit.

«De data aceasta, murmurase ea cu zâmbetul ei florentin, cred că l-am prins pe dragul de Henriot.»

Apoi, pentru a se convinge că nu dăduse greş, după o aşteptare de un sfert de oră — timp în care alaiul avusese răgazul de a ieşi din Paris —, ea îşi părăsi apartamentul, o luă pe coridor, urcă pe scara în spirală şi, cu cheia ei dublă, deschise apartamentul regelui Navarrei.

Dar a căutat în zadar cartea în tot apartamentul. In zadar privirea ei insistentă s-a plimbat de la mese la bufete, de la bufete la rafturi, de la rafturi la dulapuri, nu a văzut nicăieri ceea ce căuta.

«O fi luat-o deja ducele d'Alencon — îşi zise —, ceea ce este prudent.»

Şi coborî la ea, aproape sigură că, de data aceasta, planul ei izbutise.

In acest timp, regele îşi continua drumul spre Saint Germain, unde ajunse după o oră şi jumătate de mers susţinut; nu urcară nici măcar la vechiul castel care se ridica, întunecat şi maiestuos, în mijlocul caselor răsfirate pe munte. Trecură peste podul de lemn aflat pe atunci în faţa copacului numit şi în ziua de azi „stejarul lui Sully"1. Apoi făcură semn bărcilor împodobite care îi urmau pe vânători, ca să permită regelui şi suitei sale să traverseze râul şi să meargă mai departe. Tot tineretul acela voios, mânat de interese felurite, porni în frunte cu regele, răspândin-du-se pe câmpia splendidă ce se desfăşura pe culmea împădurită de la Saint Germain şi căpătând deodată înfăţişarea unei mari tapiserii cu personaje strălucind în mii de culori — râul înspumat alcătuind bordura acestei tapiserii.

In faţa regelui, care era tot pe calul său alb şi cu şoimul favorit pe braţ, mergeau valeţii de vânătoare care,

îmbrăcaţi cu tunici verzi, strânse pe corp, şi încălţaţi cu cizme înalte, struneau doar cu glasul o jumătate de duzină de câini grifoni, stârnind vânatul adăpostit în trestiile de pe malul râului.

Soarele, care până atunci se ascunsese în spatele norilor, ieşi deodată din oceanul întunecat în care se cufundase. O rază de soare răspândea o lumină caldă, făcând să sclipească aurul şi giu-vaierurile, transformându-le într-un şuvoi de văpăi.

Atunci, ca şi când n-ar fi aşteptat decât această clipă, ca soarele radios să-i lumineze înfrângerea, un bâtlan se ridică deasupra trestiilor, scoţând un ţipăt prelung şi tânguitor.

1 Ministrul lui Henric al IV-lea (1559-1641).

* Hau! Hau! strigă Carol, scoţând gluga de pe capul şoimului şi azvârlindu-1 spre fugarul înaripat.

* Hau! Hau! strigară vânătorii într-un glas, ca să stârnească pasărea.

Şoimul, orbit o clipă de lumină, se răsuci descriind un cerc pe loc, apoi, văzând bâtlanul, îşi luă zborul spre acesta.

Dar bâtlanul, prudent, ridicându-se la peste o sută de paşi de valeţii de la crescătoria de şoimi, îşi luase avânt şi se înălţase în timp ce regele scosese gluga de pe capul şoimului şi acesta se obişnuise cu lumina. Astfel, când duşmanul său îl văzu, bâtlanul se afla la mai mult de cinci sute de paşi înălţime şi, bătând din aripile sale puternice, se înălţa cu mare repeziciune.

— Hau! Hau! Bec-de-Ferl, strigă Carol, încurajându-şi şoimul, dovedeşte că eşti de rasă. Hau! Hau!

Ca şi când ar fi înţeles acest îndemn, nobilul animal porni ca o săgeată, după o linie diagonală ce trebuia să ajungă la cea verticală, pe care o alesese bâtlanul care se tot înălţa, ca şi când ar fi vrut să dispară din văzduh.

— Hei, laşule, strigă Carol — de parcă pasărea fugară l-ar fi putut auzi —, în timp ce galopa, urmărind desfăşurarea vânătorii cu sufletul la gură şi ţinând capul aplecat spre spate, pentru a nu pierde din vedere nici o

clipă cele două păsări. Hei, de două ori laşule, fugi! Dar Bec-de-Fer este de rasă, aşteaptă! Aşteaptă! Hau! Bec-de Fer, hau!

într-adevăr, lupta fu ciudată — cele două păsări se apropiau una de cealaltă sau, mai degrabă, şoimul se apropia de bâtlan; era greu de spus care va învinge la prima înfruntare.

Frica avu aripi mai bune decât curajul. In zborul său, şoimul trecu pe sub pieptul bâtlanului, pe care ar fi trebuit să-l domine. Bâtlanul profită de superioritatea sa şi-i repezi o lovitură cu ciocul lui lung.

Şoimul, lovit ca de un pumnal, se răsuci de trei ori, ca ameţit, şi o clipă s-a crezut că va coborî. Dar, ca un războinic rănit care se ridică şi mai înverşunat, el scoase un ţipăt ascuţit şi ameninţător şi îşi continuă zborul spre bâtlan.

1 Cioc-de-Fier.

Bâtlanul profitase de succesul său şi, schimbându-şi direcţia de zbor, se întorsese către pădure, încercând de data aceasta să

câştige din distanţă şi să scape astfel de şoim, depărtându-se de el şi nu înălţându-se.

Dar şoimul era un animal de soi nobil, care avea căutătura unui erete. Făcu aceeaşi manevră ca bâtlanul, se repezi spre el, iar acesta, scoţând câteva ţipete deznădăjduite, încercă să urce pe verticală, aşa cum făcuse prima dată. La capătul câtorva secunde din această nobilă luptă, cele două păsări părură gata să dispară în nori; bâtlanul nu era mai mare decât o ciocârlie, iar şoimul părea un punct negru care se tot micşora, clipă de clipă.

Nici Carol, nici alţi curteni nu le mai urmăreau pe cele două păsări. Fiecare rămăsese pe loc, cu ochii pironiţi asupra bâtlanului fugar şi a şoimului care îl urmărea.

* Bravo! Bravo, Bec-de-Fer! strigă deodată Carol. Priviţi, priviţi, domnilor, 1-a întrecut, el e cel mai tare! Hau! Hau!

* Pe legea mea, mărturisesc că nu-i mai văd nici pe

unul, nici pe celălalt, zise Henric.

— Nici eu, răspunse Margareta.

— Da, dar dacă nu-i mai vezi, Henriot, poţi să-i auzi, zise Carol; cel puţin pe bâtlan. Nu auzi? Nu auzi? Cere îndurare!

într-adevăr, două sau trei ţipete jalnice şi pe care doar o ureche fină le putea distinge, coborâră din văzduh spre pământ.

— Ascultă, ascultă! exclamă Carol, şi le vei vedea coborând mai repede decât s-au înălţat.

într-adevăr, în timp ce regele rostea aceste cuvinte, începură să se zărească cele două păsări: erau doar două puncte negre, dar după diferenţa de mărime dintre cele două puncte, era limpede că şoimul domina.

— Priviţi!! Priviţi!... strigă Carol. Bec-de-Fer 1-a prins, într-adevăr, bâtlanul, dominat de pasărea de pradă, nici nu mai încerca să se apere. Cobora cu mare repeziciune, lovit mereu de şoim şi răspunzând doar prin ţipete. Deodată, îşi strânse aripile şi se lăsă să cadă ca o piatră, dar şi adversarul său făcu la fel. Când bâtlanul vru să-şi reia zborul, o ultimă lovitură de cioc îl ameţi; continua să cadă, rotindu-se, şi în clipa în care atinse pământul, şoimul se abătu asupra lui scoţând un strigăt de victorie, care-1 acoperi pe cel de înfrângere al celui învins.

— La şoim! La şoim! strigă Carol.

Şi pomi în galop spre locul unde le văzuse pe cele două păsări.

Dar deodată, regele îşi opri scurt calul, scoase el însuşi un ţipăt, scăpă hăţurile şi se agăţă cu o mână de coama animalului în timp ce îşi duse cealaltă mână la stomac, ca şi când ar fi vrut să-şi sfâşie măruntaiele.

La acest ţipăt, toţi curtenii veniră degrabă.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, zise Carol, cu faţa încinsă şi privirea rătăcită; am avut impresia că mi-a trecut un fier înroşit prin stomac. Haideţi, haideţi, nu-i nimic.

Şi Carol porni în galop. Ducele d'Alencon păli.

— Ce s-o fi întâmplat? o întrebă Henric pe Margareta.

— Nu ştiu, răspunse aceasta, dar ai văzut? Fratelui meu i se urcase sângele în obraz.

— Ceea ce nu i se întâmplă de obicei, zise Henric. Curtenii se priviră miraţi şi îl urmară pe rege. Ajunseră la locul unde căzuseră cele două păsări. Şoimul începuse deja să ciugulească creierul bâtlanului. Carol sări din şa, ca să vadă lupta de aproape.

Dar atingând pământul, fu silit să se ţină de şa, căci pământul se învârtea în jurul lui şi simţea o grabnică nevoie de somn.

— Frate, frate! exclamă Margareta, ce ai?

— Simt, răspunse Carol, simt ceea ce a simţit, probabil, Porţia1, când a înghiţit jăratic, ard şi mi se pare că suflarea mi-e ca o flacără.

In acelaşi timp, Carol suflă şi păru mirat că buzele sale nu aruncaseră flăcări.

Şoimul fusese luat şi i se acoperise din nou capul; toată lumea se adunase în jurul lui Carol.

1 Plutarh, *Viaţa lui Marcus Brutus,* LXIV: «Ea luă din vatră cărbuni aprinşi, îi vâri în gură, pe care o ţinu închisă atât de mult, încât muri sufocată.»

— Ei bine, ce înseamnă asta? Nu e nimic sau, dacă este ceva, e soarele care mă încinge, mă orbeşte. Haideţi, la vânătoare, domnilor! Uite un cârd întreg de tinere raţe sălbatice!

Alexandre Dumas

* Daţi-i drumul! Nu le lăsaţi să vă scape!

* La naiba! Ne vom distra pe cinste!

Pe loc, cinci sau şase şoimi cărora li se scosese gluga de pe ochi se năpustiră în direcţia vânatului, în timp ce tot alaiul, avându-1 în frunte pe rege, se întorcea la malul râului.

* Ei bine, ce spui, doamnă? o întrebă Henric pe Margareta.

* Că momentul e prielnic, răspunse Margareta, iar dacă regele nu se întoarce, putem ajunge cu uşurinţă la pădure.

Henric îl chemă pe valetul care purta bâtlanul şi, în

timp ce Curtea, ca o avalanşă zgomotoasă şi strălucitoare, se prăvălea de-a lungul taluzului — care astăzi este o terasă —, el rămase în urmă, ca şi când ar fi cercetat cadavrul învinsului.

LI
PAVILIONUL LUI FRANCISC I

Frumoasă îndeletnicire era vânătoarea cu şoimi a regilor, pe vremea când regii erau nişte semizei şi vânătoarea era o artă.

Totuşi, trebuie să ne despărţim de acest spectacol regesc, pentru a pătrunde într-un loc al pădurii unde toţi actorii scenei pe care abia am povestit-o se vor întâlni în curând.

La dreapta aleii Violetelor — lungă boltă de frunziş, loc retras, plin de muşchi, unde, printre levănţică şi iarbă neagră, câte un iepure neliniştit îşi ciuleşte urechile în timp ce un căprior rătăcitor îşi ridică ramurile şi ascultă cu nările fremătătoare —, se află un luminiş, destul de departe pentru a nu fi văzut de pe drum, dar nu atât de departe pentru ca de la el să nu se vadă drumul.

In mijlocul acelui luminiş, doi bărbaţi culcaţi în iarbă, pe câte o mantie de călătorie, cu spade lungi alături de ei şi cu câte un muscheton pregătit de tragere, se asemănau, de departe, după eleganţa costumului lor, cu acei veseli povestitori ai

Regina Margot

Decameronului1, iar de aproape, după armele lor ameninţătoare, cu acei haiduci ai pădurilor pe care, peste o sută de ani, Salvator Rosa2 le-a pictat, după natură, în peisajele sale.

Unul dintre bărbaţi, rezemându-se pe un genunchi şi pe o mână, asculta, asemenea iepurelui sau căpriorului despre care vorbeam adineauri.

* Mi s-a părut, zise el, că vânătoarea se apropiase mult

de noi în urmă cu câtva timp. Am auzit până şi strigătele hăitaşilor îndemnând şoimul.

* Şi acum? zise celălalt, care părea să aştepte evenimentele cu mai multă filozofie decât amicul său.

— Acum nu mai aud nimic, probabil s-au îndepărtat.

* Ţi-am spus eu că nu este un loc bun de pândă. Nu suntem văzuţi, ce-i drept, dar nici nu vedem.

* Ce naiba! Dragul meu Annibal, zise primul din cei doi interlocutori, trebuia să ducem undeva caii noştri, cei doi cai de schimb şi cei doi catâri, atât de încărcaţi, încât nu ştiu cum ne vor urma. Nu cunoaşteam un post de observaţie mai bun decât acest loc cu fagi bătrâni şi stejari seculari. Prin urmare, nu numai că nu-1 învinuiesc pe domnul de Mouy, aşa cum faci tu, dar chiar recunosc în toate pregătirile acestei acţiuni pe care el a condus-o, judecata profundă a adevăratului conspirator.

* Bine! zise cel de-al doilea gentilom, în care cititorul nostru 1-a recunoscut, desigur, pe Coconnas. Bine! iată că ai rostit cuvântul pe care-l aşteptam. Te-am prins! Conspirăm deci.

— Nu conspirăm; îi slujim pe rege şi pe regină.

1 Decameronul, capodopera lui Giovanni Boccaccio (1313-1375), scriitor renascentist italian.

2 Salvator Rosa (1615-1673), pictor italian.

* Care conspiră, ceea ce înseamnă acelaşi lucru în ceea ce ne priveşte.

* Ţi-am mai spus-o, Coconnas, continuă La Mole, nu te silesc pentru nimic în lume să mă urmezi în această aventură în care m-am azvârlit dintr-un sentiment anume, pe care tu nu îl împărtăşeşti şi nu-1 poţi împărtăşi.

* Ei, ia naiba! Ce te face să crezi? In primul rând, nu-1 cunosc pe acela care l-ar putea obliga pe Coconnas să facă ceva ce nu doreşte; îţi închipui că te-aş lăsa, fără a te urma, mai ales când văd că tu îl cauţi pe dracul?

* Annibal! Annibal! făcu La Mole, mi se pare că zăresc acolo iapa ei albă. Oh! cât este de ciudat, doar gândindu-mă că vine ea, inima îmi bate.

* Ei bine, zise Coconnas căscând, e ciudat, dar inima

mea nu tresare deloc!

* N-a fost ea, spuse La Mole. Ce s-o fi întâmplat? Parcă era vorba de amiază.

* S-a întâmplat că nu e încă amiază, răspunse Coconnas, asta-i tot. Până una, alta, am mai avea timp şi pentru un pui de somn, mi se pare.

Şi convins de aceasta, Coconnas se întinse pe mantia sa, ca omul care-şi însoţeşte vorbele cu fapte. Dar când urechea îi atinse pământul, rămase cu degetul ridicat, făcându-i semn lui La Mole să tacă.

* Ce este? întrebă acesta.

* Tăcere! De data asta, dacă nu mă înşel, aud ceva.

* Ciudat, degeaba ascult, eu nu aud nimic.

* Nu auzi nimic?

* Nu.

— Ei bine, zise Coconnas ridicându-se şi punând mâna pe braţul lui La Mole, uită-te la cerbul de colo.

— De unde?

* Acolo. Coconnas îi arătă cu degetul animalul lui La Mole. -Şi?

* Şi vei vedea.

La Mole privi cerbul; cu capul înclinat, ca şi când s-ar fi pregătit să pască, animalul asculta nemişcat. Curând îşi ridică fruntea cu ramuri splendide şi ciuli urechea înspre partea de unde venea zgomotul. Apoi, deodată, fără nici un motiv aparent, dispăru ca un fulger.

— Oh! zise La Mole, cred că ai dreptate, căci iată, cerbul a fugit.

— Dacă a fugit, continuă Coconnas, înseamnă că el a auzit ceea ce tu nu auzi.

într-adevăr, era un zgomot înăbuşit şi abia perceptibil, un foşnet nelămurit al ierbii; pentru urechi mai puţin fine, era vântul; pentru călăreţi, era galopul îndepărtat al unor cai.

La Mole fu în picioare dintr-un salt.

— Iată-i, zise, atenţie!

Vioiciunea piemontezului părea să fi trecut în inima lui La Mole, în timp ce, dimpotrivă, nepăsarea acestuia

părea să-l fi cuprins pe prietenul său. Aceasta se datora faptului că în acea împrejurare, unul dintre ei acţiona din entuziasm şi celălalt fără nici o tragere de inimă. Coconnas rămase culcat.

In curând, un zgomot ritmic răsună în urechile celor doi prieteni; nechezatul unui cal îi făcu pe cei doi cai ţinuţi la zece paşi distanţă să ciulească urechile; pe alee trecu, asemenea unei umbre albe, o femeie care, întorcându-se spre ei, făcu un semn ciudat şi dispăru.

— Regina! exclamară ei deodată.

— Ce înseamnă asta? întrebă Coconnas, ridicându-se în sfârşit.

* Ne-a făcut semn s-o aşteptăm, zise La Mole.

* Ne-a făcut semn să fugim, zise Coconnas.

* A făcut aşa, cu braţul, ceea ce înseamnă: „Pe curând...", explică La Mole.

* A făcut aşa, ceea ce înseamnă: „Plecaţi...", ripostă Coconnas.

* Acest semn vrea să spună: „Aşteptaţi-mă!"

* Acest semn vrea să spună: „Fugiţi!"

— Ei bine, zise La Mole, să facem fiecare după cum crede. Pleacă, eu voi rămâne.

Coconnas ridică din umeri şi se culcă la loc.

In acelaşi timp, în sens invers decât cel pe care îl luase regina, dar pe aceeaşi alee, trecu în goană o trupă de călăreţi, pe care cei doi prieteni îi recunoscură ca fiind protestanţi. Erau aprigi, furioşi, iar caii lor se năpusteau ca lăcustele despre care vorbeşte Iov. Apărură şi dispărură pe loc.

* La naiba! Se îngroaşă gluma, zise Coconnas, ridicându-se; să mergem la pavilionul lui Francisc I.

* Dimpotrivă, să nu ne ducem acolo! zise La Mole. Dacă suntem descoperiţi, spre acel pavilion se va îndrepta mai întâi atenţia regelui, căci acolo este punctul de întâlnire al tuturor.

— De data aceasta, s-ar putea să ai dreptate, mormăi Coconnas.

Abia rostise Coconnas aceste cuvinte, că un călăreţ, trecând ca fulgerul printre copaci, peste şanţuri, tufişuri şi hârtoape, ajunse lângă cei doi gentilomi; ţinea câte un pistol în fiecare mână şi îşi strunea calul doar din genunchi, în goana sa nebunească.

* Domnul de Mouy! exclamă Coconnas neliniştit, devenind mai alarmat decât La Mole. Domnul de Mouy fugind! Prin urmare, suntem puşi pe fugă!

* Eh! Repede! strigă hughenotul, plecaţi degrabă, totul este pierdut! Am făcut acest ocol pentru a vă înştiinţa. La drum!

Şi cum nu se oprise din goană în timp ce rostea aceste cuvinte, era deja departe când terminase de vorbit şi, prin urmare, atunci când La Mole şi Coconnas aveau să le înţeleagă pe deplin sensul.

— Şi regina? exclamă La Mole.

Dar vocea tânărului se pierdu în văzduh; de Mouy era deja prea departe pentru a mai auzi şi mai ales pentru a răspunde.

Coconnas se hotărî de îndată, în timp ce La Mole rămase nemişcat, urmărindu-1 cu privirea pe de Mouy, care dispărea printre crengile ce se desfăceau în faţa lui şi i se strângeau în urmă. Coconnas se duse repede la cai, îi aduse, încalecă pe al său, azvârli hăţurile celuilalt în mâinile lui La Mole şi se pregăti să-i dea pinteni.

— Haide, haide! spuse el, voi repeta ce-a spus de Mouy: la drum! Şi de Mouy este un om care ştie ce vorbeşte. La drum, la drum, La Mole!

— O clipă, zise La Mole; noi am venit aici pentru ceva.

— Dar nu pentru a fi spânzuraţi, răspunse Coconnas, şi te sfătuiesc să nu pierzi timpul. Ştiu, vrei să despici firul în patru, să parafrazezi cuvântul „a fugi", să vorbeşti despre Horaţiu, care şi-a aruncat scutul, şi despre Epaminonda, care a fost adus acasă pe scut1. Eu însă îţi spun doar atât: de unde fuge domnul de Mouy de Saint

Phale, toată lumea trebuie să fugă.

* Domnul de Mouy de Saint Phale, răspunse La Mole, nu are misiunea de a o răpi pe regina Margareta, domnul de Mouy de Saint Phale n-o iubeşte pe regina Margareta.

* Drăcia dracului! Şi bine face, dacă această iubire l-ar împinge la neroziile la care văd că te gândeşti. Cinci sute de mii de draci din iad să mistuie dragostea ce ar putea să-i coste scump pe gentilomii curajoşi! Fir-ar să fie! Cum spune regele Carol, noi conspirăm, dragul meu, şi când conspiri prost, trebuie să dispari. In şa, în şa, La Mole!

* Fugi, dragul meu, nu te împiedic, ba chiar te îndemn. Viaţa ta preţuieşte mai mult decât a mea. Apără-ţi deci viaţa.

* Ar trebui să-mi spui: „Coconnas, lasă-i să ne spânzure pe amândoi", şi nu: „Salvează-te singur".

* Ei, prietene, răspunse La Mole, ştreangul este făcut pentru ţărănoi, nu pentru gentilomi ca noi.

* încep să cred, zise Coconnas oftând, că precauţia pe care mi-am luat-o nu a fost de prisos.

* Ce precauţie?

* Aceea de a mă împrieteni cu un călău.

* Eşti sinistru, dragul meu Coconnas.

* Dar, de fapt, ce facem acum? exclamă acesta nerăbdător.

* Mergem s-o căutăm pe regină.

* Unde?

* Nu ştiu... să-l căutăm pe rege!

* Unde?

* Nu ştiu, dar îl vom găsi şi vom face doar noi doi ceea ce cincizeci de oameni nu au putut sau nu au îndrăznit să facă.

— îmi stârneşti amorul propriu, Hyacint, zise Coconnas, acesta este un semn rău.

1 Adus pe scut — adus mort, pe scut.

* Ei, pe cai şi să plecăm.

* A dat Dumnezeu!

La Mole se întoarse ca să se salte în şa; dar în

momentul în care puse piciorul în scară, se auzi o voce poruncitoare: «Stai! Predă-te!» zise vocea.

In acelaşi timp, chipul unui bărbat se ivi din spatele unui stejar, apoi altul, apoi treizeci: erau călăreţii din cavaleria uşoară, care, deveniţi infanterişti, se târâseră pe burtă prin hăţişuri şi străbăteau pădurea.

— Ce ţi-am spus? murmură Coconnas.

Un fel de răcnet scurt fu răspunsul lui La Mole. Cei din cavaleria uşoară se aflau încă la vreo treizeci de paşi de cei doi prieteni.

— Ei bine! continuă piemontezul, vorbindu-i cu voce tare locotenentului de cavalerie şi cu voce joasă lui La Mole, ei bine, ce s-a întâmplat, domnilor?

Locotenentul ordonă ca armele să fie îndreptate spre cei doi prieteni.

Coconnas continua, şoptit:

— In şa, La Mole, mai avem timp, sari pe cal, aşa cum te-am văzut făcând de sute de ori, şi să plecăm.

Apoi, întorcându-se spre călăreţi:

— La naiba, domnilor, nu trageţi, s-ar putea întâmpla să ucideţi nişte prieteni.

Apoi, lui La Mole:

* Printre copaci se trage prost, vor trage, dar nu ne vor nimeri.

* Cu neputinţă, zise La Mole, nu putem lua cu noi calul Margaretei şi cei doi catâri, iar acest cal împreună cu catârii ar compromite-o, în timp ce, prin răspunsurile mele, voi îndepărta orice bănuială. Pleacă, prietene, pleacă!

* Domnilor, zise Coconnas scoţându-şi spada şi ridicând-o în sus, domnilor, ne-am predat.

Călăreţii îşi ridicară muschetoanele.

* Dar, de fapt, pentru ce trebuie să ne predăm?

* II veţi întreba pe regele Navarrei.

* Ce fărădelege am comis?

* Ducele d'Alencon vă va spune.

Coconnas şi La Mole se priviră; numele duşmanului lor, rostit într-un astfel de moment, îi nelinişti.

Totuşi, nici unul, nici celălalt nu s-au opus. Coconnas

a profitat pentru a se da jos de pe cal, lucru pe care 1-a făcut fără a spune o vorbă, apoi amândoi au fost aduşi în mijlocul călăreţilor şi au pornit cu toţii spre pavilionul lui Francisc I.

— Ai vrut să vezi pavilionul lui Francisc I? îl întrebă Coconnas pe La Mole, zărind printre copaci zidurile unei încântătoare clădiri gotice — ei, bine, se pare că îl vei vedea.

La Mole nu răspunse, îi întinse doar mâna lui Coconnas. Alături de acel fermecător pavilion construit în vremea lui Ludovic al XH-lea şi care a fost numit pavilionul lui Francisc I — pentru că acesta îl alesese ca loc de întâlnire la vânătoare — se afla un fel de colibă ridicată pentru hăitaşi şi care abia se mai vedea de sub grămada de muschete, halebarde şi săbii strălucitoare, asemenea unui bordei de ţară scufundat în lanurile de secară.

In acea colibă au fost conduşi prizonierii.

Acum, să lămurim situaţia neclară în care se aflau cei doi prieteni, povestind ce se petrecuse.

Gentilomii protestanţi se adunaseră, după cum se stabilise, în pavilionul lui Francisc I, a cărui cheie o procurase, după cum se ştie, de Mouy.

Stăpâni ai pădurii, cel puţin după cum li se părea, ei păstraseră ici-colo câteva santinele, pe care călăreţii din cavaleria uşoară, cu eşarfe roşii în locul celor albe — prevedere datorată ingeniosului domn de Nancey —, le luaseră prin surprindere, fără luptă.

Călăreţii continuaseră explorarea terenului, înconjurând pavilionul; de Mouy, care, după cum am spus, îl aştepta pe rege la capătul aleii Violetelor, îi văzuse pe cei cu eşarfe roşii mergând pe furiş şi, din acel moment, i se păruse ceva suspect. Se feri din calea lor, ca să nu fie văzut, şi observă cum cercul larg se strângea tot mai mult, astfel încât să străbată pădurea şi să încercuiască locul de întâlnire.

In acelaşi timp, la capătul aleii principale, zări egretele albe şi archebuzele strălucitoare ale gărzii regelui. In sfârşit, îl recunoscu pe rege însuşi, în timp ce,

din partea opusă, îl văzu pe regele Navarrei.

Atunci făcu semnul stabilit cu pălăria, în semnalul convenit pentru a anunţa că totul era pierdut.

La acest semn, regele se întoarse din drum şi se făcu nevăzut. Infigând pintenii în pântecele calului său, de Mouy o luă de îndată la goană şi, din acea goană, le azvârlise lui La Mole şi Coconnas cuvintele pe care le ştim.

Regele, care observase lipsa lui Henric şi a Margaretei, sosea escortat de ducele d'Alencon, ca să-i vadă ieşind pe amândoi din coliba în care poruncise să fie aduşi toţi cei care s-ar fi aflat nu numai în pavilion, ci şi în pădure.

Ducele d'Alencon galopa plin de încredere alături de regele Carol al IX-lea, a cărui proastă dispoziţie era sporită de durerile puternice care-1 chinuiau. De două sau de trei ori a fost gata să leşine şi o dată a vomitat cu sânge.

— Haideţi! Haideţi! zise regele când sosi, să ne grăbim, vreau să mă reîntorc la Luvru. Scoateţi-i din bârlog pe toţi hughenoţii aceia, azi, de Sfântul Blasius1, văr cu Sfântul Bartolomeu.

La aceste cuvinte ale regelui, tot furnicarul de spade şi archebuze se puse în mişcare şi hughenoţii arestaţi fie în pădure, fie în pavilion, au fost siliţi să iasă, unul câte unul.

Dar nici regele Navarrei, nici Margareta, nici de Mouy nu erau acolo.

* Ei bine, întrebă regele, unde este Henric, unde este Margot? Mi i-ai promis, domnule d'Alencon, şi, fir-ar să fie, trebuie găsiţi!

* Sire, nici măcar nu i-am zărit pe regele şi pe regina Navarrei, zise domnul de Nancey.

— Iată-i, spuse doamna de Nevers.

1 Blasius — episcop armean martirizat, văr cu apostolul Bartolomeu doar prin sfinţenie.

într-adevăr, în acel moment, la capătul unei alei care dădea spre râu, apărură Henric şi Margot, amândoi liniştiţi, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic, amândoi cu şoimul pe braţ, strânşi cu atâta tandreţe şi abilitate, încât şi caii lor, galopând nu mai puţin apropiaţi decât ei, păreau

că-şi mângâie nările unul altuia.

Atunci, înfuriat, ducele d'Alencon porunci să se scotocească împrejurimile şi astfel au fost descoperiţi, sub bolta de iederă, La Mole şi Coconnas.

Şi-au făcut şi ei intrarea în cercul format de soldaţii din gardă, înlănţuiţi frăţeşte, dar întrucât nu erau regi, n-au putut fi la fel de calmi ca Henric şi Margareta. La Mole era prea palid, iar Coconnas, prea îmbujorat.

LII
INVESTIGAŢIILE

Scena ce li se Înfăţişa celor doi tineri care au intrat în cercul format de gărzi a fost dintre cele ce nu pot fi uitate, chiar dacă n-au fost văzute decât şi doar pentru o clipă.

După cum am spus, Carol al IX-lea i-a privit defilând pe toţi gentilomii închişi în coliba hăitaşilor şi scoşi, rând pe rând, de gărzile sale.

Regele şi ducele pândeau cu nerăbdare fiecare mişcare, aşteptând ca, dintr-o clipă în alta, să-l vadă ieşind şi pe regele Navarrei.

Aşteptarea le-a fost însă zadarnică.

Dar aceasta nu era de ajuns, trebuia să se afle ce se întâmplase cu cei doi.

Prin urmare, când la capătul aleii şi-au făcut apariţia cei doi tineri, ducele păli, iar Carol simţi că-i creşte inima, deoarece, instinctiv, dorea ca tot ceea ce îl silise fratele său să facă, să cadă asupra acestuia.

«Va scăpa şi de data aceasta», murmură Francisc pălind.

In acel moment, regele fu cuprins de o durere de stomac atât de puternică, încât lăsă hăţurile şi-şi apăsă pântecele cu amândouă mâinile, ţipând ca un om scos din minţi.

Henric se apropie grăbit, dar până să străbată cei

două sute de paşi care îi despărţeau de cumnatul său, lui Carol îi trecuse durerea.

— De unde vii, domnule? întrebă regele cu o asprime în glas care o tulbură pe Margareta.

* De la vânătoare, frate, zise ea.

* Vânătoarea era pe malul râului, şi nu în pădure.

— Şoimul meu a răpus un fazan, Sire, tocmai când rămă-seserăm în urmă ca să vedem bâtlanul.

* Şi unde e fazanul?

* Iată-1, un cocoş frumos, nu-i aşa?

Şi Henric, cu un aer cât se poate de nevinovat, îi arătă lui Carol pasărea cu pene purpurii, azurii şi aurii.

* Ah! zise Carol, şi după ce ai prins fazanul, de ce n-ai venit după mine?

* Fiindcă îşi îndreptase zborul spre parc, Sire; astfel încât, atunci când am coborât la malul râului, v-am văzut la vreo jumătate de leghe înaintea noastră, luându-o în sus, spre pădure. Atunci am început să galopăm pe urmele voastre, căci, făcând parte din vânătoarea Maiestăţii voastre, n-am vrut să pierdem nici o clipă.

* Şi toţi gentilomii aceştia, continuă Carol, erau şi ei invitaţi?

* Care gentilomi? răspunse Henric, aruncând în jurul lui o privire întrebătoare.

* Ei! Hughenoţii dumitale, la naiba! zise Carol. In orice caz, dacă cineva i-a invitat, n-am fost eu acela.

— Nu, Sire, răspunse Henric, poate i-a invitat ducele d'Alencon.

* Ducele d'Alencon? Cum aşa?

* Eu? făcu ducele.

— Ei, da, dumneata, frate, spuse Henric, n-ai anunţat ieri că erai rege al Navarrei? Ei bine, hughenoţii care te-au vrut rege au venit să-ţi mulţumească — ţie pentru că ai primit coroana şi regelui pentru că ţi-a dat-o. Nu-i aşa, domnilor?

— Da, da! strigară douăzeci de voci, trăiască ducele d'Alencon! Trăiască regele Carol!

— Nu sunt regele hughenoţilor, zise Francisc,

devenind palid de mânie.

Apoi, privindu-1 pe Carol pe furiş, adăugă:

— Şi nădăjduiesc să nu fiu vreodată.

* N-are importanţă! zise Carol. Henric, în ciuda spuselor tale, situaţia îmi pare destul de stranie.

* Sire, spuse regele Navarrei cu hotărâre, s-ar zice că sunt supus unui interogatoriu.

— Şi dacă ţi-aş spune că aşa este, ce-ai răspunde?

* Că sunt rege ca şi Domnia voastră, Sire, răspunse Henric cu mândrie, căci nu coroana, ci neamul din care te tragi îţi dă rangul regesc, şi că voi răspunde fratelui şi prietenului meu, dar niciodată judecătorului meu.

* Cu toate acestea, ce n-aş da să aflu adevărul, măcar o dată în viaţă... murmură Carol.

* Să fie adus domnul de Mouy, zise ducele d'Alencon, şi veţi afla. Cred că domnul de Mouy a fost prins.

* Domnul de Mouy se găseşte printre prizonieri? întrebă regele. Henric schiţă un gest de nelinişte şi schimbă o privire cu Margareta; dar totul dură doar o clipă.

Nici o voce nu răspunse.

— Domnul de Mouy nu se găseşte printre prizonieri, spuse domnul de Nancey; câţiva dintre oamenii noştri cred că l-au văzut, dar nici unul nu este sigur.

Ducele d'Alencon scăpă o înjurătură.

* Ei, zise Margareta arătându-i pe La Mole şi pe Coconnas, care auziseră acest dialog şi pe agerimea cărora era sigură că se putea bizui. Sire, iată doi gentilomi ai domnului d'Alencon — întrebaţi-i, ei vor răspunde. Ducele simţi lovitura.

* I-am arestat tocmai pentru a dovedi că nu sunt în serviciul meu, zise ducele.

Regele îi privi pe cei doi şi tresări revăzându-1 pe La Mole.

— Iarăşi provensalul acesta! zise el. Coconnas salută cu amabilitate.

* Ce făceaţi când aţi fost arestaţi? întrebă regele.

* Sire, stăteam de vorbă despre război şi despre dragoste.

* Călare! înarmaţi până-n dinţi! Gata de fugă!

* Nici vorbă, Sire, zise Coconnas, Maiestatea voastră nu e bine informată. Eram culcaţi la umbra unui fag.

* Ah! Deci eraţi culcaţi la umbra unui fag?

* Da, Sire, şi chiar am fi avut posibilitatea de a fugi, dacă am fi crezut că am greşit cu ceva faţă de Maiestatea voastră. Hai să vedem, domnilor, pe cuvântul dumneavoastră de soldaţi, zise Coconnas, întorcându-se spre călăreţi, nu credeţi că, dacă am fi vrut, am fi putut fugi?

* Adevărul este, zise locotenentul, că aceşti domni n-au făcut nici o mişcare ca să fugă.

* Deoarece caii lor erau departe, zise ducele d'Alencon.

* Şi cer iertare cu umilinţă monseniorului, zise Coconnas, îl încălecasem pe al meu, iar prietenul meu contele Lerac de La Mole îl ţinea pe al său de căpăstru.

* Este adevărat, domnilor? întrebă regele.

* Este adevărat, Sire, răspunse locotenentul; domnul de Coconnas a descălecat, atunci când ne-a văzut.

Coconnas rânji într-un fel care însemna: «Vedeţi, Sire?»

* Dar caii de schimb, dar catârii, dar cuferele cu care erau încărcaţi? întrebă Francisc.

* Ei bine, zise Coconnas, suntem oare nişte rândaşi? Cău-taţi-i pe argatul care îi păzea.

* Nu este de găsit, zise ducele înfuriat.

* Atunci, înseamnă că s-a speriat şi a fugit, reluă Coconnas, nu se poate cere unui om de rând să aibă calmul unui gentilom.

* Mereu acelaşi sistem, zise ducele, scrâşnind din dinţi. Din fericire, Sire, v-am anunţat că aceşti domni nu mai erau în slujba mea de câteva zile.

* Cum? zise Coconnas, să am oare nenorocirea de a nu mai fi în slujba Alteţei voastre?

* Ei, pe dracu! Domnule, o ştii mai bine decât oricine, întrucât ţi-ai dat demisia, într-o scrisoare destul de impertinentă, pe care ani păstrat-o, slavă Domnului, şi pe care o am chiar la mine, din întâmplare.

— Oh! spuse Coconnas, speram că Alteţa voastră m-a iertat pentru o scrisoare scrisă într-un prim moment de proastă dispoziţie. Aflasem că Alteţa voastră ar fi vrut să-l sugrume pe prietenul meu La Mole, pe unul din coridoarele Luvrului.

— Ei, întrerupse regele, ce tot spune?

* Crezusem că Alteţa voastră era singură, continuă abilul Coconnas, dar după ce am aflat că alte trei persoane…

* Tăcere! zise Carol, suntem destul de lămuriţi. Henric, îmi dai cuvântul că nu vei fugi?

— Ii dau cuvântul Maiestăţii voastre, Sire.

— întoarce-te la Paris împreună cu domnul de Nancey şi rămâi prizonier în camera dumitale. Iar dumneavoastră, continuă el adresându-se celor doi gentilomi, predaţi-vă spadele.

La Mole o privi pe Margareta. Ea zâmbi. La Mole predă de îndată spada sa căpitanului care se afla cel mai aproape de el. Coconnas făcu la fel.

— Şi domnul de Mouy a fost găsit? întrebă regele.

* Sire, spuse domnul de Nancey, sau nu era în pădure, sau a fugit.

* Cu atât mai rău, spuse regele. Să ne întoarcem. Mi-e frig, sunt ameţit.

— Sire, fără îndoială că e din cauza supărării, zise Francisc.

— Da, poate. Mi se împăienjenesc ochii. Unde sunt prizonierii? Nu mai văd nimic. S-a făcut deja noapte? Doamne, Dumnezeule, îndură-te de mine! Ard! Ajutor!

Şi nefericitul rege, scăpând hăţurile calului, întinse braţele şi căzu pe spate, sprijinit de curtenii îngroziţi de acest nou atac.

Stând deoparte, Francisc îşi ştergea sudoarea de pe frunte, căci doar el cunoaştea cauza bolii care îi chinuia fratele.

In cealaltă parte, Henric de Navarra, deja sub paza domnului de Nancey, urmărea întreaga scenă cu o mirare crescândă.

«Ei, ei! murmura el cu acea uimitoare intuiţie care, uneori, făcea din el un vizionar, să mă bucur oare că am fost împiedicat să fug?»

O privi pe Margot, ai cărei ochi mari, dilataţi de uimire, se îndreptau când spre el, când spre rege.

De data aceasta, regele îşi pierduse cunoştinţa. S-a adus o targa pe care a fost întins. A fost acoperit cu o mantie pe care unul din călăreţi şi-a desprins-o de pe umeri şi cortegiul a pornit în linişte spre Paris, de unde dimineaţa fuseseră văzuţi plecând conspiratori sprinteni şi un rege vesel, iar seara se întorcea un rege muribund, înconjurat de rebeli deveniţi prizonieri.

Margareta, care în mijlocul tuturor acestor întâmplări nu-şi pierduse nici libertatea de a acţiona, nici libertatea de a gândi, îi făcu un semn plin de înţeles soţului ei, şi trecu atât de aproape de La Mole, încât acesta desluşi două cuvinte în limba greacă, pe care ea le rostise:

* «Ne deide.» Adică, «Nu te teme.»
* Ce-a spus? întrebă Coconnas.
* Mi-a spus să nu mă tem de nimic, răspunse La Mole.

— Cu atât mai rău, murmură piemontezul, cu atât mai rău, asta înseamnă că nu ne va fi bine tuturor. De fiecare dată când acest cuvânt mi-a fost adresat în chip de încurajare, am primit pe loc fie un glonţ pe undeva, fie o lovitură de spadă în trup, fie un ghiveci cu flori în cap. «Nu te teme de nimic», în ebraică, în greacă, în latină şi în franceză, a însemnat întotdeauna pentru mine: «Fii atent!»

— La drum, domnilor! le zise locotenentul călăreţilor.

— Vă rog, fără a fi indiscret, domnule, întrebă Coconnas, unde mergem?

— Cred că la Vincennes, zise locotenentul.

— Aş fi preferat să merg în altă parte, spuse Coconnas, dar, în sfârşit, nu te duci întotdeauna acolo unde vrei.

In timpul drumului, regele se trezise din leşin şi îşi mai revenise. La Nanterre, ar fi vrut chiar să încalece, dar nu l-au lăsat curtenii.

— Anunţaţi-1 pe maestrul Ambroise Pare, zise Carol, ajungând la Luvru.

El coborî din litieră, urcă scara sprijinit de braţul lui Tavannes, ajunse în apartamentul său şi dădu ordin să nu mai fie însoţit.

Toată lumea remarcase că regele părea foarte grav; în timpul drumului, el chibzuise mult, nu vorbise cu nimeni, nu se mai preocupase de conspiraţie sau de conspiratori. Era limpede că ceea ce îl preocupa era boala sa.

O boală neaşteptată, atât de ciudată şi atât de dureroasă şi ale cărei simptome — unele din ele — păreau să fie aceleaşi cu cele ale bolii de care murise fratele său Francisc al II-lea.

Tocmai de aceea, ordinul ca nimeni să nu intre la rege, cu excepţia maestrului Pare, nu a surprins pe nimeni. Mizantropia era, după cum se ştie, fondul caracterului prinţului.

Carol intră în dormitorul său, se aşeză pe un fel de canapea, îşi rezemă capul de una din perne şi, la gândul că Ambroise Pare s-ar fi putut să nu fie acasă, iar sosirea lui să întârzie, vru să-şi folosească într-un fel timpul aşteptării.

Prin urmare, bătu din palme; apăru un soldat din gardă.

— Anunţaţi-1 pe regele Navarrei că vreau să-i vorbesc, zise Carol.

Soldatul se înclină şi se duse să execute porunca.

Carol îşi dădu capul pe spate; o greutate cumplită îi apăsa creierul şi abia îi îngăduia să-şi lege ideile una de alta, un fel de nor însângerat îi plutea în faţa ochilor, iar gura îi era uscată şi golise o carafă de apă, fără a-şi domoli setea.

In această stare de semiconştienţă, uşa se redeschise şi apăru Henric; domnul de Nancey, care îl întovărăşea, se oprise în anticameră. Regele Navarrei aşteptă ca uşa să se închidă în urma lui. Atunci înainta puţin.

— Sire, zise el, m-aţi chemat, iată-mă.

Regele tresări la auzul acestei voci şi făcu gestul maşinal de a-i întinde mâna.

* Sire, zise Henric rămânând cu braţele în lungul trupului, Maiestatea voastră uită că nu-i mai sunt frate, ci prizonier.

* Da, da, este adevărat, zise Carol. Iţi mulţumesc că mi-ai amintit. Şi încă ceva: îmi aduc aminte că mi-ai promis că, atunci când vom fi doar noi doi, îmi vei răspunde cu sinceritate.

— Sunt gata să-mi ţin promisiunea. Intrebaţi-mă, Sire.

Regele îşi turnă puţină apă rece în palmă şi-şi duse mâna la frunte.

* Cât adevăr este în acuzaţia ducelui d'Alencon? Haide, răspunde, Henric.

* Jumătate doar: ducele d'Alencon trebuia să fugă şi urma să-1 întovărăşesc.

* Şi de ce trebuia să-1 întovărăşeşti? întrebă Carol. Te-am nemulţumit cu ceva, Henric?

— Nu, Sire, dimpotrivă. Nu pot decât să-i mulţumesc Maiestăţii voastre şi Dumnezeu care citeşte în inimi vede în inima mea dragostea adâncă pe care o port fratelui şi regelui meu.

* Mi se pare, zise Carol, că nu este în firea lucrurilor să fugi de cei pe care îi iubeşti şi care te iubesc.

* Tocmai de aceea, spuse Henric, nu fugeam de cei care mă iubesc; fugeam de cei care mă urăsc.

* Şi cine te urăşte aici?

* Maiestatea voastră îmi îngăduie să vorbesc deschis?

* Vorbeşte, domnule.

* Cei care mă urăsc, Sire, sunt domnul d'Alencon şi regina-mamă.

* Domnul d'Alencon, nu zic nu — reluă Carol — dar regina-mamă te copleşeşte cu afectuoasa ci solicitudine.

* Tocmai de aceea o bănuiesc, Sire. Am învăţat să nu mă

încred în ea.

— In ea?

* In ea sau în cei care o înconjoară. Ştiţi bine, Sire, că nenorocirea regilor nu vine mereu atunci când sunt prost slujiţi, ci şi atunci când sunt prea bine slujiţi.

* Fii mai desluşit, Henric, mi-ai promis că-mi vei spune totul.

* Şi Maiestatea voastră vede că-mi ţin promisiunea.

* Spune mai departe.

* Maiestatea voastră mi-a spus că ţine la mine, nu?

* Adică, ţineam la tine, înainte de trădarea ta, Henriot.

* Să presupunem că mă mai iubiţi, Sire.

* Fie!

* Dacă mă iubiţi, înseamnă că doriţi să fiu în viaţă, nu-i aşa?

* Aş fi fost deznădăjduit dacă ţi s-ar fi întâmplat vreo nenorocire.

* Ei, bine, Sire, Maiestatea voastră era să aibă, de două ori, prilejul de a fi deznădăjduit.

— Cum adică?

— Da, căci de două ori, Providenţa mi-a salvat viaţa. Este adevărat că a doua oară, Providenţa a luat chipul Maiestăţii voastre.

— Şi prima dată, cine a întruchipat-o?

— Un bărbat care ar fi foarte mirat să se ştie confundat cu Providenţa: Rene! Da, Sire, m-aţi salvat de la moartea pe care mi-ar fi adus-o tăişul unor spade.

Carol se încruntă, amintindu-şi de noaptea în care îl luase pe Henriot în strada Barres.

* Şi Rene7 întrebă el.

* Rene m-a salvat de la otrăvire.

— Drace! Ai noroc, Henriot, zise regele, încercând să zâmbească, dar durerea puternică îi schimonosi faţa. Meseria lui Rene nu este aceasta.

— Sire, două miracole m-au salvat. Un miracol datorat remuşcărilor florentinului şi un miracol de

bunătate din partea Domniei voastre. Trebuie să-i mărturisesc Maiestăţii voastre că mă tem ca nu cumva Cerul să se plictisească de a mai face miracole şi am vrut să fug, potrivit axiomei: „ Ajută-te singur şi Cerul te va ajuta".

— De ce nu mi-ai spus toate acestea mai devreme, Henriot?

— Dacă v-aş fi spus aceleaşi cuvinte ieri, aş fi fost un denunţător.

* Şi dacă mi le spui astăzi?

* Astăzi este altceva; sunt acuzat şi mă apăr.

* Eşti sigur de prima tentativă, Henriot?

* La fel de sigur cum sunt şi de a doua.

* A fost o tentativă de otrăvire?

* A fost.

* Cu ce?

* Cu un preparat special.

* Şi cum poate fi cineva otrăvit cu acest preparat?

* Sire, întrebaţi-1 pe Rene; oamenii pot fi otrăviţi şi folosin-du-se anumite mănuşi...

Carol se încruntă, apoi, treptat, treptat, faţa i se destinse.

* Da, da, zise el, ca şi când şi-ar fi vorbit sieşi, este în firea oamenilor să încerce să fugă de moarte. De ce oare inteligenţa n-ar putea să facă ceea ce face instinctul?

* Ei bine, Sire, întrebă Henric, Maiestatea voastră este mulţumită de sinceritatea mea şi crede că i-am spus totul?

* Da, Henriot, da, şi eşti un băiat bun; tu crezi deci că cei care au vrut să te piardă nu vor renunţa şi că vor încerca din nou.

* Sire, în fiecare seară mă mir că mai sunt în viaţă.

* Fiindcă se ştie că te iubesc, Henriot, de aceea vor să te ucidă. Dar fii pe pace: vor fi pedepsiţi pentru faptele lor. Până atunci, eşti liber!

* Liber să părăsesc Parisul, Sire? întrebă Henric.

* Nu, nici vorbă; ştii bine că nu mă pot lipsi de tine. Şi pe urmă, mii de draci! Trebuie să am şi eu pe lângă mine un om care să mă iubească!

* Atunci, Sire, dacă Maiestatea voastră mă păstrează pe lângă ea, să binevoiască a-mi acorda o favoare.

* Care anume?

* Aceea de a nu mă păstra ca prieten, ci ca prizonier.

* Cum, ca prizonier?

* Ei, da, Sire, nu credeţi că prietenia Maiestăţii voastre îmi atrage duşmănia lor?

* Şi atunci preferi ura mea?

* O ură aparenţă, Sire. Această ură mă va salva; atâta vreme cât se va crede că sunt în dizgraţie, nimeni nu se va grăbi să mă ucidă.

* Henriot, zise Carol, nu ştiu ce doreşti şi care-ţi este scopul; dar tare m-aş mira dacă dorinţele nu ţi se vor îndeplini şi nu-ţi vei atinge ţinta propusă.

* Prin urmare, pot conta pe severitatea regelui?

* Da.

* Atunci sunt mai liniştit. Ce-mi porunceşte Maiestatea voastră acum?

* Du-te la tine, Henriot. Eu nu mă simt bine, mă duc să-mi văd câinii şi apoi mă culc.

* Sire, zise Henriot, Maiestatea voastră ar fi trebuit să cheme un medic; indispoziţia de azi s-ar putea să fie mai gravă decât bănuiţi.

* Am trimis după maestrul Ambroise Pare, Henriot.

* Atunci, plec mai liniştit.

— Pe cuvântul meu, zise regele, cred că din toată familia mea, tu eşti singurul care mă iubeşte cu adevărat.

* într-adevăr, aşa credeţi, Sire?

* Pe cuvânt de gentilom!

— Atunci, trimiteţi-mă la domnul de Nancey ca pe unul căruia mânia voastră nu-i dă mai mult de o lună de trăit; este singurul mijloc prin care vă pot dovedi afecţiunea mea pe timp îndelungat.

— Domnule de Nancey! strigă Carol. Căpitanul gărzilor intră.

— Ţi-1 încredinţez pe cel mai mare vrăjmaş al

regatului. Răspunzi cu capul de el, zise regele.

Henric, cu un aer consternat, ieşi în unna domnului de Nancey.

LIII
ACTEON

râmas singur, Carol se mira că nu apăruse nici una din cele două fiinţe iubitoare din preajma sa: acestea erau doica Madeleine şi ogarul Acteon.

«Doica s-o fi dus să-şi cânte psalmii la vreun hughenot cunoscut de ea — îşi spuse regele — şi Acteon o mai fi supărat pe mine din cauza bătăii de azi-dimineaţă.»

Carol luă o lumânare şi se duse în camera doicii; ea nu era acolo. După cum ne amintim, o uşă a apartamentului Madelei-nei dădea în Sala Armelor. El se apropie de acea uşă. Dar în drum, îl cuprinse deodată încă una din crizele pe care le îndurase în ultima vreme. Regele avea senzaţia că îi erau scormonite măruntaiele cu un fier înroşit. Avea o sete nepotolită. Văzu o cană cu lapte pe o masă, o bău pe nerăsuflate şi se simţi ceva mai bine.

Atunci luă din nou lumânarea pe care o pusese pe o mobilă şi intră în sală. Spre marea lui uimire, Acteon nu-i ieşi în cale. II închiseseră, oare? In acest caz, ar fi simţit că stăpânul său se întorsese de la vânătoare şi ar fi urlat ca să i se dea drumul.

Carol îl chemă, îl fluieră, dar în zadar.

Făcu patru paşi înainte şi, cum lumina lumânării ajungea într-un colţ al sălii, în acel colţ găsi o formă nemişcată, întinsă pe pardoseală.

— Hei, Acteon, hei! strigă Carol.

Şi mai fluieră o dată.

Câinele nu se mişcă.

Carol se repezi la el şi îl atinse. Bietul animal era ţeapăn şi rece. Din botul schimonosit de durere, căzuseră picături de fiere, amestecate cu bale spumate şi pline de

sânge. Câinele găsise în sală o tichie a stăpânului său şi dorise să moară cu capul rezemat de acel obiect care pentru el reprezenta un prieten.

In faţa acestui spectacol, care îl făcu să uite de propria-i suferinţă, cu o energie brusc redobândită, fierbând de mânie, Carol vru să strige - dar regii sunt încătuşaţi de propria lor măreţie, nu sunt liberi să se lase în voia primului impuls, aşa cum ar face orice om pentru a se descărca sau pentru a se apăra. Carol se gândi că trebuia să fie vreo trădare la mijloc şi tăcu.

Atunci îngenunche în faţa câinelui său şi cercetă cadavrul cu ochiul unui expert: ochiul era sticlos, limba roşie şi plină de băşicuţe. Era o boală ciudată, care-1 făcu pe Carol să se înfioare.

Regele îşi puse din nou mănuşile pe care le scosese şi le trecuse pe sub cingătoare, ridică buza lividă a câinelui, pentru a-i examina dinţii, şi văzu în spaţiile dintre ei nişte bucăţele albicioase, prinse de colţii ascuţiţi.

Desprinse acele bucăţele şi văzu că erau din hârtie. Lângă fragmentele de hârtie, umflătura era mai accentuată, gingiile erau tumefiate şi pielea arsă ca de vitriol.

Carol privi cu atenţie în jurul lui pe covor: mai erau vreo două-trei bucăţele de hârtie, asemenea celor găsite în botul câinelui. Pe una din bucăţi, care era mai mare decât cealaltă, identifică urmele unui desen executat pe o placă de lemn.

Lui Carol i se zbârli părul de pe cap; recunoscuse un fragment din gravura reprezentând un senior vânând cu şoimul, de pe pagina smulsă de Acteon din tratatul de vânătoare.

«Ah! îşi zise el, devenind palid, cartea era otrăvită.» Apoi, aducându-şi aminte:

«Mii de draci! Dar am atins fiecare pagină cu degetul şi la fiecare pagină am dus degetul la gură, pentru a-1 umezi. Aceste leşinuri, aceste dureri, aceste vărsături... Voi muri!»

Carol rămase o clipă neclintit sub povara acestui

gând înfricoşător. Apoi, ridicându-se cu un răcnet înăbuşit, se năpusti la uşa Sălii Armelor.

— Maestrul Rene! strigă el, maestrul Rene, florentinul! Să se ducă cineva în goană la podul Saint Michel şi să-l aducă aici în zece minute! Unul dintre voi să se suie pe cal şi să mai ia unul de schimb, ca să se întoarcă apoi cât mai repede. Cât despre maestrul Ambroise Pare, dacă vine, să mai aştepte!

Un soldat din gardă plecă în goană, pentru a îndeplini ordinul dat.

«Oh! de-ar fi să-i supun la tortură pe toţi, tot voi afla cine i-a dat această carte lui Henriot.»

Şi, cu fruntea asudată, mâinile încleştate şi pieptul zbuciumat, Carol rămase cu ochii aţintiţi pe cadavrul câinelui său. Peste vreo zece minute, florentinul bătu cu sfială şi nu fără îngrijorare la uşa regelui. Există anumite conştiinţe pentru care cerul nu este niciodată senin.

— Intră, zise Carol.

Parfumierul apăru; Carol se îndreptă spre el cu o privire poruncitoare şi cu gura crispată.

— Maiestatea voastră m-a chemat, zise Rene tremurând.

* Da. Eşti un chimist priceput, nu-i aşa?
* Sire...
* Şi cunoşti tot ce cunosc medicii cei mai pricepuţi?
* Maiestatea voastră exagerează.
* Nu; aşa mi-a spus mama. De altfel, am încredere în dumneata şi am preferat să te consult înaintea oricăruia altul. Iată, zise el arătând cadavrul câinelui, priveşte, te rog, ce are animalul acesta între dinţi şi spune-mi de ce a murit.

In timp ce Rene, cu lumânarea în mână, se apleca până la pământ, atât pentru a-şi ascunde emoţia, cât şi pentru a-i da ascultare regelui, Carol, în picioare, cu ochii aţintiţi asupra acelui bărbat, aştepta cu o nerăbdare uşor de înţeles cuvântul care avea să fie sentinţa sa de moarte sau chezăşia salvării sale.

Rene scoase din buzunar un fel de scalpel şi, cu vârful lamei, desprinse din gura ogarului bucăţelele de hârtie lipite de gingii. Privi îndelung şi cu atenţie fierea şi sângele de pe fiecare rană.

— Sire, zise el tremurând, simptomele sunt foarte îngrijorătoare. Carol simţi un fior de gheaţă străbătându-i oasele şi pătrun- zându-i în inimă.

* Da, zise el, câinele a fost otrăvit, nu-i aşa?
* Mă tem că da, Sire.
* Şi cu ce fel de otravă?
* Cu o otravă minerală, după cum bănuiesc.
* Ai putea avea certitudinea că a fost otrăvit?
* Da, fireşte, deschizându-1 şi cercetându-i stomacul.
* Deschide-1, nu vreau să am nici o îndoială.
* Ar trebui să vină cineva să mă ajute.
* Te voi ajuta eu, zise Carol.
* Domnia voastră, Sire?
* Da, eu. Şi dacă este otrăvit, ce simptome vei descoperi?
* Inroşiri şi arborescente în stomac.
* Haide, zise Carol, începe!

Cu o tăietură de scalpel, Rene deschise pieptul ogarului şi îl desfăcu, trăgând cu toată puterea braţelor sale, în timp ce Carol, cu un genunchi pe podea, ţinea lumânarea, cu o mână crispată şi tremurătoare.

— Iată, Sire, zise Rene, iată urme evidente. Aceste pete roşii sunt cele pe care vi le-am anunţat, iar aceste vine sângerii, care seamănă cu nişte rădăcini ale unei plante, sunt cele denumite arborescente. Tot ce căutam se află aici.

* Deci câinele este otrăvit.
* Da, Sire.
* Cu o otravă minerală?
* După toate probabilităţile.

* Şi ce-ar simţi un om care, din greşeală, ar fi luat aceeaşi otravă?
* O durere de cap puternică, arsuri interioare, ca şi

când ar fi înghiţit jăratic; dureri de stomac şi stări de vomă.

* Şi i-ar fi sete?
* O sete de nepotolit.
* Asta este, asta este, murmură regele.
* Sire, caut în zadar scopul tuturor acestor întrebări.

— De ce l-ai căuta? Nu trebuie să-l ştii. Răspunde la întrebările mele, asta-i tot.

— Să mă întrebe, atunci, Maiestatea voastră.

— Care este antidotul pe care ar trebui să-l ia un om care ar fi înghiţit aceeaşi substanţă ca şi cea înghiţită de câinele meu?

Rene se gândi o clipă.

— Există mai multe otrăvuri minerale, zise el; înainte de a răspunde, aş vrea să ştiu despre care este vorba. Maiestatea voastră are idee de felul în care i-a fost otrăvit câinele?

* Da, răspunse Carol. A mâncat o pagină dintr-o carte.
* O pagină dintr-o carte?
* Da.
* Maiestatea sa are această carte?

— Iat-o, zise Carol, luând tratatul de vânătoare de pe raftul unde-l lăsase şi arătându-i-1 lui Rene.

Rene avu o tresărire de uimire, care nu-i scăpă regelui.

— Şi a mâncat o foaie din această carte? bolborosi Rene.

* Pe aceasta. Carol arătă fila ruptă.
* îmi permiteţi să mai rup o filă, Sire?

— Da.

Rene rupse o filă şi o apropie de lumânare. Hârtia luă foc şi un miros puternic de usturoi se răspândi în sală.

* A fost otrăvit cu un amestec de arsenic, zise Rene.
* Eşti sigur?
* Ca şi când l-aş fi preparat eu însumi.
* Şi antidotul? Rene dădu din cap.

* Cum, spuse Carol cu o voce răguşită, nu cunoşti vreun leac?

* Cel mai bun leac şi cel mai eficient este din albuşuri de ou bătute în lapte, dar...

* Dar, ce?

* Acest leac trebuie luat imediat, altfel...

* Altfel?

* Sire, este o otravă cumplită, mai spuse Rene.

* Totuşi nu ucide imediat, zise Carol.

* Nu, dar ucide sigur, n-are importanţă în cât timp. Uneori chiar este anume socotită pentru a ucide treptat.

Carol se rezemă de masa de marmură.

* Acum, zise el punându-şi mâna pe umărul lui Rene, spune-mi, cunoşti cartea aceasta?

* Eu, Sire? răspunse Rene pălind.

* Da, dumneata; când ai văzut-o, te-ai trădat singur.

* Sire, vă jur...

* Rene, zise Carol, ia aminte ce-ţi spun: ai otrăvit-o cu nişte mănuşi pe regina Navarrei; l-ai otrăvit cu fumul de la o lampă pe prinţul de Porcian; ai încercat să-1 otrăveşti pe domnul de Conde cu o mică sferă parfumată. Rene, o să pun să-ţi fie smulsă carnea, fâşie cu fâşie, cu un cleşte înroşit în foc, dacă nu-mi spui cui îi aparţine această carte.

Florentinul văzu că nu era de glumă cu mânia lui Carol al IX-lea şi se hotărî să aibă îndrăzneală.

* Şi dacă spun adevărul, Sire, cine mă asigură că nu voi fi pedepsit încă şi mai aspru decât dacă tac?

* Eu.

— îmi daţi cuvântul Domniei voastre de rege?

— Pe cuvânt de gentilom, nu ţi se va întâmpla nimic, zise regele.

— Dacă este aşa, cartea este a mea.

— A dumitale! zise Carol dându-se înapoi şi privindu-l cu ochi rătăciţi pe cel ce folosea otrăvurile.

* Da, a mea.

* Şi cum se face că nu mai e în mâinile dumitale?

* Maiestatea sa regina-mamă a luat-o de la mine.

* Regina-mamă! exclamă Carol.

* Da.

* Dar în ce scop?

* Cred că în scopul de a ajunge la regele Navarrei, care îi ceruse ducelui d'Alencon o astfel de carte pentru a studia vânătoarea cu şoimi.

* Da! zise Carol, asta este, am înţeles totul. Cartea se afla la Henriot. Există o soartă căreia eu i-am căzut pradă.

în acel moment, Carol fu cuprins de o tuse seacă şi puternică, urmată de o nouă durere de stomac. El scoase două sau trei gemete înăbuşite şi se trânti pe scaun.

— Ce aveţi, Sire? întrebă Rene cu o voce îngrozită.

— Nimic, răspunse Carol, mi-e doar sete, dă-mi să beau. Rene umplu cu apă un pahar şi i-l întinse lui Carol cu o mână tremurătoare. Carol îl goli dintr-o sorbitură.

— Acum, zise regele, luând o pană şi înmuind-o în cerneală, scrie pe carte.

* Ce trebuie să scriu?

* Ce-ţi voi dicta:

«Acest manual de vânătoare cu şoimi i-a fost dat reginei Caterina de Medici, de către mine.» Rene luă pana şi scrise.

* Şi acum, semnează. Florentinul semnă.

* Mi-aţi promis că nu voi păţi nimic, zise parfumierul.

* In ceea ce mă priveşte, mă voi ţine de cuvânt.

* Dar în ceea ce o priveşte pe regina-mamă? întrebă Rene.

* Ei, în privinţa ei, n-am ce să zic: dacă eşti atacat, apără-te.

* Sire, aş putea părăsi Franţa când mi-aş simţi viaţa în pericol?

* Iţi voi da răspunsul peste cincisprezece zile.

* Dar până atunci...

Carol, încruntându-se, îşi puse un deget pe buzele livide.

— Oh! Fiţi liniştit, Sire.

Fericit că a scăpat doar cu atât, florentinul se înclină şi ieşi. In urma lui apăru în pragul sălii doica.

* Ce este, dragul meu Charlot? întrebă ea.

* Doică, am mers prin rouă şi nu mi-a făcut bine, răspunse Carol.

* într-adevăr, eşti cam palid, dragul meu Charlot.

* Fiindcă sunt foarte slăbit. Dă-mi braţul, doică, vreau să ajung la patul meu.

Doica se apropie în grabă; Carol se rezemă de ea şi se duse în camera lui.

* Acum mă voi culca singur, zise regele.

* Şi dacă vine maestrul Ambroise Pare?

* Ii vei spune că mă simt mai bine şi că nu mai am nevoie de el.

* Totuşi, ce leac vei lua?

* Oh, un leac foarte simplu: albuşuri de ou bătute în lapte. Şi să-ţi mai spun ceva, draga mea doică, zise regele. Bietul Acteon a murit. Mâine dimineaţă va trebui să fie îngropat într-un colţ din grădina Luvrului. A fost unul din cei mai buni prieteni pe care i-am avut... O să-i ridic un monument... dacă voi avea timp.

LIV
PĂDUREA VINCENNES

Potrivit ordinului dat de Carol al IX-lea, Henric a fost condus în aceeaşi seară la fortăreaţa din pădurea Vincennes. Pe atunci acolo se afla faimosul castel construit de primii regi din familia Valois şi din care nu mai există azi decât o rămăşiţă, un fragment colosal, care este de ajuns pentru a ne da o idee despre măreţia trecută.

Călătoria se făcu în litieră. De fiecare parte a ei mergeau câte patru soldaţi. Domnul de Nancey, purtătorul ordinului care trebuia să-i deschidă lui Henric porţile închisorii ocrotitoare, mergea în frunte.

Se opriră în faţa donjonului şi domnul de Nancey descăleca, deschise portiera încuiată cu lacăt şi îl invită, politicos, pe rege să coboare.

Henric se supuse, fără nici o vorbă. Orice adăpost

părea mai sigur decât Luvrul şi zece porţi care s-ar fi închis în urma lui erau, în acelaşi timp, o stavilă între el şi Caterina de Medici.

Prizonierul regal trecu peste pasarelă, între doi soldaţi, trecu apoi de cele trei uşi din partea de jos a donjonului şi de încă trei uşi din partea de jos a scărilor, mereu precedat de domnul de Nancey, şi urcă un etaj. Ajuns acolo şi pregătindu-se să urce în continuare, fu oprit de căpitanul gărzilor, care îi spuse:

— Monseniore, rămâneţi aici.

* Ah! zise Henric oprindu-se, se pare că am cinstea de a locui la primul etaj.

* Sire, răspunse domnul de Nancey, sunteţi tratat ca un cap încoronat.

* Drace! murmură Henric, două sau trei etaje în plus nu m-ar fi umilit deloc. Mă voi simţi prea bine aici şi încep să am bănuieli.

* Maiestatea voastră vrea să mă urmeze? întrebă domnul de Nancey.

* Pe toţi dracii! zise regele Navarrei, ştii prea bine, domnule, că nu este vorba de ceea ce vreau sau de ceea ce nu vreau, ci de ceea ce porunceşte fratele meu Carol. îmi porunceşte să vă urmez?

* Da, Sire.

* In acest caz, vă urmez, domnule.

Intrară într-un fel de coridor, la capătul căruia se găsiră într-o sală destul de mare, cu pereţi sumbri, cu un aspect lugubru.

Henric privi în jurul lui, nu fără îngrijorare.

* Unde ne aflăm? întrebă el.

* Străbatem sala de tortură, monseniore.

* Ah! făcu Henric.

Şi privi cu mai mare atenţie.

In încăpere se aflau cam de toate: oale şi scaune speciale pentru tortura cu apă, pene şi ciocane pentru tortura butucului şi mai erau în lungul zidurilor şi bănci de

piatră, pentru nefericiţii care îşi aşteptau rândul la tortură. Deasupra acelor bănci şi sub ele, prinse de ele, se aflau inele de fier fixate în pereţi, fără altă simetrie decât a artei torţionarii. Apropierea de bănci arăta îndeajuns că rolul lor era de a chinui membrele celor aşezaţi acolo.

Henric îşi continuă drumul fără a rosti un cuvânt, dar şi fără a pierde vreun detaliu al tuturor acelor instrumente hidoase, care scriau pe ziduri istoria suferinţelor îndurate.

Atenţia cu care privea în jurul lui îl făcu pe Henric să nu se uite unde pune piciorul şi se împiedică.

— Ei, zise el, ce-i asta?

Arătă un fel de şanţ săpat pe lespedea umedă şi alunecoasă.

* E un jgheab, Sire.

* Dar ce, aici plouă?

* Da, Sire, cu sânge.

* Aha! zise Henric, foarte bine. Mai avem mult până să ajungem la camera mea?

* Monseniore, am ajuns, rosti o umbră care se contura prin întuneric şi care devenea, pe măsură ce se apropiau de ea, mai vizibilă, mai reală.

Henric, căruia vocea i se păruse cunoscută, făcu doi-trei paşi şi recunoscu chipul.

* Ia te uită! Dumneata eşti Beaulieu! Ce dracu faci aici?

* Sire, tocmai am primit numirea de guvernator al fortăreţei Vincennes.

* Ei bine, dragă prietene, începutul acesta îţi face cinste: un rege ca prim prizonier nu-i rău deloc.

* Iertare, Sire, răspunse Beaulieu, dar înaintea Domniei voastre am primit doi gentilomi.

* Cine sunt ei? Iertare, poate sunt indiscret. In acest caz, să considerăm că n-am spus nimic.

* Monseniore, nu mi s-a cerut să păstrez secretul. Este vorba despre domnii La Mole şi Coconnas.

* Ah! E adevărat că i-am văzut când au fost arestaţi; săracii gentilomi, cum îndură această nenorocire?

* în feluri total diferite: unul e vesel, celălalt e trist, unul cântă, celălalt geme!

* Şi care dintre ei geme?
* Domnul de La Mole, Sire.

— Pe legea mea, zise Henric, îl înţeleg mai degrabă pe cel care geme, decât pe cel care cântă. După câte văd, închisoarea nu-i un loc prea vesel. Şi la ce etaj sunt găzduiţi?

— Sus, la al patrulea etaj.

Henric oftă. Acolo ar fi vrut să se afle şi el.

* Haide, domnule de Beaulieu, zise Henric, fii bun şi arată-mi camera mea, căci mă grăbesc să mă văd acolo; ziua de azi m-a obosit foarte mult.

* Poftiţi, monseniore, zise Beaulieu, arătându-i lui Henric o uşă deschisă.

* Numărul doi, spuse Henric; de ce nu numărul unu?
* Fiindcă este reţinut, monseniore.

— Aha! Se pare că aşteptaţi un prizonier de rang mai înalt ca al meu?

* N-am spus, monseniore, că ar fi un prizonier.
* Atunci cine este?

— Monseniorul să nu insiste, căci aş fi nevoit să tac şi astfel nu aş împlini dorinţele Domniei voastre.

— Ah, este altceva, zise Henric.

Şi deveni mai gânditor ca înainte; evident, acest număr unu îl intriga.

în rest, guvernatorul nu-şi dezminţi politeţea iniţială. II instala pe Henric în cameră, cu multe amabilităţi, cerându-şi scuze pentru o anumită lipsă de confort, apoi puse doi soldaţi de pază la uşă şi ieşi.

— Acum, îi spuse temnicerului, să trecem pe la ceilalţi. Temnicerul merse înainte. S-a reluat acelaşi drum ca la dus, prin sala de tortură, străbătând coridorul şi ajungând la scară; urmându-şi călăuza, domnul de Beaulieu urcă trei etaje.

Ajuns la capătul acestor trei etaje, care erau patru de fapt, socotindu-1 şi pe primul, temnicerul deschise pe rând

trei uşi, fiecare cu două broaşte întărite cu doi drugi de fier şi trei lacăte enorme.

Abia atinse cea de-a treia uşă, că se auzi o voce veselă, care exclama:

— Ei, drăcia dracului! Deschideţi măcar ca să intre puţin aer. Soba dumneavoastră este atât de încinsă, încât te sufoci aici.

Şi Coconnas, pe care cititorul 1-a recunoscut, desigur, după înjurătura lui favorită, nu făcu decât un salt din locul în care se afla, până la uşă.

* O clipă, domnule, zise temnicerul, n-am venit să vă scot de aici, am venit ca să intru şi domnul guvernator este în urma mea.

* Domnul guvernator! zise Coconnas. Şi ce doreşte?

* Să vă viziteze.

* îmi face o mare onoare, răspunse Coconnas, domnul guvernator să fie bine venit.

Domnul de Beaulieu intră, într-adevăr, şi făcu să dispară zâmbetul amabil al lui Coconnas, prin acea politeţe glacială, care îi caracterizează pe guvernatorii de fortăreţe, pe temniceri şi pe călăi.

* Aveţi bani la dumneavoastră, domnule? îl întrebă el pe prizonier.

* Eu? Nici un scud! zise Coconnas.

* Bijuterii?

* Am un inel.

* îmi permiteţi să vă caut prin buzunare?

* Pe naiba! exclamă Coconnas înroşindu-se de mânie, noroc că sunteţi în închisoare, la fel ca mine.

* Trebuie să faci totul pentru a-1 sluji pe rege, domnule, zise guvernatorul, scotocind, pe rând, toate buzunarele piemontezului.

* Numiţi aceasta a fi în slujba regelui... atunci şi băieţii cinstiţi care fură pe Pont-Neuf sunt şi ei, ca dumneavoastră, în slujba regelui? Drăcia dracului! Am fost tare nedrept, domnule, căci până acum îi luam drept hoţi.

* Domnule, vă salut, zise Beaulieu. Temnicer, închide-l pe domnul.

Şi guvernatorul plecă, luând cu el inelul lui Coconnas, care avea un smarald foarte frumos, dăruit de doamna de Nevers, cu intenţia ca acesta să-i amintească de culoarea ochilor ei.

— Să mergem la celălalt, zise guvernatorul.

Trecură printr-o încăpere goală şi se repetă parcursul celor trei uşi, al celor şase broaşte şi al celor nouă lacăte.

Ultima uşă se deschise şi primul zgomot pe care îl auziră vizitatorii fu un oftat.

Camera arăta mai sinistru decât cea de unde ieşise domnul de Beaulieu. Patru ferestruici lungi şi strâmte, care se tot îngustau din interior spre exterior, abia luminau locul. Mai mult decât atât, drugi de fier aşezaţi cu destulă artă, pentru ca privirile să se lovească mereu de câte o linie opacă, îl împiedicau pe prizonier să vadă măcar cerul.

Din fiecare unghi al încăperii porneau nervuri de boltă, care se uneau în mijlocul tavanului, unde formau o rozetă.

Aşezat într-un colţ, La Mole rămăsese nemişcat, ca şi când nu i-ar fi auzit pe vizitatori.

Guvernatorul se opri în prag şi privi o clipă spre prizonierul care stătea neclintit, ţinându-şi capul în mâini.

* Bună seara, domnule de La Mole, zise Beaulieu. Tânărul ridică încetişor capul.

* Bună seara, domnule, răspunse.

— Domnule, continuă guvernatorul, am venit să vă percheziţionez.

* N-are nici un rost, o să vă dau tot ce am, zise La Mole.

* Şi ce aveţi?

* Vreo trei sute de scuzi, bijuterii, inelele acestea.

* Daţi-le, domnule, spuse guvernatorul.

* Iată-le.

La Mole îşi întoarse buzunarele pe dos, îşi scoase inelele din degete şi smulse agrafa de la pălărie.

* Nu mai aveţi şi altceva?

* După câte ştiu, nu.

— Şi ce atârnă de şnurul de mătase de la gâtul dumneavoastră? întrebă guvernatorul.

* Domnule, aceasta nu este o bijuterie, este o relicvă.

* Daţi-o.

* Cum! O vreţi şi pe aceasta?

— Am ordin să nu vă las decât hainele şi o relicvă nu este o haină.

La Mole avu un gest de furie care, după calmul dureros şi demn care îl caracteriza, le păru şi mai înfricoşător acestor oameni obişnuiţi cu emoţiile violente.

îşi reveni însă imediat.

— Bine, domnule, zise el, veţi vedea ceea ce aţi cerut. Atunci, întorcându-se ca şi când s-ar fi apropiat de lumină, el îşi dădu jos aşa-zisa relicvă, ce nu era altceva decât un medalion conţinând un portret, pe care îl sărută de mai multe ori. Apoi, se prefăcu că scapă portretul şi îl zdrobi în mii de bucăţele, cu tocul de la cizmă.

— Domnule!... zise guvernatorul.

Şi se aplecă pentru a vedea dacă mai putea salva ceva din obiectul necunoscut, pe care La Mole nu voia să-1 dea. Dar miniatura se făcuse praf.

— Regele dorea să aibă această bijuterie, zise La Mole, dar n-avea nici un drept asupra portretului pe care o conţinea. Acum, iată medalionul, puteţi să-1 luaţi.

— Domnule, mă voi plânge regelui, zise Beaulieu.

Şi fără a-i mai adresa vreun cuvânt, ieşi înfuriat, lăsând temnicerului toată grija închiderii uşilor, fără a mai sta alături de el.

Temnicerul făcu câţiva paşi spre ieşire şi, văzând că domnul de Beaulieu cobora deja primele trepte ale scării, zise:

— Pe legea mea, domnule! Bine am făcut să vă cer o sută de scuzi pe loc, pentru a vă lăsa să-i vorbiţi prietenului dumneavoastră, căci dacă nu mi i-aţi fi dat, guvernatorul vi i-ar fi luat o dată cu ceilalţi trei sute şi conştiinţa mea nu mi-ar mai fi permis să fac ceva pentru dumneavoastră. Dar întrucât am fost plătit dinainte, v-am promis că vă veţi vedea prietenul şi haideţi, un om cinstit

n-are decât un cuvânt. Dar dacă este cu putinţă, ar fi bine, atât pentru dumneavoastră, cât şi pentru mine, să nu vorbiţi despre politică.

La Mole ieşi din camera sa şi se găsi în faţa lui Coconnas, care se plimba în sus şi în jos pe lespezile camerei din mijloc.

Cei doi prieteni se azvârliră unul în braţele celuilalt. Temnicerul se făcu că îşi şterge o lacrimă şi ieşi, având grijă ca cei doi prizonieri să nu fie surprinşi sau mai degrabă să nu fie descoperit el însuşi.

— In fine, iată-te! zise Coconnas. Ei bine, guvernatorul acesta nemernic te-a vizitat?

* Aşa cum te-a vizitat şi pe tine, bănuiesc.
* Şi ţie ţi-a luat totul?
* Ca şi ţie.

— Oh! Eu n-aveam mare lucru, un inel de la Henriette şi nimic mai mult.

— Şi bani peşin?

* I-am dat tot ce aveam bunului temnicer, pentru ca să ne lase să ne întâlnim.
* Aha! zise La Mole, se pare că primeşte bani şi de la unul, şi de la celălalt.

* L-ai plătit şi tu?
* I-am dat o sută de scuzi.
* Cu atât mai bine!
* Cu atât mai bine cu cât temnicerul nostru este un amărât.

— Desigur, cu bani faci orice şi trebuie să nădăjduim că nu vom duce lipsă de bani.

* Spune-mi, înţelegi ce ni se întâmplă?
* Prea bine... Am fost trădaţi.
* De cine?

— De nemernicul de duce d'Alencon. Aveam dreptate când voiam să-i sucesc gâtul!

— Şi crezi că este grav?

* Mă tem că da.
* Deci, ne putem teme de... tortură.

* Nu-ţi ascund că m-am gândit şi eu la asta.
* Ce vei spune dacă se va recurge la aşa ceva?
* Dar tu?
* Eu nu voi scoate o vorbă, răspunse La Mole, tulburat.
* O să taci? exclamă Coconnas.
* Da, dacă voi avea atâta putere.
* Ei bine, eu, zise Coconnas, dacă voi fi supus acestei infamii, te asigur că voi spune multe lucruri.
* Ce fel de lucruri? întrebă repede La Mole.
* Fii pe pace! Lucruri din acelea care îl vor împiedica un timp pe domnul d'Alencon să doarmă.

La Mole era gata să răspundă, când temnicerul, care desigur auzise vreun zgomot, intră iute, îi împinse pe fiecare din cei doi prieteni în camerele lor şi închise uşa în urma sa.

LV
FIGURINA DE CEARA

De oft zile, Carol era ţintuit la pat de o febră mare, întreruptă de accese violente, care semănau cu crizele de epilepsie. In timpul acestor accese, scotea uneori urlete auzite de soldaţii din gardă îngroziţi, care vegheau în anticameră, şi pe care le repetau ecourile bătrânului Luvru, trezit de la o vreme de tot felul de zgomote sinistre. După ce accesele treceau, zdrobit de oboseală, cu picioarele strânse, regele cădea în braţele doicii sale, cu tăceri pline de dispreţ, dar şi de groază.

Dacă am dori să descriem ce fel de gânduri sinistre zăceau în inimile Caterinei de Medici şi ale ducelui d'Alencon — căci mama şi fiul mai mult se ocoleau, decât se căutau —, ar însemna să descriem viermuiala hidoasă care colcăie în fundul unui cuib de viespi.

Henric fusese încuiat în camera sa şi, la propria sa recomandare făcută lui Carol, nimeni nu obţinuse permisiunea să vină să-l vadă, nici chiar Margareta. In ochii tuturor, aceasta era o dizgraţie totală. Caterina şi

ducele d'Alene, on respirară uşuraţi, crezându-1 pierdut, iar Henric bea şi mânca liniştit, sperând că a fost uitat. La Curte, nimeni nu bănuia cauza bolii regelui: maestrul Ambroise Pare şi colegul său Mazilie descoperiseră o inflamaţie a stomacului, fără a-şi da seama care era cauza. Prin urmare, ei i-au prescris un regim uşor, care nu putea decât să vină în ajutorul băuturii speciale indicate de Rene şi pe care Carol o înghiţea de trei ori pe zi din mâna doicii sale, ea constituind hrana sa principală. La Mole şi Coconnas erau la Vincennes, în cel mai mare secret. Margareta şi doamna de Nevers făcuseră zece tentative de a ajunge până la ei sau măcar de a le trimite un bileţel şi nu reuşiseră. Intr-o dimineaţă, printre veşnicele alternanţe de stări bune şi rele, Carol se simţi mai în putere şi vru să-i primească pe curtenii care, deşi ceremonialul trezirii regelui nu mai avusese loc, se pregăteau totuşi din zori. Uşile se deschiseră, aşadar, şi toată lumea putu să vadă, după paloarea obrajilor, după galbenul de fildeş al frunţii, după flacăra febrilă din ochii încercănaţi şi căzuţi în orbite, ce ravagii înfiorătoare făcuse boala necunoscută de care era atins tânărul rege.

Camera regală fu în curând plină de curteni curioşi şi interesaţi. Caterina, ducele d'Alencon şi Margareta fură înştiinţaţi că regele primeşte.

Toţi trei veniră la un interval de câteva momente: Caterina, calmă, ducele, gânditor şi Margareta, abătută.

Caterina se aşează la căpătâiul fiului ei, fără a lua în seamă privirea cu care acesta o întâmpinase.

Ducele d'Alencon se duse la picioarele patului şi rămase acolo.

Margareta se rezemă de o mobilă şi, la vederea frunţii palide, a feţei slăbite şi a ochilor căzuţi în fundul capului ai fratelui ei, nu putu să-şi stăpânească un oftat şi o lacrimă.

Carol, căruia nu-i scăpa nimic, văzu acea lacrimă, auzi acel oftat şi-i făcu Margaretei un semn imperceptibil din cap.

Acel semn, aşa imperceptibil cum fusese, lumină chipul sărmanei regine a Navarrei, căreia Henric nu avusese timp să-i spună ceva sau poate nici nu dorise să-i spună ceva. Se temea pentru soţ, tremura pentru amant.

Pentru ea, nu se temea de nimic, căci îl cunoştea prea bine pe La Mole şi ştia că poate conta pe el.

* Ei bine, dragul meu fiu, cum te simţi? zise Caterina.

* Mai bine, mamă, mai bine.

* Şi ce spun medicii tăi?

* Medicii mei? Ah, sunt doctori renumiţi, mamă — izbucni în râs Carol —, şi îmi face nespusă plăcere, mărturisesc, să-i ascult vorbind despre boala mea. Doică, dă-mi să beau.

Doica îi aduse lui Carol o ceaşcă din băutura sa obişnuită.

* Şi ce-ţi dau să bei, fiule? întrebă Caterina.

* Ei, doamnă, cine se pricepe la preparatele lor? răspunse regele, înghiţind repede băutura.

* Ceea ce i-ar trebui fratelui meu, zise Francisc, ar fi să poată să se scoale, i-ar face bine.

* Da, răspunse Carol cu un zâmbet al cărui tâlc nu a putut fi descifrat de duce; totuşi, ultima vânătoare mi-a făcut mult rău.

Carol rostise aceste cuvinte într-un fel atât de straniu, încât conversaţia la care participaseră cei de faţă se opri.

Apoi, el făcu un mic semn din cap. Curtenii înţeleseră că primirea luase sfârşit şi ieşiră unul după celălalt.

Ducele d'Alencon făcu o mişcare pentru a se apropia de fratele său, dar un simţământ lăuntric îl opri. Salută şi ieşi.

Margareta apucă mâna osoasă pe care fratele ei i-o întinsese, o strânse şi o sărută, apoi ieşi la rândul ei.

«Buna mea Margot», murmură Carol.

Caterina rămase singură, păstrându-şi locul la căpătâiul patului. Văzând-o, Carol se trase spre marginea patului, cu aceeaşi groază cu care te dai îndărăt când vezi un şarpe.

Incunoştiinţat de mărturisirile lui Rene, apoi, mai mult, chibzuind şi meditând, Carol nu mai păstrase nici măcar bucuria îndoielii.

Ştia perfect cui şi cărei cauze i se datora moartea.

De aceea, când Caterina se apropie de pat şi întinse spre fiul ei o mână rece, la fel ca privirea ei, acesta se cutremură şi se înspăimântă.

— Mai rămâi, doamnă? o întrebă.

* Da, fiule, trebuie să-ţi vorbesc despre lucruri importante, răspunse Caterina.

* Vă ascult, doamnă, zise Carol, trăgându-se încă şi mai mult înspre marginea patului.

* Sire, zise regina, v-am auzit afirmând adineauri că medicii Domniei voastre sunt doctori mari.

* Şi afirm aceasta în continuare, doamnă.

* Totuşi, ce au făcut, de când sunteţi bolnav?

— Nimic, ce-i drept... dar dacă ai fi asistat la discuţia lor... într-adevăr, doamnă, ţi-ai dori să fii bolnav doar ca să auzi astfel de discuţii.

* Ei bine, fiule, vrei să-ţi spun ceva?

* Cum să nu? Spune, mamă.

* Bănuiesc că aceşti mari doctori nu-ţi cunosc boala.

* Cum, doamnă?

* Poate că ei văd doar un efect, fără a cunoaşte cauza.

— Se prea poate, răspunse Carol, neînţelegând unde dorea să ajungă mama sa.

* Ceea ce înseamnă că ei tratează simptomul, în loc să trateze boala.

* Pe cuvântul meu! spuse Carol mirat, cred că ai dreptate, mamă.

* Ei bine, fiule, zise Caterina, cum bunul mers al treburilor statului ar putea fi prejudiciat de boala ta îndelungată, care mă îndurerează şi mă îngrijorează, pentru că mă gândesc că s-ar putea să-ţi afecteze moralul, am chemat cei mai savanţi doctori.

— în arta medicală, doamnă?

* Nu, într-o artă mai profundă, într-o artă care permite

să descoperi ce se petrece nu numai în trup, ci şi în suflet.

* Ah, ce artă iscusită, doamnă, o artă care pe drept cuvânt nu le este predată regilor! Şi cercetările Domniei voastre au ajuns la vreun rezultat?

* Da.

* Care?

* Acela pe care îl nădăjduiam. Ii aduc Maiestăţii voastre leacul ce îi va tămădui atât trupul, cât şi cugetul.

Carol se cutremură, căci îşi închipui că mama sa, socotind că el trăieşte încă prea mult, hotărâse că trebuie să termine cu bună ştiinţă ceea ce începuse fără să vrea.

* Şi unde-i leacul acela? întrebă Carol, ridicându-se într-un cot şi privindu-şi mama.

* Este chiar în boală, răspunse Caterina.

* Atunci unde este boala?

* Ascultă-mă, fiule, zise Caterina. Ai auzit spunându-se vreodată că există duşmani ascunşi, a căror răzbunare loveşte de la distanţă şi ucide victima?

* Prin spadă sau prin otravă? întrebă Carol, fără a pierde din priviri chipul neclintit al mamei sale.

* Nu, prin mijloace mult mai sigure şi mai cumplite, zise Caterina.

* Lămureşte-mă mai bine.

* Fiule, întrebă florentina, crezi în practicile vrăjitoriei şi ale magiei?

Carol îşi reţinu un zâmbet de dispreţ şi de neîncredere.

* Mult, răspunse el.

* Ei bine, conchise iute Caterina, de acolo îţi vin toate suferinţele. Un duşman al Maiestăţii voastre, care nu ar fi îndrăznit să-1 înfrunte pe faţă, a conspirat din umbră. El a îndreptat spre persoana Maiestăţii voastre o conspiraţie cu atât mai îngrozitoare cu cât nu avea complici şi iţele misterioase ale acesteia erau nevăzute.

* Pe legea mea, nu este cu putinţă! zise Carol, revoltat de atâta perfidie.

* Gândeşte-te bine, fiule, continuă Caterina, aminteşte-

ţi de anumite planuri de fugă, care ar fi trebuit să-1 scape pe ucigaş de pedeapsă.

* Ucigaşul! exclamă Carol. Ai spus ucigaşul? S-a încercat să fiu ucis, mamă?

Pleoapele ridate ale Caterinei îi ascunseră privirile ipocrite.

— Da, fiule, poate tu te mai îndoieşti, dar eu sunt sigură.

— Nu mă îndoiesc niciodată de ceea ce îmi spui, răspunse regele cu amărăciune. Şi în ce fel s-a încercat să fiu ucis? Aş fi curios să aflu.

— Prin magie, fiule.

* Lămureşte-mă mai bine, doamnă, zise Carol, reluându-şi rolul de observator, din prea mare dezgust.

* Dacă acel conspirator, pe care vreau să-l numesc şi pe care Maiestatea voastră 1-a numit deja în adâncul inimii sale, ar fi reuşit să scape punându-şi în funcţiune toate puterile şi fiind sigur de succes, nimeni n-ar fi descoperit suferinţele Maiestăţii voastre, dar, din fericire, fratele vostru, Sire, veghea.

* Care frate? întrebă Carol.

* Fratele vostru, d'Alencon.

* Ah, aşa este; uit mereu că am un frate, murmură Carol, râzând cu amărăciune. Aşadar, doamnă, spuneţi că...

* Că din fericire, el a descoperit ţesătura conspiraţiei. Dar în timp ce el, un copil lipsit de experienţă, căuta doar indiciile unui complot obişnuit, dovezile unei escapade de tânăr, eu am căutat dovezile unei acţiuni mult mai importante, cunoscând mintea subtilă a vinovatului.

* Ei, asta-i, mamă, am impresia că vrei să vorbeşti despre regele Navarrei? zise Carol, încercând să vadă până unde putea merge prefăcătoria florentină.

Caterina îşi plecă ochii cu ipocrizie.

— Am dat ordin să fie arestat şi dus la Vincennes pentru escapada în cauză, continuă regele; să fie, oare,

mai vinovat decât îl bănuiesc?

* Simţi febra care te mistuie? întrebă Caterina.

* Desigur, doamnă, zise Carol încruntându-se.

* Simţi fierbinţeala care îţi roade inima şi măruntaiele?

* Da, doamnă, răspunse Carol, întunecându-se tot mai mult.

* Şi durerile ascuţite de cap, care îţi trec ca nişte săgeţi prin ochi, pentru a ajunge la creier?

* Da, da, doamnă, simt toate acestea! Oh, ce bine ştii să-mi descrii durerile!

* Este foarte simplu, zise florentina. Priveşte...

Ea scoase de sub mantia ei un obiect pe care îl prezentă regelui. Era o figurină din ceară gălbuie, înaltă de vreo zece degete. Figurina era îmbrăcată cu o rochie presărată cu stele aurii, tot din ceară, iar pe deasupra avea o mantie regală, din aceeaşi materie.

* Uită-te să vezi ce are pe cap, zise Caterina.

* O coroană, răspunse Carol.

* Şi în inimă?

* Un ac.

* Ei bine, Sire, vă recunoaşteţi?

* Eu?

* Da, Maiestatea voastră, cu mantie şi coroană.

* Şi cine a făcut figurina aceasta? întrebă Carol, pe care-1 obosea toată această comedie. Desigur, regele Navarrei?

* Nu, Sire.

* Nu?... atunci nu mai înţeleg.

* Am spus nu, continuă Caterina, deoarece Maiestatea voastră pare să ţină la exactitatea faptelor. Aş fi spus da, dacă Maiestatea voastră mi-ar fi pus altfel întrebarea.

Carol nu răspunse. încerca să descifreze toate gândurile acelei inimi tenebroase, care se închidea mereu în faţa lui, chiar atunci când i se părea că este gata să pătrundă în tainele ei.

* Sire, continuă Caterina, această figurină a fost găsită

prin grija procurorului general Laguesle, în locuinţa bărbatului care, în ziua vânătorii cu şoim, ţinea de căpăstru un cal pregătit pentru regele Navarrei.

* La domnul de La Mole? zise Carol.

* Chiar la el. Şi mai uită-te la acul din oţel care străpunge inima şi vezi ce literă este pe eticheta lui.

* Văd un „M", zise Carol.

* Ceea ce înseamnă MOARTE; aceasta este formula magică, Sire. Vrăjitorul scrie astfel dorinţa sa pe rana pe care o provoacă. Dacă ar fi vrut să vă provoace nebunia, aşa cum a procedat ducele de Bretania pentru regele Carol al Vl-lea, ar fi înfipt acul în cap şi ar fi pus un „N" în loc de „M".

* Deci, după părerea dumneavoastră, doamnă, cel care vrea să-mi curme zilele este domnul de La Mole? întrebă Carol al IX-lea.

* Da, ca pumnalul care se înfige în inimă; da, dar în spatele pumnalului se află braţul care îl împinge.

* Şi asta-i cauza bolii de care sufăr? In ziua în care vraja se va rupe, boala va dispărea? Cum se poate face aceasta? întrebă Carol. Tu ştii, dragă mamă, căci, spre deosebire de tine, care te-ai ocupat toată viaţa cu astfel de lucruri, eu am rămas foarte ignorant în domeniul vrăjitoriei şi al magiei.

* Moartea vrăjitorului rupe vraja, zise Caterina.

* Adevărat? făcu mirat Carol.

* Cum, nu ştiai?

* De unde să ştiu, nu sunt vrăjitor, să-mi fie cu iertare, doamnă.

* Ei bine, reluă Caterina, Maiestatea voastră este convinsă, nu-i aşa?

* Desigur.

* Convingerea va alunga neliniştea?

* Cu totul.

* Nu spui aceasta doar din politeţe?

— Nu, mamă, o spun din toată inima. Chipul Caterinei se destinse.

* Slavă Domnului! exclamă ea, ca şi când ar fi crezut în Dumnezeu.

* Da, slavă Domnului! reluă ironic Carol. Ştim cui să atribuim starea în care mă aflu şi, prin urmare, pe cine să pedepsim.

* Şi-1 vom pedepsi?

* Pe domnul de La Mole; n-ai spus că el este vinovatul?

* Am spus că el este instrumentul.

— Ei bine, zise Carol, să începem cu domnul de La Mole; este cel mai important. Toate aceste crize pe care le fac pot sa trezească bănuieli primejdioase în jurul nostru. Trebuie să se facă urgent lumină şi, în această lumină, să se afle adevărul.

* Deci, domnul de La Mole?

* îmi convine de minune ca vinovat. Prin urmare, îl accept. Să începem cu el şi dacă are un complice, va vorbi.

* Da, şopti Caterina; de altfel, dacă nu vorbeşte, îl vom face să vorbească. Avem mijloace infailibile pentru aceasta.

Apoi, ridicându-se, spuse cu glas tare:

* Aşadar, Sire, permiteţi să se înceapă ancheta?

* Este dorinţa mea, doamnă, şi, cu cât mai devreme, cu atât mai bine.

Caterina strânse mâna fiului ei, fără a înţelege tresărirea nervoasă a acelei mâini care o strânse pe a sa, şi ieşi fără a auzi râsul batjocoritor al regelui şi cumplita ocară ce urmă râsului.

Regele se întrebă dacă nu era primejdios să fie lăsată să facă ce vrea acea femeie care, în câteva ore, era în stare să înfăptuiască atâtea, încât cu greu s-ar mai fi putut schimba ceva.

In acea clipă, în timp ce privea draperia ce căzuse după ce plecase Caterina, auzi un foşnet uşor în spatele său şi, întorcân-du-se, o văzu pe Margareta, care ridica

perdeaua din dreptul coridorului ce ducea la doica sa.

Margareta, palidă, cu privirile rătăcite, tulburată, era stăpânită de o emoţie puternică.

* Oh, Sire! Sire! exclamă ea, repezindu-se spre patul fratelui său, ştiţi bine că ea minte!

* Care ea? întrebă Carol.

* Ascultă, Carol, desigur că este îngrozitor să-ţi acuzi mama, dar am bănuit că avea să rămână lângă tine ca să-i învinovăţească. Dar jur pe viaţa mea, pe a ta, pe sufletele noastre, îţi jur că ea minte!

— Să-i învinovăţească?... Pe cine să învinovăţească? Amândoi vorbeau şoptit; s-ar fi zis că le era teamă să-şi audă propriile voci.

— întâi pe Henric, pe prietenul tău Henriot, care te iubeşte, care ţine la tine mai mult decât la oricine din lumea aceasta.

* Chiar crezi asta, Margot? întrebă Carol.

* Sire, sunt sigură.

* Ei bine, şi eu sunt sigur, zise regele.

— Atunci, dacă eşti sigur, dragă frate, de ce ai poruncit să fie arestat şi dus la Vincennes?

* Fiindcă el însuşi mi-a cerut-o.

* V-a cerut-o el, Sire?

— Da. Are idei ciudate Henriot. Poate se înşală, poate că are dreptate, dar, în fine, una din ideile sale a fost că este mai în siguranţă urmărit de dizgraţia mea, decât bucurându-sc de favorurile mele, aflându-se departe de mine şi nu aproape, stând la Vincennes, mai bine decât la Luvru.

— Ah, înţeleg, zise Margareta, se află în siguranţă acolo?

— La naiba! cât de în siguranţă poate fi un om de care răspunde cu capul Beaulieu.

* Oh! Mulţumesc, frate, asta în privinţa lui Henric. Dar...

* Dar ce? întrebă Carol.

— Dar ar mai fi şi altă persoană, Sire, de care poate m-aş interesa, de care, în fine, mă interesez.

— Şi cine este persoana aceea?

— Sire, nu mă întrebaţi. Abia dacă îndrăznesc s-o numesc în faţa fratelui meu şi în nici un caz în faţa regelui!

— Domnul de La Mole, nu-i aşa? întrebă Carol.

* Vai! zise Margareta, ai vrut să-l ucizi o dată şi n-a scăpat decât în mod miraculos de răzbunarea ta augustă.

* Asta a fost când s-a făcut vinovat de o singură crimă, dar acum, când a comis două...

* Sire, nu este vinovat de cea de-a doua.

* Dar, biata mea Margot, n-ai auzit ce-a spus mama noastră?

* Dar ţi-am spus, Carol, continuă Margareta, coborând glasul, ţi-am mai spus că minte.

* Poate nu ştii că există o figurină din ceară care a fost găsită la domnul de La Mole ?

— Ba da, frate, ştiu.

— Şi figurina aceea are inima înţepată cu un ac care poartă o mică etichetă cu litera „M"?

* Ştiu, Sire.

* Şi ce-ai de spus?

— Am de spus că acea figurină care poartă o mantie regală pe umeri şi o coroană pe cap reprezintă o femeie, şi nu un bărbat.

— Ei, şi acul care-i străbate inima?

— Este un farmec pentru a fi iubit de acea femeie, şi nu o vrajă pentru a ucide un bărbat.

— Dar litera „M"?

— Ea nu înseamnă „MOARTE", după cum a spus regina-mamă.

— Ce vrea să însemne, atunci? întrebă Carol.

— înseamnă... numele femeii pe care domnul de La Mole o iubeşte.

— Cum se numeşte acea femeie?

* Acea femeie se numeşte ***Margareta,*** dragul meu frate, zise regina Navarrei căzând în genunchi în faţa

patului regelui şi luându-i mâna de care îşi rezemă faţa scăldată în lacrimi.

* Tăcere, dragă soră! spuse Carol, plimbând în jurul său o privire scânteietoare, sub sprâncenele încruntate. După cum ai auzit tu, ai putea fi auzită şi tu, la rândul tău.

* Ce-mi pasă? rosti Margareta ridicându-şi capul. Să vină toată lumea să mă audă! In faţa lumii întregi voi spune că este o mârşăvie să te foloseşti de dragostea unui gentilom şi să-i pătezi reputaţia, învinovăţindu-1 de asasinat.

* Margot, dacă ţi-aş spune că ştiu, la fel de bine ca tine, ce este şi ce nu este?

* Frate drag!

* Dacă ţi-aş spune că domnul de La Mole este nevinovat?

* Deci ştii aceasta?

* Dacă ţi-aş spune că îl cunosc pe adevăratul vinovat?

— Adevăratul vinovat! exclamă Margareta. Atunci, există o crimă?

* Da. Cu sau fără intenţie, crima există.

* împotriva ta?

A

* împotriva mea.

* Cu neputinţă!

* Cu neputinţă!... Priveşte-mă, Margot.

Tânăra femeie îşi privi fratele şi se cutremură, văzându-1.

* Margot, nu mai am nici trei luni de trăit, zise Carol.

* Tu, frate! Tu, dragul meu Carol! exclamă ea.

* Margot, sunt otrăvit. Margareta scoase un ţipăt.

— Taci, îi zise Carol. Trebuie să se creadă că mor din pricina unei vrăji.

* Şi-1 cunoşti pe vinovat?

* II cunosc.

* Ai spus că nu este La Mole?

* Nu, nu este el.

* Nu este nici Henric, cu siguranţă.

* Nu.
* Dumnezeule! Să fie oare...?
* Cine?
* Fratele meu... d'Alencon? murmură Margareta.
* Poate.

— Sau... sau...! Margareta vorbi în şoaptă, îngrozită de ceea ce voia să spună. Sau... mama noastră?

Carol tăcu.

Margareta îl privi, citi în privirea sa ceea ce căuta şi căzu iarăşi în genunchi, pe jumătate rezemată de un fotoliu.

— Doamne, Dumnezeule, murmură ea, nu este cu putinţă!

— Nu este cu putinţă! zise Carol cu un râs strident. Păcat că nu este Rene aici. Ţi-ar spune povestioara.

— Rene?

— Da. Ţi-ar povesti, de exemplu, cum o femeie căreia nu i se poate refuza nimic a venit să-i ceară un tratat de vânătoare ascuns în bibliotecă, cum o otravă puternică a fost vărsată pe fiecare pagină a cărţii, cum otrava destinată cuiva, nu ştiu cui, a căzut, dintr-un capriciu al sorţii sau dintr-o pedeapsă a Cerului, în mâinile altei persoane decât cele ale persoanei căreia îi era destinată. Dar în absenţa lui Rene, dacă vrei să vezi cartea, ea se află acolo, în biroul meu; iar pe filele ei, care mai pot ucide vreo douăzeci de persoane, o să poţi vedea, scris de mâna florentinului, că i-a dat cartea compatrioatei sale.

— Tăcere, Carol, taci şi tu, la rândul tău! zise Margareta.

* Vezi bine, acum, că trebuie să se creadă că am murit din cauza unei vrăji.
* Dar este nedrept, dar este îngrozitor! Indurare! Indurare! Ştii că este nevinovat.
* Da, ştiu, dar trebuie să fie considerat vinovat. îndură, aşadar, moartea iubitului tău, nu este prea mult pentru a salva onoarea casei regale a Franţei! Eu însumi îndur moartea, pentru ca secretul să moară o dată cu mine.

Margareta îşi plecă frumosul ei chip, înţelegând că regele nu putea s-o ajute cu nimic, cu privire la dezvinovăţirea lui La Mole. Ieşi plângând, cu speranţa în propriile ei mijloace.

în acest timp, după cum bănuise Carol, regina-mamă nu pierduse nici o clipă; îi adresase procurorului general Laguesle o scrisoare, păstrată în întregime în arhivele istoriei şi care pune acel episod într-o lumină sângeroasă:

«Domnule procuror, în seara aceasta am aflat cu certitudine că La Mole a comis un sacrilegiu. S-au găsit multe lucruri primejdioase, cărţi şi hârtii; vă rog să cereţi primului preşedinte să ancheteze cât mai grabnic cazul figurinei de ceară, căreia i s-a înfipt în inimă un ac, cu scopul de a-1 ucide pe rege.

Katerina»

LVI
SCUTURILE NEVĂZUTE

A **DOUA ZI DUPÂ CE CATERINA** scrisese scrisoarea pe care tocmai am citit-o, guvernatorul intră la Coconnas cu o suită impunătoare: doi halebardieri şi patru oameni îmbrăcaţi în robe negre.

Coconnas era invitat să coboare într-o sală unde procurorul Laguesle şi doi judecători îl aşteptau ca să înceapă interogatoriul, potrivit instrucţiunilor primite de la Caterina.

In timpul celor opt zile petrecute la închisoare, Coconnas chibzuise mult; trebuie să adăugăm că zilnic se întâlnea cu La

Mole câte o clipă, datorită temnicerului care, fără a le spune ceva, le făcea această surpriză — desigur, nu din filantropie; La Mole şi prietenul său se înţelesesem să nege totul, iar Coconnas era convins că aveau să se descurce cu puţină şiretenie, întrucât învinuirile ce li se aduceau nu puteau fi mai grave decât cele aduse altora. Henric şi Margareta nu făcuseră nici o tentativă de fugă, deci nu

puteau fi compromişi într-o acţiune în care vinovaţii principali erau liberi. Coconnas nu ştia că Henric era găzduit în acelaşi castel cu el şi bunăvoinţa temnicerului îi dovedea că avea protectori pe care îi numea „scuturile sale nevăzute".

Până atunci, interogatoriile se referiseră la intenţiile regelui Navarrei, la planurile sale de fugă şi la rolul pe care cei doi prieteni ar fi trebuit să-l aibă. Coconnas răspunsese mereu într-un fel mai mult decât vag şi deosebit de dibaci. Era gata să răspundă, în continuare, la fel şi îşi pregătise mici răspunsuri, când îşi dădu seama, deodată, că interogatoriul îşi schimbase obiectivele.

Era vorba de una sau de mai multe vizite făcute lui Renă şi de una sau de mai multe figurine de ceară, făcute la cererea lui La Mole.

Oricât de pregătit era, lui Coconnas i se păru că acuzaţiile îşi pierdeau din intensitate, căci nu mai era în discuţie trădarea unui rege, ci doar modelarea unei figurine, una de opt până la zece degete înălţime, reprezentând o regină.

El răspunse cu voioşie că nici el, nici prietenul său nu se mai jucau de mult cu păpuşi şi observă cu plăcere că, de mai multe ori, răspunsurile sale avuseseră privilegiul de a-i face pe judecători să zâmbească. Pe atunci, Piron nu scrisese încă versurile: „Am râs. Iată-mă dezarmat", dar acelaşi lucru fusese exprimat de multe ori în proză şi Coconnas crezu că-i dezarmase pe jumătate pe judecători, întrucât ei zâmbiseră.

Odată interogatoriul terminat, el urcă în camera sa cântând atât de tare, încât La Mole, pentru care făcea toată zarva, trase cele mai favorabile concluzii.

La Mole fu scos din camera sa, la rândul lui, şi, asemenea lui Coconnas, descoperi că acuzaţia ce i se aducea luase o nouă întorsătură. A fost întrebat despre vizitele sale la Rene. Răspunse

că nu fusese decât o singură dată la florentin. I se mai puse întrebarea dacă atunci îi comandase o figurină de

ceară. Răspunse că Rene îi arătase o figurină gata făcută. Fu întrebat dacă figurina reprezenta un bărbat. El răspunse că reprezenta o femeie. I se mai puse întrebarea dacă vraja nu avea drept scop uciderea unui bărbat. Răspunse că vraja avea drept scop dobândirea dragostei acelei femei.

întrebările au fost puse şi reluate, răsucite în toate felurile, dar la toate, indiferent de felul în care fuseseră puse, La Mole răspunsese mereu la fel.

Judecătorii se priviră cu un fel de nehotărâre, neştiind ce să spună sau ce să facă în faţa unei asemenea simplităţi, când un bilet adus procurorului general îi scoase din impas.

Biletul cuprindea cele ce urmează:

«Dacă acuzatul neagă, recurgeţi la tortură.»

Procurorul puse biletul în buzunar, îi zâmbi lui La Mole şi îi spuse, politicos, că poate pleca. La Mole se întoarse în temniţa sa, aproape la fel de liniştit, dacă nu şi aproape la fel de vesel ca şi prietenul său Coconnas.

«Cred că totul merge spre bine», zise el.

Peste o oră auzi paşi şi văzu un bileţel strecurat pe sub uşă, fără să vadă însă şi mâna care îl vârâse. II luă, gândindu-se că putea fi din partea temnicerului, după toate probabilităţile.

Văzând bileţelul, o speranţă aproape la fel de dureroasă ca o dezamăgire îi cuprinse inima. Nădăjduia că biletul era de la Margareta, din partea căreia nu primise nici o veste de când era prizonier. Luă biletul cu o mână tremurătoare.

La vederea scrisului, era gata să se sfârşească de fericire. Mesajul transmis era scurt:

«Curaj, stau de veghe.»

«Ah! dacă ea stă de veghe, îşi zise La Mole acoperind cu sărutări hârtia pe care o atinsese o mână atât de dragă, dacă ea veghează, sunt salvat!...»

Pentru înţelegerea mesajului acestui bilet, pentru ca La Mole să aibă încredere în ceea ce numea piemontezul

„scuturile sale nevăzute", trebuie să ducem din nou cititorul până la acea căsuţă din strada Cloche-Perce şi până în acea cameră a casei în care atâtea clipe de fericire tulburătoare, atâtea parfumuri care mai dăinuiau, atâtea amintiri devenite nelinişti zdrobeau inima unei femei culcate pe nişte perne de catifea.

«Să fii regină, să fii puternică, să fii tânără, să fii bogată, să fii frumoasă şi să suferi ceea ce sufăr eu; este cu neputinţă!» gândea ea, îndurerată.

Apoi, în zbuciumul ei, se ridica, umbla, se oprea deodată, îşi lipea fruntea de câte o marmură rece, se ridica palidă şi cu faţa scăldată în lacrimi, îşi frângea mâinile ţipând de desperare şi se trântea, zdrobită, pe câte un fotoliu.

Deodată, draperia care despărţea apartamentul din strada Cloche-Perce de cel din strada Tizon se ridică; un foşnet mătăsos se auzi pe lângă panourile de lemn ale peretelui şi apăru ducesa de Nevers.

* Oh! tu eşti! Cu ce nerăbdare te aşteptam! Ei bine, ce veşti îmi aduci? exclamă Margareta.

* Rele, rele, sărmana mea prietenă. Caterina grăbeşte judecata şi chiar acum se află la Vincennes.

* Şi Rene?
* A fost arestat.
* înainte de a-i fi vorbit?
* Da.
* Şi iubiţii noştri prizonieri?
* Am veşti de la ei.
* Prin temnicer?
* Prin el.
* Ei bine?

— Ei bine, ei se văd zilnic şi schimbă câteva cuvinte între ei; alaltăieri au fost percheziţionaţi. La Mole a preferat să sfărâme portretul tău, decât să-l lase să cadă în mâini străine.

* La Mole drag!
* Annibal le-a râs în nas inchizitorilor.

* Bunul Annibal! Dar după aceasta?

* Au fost interogaţi azi-dimineaţă despre fuga regelui, despre proiectele sale de răzvrătire în Navarra, dar ei nu au spus nimic.

* Ştiam eu bine că vor păstra tăcerea, dar această tăcere este tot atât de ucigătoare ca o mărturisire.

* Da, dar noi, noi îi vom salva.

* Te-ai gândit la planul nostru?

* De ieri nu m-am ocupat decât de acest proiect.

* Ei bine?

* Am căzut de acord cu Beaulieu. Ah! iubita mea regină, ce bărbat pretenţios şi lacom! Va costa viaţa unui om şi trei sute de mii de scuzi.

* Spui că este pretenţios şi lacom şi totuşi, pentru a-i salva pe prizonierii noştri, nu cere decât viaţa unui om şi trei sute de mii de scuzi... Dar e o nimica toată!

* O nimica toată... trei sute de mii de scuzi!... Dar toate bijuteriile tale şi ale mele nu vor fi de ajuns.

* Ce are a face? Vor plăti regele Navarrei, ducele d'Alencon, fratele meu Carol, căci dacă nu...

* Haide! Judeci ca o femeie fără minte. Am eu cei trei sute de mii de scuzi...

* Tu?

* Da, eu.

* Şi cum ai făcut rost de ei?

* Ei, simplu!

* Este un secret?

* Pentru toată lumea, afară de tine.

— Doamne! zise Margareta, zâmbind printre lacrimi. I-ai furat cumva?

* Iţi vei da seama singură.

* Ia să vedem.

* Ţi-1 aminteşti pe acel îngrozitor Nantouillet?

* Bogătaşul, cămătarul?

* Dacă vrei să-i spui astfel.

* Ei bine?

— Ei bine, într-o bună zi, văzând el trecând o anumită

femeie blondă, cu ochi verzi, împodobită cu aceste trei rubine, unul pe frunte, celelalte două la tâmple, podoabe care îi vin atât de bine şi neştiind el că acea femeie era o ducesă, bogătaşul, cămătarul exclamă: «Pentru trei sărutări pe locul celor trei rubine, i-aş dărui trei diamante, valorând câte o sută de mii de scuzi fiecare!»

— Şi atunci, Henriette?

— Atunci, draga mea, diamantele au apărut şi au fost vândute.

— Vai, Henriette! murmură Margareta.

* Ce să fac? zise ducesa, cu o impudoare naivă şi totodată sublimă, care caracterizează atât secolul, cât şi femeia; ce să fac? II iubesc pe Annibal!

* Este adevărat, zise Margareta zâmbind şi îmbujorându-se, totodată; îl iubeşti mult, poate că îl iubeşti chiar prea mult.

Şi îi strânse mâna.

— Prin urmare, continuă Henriette, datorită celor trei diamante ale mele, cei trei sute de mii de scuzi există şi omul e pregătit.

* Omul, care om?

* Omul care trebuie ucis; ai uitat că trebuie ucis un om.

* Şi ai găsit omul de care aveai nevoie?

* Desigur.

* Cu acelaşi preţ? întrebă zâmbind Margareta.

* Cu acelaşi preţ aş fi găsit o mie. Nu, nu, doar cu cinci sute de scuzi, răspunse Henriette.

* Ai găsit un om care să se lase ucis pentru cinci sute de scuzi?

— Ce vrei? Trebuie să trăiască şi el într-un fel.

* Dragă prietenă, nu te mai înţeleg. Haide, vorbeşte clar: în situaţia în care ne aflăm, dezlegarea enigmelor cere prea mult timp.

* Atunci, ascultă: temnicerul care-i păzeşte pe La Mole şi pe Coconnas este un fost soldat, care ştie ce înseamnă o rană. El vrea să ne ajute să ne salvăm prietenii, dar nu vrea să-şi piardă slujba. O lovitură de pumnal, bine dată,

va rezolva totul. Noi îlvom recompensa şi statul îl va despăgubi. Astfel, omul nostru va primi cu amândouă mâinile şi o să adeverească fabula pelicanului[1].

* Dar, o lovitură de pumnal... zise Margareta.

* Fii pe pace! Annibal va fi acela care îl va lovi.

* De fapt, zise Margareta râzând, el i-a dat lui La Mole trei lovituri — atât de spadă, cât şi de pumnal — şi La Mole nu a murit de pe urma lor; putem spera, deci.

* Răutăcioaso! Ai merita să nu-ţi mai spun nimic.

* Nu, nu, dimpotrivă, spune-mi şi restul, te implor. In ce fel îi vom salva?

* Iată cum se vor desfăşura lucrurile: capela este singurul loc din castel unde pot pătrunde femeile care nu sunt prizoniere. Vom sta ascunse în spatele altarului; iar sub faţa de masă a altarului vom găsi două pumnale. Uşa sacristiei[2] va fi deschisă; Coconnas îl va lovi pe temnicerul care se va prăbuşi şi se va preface că a murit; vom apărea, vom azvârli câte o mantie pe umerii prietenilor noştri şi vom fugi cu ei pe uşiţa sacristiei. întrucât noi avem parola, vom ieşi fără nici o greutate.

* Şi după ce ieşim?

* Doi cai îi vor aştepta la poartă, ei îi vor încăleca, vor părăsi Ile-de-France şi vor porni spre Lorena, de unde se vor întoarce incognito, când şi când.

* Oh! mă readuci ia viaţă, zise Margareta. Aşadar, îi vom salva?

* Aproape sigur.

* Şi aceasta va fi curând?

* Cred că peste trei sau patru zile; Beaulieu ne va da de veste.

* Dar dacă vei fi recunoscută prin împrejurimile fortăreţei Vincennes, aceasta ar putea răsturna planul nostru.

— Cum îţi închipui că m-ar recunoaşte cineva? Merg îmbrăcată ca o călugăriţă, cu o scufie atât de mare, încât

1 Aluzie la faptul că pelicanul îşi sfâşie pântecele pentru a-şi hrăni copiii.

2 încăpere într-o biserică catolică sau clădire special ridicată lângă o biserică catolică, în care se păstrează obiectele de cult şi veşmintele preoţeşti.

nu mi se vede nici vârful nasului.

* Oricât de multe precauţii ar fi, tot ar fi de prisos.

* Asta ştiu bine, drăcia dracului! cum ar zice bietul Annibal.

* Şi despre regele Navarrei ai aflat ceva?

— Desigur. -Şi?

— Nu a fost niciodată mai vesel, după cât se pare; râde, cântă, mănâncă zdravăn şi nu vrea decât un singur lucru: să fie bine păzit.

* Are dreptate. Şi mama mea?

* Ţi-am spus, grăbeşte cât poate procesul.

* Da, dar nu bănuieşte nimic în ceea ce ne priveşte?

* Cum ai vrea să bănuiască ceva? Toţi cei care cunosc secretul au interesul să-l păstreze. Ah! am mai aflat că i-a anunţat pe judecătorii din Paris să fie pregătiţi pentru instruirea procesului.

* Să ne grăbim şi noi, Henriette. Dacă bieţii noştri prizonieri vor fi duşi în altă temniţă, totul va trebui luat de la capăt.

— Fii pe pace, şi eu doresc la fel de mult să-i văd salvaţi.

* Da, da! Ştiu bine şi îţi mulţumesc, de mii de ori mulţumesc pentru tot ceea ce faci.

* Cu bine, Margareta. Plec să continuu cercetările şi să pun la punct planul nostru.

* Eşti sigură de Beaulieu?

* Nădăjduiesc că da.

* Dar de temnicer?

* A promis.

* Caii?

* Vor fi cei mai buni din grajdul domnului de Nevers.

* Te ador, Henriette.

Şi Margareta sări de gâtul prietenei sale; pe urmă, cele două femei se despărţiră, ieşind fiecare pe altă uşă, făgăduindu-şi să se revadă a doua zi şi în fiecare zi, în acelaşi loc şi la aceeaşi oră.

Pe aceste două fiinţe încântătoare şi iubitoare le numea Coconnas, pe bună dreptate, „scuturile sale nevăzute".

LVII JUDECĂTORII

* El **BINE, DRAGĂ PRIETENE,** îi spuse Coconnas lui La Mole când se întâlniră după interogatoriul în care, pentru prima dată, fusese vorba despre figurina de ceară, se pare că totul merge de minune şi că destul de curând, judecătorii ne vor lăsa în pace, ceea ce este cu totul altceva decât atunci când medicii te lasă în pace; atunci când medicul îl părăseşte pe bolnav, înseamnă că nu-1 mai poate salva, şi, dimpotrivă, când judecătorul îl părăseşte pe acuzat, înseamnă că i-a pierit speranţa de a-1 vedea cu capul retezat.

* Da, răspunse La Mole, şi mi se pare că politeţea şi înlesnirile temnicerilor, uşurinţa cu care se deschid uşile, se datorează nobilelor noastre prietene; dar nu-1 recunosc pe domnul Beaulieu, cel puţin după câte mi s-a spus.

* Eu îl recunosc bine, zise Coconnas, doar că amabilitatea costă scump! Da, asta-i, una este prinţesă, cealaltă este regină; sunt bogate amândouă. Şi niciodată ele nu vor avea prilejul să-şi folosească mai bine banii. Acum, să ne recapitulăm bine lecţia: suntem duşi la capelă, suntem lăsaţi acolo în paza temnicerului, fiecare din noi găseşte un pumnal în locul indicat, fac o gaură în pântecele temnicerului...

* Ei nu, nu în pântece, bietul om! Ar însemna să-i iei înapoi cei cinci sute de scuzi; mai bine în braţ.

* Ei, în braţ ar însemna să-1 compromitem pe bietul om, s-ar vedea că am fost înţeleşi. Nu, în partea dreaptă şi alunecând cu dibăcie de-a lungul coastelor: ar fi o lovitură verosimilă şi neprimejdioasă.

* Bine şi aşa; apoi...

* Apoi tu baricadezi poarta principală cu bănci de piatră, în timp ce prinţesele noastre ies din spatele altarului, unde erau ascunse, şi Henriette deschide uşiţa. Ah! pe legea mea! Mi-e foarte dragă Henriette, cred că mi-a fost ea cam necredincioasă, de mi-e atât de dor de ea.

* Apoi, zise La Mole cu o voce înfiorată, melodioasă, ajungem în pădure. O sărutare plină de dragoste ne va face fericiţi şi puternici. Ne vezi, oare, Annibal, aplecaţi deasupra cailor noştri focoşi, cu inimile strânse de duioşie? Ce lucru bun mai este şi frica! Frica în aer liber, atunci când ai o spadă bună la şold, atunci când îţi îndemni calul şi-i dai pinteni, iar el saltă şi zboară la fiecare îndemn.

* Da, răspunse Coconnas, dar ce zici de frica între patru pereţi? Eu pot vorbi despre asta, căci am simţit-o când a intrat pentru.prima dată în camera mea acea faţă lividă a lui Beaulieu; în spatele lui, în umbră, luceau nişte pertuizane şi se auzea un zgomot sinistru de arme ciocnite. Iţi jur că m-am gândit imediat la ducele d'Alengon şi că mă aşteptam să-i văd capul mârşav ivindu-se între două capete oribile de halebardieri. Mă înşelasem, aceasta a fost singura mea consolare; dar nu am pierdut totul, căci l-am visat noaptea.

* Prin urmare, zise La Mole, care îşi urmărea gândurile pline de făgăduinţe, fără a-1 însoţi pe prietenul său în incursiunile sale în lumea fantasticului, prin urmare, ele au prevăzut totul, până şi locul unde ne vom retrage. Mergem în Lorena, dragă prietene. De fapt, aş fi preferat să merg în Navarra; în Navarra aş fi fost la ea, dar Navarra este prea departe şi Nancy este de preferat, la abia optzeci de leghe de Paris. Ştii cu ce regret voi pleca de aici, Annibal?

* Pe legea mea că nu ştiu... In ceea ce mă priveşte, nu regret nimic. Dar, oricum, spune-mi.

* Ei bine, cu regretul că nu-1 vom putea lua cu noi pe bunul temnicer, în loc să...

* Dar nici nu ar dori acest lucru, zise Coconnas, ar pierde prea mult. Gândeşte-te: cinci sute de scuzi de la noi, o răsplată de la guvern, o avansare, poate. Ce viaţă o să mai ducă viteazul ăsta, după ce-1 voi fi ucis!... Dar ce-i cu tine?

* Nimic! Un gând care mi-a trecut prin minte.
* Nu este prea vesel, căci te-ai făcut îngrozitor de palid.
* Mă întreb de ce ne-ar duce la capelă?

* Ei, zise Coconnas, pentru a ne împărtăşi. Ar fi cazul, nu?

* Dar, reluă La Mole, sunt duşi la capelă doar condamnaţii la moarte, cei care au fost supuşi torturii.

* Eh! zise Coconnas pălind uşor, la rândul său. Să-1 întrebăm pe omul acela de treabă, pe care în curând trebuie să-1 spintec.

* Hei, prietene temnicer!

* Domnul m-a chemat? întrebă temnicerul, care stătea de pază pe primele trepte ale scării.

* Da, vino aici.

* Iată-mă.

* Este stabilit că din capelă vom fugi, nu-i aşa?

* Sst! făcu temnicerul, privind cu spaimă în jurul lui.

* Fii liniştit, nimeni nu ne ascultă.

* Da, domnule, din capelă.

* Vom fi duşi la capelă?

* Desigur, aşa se obişnuieşte.

* Ce se obişnuieşte?

* Da, după pronunţarea sentinţei de moarte, se obişnuieşte ca fiecare condamnat să-şi petreacă noaptea în capelă.

Coconnas şi La Mole tresăriră în acelaşi timp şi se priviră îndelung.

* Aşadar, crezi că vom fi condamnaţi la moarte?

* Fără îndoială; de altfel, şi dumneavoastră credeţi aceasta.

* Cum şi noi? zise La Mole.

* Desigur; dacă nu aţi fi crezut, nu aţi fi făcut pregătiri de evadare.

* Este foarte adevărat ce spune! îi spuse Coconnas lui La Mole.

* Da; ceea ce ştiu acum este că vom risca mult.

* Dar eu! zise temnicerul, credeţi că eu nu risc nimic? Dacă, într-o clipă de emoţie, domnul greşeşte lovitura...

* Ei, la naiba! mi-ar plăcea să fiu în locul tău, zise gânditor Coconnas, şi să nu am a face cu altă mână decât cu aceasta, cu alt pumnal decât cu cel care te va răni.

* Condamnaţi la moarte! De ce? murmură La Mole. Dar este cu neputinţă!

* Cu neputinţă? De ce? întrebă temnicerul cu naivitate.

— Sst! zise Coconnas, mi se pare că se deschide uşa de jos.

— Aşa este, spuse grăbit temnicerul. Intraţi, domnilor, intraţi.

— Când crezi că va avea loc judecata? întrebă La Mole.

* Mâine, cel mai târziu. Dar fiţi liniştiţi, vor fi anunţate persoanele în cauză.

* Atunci să ne îmbrăţişăm, zise Coconnas, şi să ne luăm adio de la aceşti pereţi oribili.

Cei doi prieteni se strânseră în braţe şi reintrară în camerele lor, La Mole suspinând, Coconnas cântând.

Până la ora şapte seara, nu se petrecu nimic nou. Noaptea se lăsă întunecată şi ploioasă peste donjonul fortăreţei Vincennes, o noapte potrivită pentru o evadare. Lui Coconnas i se aduse masa de seară, pe care el o savura cu pofta-i obişnuită, gândin-du-se la plăcerea de a fi udat de ploaia care biciuia zidurile. Se pregătea să adoarmă în murmurul înăbuşit şi monoton al vântului, când i se păru că acel vânt, pe care-l asculta uneori cu un sentiment de melancolie pe care nu-1 mai încercase niciodată înainte de a fi la închisoare, şuiera mai ciudat decât de obicei pe sub uşi şi că soba duduia mai cu putere. Aceasta se întâmpla ori de câte ori se deschidea una din temniţele de pe palier, mai ales cea din faţă. După acest zgomot, Annibal ştia mereu că temnicerul avea să vină, întrucât zgomotul era semnul că acesta ieşise din camera lui La Mole. De data aceasta, Coconnas rămase zadarnic încordat şi cu urechile la pândă.

Timpul trecu, dar nu se arătă nimeni.

«Este ciudat — îşi zise Coconnas —, s-a deschis uşa la La Mole şi nu se deschide încă la mine. Să fi cerut ajutor, oare, La Mole? Să fie, oare, bolnav? Ce înseamnă asta?»

Orice devine bănuială şi îngrijorare, după cum orice

devine bucurie şi speranţă pentru un prizonier.

Trecu o jumătate de oră, apoi o oră, apoi o oră şi jumătate.

Coconnas începea să adoarmă, dezamăgit, când zgomotul brusc îl făcu să sară în sus.

«Oh! îşi zise, să fie deja ora plecării şi să fim duşi la capelă înainte de a fi condamnaţi? La naiba! ar fi o plăcere să fugi într-o noapte ca aceasta, este întuneric beznă şi să sperăm că nu sunt orbi caii!»

Se pregătea să-1 întrebe vesel pe temnicer, dar acesta duse un deget la buze, făcând semne grăitoare cu ochii.

într-adevăr, în spatele temnicerului se vedeau umbre şi se auzea zgomot.

Deodată, prin întuneric, el zări două căşti pe care o lumânare ce pâlpâia le făcea să lucească stins.

— Hei, ce-i cu alaiul acesta sinistru şi unde mergem? întrebă el şoptit.

Temnicerul nu răspunse decât printr-un oftat care semăna mai mult cu un geamăt.

«La naiba! murmură Coconnas, ce viaţă blestemată! Mereu pericole, niciodată pământ sigur sub picioare, când te afunzi în ape adânci, când pluteşti deasupra norilor, nu există cale de mijloc. Ia să vedem, unde mergem?»

* Urmaţi-i pe halebardieri, domnule, zise o voce care graseia şi Coconnas înţelese că soldaţii pe care îi zărise erau întovărăşiţi de un aprod.

* Şi domnul de La Mole, întrebă piemontezul, unde este, ce se petrece cu el?

* Urmaţi-i pe halebardieri, repetă pe acelaşi ton aceeaşi voce care graseia.

Trebui să se supună; Coconnas ieşi din camera sa şi îl văzu pe bărbatul în negru, a cărui voce îi sunase atât de neplăcut. Era un grefier scund, cocoşat şi care, fără îndoială, intrase în magistratură ca să nu se observe că avea picioarele strâmbe şi că şchiopăta.

Coborî încet scara în spiralâ: la primul etaj, soldaţii se opriră.

«Am coborât mult, dar nu îndeajuns», murmură Coconnas.

Uşa se deschise: Coconnas avea o privire de pisică sălbatică şi un fler de copoi. îi simţi pe judecători şi văzu în întuneric silueta unui bărbat cu braţele goale, care îl făcu să simtă broboane de sudoare pe frunte. Totuşi, îşi păstră faţa cea mai zâmbitoare, îşi înclină capul spre stânga, după cum obişnuiau curtenii în acea vreme şi, cu mâna în şold, intră în sală.

Se ridică o perdea şi Coconnas îi văzu într-adevăr pe judecători şi pe grefieri.

La câţiva paşi de aceşti judecători şi grefieri stătea La Mole, aşezat pe o bancă.

Coconnas fu adus în faţa tribunalului. Ajuns înaintea judecătorilor, Coconnas se opri, îl salută pe La Mole dând din cap şi zâmbindu-i, apoi aşteptă.

— Cum vă numiţi, domnule? îl întrebă preşedintele.

— Marc Annibal de Coconnas, răspunse gentilomul cu o graţie deosebită, conte de Montpantier, Chenoux şi alte locuri; presupun că titlurile mele vă sunt cunoscute.

* Unde v-aţi născut?
* La St. Colombano, aproape de Suza1.
* Ce vârstă aveţi?
* Douăzeci şi şapte de ani şi trei luni.
* Bine, zise preşedintele.

«S-ar părea că asta i-a făcut plăcere», murmură Coconnas.

* Acum, zise preşedintele după o clipă de tăcere, care îi dădu răgaz grefierului să scrie răspunsurile acuzatului, care a fost scopul dumneavoastră când l-aţi părăsit pe domnul duce d'Alencon?

* Să fiu alături de prietenul meu, domnul de La Mole, aici de faţă şi care, la data la care eu l-am părăsit pe duce, îl părăsise deja de câteva zile.

* Ce făceaţi la vânătoarea la care aţi fost arestat?
* Dar... vânam, răspunse Coconnas.

* Şi regele se afla la vânătoare şi a resimţit atunci semne ale bolii de care suferă în prezent.

* In privinţa aceasta nu pot spune nimic, întrucât nu eram lângă rege şi nu ştiam că ar fi suferit de vreo boală oarecare.

Judecătorii se priviră cu un zâmbet de neîncredere.

— Ah! Nu ştiaţi? zise preşedintele.

— Nu, domnule, şi-mi pare rău. Deşi regele Franţei nu este regele meu, am o deosebită simpatie faţă de el.

. 1 San Colombano, la vreo 15 km la sud-est de Suza (în Piemont).

— într-adevăr?

* Pe cuvânt de onoare! Nu acelaşi lucru îl simt în ceea ce îl priveşte pe fratele său, ducele d'Alencon. Căci trebuie să recunosc că acesta...

* Nu este vorba acum despre ducele d'Alencon, domnule, ci de Maiestatea sa.

* Ei bine, după cum v-am spus, sunt preaplecatul său slujitor, răspunse Coconnas, mişcându-se de pe un picior pe altul cu o nepăsare uimitoare.

* Dacă sunteţi cu adevărat slujitorul său, după cum afirmaţi, domnule, puteţi să ne spuneţi ce ştiţi despre o anumită statuetă vrăjită?

* Ah, bine! După cât se pare, ne reîntoarcem la povestea cu figurine.

— Da, domnule, vă displace?

— Câtuşi de puţin; dimpotrivă, îmi convine. Spuneţi mai departe.

— De ce se afla statueta aceea la domnul de La Mole?

— La domnul de La Mole, statueta aceea? Vreţi să spuneţi la Rene.

* Recunoaşteţi, aşadar, că ea există?

* Fireşte! Dacă mi-o arătaţi.

* Iat-o. Este, oare, cea pe care o ştiţi?

* Foarte bine.

* Grefier, scrie că acuzatul recunoaşte statueta pe care a văzut-o la domnul de La Mole, zise preşedintele.

* Nu, nu, să nu confundăm, am văzut-o la Rene, spuse Coconnas.

— La Rene, fie! Când?

* în singura dată când am fost la el, domnul de La Mole şi cu mine.

* Mărturisiţi că aţi fost la Rene împreună cu domnul de La Mole?

— Ei, asta-i! Am ascuns, oare, vreodată aceasta?

— Grefier, scrie că acuzatul mărturiseşte că a fost la Rene pentru nişte vrăji.

— Ei, mai încet, mai încet, domnule preşedinte. Mai lăsaţi din entuziasm, vă rog. Nu am spus nici un cuvânt din toate acestea.

— Negaţi că aţi fost la Rene pentru a face vrăji?

— Neg. Vraja s-a făcut din întâmplare şi nu a fost premeditată.

— Dar a avut loc?

* Nu pot să neg că nu s-ar fi făcut ceva care să se asemene cu vrăjitoria.

* Grefier, scrie că acuzatul mărturiseşte că la Rene s-au făcut vrăji, atentând la viaţa regelui.

* Cum? împotriva vieţii regelui? Este o minciună infamă. Nu s-a făcut niciodată vreo vrajă împotriva vieţii regelui.

— Vedeţi, domnilor? zise La Mole.

* Linişte! făcu preşedintele. Apoi, întorcându-se spre grefier:

* împotriva vieţii regelui, a continuat. Ai scris?

— Nu, nu, zise Coconnas. De altfel, statueta nu este a unui bărbat, ci a unei femei.

— Ei bine, domnilor, ce v-am spus? reluă La Mole.

— Domnule de La Mole, spuse preşedintele, veţi răspunde când veţi fi întrebat; dar nu întrerupeţi interogatoriul.

* Deci, spuneţi că este statueta unei femei?

* Sigur că da, aşa spun.

* De ce are, atunci, o coroană şi o mantie regală?

— Ei asta-i! zise Coconnas, este foarte simplu, fiindcă

era... La Mole se ridică şi duse un deget la gură.

* Aşa este, zise Coconnas; voiam să spun... că pe aceşti domni nu-i interesează aşa ceva...

* Continuaţi să afirmaţi că această statuetă este a unei femei?

* Da, fără îndoială.

* Şi refuzaţi să spuneţi cine este acea femeie?

— O femeie din ţinutul meu, zise La Mole, pe care o iubeam şi de care doream să fiu iubit.

* Nu sunteţi dumneavoastră cel interogat, domnule de La Mole, exclamă preşedintele; tăceţi sau vi se va pune căluş la gură.

* ...căluş la gură! zise Coconnas; ce spuneţi, domnule cu roba neagră? I se va pune căluş la gură prietenului meu? Unui gentilom! Ei, asta-i!

* Să fie adus Rene, zise procurorul general Laguesle.

* Da, aduceţi-1 pe Rene, spuse Coconnas. Vom vedea puţin cine are dreptate aici, dumneavoastră trei sau noi doi.

Rene intră, palid, îmbătrânit, aproape de nerecunoscut pentru cei doi prieteni, apăsat de greutatea crimei pe care avea s-o comită, mai mult decât de cea a crimelor pe care le înfăptuise.

* Maestre Rene, îi recunoşti pe cei doi acuzaţi, aici prezenţi? întrebă judecătorul.

* Da, domnule, răspunse Rene, cu o voce care îi trăda emoţia.

* Unde i-ai văzut?

* In mai multe locuri şi chiar la mine.

* De câte ori au fost la dumneata?

* O singură dată.

Pe măsură ce vorbea Rene, chipul lui Coconnas se lumina; chipul lui La Mole, dimpotrivă, rămânea grav, de parcă ar fi avut o presimţire.

— Cu ce prilej au fost la dumneata? Rene" păru că şovăie o clipă.

— Ca să-mi comande o figurină de ceară, zise el.

— Stai puţin, iertare, maestre Rend, zise Coconnas, faci o mică greşeală.

— Linişte! spuse preşedintele. Apoi, întorcându-se spre Rene:

— Figurina aceea era a unui bărbat sau a unei femei?

— A unui bărbat, răspunse Rene. Coconnas sări ca ars.

— A unui bărbat?! întrebă el.

— A unui bărbat, repetă Rene, dar cu o voce atât de slabă, încât preşedintele abia îl auzi.

— Şi de ce statueta aceea de bărbat avea o mantie pe umeri şi o coroană pe cap?

— Deoarece statueta reprezintă un rege, spuse Rene.

— Mincinos infam! strigă Coconnas scos din minţi.

— Taci, Coconnas, taci, îl întrerupse La Mole. Lasă-1 să vorbească, fiecare om este liber să-şi osândească sufletul.

— Dar nu şi trupul altora, la naiba!

— Şi ce însemna acul acesta de oţel pe care statueta îl avea înfipt în inimă, cu litera „M" scrisă pe o mică etichetă?

— Acul însemna spada sau pumnalul, iar litera „M" însemna MOARTE.

Coconnas se repezi să-l sugrume pe Rene, dar patru soldaţi îl ţinură locului.

— Bine, zise procurorul Laguesle, curtea este luminată. Duceţi-i pe prizonieri în camerele de aşteptare.

— Dar este cu neputinţă să auzi astfel de acuzaţii fără a protesta! exclamă Coconnas.

— Protestaţi, domnule, nimeni nu vă împiedică. Soldaţi, aţi auzit?

Soldaţii îi scoaseră afară pe cei doi acuzaţi, pe La Mole pe o uşă, pe Coconnas pe alta.

Apoi, procurorul îi făcu semn bărbatului pe care Coconnas îl zărise în umbră şi îi zise:

— Nu te îndepărta, jupâne, o să ai de lucru în noaptea asta.

— Cu care dintre ei voi începe, domnule? întrebă

bărbatul, ţinându-şi respectuos boneta în mână.

— Cu acela, zise preşedintele arătând spre La Mole, care nu se mai vedea decât ca o umbră între cei doi paznici.

Apoi, apropiindu-se de Rene, care rămăsese în picioare şi tremura, aşteptând să fie dus la Châtelet, unde era închis:

— Bine, domnule, îi zise, fii pe pace, regina şi regele vor afla că datorită dumitale au putut cunoaşte adevărul.

In loc ca această promisiune să-l învioreze, Rene păru mai abătut şi scoase un oftat prelung.

TORTURA BUTUCULUI[3]

Paznicii îl însoţiseră pe Coconnas până la noua lui temniţă; după ce închiseră uşa, rămas singur, nemaifiind îndârjit de disputa cu judecătorul şi de ura faţă de Rene, Coconnas era copleşit de gânduri sumbre.

«Cred că situaţia noastră se înrăutăţeşte din ce în ce mai mult; ar fi timpul să ne ducem la capelă. Sunt sigur că se discută acum despre condamnarea noastră la moarte. Nu am încredere în condamnări, mai cu seamă în cele pronunţate cu uşile închise, într-o fortăreaţă, fiind de faţă chipuri respingătoare, cum erau cele ce mă înconjurau. Vor să ne taie capetele... Hm! Revin la ce spuneam adineauri: e timpul să ne ducem la capelă.»

Rostise cuvintele acestea pe şoptite. Deodată, liniştea aceea deplină se curmă şi se auzi un ţipăt sfâşietor, lugubru, care parcă nu avea nimic omenesc; ţipătul acela ajunsese până la el, pătrunzând prin zidul gros, părând că se răsfrânge şi asupra gratiilor de fier ale ferestrei.

Coconnas se cutremură, fără să vrea, deşi neînfricarea lui semăna mai mult cu instinctul animalelor sălbatice.

Rămase nemişcat în locul de unde auzise ţipătul, nevenindu-i să creadă că acele sunete sinistre fuseseră

3 Butuc — bucată groasă de lemn, prevăzută cu găuri, în care se prindeau picioarele arestaţilor supuşi torturii (în franceză „la ques-tion"), ca să facă mărturisiri complete.

scoase de o fiinţă omenească. Coconnas se gândi că vaietul acela însemna doar şuierul tânguitor al vântului printre arbori sau că era doar unul dintre miile de zgomote care tulbură noaptea, provenind din cele două tărâmuri necunoscute în mijlocul cărora se învârteşte universul nostru.

Un al doilea zgomot, şi mai cutremurător, şi mai jalnic, fu auzit de Coconnas şi de data aceasta desluşi durerea adâncă a unui glas omenesc, care i se păru a fi cel al lui La Mole. Glasul acela îl făcu pe piemontez să uite că era închis între două uşi, trei ferestre cu gratii şi un zid gros de douăsprezece picioare; se repezi asupra zidului, ca şi cum puterea trupului lui ar fi putut să-l doboare, ca să fugă în ajutorul victimei. Strigă: «Ucideţi pe cineva aici?»

Se lovi de zidul pe care nu-1 luase în seamă şi se prăbuşi pe o bancă de piatră.

Atât, nimic mai mult.

«Oh! L-au omorât! murmură el. E monstruos! Aici eşti lipsit de apărare... nu ai nimic, nici o armă.» întinse mâinile în jurul lui.

«Ah! o să smulg veriga aceasta de fier şi va fi vai şi amar de cel ce-mi va sta în cale!»

Coconnas se ridică, apucă veriga de fier şi o dislocă puţin dintr-o singură smucitură; veriga s-ar fi desprins cu uşurinţă după două încercări de acest fel.

Uşa se deschise brusc şi celula fu luminată de două făclii.

«Veniţi, domnule», îi spuse aceeaşi voce care graseia şi care-i păruse lui Coconnas deosebit de neplăcută; acum o auzea în temniţa subterană, cu trei etaje mai jos, şi i se păru tot atât de supărătoare. Poftiţi, domnule Coconnas, Curtea vă aşteaptă.

— Bine, zise Coconnas, dând drumul verigii, se va pronunţa sentinţa mea, nu-i aşa?

— Da, domnule.

— Ah! în sfârşit, să mergem, spuse el.

II urmă pe aprodul care mergea în faţa lui, ţeapăn şi semeţ, cu bagheta lui neagră.

Cu toate că la început se arătase liniştit sufleteşte, Coconnas se uita cu îngrijorare la dreapta şi la stânga, în faţa şi în spatele lui.

«Oh! murmură el, nu-l văd pe respectabilul meu temnicer, trebuie să recunosc că îmi lipseşte.»

Intrară în sala pe care judecătorii o părăsiseră; rămăsese în picioare un singur bărbat. Coconnas îl recunoscu pe procurorul general, care, în cursul interogatoriului, luase de mai multe ori cuvântul, cu vădită ostilitate.

într-adevăr, era cel asupra căruia regina-mamă făcuse presiuni, în scris sau prin viu grai, în vederea desfăşurării procesului după voia sa.

O perdea ridicată lăsa să se vadă fundul încăperii, care, în părţile ei luminate avea un aspect atât de înspăimântător, încât Coconnas simţi că i se taie picioarele.

«Oh! Doamne sfinte!» strigă el.

Strigătul de groază al lui Coconnas era întemeiat. Ceea ce vedea amintea de moarte. Sala, care în timpul interogatoriului fusese ascunsă de perdeaua care se ridicase acum, părea o anticameră a iadului.

In prim-plan se vedea un pat de tortură din lemn, cu frânghii şi scripeţi, precum şi alte accesorii de tortură. Ceva mai departe ardea un foc puternic, aruncând lumini roşietice asupra obiectelor din jur, punând şi mai mult în umbră silueta celor care se aflau între procuror şi Coconnas.

Rezemat de una dintre coloanele care sprijineau bolta, neclintit ca o statuie, un bărbat stătea în picioare, cu o frânghie în mână. Părea de piatră, aşa cum era şi coloana de care se lipise.

Pe pereţi, deasupra băncilor de gresie, între verigile de fier, atârnau lanţuri şi lucea tăişul armelor.

«Oh! murmură Coconnas, sala de tortură este pregătită şi-şi aşteaptă pacientul! Ce înseamnă asta?»

— In genunchi, Marc Annibal de Coconnas, spuse o voce care-1 făcu să ridice capul, în genunchi, ca să auzi

sentinţa pronunţată împotriva dumitale!

Era un ordin împotriva căruia toată fiinţa lui Coconnas se opunea instinctiv.

Văzându-1 că şovăie, doi bărbaţi îi apăsară umerii cu atâta putere, luându-l prin surprindere, încât Coconnas căzu în genunchi, pe lespede.

Vocea continuă:

— Hotărâre dată de Curtea având sediul în donjonul de la Vincennes, împotriva lui Marc Annibal de Coconnas, învinuit de crimă de lezmaiestate, tentativă de otrăvire, de farmec şi magie împotriva regelui, de crima conspiraţiei împotriva siguranţeistatului, precum şi de instigare la revoltă a unui prinţ de sânge, prin sfaturi primejdioase.

La fiecare învinuire, Coconnas dădea din cap, bătând măsura, aşa cum fac şcolarii nedisciplinaţi.

Judecătorul continuă:

— In virtutea acestei hotărâri, numitul Marc Annibal de Coconnas va fi transferat de la închisoare în piaţa Saint-Jean-en-Greves[4], unde va fi decapitat; i se vor confisca bunurile, copacii din pădurile sale vor fi retezaţi până la o înălţime de şase picioare, castelele sale vor fi distruse, iar în locurile acelea se va pune un stâlp cu o placă de aramă, pe care vor fi înscrise crimele învinuitului şi pedeapsa ce i s-a dat.

— In ceea ce priveşte capul meu, spuse Coconnas, sunt convins că va fi tăiat, se află doar în Franţa şi este chiar foarte expus. In privinţa pădurilor mele dese şi înalte, a castelelor mele, desfid toate fierăstraiele şi cazmalele din acest regat prea creştin că le-ar putea străpunge.

— Tăcere ! făcu judecătorul. Şi continuă:

— In plus, numitul Coconnas...

— Cum? îl întrerupse Coconnas, după decapitare, a mai rămas ceva de îndurat? Oh! mi se pare că e prea mult.

— Nu, domnule, spuse judecătorul. înainte... Şi

4 Alt nume al pieţei Greve, din cauza bisericii Saint-Jean-en-Greve, situată în locul unde se află acum faţada răsăriteană a primăriei.

repetă:

— înainte de executarea sentinţei, i se va aplica numitului Coconnas tortura specială, care este de zece pene.

Coconnas tresări de mânie şi-i aruncă judecătorului o privire aprigă:

— Pentru ce? exclamă el, negăsind alte cuvinte, în afara acestei întrebări naive, ca să exprime mulţimea de gânduri care-l frământau.

într-adevăr, tortura răsturna toate speranţele lui Coconnas; nu va fi condus la capelă decât după ce i se va aplica tortura şi

această tortură putea cauza moartea. Moartea survenea mai brutal când victima era mai curajoasă şi mai puternică, nemani-festându-şi chinul; tortura continua, cu şi mai multă cruzime, până când cel torturat izbucnea, făcând mărturisiri. Judecătorul nu-i răspunse lui Coconnas, pronunţarea sentinţei răspunsese în locul lui; se mărgini să spună:

— Cu scopul de a-1 constrânge să mărturisească amănunţit cine-i sunt complicii, să descrie comploturile şi uneltirile.

— Drăcia dracului! strigă Coconnas, asta-i curată infamie; e mai mult decât o infamie, este o laşitate.

Obişnuit cu izbucnirile de mânie ale victimelor, pe care suferinţa le domoleşte, prefăcându-le în lacrimi, judecătorul, neclintit, nu făcu decât un gest.

Coconnas, apucat de picioare şi de umeri, fu răsturnat, dus, culcat şi legat de patul de tortură, înainte de a-i fi văzut pe torţionarii săi.

— Mizerabililor! urlă Coconnas, zgâlţâind cu furie patul, fă-cându-i pe torţionari să dea înapoi. Mizerabililor! Torturaţi-mă, sfârtecaţi-mă în bucăţi, nu veţi afla nimic, vă jur! Ah! credeţi că unui gentilom ca mine îi puteţi smulge mărturisiri cu nişte bucăţi de lemn sau de fier? Vă desfid!

— Grefier, pregăteşte-te să scrii, spuse judecătorul.

— Da, pregăteşte-te! urlă Coconnas, şi dacă o să scrii

tot ce am de gând să vă spun, călăi infami ce sunteţi, vei avea mult de lucru. Scrie, scrie!

— Vreţi să faceţi destăinuiri, domnule? întrebă foarte calm judecătorul.

— Nimic, nici un cuvânt! Duceţi-vă dracului!

— Aveţi timp să chibzuiţi, în timpul pregătirilor. Haide, meştere, potriveşte-i domnului ghetele.

La aceste cuvinte, bărbatul care stătuse până atunci în picioare, nemişcat, cu frânghiile în mână, se desprinse de coloana de care se lipise şi se apropie încet de Coconnas, care se întoarse spre el ca să facă o strâmbătură.

Bărbatul acela era meşterul Caboche, călăul Parisului.

Chipul lui Coconnas trăda cea mai dureroasă mirare; în loc să ţipe şi să se zbuciume, rămăsese neclintit, privind stăruitor figura acestui prieten uitat, care apărea deodată într-un astfel de moment.

Fără să-i tresară nici un muşchi al feţei, fără să arate că l-ar mai fi văzut pe Coconnas şi în altă parte, Caboche îi prinse picioarele între două scânduri, legându-le cu frânghia pe care o ţinea în mână.

Acest instrument de tortură se numea butuc.

In cazul torturii obişnuite, se vârau şase pene între cele două rânduri, care, îndepărtându-se, zdrobeau carnea.

In cazul torturii speciale, se vârau zece pene şi atunci scândurile zdrobeau nu numai carnea, ci şi oasele.

Operaţia preliminară se efectuase. Caboche înfipse capătul penei între cele două scânduri, după aceea, ţinând în mână ciocanul greu de lemn, stând într-un genunchi, se uită întrebător la judecător.

— V-aţi hotărât să vorbiţi? întrebă acesta.

— Nu, răspunse ferm Coconnas, deşi simţea cum fruntea i se brobonise de sudoare şi părul i se zbârlise măciucă.

— Atunci, aplică-i prima pană.

Caboche ridică braţul şi lovi cu putere pana, care scoase un sunet surd.

Patul de tortură se clătină.

Coconnas nu gemu, deşi cei mai îndârjiţi gemeau de obicei când li se administra prima pană.

Se petrecu un fapt neobişnuit; chipul lui Coconnas exprima o nespusă mirare: îl urmărea pe Caboche, uluit. Cu braţul ridicat, pe jumătate întors spre judecător, călăul se pregătea să dea o lovitură mult mai puternică.

— Cu ce scop v-aţi ascuns în pădure? întrebă judecătorul.

— Ca să stăm la umbră, răspunse Coconnas.

— Continuă, zise judecătorul.

Caboche lovi a doua oară şi se auzi acelaşi zgomot înăbuşit ca prima dată.

Coconnas rămase indiferent, privindu-1 pe Caboche cu aceeaşi nespusă mirare. Judecătorul se încruntă.

— E foarte tare individul acesta, murmură el; jupâne, pana a pătruns până la capăt?

Caboche, aplecându-se ca şi când ar fi vrut să facă o verificare, îi şopti lui Coconnas:

— Dar ţipă odată, nenorocitule!

— Până la capăt, domnule, răspunse jupan Caboche, ridicându-se.

— Pune-i a doua pană, spuse cu răceală judecătorul. Cuvintele rostite de Caboche lămuriseră totul. Acest călău de treabă îi făcuse prietenului său cel mai mare serviciu pe care-1 putea face un călău unui gentilom.

II cruţase, îl ferise de suferinţă şi de ruşinea mărturisirilor smulse de tortură, vârându-i, în locul penelor de stejar, pene elastice din piele, care erau prevăzute cu bucăţi de lemn numai la partea superioară.

Mai mult, îi păstra toată puterea pentru momentul în care avea să urce pe eşafod.

«Ah, Caboche, bunule Caboche, murmură Coconnas, fii liniştit, dacă tu mi-o ceri, o să ţip atât de tare, că nu vei avea de ce să te plângi.»

In timpul acesta Caboche introdusese între scânduri vârful unei pene mai groase.

— Mai departe, spuse judecătorul.

Caboche se supuse ordinului şi lovi ca şi când ar fi vrut, dintr-o singură lovitură, să dărâme donjonul de la Vincennes.

— Ah! Vai! Aoleu! urlă Coconnas, pe diferite tonuri. Ce naiba! îmi zdrobeşti oasele, fii mai atent!

— Ah! spuse judecătorul zâmbind; a doua pană a dat rezultate, m-ar fi mirat să fie altfel.

Coconnas răsufla greu, zgomotos, ca foalele de fierărie.

— Deci ce făceaţi în pădure? repetă judecătorul.

— Ei, drăcia dracului, v-am mai spus, stăteam la răcoare.

— Haide, jupâne Caboche, spuse judecătorul.

— Mărturiseşte, îi şopti la ureche Caboche.

— Ce?

— Tot ce vrei, dar mărturiseşte ceva.

Urmă a doua lovitură, tot atât de puternică. Coconnas aproape se sufocă, urlând ca din gură de şarpe.

— Aoleu! Ce doriţi să ştiţi, domnule? Din ordinul cui mă aflam în pădure?

— Da, domnule.

— Mă aflam acolo din ordinul domnului d'Alencon.

— Scrie, spuse judecătorul.

— Dacă am comis o crimă, întinzându-i o capcană regelui Navarrei, eu nu am fost decât un instrument, domnule, m-am supus ordinelor stăpânului meu.

Grefierul începu să scrie.

«Oh! M-ai denunţat, gălbejitule, aşteaptă, o să vezi tu!» îşi zise Coconnas.

începu să povestească despre vizita lui Francisc la regele Navarrei, despre întrevederile dintre de Mouy şi domnul d'Alencon, spuse ce se întâmplase cu mantia stacojie; relatarea lui fusese însoţită de urlete şi, din când în când, de câte o lovitură de ciocan.

Coconnas dădu informaţii precise, veridice, incontestabile, deosebit de grave împotriva domnului duce d'Alencon; se prefăcu cu dibăcie că mărturisise din cauza

chinurilor, se strâmbă, răcni, se vaită atât de firesc, cu diferite inflexiuni ale vocii, încât se temu până şi judecătorul de consemnarea unor amănunte atât de compromiţătoare pentru un vlăstar regesc al Franţei.

«Ei, aşa mai merge!» îşi zise Caboche, iată un gentilom care înţelege imediat ce are de făcut şi care-i dă mult de lucru grefierului. Sfinte Dumnezeule! Ce s-ar fi întâmplat dacă în locul penelor din piele erau cele din lemn?

Ţinând seama de mărturisirile făcute, i se îngădui lui Coconnas să fie scutit de ultima pană a torturii speciale; avusese parte de celelalte nouă şi era de ajuns ca picioarele să-i fie complet zdrobite.

Judecătorul ţinu să sublinieze mărinimia gestului său, în temeiul mărturisirilor făcute, şi se retrase. Victima rămase singură cu călăul.

— Ei, cum vă simţiţi, stimate gentilom? întrebă Caboche.

— Ah, prietene! Dragul meu prieten, dragă Caboche! spuse Coconnas, fii sigur că-ţi voi fi recunoscător toată viaţa pentru ce ai făcut pentru mine.

— Drace! Aveţi dreptate, domnule, căci dacă s-ar afla ce am făcut pentru dumneavoastră, v-aş lua locul pe acest pat de tortură şi pe mine nimeni nu m-ar cruţa aşa cum v-am cruţat eu.

— Cum ţi-a trecut prin minte gândul acesta năstruşnic?...

— Iată cum, spuse Caboche înfăşurând picioarele lui Coconnas în nişte cârpe pline de sânge; am aflat că aţi fost arestat, că vi se intenta un proces, că regina Caterina vă dorea moartea; am bănuit că veţi fi supus torturii şi, prin urmare, mi-am luat toate măsurile.

— Cu riscul unor urmări îngrozitoare?

— Domnule, spuse Caboche, sunteţi singurul gentilom care a dat mâna cu mine; am şi eu suflet şi memorie, aşa călău cum mă vedeţi, poate tocmai fiindcă sunt călău. Veţi vedea mâine că înţeleg să-mi fac treaba cum se cuvine.

— Mâine? întrebă Coconnas.

— Bineînţeles, mâine.

— Care treabă?

Caboche îl privi pe Coconnas, uluit.

— Cum, care treabă? Aţi uitat sentinţa?

— Ah, da. într-adevăr, sentinţa, uitasem de ea.

De fapt, Coconnas nu o uitase, dar nu se mai gândise la ea. Gândul îl purta departe, la capelă, la pumnalul ascuns sub pânza de pe altar, la Henriette, la regină, la uşa sacristiei şi la cei doi cai care aşteptau la marginea pădurii; Coconnas se gândea la libertate, la goana în aer liber, la viaţa sigură, dincolo de graniţele Franţei.

— Acum, spuse Caboche, trebuie să treceţi cu îndemânare de pe patul de tortură pe litieră. Nu uitaţi că pentru toată lumea, chiar pentru ajutoarele mele, aveţi picioarele zdrobite şi, la fiecare mişcare, trebuie să ţipaţi de durere.

— Au! ţipă Coconnas, îndată ce-i văzu pe cei care aduceau litiera.

— Haide! Haide! zise Caboche. Puţin curaj, dacă urlaţi de pe acum, ce veţi face nu peste mult timp?

— Dragă Caboche, te implor, nu-i lăsa pe slujitorii dumitale să mă atingă, poate că nu au o mână tot atât de uşoară ca a dumitale.

— Puneţi litiera aproape de patul de tortură, spuse jupan Caboche.

Cei doi slujitori îl ascultară; jupan Caboche îl luă în braţe pe Coconnas, ca pe un copil, şi-1 culcă pe targa. Cu toate aceste precauţiuni, Coconnas scoase ţipete fioroase.

Temnicerul apăru cu o lanternă.

— La capelă, spuse el.

Cei care duceau targa pe care era întins Coconnas porniră după ce piemontezul îi mai strânsese o dată mâna lui Caboche.

Prima strângere de mână avusese efecte nesperat de bune, astfel încât Coconnas nu stătu mult pe gânduri ca să-i strângă mâna şi a doua oară.

LIX CAPELA[5]

Cortegiul lugubru trecu în tăcere peste cele două poduri mobile ale donjonului şi străbătu curtea mare a castelului, îndreptându-se spre capelă. O lumină slabă cădea pe figurile palide ale apostolilor în veşminte roşii, înfăţişaţi pe vitraliile capelei.

Coconnas aspira cu nesaţ aerul nopţii, deşi era încărcat de umezeală. Cerceta întunericul de nepătruns şi se bucura că împrejurările erau prielnice evadării sale şi a prietenului său.

Se stăpâni din toate puterile, cu toată voinţa şi prudenţa de care era capabil, să nu sară din litieră îndată ce ajunseră la capelă şi zări, la trei paşi de altar, o masă informă ce zăcea, acoperită de o mantie albă.

Era La Mole.

Cei doi soldaţi care însoţiseră litiera se opriseră în faţa uşii capelei.

— întrucât ni se acordă această supremă favoare, de a fi împreună în ultimele clipe, duceţi-mă lângă prietenul meu, spuse Coconnas, cu o voce tânguitoare.

Slujitorii care purtaseră targa nu făcură nici o obiecţie, pentru că nu primiseră nici un ordin în privinţa aceasta.

La Mole era posomorât şi palid, cu capul rezemat de marmura ce îmbrăca zidul; părul lui negru, scăldat în sudoare, care dădea feţei sale paloarea mată a fildeşului, îşi păstrase rigiditatea, după ce i se zbârlise de groază.

La un semn făcut de slujitorul închisorii, care ţinea cheile, cele două ajutoare ale călăului se depărtară, ca să aducă preotul, după cum ceruse Coconnas.

Acesta era semnalul stabilit.

Ieşiră din biserică şi uşa se închise în urma lor. Coconnas îi urmărise cu nelinişte, dar nu era singurul care-i privise în acest fel. Abia se făcuseră nevăzuţi, că

---

5 Capela de la Vincennes, restaurată conform dorinţelor lui Francisc I (1515-1547), fusese sfinţită în 1552; frumoasele vitralii au fost executate de Jean Cousin.

două femei se repeziră, venind din spatele altarului; freamătul lor de bucurie era asemenea adierii calde care precedă furtuna.

Margareta se avântă spre La Mole şi-1 cuprinse în braţe.

La Mole scoase un urlet de durere înspăimântător, urletul pe care-1 auzise Coconnas în temniţă şi care-1 înnebunise de spaimă.

— Doamne! Ce ai, La Mole? spuse Margareta, făcând un pas înapoi, îngrozită.

La Mole gemu şi-şi duse mâinile la ochi, ca şi când n-ar fi vrut s-o vadă pe Margareta.

Margareta se cutremură de spaimă, mai mult de acest gest şi de tăcerea pe care o păstra, decât de ţipătul lui de durere.

— Oh! Ce ai ? Eşti plin de sânge! strigă ea.

Coconnas, care se grăbise spre altar, luând pumnalul şi strângând-o la piept pe Henriette, se întoarse spre ei.

— Ridică-te, te implor, ridică-te! Vezi bine că a venit clipa mult aşteptată, spunea Margareta.

Un zâmbet zguduitor de trist trecu pe buzele livide ale lui La Mole, căruia nu-i mai era dat să zâmbească.

— Iubită regină! spuse cu greutate tânărul, nu te-ai gândit la Caterina, prin urmare la o crimă. Am fost torturat, oasele mele sunt zdrobite, tot trupul îmi este o rană şi mişcarea pe care o fac acum, ca să-ţi ating fruntea cu buzele, îmi dă dureri mai cumplite decât moartea.

într-adevăr, cu chin, devenind tot mai palid, La Mole îşi lipi buzele de fruntea reginei.

— Tortură! exclamă Coconnas, şi eu am fost supus torturii. Călăul nu a făcut pentru tine tot ce a făcut pentru mine?

Coconnas povesti tot ce se petrecuse.

— Ah! zise La Mole, se înţelege de la sine, tu i-ai dat mâna atunci când l-am vizitat; eu nu am ţinut seama de faptul că toţi oamenii sunt fraţi; l-am desconsiderat. Dumnezeu mă pedepseşte pentru orgoliul meu, slăvit fie Dumnezeu!

La Mole îşi împreună mâinile.

Coconnas şi cele două femei se priviră cu nespusă groază.

— Haideţi! spuse temnicerul, care se dusese până la uşă ca să vadă dacă nu se auzea vreun zgomot suspect şi care se întorsese. Haideţi, nu pierdeţi timpul, dragă domnule Coconnas; daţi-mi iute lovitura de pumnal, ca un bun gentilom, pentru că vor veni curând.

Margareta îngenunchease lângă La Mole, asemenea acelor figuri de marmură îngenuncheate pe un mormânt, alături de imaginea celui îngropat.

— Hai, prietene, curaj! spuse Coconnas! Sunt puternic, te voi duce şi te voi aşeza pe cal, te voi ţine în faţa mea, dacă nu poţi să stai în şa, dar hai să plecăm, ai auzit ce a spus acest om de ispravă, e vorba de viaţa noastră.

La Mole făcu un efort supraomenesc, un efort sublim.

— E adevărat, e vorba de viaţa ta, spuse el.

Apoi încercă să se ridice.

Annibal îl luă de subsuori, ca să-1 ridice în picioare; în acest timp, La Mole scosese un fel de răcnet înăbuşit, în clipa în care Coconnas nu-1 mai sprijini, îndreptându-se spre temnicer, când doar braţele celor două femei îl susţineau. Picioarele i se muiară şi, cu toate strădaniile Margaretei, care plângea, se prăbuşi la pământ; un ţipăt sfâşietor, pe care nu-1 putuse stăpâni, răsună în capelă, ca un ecou lugubru, care-i zguduia bolţile.

— Vezi, iubita mea regină, spuse La Mole deznădăjduit, dându-i o ultimă sărutare. Vezi? Lasă-mă, părăseşte-mă. Nu am spus nimic, Margareta, taina ta a fost păstrată, învăluită de iubirea mea şi va pieri o dată cu mine. Adio, regina mea, adio!

Margareta, aproape fără de suflare, cuprinse cu braţele capul acela fermecător şi-1 sărută cu evlavie.

— Tu, Annibal, spuse La Mole, tu, care ai fost cruţat de chinuri, tu, care eşti încă tânăr şi poţi să mai trăieşti, fugi, prietene, fugi, lasă-mi mângâierea supremă de a te şti

liber.

— Timpul trece, spuse temnicerul, grăbiţi-vă.

Henriette încercă, cu multă delicateţe, să-1 atragă după sine pe Annibal, în timp ca Margareta, cu părul despletit şi ochii plini de lacrimi, în genunchi în faţa lui La Mole, părea o icoană vie a durerii.

— Fugi, Annibal, continuă La Mole, fugi, nu le oferi duşmanilor noştri bucuria de a asista la moartea unor nevinovaţi.

Coconnas o respinse cu blândeţe pe Henriette, care-1 trăgea spre uşă, şi, cu un gest solemn, care impunea prin măreţia sa, spuse:

— Doamnă, mai întâi daţi-i acestui om cei cinci sute de scuzi pe care i-am făgăduit.

— Iată-i, spuse Henriette.

Coconnas se întoarse apoi spre La Mole, dând din cap cu tristeţe:

— Iar tu, bunul meu La Mole, mă jigneşti dacă-ţi poţi închipui, o clipă doar, că aş putea să te părăsesc. Nu am jurat că voi trăi şi voi muri alături de tine? Dar chinurile tale sunt atât de mari, sărman prieten, că te iert.

Apoi, cu multă blândeţe, trase spre el capul prietenului său, care alunecă pe lângă zid şi se rezemă pe pieptul lui.

Margareta, îndurerată, cu gânduri sumbre, ridicase pumnalul care-i scăpase din mâini lui Coconnas.

— Oh, iubita mea regină! spuse La Mole, întinzând braţele spre ea, înţelegându-i gândul. Oh, regina mea, nu uita că eu mor ca să piară orice urmă de bănuială privind iubirea noastră!

— Dar ce pot face pentru tine, dacă nu pot nici măcar să mor alături de tine? strigă Margareta deznădăjduită.

— Poţi, Margareta, poţi să faci ceva şi atunci moartea mi se va părea uşoară şi mi se va înfăţişa cu un chip zâmbitor.

Margareta se apropie de el, împreunându-şi mâinile, ca şi când l-ar fi rugat să vorbească.

— Iţi aminteşti, Margareta, de seara aceea în care îţi

ofeream viaţa, închinată ţie, şi pe care ţi-o dau acum, când tu ai făcut în schimb un legământ sfânt?

Margareta tresări.

— Oh! Iţi aminteşti, pentru că te înflori, spuse La Mole.

— Da, da, îmi amintesc, spuse Margareta, întinzând mâna spre altar. Martor îmi e Dumnezeu, iubitul meu Hyacint, că îmi voi respecta acest legământ sfânt.

Chipul lui La Mole se înseninã; parcă se deschisese bolta capelei, lăsând să pogoare asupra lui o rază cerească.

— Vin! Vin! strigă temnicerul.

Margareta se repezi spre La Mole, dar teama de a-i spori chinurile o făcu să se oprească în faţa lui, tremurând.

Henriette îşi lipi buzele de ale lui Coconnas, într-un ultim sărut plin de iubire, şi-i spuse:

— Te înţeleg, dragul meu Annibal, şi sunt mândră de tine. Ştiu că te duci la moarte din eroism şi te iubesc pentru eroismul acesta. Doamne! Te voi iubi mereu, mai presus de orice, şi ceea ce a jurat Margareta că va face pentru La Mole, jur că voi face şi eu pentru tine.

Henriette îi întinse mâna Margaretei, pecetluind astfel jurământul făcut.

— înainte de a ne desparţi, regina mea, spuse La Mole, îţi cer o ultimă favoare; aş vreasa am o amintire oarecare de la tine, pe care s-o port şi s-o pot sâruta înainte de a urca pe eşafod.

— Da, da, poftim, ia-0i SpUse Margareta, desprinzându-şi de la gât un lanţ de aur, de care era atârnat un medalion, ca un mic relicvariu[6].

— Păstrează-1, port a^st medalion cu relicva unui sfânt din copilărie; mi 1-a dăruit mwia canrj eram foarte mică şi mă iubea. Medalionul acesta a f)st dăruit de unchiul nostru, papa Clement[7]. Ţine-1.

---

6 Relicvariu — cutie S;$_{au}$ casetă de forme variate, în care se păstrează rămăşiţe din trupu-j $_{sau}$ *fc$_{n}$* obiectele unui sfânt.

7 Papa Clement al VIKi$_{ea}$ (1342-1394) era vărul Caterinei de Medici.

La Mole îl luă şi-1 săr^ta cu nespusă iubire.

— Se deschide uşa, sp^e temnicerul. Fugiţi, doamnelor, fugiţi!

Cele două femei, cupide de un tremur dureros, îi îmbrăţişară; iubirea izvorâtă din inimă trecu pe buzele lor, într-o supremă mângâiere. Se îndrep^ră apoi grăbite spre spatele altarului şi se făcură nevăzute.

în aceeaşi clipă intră breotul.

LX
PIAŢA SAlNT-JEAN-EN-GREVE

ERA ORA şapte DIMINeATA; mulţimea gălăgioasă şi avidă de astfel de spectacole aştept m pieţe, pe străzi şi pe cheiuri.

Cu o oră mai înainte, acelaşi furgon care-i adusese pe cei doi prieteni, fără cunoştinţă, după duelul lor, plecase de la Vincennes şi străbătea în^et strada Saint-Antoine; spectatorii se îmbulzeau şi se călcau în picioare ca să-1 vadă trecând, ca nişte statui cu ochi încremenit ş[gura încleştată.

In ziua aceea, adică p^ 30 aprilie 1574, regina-mamă oferea populaţiei Parisului un sp^ctaCol sfâşietor.

In furgonul acela, care pornise de dimineaţă de la Vincennes şi care trecea pe străzi, doi tineri, culcaţi pe o mână de paie, cu capul descoperit, îmbrăcaţi în negru din cap până în picioare, se rezemau unul de celălalt — mai bine zis, unul dintre ei îl sprijinea pe celălalt. Coconnas îl ţinea pe genunchi pe La Mole, al cărui cap atârna peste drugii de fier ai furgonului şi a cărui privire rătăcea ici şi colo.

Mulţimea se înghesuia, se ridica în vârful picioarelor, se căţăra pe bornele drumului, se agăţa de adânciturile zidurilor, aruncând priviri scormonitoare până în fundul căruţei, mulţumită că zăreşte două trupuri ale căror chinuri aveau să se termine şi pe care le aştepta sfârşitul.

Lumea auzise că La Mole nu mărturisise nici una din

faptele de care fusese învinuit, îndurând tortura, în timp ce Coconnas, dimpotrivă, nu mai suportase chinurile şi mărturisise totul.

De aceea, lumea adunată striga:

— Uitaţi-vă la roşcovan! El e cel care a vorbit, care a destăinuit totul! E un laş, din cauza lui moare celălalt, care a fost un viteaz şi nu a mărturisit nimic!

Cei doi tineri auzeau, unul laudele, celălalt insultele care întovărăşeau drumul lor funebru. La Mole strângea mâinile prietenului său, în timp ce pe chipul piemontezului se citea un dispreţ suveran, privind, de la înălţimea furgonului hidos, gloata neghioabă, ca şi când ar fi privit-o dintr-un car triumfal.

Nenorocirea efectuase cereasca sa lucrare, înnobilând chipul lui Coconnas, aşa după cum moartea avea să-i preamărească sufletul.

— Vom ajunge în curând? întrebă La Mole; nu mai pot, prietene, simt că-mi pierd cunoştinţa.

— Aşteaptă, aşteaptă, La Mole, vom trece prin faţa străzii Tizon şi prin faţa străzii Cloche-Perce, uită-te, uită-te puţin.

— Oh! ridică-mă, să mai văd o dată această casă ferice. Coconnas întinse mâna şi atinse umărul călăului, care stătea în partea de dinainte a căruţei şi mâna calul.

— Jupâne, fă-ne acest hatâr şi opreşte-te o clipă în faţa străzii Tizon.

Caboche dădu din cap în semn de încuviinţare şi, o dată ajuns în faţa străzii Tizon, se opri.

La Mole se ridică cu greu, ajutat de Coconnas, privi cu lacrimi în ochi acea căsuţă liniştită, tăcută şi ferecată ca un mormânt; un oftat îi umflă pieptul şi şopti:

— Adio! Adio, tinereţe, iubire, viaţă. Capul îi căzu pe piept.

— Curaj! spuse Coconnas, le vom regăsi poate în Ceruri.

— Crezi că aşa va fi? murmură La Mole.

— Cred, pentru că mi-a spus-o preotul şi pentru că nădăjduiesc că aşa va fi. Să nu leşini, prietene! Ticăloşii

aceştia care ne privesc ar râde de noi.

Caboche auzise ultimele cuvinte rostite de Coconnas şi, dând bice calului cu o mână, îi strecură lui Coconnas, cu cealaltă mână, fără să fie văzut, un mic burete îmbibat cu un revulsiv atât de puternic, încât La Mole, după ce-1 duse la buze şi-şi frecă tâmplele, se simţi răcorit şi înviorat.

— Ah! spuse La Mole, renasc. Sărută medalionul atârnat de gâtul său.

Ajungând la colţul cheiului, dincolo de fermecătorul edificiu[8] înălţat de Henric al II-lea, se ivi eşafodul, ca o platformă goală şi însângerată. Platforma aceea domina toate capetele.

— Prietene, spuse La Mole, aş vrea să mor primul. Coconnas atinse cu mâna a doua oară umărul călăului.

— Ce este, nobile domn? întrebă acesta, întorcându-se spre el.

— Eşti un om de ispravă şi vrei să-mi aduci o mulţumire, nu-i aşa? Cel puţin aşa mi-ai spus.

— Da, o spun din nou.

— Vezi, prietenul meu a suferit mai mult decât mine şi, prin urmare, este sleit de puteri.

— Şi atunci?

— Atunci, el îmi spune că ar suferi prea mult dacă aş muri primul. De altfel, dacă aş muri primul, nu ar avea cine să-l urce pe eşafod.

— Bine, bine, spuse Caboche, ştergându-şi o lacrimă cu dosul mâinii, fiţi pe pace, va fi aşa cum doriţi.

— Şi dintr-o singură lovitură, nu-i aşa? mai spuse şoptit piemontezul.

— Dintr-o singură lovitură.

— Bine... dacă trebuie să o iei de la început, să fiu eu acela care primeşte a doua lovitură.

Furgonul se opri. Ajunseseră. Coconnas îşi puse pălăria pe cap.

La urechile lui La Mole ajunse un vuiet asemănător cu cel al talazurilor mării. Vru să se ridice, dar nu avu putere, a fost nevoie să fie sprijinit de subsuori de Caboche

8 Este vorba despre aripa de sud a primăriei, ridicată sub Francisc I şi Henric al II-lea.

şi de Coconnas.

Piaţa era o mare de capete, treptele primăriei păreau un amfiteatru plin de spectatori. La fiecare fereastră se iveau chipuri însufleţite, cu ochi aprinşi.

Când frumosul tânăr care nu se mai putea ţine pe picioarele lui zdrobite fu văzut, făcând un efort supraomenesc ca să meargă singur la eşafod, izbucni un vuiet imens, ca un ţipăt de deznădejde al tuturor. Bărbaţii răcneau, femeile gemeau.

Era unul dintre cei mai rafinaţi gentilomi de la Curte, spuneau bărbaţii, nu ar fi trebuit să moară în piaţa Saint-Jean-en-Greve, ci la Pre-aux-Clercs[9]!

— Ce frumos e! Cât e de palid! spuneau femeile, el e cel care nu a spus nimic.

— Prietene, spuse La Mole, nu mă pot ţine pe picioare. Trebuie să mă duci tu.

— Stai puţin, zise Coconnas, făcându-i un semn călăului, care se dădu la o parte. Atunci se aplecă şi-1 luă pe La Mole în braţe, ca pe un copil; fără să se clatine, ducându-şi povara, urcă treptele platformei, în aplauzele mulţimii.

Coconnas îşi ridică pălăria şi salută, apoi aruncă pălăria pe eşafod, lângă el.

— Uită-te în jur, spuse La Mole, nu le zăreşti pe undeva? Coconnas privi cu luare-aminte de jur-împrejurul pieţei şi, ajungând într-un punct, se opri, fără să-şi întoarcă privirea; întinzând o mână, atinse umărul prietenului său.

— Priveşte fereastra acestui turnuleţ.

Cu cealaltă mână îi arătă lui La Mole micul monument care există şi în ziua de astăzi, între strada Vannerie şi strada Mouton, o rămăşiţă a veacurilor trecute.

Două femei îmbrăcate în negru stăteau rezemate una de cealaltă, puţin mai în spatele ferestrei.

— Oh! făcu La Mole, nu mă temeam decât de un

9 Micul Pre-aux-Clercs, situat în afara incintei Parisului din acele vremuri, era renumit pentru numeroasele dueluri care aveau loc acolo.

singur lucru, că voi muri fără s-o revăd. Am revăzut-o, acum pot să mor.

Cu ochii aţintiţi asupra ferestruicii, duse relicvariul la buze şi-1 sărută de nenumărate ori.

Coconnas le salută pe cele două femei cu multă graţie, ca şi când s-ar fi aflat într-un salon.

Ele răspunseră acestui semn de curtenie fluturându-şi batistele ude de lacrimi.

Caboche, la rândul său, atinse cu degetul umărul lui Coconnas şi-i făcu cu ochiul un semn grăitor.

— Da, da, spuse piemontezul, întorcându-se spre La Mole.

— Imbrăţişează-mă şi mori în pace. Nu-ţi va fi greu, prietene, eşti atât de viteaz!

— Ah! spuse La Mole, n-am nici un merit să mor în pace, dacă sufăr atât de mult!

Preotul se apropie şi-i întinse un crucifix[10] lui La Mole, care-i arătă, zâmbind, medalionul de la gâtul său.

— Cere, totuşi, putere Celui care a îndurat ceea ce vei îndura şi tu, spuse preotul.

La Mole sărută picioarele lui Hristos.

— Părinte, mă încred în rugăciunile călugăriţelor şi în îndurarea Prea Bunei Sfinte Fecioare.

— Grăbeşte-te, La Mole, zise Coconnas, îmi faci atâta rău, încât simt că mă lasă puterile.

— Sunt gata, spuse La Mole.

— Veţi putea să vă ţineţi capul foarte drept? întrebă Caboche, pregătindu-şi spada în spatele lui La Mole, care îngenunchease.

— Aşa nădăjduiesc, spuse el.

— Atunci se va sfârşi bine.

— Dar dumneata n-o să uiţi ce te-am rugat. Relicvariul acesta îţi va deschide toate uşile, mai spuse La Mole.

— Fiţi pe pace. încercaţi puţin să ţineţi capul drept.

La Mole ridică gâtul şi privind spre turnuleţ, spuse doar: «Adio, Margareta. Fii bine...»

10 Obiect de cult la catolici, reprezentându-1 pe Iisus Hristos răstignit.

Nu sfârşi. Caboche, cu o lovitură fulgerătoare a spadei sale, îi retezase capul, care se rostogoli la picioarele lui Coconnas.

Trupul lui La Mole se întinse încetişor, ca şi cum s-ar fi culcat.

Un strigăt uriaş, în care erau mii de strigăte, izbucni deodată şi în toate acele glasuri tânguitoare de femei, lui Coconnas i se păru că aude un ţipăt mai sfâşietor decât toate celelalte.

— îţi mulţumesc, bunul meu prieten, îi spuse Coconnas jupanului Caboche, întinzându-i mâna pentru ultima oară.

— Fiule, nu ai nimic să-i mărturiseşti Domnului? îl întrebă preotul pe Coconnas.

— Nu, părinte, spuse piemontezul, tot ce am avut să-I spun, v-am spus ieri dumneavoastră.

Apoi, întorcându-se spre Caboche:

— Haide, călăule, ultimul meu prieten, îţi cer încă o favoare. Şi înainte de a îngenunchea, privi mulţimea cu atâta seninătate, încât stârni un murmur de admiraţie care-i mângâie urechile şi-i împacă orgoliul. Luă atunci capul prietenului său, îi sărută buzele vineţii, aruncă încă o privire asupra turnuleţului şi înge-nunche, ţinând în mâinile sale capul iubitului său prieten.

— E rândul meu - zise.

Abia rostise aceste cuvinte că, dintr-o lovitură iute ca fulgerul, Caboche îi retezase capul.

După ce sfârşi, bietul călău fu cuprins de un tremur brusc, involuntar.

«Era timpul să se sfârşească, murmură el. Bieţii copii!»

Desprinse cu greu relicvariul din mâinile încleştate ale lui La Mole şi-şi azvârli mantia peste tristele rămăşiţe pământeşti pe care furgonul urma să i le aducă acasă.

Spectacolul se încheiase, mulţimea se risipi.

LXI
TURNUL CU STÂLPUL INFAMIEI

NOAPTEA SE LĂSASE DEASUPRA ORAŞULUI care fremăta încă sub impresia execuţiei cutremurătoare ce avusese loc şi ale cărei amănunte se transmiteau de la om la om, tulburând în fiecare casă clipa tihnită a cinei în familie.

Dimpotrivă, dacă oraşul era tăcut şi lugubru, Luvrul era gălăgios, vesel şi iluminat, căci era mare bal la palat, un bal cerut de Carol al IX-lea şi stabilit de el pentru seară, după cum tot el stabilise ora supliciului dimineaţa.

Regina Navarrei primise încă din ajun ordinul de a lua parte şi, în speranţa că La Mole şi Coconnas aveau să fie salvaţi în timpul nopţii, fiind convinsă că toate măsurile fuseseră bine luate pentru evadarea lor, ea răspunsese fratelui ei că va veni.

Dar de când pierduse orice speranţă în urma celor petrecute în capelă, după ce fusese de faţă şi ia execuţie, cu sufletul cernit de jale, pentru această dragoste — cea mai mare şi cea mai puternică din viaţa ei —, Margareta îşi jurase că nici rugăminţi, nici ameninţări nu aveau s-o facă să asiste la o serbare la Luvru în aceeaşi zi în care asistase la o serbare atât de lugubră în piaţa Greve.

Regele Carol al IX-lea dăduse, în acea zi, o nouă dovadă de putere a voinţei, pe care nimeni nu o dusese atât de departe ca el. Deşi fusese ţintuit la pat timp de cincisprezece zile, palid ca un muribund, livid ca un cadavru, el se trezise pe la ora cinci şi se îmbrăcase în hainele sale cele mai frumoase. E drept, însă, că leşinase de trei ori în timp ce se îmbrăca.

Pe la ora opt, căută să afle ce face sora sa şi întrebă dacă a fost văzută. Nimeni nu-i răspunse, căci regina se întorsese în apartamentele ei pe la ora unsprezece şi se încuiase, dându-i ordin Gilonnei să nu lase pe nimeni să intre.

Dar pentru Carol nu exista nici o uşă încuiată; rezemat de braţul domnului de Nancey, el se îndreptă spre

apartamentul reginei Navarrei şi intră pe uşa de la coridorul secret.

Deşi se aştepta să asiste la o scenă aducătoare de tristeţe, pentru care se pregătise dinainte, ceea ce văzu era mult mai sfâşietor decât îşi închipuise.

Margareta, cu moartea în suflet, culcată pe un divan, cu capul adâncit în perne, nu plângea, nu se ruga: dar de când se întorsese, horcăia ca şi când ar fi fost în agonie.

In celălalt colţ al camerei, Henriette de Nevers, acea femeie care ştia să înfrunte pericolul şi greutăţile, zăcea fără cunoştinţă pe covor.

După ce se întorseseră din piaţa Greve, puterile o părăsiseră şi biata Gillonne alerga de la una la cealaltă, fără a cuteza să le spună măcar o vorbă de alinare.

In crizele care urmează marilor nenorociri, ascunzi durerea ca pe un bun nepreţuit şi îl consideri drept duşman pe cel care încearcă să te smulgă măcar o clipă din ghearele suferinţei.

Carol al IX-lea împinse uşa şi, lăsându-l pe Nancey în coridor, intră palid şi tremurând.

Nici una din cele două femei nu-1 văzuse; doar Gillonne, care tocmai o susţinea pe Henriette, se ridică într-un genunchi şi-1 privi speriată pe rege.

Regele făcu un gest cu mâna: ea se ridică, făcu o plecăciune şi plecă.

Atunci Carol se îndreptă spre Margareta, o privi o clipă în tăcere, apoi, cu o voce de nebănuită duioşie, spuse:
— Margot! Surioara mea!

Tânăra femeie tresări şi se ridică puţin.

— Maiestatea voastră! zise ea.

— Haide, surioară, curaj! Margareta ridică ochii ia cer.

— Da, ştiu bine, dar ascultă-mă, zise Carol. Regina Navarrei făcu semn că asculta.

— Mi-ai promis că vei veni la bal, spuse Carol.

— Eu? exclamă Margareta.

— Da, şi dacă ai promis, eşti aşteptată, astfel încât,

dacă nu vei veni, lumea s-ar mira să nu te vadă.

— Iartă-mă, frate, răspunse Margareta: dar, după cum vezi, nu mă simt bine.

— încearcă să-ţi învingi durerea.

Margareta se străduí să se stăpânească o clipă, dar, deodată, căzând pradă durerii şi lăsându-şi capul să cadă pe perne, zise:

— Nu, nu, nu voi veni.

Carol îi luă mâna, se aşeză pe divan şi îi spuse:

— Ai pierdut un prieten, dragă Margot, ştiu, dar uită-te la mine: eu mi-am pierdut toţi prietenii!

Şi mai mult încă, mi-am pierdut şi mama! Tu ai putut plânge mereu, nestingherită, aşa cum plângi acum; eu, în clipele de cea mai mare durere, am fost mereu nevoit să zâmbesc. Tu suferi, dar uită-te la mine! Eu mor! Haide, Margot, curaj! Iţi cer asta, surioară, în numele onoarei noastre! Noi purtăm renumele casei noastre ca pe o cruce împovărătoare, să o purtăm atunci asemenea Mântuitorului, până la capăt. Şi dacă pe drum, asemenea Lui, ne împleticim, să ne ridicăm, curajoşi şi resemnaţi, aşa cum a fost El.

— Doamne, Dumnezeule! exclamă Margareta.

— Da, zise Carol, răspunzând gândului ei; da, sacrificiul este mare, surioară, dar fiecare îşi sacrifică ceva, unii onoarea, alţii viaţa. Crezi că la cei douăzeci şi cinci de ani ai mei şi având cel mai mândru tron din lume, nu regret că mor? Ei bine, pri-veşte-mă... ochii, pielea, buzele sunt cele ale unui muribund, este adevărat; dar zâmbetul meu... oare zâmbetul meu nu lasă să se creadă că mai sper? Şi totuşi, în opt zile, în cincisprezece zile, în cel mult o lună, mă vei plânge, surioară, aşa cum îl plângi pe cel care a murit azi.

— Frăţioarc!... strigă Margot, îmbrăţişându-1 pe Carol.

— Haide, îmbracă-te, iubită Margareta, zise regele; ascun-de-ţi supărarea şi vino la bal. Am dat ordin să ţi se aducă bijuterii noi şi podoabe demne de frumuseţea ta.

— Oh! diamante, rochii, ce-mi mai pasă de ele acum?

zise Margareta.

— Viaţa e lungă pentru tine, Margareta, zise Carol zâmbind, cel puţin pentru tine.

— Niciodată! Niciodată!

— Surioară, aminteşte-ţi ceva, zise Carol. Uneori, înăbuşin-du-ţi sau mai degrabă ascunzându-ţi suferinţa, îi cinsteşti mai bine pe cei morţi.

— Ei bine, Sire, voi veni, zise Margareta înfiorată.

In ochii lui Carol se ivi o lacrimă, pe care pleoapele sale uscate o ascunseră de îndată.

Se aplecă spre sora sa, îi sărută fruntea, se opri o clipă în faţa Henriettei care nici nu-1 văzuse, nici nu-1 auzise, şi rosti:

«Biata femeie!»

Apoi ieşi în tăcere.

In urma regelui intrară câţiva paji, aducând cutii şi casete cu bijuterii.

Margareta făcu semn să le lase jos. Pajii ieşiră şi rămase doar Gillonne.

— Pregăteşte-mi tot ce trebuie ca să mă îmbrac, Gillonne, zise Margareta.

Tânăra fată se uită mirată la stăpâna ei.

— Da, răspunse Margareta cu o voce a cărei amărăciune ar fi cu neputinţă de redat, da, mă îmbrac şi mă duc la bal, unde sunt aşteptată. Grăbeşte-te! Ziua a fost plină: serbare în piaţa Greve, dimineaţa; bal la Luvru, seara.

— Şi doamna ducesă? întrebă Gillonne.

— Oh! Ea, murmură Margareta, ea are mângâierea de a rămâne aici; poate plânge, poate suferi cât vrea. Ea nu este regină. Ajută-mă să mă îmbrac, Gillonne.

Tânăra fată se supuse. Podoabele erau minunate, rochia superbă. Niciodată Margareta nu fusese mai frumoasă. Se privi într-o oglindă.

«Fratele meu are dreptate, îşi zise, ce vrednică de milă este fiinţa omenească.»

In acea clipă Gillonne reveni şi spuse:

— Doamnă, un om este aici şi vrea să vă vorbească.

— Mie?

— Da, Domniei voastre.

— Şi cine este omul acela?

— Nu ştiu, dar înfăţişarea lui este înspăimântătoare şi doar privindu-1, m-am cutremurat.

— Du-te şi întreabă-1 cum îl cheamă, zise Margareta, pălind. Gillonne ieşi şi se întoarse după câteva secunde.

— N-a vrut să-mi spună numele, doamnă, dar m-a rugat să vă dau aceasta.

Gillonne îi întinse Margaretei medalionul pe care ea i-1 dăduse, cu o seară în urmă, lui La Mole.

— Oh, lasă-1 să intre, lasă-1 să intre, spuse iute regina. Şi se făcu mai palidă, mai mult moartă, decât vie.

Un pas greoi zgudui podeaua. Ecoul, parcă indignat să repete astfel de sunete, făcu să vibreze lambriurile şi un bărbat apăru în prag.

— Cine sunteţi? zise regina.

— Cel pe care l-aţi întâlnit într-o zi pe lângă Montfaucon, doamnă, şi cel care i-a adus la Luvru, într-un furgon, pe cei doi gentilomi răniţi.

— Da, da, te recunosc, eşti jupanul Caboche.

— Călăul Parisului, doamnă.

Acestea au fost singurele cuvinte auzite de Henriette din toate cele rostite de o oră în jurul ei. îşi ridică faţa palidă şi se uită la călău cu ochii ei de smarald, din care păreau să ţâşnească flăcări.

— Şi veniţi... ? întrebă Margareta tremurând.

— Pentru a vă reaminti promisiunea făcută celui mai tânăr dintre cei doi gentilomi, celui care m-a rugat să vă înapoiez acest medalion. V-o reamintiţi, doamnă?

— Da, da, exclamă regina; acestui suflet atât de ales i se cuvine cea mai aleasă mângâiere. Dar unde-i ei?

— Este la mine, împreună cu trupul.

— La dumneata? De ce nu l-ai adus?

— S-ar fi putut să fiu oprit la intrarea în palat, aş fi fost silit să-mi ridic mantia şi ce s-ar fi zis dacă sub acea mantie s-ar fi văzut un cap?

— Bine, păstrează-1 la dumneata; voi veni mâine după el.

— Mâine, doamnă, mâine, zise jupan Caboche, s-ar putea să fie prea târziu.

— De ce?

— Fiindcă regina-mamă mi-a cerut să păstrez, pentru experienţele sale cabalistice, capetele primilor doi condamnaţi pe care-i voi decapita.

— Oh! Ce profanare! Capetele iubiţilor noştri! Henriette, exclamă regina ducându-se spre prietena sa, care era acum în picioare, dreaptă, ca şi când ar fi primit uri imbold puternic, Henriette, draga mea, ai auzit ce-a spus omul acesta?

— Da. Ei bine, ce trebuie să facem?

— Trebuie să mergem cu el.

Ţipătul de durere al Henriettei era cel al unei fiinţe care este adusă la viaţă după ce a fost încercată de o mare nenorocire.

— Ah! Ce bine mă simţeam; eram aproape moartă.

In acest timp, Margareta îşi agăţa pe umerii ei goi o mantie din catifea.

— Vino, vino, spuse ea, îi vom mai vedea o dată. Margareta ceru să se închidă toate uşile, porunci să i se aducă litiera la portiţa secretă şi, luând-o de braţ pe Henriette, coborî prin coridorul secret, făcându-i semn lui Caboche să le urmeze.

La uşa de jos se afla litiera şi în apropiere era ajutorul lui Caboche, cu un felinar.

Purtătorii litierei Margaretei erau oameni de încredere, muţi şi surzi, mai siguri decât nişte animale de povară.

Litiera înainta vreo zece minute, precedată de jupan Caboche şi de ajutorul său, care ţinea felinarul, apoi se opri.

Călăul deschise portiera în timp ce ajutorul său mergea repede înaintea lor.

Margareta se dădu jos şi o ajută pe ducesa de Nevers

să coboare. In marea durere care le copleşise pe amândouă, suportul lor moral s-a dovedit a fi cel mai puternic.

Turnul infamiei se ridica în faţa celor două femei, ca un uriaş întunecat, inform, azvârlind o lumină roşiatică prin două barba-cane care aruncau văpăi.

Ajutorul reapăru în prag.

— Puteţi intra, doamnă, zise Caboche, toată lumea din turn s-a culcat.

în aceeaşi clipă, lumina de la cele două barbacane se stinse.

Cele două femei, strânse una lângă cealaltă, trecură pe sub mica poartă ovală şi păşiră prin întuneric, pe o lespede umedă şi rugoasă. Ele zăriră o lumină la capătul unui coridor care cotea şi, călăuzite de stăpânul acestui loc hidos, se îndreptară spre el; poarta se închise în urma lor.

Caboche, cu o torţă din ceară în mână, le duse într-o sală joasă şi afumată. în mijlocul acestei săli se afla o masă cu trei tacâmuri şi rămăşiţele unei cine; acele trei tacâmuri erau, fără îndoială, pentru călău, soţia şi ajutorul său.

în locul cel mai luminat se afla, ţintuit în perete, un pergament cu sigiliul regelui. Era brevetul de călău.

într-un colţ era o spadă mare, cu mânerul lung. Aceasta era spada scânteietoare a justiţiei.

Ici şi colo mai puteau fi văzute gravuri grosolane, reprezentând sfinţi martirizaţi prin tot felul de torturi.

Ajuns acolo, Caboche se înclină adânc şi zise:

— Maiestatea voastră mă va ierta dacă am îndrăznit să intru la Luvru şi să vă aduc aici, dar aceasta a fost dorinţa supremă a gentilomului, astfel încât....

— Ai făcut bine, jupâne, ai făcut bine, zise Margareta, şi iată răsplata pentru bunăvoinţa dumitale.

Caboche privi cu tristeţe punga plină de galbeni, pe care Margareta tocmai o pusese pe masă.

— Aur, mereu aur! murmură el. Vai, doamnă! De ce nu pot eu însumi să răscumpăr cu bani grei sângele pe care am fost silit să-l vărs astăzi?

— Jupâne, zise Margareta după o şovăială dureroasă şi privind în jurul ei, jupâne, mai trebuie să mergem şi altundeva, căci nu văd...

— Nu, doamnă, sunt aici, dar este o imagine jalnică, de care aş fi vrut să vă scutesc... aducându-vă, ascuns într-o mantie, ceea ce doriţi.

Margareta şi Henriette se priviră în acelaşi timp.

— Nu, zise Margareta, care văzuse în privirile prietenei sale aceeaşi hotărâre ca a ei, nu, arată-ne pe unde trebuie s-o luăm şi te vom urma.

Caboche luă făclia şi deschise o uşă din stejar, care dădea spre câteva trepte ce coborau abrupt sub pământ. In acelaşi timp se simţi un curent care făcu să zboare câteva scântei ale făcliei şi izbi feţele prinţeselor cu un miros respingător de mucegai şi de sânge.

Henriette, albă ca o statuie din alabastru, se rezemă de braţul prietenei sale, al cărei mers era mai sigur; dar la prima treaptă, ea se clătină.

— Oh! nu voi fi în stare niciodată.

— Când iubeşti, Henriette, trebuie să iubeşti până la moarte, replică regina.

Era o imagine cutremurătoare şi înduioşătoare, totodată, aceea oferită de cele două femei strălucind de frumuseţe şi de tinereţe, pline de podoabe, înaintând sub bolta sordidă, cea mai şubredă rezemându-se de cea mai puternică şi cea mai puternică rezemându-se de braţul călăului.

Ajunseră la ultima treaptă.

In fundul hrubei zăceau două trupuri omeneşti acoperite cu un cearşaf mare, negru.

Caboche ridică un colţ al pânzei, apropie făclia şi zise:

— Priviţi, doamnă.

Cei doi tineri, înveşmântaţi în negru, erau unul alături de celălalt, în înfiorătoarea simetrie a morţii. Capetele lor înclinate

şi lipite de trunchi păreau separate doar la mijlocul

gâtului, printr-un cerc roşu aprins. Moartea nu le despărţise mâinile, căci, fie din întâmplare, fie din pioasa grijă a călăului, mâna dreaptă a lui La Mole odihnea pe mâna stângă a lui Coconnas.

Sub pleoapele lui La Mole stăruia o expresie de dragoste, în timp ce sub cele ale lui Coconnas rămăsese un zâmbet dispreţuitor.

Margareta îngenunche lângă iubitul ei şi, cu mâinile strălucind de pietre preţioase, ridică încetişor capul pe care îl iubise atât de mult.

Cât despre ducesa de Nevers, rezemată de zid, nu-şi putea desprinde privirile de la acel chip palid, pe care de atâtea ori căutase bucuria şi dragostea.

— La Mole! Iubitul meu La Mole! murmură Margareta.

— Annibal! Annibal! exclamă ducesa de Nevers, atât de frumos, de mândru şi de curajos, nu-mi mai răspunzi!…

Şi un val de lacrimi îi scaldă faţa, în timp ce ochii Margaretei rămaseră uscaţi.

Henriette, femeia aceea atât de dispreţuitoare, de îndrăzneaţă, de sfidătoare când era fericită, acea femeie care ducea scepticismul până la îndoiala supremă, pasiunea până la cruzime, acea femeie nu se gândise niciodată la moarte.

Margareta îi dădu exemplul.

Ea închise într-un săculeţ brodat cu perle, înmiresmat cu cele mai alese balsamuri, capul dragului ei La Mole, pe care cadrul de aur şi de catifea îl făcea şi mai frumos, fiind îmbălsămat într-un fel menit să-i păstreze intactă frumuseţea, aşa cum se îmbălsămau doar regii.

Henriette se apropie, la rândul ei, învelind capul lui Coconnas în faldurile mantiei sale.

Şi amândouă, copleşite de durerea lor, purtându-şi povara, urcară treptele, aruncând o ultimă privire asupra rămăşiţelor pământeşti lăsate călăului în hruba aceea întunecoasă, a criminalilor de rând.

— Nu vă temeţi, doamnă, zise Caboche, care înţelesese acea privire; gentilomii vor fi îngropaţi

creştineşte, vă jur!

— Şi vei cere să ii se facă slujbă şi pomeniri folosindu-te de aceasta, zise Henriette, smulgându-şi de la gât un splendid colier din rubine, pe care-l dădu călăului.

Se întoarseră la Luvru, aşa cum plecaseră. La postul de pază de la intrare, regina se prezentă şi ajunse uşor la capul scării sale personale; coborî şi se duse în apartamentul ei, unde depuse trista relicvă în cămăruţa de lângă dormitor, încăpere menită să devină o capelă. O lăsă pe Henriette în camera sa; mai palidă şi mai frumoasă ca oricând, regina intră pe la ora zece seara în marea sală de bal, aceeaşi în care am văzut cum, cu vreo doi ani în urmă, a început primul capitol al acestei povestiri.

Toate privirile se îndreptară spre ea şi ea le înfruntă cu o uitătură mândră şi aproape veselă.

Aceasta i-a fost cu putinţă fiindcă împlinise cu sfinţenie ultima dorinţă a iubitului ei.

Văzând-o, Carol străbătu clătinându-se mulţimea în haine strălucitoare, care îl înconjura, şi zise cu voce tare:

— Iţi mulţumesc, surioară! Apoi, şoptit:

— Fii atentă! Ai pe braţ o pată de sânge…

— Nu-i nimic, Sire, răspunse Margareta, important este să fiu cu zâmbetul pe buze!

LXII
SUDOAREA CU SÂNGE

La câteva zile după scena atroce pe care am relatat-o, adică pe 30 mai 1574, întreaga Curte se afla la Vincennes. Deodată se auzi un mare zgomot dinspre camera regelui, care era foarte bolnav. Se simţise rău la balul dat chiar în ziua morţii celor doi tineri şi medicul îi recomandase să stea la aer curat, în afara oraşului.

Era ora opt. Un mic grup de curteni discuta cu însufleţire în anticameră, când apăru în prag doica lui Carol, cu ochii plini de lacrimi, strigând desperată:

— Ajutor! Regele are nevoie de ajutor!

— Ii este mai rău Maiestăţii sale? întrebă căpitanul de Nancey, pe care regele îl luase în serviciul său, eliberându-1 de îndatoririle ce le avusese faţă de regina Caterina.

— Oh! Atâta sânge! Atâta sânge! spuse doica. Medicii! Chemaţi medicii!

Mazilie şi Ambroise Pare făceau cu schimbul la căpătâiul ilustrului bolnav şi Ambroise Pare, care era acum de gardă, văzând că regele adormise, se îndepărtase câteva clipe de patul lui.

In acest timp, o sudoare abundentă îl năpădise pe rege şi, întrucât Carol suferea de o debilitate a vaselor capilare, care declanşa o hemoragie la nivelul pielii, sudoarea aceasta amestecată cu sânge o îngrozise pe doica lui Carol, care nu se putea obişnui cu un astfel de fenomen ciudat şi care, fiind protestantă — cititorul îşi aminteşte de acest lucru —, îi spunea mereu că sângele hughenot vărsat în noaptea Sfântului Bartolomeu cerea propriul lui sânge.

Fiecare se grăbi să aducă medicul, care, desigur, nu se îndepărtase prea mult şi putea fi găsit cu uşurinţă. Anticamera rămăsese goală. Atunci se deschise o altă uşă şi apăru regina-mamă, care trecu repede prin anticameră şi intră brusc în apartamentul fiului ei.

Carol, prăbuşit pe pat, zăcea cu privirea stinsă, respirând des Şi greu; tot trupul îi era acoperit de o sudoare roşiatică; mâna îi atârna pe lângă pat şi pe vârful fiecărui deget atârna un rubin lichid.

Era un tablou zguduitor.

Cu toate acestea, auzind paşii mamei sale, Carol se ridică:

— Iertaţi-mă, doamnă, dar aş dori foarte mult să mor liniştit, spuse el, privind-o pe Caterina.

— Să mori, fiule! spuse Caterina. Pentru o criză trecătoare a acestei boli supărătoare, vrei să ne duci la desperare?

— Doamnă, simt că sufletul mi se stinge. Vă spun, doamnă, că se apropie moartea, moartea afurisită! Simt

ceea ce simt şi ştiu bine ce spun.

— Sire, spuse regina, imaginaţia Maiestăţii voastre este cea mai gravă boală de care suferiţi; de la execuţia celor doi vrăjitori, a celor doi asasini numiţi La Mole şi Coconnas, care şi-au meritat pedeapsa exemplară, cred că suferinţa fizică e mai mică.

A rămas doar răul moral şi aş putea s-o dovedesc, dacă aş putea sta de vorbă cu Maiestatea voastră doar zece minute.

— Doică, spuse Carol, stai de pază la uşă şi să nu laşi pe nimeni să intre, regina Caterina de Medici vrea să stea de vorbă cu preaiubitul ei fiu, Carol al IX-lea.

Doica îi ascultă porunca.

— De fapt, continuă Carol, această convorbire trebuia să aibă loc într-o bună zi, mai bine astăzi decât mâine. Mâine, de altfel, va fi poate prea târziu. Cu o condiţie, la această convorbire trebuie să asiste cea de-a treia persoană.

— De ce?

— Pentru că, vă repet, doamnă, moartea e pe drum, continuă Carol cu o solemnitate cutremurătoare; pentru că, de la o clipă la alta, ea va intra în cameră ca Domnia voastră, palidă şi tăcută, fără să-şi anunţe sosirea. Noaptea trecută am rânduit treburile mele personale, acum e timpul să pun ordine în cele ale regatului.

— Şi care e persoana pe care doriţi s-o vedeţi, Sire?

— Pe fratele meu, doamnă. Să fie chemat.

— Sire, spuse regina, constat cu satisfacţie că acele denunţuri dictate mai mult de ură, decât smulse prin chinuri, dispar din mintea voastră şi în curând vor dispărea şi din suflet. Doică! strigă Caterina. Doică!

Buna şi credincioasa doică deschise uşa.

— Doică, din porunca fiului meu, îi vei spune domnului de Nancey, de îndată ce va veni, să se ducă la ducele d'Alencon şi să-l aducă aici.

Carol făcu un gest care o opri pe devotata femeie, care era pe punctul de a ieşi.

— Am spus fratele meu, doamnă.

— Ei bine? întrebă Caterina. Am trimis după ducele d'Alencon.

— Ducele d'Alengon nu-mi este frate!

Ochii reginei-mamă se măriseră ca ai unei tigroaice întărâtate. Dar Carol ridică mâna, poruncitor.

— Vreau să vorbesc cu fratele meu Henric. Numai Henric este fratele meu, nu cel care e rege acolo departe, ci cel care este reţinut aici, prizonier. Henric va şti care sunt ultimele mele dorinţe.

— Dar eu, strigă florentina cu o îndrăzneală neobişnuită în faţa voinţei neînduplecate a fiului ei, îndemnată de ura înverşunată faţă de Bearnez, care o făcea să treacă peste obişnuita ei prefăcătorie, dacă eşti aproape pe moarte, după cum spui, crezi că voi ceda cuiva, mai cu seamă unui străin, dreptul meu de a sta lângă tine, în cel din urmă ceas, dreptul meu ca regină, dreptul meu ca mamă?

— Doamnă, spuse Carol, sunt încă rege, încă pot porunci, doamnă, v-am spus că vreau să vorbesc cu fratele meu Henric şi nu l-aţi chemat încă pe căpitanul gărzilor mele? Mii de draci, vă previn, doamnă, sunt încă în stare să mă duc eu însumi după el.

Făcu o mişcare, ca să se dea jos din pat, dezvelind astfel un trup asemănător cu cel al lui Iisus Hristos, după flagelare.

— Sire, strigă Caterina, oprindu-1, este o ofensă adusă tuturor. Uitaţi de afronturile aduse familiei noastre, repudiaţi sângele nostru! Numai un prinţ al Franţei are dreptul de a îngenunchea lângă patul de moarte al unui rege al Franţei. în ceea ce mă priveşte, locul meu este stabilit de legile firii şi ale etichetei. Rămân aici.

— Şi în ce calitate vreţi să rămâneţi, doamnă? întrebă Carol al IX-lea.

— în calitate de mamă.

— Nu-mi sunteţi mamă, doamnă, după cum nici ducele d'Alenşon nu-mi este frate.

— Deliraţi, domnule, spuse Caterina, de când cea

care v-a dat viaţă nu mai este mama celui care a primit-o?

— Din clipa în care această mamă denaturată ia înapoi ce a dat, doamnă, răspunse Carol, ştergându-şi de pe buze o spumă însângerată.

— Ce vrei să spui, Carol? nu te înţeleg, murmură Caterina, cu ochii măriţi de uimire.

— Mă veţi înţelege, doamnă.

Carol căută sub perna de la capătul patului şi scoase o cheiţă de argint.

— Luaţi cheia aceasta, doamnă, şi deschideţi cufărul meu de călătorie; conţine anumite hârtii care vă vor răspunde în locul meu.

Carol întinse mâna spre un cufăr sculptat cu măiestrie, ferecat cu o încuietoare de argint — după cum era şi cheia care-l deschidea — care ocupa, în camera regelui, locul cel mai ales.

Caterina, dominată de autoritatea morală supremă pe care o exercita regele asupra ei, se îndreptă încet spre cufăr, îl deschise, se uită cu atenţie în interiorul lui şi brusc se trase înapoi, ca şi când ar fi descoperit acolo o periculoasă reptilă adormită.

— Ei bine, spuse Carol, care o urmărea pe mama lui, ce aţi găsit în cufăr, doamnă, atât de înspăimântător?

— Nimic, spuse Caterina.

— In acest caz, vârâţi mâna, doamnă, şi scoateţi de acolo o carte; trebuie să fie acolo o carte, nu-i aşa? adăugă Carol cu acel zâmbet şters, care înspăimânta mai mult decât oricare altă ameninţare.

— Da, bâigui Caterina.

— O carte de vânătoare?

— Da.

— Luaţi-o şi aduceţi-mi-o.

Caterina, cu toată cutezanţa şi stăpânirea ei de sine, se cutremură şi întinse mâna spre interiorul cufărului. «Fatalitate!» murmură ea, luând cartea.

— Bine, spuse Carol. Ascultaţi-mă acum, doamnă: cartea aceasta de vânătoare... am fost necugetat... iubeam cu patimă vânătoarea, mai presus de orice... cartea

aceasta de vânătoare am citit-o de prea multe ori, înţelegeţi, doamnă?

Caterina gemu înăbuşit.

— A fost slăbiciunea mea, continuă Carol, ardeţi cartea, doamnă! Slăbiciunile regilor nu trebuie cunoscute!

Caterina se apropie de căminul în care ardea un foc puternic, lăsă cartea să cadă în mijlocul vetrei şi rămase în picioare, nemişcată, tăcută, privind cu ochi goi flăcările albăstrui care cuprindeau paginile otrăvite.

Pe măsură ce cartea ardea, în întreaga încăpere se răspândea un puternic miros de usturoi.

în curând, cartea fu distrusă.

— Şi acum, doamnă, chemaţi-1 pe fratele meu, spuse Carol cu o gravitate impunătoare.

Caterina, uluită, copleşită de o emoţie multiplă, pe care mintea ei pătrunzătoare n-o putea analiza, pe care puterea ei aproape supraomenească nu o putea înlătura, făcu un pas înainte, vrând să plece.

Mama avea remuşcări, regina avea o spaimă, femeia care otrăvise avea o nouă răbufnire de ură.

Ultimul sentiment le covârşi pe celelalte.

— Blestemat să fie, strigă ea, ieşind din cameră în grabă, triumfă, îşi atinge scopul, da, blestemat, să fie blestemat!

— Aţi auzit bine, doamnă, fratele meu, fratele meu Henric, mai strigă regele, fratele meu Henric, cu care vreau să discut chiar acum despre regenţa regatului.

Aproape în aceeaşi clipă, maestrul Ambroise Pare intră pe uşa opusă celei pe unde ieşise Caterina. Se opri în prag, inspirând aerul din cameră, care avea un miros foarte puternic de usturoi:

— Cine a ars aici arsenic? întrebă el.

— Eu, răspunse Carol.

LXIII
TERASA DONJONULUI DE LA VINCENNES

Henric de Navarra, singur şi visător, se plimba pe terasa donjonului; ştia că întreaga Curte se afla la castelul pe care-1 vedea la o sută de paşi de el; dincolo de zidurile sale, ochii lui sfredelitori ghiceau că regele Carol al IX-lea era pe moarte.

Era o vreme minunată, în care seninul cerului se înfrăţea cu aurul solar, o rază de soare se reflecta pe câmpie în depărtare, poleind cu aur vârfurile copacilor din pădure, mândri de bogăţia primului frunziş. Până şi pietrele cenuşii ale donjonului păreau pătrunse de o căldură binefăcătoare, iar florile de ridiche sălbatică, pe care vântul de răsărit le cuibărise în crăpăturile zidurilor, îşi deschideau corolele catifelate, roşii şi galbene, mângâiate de o blândă adiere.

Privirea lui Henric nu se oprea asupra câmpiilor care se acopereau cu verdeaţă sau asupra vârfurilor neînfrunzite ale copacilor, luminate de soare, privirea lui străbătea întinderile intermediare, oprindu-se, cu arzătoare dorinţă, asupra acelei capitale a Franţei, menite să devină cândva capitala lumii.

«Parisul, murmura regele Navarrei, acolo e Parisul, adică bucuria, triumful, gloria puterii, fericirea... Parisul, unde se află Luvrul, unde se află tronul, şi când mă gândesc că un singur lucru mă desparte de Parisul acesta atât de râvnit!... meterezele acestea înşiruite la picioarele mele care mă ţin prizonier... dar aici se află şi duşmana mea.»

Henric îşi îndreptă apoi privirea spre Vincennes; la stânga, într-o vâlcea ascunsă de migdalii în floare, zări un bărbat pe a cărui cuirasă juca o rază de soare, ca o văpaie jucăuşă ce îi urmărea fiecare mişcare.

Bărbatul acela călărea un cal focos şi ţinea de căpăstru un alt cal, tot atât de iute.

Regele Navarrei se uită cu atenţie la călăreţ, îl văzu scoţând sabia din teacă şi agăţând de vârful ei o batistă, pe care o flutură, ca un semnal.

Totodată, pe dealul din faţă se repetă acelaşi semnal;

batistele care fluturau formau un cerc în care era închis castelul.

Era de Mouy, cu hughenoţii săi care, ştiind că regele era pe moarte şi temându-se că viaţa lui Henric era în primejdie, se adunaseră, fiind pregătiţi de apărare sau de atac.

Henric se uită din nou la călăreţul pe care-l văzuse prima oară, se aplecă peste balustrada terasei, cu mâna streaşină deasupra ochilor, şi-1 recunoscu pe tânărul hughenot.

— Dc Mouy! strigă el, ca şi când acesta l-ar fi putut auzi. Şi, cu bucuria de a se vedea înconjurat de prieteni, îşi ridică pălăria şi îşi flutură eşarfa.

Toate acele banderole albe fluturară din nou, cu o vioiciune care le dovedea bucuria.

— Din păcate, ei mă aşteaptă şi eu nu pot să fiu alături de ei... De ce nu am făcut-o, când aş fi putut s-o fac?... Acum e prea târziu, am zăbovit prea mult, şi făcu un gest de neputinţă, căruia de Mouy îi răspunse printr-un semn care voia să spună: „Voi aştepta".

In aceeaşi clipă, Henric auzi paşi pe scara de piatră. Se retrase în grabă; hughenoţii înţeleseră motivul acestei retrageri, săbiile intrară din nou în tecile lor, iar batistele dispărură.

Era şi timpul. Henric văzu cum o femeie urcase scara, iar respiraţia ei întretăiată dovedea că mersul îi fusese grabnic. El o recunoscu pe Caterina de Medici, cu acea mânie stăpânită, pe care o resimţea ori de câte ori o vedea.

In spatele ei erau doi soldaţi din gardă, care se opriseră în capul scării.

— Oh! oh! murmură Henric, s-a întâmplat ceva nou şi grav, dacă regina-mamă a venit după mine pe terasa donjonului de la Vincennes.

Caterina se aşează pe o bancă de piatră lipită de creneluri, ca să-şi tragă sufletul.

Henric se apropie de ea, cu cel mai amabil zâmbet:

— Oare pe mine mă căutaţi, buna noastră mamă? spuse el.

— Da, domnule, am vrut să-ţi dau o ultimă dovadă a bunelor mele sentimente. Suntem într-un moment suprem: regele e pe moarte şi vrea să stea de vorbă cu dumneata.

— Cu mine? întrebă Henric, cu o tresărire de bucurie.

— Da, cu dumneata. I s-a spus regelui, sunt sigură de acest lucru, că, în afara faptului că regreţi tronul Navarrei, râvneşti şi la tronul Franţei.

— Oh! făcu Henric.

— Ştiu că nu este aşa, dar regele aşa crede; fără îndoială, discuţia pe care vrea să o aibă cu dumneata nu este decât o capcană.

— O capcană, pentru mine?

— Da. înainte de a-şi da sufletul, Carol vrea să ştie la ce trebuie să se aştepte din partea dumitale: să nădăjduiască sau să se teamă. Ia aminte, de răspunsurile dumitale la propunerile lui depind ultimele ordine pe care le va da, e vorba despre moartea sau viaţa dumitale.

— Dar ce propuneri vrea să-mi facă?

— Ce ştiu eu? Probabil, lucruri imposibile.

— Nu bănuiţi la ce s-ar putea referi, doamnă?

— Nu; dar presupun, de exemplu... Caterina se opri.

— Ce anume?

— Presupun că doreşte să se convingă de ambiţia dumitale, despre care i s-a vorbit. Presupun că te-ar ispiti, aşa cum erau ispitiţi odinioară vinovaţii, ca să facă o mărturisire fără a fi supuşi chinurilor, presupun, continuă Caterina, privindu-1 ţintă pe Henric, presupun că ţi-ar oferi conducerea, chiar regenţa.

O nespusă bucurie cuprinse inima zbuciumată a lui Henric; cu toate acestea, ghici lovitura şi, cu firea lui dârză, pară cu dibăcie atacul.

— Mie? spuse el. Capcana ar fi prea stângace, să-mi ofere mie regenţa, când sunteţi Domnia voastră, doamnă, când mai este şi fratele meu d'Alengon.

Caterina îşi muşcă buzele, ca să-şi ascundă satisfacţia.

— Atunci, spuse ea iute, ai renunţa la regenţă?

«Regele a murit, îşi zise Henric, ea este cea care-mi întinde o capcană.»

— Mai întâi trebuie să văd ce va spune regele Franţei, pentru că tot ce am discutat până acum se rezumă la presupuneri, chiar Domnia voastră aţi afirmat că nu sunt decât presupuneri.

— Fără îndoială, spuse Caterina, dar cred că oricum poţi să-ţi declari intenţiile.

— Eh! Doamne Sfinte! spuse Henric cu dezarmantă inocenţă, neavând pretenţii, nu am nici intenţii.

— Acesta nu este un răspuns, spuse Caterina, pradă mâniei, simţind că timpul trecea în van; într-un fel sau altul, pronunţă-te.

— Nu pot să mă pronunţ doar pe baza unor presupuneri, doamnă, luarea unei adevărate hotărâri este foarte grea şi foarte gravă, trebuie să vedem ce ne oferă faptic cursul evenimentelor.

— Ascultă, domnule, spuse Caterina, să nu ne pierdem vremea în discuţii fără folos şi în subtilităţi reciproce. Să respectăm regulile jocului, ca un rege şi ca o regină. Dacă primeşti regenţa, eşti un om mort.

«Regele trăieşte», gândi Henric.

— Doamnă, spuse el cu hotărâre, Dumnezeu ţine în mâinile Sale atât vieţile oamenilor de rând, cât şi ale regilor. Dumnezeu mă va călăuzi. Să i se spună Maiestăţii sale că sunt gata să mă prezint în faţa sa.

— Mai chibzuieşte, domnule.

— De doi ani de când sunt proscris, de o lună de când sunt prizonier, răspunse Henric cu gravitate, am avut timpul să chibzuiesc, doamnă, şi am judecat. Aveţi bunătatea de a coborî la rege şi de a-i spune că vă urmez. Flăcăii aceştia — adaugă Henric arătându-i pe cei doi soldaţi — vor sta de strajă ca să nu fug; de altfel, nu am câtuşi de puţin această intenţie.

Era atâta hotărâre în cuvintele lui Henric, încât regina înţelese că toate încercările ei, prezentate sub diferite forme, nu aveau nici o putere de convingere asupra lui. Caterina coborî în mare grabă.

După plecarea Caterinei, Henric se duse repede la parapet şi-i făcu lui de Mouy un semn care-i transmitea următorul mesaj:

«Apropiaţi-vă şi fiţi gata să faceţi faţă oricărui eveniment.»

De Mouy, care descălecase, sări în şa şi, ţinând de căpăstru cel de-al doilea cal, porni în galop şi luă poziţie, apropiindu-se de donjon la o distanţă de două trageri de muschetă.

Henric schiţă un gest de mulţumire şi coborî, la rândul său. Pe primul palier îi găsi pe cei doi soldaţi, care-1 aşteptau.

Un şir dublu de soldaţi din garda elveţiană şi din cavaleria uşoară păzeau intrarea în curţile castelului. Ca să intri sau să ieşi din castel, trebuia să treci printr-un şir dublu de pertuizane[11].

Caterina se oprise acolo şi aştepta. Ea făcu semn soldaţilor care-l însoţeau pe Henric să se îndepărteze.

— Curtea aceasta are două porţi, spuse ea, punând o mână pe braţul regelui Navarrei. La cea pe care o vezi, în spatele apartamentului regelui, te aşteaptă un cal iute şi libertatea, dacă refuzi regenţa, la cealaltă, pe unde ai trecut şi care e bine păzită, după cum vezi, te pândesc sute de lovituri de lance, dacă îţi asculţi ambiţia. Ce ai de spus?

— Spun că dacă regele mă numeşte regent, eu voi fi cel care va da ordine soldaţilor şi nu Domnia voastră, doamnă. Mai spun că dacă voi ieşi din castel fiind împuternicit de rege ca regent, toate aceste lănci, toate aceste halebarde şi toate aceste muschete nu mă vor ameninţa, ci se vor pleca în faţa mea.

— Nesocotitule! murmură Caterina exasperată,

11 Pertuizană — armă de luptă, asemănătoare cu halebarda (armă medievală în fonnă de lance, cu un vârf de fier ascuţit, prevăzut pe o parte cu o secure, iar pe partea opusă cu un cârlig), folosită în secolele XV-XVIII.

crede-mă, nu te juca cu Caterina, când e vorba de viaţă sau de moarte.

— De ce nu? spuse Henric, pironind-o cu privirea, de ce n-aş face-o, cu Domnia voastră sau cu altcineva, dacă până acum eu am fost cel ce a câştigat?

— Atunci urcă la rege, domnule, dacă nu vrei să crezi şi nu vrei să înţelegi, spuse Caterina, arătându-i scara, iar cu o mână învârtind, în acelaşi timp, unul din cele două cuţite otrăvite pe care le purta în teaca aceea de şagrin negru, care a devenit vestită.

— Vă cedez pasul, doamnă, spuse Henric. Cât timp nu voi fi numit regent, vă aparţine cinstea de a avea întâietate.

Caterina, căreia i se ghiciseră toate intenţiile, nu mai încercă să se împotrivească şi trecu înaintea lui Henric.

LXIV REGENŢA

REGELE ÎNCEPUSE SĂ-ŞI PIARDĂ RĂBDAREA; domnul de Nancey fusese chemat şi tocmai primise ordinul de a-1 aduce pe Henric, când acesta se ivi în pragul camerei regelui.

Văzându-1 pe cumnatul său, Carol scoase o exclamaţie de bucurie, dar Henric rămase îngrozit, ca şi când s-ar fi aflat în faţa unui cadavru.

Cei doi medici care-1 vegheau pe Carol al IX-lea se îndepărtară. Preotul care venise să-1 îmbărbăteze pe nefericitul prinţ, ca să moară ca un bun creştin, se retrase şi el.

Regele Carol al IX-lea nu era iubit; cu toate acestea, lumea plângea în anticamere. La moartea unui rege, bun sau rău, se găseşte întotdeauna cineva care simte că a pierdut ceva şi care se teme că nu va mai găsi acel „ceva" la urmaşul său.

Veşmintele cernite, hohotele de plâns, cuvintele Caterinei, fastul funebru şi maiestuos al ultimelor clipe de viaţă ale regelui, regele însuşi, atins de o boală care nu avusese nici un precedent în analele medicale, produseră

asupra tânărului Henric o impresie atât de puternică, încât chipul său îi trăda groaza, văzând acel muribund pe care şiroia sângele - deşi luase hotărârea de a nu-i da lui Carol noi motive de îngrijorare.

Carol zâmbi cu tristeţe; muribunzii au darul de a ghici gândurile celor ce-i înconjoară.

— Vino încoace, Henriot, spuse el, întinzându-i mâna cumnatului său. Glasul lui avea o blândeţe pe care Henric nu o mai întâlnise până atunci. Vino, eram mâhnit că nu te văd; ţi-am făcut zile amare, sărmanul meu prieten, şi acum am uneori mustrări de conştiinţă, crede-mă! Uneori i-am ajutat pe cei care te hărţuiau, dar un rege nu este stăpân pe evenimente şi, în afară de mama mea Caterina, în afară de fratele meu d'Anjou, în afară de fratele meu d'Alencon, în tot timpul vieţii mele a existat ceva mai presus decât mine, o constrângere supărătoare, care încetează o dată cu moartea mea: raţiunea de stat.

— Sire, bâigui Henric, nu-mi amintesc decât de dragostea pe care i-am purtat-o mereu fratelui meu, decât de respectul pe care l-am avut mereu faţă de suveranul meu.

— Da, da, ai dreptate, spuse Carol, îţi sunt recunoscător că-mi spui astfel de cuvinte, Henriot, pentru că tu ai suferit într-adevăr foarte mult în timpul domniei mele, fără a mai socoti şi faptul că tot atunci a murit şi biata ta mamă. Dar cred că ţi-ai dat seama că eram împins în acţiuni nesăbuite. Uneori m-am împotrivit, dar alteori am cedat, din oboseală. Să nu mai vorbim despre trecut, cum ai spus tu atât de bine, acum prezentul mă zoreşte şi viitorul mă înspăimântă.

Rostind aceste cuvinte, nefericitul rege îşi acoperi chipul livid cu mâinile sale descărnate.

După o clipă de tăcere, regele îşi clătină capul, vrând să alunge gândurile negre care-l măcinaseră, scăldându-i trupul în sudoare cu sânge.

— Trebuie salvat statul, şopti el aplccându-sc spre Henric. Nu trebuie să încapă pe mâinile fanaticilor sau ale femeilor.

După cum am spus mai înainte, Carol vorbise în şoaptă, dar cu toate acestea, Henric avu impresia că aude, din spatele perdelelor patului, o exclamaţie surdă de mânie. Poate că vreo fantă, făcută în zid în mod special, fără ca regele să ştie, îi dădea Caterinei posibilitatea de a asculta această convorbire într-un moment suprem.

— Ale femeilor? repetă regele Navarrei, aşteptând să i se dea o explicaţie.

— Da, Henric, spuse Carol, mama mea vrea să aibă regenţa până la întoarcerea fratelui meu din Polonia. Dar ascultă-mă ce-ţi spun, el nu se va întoarce.

— Cum? Nu se va întoarce? exclamă Henric, cuprins de o nespusă bucurie.

— Nu, nu se va întoarce, continuă Carol, supuşii lui nu-1 vor lăsa să plece.

— Dar nu crezi, dragă frate, că regina-mamă a avut grijă să-l înştiinţeze din vreme?

— Ba da, dar Nancey a reţinut curierul la Château-Thierry şi mi-a adus scrisoarea. Ea îi spunea că sunt pe moarte. Dar am scris şi eu la Varşovia, scrisoarea mea va ajunge cu siguranţă şi fratele meu va fi sub supraveghere. Prin urmare, Henriot, după toate probabilităţile, tronul va fi disponibil.

Pentru a doua oară, din spatele patului se auzi un freamăt, destul de perceptibil.

«E clar, îşi zise Henric, ea e aici, ascultă, aşteaptă...!»

Carol nu auzi nimic.

— Of! continuă el, eu mor fără să las un moştenitor ele parte bărbătească.

Carol nu mai continuă: un gând duios îi înseninase chipul.

— Iţi aminteşti, Henriot, îi spuse el regelui Navarrei, punând o mână pe umărul lui, îţi aminteşti de bietul copilaş pe care ţi l-am arătat într-o seară, dormind în leagănul lui de mătase şi pe care-1 veghea un înger? Henriot, mi-1 vor ucide!

— Oh, Sire! exclamă Henric, ai cărui ochi se umplură

de lacrimi, vă jur, martor mi-e Dumnezeu, că voi veghea asupra lui neîncetat. Porunciţi, Maiestate!

— Iţi mulţumesc, Henriot, îţi mulţumesc, spuse regele cu o căldură neobişnuită pentru firea lui, dar care se manifesta în acele clipe dureroase. Mă bizui pe cuvântul pe care mi l-ai dat. Să nu faci din el un rege... din fericire, nu s-a născut ca să fie rege, ci ca să fie un om fericit; îi las o avere autonomă, doresc să aibă nobleţea mamei sale, cea sufletească. Poate că ar fi mai bine pentru el dacă ar sluji Biserica, ar inspira mai puţină teamă. Oh! cred că aş muri, dacă nu fericit, cel puţin împăcat, dacă aş avea mângâierea de a-i şti lângă mine, de a-mi vedea copilul şi de a privi chipul blând şi iubitor al mamei sale.

— Sire, nu puteţi să-i aduceţi aici?

— Ei! Bietul meu prieten! Ei n-ar mai ieşi de aici. Aceasta este soarta regilor, Henriot: nu pot nici să trăiască, nici sâ. moară după cum şi-ar dori. Dar după făgăduiala pe care mi-ai făcut-o, mă simt mai liniştit.

Henric reflectă mult.

— Da, regele meu, am făgăduit, dar voi putea oare să.-mi ţin făgăduiala?

— Ce vrei să spui?

— Eu însumi nu voi fi proscris, ameninţat poate mai mult decât el? Pentru că eu sunt un bărbat şi el e doar un copilaş.

— Te înşeli, răspunse Carol; după moartea mea, tu vei fi unul din cei puternici şi acest act îţi va conferi depline puteri.

Muribundul scoase un pergament de sub căpătâi.

— Ia-1, îi spuse el.

Henric se uită în fugă la actul care purta sigiliul regal.

— îmi încredinţaţi mie regenţa, Sire? spuse el, fremătând de bucurie.

— Da, ţie ţi se cuvine regenţa, până la întoarcerea ducelui d'Anjou, şi cum, după toate probabilităţile, ducele d'Anjou nu se va întoarce, actul acesta nu-ţi oferă regenţa, ci tronul.

— Tronul, mie! murmură Henric.

— Da, zise Carol, ţie, eşti singurul demn şi mai cu seamă singurul capabil să-i conducă pe aceşti curteni corupţi, pe aceste femei pierdute, care trăiesc din lacrimi şi din sânge. Fratele meu d'Alencon e trădător înnăscut, îi va trăda pe toţi, lasă-1 în don-jonul în care l-am plasat. Mama îţi va dori moartea, trimite-o în exil. Fratele meu d'Anjou, peste trei-patru luni sau poate peste un an, va părăsi Varşovia şi va veni să se răfuiască cu tine pentru putere, răspunde-i lui Henric printr-o brevă[12]. Am tratat această chestiune prin ambasadorul meu, ducele de Nevers, şi vei primi breva neîntârziat.

— Oh, dragul meu rege!

— Henric, să nu-ţi fie teamă decât de un singur lucru, de războiul civil. Rămânând convertit la catolicism, îl poţi evita.

Partidul hughenoţilor nu se impune decât dacă tu vei fi în fruntea lui; domnul de Conde nu este în măsură să lupte împotriva ta. Franţa este o ţară care-şi respectă credinţa strămoşească, prin urmare este o ţară catolică. Regele Franţei trebuie să fie regele catolicilor şi nu regele hughenoţilor, pentru că regele Franţei trebuie să fie regele majorităţii. Se spune că aş avea remuşcări pentru masacrul din noaptea Sfântului Bartolomeu; am îndoieli, dar nu remuşcări. Sc mai spune că sângele hughenoţilor îmi iese prin toţi porii. Ştiu bine ce mi se varsă în toţi porii: arsenicul, nu sângele.

— Oh, Sire! Ce spuneţi?

— Nimic. Dacă moartea mea trebuie răzbunată, Henriot, va fi răzbunată numai de Dumnezeu. Să nu mai vorbim despre acest

subiect, decât pentru a prevedea evenimentele care vor urma. Iţi las moştenire un parlament destoinic şi o armată încercată. Sprijină-te pe parlament şi pe armată, ca să ţii piept singurilor tăi duşmani: mama mea şi ducele

12 Brevă — scrisoare papală, mai puţin solemnă decât bula (act oficial emis de papă).

d'Alencon.

Atunci, în vestibul se auzi un zăngănit înăbuşit de arme şi câteva comenzi militare.

«Sunt un om mort», murmură Henric.

— Te temi, şovăi, spuse Carol, neliniştit.

— Eu? Sire, nu mă tem, nu, nu şovăi, accept, răspunse Henric. Carol îi strânse mâna; cum chiar atunci doica se apropia de el, vrând să-i dea o poţiune pe care o pregătise ea însăşi, într-o cameră alăturată, fără să-şi dea seama că, la trei paşi de ea, se hotăra soarta Franţei, el îi spuse:

— Cheam-o pe mama, buna mea doică, şi cere să fie chemat domnul d'AlenQon.

LXV
REGELE A MURIT! TRĂIASCĂ REGELE![13]

CATERINA ŞI DUCELE D'ALENQON, livizi la faţă de groază şi tremurând de mânie, intrară după câteva minute. După cum bănuise Henric, regina-mamă ştia tot şi-i relatase, pe scurt, lui Francisc, tot ce auzise. Făcură câţiva paşi şi se opriră, aşteptând.

Henric era în picioare, la căpătâiul lui Carol.

Regele declară hotărârea sa:

— Doamnă, îi spuse el mamei sale, dacă aş fi avut un fiu, aţi fi fost regentă sau în locul Domniei voastre ar fi fost regele Poloniei sau, în locul regelui Poloniei, ar fi fost fratele meu

Francisc. Dar cum nu am nici un fiu, după moartea mea, tronul îi va reveni fratelui meu, ducele d'Anjou, care nu se află aici. Cum într-o zi sau alta va veni să-şi ceară drepturile la tron, nu vreau să găsească în locul lui un bărbat care, având drepturi aproape egale, să-i conteste

13 Formulă oficială fixată în secolul al XVI-lea şi folosită până la funeraliile lui Ludovic al XVIII-lea, prin care un demnitar al Curţii franceze anunţa moartea unui suveran şi neîntârziata înscăunare a urmaşului său. Conform legilor fundamentale ale regatului, Coroana nu era niciodată vacantă (după Francois Bluche, *Vorbe memorabile explicate în contextul lor istoric,* ed. Humanitas, 1995).

aceste drepturi, expunând regatul la războaie între pretendenţii la tron. Acestea sunt motivele care mă determină să nu vă numesc regentă, doamnă, pentru că aţi fi obligată să alegeţi între cei doi fii ai Domniei voastre şi ar fi dureros pentru o mamă. Iată de ce nu-1 numesc pe fratele meu Francisc, pentru că fratele meu Francisc i-ar putea spune fratelui său mai mare: „Aveai un tron, de ce l-ai părăsit?" Nu, aleg un regent care să păstreze coroana şi care să ştie s-o păstreze în mâini bune, nu punându-şi-o pe cap. Salutaţi-1 pe acest regent, doamnă, salută-1, dragă frate, regentul acesta este regele Navarrei!

Şi cu un gest de supremă poruncă, îl salută pe Henric cu mâna. Caterina şi d'Alencon schiţară un gest care putea semăna atât cu o tresărire nervoasă, cât şi cu un salut.

— Poftiţi, monseniore regent, iată pergamentul care vă conferă, până la întoarcerea regelui Poloniei, drepturile şi autoritatea regală, care vă instituie comandantul suprem al armatei şi prin care vi se încredinţează cheile tezaurului.

Caterina îl sfâşia pe Henric din priviri, Francisc abia se ţinea pe picioare, dar slăbiciunea unuia şi înverşunarea celeilalte, departe de a-l linişti pe Henric, reprezentau pericolul actual, viu, ameninţător,

Henric făcu un efort, stăpânindu-şi temerile, luă actul din mâinile regelui şi aţinti asupra Caterinei şi a lui Francisc o privire edificatoare, care voia să spună: „Luaţi seama, eu sunt suveranul vostru." Caterina înţelese tâlcul acelei priviri.

— Nu, nu, niciodată, spuse ea; familia mea nu se va pleca niciodată în faţa altei familii, un Bourbon nu va domni niciodată în Franţa, cât timp va mai fi un Valois.

— Mamă, mamă, strigă regele Carol al IX-lea, ridicându-se de pe patul său cu cearşafuri înroşite de sânge, mai înfricoşător ca niciodată, ia seama, sunt încă rege, nu pentru multă vreme, o

ştiu, dar nu am nevoie de mult timp ca să dau un ordin, nu am nevoie de mult timp ca să-i pedepsesc pe

ucigaşi şi pe cei care recurg la otrăvuri.

— Ei bine, dă ordinul acesta, dacă îndrăzneşti. Eu voi da ordinele pe care le cred eu de cuviinţă. Vino, Francisc, vino.

Ieşi în grabă, împreună cu ducele d'Alencon.

— Nancey! strigă Carol, ajutor, Nancey! Iţi poruncesc, Nancey, aceasta e hotărârea mea, aresteaz-o pe mama, arestea-ză-1 pe fratele meu, arestează...

Un val de sânge îl înăbuşi, întrerupându-1 brusc, chiar în clipa în care intra căpitanul gărzilor. Regele căzu pe pat, sufocat, horcăind.

Nancey nu auzise decât numele său; ordinele date de rege, rostite cu un glas slab, nu ajunseseră până la el.

— Staţi de pază la uşă şi nu lăsaţi pe nimeni să intre, spuse Henric.

Nancey salută şi ieşi.

Henric îşi întoarse privirile spre trupul acela, care zăcea fără simţire; numai suflul slab, ce făcea să tremure uşor spuma însângerată de pe buzele sale, dovedea că nu era un cadavru.

II privi mult timp.

— Iată momentul hotărâtor, spuse cu glas tare. Ce ar trebui să fac? Să domnesc? Să trăiesc?

In clipa aceea, draperia alcovului se ridică, se ivi un cap şi, în tăcerea mormântală care domnea în camera regelui, se făcu auzit un glas.

— Trebuie să trăiţi, îl sfătui acel glas.

— Rene! exclamă Henric.

— Da, Sire.

— Atunci prezicerea ta a dat greş; nu voi mai fi rege? întrebă Henric.

— Veţi fi rege, Sire, dar nu a venit încă ceasul acela.

— De unde ştii? Spune-mi, ca să ştiu dacă trebuie să te cred.

— Ascultaţi.

— Ascult.

— Aplecaţi-vă.

Henric se plecă deasupra trupului lui Carol, Rene se

plecă şi el. Ii despărţea doar lăţimea patului, dar mişcarea de apropiere a amândurora micşorase distanţa dintre ei.

Intre ei zăcea regele în agonie, fără glas, nemişcat.

— Ascultaţi-mă, spuse Rene, regina-mamă mi-a poruncit să stau aici, ca să vă compromit; prefer să vă slujesc, pentru că am încredere în horoscopul vostru, Sire; slujindu-vă, îmi slujesc propriile interese, pentru că ţin să-mi salvez viaţa şi sufletul. Fugiţi, Sire, fugiţi, dacă veţi accepta regenţa, veţi pieri.

— Regina-mamă ţi-a poruncit să-mi dai acest sfat? întrebă Henric, bănuitor şi îngrijorat.

— Nu, dar ascultaţi un secret.

Se plecă şi mai mult; Henric îl imită, astfel încât cele două capete se apropiaseră atât de mult, încât se atingeau.

Convorbirea aceasta, între doi bărbaţi aplecaţi peste trupul unui rege pe moarte, avea un caracter atât de lugubru, încât părul superstiţiosului Rene se zbârlise, iar faţa lui Henric se brobonise de sudoare.

— Ascultaţi acest secret pe care îl cunosc doar eu şi pe care vi-1 destăinui, dacă-mi juraţi, pe trupul acestui muribund, că mă veţi ierta pentru moartea mamei Maiestăţii voastre.

— Ţi-am mai făgăduit acest lucru, spuse Henric, posomorân-du-se.

— Mi-aţi făgăduit, dar nu aţi jurat, spuse Rene, făcând un pas înapoi.

— Jur, spuse Henric, întinzând mâna dreaptă deasupra capului regelui Carol al IX-lea.

— Ei bine, Sire, spuse în grabă florentinul, regele Poloniei soseşte!

— Nu, replică Henric, curierul a fost oprit de regele Carol.

— Regele Carol oprise curierul aflat pe drumul spre Château-Thierry, dar regina-mamă, prevăzătoare, avusese grijă să trimită trei curieri, pe trei drumuri diferite.

— Oh! Sunt pierdut! spuse Henric.

— De dimineaţă a sosit un mesager din Varşovia. Regele urma să plece după el, fără a întâmpina nici o

împotrivire, fiindcă

la Varşovia nu se cunoştea stadiul bolii regelui Carol. Mesagerul a sosit înaintea lui Henric d'Anjou doar cu câteva ore.

— Oh! dacă aş avea la dispoziţie doar opt zile! spuse Henric.

— Da, dar nu dispuneţi decât de opt ore. Aţi auzit zăngăni-tul armelor?

— Da.

— Armele acelea erau pregătite pentru uciderea Domniei voastre. Vor pătrunde până în camera regelui, ca să vă omoare.

— Regele nu a murit încă.

Rene îl privi stăruitor pe Carol al IX-lea.

— Peste zece minute va muri. Mai aveţi de trăit zece minute sau chiar mai puţin.

— Ce să fac?

— Fugiţi, nu mai pierdeţi nici o clipă.

— Pe unde? Dacă aşteaptă în anticameră, mă vor ucide când voi ieşi.

— Ascultaţi-mă cu atenţie, dar să nu uitaţi că îmi risc viaţa pentru Maiestatea voastră !

— Fii pe pace.

— Urmaţi-mă pe acest coridor secret, vă voi însoţi până la uşiţa secretă din zidul de fortificaţii. După aceea, ca să vă las un răgaz, mă voi duce să-i spun soacrei că aţi coborât; se va crede că aţi descoperit coridorul secret şi v-aţi folosit de acest prilej ca să evadaţi. Veniţi, Sire, veniţi.

Henric se plecă şi-1 sărută pe frunte pe Carol.

— Adio, dragul meu frate, nu voi uita că ultima ta dorinţă a fost de a mă numi urmaşul tău la tron. Nu voi uita că ultima hotărâre pe care ai luat-o a fost aceea de a-mi da titlul de rege. Mori în pace. In numele fraţilor noştri hughenoţi, te iert pentru sângele vărsat.

— Atenţie! Atenţie! spuse Rene. îşi vine în fire, fugiţi înainte ca el să deschidă ochii.

— Doică! murmură Carol, doică!

Henric luă spada de la căpătâiul lui Carol, care nu-i mai era de nici un folos regelui pe moarte, ascunse la piept actul care-1 numea regent, sărută încă o dată fruntea lui Carol, ocoli patul şi se repezi spre uşa care se închise în urma lui.

— Doică! strigă regele cu un glas mai puternic, doică! Devotata şi iubitoarea doică apăru de îndată.

— Ce este, dragul meu Carol?

— Doică, spuse regele cu pleoapele deschise şi cu ochii măriţi de cumplita neclintire a morţii, cred că s-a întâmplat ceva în timp ce dormeam; văd o lumină strălucitoare, îl văd pe Dumnezeu, stăpânul nostru, îl văd pe Domnul nostru Iisus Hristos, o văd pe buna şi preacurata Fecioară Măria. Ei II roagă, ei II imploră, pentru mine: Domnul atotputernic mă mântuic... mă iartă... mă cheamă... Doamne Sfinte! Primeşte-măîn îndurarea Ta... Doamne! Uită că am fost rege, pentru că mă înfăţişez înaintea Ta fără sceptru şi fără coroană... Doamne! Uită crimele unui rege, aminteşte-ţi doar de chinurile unui om... Dumnezeule! Iată-mă.

Carol, pe măsură ce rostea cuvintele acestea, se ridicase tot mai mult, ca şi cum ar fi vrut să vină în întâmpinarea glasului care-l chema. După ce rosti ultimele cuvinte, oftă şi căzu ţeapăn şi rece în braţele doicii.

In timp ce soldaţii care primiseră ordinele Caterinei se postau pe coridorul cunoscut de toţi, prin care urma să treacă Henric, acesta, călăuzit de Rene, străbătuse coridorul secret, ajunsese la uşiţa secretă, sărise în şaua calului care-l aştepta şi se îndrepta în goană spre locui unde ştia că-1 va găsi pe de Mouy.

Deodată, zgomotul făcut de calul care pornise în galop atrase atenţia unor santinele, care strigară:

— Fuge! Fuge!

— Cine? întrebă regina-mamă, apropiindu-se de fereastră.

— Regele Henric, regele Navarrei, strigară santinelele.

— Foc! Trageţi asupra lui, spuse Caterina. Santinelele îl ochiră, dar Henric era deja prea departe.

— Fuge, exclamă regina-mamă, prin urmare este învins.

— Fuge, murmură ducele d'Alencon, prin urmare sunt rege. In aceeaşi clipă, în timp ce Francisc şi mama sa stăteau încă la fereastră, podul mobil pârâi sub tropotul cailor şi, precedat de un zăngănit de arme şi de o mare rumoare, un tânăr sosi în galop, intră în curtea Luvrului cu pălăria în mână, strigând: „Franţa!" Era urmat de patru gentilomi, plini de praf şi de sudoare, care goniseră pe caii lor înspumaţi.

— Fiul meu! strigă Caterina, întinzându-i braţele.

— Mamă! răspunse tânărul, descălecând.

— Fratele meu d'Anjou! strigă Francisc îngrozit, dându-se deoparte.

— E prea târziu? întrebă Henric d'Anjou.

— Nu, dimpotrivă, spuse Caterina, văzând că se deschide fereastra regelui - nu, dimpotrivă, ai ajuns la timp, nici dacă te-ar fi dus de mână bunul Dumnezeu nu ai fi putut ajunge la un moment mai potrivit; priveşte şi ascultă.

Domnul de Nancey, căpitan al gărzilor, apăruse la balconul care dădea în camera regelui.

Toate privirile se îndreptară asupra lui.

El frânse în două o baghetă şi, cu braţele întinse, ţinând în fiecare mână o bucată din acea baghetă, strigă de trei ori:

— Regele Carol al IX-lea a murit! Regele Carol al IX-lea a murit! Regele Carol al IX-lea a murit!

Şi lăsă să cadă cele două bucăţi.

— Trăiască regele Henric al III-lea! strigă la rândul său Caterina, făcându-şi cruce, cu pioasă recunoştinţă. Trăiască regele Henric al III-lea!

Acest strigăt fu repetat de toţi cei de faţă, afară de ducele Francisc.

— Ah! Ea m-a păcălit, şi-a bătut joc de mine! spuse el cu amărăciune, sfâşiindu-şi pieptul cu unghiile.

— Am câştigat, murmură Caterina, Bearnezul acesta odios nu va domni!

LXVI EPILOG

trecuse un an de la moartea lui Carol al IX-lea şi de la înscăunarea urmaşului său[14].

Regele Henric al III-lea, fericitul domnitor prin graţia lui Dumnezeu şi a mamei sale Caterina, participa la o frumoasă procesiune în cinstea Sfintei Fecioare din Clery[15].

Plecase pe jos, însoţit de regină, soţia sa, şi de întreaga Curte.

Regele Henric al III-lea putea să-şi permită un răgaz; pe atunci nu-1 preocupa nici o problemă importantă. Regele Navarrei se afla în Navarra', acolo unde îşi dorise să fie, captivat de o frumoasă fată din familia Montmorency[16]. Margareta, tristă şi posomorâtă, nu găsea decât în frumoşii munţi ai Navarrei o alinare a celor două mari dureri ale vieţii: moartea şi absenţa.

Parisul era foarte liniştit, iar regina-mamă, adevărată regentă de când iubitul ei fiu Henric era rege, îşi avea reşedinţa când la Luvru, când la Palatul Soissons.

într-o seară era foarte ocupată cu cercetarea astrelor împreună cu Rene - ale cărui mici trădări rămăseseră o taină şi care intrase din nou în graţiile reginei, datorită mărturiei false depuse la procesul lui Coconnas şi al lui La Mole —, când fu anunţată că un bărbat o aştepta în micul ei paraclis, afirmând că are să-i comunice un lucru de importanţă capitală.

Ea coborî în grabă şi se găsi în faţa domnului de Maurevel.

3 Din punct de vedere istoric, Henric de Navarra fugise în cursul unei vânători, pe 3 februarie 1576.

— El e aici, strigă fostul căpitan, fără a mai aştepta

14 în iunie 1575.

15 Henric al III-lea s-a dus la Clery pe 1 1 aprilie 1583 (după R de LEstoile).

16 Era vorba despre fiica lui Rene de Montmorency, baron de Fosseux, căreia i se spunea „La Fosseuse".

ca regina-mamă să i se adreseze conform regulilor etichetei regale.

— Cine el? întrebă Caterina.

— Cine altul, doamnă, decât regele Navarrei?

— Aici! spuse Caterina, aici... el... Henric... Şi de ce a venit, nesăbuitul?

— Dacă ne-am lua după aparenţe, a venit s-o vadă pe doamna de Sauves; atât. Dacă ne luăm după probabilităţi, a venit să conspire împotriva regelui.

— Şi cum ai aflat că este aici?

— L-am văzut ieri intrând într-o casă şi foarte curând a sosit şi doamna de Sauves.

— Eşti sigur că era el?

— L-am aşteptat până când a plecat de acolo, adică am stat la pândă o bună parte din noapte. Pe la trei, cei doi au plecat. Regele a condus-o pe doamna de Sauves până la postul de pază de la intrarea în palat, iar acolo straja, căreia ea îi câştigase bunăvoinţa, a lăsat-o să intre fără nici o greutate.

Regele s-a întors şi el, fredonând un cântecel, nestingherit, de parcă s-ar fi aflat în creierul munţilor lui.

— Şi unde s-a dus?

— Pe strada Bresec, la hanul „A la Belle-Etoile", la acelaşi hangiu care-i găzduise pe cei doi vrăjitori pe care Maiestatea voastră i-a condamnat la moarte.

— Şi de ce n-ai venit să-mi spui imediat?

— Pentru că nu eram încă sigur.

— Şi acum eşti?

— Da, acum sunt sigur.

— L-ai mai văzut?

— Foarte bine. Mă ascunsesem la un negustor de vinuri în faţa hanului şi stăteam la pândă. L-am văzut intrând în aceeaşi casă ca în ajun şi, cum doamna de Sauves întârzia, şi-a lipit cu destulă imprudenţă faţa de geamul unei ferestre de la etajul întâi. De data aceasta nu am mai avut nici o îndoială. De altfel, doamna de Sauves a venit imediat după ce eu îl văzusem.

— Şi crezi că vor rămâne împreună până la trei

dimineaţa, ca în noaptea trecută?

— S-ar putea.

— Unde se află acest cuib al dragostei lor?

— Aproape de Croix-des-Petits-Champs, spre Saint Honore.

— Bine, spuse Caterina. Domnul de Sauves îţi cunoaşte scrisul?

— Nu.

— Stai jos şi scrie. Maurevel se supuse şi luă pana.

— Sunt gata, doamnă, spuse el. Caterina îi dictă următoarele:

«In timp ce baronul de Sauves îşi face serviciul la Luvru, baroana se află cu un prieten al ei într-o casă situată în apropiere de Croix-des-Petits-Champs, spre Saint-Honore; baronul de Sauves va recunoaşte casa după o cruce roşie, care va fi desenată pe zidul ei.»

— Şi pe urmă? întrebă Maurevel.

— Fă o copie după această scrisoare, spuse Caterina. Maurevel se supuse, fără a mai pune alte întrebări.

— Acum, spuse regina, trimite-i una din scrisori baronului de Sauves, printr-un om de încredere dibaci, care va lăsa să cadă cealaltă scrisoare pe unul din coridoarele Luvru lui.

— Nu înţeleg, spuse Maurevel. Caterina ridică din umeri.

— Nu înţelegi că un soţ care primeşte o astfel de scrisoare se simte jignit şi se supără rău de tot?

— Doamnă, mi se pare că pe vremea când Henric era regele Navarrei, nu se supăra.

— Cel ce-i trece cu vederea multe lucruri unui rege, nu le mai îngăduie unui simplu curtezan. De altfel, dacă baronul de Sauves nu se va mânia, te vei mânia dumneata, în locul lui.

— Eu?

— Bineînţeles. Vei lua cu dumneata patru oameni, şase, la nevoie, vă veţi masca, veţi deschide uşa cu forţa, ca şi cum aţi acţiona în numele baronului, îi veţi surprinde pe amanţi, veţi lovi în numele soţului ofensat, iar a doua zi,

biletul rătăcit pe un coridor, găsit de vreun suflet caritabil, care 1-a transmis şi altora, va dovedi că soţul a fost cel ce s-a răzbunat. Numai că întâm-

plarea a făcut ca acel curtezan să fie regele Navarrei; dar cine ar fi putut bănui, ştiindu-1 la Pau?

Maurevel o privi cu admiraţie pe Caterina, făcu o plecăciune şi ieşi.

In timp ce Maurevel ieşea din palatul Soissons, doamna de Sauves intra în căsuţa de pe Croix-des-Petits-Champs. Henric o aştepta, cu uşa întredeschisă, îndată ce o zări urcând scara, o întrebă:

— N-ai fost urmărită?

— Nu, spuse Charlotte, cel puţin după câte ştiu.

— Te întreb pentru că eu cred că am fost urmărit nu numai în noaptea trecută, ci şi în seara aceasta.

— Oh! Doamne! spuse Charlotte, mă înspăimânţi, Sire. Dacă întâlnirea pe care aţi dat-o unei vechi prietene ar lua o întorsătură supărătoare pentru tine, nu mi-aş ierta-o niciodată.

— Fii pe pace, draga mea, spuse Bearnezul, asupra noastră veghează în umbră trei spade.

— Trei... e destul de puţin, Sire.

— E destul, când aceste spade se numesc de Mouy, Saucourt şi Barthelemy.

— De Mouy a venit cu tine la Paris?

— Fireşte.

— A îndrăznit să se întoarcă în capitală? Are şi el, ca tine, vreo iubită care să fie îndrăgostită de el nebuneşte?

— Nu, dar are un duşman de moarte, pe care a jurat să-1 ucidă. Draga mea, numai ura te poate îndemna la tot atâtea prostii câte le face dragostea.

— Mulţumesc, Sire.

— Oh! spuse Henric, nu am spus asta pentru prostiile de acum; am spus asta gândindu-mă la prostiile trecute şi la cele viitoare. Dar să nu mai discutăm despre asta, nu avem timp de pierdut.

— Tot ai de gând să pleci?

— în noaptea aceasta.

— Problemele pentru care te-ai întors la Paris s-au rezolvat?

— M-am întors numai pentru tine.

— Gasconule!

— Ei, drace! Draga mea, spun adevărul; să lăsăm deoparte amintirile; mai am două sau trei ore de fericire şi după aceea ne vom despărţi pe veci.

Henric afirmase că nu avea timp de pierdut, prin urmare nu discută; crezu ce-i spusese doamna de Sauves sau, cum era un sceptic, se prefăcu că o crede.

După cum spusese regele Navarrei, de Mouy şi cei doi însoţitori ai săi stăteau de veghe, ascunşi în preajma casei. Se înţele-seseră ca Henric să plece la miezul nopţii, în loc de ora trei dimineaţa; stabiliseră s-o conducă pe doamna de Sauves la Luvru, iar de acolo să se ducă pe strada Cerisaie, unde locuia Maurevel.

în cursul zilei, de Mouy cercetase cu atenţie casa în care locuia duşmanul său.

Stăteau la pândă de aproape o oră, când văzură un bărbat, urmat la câţiva paşi de alţi cinci, care se apropiase de poarta căsuţei şi voia s-o deschidă, încercând, una după alta, mai multe chei.

Văzându-1, de Mouy, ascuns în intrândul unei porţi învecinate, îl ajunse dintr-un salt şi-1 prinse de braţ.

— O clipă, spuse el, e interzis să intri aici.

A

Bărbatul făcu o mişcare bruscă, trăgându-se înapoi. Ii căzu pălăria.

— De Mouy de Saint Phale! strigă el.

— Maurevel! răcni hughenotul, ridicând spada. Te căutam, mi-ai venit în întâmpinare, îţi mulţumesc!

Dar mânia nu-1 făcuse să uite de Henric; se întoarse spre fereastră şi fluieră, aşa cum fluieră ciobanii bearnezi.

— Ajunge atât, îi spuse el lui Saucourt. Acum, între noi doi, asasinule! Te aştept!

Şi se repezi asupra lui Maurevel.

Acesta avusese timpul să-şi scoată pistolul pe care-l

purta la cingătoare.

— Ah! de data aceasta, spuse Ucigaşul în slujba regelui — cum se autointitula —, ochindu-1 pe tânărul hughenot, cred că vei muri.

Trase, dar de Mouy se aruncase în lături, pe dreapta, şi glonţul trecu fără să-1 atingă.

— Acum e rândul meu! strigă tânărul.

II lovi pe Maurevel cu spada, atât de năprasnic, încât vârful ascuţit al tăişului trecu prin cingătoarea lui de piele şi-i pătrunse în carne.

Asasinul scoase un ţipăt de durere atât de sălbatic, încât oamenii care-1 însoţeau, îngroziţi, o luară la fugă înspre strada Saint Honore, crezându-1 în agonie.

Maurevel nu era brav. Părăsit de acoliţii săi, având de înfruntat un adversar ca de Mouy, vru să scape şi fugi pe acelaşi drum, strigând: „Ajutor!"

De Mouy, Saucourt şi Barthelemy se avântară după el. Intrând în strada Grenelle, pe care o luaseră ca să scurteze drumul, se deschise fereastra de la primul etaj şi un bărbat sări pe pământul reavăn.

Era Henric.

Fluierul lui de Mouy îl prevenise de ivirea unei primejdii, iar împuşcătura pe care o auzise îi semnalase gravitatea acestei primejdii.

Henric zbură în ajutorul prietenilor săi, se repezi pe urmele lor, cu spada în mână. II călăuzi un strigăt care venea dinspre Bariera Sergenţilor[17]. Era Maurevel, care, simţindu-se urmărit îndeaproape de către de Mouy, striga a doua oară după ajutor, chemându-şi oamenii care fugiseră, înfricoşaţi. Maurevel avea de ales; să se măsoare cu de Mouy, întorcându-se spre el, sau să fie înjunghiat pe la spate. Maurevel se întoarse şi de Mouy se ciocni de spada duşmanului său, care-1 lovi cu dibăcie, străpungându-i eşarfa. De Mouy ripostă imediat. Spada lui se implântă din nou în trupul pe care-1 mai rănise şi două valuri de sânge ţâşniră din două plăgi.

17 In 1551, Bariera Sergenţilor reprezenta un corp de gardă format din 25 de agenţi de poliţie.

— E încolţit! Nu mai are scăpare! Pe el, de Mouy! strigă Henric, care-l ajunsese.

De Mouy nu avea nevoie de îndemn. Se năpusti din nou asupra lui Maurevel, dar acesta nu-1 mai înfruntă. Apăsându-şi
r mâna stângă pe rană, gemea, desperat.

— Ucide-1 repede! Ucide-1! strigă regele. Oamenii lui s-au oprit şi desperarea celor laşi nu vine în ajutorul celor bravi.

Maurevel, cu plămânii ciuruiţi, cu răsuflarea şuierătoare, care făcea să ţâşnească alte valuri de sânge, căzu deodată, la capătul puterilor; dar se ridică iute şi, sprijinindu-se într-un genunchi, întinse vârful spadei sale spre de Mouy.

— Prieteni! strigă Maurevel, sunt doar doi. Trageţi! Pe ei! Saucourt şi Barthelemy se rătăciseră, urmărindu-i pe doi oameni de încredere ai lui Maurevel, şi o luaseră pe strada Poulies. De aceea, regele şi de Mouy erau singuri, faţă în faţă cu patru bărbaţi.

— Foc! răcnea Maurevel, în timp ce unul din soldaţii săi se pregătea să tragă.

— Da, dar mai înainte o să mori, trădătorule! Mori, ticălo-sule! Mori, blestemat ca un ucigaş! spuse de Mouy.

Şi de Mouy trase cu o mână spada lui Maurevel, iar cu cealaltă mână spada lui lovi năprasnic, împlântându-se în pieptul duşmanului său, care rămase ţintuit la pământ.

— Fereşte-te! Fii atent! strigă Henric.

De Mouy făcu un salt înapoi, lăsându-şi spada în trupul lui Maurevel; un soldat îl ochise de aproape şi l-ar fi ucis, dacă Henric nu s-ar fi repezit asupra lui. Străpuns de spada regelui Navarrei, soldatul căzu lângă Maurevel, scoţând un strigăt.

Ceilalţi doi soldaţi o luară la fugă.

— Vino, de Mouy, vino! strigă Henric. Nu avem timp de pierdut; dacă suntem recunoscuţi, vom pieri.

— O clipă, Sire, credeţi că-mi voi lăsa spada în trupul acestui ticălos? spuse de Mouy.

Se apropie de Maurevel care zăcea, în aparenţă lipsit de viaţă, dar chiar în clipa în care de Mouy punea mâna pe mânerul spadei sale, care rămăsese într-adevăr împlântată în trupul lui Maurevel, acesta se ridică şi, luând muschetonul soldatului răpus de Henric, trase, descărcându-i fulgerător în pieptul lui de Mouy, care muri pe loc.

Henric se năpusti asupra lui Maurevel, dar acesta se prăbuşi şi spada lui Henric străpunse un cadavru.

Trebuia să fugă, zarva stârnită strânsese multe persoane, iar garda de noapte putea sosi dintr-o clipă în alta. Henric căută să descopere în mulţimea adunată un chip cunoscut, o cunoştinţă; deodată scoase un strigăt de bucurie, recunoscându-1 pe jupanul La Huriere.

Cum scena aceasta se petrecea chiar în faţa străzii Bresec, vechea noastră cunoştinţă, a cărei fire melancolică devenise şi mai posomorâtă de la moartea lui La Mole şi a lui Coconnas, oaspeţii săi iubiţi, îşi lăsase plita şi cratiţele, tocmai când pregătea cina pentru regele Navarrei, şi venise în fugă să vadă ce se întâmplase.

— Dragul meu La Huriere, ai grijă de de Mouy, deşi tare mă tem că nu mai e nimic de făcut. Du-1 la dumneata şi, dacă mai trăieşte, fă tot ce-ţi stă în putinţă ca să-1 salvezi. Ia punga asta cu galbeni. Cât despre celălalt, lasă-1 în şanţ, să putrezească acolo ca un câine.

— Şi Domnia voastră? spuse La Huriere.

— Eu trebuie să-mi iau rămas bun de la cineva. Alerg şi în zece minute sunt la dumneata. Caii mei să fie pregătiţi de drum.

Henric începu efectiv să alerge spre căsuţa de pe Croix-des-Petits-Champs; ajungând în strada Grenelle, se opri înspăimântat. In faţa porţii se adunase un grup numeros.

— Ce s-a întâmplat în casa aceasta, ce este? întrebă Henric.

— Oh! răspunse cel pe care-1 întrebase, o mare nenorocire, domnule. O femeie tânără şi frumoasă a fost înjunghiată de soţul ei, care fusese înştiinţat printr-o

scrisoare că soţia lui se află acolo împreună cu iubitul ei.

— Şi soţul? exclamă Henric.

— A fugit.

— Şi soţia lui?

— E acolo.

— A murit?

— Nu încă, dar nici mult nu mai are.

— Oh! strigă Henric, sunt blestemat!

Intră în casă; camera era plină de lume în jurul patului pe care era culcată biata Charlotte, străpunsă de două lovituri de pumnal.

Soţul ei, care timp de doi ani îşi ascunsese gelozia faţă de Henric, se folosise de acest prilej ca să se răzbune.

— Charlotte! Charlotte! strigă Henric, strecurându-se prin mulţime şi căzând în genunchi în faţa patului.

Charlotte deschise ochii ei frumoşi, pe care moartea începuse să-i înceţoşeze; scoase un ţipăt, care făcu să ţâşnească sângele din cele două răni, şi se strădui să se ridice.

— Oh! Ştiam eu că n-o să mor înainte de a te revedea, spuse ea.

Şi într-adevăr, ca şi cum nu ar fi aşteptat decât această clipă, ca să-i încredinţeze lui Henric sufletul acela care-l iubise atât de mult, sărută fruntea regelui Navarrei, şopti pentru ultima oară „te iubesc" şi-şi dădu sufletul.

Henric nu mai putea zăbovi; viaţa lui era în primejdie. Scoase pumnalul, tăie o şuviţă din frumosul ei păr blond, pe care-l despletise, ca să-i admire lungimea, şi ieşi, plângând în hohote, ca toţi cei de faţă, care nu bănuiau că deplâng nenorocirea unor persoane de vază.

— Prieteni, dragoste, exclamă Henric, zdrobit, mă părăseşte dintr-odată totul!

— Da, Sire, şopti un bărbat care se desprinsese de grupul curioşilor adunaţi în faţa căsuţei şi care-l urmărise pe Henric. Dar vă rămâne tronul.

— Rene! exclamă Henric.

— Da, Sire, Rene, care veghează asupra voastră; înainte de a-şi da sufletul, ticălosul de Maurevel v-a rostit

numele, se ştie că sunteţi la Paris, arcaşii vor să vă prindă, fugiţi, Sire, fugiţi!

— Şi tu spui că voi fi rege, Rene! Eu, un fugar!

— Priviţi, Sire, spuse florentinul, arătându-i regelui o stea care se desprindea, strălucitoare, de norul care o învăluise, nu afirm eu acest lucru, ci ea.

Henric oftă şi dispăru în beznă.